

Árgirus históriája - Internetes kritikai kiadás

Árgirus históriája - Internetes kritikai kiadás

Tartalom

Bevezető	iv
1. Az Árgirus-széphistória problémakörének rövid áttekintése	iv
1.1. A szerzőség kérdése	iv
1.2. Az eredet kérdése	v
1.3. A keletkezés idejének kérdése	vii
1.4. A széphistória hatása, utóélete	viii
2. Az Árgirus-széphistória internetes kritikai kiadásáról	xi
2.1. A szövegkiadás nehézségei	xii
2.2. A kiadás szövegközléséről	xii
2.3. A források jegyzéke	xii
2.4. A források átírásának főbb elvei	xiv
2.5. A források viszonyának meghatározása	xiv
Bibilográfia	1
1. Árgirus históriája	3
1.	3
2. SECUNDA PARS	28
3. TERTIA PARS	33
2. XVII. SZÁZADI KÉZIRATOK	36
1. TATROSY GYÖRGY-ÉNEKESKÖNYV, 1618	36
1.1. Leírás	36
1.2. Betűhű átírat	36
2. SÁROSPATAKI TÖREDÉK, 17. SZ. ELEJE	60
2.1. Leírás	60
2.2. Betűhű átírat	61
3. PÁPAI TOLDALÉK, 17. SZ. ELSŐ FELE	65
3.1. Leírás	65
3.2. Betűhű átírat	65
4. SZÉPHISTÓRIÁK KÉZIRATA, 1686	67
4.1. Leírás	68
4.2. Betűhű átírat	68
3. XVII. SZÁZADI NYOMTATVÁNYOK	115
1. CSEPREG, 1631–1632 K.	115
1.1. Leírás	115
1.2. Betűhű átírat	115
2. LŐCSE, 1628–1632 K.	132
2.1. Leírás	132
2.2. Betűhű átírat	132
3. LŐCSE, 17. SZÁZAD 2. FELE	145
3.1. Leírás	145
3.2. Betűhű átírat	145
4. LŐCSE, 18. SZÁZAD ELŐTT	155
4.1. Leírás	155
4.2. Betűhű átírat	155
4. XVIII. SZÁZADI FORRÁSOK	176
1. NÜRNBERG, 1720-AS ÉVEK	176
2. MAROSVÁSÁRHELYI TÖREDÉK	232
3. KOLOZSVÁRI PÉLDÁNY H. É. N.	242
4. BUDA, 1749	303
5. BUDA, 1763	361
5. HATÁSTÖRTÉNET	420
1. PISKOLTI-FÉLE ÁTDOLGOZÁS	420

Bevezető

1. Az Árgirus-széphistória problémakörének rövid áttekintése

A kutatás egyik legelső feladata, hogy összegyűjtse anyagait, gondosan letisztogassa róluk az idő nyomát, s megállapítsa szerzőjüket, valódiságukat s keletkezésük idejét.

(Wellek-Warren, Az irodalom elmélete)

Nem véletlen, hogy a fenti mottó a helyére került: a XVI. századi magyar irodalomnak egy olyan művével foglalkozom, mellyel kapcsolatban a fenti szöveg 'hármastétele' igencsak próbára tette jeles irodalomtudósainkat a múlt század közepétől egészen napjainkig.

A problémakör megoldása, nevezetesen a szerzőség, az eredet és a keletkezés idejének kérdése ha sikertelennek nem is, de éppen befejezettnek sem tekinthető. (Persze az idézet eredet helyett valódiságot emleget, s a két fogalom korántsem azonos egymással, engedtessek meg nekem egy kis csúsztatás, csak hogy e „hármasegység” bűvkörében maradhassak.)

Az alábbiakban egy már sokszor, sokak által leírt problémakört tekintek át, persze csak vázlatosan, némi rálátást adva az Árgirus-széphistória körüli viták sokféleségére, gyakran ellentmondásosságára. Jó páran¹ már összefoglalták előttem az irodalomtörténészek kutatásának eredményeit, így a legújabbaktól eltekintve következzenek itt az összefoglalások összefoglalása.

1.1. A szerzőség kérdése

Magát a szerzőt nem volt nehéz megnevezni, hiszen a História egy Árgirus nevű királyfőről és egy tündér szűz leányról (amennyiben ezt a címmegjelölést fogadjuk el, merthogy ez ügyben sem egészen tisztázott a helyzet) viszonylag pontosan megadja azt a bizonyos perdöntő bűnjelet, hogy ki is lehet az elkövető. Az első tizennégy versszak kezdőbetűi egy akrosztichont adnak: albertus gergei. Aztán itt meg is áll a tudomány. Merthogy a névén kívül semmit nem tudunk róla, igazából azt sem egészen pontosan, hiszen a 9. és 12. szakasz Gy betűvel kezdődik, így lehet Gyergyeynek is olvasni. Sőt, egy szövegromlás² miatt jóideig a Gyergyai névváltozat volt használatban (egyes könyvtárak katalógusaiban ma is e név alatt lehet megtalálni az Árgirus szerzőjét). Annak jelentősége, hogy g-vel avagy gy-vel hangzott-e a históriászerző neve abban áll, hogy a névből próbálták levezetni lakhelyét, illetve a mű szerzettetésének földrajzi körülményeit.

Toldy Ferenc, jeles irodalomtörténet-írónk, aki 1828-as Handbuch der ungarischen Poesie-jében emelte be ezt a lenézett népkönyvet az irodalmi tudatba³ arra hajlott, hogy Görgeinek kell olvasni a szerző nevét, s Görgei községből származtatta, ám nem talált a Görgei-családban Albert nevűt⁴. Stoll Béla erre a problémára adott megoldást Görgei Réz Albert személyében, (igaz nem Szepes, de Abaújtorna megyéből) aki a XVI. század végén Felsőgagy és Beret falvakban szolgált, mint református lelkész. A névén és azon kívül, hogy hol tevékenykedett, semmit nem tudunk róla; így azt sem, hogy ő írta-e az Árgirust.⁵

A Gyergyai/Gyergyeyi névváltozatot Erdéllyel hozták összefüggésbe, először Volf György, aki tévesen a Gyergyai alakot követve döntött a székelyföldi származás mellett.⁶ Legújabbban azonban Szilágyi Ferenc mutatott rá, hogy a székely Gyergyó községből való eredetet nem csak a Gyergyai, de a Gyergyeyi alakváltozat is

¹Lásd az alábbi jegyzetekben Visnovszky és Kardos Tibor munkáinak címlírását.

²A 13. versszak (49. sor) első szavát (Ért aranyalmákat) egyes XVIII. századi nyomtatványok sajtóhibából, vagy a szó meg nem értéséből eredően így közölték: Ezt. Ami persze teljesen értelmetlen, így történhetett, hogy a további, romlott szöveget tartalmazó kiadásokon alapuló szövegek igyekeztek kijavítani a hibát, mit sem törődve azzal, hogy az akrosztichon megváltozik. Így lett az Ért-ből előbb Ezt majd pedig Az. És így történhetett meg, hogy Volf György egy ilyen kiadás alapján Gyergyai Albertként aposztrofálta a szerzőt. (EPhK, 1882, 135–140.) Stoll Béla, aki az időközben előkerült XVII. századi kéziratok alapján rekonstruálni tudta ezt a szövegromlást, 1955-ös cikkében igazította ki a téves „névelméletet” (ItK, 1955, 461–463.).

³Nagy Péter, Az Árgirus-kérdéshez, Budapest, 1986, 8.

⁴Visnovszky Rezső, Széphistóriáink olasz-latin csoportja, Bp., 1907, 134.

⁵RMKT XVI/9., 577.

⁶I. m.

igazolhatja,⁷ így a szerzőnek két származása jöhet szóba; egyrészt lehet a Felvidékről (Nógrád megyében két Gergét is ismerünk, Mihály- és Egyházasgergét), másrészt Erdélyből való széphistóriánk írója.

Mindenesetre mi megmaradunk a Gergei Albert névhasználatnál éppen a XVII-XVIII. századi szövegahagyomány és az irodalomtörténet-írásban való elterjedtsége miatt.

A szerzőség kérdéséhez kapcsolódva hívja fel figyelmünket Tóth István⁸ arra a tényre, hogy az utolsó névbetűt megadó 14. szakasz négy sora további érdekességeket is rejt magában. Íme:

Igen hamar király házába beméne,
Nagy bánatnak magát mindjárt eszté,
Egy jóvendőmondót hamar kerestete,
Kinek a bús király ekképpen beszéle:

Azaz a vers akrosztichonja a következőképp is olvasható: Albertus Gergeinek. Hát igen, egy újabb probléma. Lehet, hogy nem is a szerző nevét adják a sorkezdő betűk, hanem a megrendelőt, esetleg pártfogót?

Bár az észrevétel szemfüles olvasóra vall, két igen meggyőző érv is szól ellene.

Az első: a tizennégy betű, melyek a név betűit adják a strófák elején állnak, és nem a strófákon belüli sorok elején. Így logikátlanak tetszik, hogy egyszercsak az utolsó három betűnél meggondolja magát a szerző, s a versszakon belülre kezdje el pakolni az akrosztichon betűit.

A második: egyetlen XVII. századi nyomtatvány vagy kézirat sem ad négy soros tördelést.⁹ Valamennyi három soronként ír le avagy nyomtat ki egy versszakot, s ahogyan a versszakok megszámozása, úgy a négy sornyi strófa is csak a XVIII. századi nyomtatványokban jelenik meg. Ráadásul a kéziratok mindegyike vastagítva megrajzolja a versszakok kezdőbetűit, így a 14. strófának eme furcsasága egyáltalán nem tűnhetett fel az egykori olvasónak. Márpedig az akrosztichonnak nincs értelme, ha észrevétlen marad.¹⁰

Azt gondolom, e két érv valószínűtleníti a fenti olvasatot, s legalább azt biztosra vehetjük, hogy a versfők a szerző nevét adják meg.

1.2. Az eredet kérdése

A tündérországról bőséggel olvastam,
Olasz krónikákból kit megfordítottam,
És az olvasóknak mulatságul adtam,
Magyar versek szerint énekbe foglaltam.

Azzal, hogy Gergei e sorokkal kezdte históriáját, hipotézisek egész lavináját indította el a szakirodalomban. Természetes, hogy a művel foglalkozó kutatók semmire sem voltak olyan kíváncsiak, mint éppen a história eredetijére, s mivel a mai napig nem sikerült fellelni, így ha azzal nem is, de eredetével kapcsolatban mindenesetre jónéhány feltevés megfogant. Kardos Tibor ekképp foglalja össze az 1930-as évekig kibontakozott eredményeket monográfiájában, melyet ugyancsak e kérdéskörnek szentelt:¹¹

„Toldy Ferenc az Árgirusban előbb a spanyol Amadis mondanakör magyar földolgozására gondolt, majd pedig a hazafias közvélemény hatására kezdte magyar eredetűnek tekinteni a verses széphistóriát. Vály Béla azonban nem fogadta el e fordulatot, az Árgirus hősei nevében délolasz vagy görög neveket látott, s a kutatást efelé irányította. Lázár Béla úgy vélte, hogy talán hindu regény görög átdolgozásából készült olasz krónikával állunk szemben. Katona Lajos egyenesen hindu mesére vezette vissza. [...] Heinrich Gusztáv [...] az Ámor és Pszühké-mesére irányította a figyelmet mint széphistóriánk rokonára és az ún. Meluzina-meseképlet egyik híres példájára. [...] Bognár Teofil [...] kimutatta, hogy ebből a mesetípusból a magyar széphistória tárgyához a

⁷Szilágyi Ferenc, Csokonai művei nyomában, Bp., Akadémiai Kiadó, 1981, 30.

⁸Tóth István, Balassi Bálint és az Árgirus széphistória szerzősége, Fil. Közl., 1978, 155-194.

⁹E szempontból idézetünk is csalóka, hiszen a jelen kritikai kiadást idézi.

¹⁰Lásd az Irodalmi fogalmak kishírtára (szerk. Szabó B. István, Bp., Korona Kiadó, 2001) akrosztichon szócikkét.

¹¹Kardos Tibor, Az Árgirus-széphistória, Bp., 1967.

legközelebb az olasz Leombruno-mese áll. [...] A hiányok és ellentmondó mozzanatok alapján Binder Jenő kétségbevonja, hogy az Árgirus-mese a Leombruno-krónika fordítása lenne, és helyesen ugyanazon mesetípust két különböző hajtásának tekintette. [...] Egyebekben úgy próbálta meghatározni az Árgirust, hogy az nem egyéb, mint a Meluzina-mesetípus ún. Freya-képletének megfelelője. [...] Visnovszky Rezső megállapítja, hogy Meluzina tündér neve összefügg a híres Lusignan-mondával.¹²

Maga Kardos Tibor mind az olasz, mind a görög kapcsolatokat (Ámor és Pszühké, Phoszporosz, Fortunatus, Leombruno), sőt ókori hindu, perzsa, középkori germán mítoszokat még a szláv, orosz folklórt is tekintetbe véve az Árgirust mint „szent beszély”, rituális emlékeket hordozó „misztérium-novella” határozza meg,¹³ s egészen biztosra veszi, hogy a históriászerző olasz mintája valahol az itáliai könyvtárak mélyén fellelhető.¹⁴

Pais Dezső szintén a görög kapcsolatokat emeli ki, méghozzá a személynevek görögös csengése miatt, s meg is adja azok jelentéseit. Eszerint Árgirus neve a görög ?????? ’ezüst’ szó megfelelője, apjának neve Acleton, mely az ugyancsak görög ?????? ’hívatlan’ vagy ’meg nem nevezett’ jelentésű szó latin betűs átírata, s az ifjú főhős anyja, Medana nevében is megtalálható egy görög ige változata, a μ??? ’gondoskodik, uralkodik’ jelentésben.¹⁵

Még Jankovics Marcell is hozzászólt a kérdéshez, s bonyolult csillagmitológiai fejtegetéseken keresztül jut el arra a nem egészen új következtetésre, (Végül is az elmélet-gyártók sorában legelső Toldy Ferenc második gondolatáról volna szó, lásd fent.) hogy a magyar népköltészet lehet az Árgirus forrása.¹⁶

Legutóbb Horváth Krisztina állított fel tudományos eredet-elméletet históriánkkal kapcsolatban. Ő egyenesen a kelta mondanévkörbe, az Artúr-legendák idejébe visz el minket, s a Kerekasztal lovagjaival helyezi rokonságba a vitéz királyfit.¹⁷

A fentiekből jól látszik tehát, hogy az Árgirus-széphistória eredetét szinte az egész világra kiterjesztették a tárgykörrel foglalkozók (gyakorlatilag csupán Dél-Amerika, Ausztrália és Afrika feketék lakta része zárható ki egészen biztosan). Áttekintve a képet az emberben akaratlanul is Gustav Jung doktor archetípusai ötlenek fel,¹⁸ talán nem véletlenül...

Nagy Péter szerint¹⁹ azonban Gergei az első versszakban nem is azt mondja, hogy Árgirus históriáját olaszból fordította, hanem azt, hogy korábban fordított olasz krónikákból tündérországról szóló históriát, ezúttal viszont ifjú Árgirusról fog szólni:

Leszen most beszédem ifjú Árgirusról...

Ezzel persze újabb labdát dob fel, hiszen akkor lehet keresni az elveszett tündérhistóriákat...²⁰

A fenti elmélet egyébként több sebből is vérzik, hiszen az a verssor, amin alapul (Olasz krónikákból kit megfordítottam,) egyet kivéve (a Tatrosy György énekeskönyvét) minden forrásban így szerepel: Olasz krónikából kit megfordítottam. Az, hogy olasz krónikák fordításait tételezzük fel Gergeiről, így lehet, sőt nagyon valószínű, hogy egy másolói hibának köszönhető. Hiszen a krónikákból alak ugyanúgy lehet betűrontás eredménye, mint ahogyan a krónikából is lehet szimplifikáció. A sajtó alá rendező ebben az esetben tetszőlegesen választhat a szövegvariánsok közül. Stoll Béla a Tatrosy-énekeskönyvét tette meg főszövegnek, s nem véletlen, hogy Nagy Péter épp e szöveg hatására állt elő ezzel a feltételezéssel.

Az elmélet másik tévedése, hogy Árgirust nem tündérországhoz köti, holott a harmadik versszak ekként ad eligazítást a főhős lakhelyét illetően:

Bizonnyal országát én meg nem mondhatom,
Acleton királynak hol legyen, nem tudom.

¹²I. m., 14–18.

¹³I. m., 151–235.

¹⁴I. m., 19.

¹⁵Pais Dezső, Tündér in: P. D., A magyar ősvallás nyelvi emlékeiből, Bp., 1975, 227.

¹⁶Jankovics Marcell, Árgirus csillagai, Hítel 8, 1995, 9, 81–87.

¹⁷Horváth Krisztina, Egy elveszett breton „lai” nyomában, Az Árgirus história eredetéről, FK, 1992, 1–2, 22–35.

¹⁸Carl Gustav Jung, A lélektani típusok általános leírása, Bp., Európa Könyvkiadó, 1989, 147.

¹⁹Nagy Péter, Az Árgirus-kérdéshez, bev. tan. = Gergei Albert, Árgirus históriája kiad. Stoll Béla, Bp., Szépirodalmi Kiadó, 1986.

²⁰Stoll Béla ezt meg is tette 1983-as cikkében (Lásd lejjebb.)

A tündérorszámban volt kővára, tudom;
Mint a krónikából értem és olvasom.

Eszerint tehát Árgirus is tündérországbeli, hiszen Acleton király fia. A feltételezett Gergei-ouvre így újra csak az Árgirusra szűkül...

Zemplényi Ferenc az eredet kérdésére a fentieknél jóval egyszerűbb megoldást javasol: „A magyar széphistória is adott a világnak legalább egy igazi remekművet, Gergei Albert Árgirusát, melynek eluzív és valószínűleg nem is létező mintáját talán jobb lenne abbahagynunk keresni.”²¹

1.3. A keletkezés idejének kérdése

Filológiai szempontból vitathatatlanul a legfontosabb kérdés a mű keletkezésének ideje. Mivel a nevezetes akrosztichon mellett még csak véletlenül sincs kolofonja, melyben a kor verselői általában a szerzetes körülményeit (helyet és időt) megadták, a szöveg önmagában nem sok segítségünkre van. Azaz mégis: esetünkben a nótajelzés igazíthat el (Oly búval bánattal az Aeneas király), mely nem más, mint Huszti Péter Aeneisének 1017. sora. Egy ismeretlen szerző alakította ki azt a kiskompozíciót, mely a fenti sorral kezdődik, s a Kolozsvári toldalékban találta meg (igaz csonkán) Horváth Iván.²²

Bod Péter szerint „Huszti Péter. Egybe szedette a’ Trójai dolgokat 1569-dik eszt...”, s ebből nyilvánvalóan csak később válhatott ki ez a kompozíció, így a Magyar Athenas²³ megadja az Árgirus post quemjét.

Stoll Béla egy 1575-ben írott levélből közli ezt az Árgirus keletkezési idejének szempontjából igen fontos részletet egyik tanulmányában:²⁴

„Post scripta adak megh te kegelmednek keet leweleth egyk keolte 7 Juny az masyk 8 Juny az may napon de igaz wgyan wgyon dolgom minth az thwnder wyteznek egy oran egywt mas oran masut.”

Ezzel az adattal, ha minden igaz, megkapjuk a história ante quemjét, hisz nagy valószínűséggel a levélíró arra a jelenetre utal, mikor Árgirus az ördögfiaktól elcsalt bocskor, palást és ostor segítségével hallatlan messzire repül. Stoll ehelyütt rögtön kételyeinek ad hangot, mivel szerinte Árgirus sem nem tündér, sem nem vitéz. Ebben azonban meg kell őt cáfolnom, hiszen a história 16. és 147. sorában is megtalálhatjuk a vitéz szót, mindkét helyen Árgirussal kapcsolatban. És hogy nem lett volna tündér, azt is nehezen fogadom el, amint azt fentebb már kifejtettem a 3. strófáról, melyben kiderül, hogy főhősünk tündérorszámban lakik, így Árgirussal kapcsolatban sem zárhatjuk ki a „tündér” jelzőt.

Ehelyütt érdekes ellentmondásba ütközünk, hiszen a tündérorszámban lakó Árgirus azért kel útra, hogy a tündérek királyát megtalálja saját országában (azaz tündérorszámban?). Az is furcsa, hogy két hellyel kapcsolatban is tündérországot említ a szerző (az egyik a 3. strófában, a másik a 398. sorban, mikor aztán nemsokára meglátja a nagy ember barlangját), de egyik sem a tündérek királyának lakóhelye. Arról két homályos értelmű célzást kapunk: az egyik a fekete városban lévő változó hely, ahol azonban csak ideiglenesen található a csodás szépségű leány, a másik az „oda, ahová még a madár sem jut el”, amiről szintén nincs kimondva, hogy tündérorszámba lenne...

Nem tudjuk, arról van-e szó, hogy a szerző nem egészen következetesen alkalmazza a tündérorszámba kifejezést, vagy nagyon is következetesen, idegen mintáját követve használja e szót.

A kérdés megoldatlansága azonban mit sem változtat azon, hogy a széphistória szerzetesének lehetséges idejét 1570 és 1575 közé datálhatjuk.

Még ennyi bizonytalansággal együtt is szembeszökő az a tény, hogy a XVII. századból már megszámlálhatatlan utalással találkozunk. Egy 1649-ből való, Barakonyi Ferencnek tulajdonított vers arról tanúskodik, hogy a történet ekkor már közhírré vált:

Nem kesnék, sietnék, ha el repülhetnék szarniaimon ráro modra,

²¹Zemplényi Ferenc, Az európai udvari kultúra és a magyar irodalom, Bp., Universitas Könyvkiadó, 1998, 63–64.

²²Horváth Iván, Egy kiaknázatlan műfaj történeti forráscsoport: XVI. századi kéziratos versgyűjtemények, Itk, 1983, 75–88.

²³Bod Péter, Magyar Athenas, Nagyszében, 1766, 117.

²⁴Stoll Béla, Újabb adatok az Árgirus-széphistóriához, Itk, 1983, 664–665.

ot csak meg nyugodnam, füstöt hol lathatnam hazadnak, s labaidra
Eörmömmel boruluan, mint Argirus siruan szeretöje agiara.²⁵

A korabeli megítélésről következik két árulkodó szövegrész, Tótfalusi Kis Miklós Mentség (1698) című munkájából az egyik: „Azzal öltözteték igyekezetemet, hogy én-is csak olyan apróságot Argirust, Tékozlót, A?z?zonyokról való ’s egyéb hijjába való históriákat nyomtatok, és nem a’ mint reménlették, derék könyveket.”²⁶

A másik Tofeus Mihály erdélyi püspök zsoltármagyarázatából (A Szen Soltárok Resolutiója, Kvár, 1683.): „Ilyenek [átkozottak] azok is, a kik annak [a Biblia] olvasását tilalmazzák, meg nem engedik; amaz utálatos, hazug históriákat, Árgirusét, Lukretiáját, Gisquardusét s többekét megengedik, árultatják, olvastatják, olvassák, gyönyörködnek benne...”²⁷

Ezek után kellemes élményként éri az embert egy másik egyházi ember, Szepsi Csombor Márton említése, (1620) mely legalább nem negatív... „De ez barát elmarada tőlünk azoknak kedvéért, megmutatván Szendamirt, mint régen az Sánta ember Árgirusnak az fekete várost”²⁸

Az mindenesetre nyilvánvaló, hogy ha a XVII. századra üldözötté, megvetendővé, híres ponyvaterméké azaz mindenki által ismertté vált, az biztos, hogy 1600 előtt keletkezett.

1.4. A széphistória hatása, utóélete

E három, egy XVI. századi szöveg esetében elengethetetlenül fontos problémakör rövid áttekintését látva jogosan merülhet fel az olvasóban, hogy miért pont ezzel a históriával foglalkoztak ennyit. Valóban kivételezett helyzetben van széphistóriáink között az Árgirus, és ez nyilván nem csak azért van így, mert olyan hihetetlen népszerűsége tette szert (több mint harminc kiadását lehet számbavenni a XIX. század végéig), hanem mert valami újat is hoz krónikás jellegű magyar irodalmunkba: a történetmesélés tudatos vállalását (pontosan az ominózus első három strófáról van itt szó). Arra, hogy valaki éppen ne históriája valós alapjait, vagy erkölcsi tanulságait bizonygassa, de az olvasók mulattatását tűzze ki célul,²⁹ nem igen van példa Gergei előtt a magyar históriás költészetben. Néhányan jeles példázatot, hasznos tanúságot ígérnek, mint az Apollonius vagy az Aiax szerzője, mások régi dolgot adnak előnkbe emlékezetért, krónikát írnak, mint a Vitéz Francisco, a Bankó vagy Gisquardus és Gismunda írói. Szerelmes históriát legtöbbször épp a szerelemtől elkábultak okulására, tanúságképpen, mint afféle riogató történetet adnak elő (Euralius és Lucretia, Páris és Görög Ilona) vagy Isten szolgálatára, házassági ének gyanánt (Iason király). Jó példa a históriászerzők fikciótól és mulattatástól való idegenkedésére a Fortunatus históriája, melyben a második versszak már-már hasonló jelentőséggel bír, mint Árgirusunk:

Fortunatus dolgát én mostan beszélem,
Kinek ő életét, nevét tudom, leltem
És ennek nemzetit most egyberendeltem,
Multság okáért erről emlékeztem.

E sorokban két kulcsfontosságú dolog is elhangzik a szerző tollából. Az egyik, hogy Fortunatus dolgát leltem, azaz találta, netán kitalálta, a másik a negyedik sor eleji két szó, melyben ugyanazt állítja mint Gergei, vagyis multság okáért adja most elének történetét. De mindezt csupán azért, hogy egy strófával később „visszavonja”:

Jóllehet talámtán szintén ez dologból
Oly bölcs hadakozást ez históriából,
Magoknak nem visznek mostan ez írásból,
De hogy tanuljanak az régi példákbl:

²⁵RMKT XVII/9, 308.

²⁶Itk, 1898, 376.

²⁷i. m.

²⁸Szepsi Csombor Márton, Europica varietas, 1620, 18.

²⁹Lehet, hogy épp ezért, és a fikció hangsúlyozása miatt oly gyakori és ellentmondásos a tündérország emlegetése a históriában?

Az régi népeknek írok szokásokról,
 Fejedelemségnek ő állapotjokról
 Pogán és zsidó közt, mint volt, szólok arról,
 Miképpen viseltek, majd halljunk azokról.³⁰

Majd a főszereplő őseinek hosszas elősorolása következik, mégpedig az özönvizet túlélő Noéval kezdődően, így a második részig el sem kezdődik a tulajdonképpeni történet, viszont tanulságos és hosszú, éppen ezért „hiteles” genealógiát olvashatunk hatvan versszakon keresztül.

„Az irodalom már vizsgálta a magyar énekszerzők ritka kivételektől (Gergei Albert) elte-kintve általános érzéketlenségét valóban megtörtént történet, „lőtt dolog” és fikció szétvá-lasztására.” – írja Zemplényi.³¹

A Gergei elkülönülése a krónikaíróktól persze nem gátolja meg az embert abban, hogy felkutassa tündérszágát. Számos ilyen irányú keresgélés megindult, s jó néhányan megpróbálták valós földrajzi környezetbe helyezni Árgirus királyfi bujdosását. Itt és most csak a számomra legkedvesebbet idézem egy Gyulay Ferenc nevű alezredes 1703–1704. évi kéziratos naplójából: „Baton nevű helyhez [érkeztek.] Tudakozódván róla, micsoda nagy királyi kert volt ez, ott beszélgették, hogy bizonyosan ez az az kert, aholott Argerus lakott és ezen kertből ment volna el Argerus az tündérleány után bujdosni és így ment volt Erdélybe, az Feketevárosba. Melyet (ha igaz az Argerus históriája) magam is elhiszek,³² mert az ő históriájában így deskribálja az kertet, az mint én itt láttam ezen kertet és rezidenciát. Ha igaz hogy ördögfiakra akadott útjában, kellett Tirolisban az Niederdorf körül való hegyeknek lenni, mert nagyobb s kösziklásabb havasokat nem láttam azoknál [...] Ezen Batonban van egy kastély (mely kastély volt régen Argerusé, ha igaz az históriája Argerusnak.”³³

Kétségtelen, hogy széphistóriáink közül egyik sem terjedt el ilyen széles körben, nem élt meg ennyi kiadást, s nem született ennyi változata (természetesen csupa jobbító szándékkal). Nagy hatással volt XIX. századi költőóriásainkra, Vörösmartyra és Petőfire, akik az azóta kánonná lett, mindenki által ismert műveiket, a Csongor és Tündét, s János vitézt az Árgirus-história több-kevesebb motívumának felhasználásával írták.

A kevésbé ismert (hozzá kell tennem, jóval kevésbé sikerült) átdolgozások közül az érde-kesség kedvéért sorolok fel most néhányat:

Az első Piskólti István nevéhez fűződik, aki nem sokkal a história ponyvára kerülése után (melyet a budai, 1763-as kiadástól számítunk), 1781-ben írja kiadása elé:

„Most ez kezemben akadván, a nélkül is ezen Katonai életemben ez idő szerént Verlaubomban heverésem lévén, kedvem tartotta azon Históriát reformálni, uj, és jobb, s mennyire lehetett Poétika Regulák szerént való Strófkában szedni, mind a Stylusban mind a Matériában helyesebb expressiókkal élni: Sok helyeken a Verseket ámbár a Kadentziái hibások voltak, meg-hagytam, vagy a Connexióra, vagy a materiára nézve magam új verseiben-is, ha mi hibák estek-is, nem sokat gondoltam véle; én is tsak füzfa Poéta voltam.”³⁴ Az utolsó szavak rosszat sejtetően vetik fel a kérdést, vajon mennyire válhatott hasznára Gergei művének ez a reformálás. A balsejtelem igazolására idézek most egy részt a történetnek abból a részéből, mikor Árgirus és kedvese a fa alatt enyelegnek:

Nem-is kétlem hozzám igaz szerelmedet,
 Mert látom szerelmem hozzám hűségedet,
 De még egy dologra instállak tégedet,
 Áldozd-fel énnékem most szüzességedet.

A leány ebben a változatban is először visszautasítja Árgirust, aki erre elájul, s véres verejték kezd csordogálni róla. Így hát az eredetihez képest jónéhány versszakkal megnőtt az erotikus rész, ami azért is érdekes tendencia (bár nem feltétlenül meglepő egy Verlaubombban heverésző katonától), mert igen sok kiadás (így a XVIII. századi kolozsvári is) kihagyja ezt a jelenetet.

³⁰RMKT XVI/8 337.

³¹Zemplényi, i. m., 51.

³²Kiemelés tőlem.

³³Márki Sándor, Árgirus királyfi kertje, Itk, 1912, 403–406.

³⁴Piskólti István, Árgirus históriája, h. n. 1790 körül

Leginkább a XIX. században élénkült fel a téma feldolgozása, valószínűleg a tündérajátékok térhódításának köszönhetően. 1840-ben Nagy Ignác jelentetett meg Árgirus címen Budán egy „tüneményes életkép”-nek nevezett szindarabot. Tatár Péter Argyl avar fejedelem fia, és a szép Tündér Ilona története címmel dolgozta át, s jelentette meg 1864-ben Pesten. Nem kell különösebb kommentárt fűzni a címhez, így is el tudjuk képzelni, milyen irányt vehetett a történet Tatár tolla alatt. Szigligeti Ede zenés színművet formált belőle, Jakab Ödön átköltést készített, még Gárdonyi Géza is elővette a históriát, s opera-szöveget írt egy pályázatra Árgyélus címmel, ez Szegeden jelent meg 1891-ben.³⁵

Nem csoda, hogy a sokféle átdolgozás, feldolgozás, jobbitás és adaptálás következtében nem voltak túl nagy véleménynyel e históriáról a XIX. század idején: „mivel már meg jobbult valahára a Magyar közönségnek ízlése, és mással is nem csak Tündér Ilonával és Árgirus históriájával kezd már gyönyörködni...”³⁶ Szerencsére az így reménykedő Endrődy János botrányozó szavai nem temették el ezt a művet az értéktelen irodalmak süllyesztőjébe.

A história utóéletéhez természetesen hozzátartozik még a történet folklorizációja, mely nemcsak a legkülönbözőbb helyekről összegyűjtött népmeseváltozatok garmadáját jelenti, de a népi dallamra énekelt históriától kezdve mindenféle formációt önálló népdalváltozatáig az Árgyélus kismadáról.³⁷

Már a XVII. századi közköltészet is előszeretettel hivatkozik Árgirus királyfi történetére, persze más és más részletét domborítva ki. Elsősorban a szerelmespár összetartozása ragadja meg a korabeli olvasókat és írókat. Egy 1662-ből való éneknek öt variánsát ismerjük különböző XVII. századi énekeskönyvekből:

Légyen Heléna bátor Párisé
A tündér leány szép Argirusé,
A szép Gysmunda a Gisquardusé:
Tsak te, szívem, légy enyém, ne másé.³⁸

Az áruló szolgáló motívuma is többeket megihletett:

Mendikásod szó fogado légyen, mint Párise,
Ne lehessen olyan ravasz, mint az Argélusé,³⁹

Másképpen:

Halálos méregel inasod itasson,
Miként az Argillust, ugyan el alusszon,
Hogy azzal, kit szerez, szemben ne juthasson,
Sok ezer mérfodot veled el futtasson⁴⁰

A főhős varázslatos erejű segédeszköze áll a következő szakasz fókuszában:

Czirczenek veszszeje ha keszemben volna,
Avagy Argirüsnak palástya nyakamban,
Hidgyed, mégh kereslek ma első almomban,
Titkon csokot hintek rosa szín orczadra.⁴¹

³⁵Kardos i. m., 313–318.

³⁶Endrődy János, Az embernek boldogsága, Pest, 1806, idézi: Nagy Péter, i. m., 7.

³⁷RMKT XVI/9., 577.

³⁸RMKT XVII/3, 141.

³⁹i. m. 406.

⁴⁰i. m. 449.

⁴¹i. m. 268.

Nem csak a névtelen fűzfapoéták emlegetik a történet kedvelt részeit, de olyan magas rangú, művelt főúrak is mint Esterházy Pál Az Fülemile énekének magyarázattya című versfűzérében:

72.
Vaiha ily szépséget szenvedni nem tuttál,
Miért engemetis bé nem buritottál,
Az miként Argyrust megh nem száraztottál,
Vagy mint Promaetheust el nem szaggattattál.⁴²

Ha első olvasásra nem is ugrik be rögtön, miféle száraztásról lehet itt szó, annál hatásosabb, mikor rájövünk, hogy a Feketeváros kertjében lejártszódott jelenetről beszél, mikor a tündérleány hajával szárítgatja az alvó ifjút, akit előtte könnyeivel öntözött. Amellett, hogy a szövegnek igen alapos, apró részletekre is kiterjedő ismeretét sugalja ez a vers, tipikusan manierista szerkesztmény, hisz mellé csatolja a széttépett májú Prométheus képét, ami kissé bizarr ebben a közegben.

Köszeghy Pál Harmadik könyvében, (1695) mely ifj Bercsényi Miklós özvegységét beszéli el Csáky Krisztinával kötött házasságáig két ízben utal a királyfi híres történetére. Az egyik a közköltészetben is elterjedt álomhozó szellő motívumát eleveníti fel:

Rövid vocsorátul hol az Úr fölkele,
S fűj köztök Árgirus álomhozó szele,
S avval minden ember hamar el is tele,
Hányódván az szemnek alva az fedele.⁴³

A másik a boldog beteljesedés, nehezen elnyert házasság képét vetíti elénk:

Így szegény Argirus, hogy sokat fárada,
Ördögfiak közt is osztályt hogy már ada,
Kívánt kegyesével végtére marada,
S ottan minden öröm szívére árada.⁴⁴

Nem kisebb költőnk, mint Gyöngyösi István is tollára veszi Árgirus nevét a Márssal társalkodó Murányi Vénusban, (1664) ami ugyancsak felér egy elismeréssel.⁴⁵

Nagy szivek-szakadva hogy váraoznának,
Sok öszvegyült medvét felettek látának;
Hallatlan bömbölést azok csinálának,
Mintha az Árgirus ördögi volnának.

2. Az Árgirus-széphistória internetes kritikai kiadásáról

A régi magyar irodalom legrejtélyesebb, legnehezebben megközelíthető művét, az Árgirus-széphistóriát vizsgáló kutató a fent ismertetett, tágabb értelemben vett filológiai problémakörrel találkozik elsősorban, s általában ezt is viszi tovább, ha a témával foglalkozni kezd. Minket azonban leginkább az 1990-es kritikai kiadás textológiai problémái ragadtak meg. Nevezetesen az, ami szinte példátlanul, ennél fogva hihetetlennek tűnik egy ilyen népszerű mű esetében: hogy csak igen kis számú, egyébként is töredékes XVII. századi forrásra

⁴²RMKT XVII/12, 561.

⁴³RMKT XVII/16, 446.

⁴⁴i. m. 679.

⁴⁵Visnovszky, i. m., 136.

támaszkodhatunk, s hogy miként lehetséges e források segítségével az autográf szöveg viszonylagos megközelítése. Végző soron lehetséges-e egyáltalán Gergeinek, ez ismeretlen szerzőnek ismeretlen forrású művéről mint szerzői, autográf szövegről beszélnünk?

2.1. A szövegkiadás nehézségei

Stoll Béla 1990-ben megjelent kritikai kiadásának⁴⁶ jegyzetében két nehézséget említ meg, mellyel az Árgirus-história összövegének helyreállítója szembetalálkozik:

„1. valamennyi fennmaradt XVII. századi szöveg [...] csonka. A 665–732., 837–845., 865–886., 905–927. és 948–972. sorok csak XVIII. századi nyomtatványok alapján adhatók ki.

2. Már a XVII. században elkezdődik, majd a XVIII–XIX. században egyre gyakoribbá válik a szókészlet és a rímelés modernizálása, illetőleg a szöveg átírása.”⁴⁷

Amint az sejthető, egy olyan szöveg esetében, mely rendkívüli népszerűsége és elterjedtsége ellenére sem maradt fenn XVII. századi nyomtatványban, s kéziratban is csak meglehetősen töredékesen, nehéz lehet a források összefüggését szemtanúként ábrázolni. Ugyanis igen kicsi a valószínűsége, hogy a ránk maradt forrástörödékek az összöveg valamennyi létező másolatát tartalmazó képzeletbeli teljes szöveghagyománynak épp olyan területéről származnak, ahol a másolók vagy nyomdászok nem kontaminálták a már meglévő kiadásokat és másolatokat.⁴⁸ Azt nem is tételezhetjük fel, hogy egy ilyen populáris, hamarosan ponyván árult históriát a klasszikus szerzőknek kijáró tisztelettől övezve kezeltek egy-egy másolás folyamán, vagy a nyomdában. Ezért mindenképp számításba kell vennünk, hogy a feltehetően nagy példányszámban meglévő másolatok kontaminálódtak olyanképpen, hogy a másolónak avagy a nyomdásznak nem csak egy példány állt rendelkezésére, s így azokat szabadon keverhette, sőt javíthatta, főleg ott, ahol a rímelést rossznak vagy elavultnak ítélte. Ráadásul éppen populáris volta miatt sokkal szabadabban kezelték a szöveget, melyre számos példát adtam is az 1.4 alfejezetben. Éppen ezért, még az összehasonlító vizsgálatok előtt feltehető, hogy nem lehet zárt recenzióval számolni, s egy különálló szövegleszármazási családfát felállítani. Maga Stoll Béla is elismeri szemtanújával kapcsolatban, hogy „nagy a tévedés valószínűsége”.⁴⁹

Horváth Iván Szöveg című cikkében bírálja e „hihetetlenül platonikus szerkezetet” mutató ábrát, s rávilágít arra, ami már első pillantásra is valóban gyanússá teszi: hogy lehet az, hogy az archetípustól egészen négy emeleten keresztül ismétlődik az a képlet, miszerint a másolatok egyik ága mindig elvész, a másik ránk marad, s mindig az elveszett másolat lesz a következő fennmaradt generáció őse. Csupa elveszett másolat hagyományozódik tehát, mígnem az ötödik szinten mindkettő el nem vész, de ezeknek viszont már mindkét (összesen négy) másolata fennmarad.⁵⁰

2.2. A kiadás szövegközléséről

Jelen kiadásunk az úgynevezett főszöveget mai helyesírással és köznyelvi állapotban adja, mivel a töredékes források alapján lehetetlen, de legalábbis irreleváns egy eredetihez közeli nyelvallapotú szöveg közlése. 1990-es kiadásában már Stoll Béla is eszerint járt el, azonban ő meghagyott (sőt felvett) számos olyan nyelvjárást tükröző hangalakot, melyet a XVII. századi források alapján nem lehet rekonstruálni, hiszen azok nem jelölték a magánhangzók hosszúságát (pl. béméne, lészen stb). Ezeket az alakokat mi egységesen, a maihoz legközelebb álló rövid magánhangzóval írtuk át.

Ugyancsak modernizáltuk a névelőhasználatot, mely a XVII. századi forrásokban egyöntetűen az alakban szerepel, míg a XVII. századiak a'-t hoznak mind magánhangzó és mássalhangzó előtt.

Abban az esetben, ha a régies, vagy nyelvjárási alak rímhelyzetben áll, nem adtunk helyette modern átíratot, hiszen az elrontotta volna a poétikai funkciót. Ugyancsak megtartottuk a ma már nem létező szóalakokat, a hangalakváltozatokat viszont egységesítettük (pl. üdő helyett idő, szörnyő helyett szörnyű szerepel a főszövegben).

2.3. A források jegyzéke

⁴⁶RMKT XVI/9., 371–401, jegyz.: 572–579.

⁴⁷RMKT XVI/9., 574.

⁴⁸Martin L. West, Szövegkritika és szövegkiadás, ford. Bolonyai Gábor, szakmai ell. Kapitánffy István, Bp., Typotex, 1999, 16.

⁴⁹RMKT XVI/9., 575.

⁵⁰Horváth Iván, Szöveg = H. I., Magyarok Bábelben, Szeged, JATEPress, 2000, 157–158.

XVII. századi kéziratok:

T: Tatrosy György-énekeskönyv, 1618, 46a–56b. HISTORIA Egy Argirus neü kiralyfirol, es egy Tünder kiraly szüz Leanirol, Nota, Olj buual banattal az Aeneas kiralj, etc.

meglévő sorok: 1–436. és a 437. sor első szava mint őrszó.

OSzK Oct. Hung. 939. — MKÉVB 37.

S: Sárospataki töredék, 17. sz. eleje.

meglévő sorok: 158–196., 531–546., 549–566.

hiányos sorok: 158–160., 194–196. és 532.

Sárospataki Református Nagykönyvtár Kt. a. 290. — MKÉVB Függelék, 430.

P: Pápai toldalék, 17. sz. első fele, p. 25.

meglévő sorok: 1–12. és a 13. sor első és egy fél szava mint őrszó.

Pápa, Dunántúli református egyházkerület könyvtára 0.24. — MKÉVB 70.

J: Széphistóriák kézirata, 1686, p. 10a–21b, HISTORIA EGY ARGILVS NEVÜ KIRALY FIRUL ES EGY TÜNDER Szüz Leanyrul.

meglévő sorok: 1–620.

hiányos sorok: 162., 175., 191–194., 217–218., 242–244., 339., 363–364., 439–440., 467–468., 525–528., 595–596.

OSzK Oct. Hung. 732. — MKÉVB 120.

Nyomtatványok:

Cs: [História egy Árgirus...] Csepreg, 1631–1632 körül.

meglévő sorok: 303–394., 437–527., 574–664.

OSzK. — RMK I, 599/c.

L: [História egy Árgirus...] Lócse, 1628–1632 k.

meglévő sorok: 309–415., 428–456. és 465–628.

hiányos sorok: 309–415., 428–456., 465–468., 491–504., 529–546., 627–628.

OSzK. — RMK I, 570/a. (RMNY II, 1480)

L2: [História egy Árgirus...] Lócse, 17. sz. 2. fele

meglévő sorok: 417–524., 733–836.

OSzK — RMK I, 1591/a.

L3: [História egy Árgirus...] Lócse, 17. sz. 2. fele.

meglévő sorok: 448–464., 491–509., 536–554., 580–600., 802–820., 846–864., 887–904., 928–947.

OSzK — RMK I, 1591/b.

XVIII. századi források:

N: Historia egy Árgirus nevű király-firól és egy tündér szüzeánnyról, Nürnberg, 1720-as évek. München, Bayerische Staatsbibliothek. 8° P. o. rel. 1260. Koll. 4.

R: História egy Árgirus nevű király firól és egy tündér szüz lányról, H. n., 1762 körül.

Rádai könyvtár 0, 3121/1.

M: Marosvásárhelyi töredék. A 385–732. sort tartalmazó töredék, melyet könyvtáblából áztattak ki. Az eredeti a marosvásárhelyi Teleki-könyvtárban lappang, ahol még 1956-ban lemásolta Stoll Béla. A gépiratot ő bocsátotta rendelkezésemre, melyet így forrásértékűvé léptettem elő.

K: Historia egy Árgirus nevű király-firól, és egy tündér szüz leánnyról, H. é. n.

Kolozsvár, Unitárius kollégium könyvtára. — Mf: MTAK 2567/II.

B1: Hisoria egy Argirus nevű király-firól, és egy tündér szüz leánnyról, Buda, Veronika Nottensteinné, 1749.

OSzK 195.435/2.

B2: Hisoria egy Argirus nevű király-firól, és egy tündér szüz leánnyról, Buda, Landerer, 1763. OSzK 188.887.

2.4. A források átírásának főbb elvei

Az átírásoknál mindenekelőtt a lehető legszöveghűbb közlést tartottuk szem előtt. Ez főleg a kéziratoknál okozott nehézséget, hiszen egyetlen kódtábla sem teszi lehetővé (nem is teheti) az összes kalligrafikus jel pontos átírását. Ilyen esetekben lábjegyzetekben adtuk meg a kézírások sajátosságait. A központosítást megtartottuk, a rövidítésjeleket nem oldottuk fel, ugyanígy a nazálisjeleket sem. Az esetleges olvasási nehézségek esetén a főszöveg nyújt eligazítást, melyben az összes forrás eltérése modern helyesírás és hangalak szerint olvasható a lábjegyzetekben. A források sortörései az eredeti tipográfiát követik, viszont megjeleníthető a metrikai sortörés is.

Minden olyan jellegzetességet, mely a sortörésekhez kapcsolódik – szavak utólagos alá-, fölé-, beszúrását stb. – lábjegyzetben említünk. Az átírások az egyes források fotómásolataival szinkronban láthatóak, így az átírásban nem rögzített jegyek is nyomon követhetőek. Az átírásokat bevezető szövegek előzik meg, melyben a forrás ismertetése, sajátosságai, esetlegesen provenienciája olvasható.

2.5. A források viszonyának meghatározása

Vegyünk egy gráfot, aminek pontjai a források. Két pont (forrás) közötti él a két forrás közötti kapcsolatot jelzi.

Két forrás közötti kapcsolat meglétét jelölhetjük a nekik megfeleltetett pontok közötti él meglétével, de pontosabb képet kapunk, ha mindegyik két pont között létezik az él

(teljes gráf) és az egyes élekhez rendelünk értéket, ami a két pont (forrás) közötti kapcsolat erősségét jellemzi.

A továbbiakban az éleknek esetleg adhatunk irányt is, ami a két forrás közötti következőségi relációt jelenti, de ez a viszony nem minden esetben értelmezhető: ha egy forrásból (A) körülbelül egy időben, de egymástól függetlenül két további forrást (B,C) másolnak, akkor jelölhetjük B és C következését is A-ból, de B és C közötti él irányáról nem mondhatunk sokat. Egy teljes gráfunk van tehát, ahol a források a csúcsok, és az élek súlyát szeretnénk megkapni. Ezzel egyrészt képet kapunk arról, hogy a különböző források milyen szorosabban együttartozó csoportokba sorolhatók, de a kis súlyú élek sorozatos elhagyásával akár automatikusan is megpróbálhatunk egy sztemmát felállítani. Az élek súlyának kiszámításához többfajta algoritmust használhatunk. Kezdetnek a források közötti eltérések számával becsüljük az összetartozást, amit később más szempontok alapján kapott eredményekkel is finomíthatunk, ahol már a szempontok közötti súlyozásnak is nagy szerepe lesz. Előzetes filológia eredményeket (pl. két forrás eleve nem lehet kapcsolatban egymással) felvehetünk külön szempontnak, de az is lehet, hogy csak az elemzéskor vesszük figyelembe. Az egyes szövegrészek között található eltéréseket már a kritikai szöveg készülésekor tipizáljuk: a nem releváns különbségek (pl. egyértelmű sajtóhiba) nem is kerülnek rögzítésre. A releváns különbségek száma adja az élek súlyát az egyes források között. A későbbiekben ezeket az eltéréseket még külön csoportokba rendezhetjük, és az egy csoportba eső eltéréseket nem számoljuk minden esetben külön eltérésnek. Ilyen eltéréscsoport például az egyik forrásnál az s automatikus beszúrása a szövegben több helyre. Látható, hogy ez közös sajátosság,

aminek nem számossága, hanem jelenléte bír információtartalommal. Figyelni kell még a hiányos források eredményire is. Ha egy forrásban a szövegnek csak a fele található meg, akkor valószínű, hogy eltérések is kisebb számban lesznek benne. Az eltérések számát tehát súlyozni kell a szövegtest hossza alapján, figyelve arra, hogy a rövidebb szöveg eredményei eleve bizonytalanabbak – az elveszett szövegek tartalmára, és eltérésire csak feltevéseink lehetnek – így nagyobb fenntartással kell őket kezelni. Ezen elemzés szempontjai szerint az alábbi táblázatot kapjuk jelen forrásainkról:

Bibilográfia

A magyar kéziratos énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiája (1565–1840) összeállította: Stoll Béla, Bp., Akadémiai Kiadó, 1963.

Balassi Bálint Összes verse, hálózati kritikai kiadás, szerkesztette: Horváth Iván és Tóth Tünde, főmunkatárs: Vadai István, munkatársak: Dióssi Adrienn, Kővári Krisztina, Leányvári Enikő, Mihály Eszter, Parádi Andrea, Rák Balázs, Surányi Anna, Tar Sándor és Vágner Edina, készült az ELTE BTK Magyar Irodalomtörténeti Intézete Reneszánszkutatások Posztgraduális Központjában és az ELTE BTK Bölcsészettudományi Informatika Önálló Programjában, Gépeskönyv, Bp., 1998. [http:// magyar-irodalom.elte.hu/gepesk/bbom/](http://magyar-irodalom.elte.hu/gepesk/bbom/)

Bevezetés a régi magyar irodalom filológiájába szerk.: Hargittay Emil, Bp., Universitas Könyvkiadó, 1997.

Dézsi Lajos, A Csoma-kodex és a m. n. múzeumi másolata, MKsz, 1916, 83.

Dézsi Lajos, Tatrosy György verseskönyve, Ethn., 1914, 313.

Esterházy Pál, Az Fülemile énekének magyarázatya in: Régi Magyar Költők Tára, XVII. század, 12, szerk.: Stoll Béla s. a. rend.: Varga Imre, Cs. Havas Ágnes, Stoll Béla, Bp., Akadémiai Kiadó, 1987, 561.

Ferenczi Sári, Árgirus királyfi széphistóriájának múzeumi csonka példánáról, MKsz, 1907, 376–377.

Gergei Albert, Árgirus históriája, s. a. rend. Stoll Béla, Régi Magyar Költők Tára, XVI. századbeli magyar költők művei, IX, szerk. Varjas Béla, Bp., Akadémiai Kiadó, 1990, 371–401, 572–579.

Harsányi István—Gulyás József, Az Árgirus legrégebbi kéziratainak sárospataki töredéke, Ethn., 1914, 298–305.

Horváth Iván, Egy kiaknázatlan műfaj történeti forráscsoport: XVI. századi kéziratos versgyűjtemények, Itk, 1983, 75–88.

Horváth Iván, Szöveg in: H. I., Magyarok Babelben, Szeged, JATEPress, 2000, 157–158.

Horváth Krisztina, Egy elveszett breton „lai” nyomában, Az Árgirus história eredetéről, FK, 1992, 1–2, 22–35.

Jankovics Marcell, Árgirus csillagai, Hítel 8, 1995, 9.

Kanyaró Ferenc, Árgirus históriájának 1618-ki kézirata, Ethn., 1914, 305–312.

Kardos Tibor, Az Árgirus-széphistória, Bp., Akadémiai Kiadó, 1967.

Köszeghy Pál, Harmadik könyv in: Régi Magyar Költők Tára, XVII. század 16., szerk.: Jankovics József, s. a. rend.: Komlós Tibor, S. Sárdi Margit, Bp., Balassi Kiadó, 2000, 446., 517.

Márki Sándor, Árgirus királyfi kertje, Itk, 1912, 403–406.

Nagy Péter, Az Árgirus-kérdéshez, bev. tan. in: Gergei Albert, Árgirus históriája kiad. Stoll Béla, Bp., Szépirodalmi Kiadó, 1986.

Pais Dezső, Tündér in: P. D., A magyar ősvallás nyelvi emlékeiből, Bp., 1975.

Piskólti István, Árgirus históriája, h. n. 1790 körül

Pukánszky Kádár Jolán, Árgirus királyfi históriája, MKsz, 1930, 144–145.

Régi Magyar Költők Tára, XVII. század 3, Szerelmi és lakodalmi versek szerk.: Klaniczay Tibor és Stoll Béla s. a. rend.: Stoll Béla, Bp., Akadémiai Kiadó, 1961.

Régi Magyar Költők Tára, XVII. század 9, szerk.: Stoll Béla, s. a. rend.: Varga Imre, Bp., Akadémiai Kiadó, 1977.

- Soltész Zoltánné, A csepregi Farkas-nyomda ismeretlen kalendárium és Árgirus-kiadása, MKsz, 1984, 224–233.
- Stoll Béla, Újabb adatok az Árgirus-széphistóriához, Itk, 1983, 664–665.
- Szilágyi Ferenc, Csokonai művei nyomában, Bp., Akadémiai Kiadó, 1981.
- Tóth István, Balassi Bálint és az Árgirus széphistória szerzősége, Fil. Közl., 1978, 155-194.
- Visnovszky Rezső, Széphistóriáink olasz-latin csoportja, Bp., 1907.
- West, Martin L., Szövegkritika és szövegkiadás, ford. Bolonyai Gábor, szakmai ell. Kapitánffy István, Bp., Typotex, 1999.
- Zemplényi Ferenc, Az európai udvari kultúra és a magyar irodalom, Bp., Universitas Könyvkiadó, 1998.

1. fejezet - Árgirus históriája

História egy Árgirus¹ nevű királyfiról és egy tündér szüz² leányról³

4

Nóta:⁵ Oly búval, bánattal az Aeneas⁶ király, etc.⁷

1.

A tündérországról bölcséggel⁸ olvastam,⁹
Olasz krónikából¹⁰ kit megfordítottam,
És az olvasóknak mulatságul adtam,
Magyar versek szerint énekben¹¹ foglaltam.

Lészen most beszédem¹² ifjú Árgirusról,¹³
¹⁴ királynak kisebbik fiáról,
Ő szeretőjéről, tündér szüz¹⁵ leányról,
Fáradtsága után ő vigasságáról.

Bizonnyal országát én meg nem mondhatom,
¹⁶ királynak hol legyen,¹⁷ nem tudom.¹⁸
A tündérországból volt kővára,¹⁹ tudom;
Mint a krónikából²⁰ értem és olvasom.

Ékes²¹ tartománnyal a²² király bír vala,²³
Szép, fénylő kővára országában vala.
Asszony felesége szép Medana²⁴ vala,
Három vitéz fia a királynak vala.

Régi rakott kertje a királynak vala,²⁵
Mely szép termő fákkal ékesítve vala,²⁶

¹j: Argilus;

²t: tündérkirály szüz;

³p: Historia de amore;m, cs, l1, l2, l3, m: Töredékes forrás, a história eleje hiányzik ;

⁴k: Mostan sok hibás verseit megjobbítgatván egy énekével Árgirusnak megbővítvén kinyomtattattak.;j: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündérszép leánykáról A forrásban későbbi kéz írásával található ez a második cím;

⁵b1, b2, r, k, n: Nótája;

⁶k, n: Éneás;

⁷j, p: ;

⁸b1: bölcséggel;

⁹p: olvastunk,;

¹⁰t: krónikákból;

¹¹b1, r, k, n: énekbe;

¹²j: beszédem most;

¹³p: Árgélusról,;j: Argilusról,;

¹⁴b1, b2, r, k, n: Akléton;t, p, j: Acleton;

¹⁵t: a tündér;

¹⁶b1, b2, r, k, n: Akléton;t, p, j: Acleton;

¹⁷j: légyen,;

¹⁸k: látom,;

¹⁹j: kővára,;

²⁰p: krónikában;

²¹k: Szép ékes;

²²r: e;p: A forrásban itt megszakad a história szövege,;

²³k: bíra,;

²⁴r, j, t, b1, k, n: Médéna;

²⁵k: vala a királynak,;

²⁶k: Melyben szép termő fák ugyan virágoznak,;

Drága szép folyóvíz kertjében foly vala,²⁷
Mellyel szép kőkertje ékesítve vala.

Történék azonban, kertjében hogy járna,
Egy szép virágos fát ott a kertben láta,
Melyet ő ezelőtt²⁸ még nem látott volna,
Honnat²⁹ hozták oda, ő azt kérdi vala.³⁰

Virága mint ezüst, olyan színű vala,
A közepe pedig³¹ szép gyöngyszemmel rakva,
Melynek a termését alig várja vala.
Háromszor egy napon megvirágzik³² vala.

Sietséggel király a kertészt hívatá,³³
Kérdé,³⁴ az almafát ki plántálta volna.³⁵
Mondá, hogy ő többé azt nem látta volna,³⁶
Sőt, annak szépségét ő is úgy³⁷
³⁸

Gyönyörűségesen nappal az almafa
Ezüst virágával³⁹ úgy tündöklök vala,
Éjszaka nagy szépen érik meg almája,⁴⁰
De reggelre fáján egy sem marad vala.

Ezen az Acleton igen búsult vala,
Másodszor is a fa megvirágzik⁴¹ vala,
Gyöngyös virágjában sokat behordata,
Éjszaka őrzőket a kertben⁴² bocsátta.⁴³

Reggelt alig várja, a király felkele,
Palota ablakán a kert felé néze,
A szép gyümölcsfának hát nincsen termése,
Ő maga a kertbe őrzőkhöz⁴⁴
⁴⁵ beméne.

Gyorsasággal siet a király hozzájuk,
De hát a fa alatt mind elaludtanak,

²⁷k: folyóvizek kertjében folynak,;

²⁸r, j, b1, k: azelőtt;

²⁹b1, b2, r: Honnan;

³⁰k: azon gondolkodna,;

³¹t: pegeg;j: penig;

³²r, j, b2, k: virágozik;

³³k: hívatja,;

³⁴k: Kérdi,;

³⁵k: oda ki plántálta,;

³⁶k: Mondja, hogy ő azt ott többé nem is látta,;

³⁷b1, b2: még ő is;k: maga is;

³⁸t, p, j, n, r, k, b1, b2: csodálná,;k: csodálja,;

³⁹j: virágival;

⁴⁰j, r, b1, b2, n: megérik almája,;k: meg is érik vala,;

⁴¹j: megvirágozik;

⁴²r: kertbe;

⁴³t, p, j, n, r, k, b1, b2: bocsáta,;

⁴⁴t: őrzőkhöz;

⁴⁵r: őrzőkhöz a kertbe;

A király felkölté, kérdé, mit láttanak,
Azok a királynak imígyen szólanak.⁴⁶

„Ért⁴⁷ aranyalmákat fán szépeket láttunk,
Egy kis szellőt fújni éjszakán hallottunk,
Mely miatt mindnyájan el kellett aludnunk,
Mint egy fél megholtak,⁴⁸ földre nyomattattunk.”⁴⁹

Igen hamar király házában⁵⁰ bemene,
Nagy bánatnak magát mindjára eszté,
Egy jövőmondót hamar kerestete,
Kinek a bús király ekképpen beszéle:

„Mondd meg nekem – úgymond –, ezt a fát ki hozta!
Akaratom ellen kertemben plántálta,
Az ő szép termését kertemből elhordja,
Mely miatt, ím látod,⁵¹ jutottam nagy bura.

Ha nekem megmondod, várjad⁵² nagy jutalmát.⁵³
Örömré fordítod az én bánatomat,⁵⁴
Veszsz ottan tőlem sok ajándékokat,
Teszek én teveled ottan minden jókat.”

A jövőmondó Philareus⁵⁵ vala,
Ki ördöngösséggel oly igen bölcs⁵⁶ vala,
Harmadnapot kére gondolkodására,
Akkor szóról szóra neki megmondaná.

Király megengedé, előle elmene,
Harmadnap eltelvén⁵⁷ a királyhoz jöve,
Királyt fiaival házban együtt⁵⁸ lelé,
Philareus⁵⁹ így szól király beszédére.

Mondá: „A termő fát az, ki odahozta,⁶⁰
Ugyanazon ember termését elhordja.
A tennen gyermeked neked megmondhatja,
Az, ki fa⁶¹ termését megoltalmazhatja.

⁴⁶j, r: szólanak;

⁴⁷r: „Mi;

⁴⁸j: megholtunk;

⁴⁹j: nyomattatunk.”;

⁵⁰r: házába;

⁵¹t: látom,;

⁵²r: várhatsz;

⁵³t, j, r: jutalmat;

⁵⁴j: bánatomat;

⁵⁵t: Pillareus;

⁵⁶j: bír;

⁵⁷t: eltelve;

⁵⁸j, r: együtt házban;

⁵⁹t: Pillareus;

⁶⁰r: idehozta,;

⁶¹r: Ki fának;

Ennek ő kedvéért hozták ez fát ide,
Az ő szép személyét kívánta látnia,
De ez⁶² felségednek fordul nagy bánatra,⁶³
A⁶⁴ te gyermekednek nagy bujdosására.”

Philarenius⁶⁵ ennél többet ott⁶⁶ nem szóla,
Szép ajándékokat király néki ada,
Fa megvirágoznék, immár alig várja,
Idő reá telvén fénylik szép⁶⁷ virága.

Szép vetett nyoszolyát tetete⁶⁸ fa alá,
Ő nagyobbik fiát őrizni bocsátta.⁶⁹
A szép nyoszolyában hanyatt fekszik vala,
A szép termő fára szemével néz vala.⁷⁰

Látá, hogy az alma nagy szépen megérék,
Álomhozó szellő azontól érkezék,
Nagy nehéz álmotól szegény elnyomaték,
Királytól aluva⁷¹ reggel találtaték.

Középső fiát is elküldé próbára
Jövendőmondónak parancsolatjára.
Hasonlatosképpen ez szintén úgy jára,
Király megharagvék jövendőmondóra.

Szegény Philarenust⁷² piacra viteté,
Nagy hirtelenséggel fejét elütteté,⁷³
Nem fog semmit az ő könyörgő beszéde,
Nagy bánattal király házába beméne.

Király felesége szép⁷⁴ Medana⁷⁵ vala,⁷⁶
Kisebbik fiával bemene az ajtón,
Királyt vigasztalja szép Medana⁷⁷ asszony,
Kisebbik fiával, a szép Árgirussal.⁷⁸

Tekintetes ifjú az Árgirus⁷⁹ vala,
Nagy ékes beszédű, szép termetű vala.⁸⁰

⁶²r: De az;j: De;

⁶³r, j: bánatjára,;

⁶⁴r, j: És;

⁶⁵t: Phillarenius;

⁶⁶j: ott többet;

⁶⁷r: a;

⁶⁸j: vetete;

⁶⁹r: bocsátá.j: bocsátat.;

⁷⁰j: szép szemeivel.;

⁷¹t: alva;

⁷²t: Pillarénust;j: Phelarenust;

⁷³j: elvéteté,;

⁷⁴j, r: az;

⁷⁵j, r: Medena;

⁷⁶j, r: asszony,;

⁷⁷j, r: Medena;

⁷⁸j: Argilussal.;

⁷⁹j: Argilus;

⁸⁰r: erkölccsel felruházva vala.;

Szép ékes erkölccsel felruházva vala,⁸¹
Kiért az országban neki híre vala.

Nagy kegyes beszéddel atyját vigasztalja:
„Én szerelmes atyám – a királynak mondá –,
Egy szót szólnék, hogyha felséged nem bánná,
És ha ráhajlanál⁸² én kívánságomra.

Ím, látod,⁸³ bátyáim meg nem őrizhették,
Sem az őrizők is eszekben⁸⁴ nem vették,
Almalopót neked meg nem jelenthették,
Felséged bánatját nem engesztelhették.

A jövőmondót megöletéd,⁸⁵ látom,
Mely cselekedeted bizony igen bánom,⁸⁶
Mert mit jövődölt volt, igaz leszen, tudom.
Nekem jelentette ez éjtszaki álom.⁸⁷

Én szerelmes atyám, hadd menjek el én is!
Ha megőrizhetném,⁸⁸ próbáljam meg én is,
Az álmhozó szél ha reám⁸⁹ támad is,
Miként a több őrzők ha elaluszom is.”

A keserves király mondá Árgirusnak:⁹⁰
„Szerelmes szép fiam, az⁹¹ én bánatomnak⁹²
Ne örülj oly igen én búsulásomnak,
Ne légy oka, fiam, minden bánatimnak!⁹³

Mert⁹⁴ ha igaz leszen⁹⁵ Philarenius⁹⁶ szava,
Bánatomra⁹⁷ nekem e dolog fordulna,
Neked, édes fiam, sok bujdosásodra,
Bár inkább az alma egyig⁹⁸ vesszen oda.

Mi⁹⁹ vagyon énnekem, fiam, aranyalmám!
Az almafát inkább jobb, hogy levágassam,
Tűzre mind tövestől, virágostól vessem,¹⁰⁰

⁸¹r: beszédű, szép termetű vala,;

⁸²j, r: ráhajlana;

⁸³j: látd,;

⁸⁴j: eszekbe;

⁸⁵j: megöletted,;

⁸⁶j: bánom igen,;

⁸⁷j, r: éjszakai álmom,;

⁸⁸r: megőrizhetem,;

⁸⁹j: rám;

⁹⁰j: Argilusnak,;

⁹¹t: az az;

⁹²t: bánatimnak;

⁹³j: bánatomnak!;

⁹⁴j: Miért;

⁹⁵r: igaz leszen a;

⁹⁶t: Pillarenius;

⁹⁷j: Bánatomnak;

⁹⁸j: egyik;r: fástól;

⁹⁹r: Mert;

¹⁰⁰r: hajtsam,;

Hogynemmint ennél is inkább háborodjam!”¹⁰¹

„Megbocsáss, jó atyám – az ifjú így szóla –
Akaratod ellen elmegyek – azt¹⁰² monda –.
Igaz leszen talán Philarenius¹⁰³ szava,
Noha te felséged ötlet levágatta.”

Akaratja ellen atyjának elméne,
A kertben hogy juta, a fa alá méne,¹⁰⁴
Aranyos fegyverét letevé melléje,
Gyenge¹⁰⁵ vetett ágyra testét leereszté.

Szép egyenes teste az ifjúnak vala,
Idejének szintén virágjában vala,
Úrfi¹⁰⁶ módra termett¹⁰⁷ vitézi járása,
Minden dolgaiban mértékletes¹⁰⁸ vala.

Nem felette karcsú, közép ember vala,
Kiterjedt,¹⁰⁹ feje, szép sima ő¹¹⁰ homloka,
Két fekete szeme, szép piros orcája,
Tekintetre méltó, kíváncsú vala.

Feküvén ágyában úgy könyörög vala,
Két szép szemeivel a fára néz vala,
Lassanként elhulla a fának¹¹¹ virága,
Az alma nőttön nő, szemeivel látja.

Az almák megértek, s már¹¹² fénylenek vala,
Csak¹¹³ egyedül ifjú kertben fekszik vala,
Az önnön testében¹¹⁴ ugyan retteg vala,
Álomhozó¹¹⁵ szélről mert igen fél vala.

Mint¹¹⁶ egy lassú szellő, olyan zúgást halla,
Szép hat feje hattyú a fára leszálla,¹¹⁷
Hetedik fejéhez nyoszolyára szálla,
Melyen a királyfi igen rémült vala.

¹⁰¹j: bánatom!”;

¹⁰²j: az;

¹⁰³t: Pillarenius;

¹⁰⁴r: lépe,;

¹⁰⁵t, j: Genge;

¹⁰⁶r: Úri;

¹⁰⁷j: teremtet;

¹⁰⁸r: tökéletes;

¹⁰⁹j: Kiteritt,;

¹¹⁰r: És kiterjedt feje, szép sima;

¹¹¹j, r: fának ő;

¹¹²j, r: már;

¹¹³s: k;

¹¹⁴s: ;

¹¹⁵s: ;

¹¹⁶t: Mit;

¹¹⁷s: ;

Nagy lassan ő kezét¹¹⁸ akkoron kinyújtá,¹¹⁹
Fél¹²⁰ lábát hattyúnak kezében szorította.¹²¹
Hattyú megrázkódék, hata elszalada,
Hetedik kezében ott marada¹²² fogva.¹²³

Hallhatatlan dolog ím, attól lett vala,
Mert emberi szóval a hattyú szól vala:
„Ne siess, királyfi, az én halálomra,
Mert nem jöttem, higggyed, teneked károdra.”¹²⁴

Másodszor a madár¹²⁶ ő magát¹²⁷ megrázá,
Leányábrázatban magát változtatá,
Melyen a királyfi álmélkodik vala,¹²⁸
A leány ily szóval ötet bátorítá.¹²⁹

„Ne félj szép szerelmem, királynak szép fia,
Medana¹³⁰ asszonynak szerelmes magzatja!
Te vagy én szívemnek édes vidámsága,¹³¹
Lelkem nyugodalma, életem istápjá.

Nem plántáltam az¹³² fát atyádnak kedvéért,¹³³
Mit haragszik tehát ennek terméséért?¹³⁴
Szabad az embernek elvinni¹³⁵ sajátját,
Két kezével plántált fának szép almáját.

Csak neked plántáltam, szerelmem, a¹³⁶ szép fát,
Csak teneked¹³⁷ szabad leszedni¹³⁸ almáját.
Ím, szemeddel látod tündérek királyát,
Ha szereted, mostan neked adta magát.”

Hallhatatlan, mely szép ez¹³⁹ a leány vala,
Nyelvével az ember azt meg nem mondhatja,
Emberi kéz soha azt meg¹⁴⁰ nem írhatja

¹¹⁸r: kezeit;

¹¹⁹s: kinyújtja,;

¹²⁰r: Egy;

¹²¹s: szori; j, r: szorítá.;

¹²²r: fejénél ott maradt;

¹²³t: A versszak a forrásban a következő után áll.;

¹²⁴r: neked, higggyed, ártásodra.”;

¹²⁵t: A versszak a forrásban az előző előtt áll.;

¹²⁶j: hattyú;

¹²⁷r: ő magát a hattyú;

¹²⁸j: álmélkodik,; r: csodálkozik vala,;

¹²⁹t: bátorítta; s: bátorít;

¹³⁰j, r: Medena;

¹³¹j: vigassága,;

¹³²j, r: ez;

¹³³t: kedviért,;

¹³⁴r: gyümölcséért?;

¹³⁵r: elvenni;

¹³⁶j: e;

¹³⁷r: És csak neked;

¹³⁸t: elszedni;

¹³⁹r: az;

¹⁴⁰j, r: le;

Az ő szép termetét, mely drága szép vala.

Juno, Pallas, Venus, Dido és Minerva,¹⁴¹
Ezzel nem ér¹⁴² vala nimfáknak soksága,¹⁴³
Sem a¹⁴⁴ szép sibillák,¹⁴⁵ sem éneklő musák
Ékes tekinteti, mert mind felülmúlja.¹⁴⁶

Aranyszínű¹⁴⁷ haja földig terjedt vala,
Éjtszaki időn¹⁴⁸ is ugyan fénylik vala,
Nyoszolya nagy¹⁴⁹
¹⁵⁰ részét árnyékával tartja,
Fénylik gyenge testén testszínű ruhája.

Termete szép karcsú, magas állapotja,
Fejér az ő teste, mint hattyúnak tolla.
Istenasszony módra termett ábrázatja,
Gyenge, ékes, lassú zengedező¹⁵¹ szava.

Ifjú felgerjedvén karját felemelé,
Hozzája szorítván leányt megölelé,
Kitől ő¹⁵² magát is leány nem kímélé,
Mert ő is az ifjat igen megkedvelé.

Gyönyörű csókokat ajakuk nem unnak,¹⁵³
Ölelgetésekkel karjuk nem fáradnak,
Nagy gyönyörűségben mind a ketten vannak,
Így szóla¹⁵⁴ királyfi, ím, a szép leánynak:

„Kegyes tekintetű én édes szerelmem,
Víg kedvű, szép, vidám szívem, édes lelkem,
Ennyi munkát¹⁵⁵ tőled én hogy érdemlettem?
Mit kívánsz éntőlem, én édes szerelmem?

Nálad nélkül, higgyed, nem leszen életem,¹⁵⁶
El ne hagyjon engem kegyes voltod, kérem.¹⁵⁷
A halálra érted hogy ne vessem fejem,
Ha személyem tetszik, légy én feleségem!”

¹⁴¹s: Minirva,;j: Menerva,;

¹⁴²j: ;

¹⁴³s: ;

¹⁴⁴s: ;

¹⁴⁵j: sibillák,;

¹⁴⁶s: ;

¹⁴⁷s: ;

¹⁴⁸r: Sötét éjszaka;

¹⁴⁹j: egy;

¹⁵⁰r: Nyoszolyája;

¹⁵¹t: lengedező;

¹⁵²r: Ki tőle;

¹⁵³j, r: unják,;

¹⁵⁴j: szól;

¹⁵⁵r: munkád;

¹⁵⁶j: ;

¹⁵⁷j: ;

„Szívemnek virága! – a leány is szóla –¹⁵⁸
Szép ékes rózsaszál, kit ajakam csókol,
Szép fejr, gyenge test, kit kezem tapogat,
Gyönyörű szép beszéd, kit két fülem hallgat,

Mit tusakodjam¹⁵⁹ már a szerelem ellen,
Ha csak hozzád vagyon, szívem, minden¹⁶⁰ kedvem?
Nálad nélkül nincsen énnem örömem.
Tied vagyok, szívem, ihon¹⁶¹ a jobb kezem!”

Mint mágneskő vasat, hozzája szorítja,
Így gyenge testeket ők egyben szoríták,¹⁶²
Így¹⁶³ ő szerelmeket egymáshoz mutaták,
Sok szívem-lelkemet egymásnak mondának.¹⁶⁴

Végre szép Árgirus¹⁶⁵ a leánynak szóla,
Venus játékára hajlani kívánna.¹⁶⁶
Gyenge lágy¹⁶⁷ ruháját kezében szorítja,¹⁶⁸
A leány az ellen ilyen szókat szóla:

„Én édes szerelmem, fogadjad¹⁶⁹ meg szómat,
Abból¹⁷⁰ még nem közlöm véled én magamat,
Mert ha azt¹⁷¹ meglátják, mondnak ránk¹⁷² szitkokat.
Hagyj békét, szerelmem, ereszd el ruhámat!

Lám, teveled közlök minden játékokat,
Ölelgetéseket, gyönyörű csókokat,¹⁷³
Kedved szerint való apolgatásokat,¹⁷⁴
Ezzel elégedjünk, tartsuk magunkat.”¹⁷⁵

Szép Árgirus¹⁷⁶ neki ekképpen felele:
Hozzá nagy szerelmét ő addig nem hinné,
Mert abból tetszik meg szerelem gyümölcse.
„Mi nem leszen, szívem, az¹⁷⁷ kisebbségünkre.

¹⁵⁸j, r: így szól –;

¹⁵⁹j, r: tusakodnám;

¹⁶⁰j: minden szívem,;

¹⁶¹j: ím, hol;r: ihol;

¹⁶²t: szorították,;

¹⁶³r: Az;

¹⁶⁴j: adnak,;r: újíták,;

¹⁶⁵j: Argilus;

¹⁶⁶t, r: kívánna,;

¹⁶⁷j, r: szép;

¹⁶⁸t: szorította,;

¹⁶⁹r: fogadja;

¹⁷⁰r: Abban;

¹⁷¹t: ezt;

¹⁷²j: reánk;

¹⁷³j: Ölelgete;

¹⁷⁴j: ;

¹⁷⁵j: ;

¹⁷⁶j: Argilus;

¹⁷⁷j: ez;

Vajon s ha¹⁷⁸ virradtig mi itt elaluszunk,
Atyám szolgálaitól ha itt találtatunk,
Elhiszik-e, hogy mi anélkül mulattunk,
Főképpen, hogy ilyen szerelmesek vagyunk?

Emberi látástól mi semmit ne féljünk,
Mert nagy magas kőkeret vagyunk mi környülünk,
Erős kapu¹⁷⁹ akin reggel kell kimennünk,¹⁸⁰
Afelől lehetünk mi bátorságosok.”¹⁸¹

Leány megfelele:¹⁸² „Édes szép virágom,
Szerkengető, híves, nedves szép harmatom,
Én tetőd magam de hogy tagadhatom?
Vérem kiontását tőled én nem szánom.

Tied vagyok, ámbár szabad légy énvelem,
Többet már nem szólok akaratod ellen,
Mert énnekem sincsen kívánságom ellen,
Nekem is nem kedvez¹⁸³ a gonosz szerelem.”

Venusnak szerelmes szép játéka után
Magukat mindketten az álomnak adák,¹⁸⁴
Nem sok idő múlva¹⁸⁵ ottan megvirrada,¹⁸⁶
Az király felkele, kijöve az ajtón.¹⁸⁷

Palota ablakán kert felé¹⁸⁸ tekénte,¹⁸⁹
Tehát a szép fának fénylik szép termése,
Szívében, lelkében ugyan megörüle,
Alig hiszi, hogy hírt fiáról¹⁹⁰ érthetne.¹⁹¹

Egy vénasszony ottan eleiben méne,
A király asszonynak ekképpen felele:
„Vajha ki nekem hírt¹⁹² fiamról mondana,¹⁹³
Szép ajándék lenne tőlem neki adva.”

Vénasszony futamék, kulcs neki adaték,¹⁹⁴
Kertbe hogy belépék, a leányt meglátá,¹⁹⁵

¹⁷⁸j, r: ha;

¹⁷⁹

¹⁸⁰j, r: ki kell mennünk,;

¹⁸¹r: Mi bátorságosok afelől lehetünk.”;

¹⁸²r: azt felelé,;

¹⁸³r: kedves;

¹⁸⁴r: adván,;

¹⁸⁵t: múlván;

¹⁸⁶

¹⁸⁷r: ajtón kiment vala,;

¹⁸⁸r: kétfelé;

¹⁸⁹j: teként,;

¹⁹⁰r: fiától;

¹⁹¹t: érhetne,;

¹⁹²r: hírt nekem;

¹⁹³j, r: mondhatna,;

¹⁹⁴r: adata,;

¹⁹⁵r: meglátta,;

Nagy álmélkodással szépségét csudálá,¹⁹⁶
 Aranyszálú¹⁹⁷ haja nyoszolyát befogta.

Költeni nem meri,¹⁹⁸ mert igen fél vala,
 Istenasszony volna, ő¹⁹⁹ azt²⁰⁰ véli vala,
 Lassú leheléssel ott alusznak vala,
 Kezeket egymásra általveték²⁰¹ vala.

Késit ott kirántá, hajában elmetsze,
 Király eleiben azt hamar bevívé,
 Nagy álmélkodással királynak beszélé,
 Aranyszál hajakat adá ő kezében.

„Lehetetlen dolog – királynak azt mondja –,
 Hogy emberi magnak olyan haja volna.”
 Asszonyfelesége felkele Medana,²⁰²
 Öltözik,²⁰³ hogy menjen szép fia²⁰⁴ látnia.

Azonban²⁰⁵ álmából leány felserkene,
 Sivalkodék,²⁰⁶ kire ifjú is felkele,
 Hajában elloptak, azt eszébe vette,
 Jajszóval ő haját siratja²⁰⁷ s kesergi.²⁰⁸

„Ó, szerelmem – úgymond –, ha ezt²⁰⁹ tudtam volna,
 Hogy atyád házánál tolvaj lakott volna,
 Jobb még estve innét²¹⁰ én eltűntem volna,
 Hogysemmint ily szégyent rajtam tettek volna.

Nem lehet már többé, hogy én itt maradjak,
 Mert nagy híja vagyon én fényes hajamnak,
 Mert a mi törvényünk²¹¹
²¹² nem engedne annak,
 Hogy lakója²¹³ lennék atyád udvarának.”

Sírással Árgirus²¹⁴ leányt kérdi vala:
 „Én édes lelkemnek kegyes vidámsága,
 Ennek az esetnek én vagyok-e oka,

¹⁹⁶r: csudálta,;

¹⁹⁷j, r: Arany színű;

¹⁹⁸j: meré,;

¹⁹⁹j: mert;

²⁰⁰r: aztat;

²⁰¹t: általvették;r: általtették;

²⁰²j, r: Medena,;

²⁰³r: Öltözik,;

²⁰⁴j, r: fiát;

²⁰⁵r: Azonnal;

²⁰⁶r: Sivalkodik,;

²⁰⁷j, r: siratá,;

²⁰⁸j: kesergé.;r: kesergve,;

²⁰⁹r: ezt ha;

²¹⁰j: innénd;

²¹¹j, r: A mi törvényünk is;

²¹²cs: ;

²¹³j: Lakója;

²¹⁴j: Argilus;

Hogy engemet elhagysz keserves halálra?

²¹⁵ Avagy csak azt mondd meg, hol lesz maradásod, ²¹⁶
Vagy mely²¹⁷ felé vagyon te lakó városod?
Megkereslek téged, bizonynyal²¹⁸ meglátod,
Avagy megtalállak,²¹⁹ vagy érted²²⁰ meghalok.”²²¹

A keserves leány visszatekint vala,
Orcáján könyvei legörögnek vala.
„Mi haszna, szerelmem – Árgirusnak²²² monda –,
Ez országi ember ha nem jöhet oda?

A fekete várost tudakozd északra,
A változó helynél ott megtalálsz – monda –,
De tudom bizonynyal, hogy nem jöhetsz oda.”
Leány azonközben ajtónyílást halla.

Többet ott egymással nem beszélhetének,
Keserű sírással a leány eltűnék,
Az ifjú elhala, a földre leesék,
A király beméne,²²³ kertben megállapék.

A leányt a király sohul nem láthatá,
A fia hogy elhalt, a²²⁴ földön meglátá,
Könyve lecsordula, fiát felragadá,
Medana²²⁵ asszony is elfakada sírva.²²⁶

A keserves király ilyen szokat szóla:
„Ím, majd hol telik be Philarenius²²⁷ szava,
Igaz leszen, tudom, jövendőmondása,
Az almamegérés fordul bánatomra.”²²⁸

Az atyja és anyja fiát vigasztalá:²²⁹
„Én édes szívemnek szerelmes istápjá,
Ne hagyj magad, kelj fel, ne hagyj engem búra,
Hadd értsem meg tőled, mi nyavalyád volna!”

²¹⁵l1: ;

²¹⁶l1: ;

²¹⁷l1: ;

²¹⁸l1: M;

²¹⁹j: megtalálnak,;

²²⁰j: érte;

²²¹l1: ;

²²²j: Argilusnak;

²²³cs: bemenne,;

²²⁴j: ez;

²²⁵j, r: Medena;

²²⁶t: A forrásban a versszak a következő után áll;

²²⁷t: Pillarenius;

²²⁸t: A forrásban a versszak az előző előtt áll.;

²²⁹j, r: vigasztalja,;

Királyfi sokára eszére jött vala:

„Ne vigasztalj engem! – keservesen síra –²³⁰

Oka te vagy ennek – atyjának ezt monda –,

Te miattad megyek majd szörnyű halálra.²³¹

Tolvajt küldöttél volt hozzám követségül,

Engemet megfosztál²³² az én szeretőmtől,

Búcsút veszek majdan a napnak fényétől,

Nem akarok többé felkelni ez²³³ helyből.”²³⁴

Nagy sok vigasztalást atyja rátámaszta.²³⁵

„Nem én vagyok oka, jó fiam” – azt²³⁶ mondja –,

Nem tudtam, magzatom, de nem küldtem volna.”²³⁷

Sok szó után ifjú lábára²³⁸

²³⁹ felállta.

Atyjával, anyjával házban bement²⁴⁰ vala,²⁴¹

Leánynak szépségét ő beszéli vala,²⁴²

Sem enni, sem innya ő nem akar vala,

Míg a vén kofának halálát nem látná.

Király megengedé, kezében bocsátá.²⁴³

Hóhért a keserves ifjú²⁴⁴ hozattata,

Lófarkon a kofát²⁴⁵ hamar hordoztatá,

Azután négy részre testét vágattatá.

Atyjára az ifjú vizsont kiált vala,

Minden jószágából részét hogy kiadná,²⁴⁶

Mert lakni házánál többé nem akarna,

Semmi nyugodalma mert neki nem volna.²⁴⁷

Az atyja és anyja ezen csudálkoznak,

Mind a ketten sírnak, s atyja²⁴⁸ ígyen²⁴⁹ szóla:

„Ne hagyj, édes fiam, minket ily²⁵⁰ nagy búra,²⁵¹

²³⁰t: mondja –;

²³¹t: majdan a halálra.;

²³²j, r: megfosztá;

²³³t: az;

²³⁴r: Éltémnek vége lesz, meglátod ezentúl;

²³⁵

²³⁶cs: ezt;

²³⁷r: nem küldöttem volna.”;

²³⁸j: lábba;

²³⁹r: Tolvajt én kertemben akaratom tudja.;

²⁴⁰j: beméne;

²⁴¹r: Sok szó után ifjú lábára felállta;

²⁴²r: Atyjával, anyjával házba mement vala.;

²⁴³t: bocsátta.;

²⁴⁴j, cs, r: fiú;

²⁴⁵t: az asszonyt;

²⁴⁶r: kiadja.;

²⁴⁷j: volna.;

²⁴⁸j, cs, r: atyja;

²⁴⁹cs, r: igen;

²⁵⁰t: oly;

²⁵¹j: ;

Ne adjuk²⁵² magunkat érted rút²⁵³ halálra!”

Sok sírást, zokogást körülötte²⁵⁴ tőnek,
De semmit belőle ki nem vehetének,²⁵⁵
Mint egy dühödt²⁵⁶ ember, kiált mindeneknek,²⁵⁷
Nem leszen lakója többé ő földének.

Szóla ismét anyja:²⁵⁸ „Édes feltartottam!²⁵⁹
A²⁶⁰ fűvő széltől is megoltalmaztalak,
Az én kebelemben én úgy tartottalak,²⁶¹
Ne menj el előlem,²⁶² látod, mint óhajtlak.”

Hogy látá az atyja,²⁶³ szava nem használna,
Aranyat nagy bőven őneki adata,
Atyja, anyja házban²⁶⁴ jajgatván²⁶⁵ siratja,
De csak meg sem hallja,²⁶⁶ az útnak indula.

Az almafát mindjárt²⁶⁷ tőből²⁶⁸ kiásátá,
Mint egy áldozatot, a tűzre hányatá,²⁶⁹

Világánál fiát keserven siratá,²⁷¹

Jövendőmondónak jut eszébe szava:²⁷³

„Jámbor Philarenius²⁷⁴ igazat szólt vala,²⁷⁵
Ok nélkül halálra én vitettem vala,²⁷⁶
Az én bosszúságom, lásd, nekem mit hozza,²⁷⁷
Holtig siralomra az én fejem juta.”

Hasonlatosképpen az anyja siratá,²⁷⁸
Szolgálóleányi,²⁷⁹ az²⁸⁰ egész udvara,

²⁵²j: ;

²⁵³t: a;

²⁵⁴j: könyörületet;cs, r: körülötte;

²⁵⁵j: vehetnek,;

²⁵⁶r: dühös;

²⁵⁷j: mindenek,;

²⁵⁸t: az anyja,;

²⁵⁹j, cs, r: „Én úgy tartottalak,;

²⁶⁰j, cs: Hogy;r: Még;

²⁶¹j, cs, r: higgyled, tartottalak,;

²⁶²r: éntőlem,;

²⁶³j: atyja,;

²⁶⁴j: házában;

²⁶⁵j, cs: jajgatva;

²⁶⁶j, cs, r: hallá,;

²⁶⁷

²⁶⁸t: földből;

²⁶⁹t: hányatta,;

²⁷⁰r: Annak minden részit rakásra hányatá;

²⁷¹t: siratta,;

²⁷²r: Mint egy áldozatot, a tűzre rakatá,;

²⁷³r: Világánál fiát sürűen siratá,;

²⁷⁴t: Pillarénus;

²⁷⁵r: Jövendőmondónak jut eszébe szava,;

²⁷⁶r: „Jámbor Philarenius igazat szólt vala,;

²⁷⁷r: Ok nélkül halálra én vitettem vala,;

²⁷⁸r: siratja,;

²⁷⁹r: Szolgálóleánya,;

Mintha²⁸¹ halva volna, úgy kesergik vala,
Nem különben, mintha eltemették volna.

Udvara övéle bezzeg ékes vala,²⁸²
Mert őt²⁸³ tekintetlen senki nem tűrhette,²⁸⁴
Ékes ábrázatját sok nem felejtheti,²⁸⁵
Éjjel-nappal sok szűz az ifjat kesergi.²⁸⁶

A szegény Árgirus²⁸⁷ hegyeken-völgyeken,
Mind éjjel, mind²⁸⁸ nappal észak felé megyen,²⁸⁹
Kit elől-utól ér, ő mind tudakozik,
De senki városról nem emlékezhetik.

Csak egy inasával ő bújdosik vala,
A tündérországba immár jutott vala,
Egy nagy havas közben hogy bújdosik vala,
Egy széles barlangban egy kis füstöt látá.

Mikor a barlangnak szélére eljuta,
A barlangban ottan egy nagy embert látá,
Ugyan megrettene, az embert hogy látá,
De visszafordulni immár késő vala.

Bátorítván magát, így szóla magában:
„Nem bírom én már²⁹⁰ semmit e világban,
Jobb holtom, hogysemmint²⁹¹ életem²⁹² nagy búban.”
E szók után mindjárt méne a barlangban.

Az nagy ember kérdé,²⁹³ kicsodák volnának,
Zeng a föld hangjától az ő nagy szavának,
Egy szeme közepén az ő homlokának,
Az is csak kerekded, mint bagolymadárnak.²⁹⁴

Az ifjú Árgirus bátorsággal szóla,
Micsoda járatban²⁹⁵ ő akkoron volna,
Eleiben nagy bő beszéddel számlálá,
A fekete várost tőle tudakozá.

²⁸⁰t: és az;

²⁸¹r: Mint;

²⁸²r: Udvarát atyjának bezzeg ékesíté,;

²⁸³cs: ötet;

²⁸⁴j, cs: tűrhette,;

²⁸⁵r: felejtheti,;

²⁸⁶r: kesergé,;

²⁸⁷j: Argilus;

²⁸⁸t: és;

²⁸⁹cs: ;

²⁹⁰t: immár;

²⁹¹j: semmint;

²⁹²j: élttem;

²⁹³r: kérdi,;

²⁹⁴r: fogolymadárnak,;

²⁹⁵j, r: járásban;

A nagy ember szóla: „Hallod-e, jó fiam,
Sok tartományokat immár²⁹⁶ én bejártam,
De annak még²⁹⁷ hírét soha nem²⁹⁸ hallottam,
Ím, tetőled hallom, de többé nem tudtam.

Várj reggelt, jó fiam, talán megmondhatom,
Mert a tündérekét én reggelre várom,
Tőlük mind²⁹⁹ fejenként én megtudakozom,
Az, ki tudja, társul veled elbocsátom.”

Egy vadat egészen nyársra felvonata,³⁰⁰
Inásával együtt Árgirust jól tartá,
Minden nemzetségét tőle tudakozá,
És miért fáradna, ő azt is megtudá.

Másnapra virradva tündérek jövének,
Sok ajándékokat őneki hozának,
Barlang rakva vélek,³⁰¹ oly sokan valának,
A nagy ember szóla,³⁰² hogy mind hallgatnának.

„Tudom, hogy fejenként ti sokat jártatok,
A fekete várost talán hallottátok,
Melyitek hallotta, nekem megmondjátok!
Nem gonoszból kértem, nem leszen bántástok.”

Egyik is³⁰³
³⁰⁴ közülük azt meg nem mondhatá,
Mindenik azt mondja,³⁰⁵ a várost nem tudja,
Sőt még csak hírrel³⁰⁶ is soha nem hallotta,
Az szóra egy³⁰⁷ sánta ember oda juta.

Hogy a szónak okát megértette³⁰⁸ volna,
Ottan fenn kiálta,³⁰⁹ hogy ő azt jól tudná,
Az ő fél lábát is ott szegték meg, mondá,
De felette messze az a város volna.

Az nagy ember³¹⁰ hívá, neki parancsolá,
Magát ifjú mellé útítársul adná.
Oda nem mer menni, sánta ember monda,³¹¹

²⁹⁶j: immáron;

²⁹⁷r: De én annak;

²⁹⁸j, l2, r: sem;

²⁹⁹l2: mint;

³⁰⁰j, l2, r: a nyársra egészen vonata,;

³⁰¹r: A barlangban vélek,;

³⁰²j: szólna,;

³⁰³j: Egy is;

³⁰⁴t: A história többi része a kötet csonkasága miatt hiányzik;

³⁰⁵j: mondá,;

³⁰⁶j: rel;

³⁰⁷j: ;

³⁰⁸j: hogy megértette;

³⁰⁹r: felkiálta,;

³¹⁰j: embert;

³¹¹l3: da,;

Mert ő onnat soha nem jöhetne vissza.

„Én ott a városban sok károkat tettem,
Mert farkas képében sok barmokat ettem.
Mihelyt ők megtudják, hogy én odajöttem,³¹²
Halálom énnekem öközöttük leszen.”

A nagy ember mondá: „Halld, mit beszélek?
Menten menj, ne várjad többé, hogy³¹³ küldjelek!”
Akaratja ellen útra eredének,
Nagy erős utakon éjjel-nappal mennek.

Menésben sok idő immár hogy telt volna,
Egy nagy magas hegyre³¹⁴ felmentenek vala,
Egy nagy széles mezőn várost megmutatá.
„Nem megyek már tovább, – az ifjúnak mondá –

Mert ha a határba immár én bemegyek,
Mihelyt önekiek abban leszen hírek,
Tudom én bizony, engemet megölnék.
Menj el, járj³¹⁵ békével, én is visszatérek.”

Árgirus köszöne, nagy hamar indula,³¹⁶
Fekete városba hogy immár eljuta,
Egy özvegyasszonyhoz³¹⁷ találá szállásra,
Kinek³¹⁸ gazdagsága, kővára³¹⁹ nagy vala.

Jó kedvvel az asszony ifjat befogadá,
Kérdé, honnat³²⁰ jőne, s mi szándékban³²¹ volna.
Nemzetét s országát asszonynak megmondá,
Honnat jó³²² s³²³ mit keres, ő azt is megmondá.

Az asszonyt végtére ifjú kérdi³²⁴ vala,
A változó helyet ha tudhatná, hol van,³²⁵
Mert öneki oda még nagy gondja volna,
Megmondaná neki,³²⁶ azon kéri vala.

Az asszony felele, ifjúnak ezt mondá:
„E városon csak túl az nem messze volna,

³¹²j, l3, r: odamentem,;

³¹³l3, r: hogy többé;

³¹⁴j: helyre;

³¹⁵l1, r: jár;

³¹⁶l3: Árgi-;

³¹⁷j: özvegy;

³¹⁸r: Élnék;

³¹⁹j: kő;

³²⁰r: honnan;j: honnét;

³²¹j: szándékában;

³²²j: Honnét jött;

³²³r, j: ;

³²⁴j: kérdé;

³²⁵cs, j, r: ha tudná, hol volna,;

³²⁶j, cs, r: Neki megmondaná,;

Egy nagy szép ékes kert csak mellette volna,
Kiben egy szép leány mindennap³²⁷ mulatna.

Csak egyszer napjában a leány bemenne,
Hat szép szolgálólány³²⁸ megyen be övele.³²⁹
Mondá,³³⁰ hogy az volna tündérek királya.
Ifjú hogy azt³³¹ hallá, ugyan megvidula.

Szemét³³² el nem veszi³³³ az asszony öröla,
Ő sok bujdosását erősen csudálja,
„Járással³³⁴ hogy győzte ?” – álmélkodván³³⁵ mondja,
Az ő szép személyét nézni el nem unja.

Királyfi öneki azt³³⁶ is megbeszélé,
Hogy ő a leányért jött volna ily messze.
Mint lett volna dolga, azt is³³⁷ megbeszélé,³³⁸
Kiről, ím, az³³⁹ asszony gondolkodni kezde.

Hajadon leánya asszonynak szép vala,
„Ez gazdag királyfi – magában gondolá –
Ím, mely szép termetű – magába azt mondá –³⁴⁰
Leányomat neki adom házasságra.”

Álnokságot asszony azontúl³⁴¹ gondola,
Miképpen leányát öneki adhassa.
Nyugodalmat ada neki éjszakára,
Inasát kihívá a házból³⁴² titokra.

Nagy sok hazugsággal ötet elhité,
Hajadon leányát öneki ígéré,³⁴³
Hogyha³⁴⁴ ő kérését beteljesítené.
Beszédét az asszony ilyenképpen kezdé:

„Mikor el-bementek uraddal a kertben,
Ez a kis tömlőcske legyen te kezédben!³⁴⁵
Mihelyt annak³⁴⁶ szelét uradra eresztéd,

³²⁷cs: mindnap;

³²⁸j, cs, l2: szolgálóleány;

³²⁹r: Szép szolgálóleány hat megyen be vele;

³³⁰r: Mondja,;

³³¹r: ezt;

³³²j: Szemeit;

³³³l2: viszi;

³³⁴j: "Látással;

³³⁵j, cs: álmélkodva;

³³⁶j: az;

³³⁷l3: ;

³³⁸l3, r: megjelenté,;

³³⁹j: ;

³⁴⁰cs, l2: magában azt mondja –;

³⁴¹r: azonnal;

³⁴²j: házból;

³⁴³j: ígérte,;

³⁴⁴l2: Hogy az;

³⁴⁵l2: kezédbe!;

³⁴⁶j: ennek;

Nehéz álom miatt ottan elnyomatik.³⁴⁷

A szép leány onnat³⁴⁸ mikor el-kimegyen,³⁴⁹
E kicsiny kenettel³⁵⁰ kend meg ő szemeit,³⁵¹

³⁵²
A nehéz álomból őtet felserkentsed,
Ha úr akarsz lenni, fiam, azt³⁵³ műveljed!”

Maga az asszonynak más szándéka vala,
Mert édes leányát Árgirusnak szánta,
De a bolond inast, im, mint eláltatá,³⁵⁴
Asszonynak engede, urát elárulá.³⁵⁵

Reggelt alig várja, Árgirus felkele,
A megmondott helyre inásával mene,
A szép drága kert³⁵⁶ mikoron eléré,³⁵⁷
Lassan az ajtaján a kertnek beméne.³⁵⁸

Csoda ékességét³⁵⁹ a kertnek csodálja,
Szép folyó forrásra a kertben találá,
Mint egy olvasztott réz,³⁶⁰ olyan színű vala,
A helynek is nevét arról³⁶¹ hívják vala.

Zöldellő³⁶² borostyán kertet környül fogta,³⁶³
Ciprus³⁶⁴ és puszpánggal a kert teljes vala,³⁶⁵
Pirosló narancsfák³⁶⁶ a kertben plántálva,
³⁶⁷ Liliomvirágok bővelkednek³⁶⁸ vala.

Kertnek közepében sok szép fák valának,
Szagos balzsamumfák szépen illatoznak,
Szép³⁶⁹ kiterjedt, sűrű, magas, nagy cédrusfák
Napnak fénye ellen árnyékot tartanak.³⁷⁰

³⁴⁷r: reá ottan mindjárt ered.;

³⁴⁸j, l3, r: onnan;

³⁴⁹r: el-kimenend.;

³⁵⁰l3: kenet;

³⁵¹j: szemit.;

³⁵²r: szemeit megkenjed.;

³⁵³r: ezt;

³⁵⁴r: eláltatta.;

³⁵⁵r: elárulta.;

³⁵⁶r: kertbe;

³⁵⁷r: elérné.;

³⁵⁸j: Lassan ajtaján a kertnek beméne.;r: Lassacsán a kertnek ajtaján beméne.;

³⁵⁹j: ékességed;

³⁶⁰j: rész.;

³⁶¹r: attól;

³⁶²l2: Zöldel;

³⁶³j: ;

³⁶⁴j: ;

³⁶⁵j: ;

³⁶⁶j: ;

³⁶⁷cs: ;

³⁶⁸j: ;

³⁶⁹s: ;

³⁷⁰s: Nap;

Egy szép tiszta forrás fának³⁷¹ árnyékában,
Szépen hömpölyögvén,³⁷² földből felbuzogván,³⁷³
Szép lassú folyással³⁷⁴ kertben szélllyelfolyván,
Gyenge, szép pázsitot mindenütt áztatván.

Drága szép nyoszolya ott a kertben vala,
Szép gyenge fátyollal beborítva³⁷⁵ vala.
Mindennap a leány abban nyugszik vala
Szép leveles fának³⁷⁶ hűvös árnyékában.³⁷⁷

Ifjú szép Árgirus mihelyen meglátá,
Az ágyra borula,³⁷⁸ ugyan megvidula,
Az ő szeretőjét fáradt testtel várja,
Inasa csak közel nyoszolyához állá.

Asszonytól adatott tömlőt megszorítá,³⁷⁹
Álomhozó szellőt urára bocsáta,
³⁸⁰ Mely miatt Árgirus úgy elaludt vala,
Mint egy holt-eleven, ágyra borult vala.

³⁸¹ Nem sok idő múlván a szép szűz³⁸² eljuta,
Ki páva módjára az ajtón belépett,³⁸³
Hat szép gyenge leány őutána vala,
Ő szokott helyére menni siet vala.

Igen meleg idő az időben vala,
Földig terjedt³⁸⁴ haja, mint ³⁸⁵ egy sátor vala,
Szép fényes, tündöklő aranyszálú³⁸⁶ haja
Szép gyenge személynék³⁸⁷ árnyékot tart³⁸⁸ vala.

Testén ingadozik testszínű ruhája,
Lengedező fátyol fejére borítva,
Gyenge zöld pázsitot az alja csapdossa,
Gyenge piros színe³⁸⁹ mintha mosolyogna.

Fejér gyenge lába mint hattyúnak tolla,
Saru az ő lábán akkora nem vala,

³⁷¹j, r: fának;

³⁷²j: hömbölögvén,;r: gömbölyegvén;

³⁷³r: kibuzogván,;

³⁷⁴l3: ;

³⁷⁵j: beborított;

³⁷⁶l3, r: fának;

³⁷⁷j: A másoló a sort kihagyta,;

³⁷⁸j, l3, r: borulván,;

³⁷⁹j: megszorította,;

³⁸⁰s: ;

³⁸¹s: ;

³⁸²j, l3, r: leány;

³⁸³j, l3, r: ajtón benyomtatva,;

³⁸⁴s: terjed;

³⁸⁵l3: ;

³⁸⁶j, r: aranyszínű;

³⁸⁷j: szemének;

³⁸⁸r: tett;

³⁸⁹j: piros;

Csak a lába feje mint hó látszik vala,
Zöld harmatos pázsit nedvesíti vala.

Mihelyen Árgirust nyoszolyán meglátá,
Megismeré mindjárt, reája borula,
³⁹⁰ Gyenge keszkenővel orcáját levonja,
Veritékét mindjárt megenyhíté rajta.

Mondá: „Édes lelkem, serkenj fel álmodból!
Hadd vigasztaljalak sok bujdosásidról,³⁹¹
Értekezzem tőled sok fáradságidról,
Ez ideig való próbán forgásidról!

Ne resteld elhagyni érettem álmodat!
³⁹² Lám, nem restelleted sok fáradságidat,
Felvettél érettem,³⁹³ szívem, sok munkákat,
Kelj fel, édes lelkem, hadd halljam meg szódat!”

Az ő feje fölött³⁹⁴ tön sok sírásokat,
Végre inasának³⁹⁵ monda³⁹⁶ ilyen szókat:
„Ím, látom uradnak veszedelmes álmát,³⁹⁷
Ha felserken, mondd meg tőlem hallott szókat!

A te szép³⁹⁸ szeretőd itt vala, azt mondjad,³⁹⁹
De te el nem hagytad érette álmodat.
Még csak kétszer eljő látnia tehozzád,
De többször el nem jó, azt bizonynal higgyed!”⁴⁰⁰

E beszédek után buzgó óhajtással
A leány elmene keserves sírással.
Árgirusnak szemét szokott orvossággal
Az inas megkené, felkele⁴⁰¹ azontúl.⁴⁰²

Kérdé: „Itt vala-e az én víg szerelmem?”
Mondá, hogy itt vala, sirata keserven,
De hogy fel nem kelél, elmene tetőled,
Ilyen szókat hagyva mondanom teneked:

Kétszer még eljövök szeretőm látnia,
De a mi törvényünk többször⁴⁰³ nem mutatja.

³⁹⁰s: A forrástörredék vége.;

³⁹¹r: bujdosásidból.;

³⁹²cs: ;

³⁹³j: értem.;

³⁹⁴r: felett;

³⁹⁵

³⁹⁶cs: szóla;

³⁹⁷l3: mat;

³⁹⁸cs: szép te;

³⁹⁹j: mondja.;

⁴⁰⁰r: bizonynal megtudjad!”;

⁴⁰¹cs: s felkele;

⁴⁰²l3, r: azonnal.;

⁴⁰³j, l3, r: többé;

Ha akkor fel nem kel⁴⁰⁴ személyem látnia,
Nem jöhetek többé én őtet látnia.⁴⁰⁵

Másodnap is délkor a kertben jutának,
Hasonlatosképpen akkor is járanak,
⁴⁰⁷ A szállásra menvén asszony az inasnak
Ajándékot ada, hogy enged⁴⁰⁸ szavának.

Harmadszor⁴⁰⁹ Árgirus a kertben bemene,
Könyve legörögvén feltekinte mennyben,⁴¹⁰
Nagy foháskodással Istenhez könyörge:
„Hallgass meg engemet, ki lakozol mennyben!”⁴¹¹

Ennyi fáradságom ne legyen hiában,⁴¹²
Atyámat, anyámat az én országomban
Érette elhagytam, jöttem ez országban,
Ha meg nem láthatom, esem rút halálban.”

A szép vetett ágyra⁴¹³ nem akar feküdni,
Árnyékos fa alatt akar csak sétálni.
Az álomnak magát nem akará adni,⁴¹⁴
Az inas bujdosik,⁴¹⁵ nem tud mit művelni.⁴¹⁶

Nagy sok ideiglen széjjel sétált⁴¹⁷ vala,
Az inas melléje végre állott vala,
Az ajtót is immár megnyitották vala,
Álomhozó szellőt hogy reá bocsáta.

Királyfi az ágyra⁴¹⁸ nem mehetett vala,
A szép zöld pázsitra fa alatt dőlt vala,
Melyet a szép leány eszébe vett vala,
Keserves jajszóval megyen őhozzája.⁴¹⁹

„Én édes szerelmem, atyádat, anyádat
Érettem elhagytad gazdag országodat,
Mely hiába tettél ennyi fáradságot!”⁴²⁰

⁴⁰⁴j: ;

⁴⁰⁵j: ;

⁴⁰⁶r: látogatására.”;

⁴⁰⁷cs: ;

⁴⁰⁸j: engede;

⁴⁰⁹l3: Har;

⁴¹⁰r: mennybe,;

⁴¹¹r: mennybel;

⁴¹²cs: hiába,;

⁴¹³r: ágyon;

⁴¹⁴cs: hadni,;

⁴¹⁵

⁴¹⁶cs: mert nem tud mit tenni,;

⁴¹⁷r: sétál;

⁴¹⁸r: ágyára;

⁴¹⁹j: A história szövege a lap közepén abbamarad,;

⁴²⁰

Csak egyszer hallanád⁴²¹ én keserves szómat!

Jaj, mely szomorúság szálla én szívemben,
Hogy nem beszélhetek veled keservemben!
Nem láthatlak immár többé én éltemben,⁴²²
Ha most nem lehetek, szívem, veled szemben.

Mert soha⁴²³ nem mehet ember innét oda,⁴²⁴
Az madár sem jöhet ez országból oda,⁴²⁵
Én is nagy munkával jöttem ide – monda –,
Többé idejőnnöm már nem szabad volna.

Bárcsak egyszer látnám, szívem, víg kedvedet!
Hallanád füleddel az én beszédimet,
Fülem is hallaná a te beszédidet,
Nem szánnám letenni érted életemet.”

E szók után földről leány⁴²⁶ felemelé,
Nyoszolyára⁴²⁷ ülven az ölébe vevé,
Sűrű könnyeivel soká serkengeté,⁴²⁸
Orcáját egészen vele nedvesíté.

Mind egész estvelig⁴²⁹ feje felett síra,⁴³⁰
Sok siralmas szókat⁴³¹ feje felett szóla,⁴³²
Keserves jajszóval őtöle elvála,
Az ő inasának végre így szóla:

„Szerelmes rózsámnak, ifjú Árgirusnak
Mondd meg ezen szóval az én virágomnak:
Holtig érte adom⁴³³ magam nagy bánatnak,
Ím ládd,⁴³⁴ fia⁴³⁵ vagyok immár a halálnak.

Nem jöhetek immár többé őhozzája,
Legyen már csendesen tőlem az ő tagja,
Kit őneki hozza telhetetlen álma,
Kit mostan restelle érettem hagynia.”

Nem tűrheté mégis, de visszafordula,
Testét apolgatja és csókolja vala,

⁴²¹r: hallhatnád;

⁴²²r: éltemben,;

⁴²³

⁴²⁴r: ez országból oda,;

⁴²⁵r: Se ember, se madár nem repülhet arra,;

⁴²⁶r: leány földről;

⁴²⁷

⁴²⁸cs: serkentgette,;

⁴²⁹r: estvéig;

⁴³⁰r: szóla,;

⁴³¹r: szókkal;

⁴³²r: síra,;

⁴³³r: adtam;

⁴³⁴r: lásd,;

⁴³⁵

Mely nehezen lélek a testet elhagyja,
Ily⁴³⁶ szíve-szakadva tőle nem válhatna.

„Bizonyyal jól tudom, én édes szerelmem,
Neked is ez nehéz, hogy nem láthatsz engem,
Mindhiába annyi⁴³⁷ fáradságod leszen.
Töltsd azon ki bosszúd, ki árulód leszen!”

Az inas is immár ugyan szánja vala,
Költeni nem meri, mert igen fél vala,
A szép leány viszont inasnak így szóla:
„Beszéld meg uradnak tőlem hallott szokat.”⁴³⁸

A kisebbik szegről vegye le szablyáját,
A nagyobbikára akassza⁴⁴⁰ ő kardját,
És így kitöltheti bosszúmat s bosszúját,
Ha abból fogadja szeretője szavát.

Mert ha eddig régen oda tette volna,
Velem eddig régen beszélhetett volna,
Kedve szerint velem mulathatott volna,
Én is ennyi búra nem jutottam volna.”

Az inas eszébe ezt nem vette vala,
Az leány elmenvén, urához járula,
Szokott orvossággal urát felserkenté,⁴⁴¹
Könyve miatt teste mind azon víz vala.

Mondá: „Ím, úristen, mint megveríteztem!”
Az inasa mondá: „De nem veríteztél,
Hanem szép szeretőd áztatott könyvével.”⁴⁴²
„Mit monda, jó szolgám? Hogy nem költöttél fel?”⁴⁴³

„Miért mondod, uram, hogy nem költöttelek?
Földről szeretőddel ide emeltelek,
Ezideig vele mind itt könyveztelek,
De ha fel nem keltél, róla mit tehetek?”

Leánynak keserves beszédit számlálá,⁴⁴⁴
Kin a szép Árgirus ugyan elájula,
A szép leányt ő is sokáig siratá,⁴⁴⁵

⁴³⁶cs: Így;

⁴³⁷r: ennyi;

⁴³⁸r: mit hallottál vala;

⁴³⁹cs: ;

⁴⁴⁰

⁴⁴¹

⁴⁴²r: Te szép szeretőd könnyétől nedvesedtél.”;

⁴⁴³r: Mondá: „Ó, jó szolgám, hogy nem költöttél fel?”;

⁴⁴⁴r: számlálja,;

⁴⁴⁵r: siratja,;

Életét nem szánja, magát halni adá.⁴⁴⁶

Mondá: „Megérdemlem érette a halált,⁴⁴⁷
Hogy én el nem hagytam érette álmomat.”
Inas monda ismét: „Halld meg az én szómat,
Az leány meghagya mondanom ily szókat.”⁴⁴⁸

Te ne igyekezzél soha őutána,
Hanem inkább térj meg atyád országába,
Innét ez országból, mert nekem azt mondá,
Hogy még a madár is nem mehetne oda.

Homályos beszéddel végre monda ily szót:
A kisebbik szegről levegyed szablyádat,
A nagyobbik szegre függeszted kardodat,
Ha bosszút⁴⁴⁹ bosszúval állani akarod.

Mert hogyha eddig is oda tetted volna,
A te szeretőddel beszélhetnél volna,
Minden kívánságod betölthetted volna,
Ő is ennyi bűjút nem szenvedte volna.”

Árgirus inasa azt gondolja vala,
Hogy otthon szablyáját nem jó helyen tartja.
De a bölcs Árgirus ottan azt megtudá,
Hogy inasa volna néki árulója.

Az ő kardját ottan nyakában megfogá,
Nagyobbik szegnek az ő nyakát alitá,⁴⁵⁰
Inasának nyakát kisebb szegnek tudá,
Hüvelyéből⁴⁵¹ kardját azontól kirántá.

„Most veszem eszembe, hogy te vagy⁴⁵² árulóm,
Az én szeretőmtől voltál te megfosztóm,
Az ő szépségétől távol⁴⁵³ elszakasztóm,
Hogy én kegyesemet többé nem láthatom!

Jóllehet, énnekem érte meg kell halnom,
Néked is akarom halálodat látnom.
Tőle megfosztottál engem, jaj, mint szánom,
Nem látom már többé szegényt, jaj, mint bánom!”

⁴⁴⁶r: adja,;

⁴⁴⁷r: érte halálomat,;

⁴⁴⁸r: Megmondom teneked az én tanácsomat,;

⁴⁴⁹r: bosszúd;

⁴⁵⁰r: Az ő nyakát nagyobbik szegnek alitá,;

⁴⁵¹r: Hüvelyből a;

⁴⁵²r: voltál nagy;

⁴⁵³

Neki megbeszélé kesergvén⁴⁵⁴ inasa,
 Ő álnok asszonya mint megcsalta volna:
 „Gazdag uraságot nekem ígért volna.”
 Keserves Árgirus nékie így szóla:

„Nem volt-e énnekem tereád nagy gondom?
 Senki⁴⁵⁵ kívületted nem volt útitársom,⁴⁵⁶
 Köz lett volna veled minden uraságom,
 Jaj, mint vesztél engem! De majd bosszúm állom.”

Azonban ő kardját kezében ragadá,
 Inasa térdeplék, a fejét elcsapá.
 A szállásra menvén asszonyt megátkozá,
 Szörnyű átok alatt leányostól hagyá.

2. ⁴⁵⁷ SECUNDA PARS

Halljuk meg immáron⁴⁵⁸ sok könnyhullatását,
 Kegyetlen kösziklák között bujdosását,
 A halál torkából megszabadulását,
 Bujdosása után való vigasságát.

Másod napon reggel bánattal felkele,
 Sok könnyhullatással városból kimene,
 Nincsen már sehová semmi reménysége,
 Keserűnek tetszik világban élete.

Iszonyú kegyetlen havasokon megyen,
 Hol lenne halála, ő csak azt keresné,⁴⁵⁹
 Egy szép forrás mellett ő maga leüle,
 Ily keserves sírást ő magában kezde:

„Jobb holtom énnekem, hogysémmint életem,
 Nem láthatom többé már az én szeretőm,⁴⁶⁰
 Kiért én nem szánom letenni életem,
 Általutóm rajtam az ennen⁴⁶¹ fegyverem.

Ó, édes vén atyám és szerelmes⁴⁶² anyám,
 Kiket hitetlenül hagytam országomban,
 Az én gyilkosomat csak velem elhoztam,
 Édes rokonimat bezzeg messze hagytam.

⁴⁵⁴

⁴⁵⁵r: Földön;

⁴⁵⁶r: jobb barátom,;

⁴⁵⁷l2: ;

⁴⁵⁸l2: imma;

⁴⁵⁹r: arra megyen,;

⁴⁶⁰r: az én vig szeretőm,;

⁴⁶¹r: majdan rajtam én;

⁴⁶²r: szerelmes vén;

Légy egészségben már,⁴⁶³ szerelmes két bátyám,
Kikkel én a kertben szerencsét próbáltam,
Nap és a Hold, kiknek⁴⁶⁴ világánál jártam,
Átkozott nyoszolya, ahol elaludtam.⁴⁶⁵

Légy te egészségben, én ⁴⁶⁶ édes szerelmem,
Jaj, ez idegen föld majd megemészt engem,
Keserűnek tetszik világban életem,
Szerelemnek mérge majd megemészt engem.

Én szép fejr testem, kit gyengén tartanak,
A fűvő szélről is megoltalmaztanak,⁴⁶⁷
Hol a te koporsód? vadak elszagatnak,
Ki temet el téged, vallyon s kik siratnak?

Légy egészségben már, én utolsó napom,
Melyen e világból leszen kimúlásom,
Én utolsó órá, melyen elaluszom,
E csorgó forrásnál majd leszen halálom.”

Kardjának a végét a földre bocsátá,
Hegyt oldalában szíve aránt tartá,
Azáltal hogy esnék hirtelen halálba,
Azonban énekszót az erdőben halla.

Hirtelen tekintte, egy szép leányt láta,
Ugyan megrettene, viszontag felállá,
Mert istenasszonynak ötet véli vala,
Az ő szépségében álmélkodik vala.

Tündérleány volna, őtöle megkérde,
Ő is kérdésére dolgát⁴⁶⁸ megbeszélé,
Keservesen tőle ő jövődöt kérde,
Melyre a szép leány ekképpen felele:

„Mostan, te szép ifjú, meg ne öld magadat,
Dolgaidnak várjad jóra fordulását!”
Ő magában viszont ismeg⁴⁶⁹ így szóla:
„Jobb holtom, hogysemmint éltem⁴⁷⁰ ily nagy búban.

Napról napra, látom, öregbül bánatom.⁴⁷¹
Jobb az én testemből lelkem el-kimúljon,
E keserves világ⁴⁷² hogysem így gyötörjön.”

⁴⁶³

⁴⁶⁴r: Hold, akinek;

⁴⁶⁵r: én aludtam.;

⁴⁶⁶r: Te is egészségben légy;

⁴⁶⁷r: megoltalmazának.;

⁴⁶⁸r: neki;

⁴⁶⁹r: ismét;

⁴⁷⁰l2: életem;

⁴⁷¹l2: bm;

⁴⁷²l2: vg;

Szablyáját kirántá, hogy többé ne éljen.

Iszonyú ordítást azontúl ott⁴⁷³ halla,
Amelynek miatta haja feláll vala.
Azt alítja vala, sárkány és oroslán
Egymásra találván⁴⁷⁴ vínak a barlangban.

Monda ő magában: „Ki magát megölné,
Isten országának lakója nem lenne,
De jobb nékem – úgy mond – a barlangba mennem,⁴⁷⁵
Hadd szaggassanak el oroslánok abban.”⁴⁷⁶

Hogy elközelgete, tekintvén barlangban,
Hát három ördögfi nagyon vínak abban,
Azokat megkérde, hogy mi dolguk⁴⁷⁷ volna,
Ifjú Árgirusnak így feleltek vala:

⁴⁷⁸ „Egy atyától ⁴⁷⁹ valók mi mindhárman⁴⁸⁰ vagyunk,
Az atyánktól⁴⁸¹ maradt⁴⁸² örökségen vívunk,
Egy ostor, paláston s egy bocskoron vívunk,
E három jószágon mi meg nem alkhatunk.

A bocskor, palástnak⁴⁸³ oly ereje vagyon,
Hogy aki ezekben felöltöztvén⁴⁸⁴ vagyon,
Háromszor ő magát az ostorral sújtván
Azt mondja: ott legyek, ahol én akarom,

Minden kétség nélkül azonnal ott leszen,
Hogy ha dolgaiban⁴⁸⁵ bátorságos leszen.
Nem de nem méltó-e haragudnunk ezen,
Kinek egymás nélkül semmi haszna nincsen?

Középső öcsénknek⁴⁸⁶ hagyott ily hatalmat,
Valamikor akar, minket leszállíthat,
Amely miatt vallunk sok bosszúságokat.
Lássad, édes bátyám, te ítéld igazat!”

„Atyafiak vagytok, mit vítok? – azt mondá –
Hallgassatok reá az én mondásomra!
Én majdan titeket igazítlak jóra,

⁴⁷³r: azonnal ő;

⁴⁷⁴r: találtak,;

⁴⁷⁵

⁴⁷⁶r: engem.”;

⁴⁷⁷

⁴⁷⁸l3: ;

⁴⁷⁹l3: ;

⁴⁸⁰r: mind az hárman;

⁴⁸¹l3: tyánktól;

⁴⁸²l2: marad;

⁴⁸³r: bocskor s palástnak;

⁴⁸⁴r: felöltözve;

⁴⁸⁵l2: dolgaiban;

⁴⁸⁶r: öcsémnek;

Az, kitek⁴⁸⁷ érdemli, annak ítélem ma.”

Háromfelé⁴⁸⁸ három nagy hegyet mutata,
Hogy az, ki először onnat⁴⁸⁹ visszajutna,
A hasznos jószágot mert ő annak adná,
Hallván futamának, készek lőnek hozzá.

A bocskort lábára, palástot vállára
Felvevén, az ostort markában szorítá,
Háromszor ő magát sújtá, és így szóla:
„Hipp-hopp, szeretőmnél⁴⁹⁰ legyenek!” – ő azt mondá.

Mint sebes ellőtt⁴⁹¹ nyíl, földről ragadtaték,
Míg visszatérének, mindaddig viteték,
Hallhatatlan messze hirtelen távozték,
Szerencse szegénynek igen⁴⁹² jó adaték.

Középső ördögfi mihelyt hazajuta,
Megtudá Árgirust, hogy ő elment volna,
Ő tudományával szegényt leszállítá,
Egy nagy hegy oldalban⁴⁹³ földre esett vala.

Hallhatatlan⁴⁹⁴ messze hirtelen ment vala,
Mert immár utána nem mehetnek vala,
Keserves Árgirus Ő magát siratja,
Még csak madarat is ő nem láthat vala.

Magában gondolá, hogy hegyre felmenne,
Nagy keserves szemmel mindenfelé néze,⁴⁹⁵
Magát a halálnak mindjárást ereszté,
Azonban a hegynek egyenest⁴⁹⁶ erede.

Szintén kenyere is már elfogyott vala,
⁴⁹⁷ Egy kis pogácsája turbájában vala,
Éhségét gyökérrel ő enyhíti vala,
Teljes harmadnapig el-feljutott vala.

Drága nagy szép várat láta hegy tetején,
Kinél soha szebbet nem látott éltében.
Akará, hogy e vár felé közel menjen,
Egy szép leány jöve várból eleiben.

⁴⁸⁷r: Melyitek;

⁴⁸⁸l3: Három;

⁴⁸⁹r: onnét;

⁴⁹⁰r: szeretőmmel;

⁴⁹¹r: Mint a sebes lőtt nyíl;

⁴⁹²r: ilyen;

⁴⁹³l2: oldalán;

⁴⁹⁴l2: Hallhatat;

⁴⁹⁵r: nézne,;

⁴⁹⁶r: örömet;

⁴⁹⁷l3: ;

Mindjárt megismeré, hogy Árgirus volna,
Asszonyához leány mindjárt futott vala.⁴⁹⁸
„Ihol jó Árgirus, asszonyom!” – azt mondja,
Mely szóra az asszony mindjárt arcul csapá.

„Vajon s ki hinné el, mit hazudsz előttem?
Csak álmodban láttad, azt inkább elhittem.”
Más szolgálója is ez⁴⁹⁹ híren kifuta,⁵⁰⁰
Látá, megismeré, örömmel megtére.

„Asszonyom, szeretőd ihol jó!” – így szóla.
Annál is szörnyebben asszony arcul csapá,
Harmadik futamék, az is őt meglátá,
Asszonyhoz bemene, ilyen szókat szóla:

„A te ⁵⁰¹ szép szeretőd ihol jó, asszonyom!”
Azt is arcul csapá, nagy haraggal mondván:⁵⁰²
„Megbolondultatok ti, amint arányzom,
Vagy tréfás társtoknak alítotok, látom.

Lehetetlen dolog, hogy ő ide jőne,
Az emberi nemzet ingyen se remélje,
Ha szárnya volna is, gond volna jőnie.”
Leányok kiáltják, hogy bizony ő jőne.

Ő maga negyedszer kétséggel kimene,
Mihelyen meglátá, ottan megismeré,
Fáradt tagját látá, rajta keserüle,
Ő sok bujdosásán megesék a szíve.

Kiterjesztett kézzel nyakára borula,
Nagy öröme miatt ugyan nem szólhata.
Gyenge lány ruháját könyvével áztatja,
De szíve sokára meg helyére állá.

„Hogy érdemlettem – ezt mondá –, szép virágom,
Én édes szép rózsám, nagy szép Árgirusom?
Kész vagyok ma érted halált megköstöltnom,
Ugyanis nagy sokszor volt immár szándékom.”

Egymás szeretők közt mely szokott lennie,
Egyik a másikkal nagy soká beszélé,
De hogy az senkinek már ⁵⁰³ nehéz ne lenne,
Csak rövid beszéddel minden ember értse.

⁴⁹⁸r: jutott.;

⁴⁹⁹r: az;

⁵⁰⁰r: kiméne.;

⁵⁰¹l3: ;

⁵⁰²r: mondá.;

⁵⁰³l3: ;

3. TERTIA PARS

Ifjat megölelé, házában bevivé,
Minden szerencsáját neki megbeszélé,
Minden fáradságát csak semminek vélé,
A szép gyenge szűzzel játszadozni kezde.

Csattogó szerszámok a várban valának,
Kiktől zeng piaca széjjel a városnak,
Világos paloták ékesen ragyognak,
Aranyos csikorgók⁵⁰⁴ naptól csillagoznak.

Drága szép ékes kert ott a várban vala,
Szép ékes folyóvíz a kertben foly vala,
Fénylik a közepén a Venus temploma,
Szép aranyból csinált Belona oltára.

Sűrű szép virágok, árnyékos fák között
Az Ammon istennek kedves, szép éneket
Hangos szóval mondja Venusnak serege,
Mint angyali szép szó, hallatik zengése.

Ebbe ⁵⁰⁵ szép Árgirust egyedül bevivé,
Mint a szép Diána, úgy megyen előtte,
Virágos fák alatt vannak leülésben,
Holott szép Árgirus gyakran dől ölében.

Szép vetett nyoszolyák a kertben valának,
Hol egyen s hol máson nagy szépen nyugosznak,
Lágy ruhájok széltől lassan ingadoznak,
Mind a ketten szépek, nagy örömben vannak.

Néha ott elmenvén csipdes szép violát,
Nagy gyakorta ismét az ő szép mátkáját,
Keszkenő szélével illeti orcáját,
Különb-különb féle rózsákat mutogat.

Sok vigasság után kertből kijövének,
Örömben szerze gazdag lakodalmat,
Hozzája hasonló tündéresszonyokat
Házához hívata, kikkel vigadának.

Mikoron mindnyájan asztalnál volnának,
Senki nem bántódik, mindnyájan vígadnak.
Egy nagy bánat éré szívét⁵⁰⁶ Árgirusnak,
Szemben ülven a ⁵⁰⁷ szép leány mátkájának.

⁵⁰⁴

⁵⁰⁵13: ;

⁵⁰⁶r: a szívét;

⁵⁰⁷r: élre;

Az vígasság közben öt arcul csapá,
Az leány nem szóla, csak fejét lehajtá,
Ismét vígasságban ő magát foglalá,
⁵⁰⁸ Másodszor is ifjú leányt arcul csapá.

Asszony barátitól ugyan megszegyenlé,
De mégis nem szóla, csak fővel⁵⁰⁹ tekeré,
Harmadszor is ifjú leányt arcul üté,
Néki így felele, tovább nem tűrheté:

„Te Árgirus, azért fáradtál-e értem,
Hogy vendégim előtt így gyalázz meg engem?
Szégyennel illesed én királyi fejem?
Mondjad okát mostan énnékem, édesem!”

Az leánynak szeme könyvben forog vala,
Árgirus is rajta úgy kesereg vala,
Szép ékes beszéddel néki így szól vala:
„Majd megmondom okát, szívem, hallgass reá:

Atyámat, anyámat éretted elhagytam,
Gazdag országomtól nagy messze távoztam,⁵¹⁰
A te szerelmedért nagy messze bújdostam,
Veszedelmes helyen nagy sokat forgottam.

Mikor már házadhoz közel jöttem volna,
Három szép szűzleány előmbe jött vala,
Kik⁵¹¹ felőlem néked hírt mondanak⁵¹² vala,
De te mind a hármat arcul csaptad vala.

Az mely lehetetlen dolognak azt vélted,
Hogy én jelen lennék akkor teelőtted,
Mindaddig, amíglen nem láttál engemet,
Negyedszer úgy jövől látni személyemet,

Olyan lehetetlen dolognak én vélem,
Hogy megharagudnál, immár nem ítélem,
Tudom, hogy egyaránt gyötör a szerelem,
Semmi haragodat ebből nem remélem.”

⁵¹³ Monda az szép leány: „Argire, szerelmem,
Most látom, gonoszból hogy nem ítél engem,
Ezzel nem kisebbül az én emberségem,
Sőt, inkább öregbül az én tisztességem.”

⁵⁰⁸13: ;

⁵⁰⁹r: fejét;

⁵¹⁰r: bújdostam,;

⁵¹¹r: Kit;

⁵¹²13: hírt;r: jó hírt mondanak;

⁵¹³r: Szóla;

Nagy szép szeretettel élének egymással,
Sok bújdosás után szép nyugodalommal,
Az sok bánat után jeles vigasságban,⁵¹⁴
Senkitől nem félnek, vannak bátorságban.⁵¹⁵

Nincs már Árgirusnak semmi fáradtsága,
Annyi bújdosását csak semminek tartja,
Mert az, mit kívánt volt, már ölében tartja,
Amikor kívánja, szintén akkor látja.

A tündérleánynak sem búsong már szíve,
Helyén vagyon immár bujdosó elméje,
Minden bánatjának vagyon immár vége,
E históriának is legyen már⁵¹⁶
VÉGE

⁵¹⁴r: vigassággal,;

⁵¹⁵r: bátorsággal,;

⁵¹⁶r: immár,;

2. fejezet - XVII. SZÁZADI KÉZIRATOK

1. TATROSY GYÖRGY-ÉNEKESKÖNYV, 1618

1.1. Leírás

„Az Apor-levéltárban báró Apor Istvánnal (Abosfálván, Kisküküllő várm.) dr. Szádeczky Lajos 1898. év nyarán fedezett fel egy kéziratos verseskönyvet, melyet összeírójáról, Tatrosy Györgyről, „Tatrosy verseskönyvé”-nek lehetne nevezni. [Az elnevezés Tatrosy György-ék.-ként terjedt el.] Alakja haránt negyedret [...] Félbörkötése nem egykorú; akkor köttették be, mikor már csonka volt. A kézirat 56 levélből áll s elől és végül még bekötéskor 3–3 tiszta levél járult hozzá. Az 5., 6., 23. és 56. levél alsó részéből egy darab hiányzik. Végig egy kéz írása az egész s csak három művet foglal magában, ebből is az utolsót csonkán.” Mivel a másoló az első két mű befejezésének időpontját megadta, bizonyára a minket érdeklő, de sajnos csonkán fennmaradt harmadik után is állhatott ilyen, a másolás időpontjára utaló megjegyzés. Ebből következtethetünk arra, hogy Tatrosy György, az Apor-család íródiákja 1618-ban, valószínűleg június hónapban másolta le az Árgirus-históriát.¹

Stoll Béla a Magyar kéziratos énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiájában így adja meg a kézirat tartalmát:

1a–28b: Historia Báthori Gáboré. Sok csudák közül... Kiad. RMKT XVII. I, 398–432.

1a, 5a, 12b, 13a: Pársoros énektöredékek.

28b–45b: Apollonius históriája.

46a–56b: Árgirus históriája. Kiad. Kanyaró, Ethn. 1914. 305–312.

51b: Pársoros énektöredék.

A kéziratot az OSzK kézirattára őrzi Oct. Hung. 939. jelzettel, ennek mikrofilmen rögzített másolatáról készült a betűhű átirat, mely az Árgirus-história töredékét (a kézirat a históriás ének 1–436. sorát és a 437. sor első szavát) tartalmazza.

Kanyaró Ferenc az Ethnographia 1914-es számában tette közzé, ám az ő átírása a jelenlegitől eltérő elveket követ. Nem tüntette fel az s betű különböző változatait, ékezetjeles magánhangzókat használt (ami a szövegnek egyáltalán nem jellemzője), feloldotta a nazálisjeleket, illetőleg központozással látta el a műtöredéket. A lábjegyzetekben feltüntettük a Kanyaró-féle átírás eltérő helyeit, ha azok nem helyesírásból, ill. a bevezetőben megadott átírási szabályokból fakadnak, azaz más olvasatot adnak.

1.2. Betűhű átirat

HISTORIA Egy Argirus ne? kiralyfirol, es egy T?nder kiraly ßüz Leanirol,

Nota, Olj buual banattal az Aenea? kiralj,

Az T?nder OrBagrol beó?eggel olua?tam,
Olaz Cronikakbol kit megh fordittottam,
e? az olua?oknak mulat?agul attam,

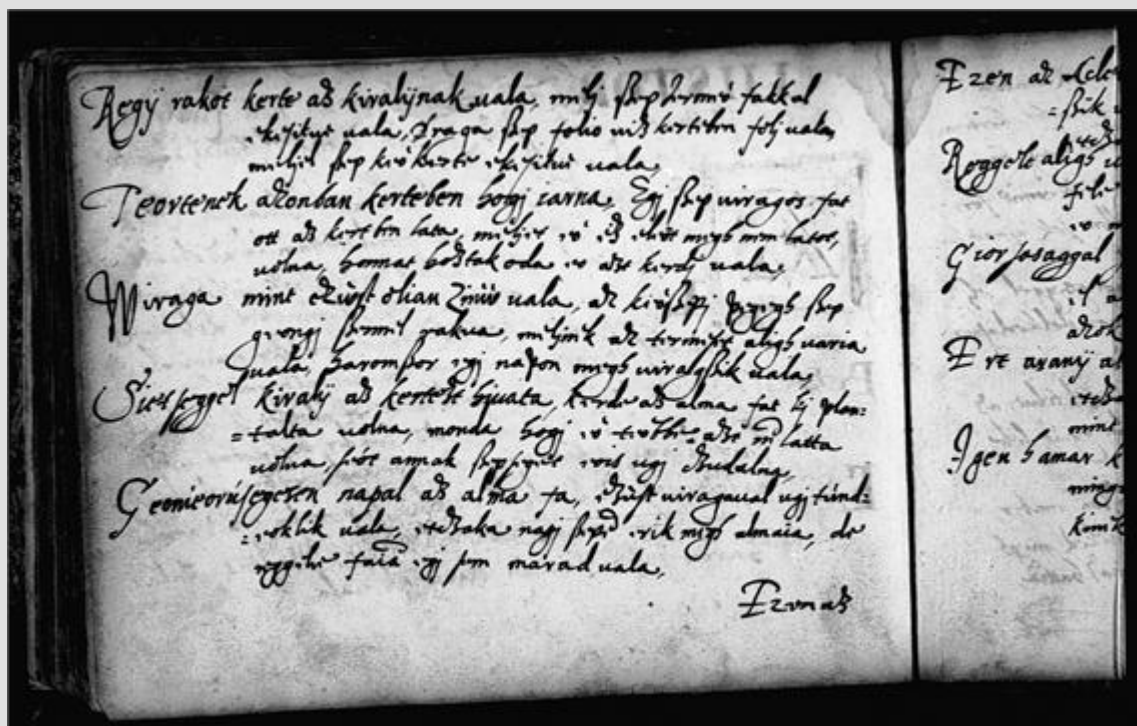
¹Dézsi, Ethn. 1914. 313.

magiar ver?ek Ber?t enekben foglaltam,

Lezen² mo?t bezedem Iffiu Argiru?rol,
Acleton kiraljnak ki?sebbik fiarol,
eó Bereteóiereó! az Tünder Leanjrol,
farat?aga utam³ eo uiga?sagarol,

Bizonial orzogat en megh nem mondhatom,
Acleton kiraljnak hol legien nem tudom,
az Tünder orBagban uolt keó uara tudom,
mint az Cronikabol ertem e? olua?om,

Ekes Tartomanial az kiraly bir uala,
Bep fenleó keó vara orBagaban uala,
AzBónj fele?ege Bep Medena⁴ uala,
harom vitez fia az kiraljnak uala,⁵

Regy rakot kerte az kiralynek uala,
melj Bep termeó fakkal eke?itue uala,
Draga Bep folio uiz kerteben folj uala,
meljel Bep keó kerte eke?itue uala.⁶

²Az első oldal verskezdő betűi meg vannak vastagítva.

³Tollhiba, helyesen: után. Az n betűnek egyel több lábat írt a másoló.

⁴Tollhiba, mivel a későbbiekben következésként Medanat ír.

⁵Az első oldalnak itt van vége, őröző nélkül.

⁶Ismétlési hibának látszik, azonban a többi forrás sem ad más változatot.

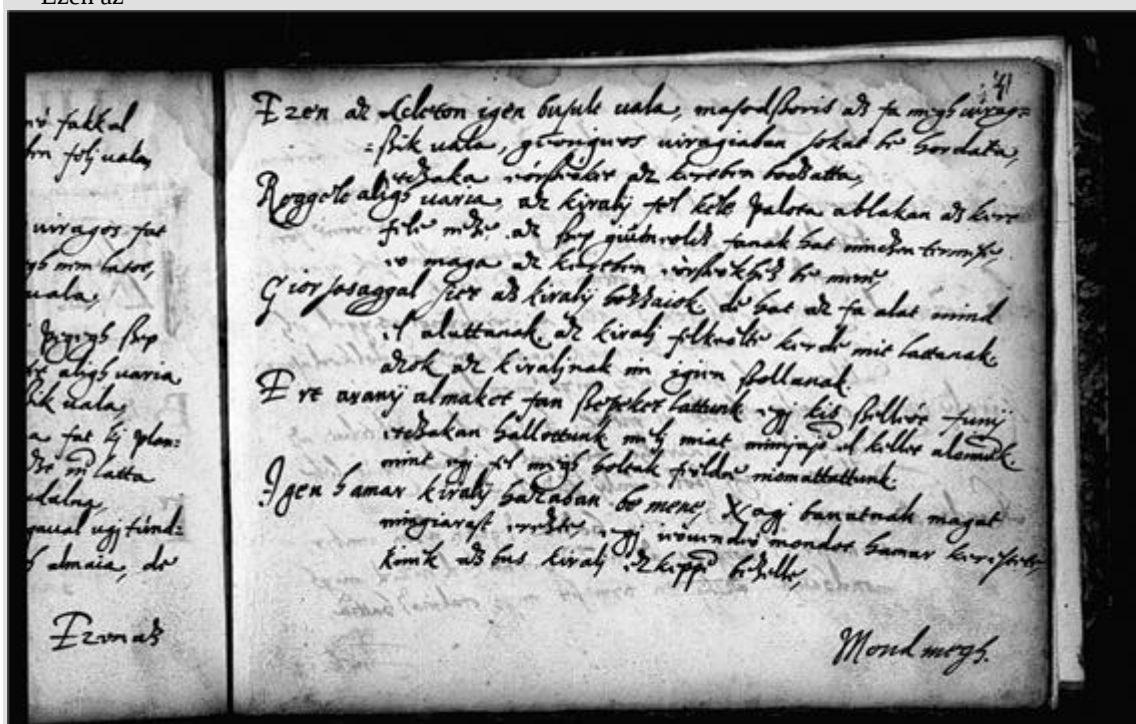
Teortenek azonban kerteben hogj iarna,
Egj szep uiragos fat ott az kertben lata,
meljet eó ez eleót megh nem latot, uolna,
honnat hoztak oda eo azt kerdj uala,

Wiraga mint ez??t olia zin? uala,
az kieóßepj pegegh⁷ ßep geongj ßemnel⁸ rakua,
meljnek az terme?et aligh uaria uala,
haromßor egj napon megh uiragßik uala,

Siet?eggel kiraly az kertezt hiuata,
kerde az alma fat kj plan-talta uolna,
monda hogj eó teóbbbe azt n? latta uolna,
?eót annak ßep?eget eois ugj czudalna,

Geonieorú?egesen napal az alma fa,
Ezü?t uiragual ugj túnd-eoklik uala,
etczaka nagj szep? erik megh almaia,
de reggelre faia egj ?em marad uala,

Ezen az

Ezen

az Acleton igen bu?ult uala,
ma?odßoris az fa megh uirag-ßik uala,
geongieos uiragiaban ?okat be hordata,

⁷Tollhiba, helyesen: pedig – a d szárát tévesen lefelé húzta a másoló.

⁸Tollhiba, helyesen: szemmel – a két m betű egyik lába a másoló tollában maradt.

etczaka eórbeóket az kertben boczatta,

Reggelt aligh uaria, az kiraly fel kele,
palota ablakan az kert fele neze,
az ßep giúmeolcz fanak hat ninczen terme?e,
eo maga az kertben eórbeókhez be mene,

Gior?osaggal ?iet az kiraly hozzaioik,
de hat az fa alat mind el aluttanak,
az kiralj felkeólte kerde mit lattanak,
azok az kiraljnak im igien ßollanak.

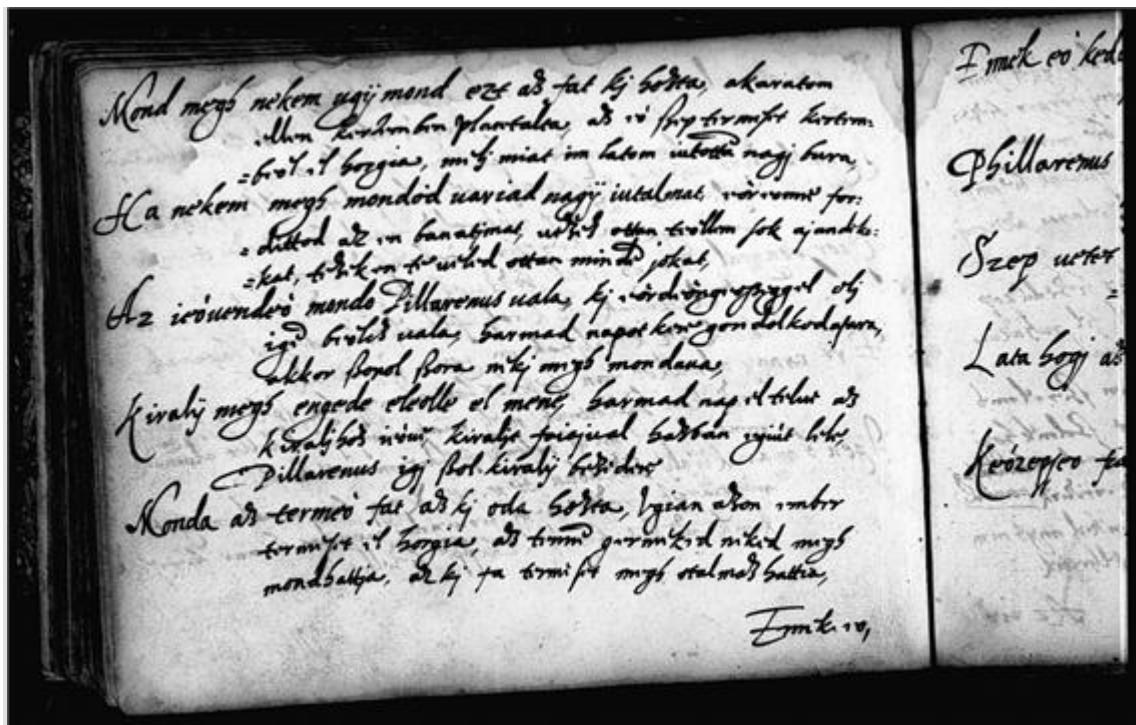
Ert⁹ arany almakot fan ßepeket lattunk,
egj kis ßelleót funy etczakan hallottunk
melj miat mimjajo¹⁰ el kellet alonnuk,
mint egj fel megh holtak feöldre niomattattunk.

Igen hamar kiraly hazaban be mene,
nagj banatnak magat mingiara?t erezte,
egj ieóuendeó mondot hamar kere?tete,
kinek az bus kiralj ezkepp? bezelle,

Mond megh.

⁹A XVIII. századi nyomtatványok sajtóhibából vagy meg nem értésből (’ért, érett’) Ezt-re, majd Azt-ra változtatták. Egy ilyen kiadás alapján állapította meg a szerző nevét Gyergyai Albertben Volf György (EPHK 1882. 135-140; ItK 1955. 461-463; ld. még Stoll vonatkozó jegyzetét

¹⁰Azaz: minjajon (’mindnyájan’) – a másoló szintén elvétette a betűszárat, s n helyett m-et írt.

Mond megh nekem ugy mond ezt az fat kj hozta,
 akaratom ellen kertemben plantalta,
 az eó 3ep terme?et kertem-beól el horgia,
 melj miat im latom¹¹ iutotta nagy bura,

Ha nekem megh mondod uariad nagy iutalmat,
 eóreomre for-dittod az en banatjmat,
 uezez ottan¹² teólle?ok ajandeko-kat,
 tezek en te ueled ottan mind? jokat,

Az ieóuendeó mondo Pillareus uala,
 kj eórdeóngeó?seggel olj ig? beólcz uala,
 harmad napot kere gondolkoda?ara,
 akkor 3orol 3ora nekj megh mondana,

Kiraly megh engede¹³ eleolle el mene,
 harmad nap el telue az kiraljhoz ieóue,
 kiraljt foiajual¹⁴ hazban egiút lele,
 Pillareus igj 3ol kiraly bezedere,

Monda az termeó fat az kj oda hozta,
 vgian azon ember terme?et el horgia,
 az tenn? germeked neked megh mondhattja,

¹¹Tollhiba, helyesen: látod – J-ben is ez olvasható.

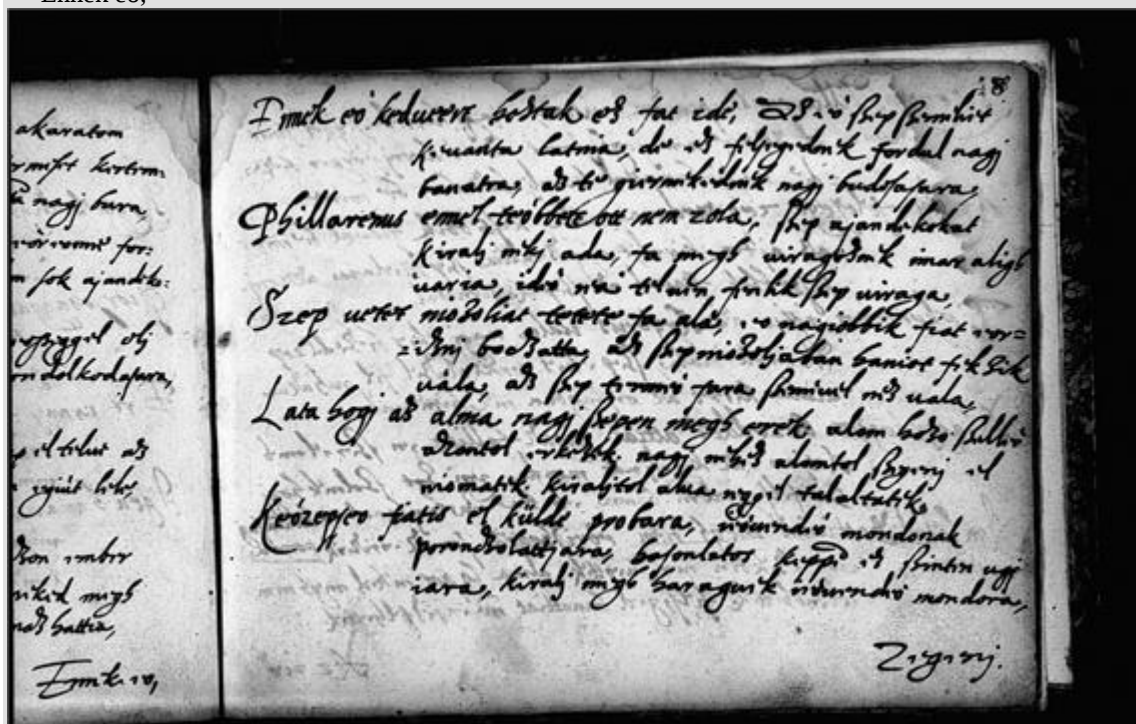
¹² ottan = 'azonnal, menten' (ld. még 64., 273., 508., 874. sorokat)

¹³ megengede = 'beleegyezett'

¹⁴Tollhiba, helyesen: fiaival

az kj fa terme?et megh otalmaz hattia,

Ennek eo,

Ennek eo kedueert hoztak ez fat ide,¹⁵

Az eo bep bemeliet keuanta latnia,
de ez fel?egednek fordul nagj banatra,
az te giermekednek nagj budo?a?ara,

Phillareus ennel teobbet ott nem zola,
bep ajandekokat kiralj nekj ada,
fa megh uiragoznez imar aligh uaria,
ideo rea teluen fenlik bep uiraga,

Szep uetet niozoliat tetete fa ala,
eo nagibbik fiat eor-iznj boczatta,
az bep niozoljaban haniot fezik uala,¹⁶
az bep termeo fara bemeuel nez uala,

Lata hogj az alma nagj bepén megh erek
alom hozó Belleó azontol¹⁷ erkezek.
nagj nehez alomtól Begenj el niomatek.
kiraljtol alua¹⁸ reggel talaltatek,

¹⁵Elrontja a rímet. Lehet, hogy tollhiba oda helyett. (Egyedül Kjavítja: Ennek ő kedvéért hozattott e fa)

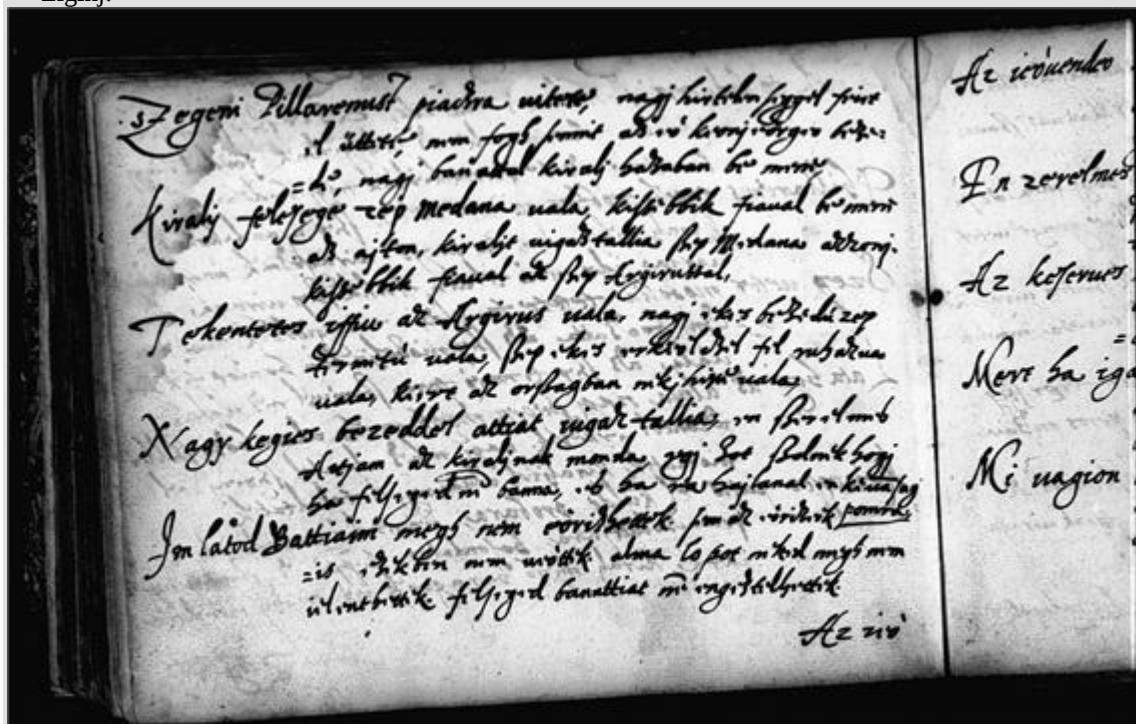
¹⁶Tollhiba vala helyett. Az ékezet határozottan látható a mikrofilmen, de mivel a kézirat egyáltalán nem jelöli a magánhangzó hosszúságát, így nincs jelentősége.

¹⁷ azontol = 'azonnal'

¹⁸Tollhiba alua helyett – a szótagszámot elrontja ez az alak. J is a helyes alakot adja.

Keőzep?eo fiatis el küldé probara,
 ieőuendeó mondonak poronczolattjara,
 ho?onlatos kepp? ez Binten ugj iara,
 kiralj megh haraguek ieőuendeó mondora,

Ziginj.

s¹⁹Zegeni Pillarenust piaczra uitete,
 nagj hirtelen?eggel feiet el üttete,
 nem fogh ?emnit az eó keonjeórgéo beze-de,
 nagj banattal kiralj hazaban be mene,

Kiralyy fele?ege zep Medana²⁰ uala,
 ki?sebbik fiaual be mene az ajton,
 kiralj? uigaztallia Bep Medana azzonj,
 ki?sebbik fiaual az Bep Argirussal,

Tekentetes iffiu az Argirus uala,
 nagj ekes bezedú zep termetú uala,
 Bep ekes erkeólczel fel ruhazua uala,
 kiert az orőagban nekj hire uala,

Nagy kegies bezeddel attiat uigaz tallia,
 en Berelme? Attjam az kiraljnak monda,
 egj zot Bolnek hogj ha fel?eged n? banna,

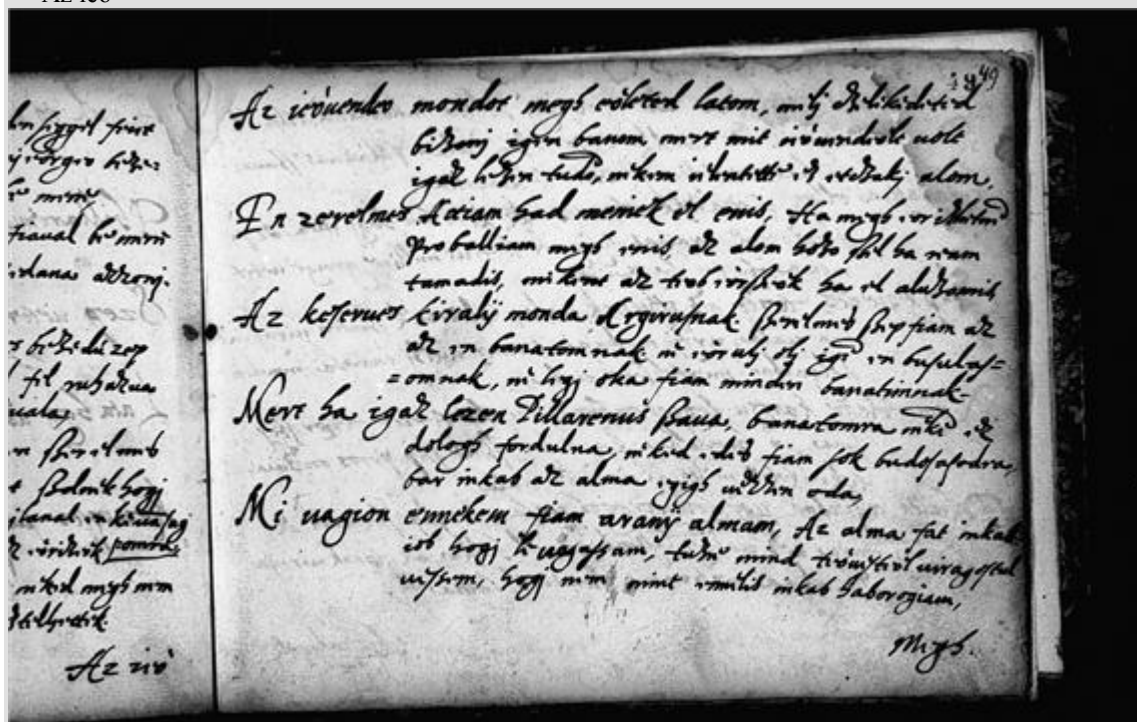
¹⁹Az őrszóban nincs ott az s, a Z elé utólag szúrta be, mint a 369. sorban.

²⁰Innen már helyesen közli a személynevet.

e? ha ra hajlanal en keuan?agomra,²¹

Im latod Battiaim megh nem eórizhettek.
?em az eóriseók-is ezekben nem ueóttek.
alma lopot neked megh nem ielenthettek.
fel?eged banattiat n? engeztelhettek.

Az ieó

Az

ieóuendeo mondot megh eóleted latom,
melj czelekedeted bizony igen banom,
mert mit ieóuendeólt uolt igaz lezen tudo,
nekem ielentette ez etczakj alom.

En zerelmes Attiam had meniek el enis,
ha megh eorizhetn? proballiam megh enis,
az alom hozo bel ha ream tamadis,
mikent az teob eóriseók ha el aluóomis,

Az ke?erues kiraly monda Argiru?nak.
Berelme? bep fiam az az²² en banatomnak.
ne eórulj olj ig? en bu?ula?-omnak,
ne legj oka fiam minden banatimnak.

Mert ha igaz lezen Pillarenus Baua,

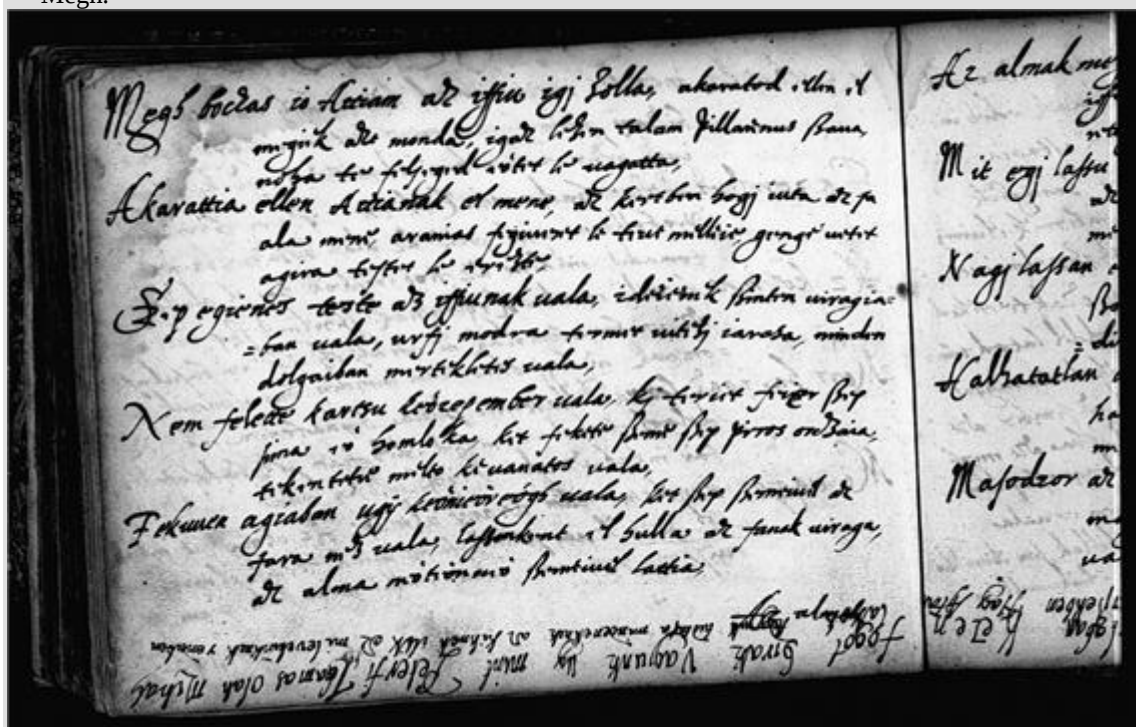
²¹Az abetű ékezete valószínűleg nazális jelnek indult.

²²Th.

banatomra nek? ez dologh fordulna,
 neked ede? fiam ?ok budo?a?odra,
 bar inkab az alma egigh²³ uezzen oda,

Mi²⁴ uagion ennekem fiam arany almam,
 Az alma fat inkab iob hogj le uaga?sam,
 tuzre mind teoue?teól uirago?tul ue?sem,²⁵
 hogj nem mint ennelis inkab haborigiam,

Megh.

Megh

boczas io Attiam az iffiu igj zolla,
 akaratod ellen el megiek azt monda,
 igaz lezen talam Pillarenus Baua,
 noha te fel?eged eótet le uagatta,

Akarattia ellen Attianak el mene,
 az kertben hogj iuta az fa ala mene,
 aranias fegiueret le teue melleie,
 genge uetet agira te?tet le erezte,

Szep egienes teste az iffiunak uala,
 ideienek Binten uiragia-ban uala,
 urfj modra termet uitezj iarasa,

²³Tollhiba egyig helyett = 'mind egy szálíg'

²⁴Tévesen kérdőszónak értelmezték, míg Stoll rá nem mutatott, hogy valószínűleg ugyanaz a nyomatékosító szócska, mint a minem ('alighanem') szóban. Ld. 248. sor vagy ezt a példamondatot: „Mi én is ember vagyok...” (NYSZ II, 811.)

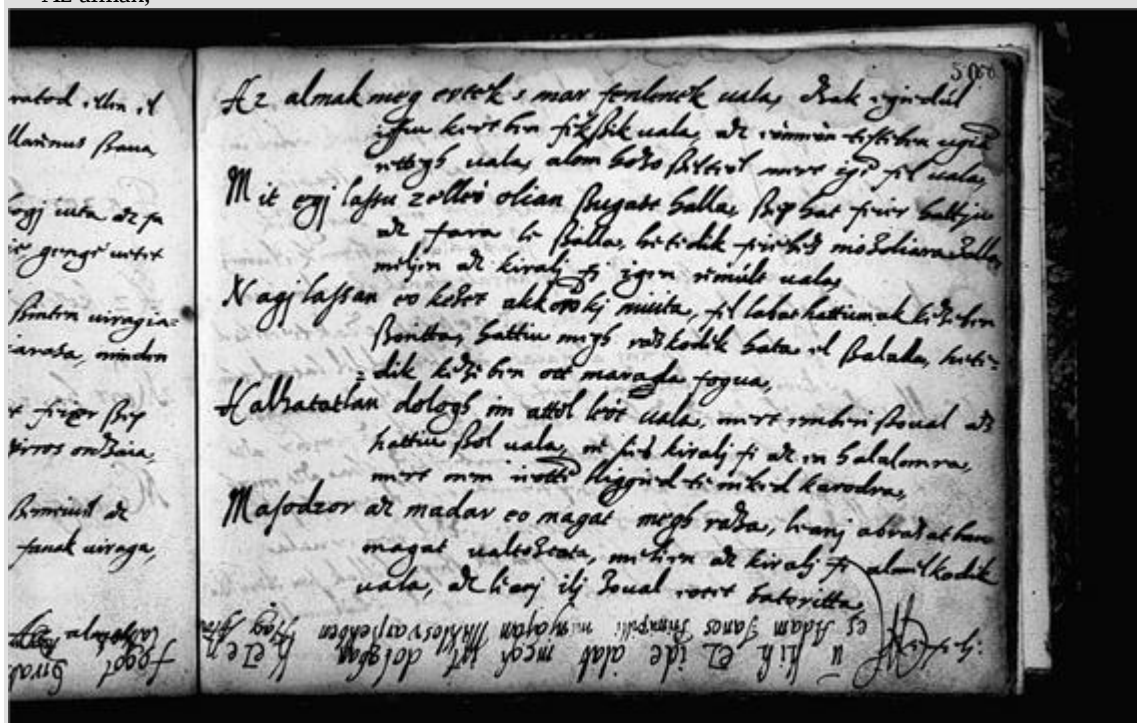
²⁵Rímhiba – R: hajtsam; N: hánnyam.

minden dolgaiban mertekletes uala,

Nem felette kartsu keözep ember uala,
ki teriet feier ßep ?ima eó homloka,
ket fekete ßeme ßep piros orczaia,
tekenetre melto keuanatos uala,

Fekuuen agiaban ugy keóniereógh uala,
ket ßep ßemeiuel az fara nez uala,
la?sankent el hulla az fanak uiraga,
az alma neóteón neó ßemeiuel lattia,

Az almak,

Az

almak meg ertek s mar fenlenek uala,
csak egiedül iffiu kertben fekbik uala,
az éónneón te?teben ugia²⁶ rettegh uala,
alom hozó ßelteól mert ig? fel uala,

Mit²⁷ egj la?su zelleó olian ßugast halla,
ßep hat feier hattju az fara le Balla,
hetedik feiehez niozoliara zalla,
meljen az kiralj fi igen remúlt uala,

Nagj la?san eo kezét akkoron kj niuita,

²⁶ ugyan = 'ugyancsak, bizony'

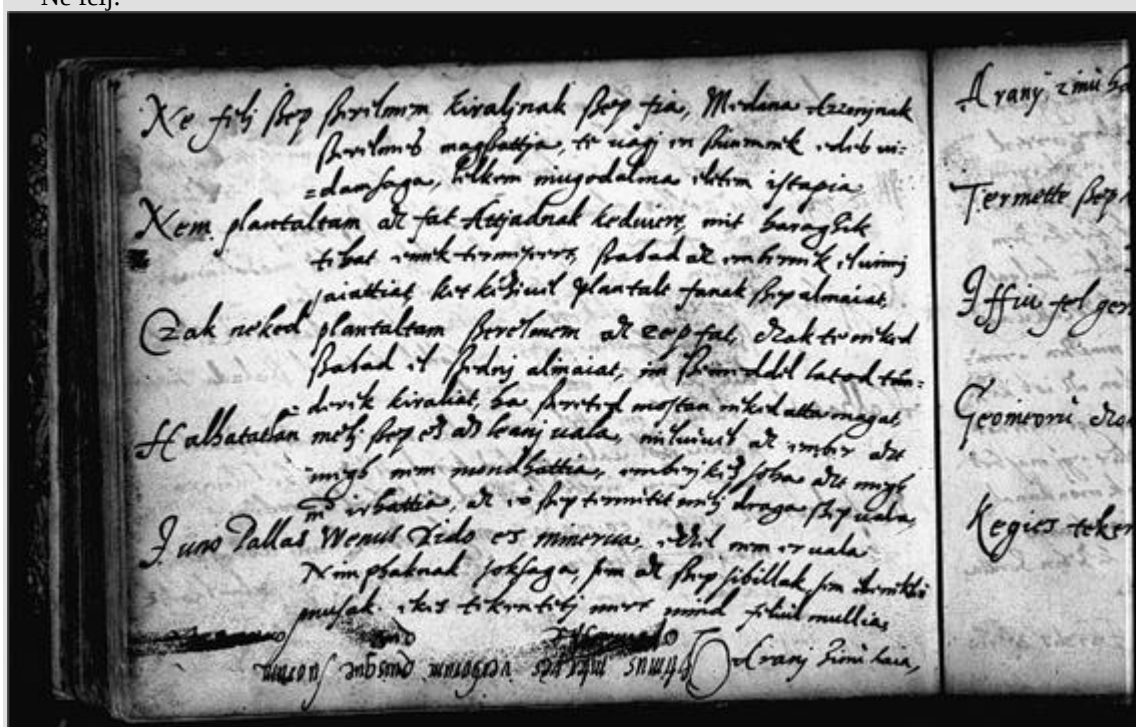
²⁷ Tollhiba mint helyett.

fel labat hattiunak kezeben Boritta,
hattiu megh razkodek hata el Balada,
hete-dik kezeben ott marada fogua,

Halhatatlan dologh im attol leót uala,
mert emberi Boual az hattiu Bol uala,
ne ?ie? kiralj fi az en halalomra,
mert nem ieott? higgied te neked karodra,

Ma?odzor az madar eo magat megh raza,
leanj abrazatban magat ualtoztata,
meljen az kiralj fi almelkodik uala,
az leanj ilj zoual eotet batoritta,

Ne felj.

felj Bep Berelmem kiraljnak Bep fia,
Medana Azzonjnak Berelme? magBattja,
te uagj en Biuemnek ede? ui-dam?aga,
lelkem niugodalma eletem i?tapia,

Nem plantaltam az fat Attjadnak keduiert,
mit haragzik tehat ennek terme?eert,
Babad az embernek el uinnj ?aiattiat,
ket keziuel plantalt fanak Bep almaiait,

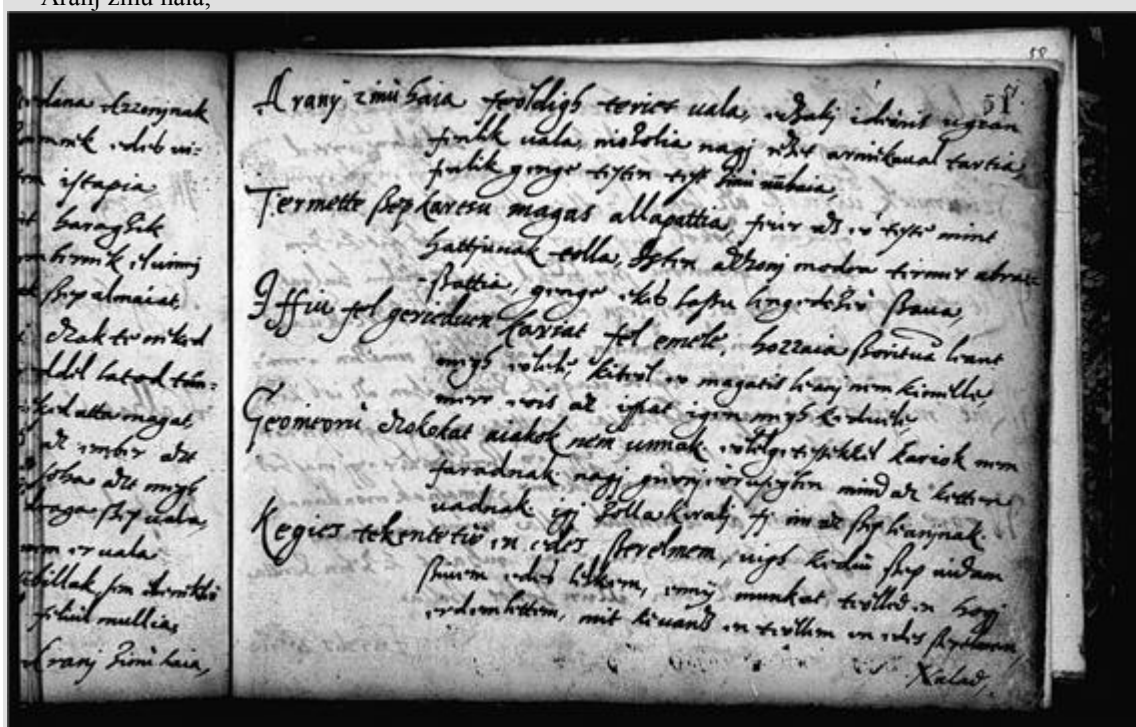
Czak neked plantaltam Berelmem az zep fat,

csak te neked Babad el²⁸ Bednj almaiat,
im Bemeddel latod tün-derek kiraliat,
ha Bereted mo?tan neked atta magat,

Halhatatlan melj Bep ez az leanj uala,
nielueuel az ember azt megh nem mondhattia,
emberj kez ?oha azt megh n? irhattia,
az eó Bep termetit melj draga Bep uala,

Juno Pallas Wenus Dido es Minerua,
ezzel nem er uala Nimphaknak ?ok?aga,
?em az Bep ?ibillak, ?em enekleó mu?ak.²⁹
ekes tekintetj mert mind feliül mullia,

Aranj zinú haia,³⁰

Aranj zinú haia feóldigh teriet uala,
eczakj ideónis ugian fenlik uala,
nizolia nagj rezet arniekaual tartia,
fenlik genge testen test zinú ruhaja,

Termette Bep kartsu magas allapattia,
feier az eó te?te mint hattjunak tolla,
Isten azzonj modra termet abra-Battia,

²⁸Tollhiba le helyett.

²⁹Rímhiba, melyet a források nem javítanak, csak az erősen átdolgozott K: éneklő Musája

³⁰Tanulságos megfigyelni, hogy az őrszó és a következő versszak kezdete más helyesírást ad.

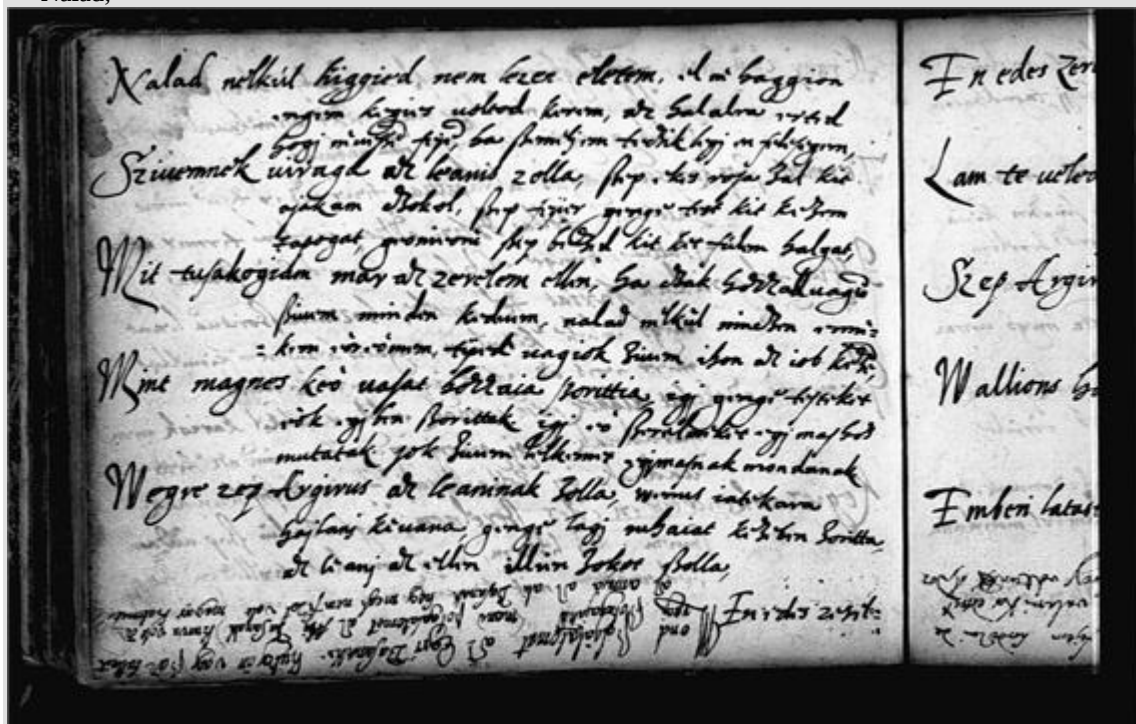
genge eke? la?su lengedezeó³¹ Baua,

Iffiu fel gerieduen kariat fel emele,
 hozzaia Boritua leant megh eólele,
 kiteól eo magatis leanj nem kimelle,
 mert eois az iffiat igen megh keduele,

Geonieorú czokokat aiakok nem unnak.
 eólelgete?sekkel kariok nem faradnak.
 nagj gieonjeóru?egben mind az ketten uadnak.
 igj zolla kiralj fi im az Bep leanjnak.

Kegies tekentet? en edes Berelmem,
 uigh kedüü³² Bep uidam Biuem ede? Ielkem,
 enny munkat teóllend en hogj erdemlettem,
 mit keuanz en teóllend en edes Berelmem,

Nalad,

Nalad nélkül higgied nem lezen eletem,
 el ne haggion engem kegies uoltod kerem,
 az halakra erted hogj ne ue?s? fej?,
 ha Bemeljem teczik legj en fele?egem,

³¹Tollhiba, mely vagy félreolvasásból (az automatikus másolás során nem tűnt fel az értelemzavar), vagy a hatyú tollához kapcsolódó gondolatátársításból jöhetett létre. Helyesen: zengedező.

³²Tollhiba kedvű helyett.

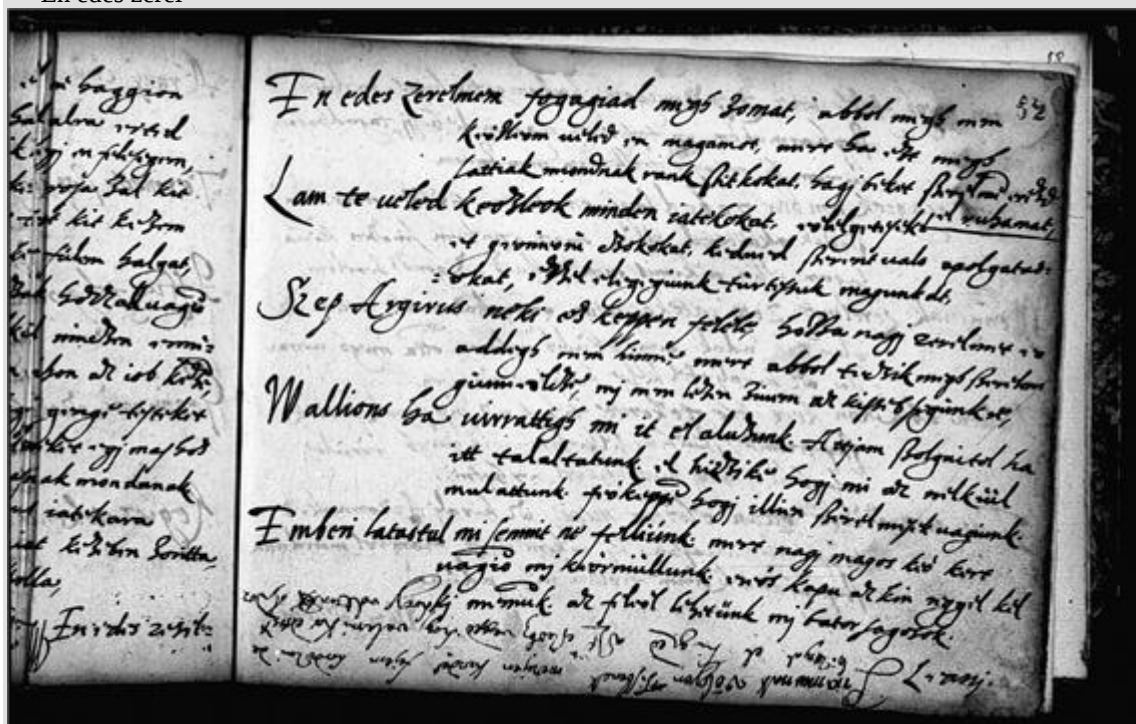
Sziuemnek uiraga az leanis zolla,³³
 Bep ekes ro?a zal kit ajakam czokol,
 Bep fejier genge test kit kezem tapogat,
 geonieorú Bep bezed kit ket fülem halgat,

Mit tu?akogiam mar az zerelem ellen,
 ha csak hozzád uagio Buiem minden keduem,
 nalad nélkül ninczen enne-kem eóreómem,
 tyed uagiok ziuem ihon az iob kez?,

Mint magnes keó ua?at hozzáia Borittia,
 igj genge te?teket eók egjben Borittak.
 igj³⁴ eó Berelmeket egj ma?hoz mutatak.
 ?ok ziuem lelketem egjma?nak mondanak.

Wegre zep Argirus az leaninak zolla,
 Venus³⁵ iatekara hajlanj keuana,³⁶
 genge lagj ruhaiait kezeben zoritta,
 az leanj az ellen illien zokot Bolla,

En edes zerelem=

En

edes zerelemem fogagiad megh zomat,

³³Rímhiba, melyet J kijavítva, vagy legalábbis helyesen ad meg: is így szoll.

³⁴Szóismétlésnek tűnik, bár J is így közli. A többi (XVIII. századi) forrás szerint: Az.

³⁵A szókezdő w kisbetűnek is olvasható.

³⁶Tollhiba kévanna helyett.

abbol³⁷ megh nem keózeom ueled en magamot,³⁸
mert ha ezt megh lattiak nnondnak rank bitkokat,
hagj beket berelm? erezd el ruhamat,

Lam te ueled keozleok minden iatekokat,
eolelgete?ek-et geonieorú czokokat,
kedued berent ualo apolgatas-okat,
ezzel elegegiunk túrte?suk magunkat,

Szep Argirus neki ez keppen felele,
hossa nagi zerelmet eo addegh nem hinne,
mert abbol teczik megh berelem gúmeolcze,
mj nem³⁹ lezen ziuem az ki?seb?egúnkre,

Wallions ha uirrattigh mi it el aluzunk.
Attjam Bolgaitol ha itt talaltatunk.
el hizike hogj mi az nelk?l mulattunk.
feókepp? hogj illien berelme?ek uagiunk.

Emberi latastul mi ?emmit ne felliúnk.
mert nagj magos keó kert uagio mj keórniúllunk.
ereós kapu az kin reggel kel kj meniuk.
az feleól lehetúnk mj bator?agosok.⁴⁰

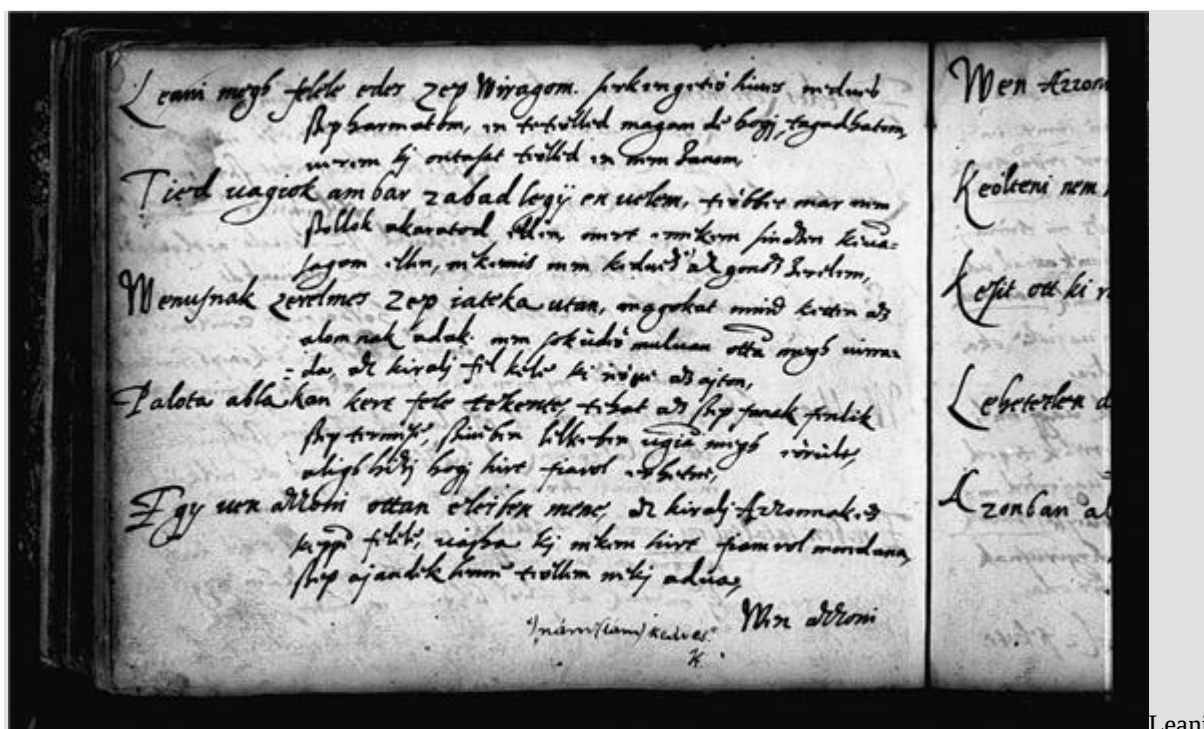
Leanj.

³⁷Valószínűleg tollhiba abban helyett (N és R alapján).

³⁸Rímhiba magamat helyett.

³⁹ mj nem= 'alighanem'

⁴⁰Rímhiba, valószínűleg a sor két felét felcserélte a másoló. R, N: Mi bátorságosok azfelől lehetünk.

Leani

megh felele edes zep Wiragom.

?erkengeteó hiues nedue? Bep harmatom,
en teteolled magam de hogj, tagadhatom,
uerem kj onta?at teólled en nem zanom,

Tied uagiok am bar zabad legy en uelem,
teóbbet mar nem bollok akaratod ellen,
mert emekem⁴¹ ?inczen keua-?agom ellen,
nekemis nem keduez⁴² az gonoz zerelem,

Wenu?nak zerelmes zep iateka utan,
magokat mind ketten az alomnak adak⁴³
nem ?ok údeó muluan otta megh uirra-da,
az kiralj fel kele ki ieóue az ajton,⁴⁴

Palota ablakan kert fele tekente,
tehat az Bep fanak fenlik Bep terme?e,
Biueben lelkeben ugia megh eórúle,
aligh hizj hogj hirt fiarol erhetne,⁴⁵

Egy uen azzoni ottan eleiben mene,
az kiralj Azzonnak ez kepp? felele,

⁴¹Tollhiba ennekem helyett. Az egyik betűszár ismét a tollában maradt.

⁴²Kanyaró szerint helyesen ez nám ('lám') kedves, javítását beleírja a kéziratlapra K szignóval. Stoll szerint a sor nem rontott, jelentése: 'engem sem kímél a kegyetlen szerelem'.

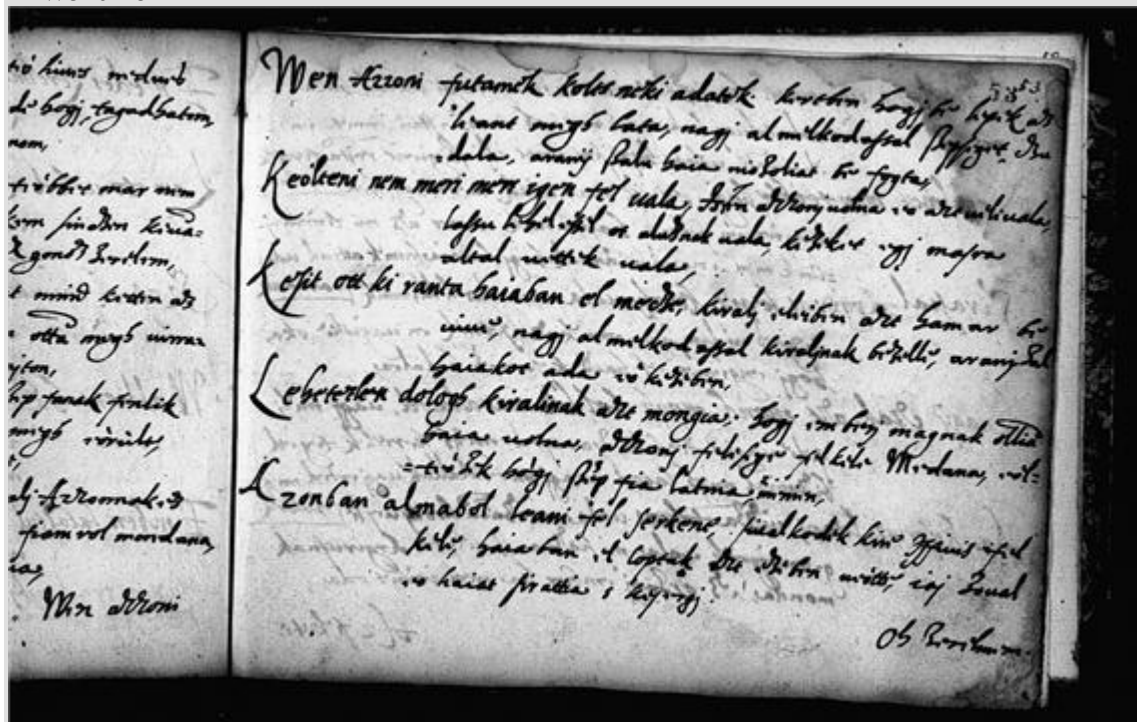
⁴³Rímhibá, N és R advánra javítja.

⁴⁴Rímhibá, melyet szintén a XVIII. századi források javítanak. N: kiméne ajtaján; R: ajtón ki-ment vala.

⁴⁵Kanyaró: érthetne – Stoll szintén ezt az alakot közli, bár az érthetne sem lenne rossz (ld. „Rossz hír érte”).

uajha kj nekem hirt fiamrol mondana,
 Bep ajandek lenne teólllem nekj adua,

Wen azzoni

Wen

azzoni futamek kolts neki adatek.⁴⁶

kertben hogj be lepek az leant megh lata,
 nagj almelkoda?sal Bep?eget czu-dala,
 arany Balu haia niozoliat be fogta,

Keólteni nem meri mert igen fel uala,
 Isten azzonj uolna eo azt ueli uala,
 la?su lehele?sel ot aluznak uala,
 kezeket egj ma?ra altal uettek uala,

Ke?it ott ki ranta haiaban el mecze,
 kiralj eleiben azt hamar be uiue,
 nagj almelkoda?sal kiraljnak bezelle,
 aranj zal haiakot ada eo kezeben,

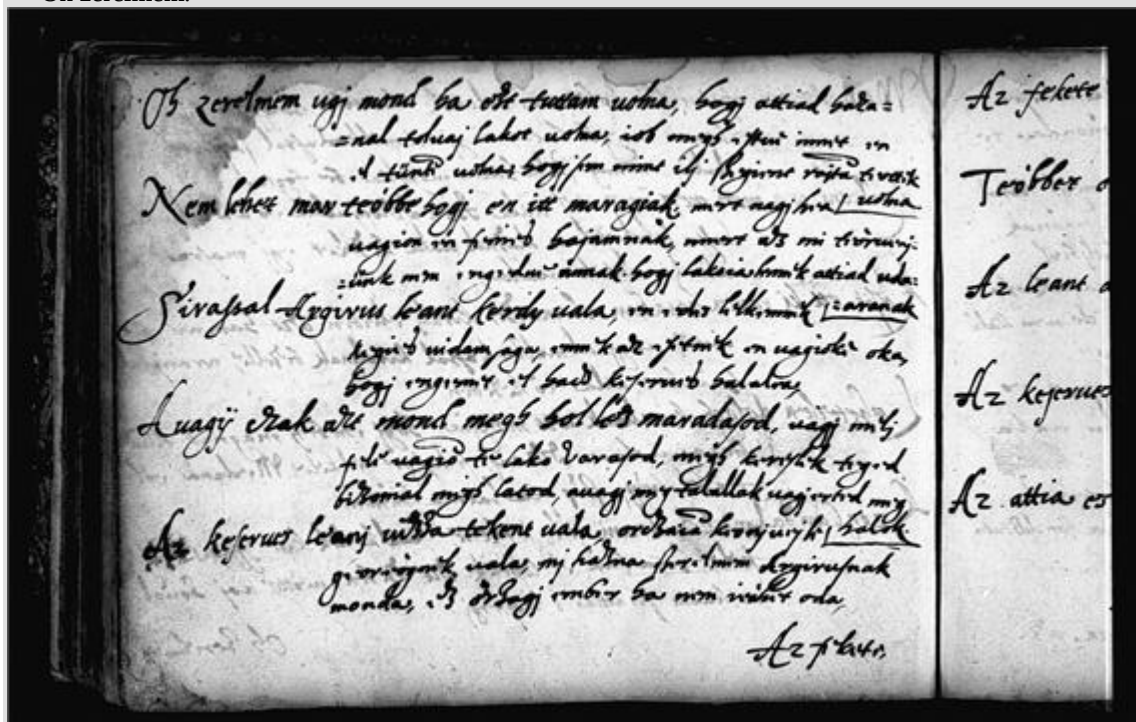
Lehetetlen dologh kiralinak azt mongia,
 hogj emberj magnak ollia haia uolna,
 azzonj fele?ege fel kele Medana,
 eól-teózek hogj menien Bep fia latnia,⁴⁷

⁴⁶Rímhibá, R így javítja: adata.

⁴⁷A másoló felcserélte a szórendet, melyet észre vett, és a szavak fölé írt sorszámokkal javított: 1hogj3Bep fia latnia, 2menien,

Azonban almabol leani fel ?erkene,
 ?iualkodek kire Iffiuis fel kele,
 haiaban el loptak azt ezeben ueótte,
 iaj zoual eo haiat ?irattia s ke?ergj.⁴⁸

Oh zerelmem.

Oh

zerelmem ugj mond ha ezt tuttam uolna,
 hogj attiad haza-nal toluaj lakot uolna,
 iob megh e?tue innet en el tünt? uolna,
 hogj ?em mint ilj ?egient rajta teottek uolna.

Nem lehet mar teóbbbe hogj en itt maragiak,
 mert nagj hea uagion en fenie? hajamnak,
 nnert⁴⁹ az mi teóruenj-ünk nem engedne annak.
 hogj lakoia lennek attiad uduaranak

Sira?sal Argirus leant kerdy uala,
 en edes lelkiemnek kegie? uidam?aga,
 ennek az e?etnek en uagioke oka,
 hogj engemet el hacz ke?erue? halalra,

Auagy csak azt mond megh hol lez marada?od,
 uagj melj fele uagio te lako vara?od,
 megh kere?lek teged bizonial megh latod,

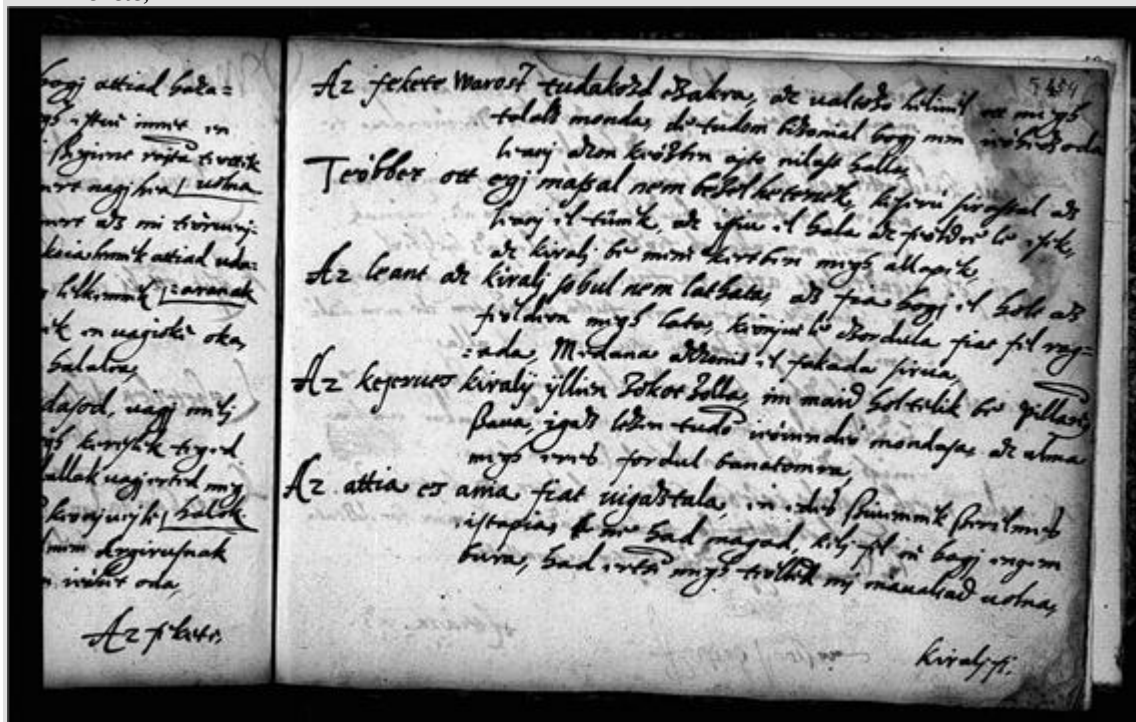
⁴⁸Rímhibá – J: sirata keserge

⁴⁹Tollhibá mert helyett. A másoló egyel több betűlábát írt.

auagj meg talallak uagj erted meg halok.

Az ke?erues leanj uizza tekent uala,
orczaia keonjuej le georeógnék uala,
mj hazna Berelmém Argiru?nak monda,
ez orzagj ember ha nem jeóhet oda,

Az fekete,

Az

fekete Warost tudakozd ezakra,
az ualtozo helinel ott megh talalz monda,
de tudom bizonial hogj nem ieóhecz oda
leanj azon keózbzen ajto nila?t halla,

Teóbbet ott egj ma?sal nem bezelhetenek,
ke?erú ?ira?sal az leanj el túnek,
az iffiu el hala az feóldre le e?ek,
az kiralj be mene kertben megh allapek,

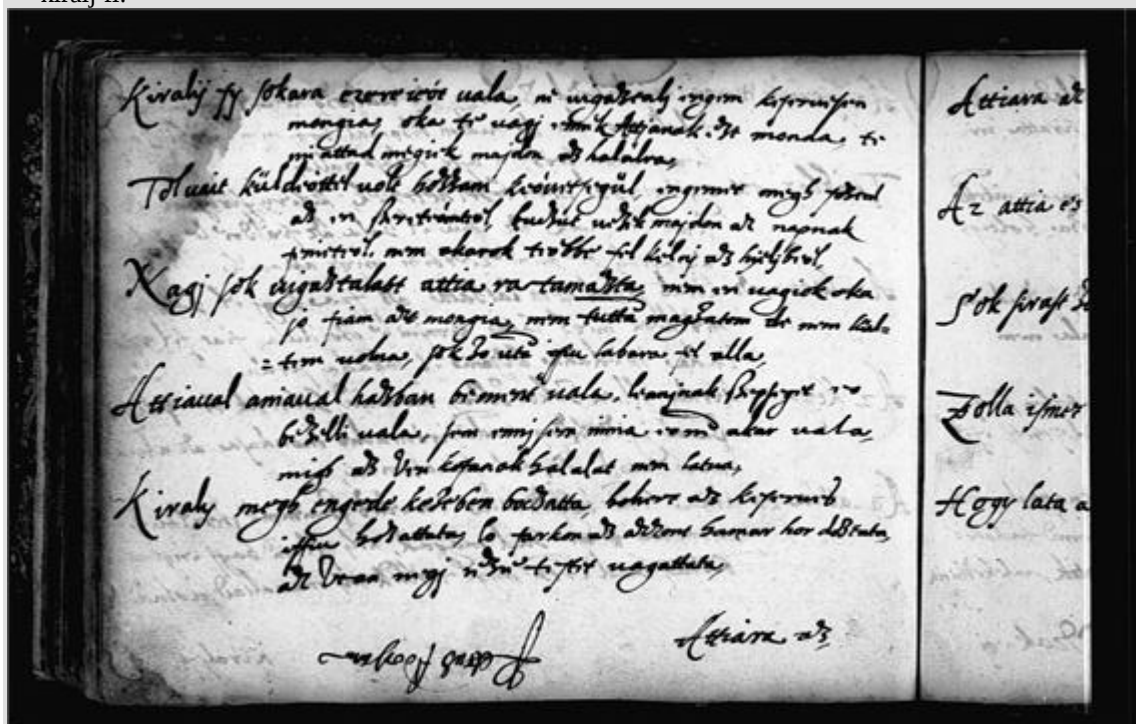
Az leant az kiralj ?ohul nem lathata,
az fia hogj el holt az feóldeon megh lata,
keónjue le czordula fiat fel rag-ada,
Medana azzonis el fakada ?irua,

Az ke?erues kiraly yllien zokot zolla,
im maid hol telik be Pillar?9 Baua,
igaz lezen tudo ieóuendeó monda?a,

az alma megh ere? fordul banatomra,

Az attia es ania fiat uigasztala,
 en ede? Biuemnek Berelme? i?tapia,
 ne had magad, kelj fel ne hagj engem bura,
 had ert?? megh teolled mj niauialiad uolna,

kiralj fi.

Kiralj fy ?okara ezere ieót uala,
 ne uigasztalj engem ke?erue?en mongia,
 oka te uagj ennek Attjanak ezt monda,⁵⁰
 te miattad megiek majdon az halalra,

Toluait küldeóttel uolt hozzam keóuet?egül,
 engemet megh foztal az en Bereteónteól,
 buczut uezek majdon az napnak fenieteól,
 nem akarok teóbbre fel kelnj az⁵¹ hjeljbeól,

Nagj ?ok uigasztalast attia ra tamazta,
 nem en uagiok oka jo fiam azt mongia,
 nem tutta magzatom de nem kül-tem uolna,
 ?ok zo uta iffiu labara fel alla,

Attiaual aniaual hazban be ment uala,

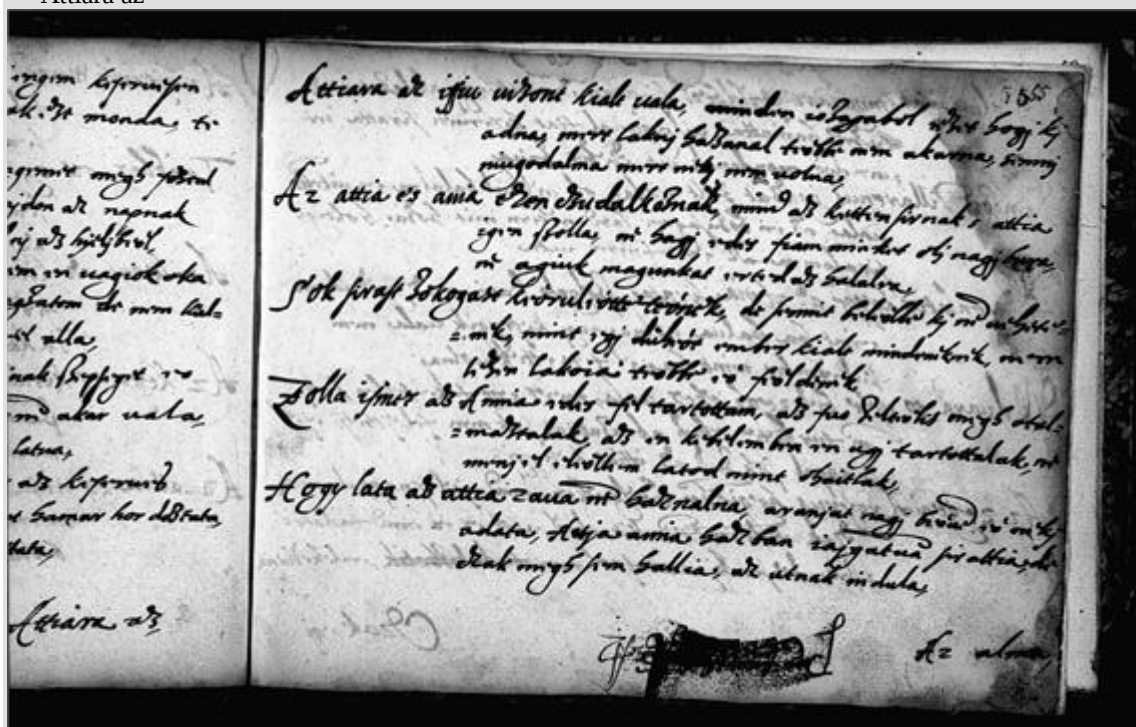
⁵⁰Valószínűleg az előző sor végét másolja le újra. J: sira

⁵¹Tollhiba ez helyett.

leanjnak bep?eget eo bezelli uala,
 ?em ennj ?em innia eo n? akar uala,
 migh az ven kofanak halalat nem latna,

Kiraly megh engede kezében boczatta,
 hohert az ke?erue? iffiu hozattata,
 lo farkon az azzont hamar hordoztata,
 az vtan negj rezre te?tet uagattata,

Attia az⁵²

Attia az iffiu uizont kiált uala,
 minden jozagabol rezt hogj kj adna,
 mert laknj hazanal teóbbe nem akarna,
 semnj niugodalma mert nekj nem uolna,

Az attia es ania ezen czudalkoznak,
 mind az ketten ?irnak s attia igen Bolla,
 ne hagj edes fiam minket olj nagy bura,
 ne agiuk magunkat erted az halalra,

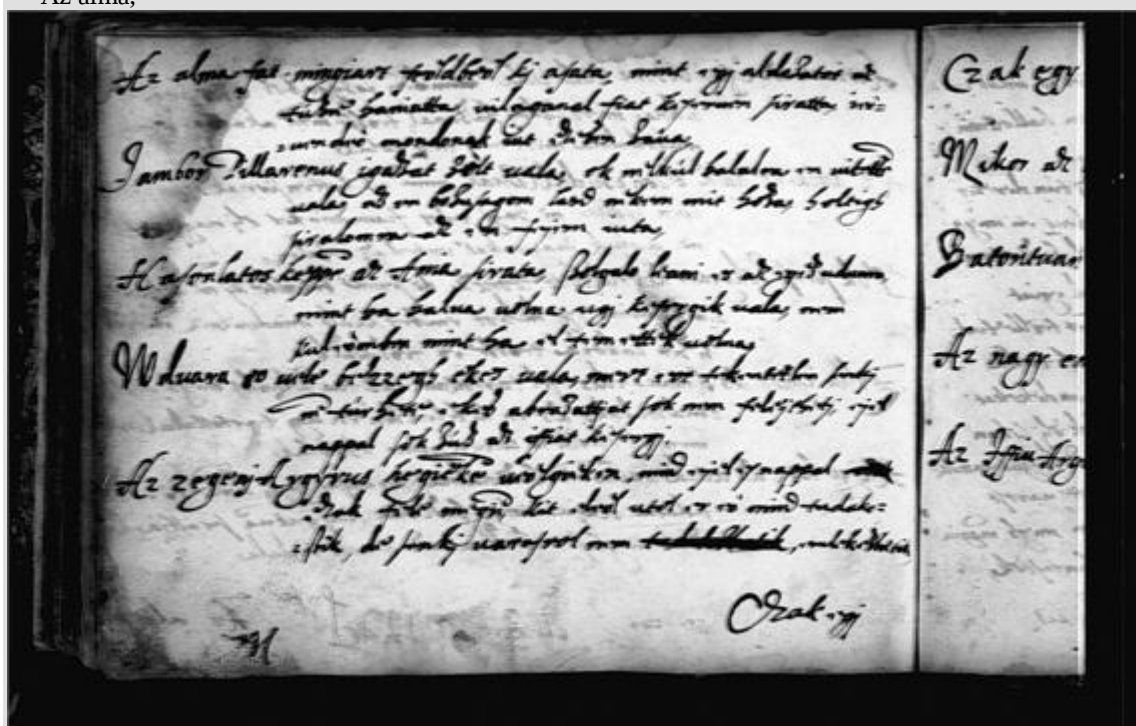
Sok ?ira?t zokogast keóruleótte teónek,
 de ?emnit beleólle kj n? uehete-nek,
 mint egj dúheót ember kiált mindeneknek,
 nem lezen lakoia teóbbe eó feóldenek,

⁵² A lap alján fejjel lefelé egy másik kézzel írt név olvasható: Bartus Adorján

Zsolla⁵³ i?met az Annia edes fel tartottam,⁵⁴
 az fuo zelteólis megh otal-masztalak,
 az en kebelemben en ugj tartottalak,
 ne menj el eleöllem latod mint ohaitlak,

Hogy lata az attia zaua n? haznalna,
 aranjat nagj beóu? eó nekj adata,
 Attja amia⁵⁵ hazban iajgatua ?irattia,
 de csak megh ?em hallia, az utnak indula,

Az alma,

Az

alma fat mingiart feöldbeól kj a?ata,
 mint egy aldozatot az tüzre haniatta,
 uilaganal fiat ke?eruen ?iratta,
 ieó-uendeó mondonak iut ezeben zaua,

Jambor Pillarenus igazat zolt uala,
 ok nélkül halakra en ütett? uala,
 az en bozu?agom lasd nekem mit hozza,
 holtigh ?iralomra az en fejem iuta,

Ha?onlatos kepp? az Ania ?irata,
 Bolgalo leani es az egez uduara,⁵⁶

⁵³ Az s-t itt is utólag szúrta be a másoló, mint a 97. sorban. Helyesen: s Zolla.

⁵⁴ Szótagszámhiba, Cs és J alapján így javítható: Szóla ismét anyja.

⁵⁵ Tollhiba annia helyett. Egy betűláb a tollszárban maradt.

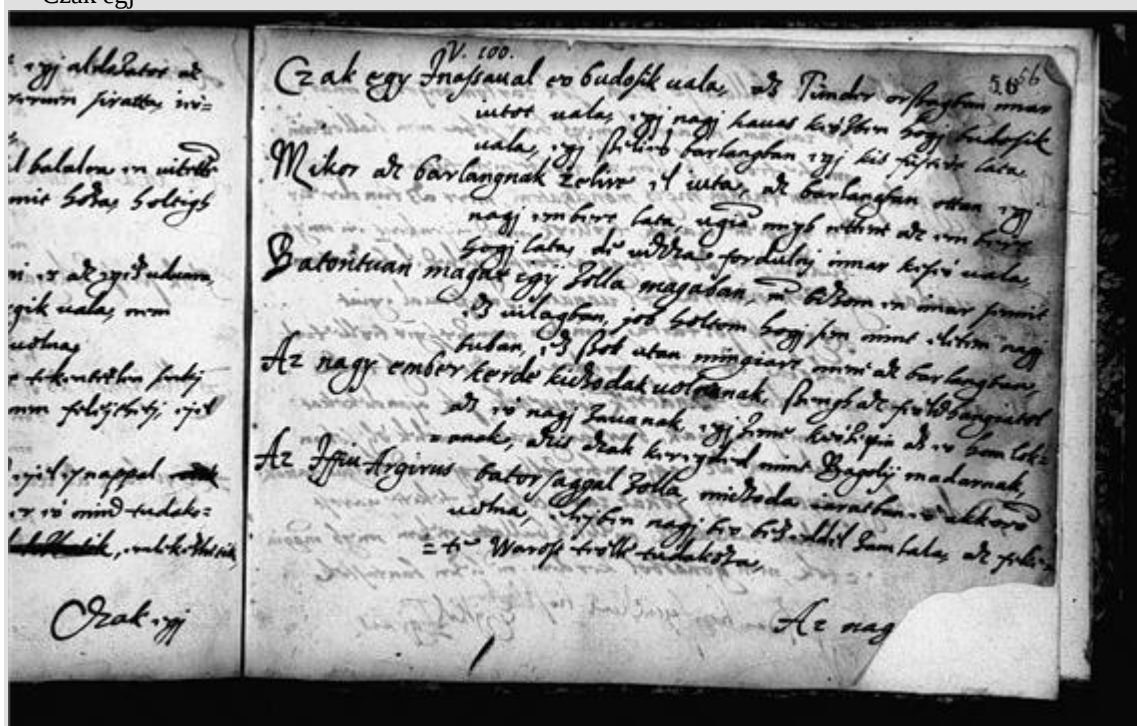
⁵⁶ Szótagszámtöbbség, helyesen: leányi, az egész – Cs, L1 és J alapján.

mint ha halua uolna ugj ke?ergik uala,
nem kuleómben mint ha el temettek uolna,

Wduara eo uele bezzegh ekes uala,⁵⁷
mert eot tekintetlen ?enkj n? túrhete,
eke? abrazattjat ?ok nem felejtethj,
ejel nappal ?ok zúz az iffíat ke?ergj,

Az zegenj Argyrus hegiek? ueólgieken,
mind ejel e? nappal ezak fele megj?,
kit eleól utol er eó mind tudako-Bik,
de ?enkj uaro?rol nem emlekezhetik,

Czak egj

100⁵⁸

Czak egy Ina?saual eo budo?ik uala,
az Túnder or?bagban imar iutot uala,
egj nagj hauas keózbén hogj budo?ik uala,
egj belie? barlangban egj kis fű?teót lata,

Mikor az barlangnak zelire el iuta,
az barlangban ottan egj nagj embert lata,
ugja megh rettene az embert hogj lata,

⁵⁷Rímhibá, csak a XVIII. századi források javítják, így valószínűleg már az eredetiben is így szerepelt. N, M: Bezzeg ékes vala udvara óvéle; R: Udvarát Attyának bezzeg ékesité

⁵⁸A lap tetején jegyzi meg a másoló a versszak sorszámát. Ékes bizonyítéka ez annak, hogy valószínűleg egy azóta elveszett nyomtatványból (esetleg kézirat?) másolhatta, melynek versszakai meg voltak számozva

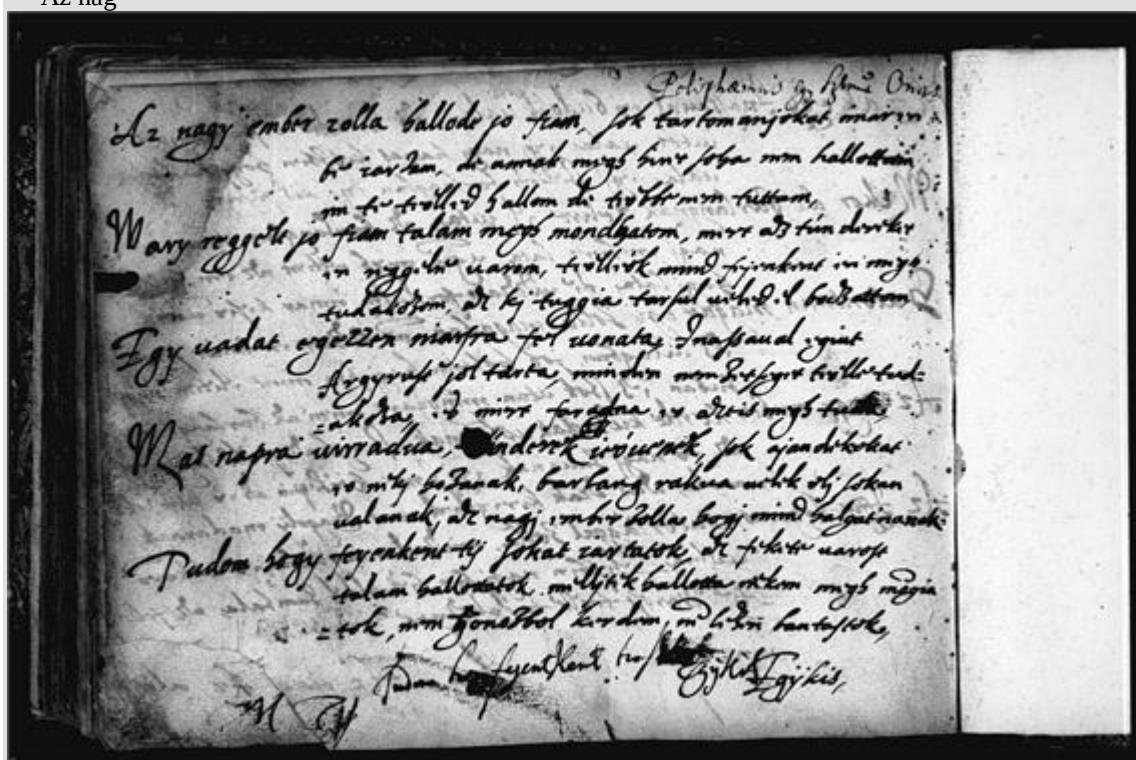
de uizza fordulnj innar⁵⁹ ke?eó uala,

Batorituan magat így zolla magaban,
n? bizom en imar ?emnit⁶⁰ ez uilagban,
job holtom hogj ?em mint eiletem nagj buban,
ez bok utan mingiart mene az barlangban,

Az nagy ember kerde kiczodak uolnanak,
ßengh az feöld hangiatol az eó nagj zauanak,
egj zeme keözepin az eo homlok-anak,
azis csak keredged mint Bagoly madarnak,

Az Iffiu Argirus bator?aggal zolla,
miczoda iaratban eó akkoro uolna,
elejben nagj beo bezeddel zamlala,
az feke-te Waro?t teólle tudakoza,

Az nag

Az

nagy ember zolla hallode jo fiam,
?ok tartomanjokat imar en be iartam,
de annak megh hiret ?oha nem hallottam,
im te teólld hallom de teóbbe nem tuttam,

⁵⁹Tollhiba immár helyett. Egy betűláb ismét a tollszárban maradt.

⁶⁰Tollhiba semmit helyett (ld. előző jegyzet).

Wary reggelt jo fiam talam megh mondhatom,
mert az tündereket en reggelre uarom,
teölleók mind fejenkent en megh tudakozom,
az kj tuggia tar?ul ueled el boczattom,

Egy uadat egezzen niar?ra fel uonata,
Ina?saua! egiut Argyru?t jol tarta,
minden nemzet?eget teölle tud-akoza,
e? miért faradna eo aztis megh tuda,

Mas napra uirradua tünderek jeóuenek,⁶¹
?ok ajandekokat eo nekj hozanak,
barlang rakua uelek olj ?okan ualanak,
az nagj ember zolla hogj mind halgatnanak.

Tudom hogy feyenkent ty ?okat iartatok,
az fekete uaro?t talam hallottatok,
melljte! hallotta nekem megh mogia-tok,
nem gonozbol kerdem n? lezen banta?tok,
Egykis,

[A többi a kt. csonkasága miatt hiányzik.]

2. SÁROSPATAKI TÖREDÉK, 17. SZ. ELEJE

2.1. Leírás

A töredékek fotómásolatát és szöveghű (sajnos sok sajtóhibát tartalmazó) átírását Harsányi István és Gulyás József jelentette meg az Ethnographia 1914-es számában. E cikk alapján adom meg a forrás leírását:

A töredékeket a sárospataki főiskola könyvtárának egyik könyvéből, Komáromi Csipkés György Pápastaság ujsága című 1671-ben nyomtatott (RMK I. 1115.) művének bőrkötésű utótáblájából áztatták ki. Megállapítható azonban, hogy e tábla eredetileg nem ennek a könyvnek volt táblája, hanem más kötetet fedett. Erre csak 1671-ben vagy később alkalmazták úgy, hogy fehér cérnával a hátához varrták. A kiáztatás alkalmával a táblából előkerült még egy XVII. századi magyar vers két versszakának kézírata, egy pár levélnyi Ssss 3. ívjelzésű nyomtatvány a XVII. század első feléből.

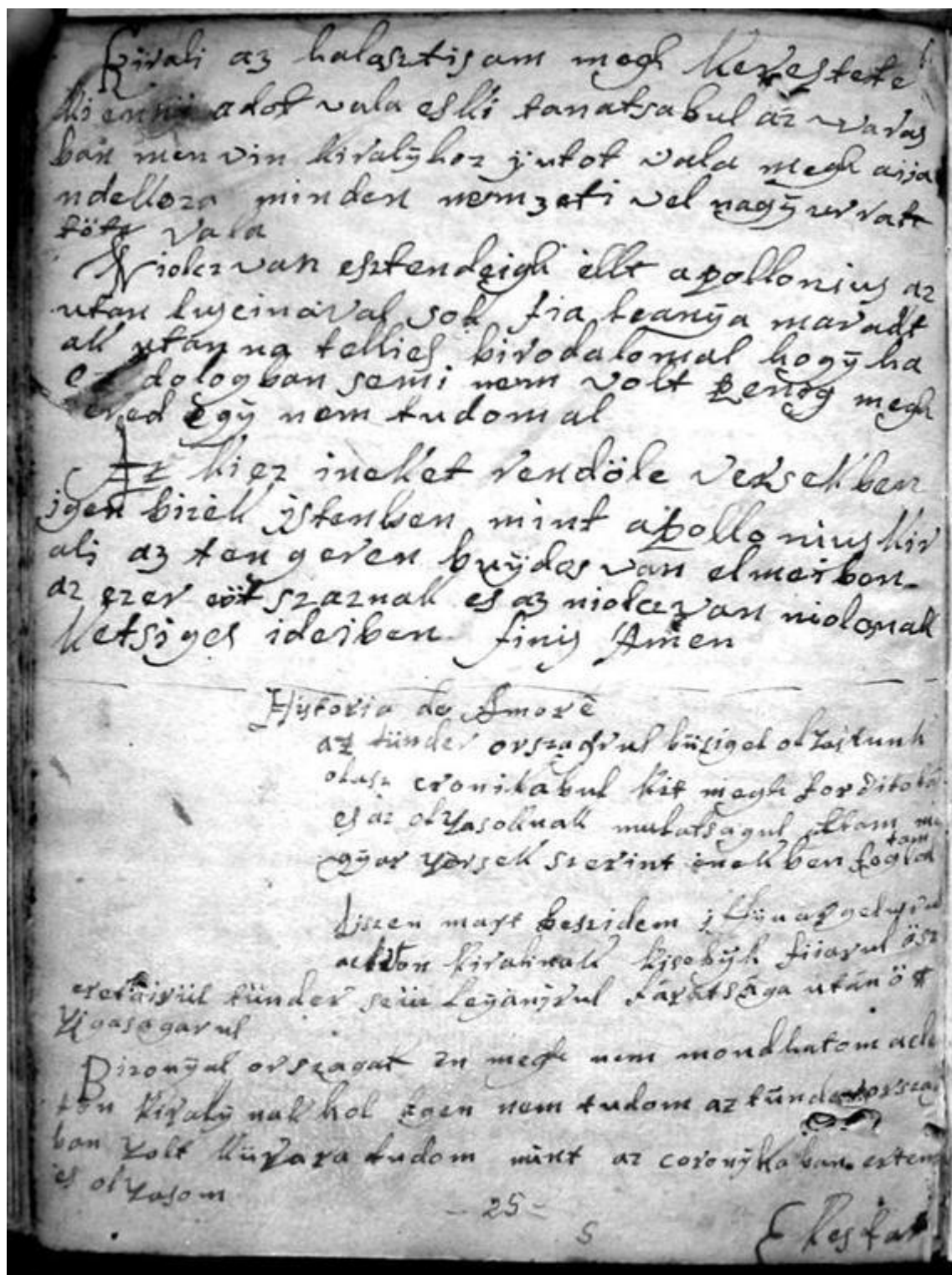
Az Árgirus szövegét tartalmazó két papírszeletke nyolcadrétű 9x 16 cm téglányalakú lap.

Az egyik levél a história 158–196. sort tartalmazza úgy, hogy a levél aljáról átmegy az írás a levél másik oldalára s ott folytatódik. A második levél az 531–566. sort tartalmazza, az írás itt is átmegy az egyik oldalról a másikra s a lap szélességében van írva, nem hosszában. A versszakok sorai nem külön, önálló sorokba vannak írva, hanem folytatólagosan. A versszakok kezdetét a nagy, kissé kirajzolt kezdőbetű jelzi. Az írás jellege az 1600 körüli időszakra vall (a, h, z, k, gy betűk írása), helyesírása ingadozó. Szép, nagy türelemmel írott, itt ott rajzolt díszírás, gondosan, szépen, kerekded, nagy betűkkel írja a verssorok kezdő betűit, sőt a T, I, E, F, M, G, N betűket rajzolja is.⁶²

⁶¹Rímhibá, melyet Cs javít: jutának.

⁶²Harsányi István—Gulyás József, Ethn., 1914, 298–305.

2.2. Betűhű átirat

k egiedul ifiu kertben fezik vala
 azugian retteg vala

alo ?zeltul mert igen fel va⁶³

Mint egy la?su ?zello olyan zugast halla,
Szep hat feiér⁶⁴ hattiu az fara le ?z
Hetedik feihes nyo?zolyara ?zalla,
Mellyen az kiraly fi igen remult vala

Nagy la?san öe kezét⁶⁵ akkoron ki nyutia, fél labatt hattyunak kesiben⁶⁶ ?zori⁶⁷ Hattyu megh raskodek hata ell
?zalada,
Hetedik⁶⁸ keziben ott marada fogva

Halhatatlan dolog im attul lött vala,
mert emberi⁶⁹ ?zoval az hattiu⁷⁰ ?zól vala
e sies kiraly fiaz en halalomra,
mert nem iottem higied te⁷¹ neked karodra⁷²

Ma?sodczor az madar öe magat megh raza,
leyan abrazatban magat valtostata,⁷³ mellien az kiraly fi amelkodik⁷⁴ vala,
Az leian ily ?zoval ötöt⁷⁵ batorit.

Ne fely ?zeph ?zerelmem kiralynak ?zeph fia,
Medana a?zonynak ?zerelmes agzattia,
Te vagy en ?zivemnek ides vidamsaga,
lelkem nyugodalma, eletem I?tapia,⁷⁶

Nem plantatam⁷⁷ az fat attyadnak kedveiert,
mit haragsik tehat ennek termiert,⁷⁸

⁶³ A fotómásolaton ez a versszak töredék olvashatatlan, mivel a lap felső, szakadozott részén található. Harsányi és Gulyás átirását vettem át ezen a helyen (és a későbbiekben is, amennyiben ugyanezzel a nehézséggel találkoztam), ugyanis ők az eredeti kézirat alapján készítették átirásukat, mely valószínűleg olvashatóbb volt mint az itt is látható fotómásolat.

⁶⁴ Harsányi–Gulyás: feir – sh!

⁶⁵ Harsányi–Gulyás: kezét – sh!

⁶⁶ Harsányi–Gulyás: keziben – a z és s olvasata néhol vitatható.

⁶⁷ Lehet, hogy itt szorítja áll, hisz ez az alak rimelne az előző sorra.

⁶⁸ raskodek hata ell ?zalada, Hetedik – A fotómásolat itt olvashatatlan, Harsányi–Gulyás alapján.

⁶⁹ attul lött vala, mert emberi – A fotómásolat itt olvashatatlan, Harsányi–Gulyás alapján.

⁷⁰ A szó a papír szakadása miatt alig olvasható, Harsányi–Gulyás alapján.

⁷¹ iottem higied te – Harsányi–Gulyás alapján.

⁷² karodra – Harsányi–Gulyás alapján.

⁷³ magat val– Harsányi–Gulyás alapján.

⁷⁴ d szára nem látszik.

⁷⁵ ?zoval ötöt – Harsányi–Gulyás alapján.

⁷⁶ -tapia, – A sor alá helyhiány miatt beszúrva.

⁷⁷ Harsányi–Gulyás: plantatam

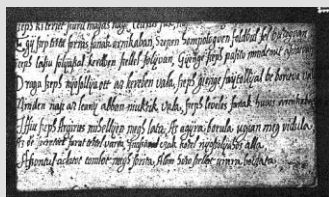
⁷⁸ A papír lyukas a kipontozott helyen. Harsányi–Gulyás: termi?eert – de látszik az i pontja, ezért valószínűbb a termi?iert alak.

Szabad az embernek ell vinni ?aiattyat,
ket kezivel plantalt fanak ?zeph almaiat,⁷⁹

Czak neked plantatam⁸⁰ ?zerelmem az szept fatt,
czak te neked ?zabad le ?zedni almaiat,
im ?zemedel latod Tunderek kiraliat
Ha ?zeretet,⁸¹ Moztan, neked atta magat,⁸²

Halhatatlan mely ?zeph ez az leiany vala,Nyelvevel az ember azt meg nem monthattia,
emberi kez ?oha azt megh nem irhattya,
az oe ?zeph termetit mel draga ?zeph vala⁸³

Juno, pallas, Venus, Dido es minirva,
ezzel nem er vala Nymphaknak
?zeph ?ibillak⁸⁴ ?em eneklo Mu?ak,
Ekes tekintetj⁸⁵ mert mind

zeph ki teriet ?zuru⁸⁶ magas nagy cedrus fak,
nap⁸⁷

Egy ?zeph tizta forras fanak arnikaban,
Szepen hompologven foldbul fel buzogvan,
Szeph la?su folya?sal kerdben ?zellel folyvan,Gyenge ?zeph pa?ito⁸⁸ mindenut a?ztatvan,

Draga ?zeph nyo?ollya⁸⁹ ott az kertben vala,
?zeph gienge faytollyal⁹⁰ be boritva vala,
Minden nap az leany abban niukzik vala,
?zeph leveles fanak huvos arnikaban,⁹¹

⁷⁹Helyhiány miatt a sor alá beszúrva: aiat.

⁸⁰Harsányi–Gulyás:planalam – sh!

⁸¹Th. szereted helyett.

⁸²Helyhiány miatt a sor alá beszúrva: gat.

⁸³ draga ?zeph vala – helyszüke miatt a sor alá beszúrva.

⁸⁴A szöveg alsó fele nem látszik.

⁸⁵Harsányi–Gulyás: tekenletj – sh.

⁸⁶Th. suru helyett. Itt a szövegre jellemző z-t s-sel, z-t sz-szel cserélő hangjelölés nem jöhet szóba!

⁸⁷A fak és nap szavaknak csak az alsó fele látható.

⁸⁸Th. pa?itot helyett.

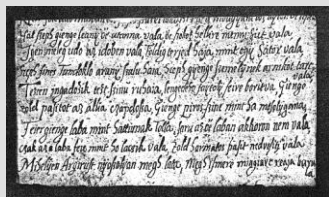
⁸⁹Harsányi–Gulyás: nyo?ollya.

⁹⁰L.d. az 558. sor hasonló alakú szavát!

⁹¹Harsányi–Gulyás: arnikaba – sh!

Iffiu ?zeph⁹² Argirus mihellyen megh lata, Az agyra borula ugian⁹³ meg⁹⁴ vidula,
Az öe ?zeretoet farat teztel varia,⁹⁵
Ina?sa⁹⁶ csak kozel nyo?zolyahoz⁹⁷ alla,

A?zontul adatot tomlot megh ?orita,
Alom hozo ?zellot urara boczata,⁹⁸

Nem ?ok udo mulvan az ?zeph ?zuz el iuta,
Ki pava modgyara az ayton be lepett⁹⁹¹⁰⁰
Hat ?zeph gienge leany öe utanna vala,
öe ?zokot hellire mennj ?iet vala,

Igen meleg udo az idoben vala,
Foldig terjed¹⁰¹ haja, mint egy Sator vala,
Szeph fines Tundoklo arany ?zalu haia,
Szeph gyenge ?zemelynek arnikot tart vala,¹⁰²

Tezten ingadozik tezt ?zinu ruhaia,
lengedezo faytoly feire boritva,
Gienge zold pa?itot az allia czapdo?sa,
Gienge piros ?zine mint ha mo?olygana,

Feier gienge laba mint hattunak Tolla,
?aru az öe laban akkoron nem vala,
csak az¹⁰³ laba feie mint ho laczik vala,
Zold harmatos pa?it nedvesitj vala

Mihelyen Argiru?t nyo?zolyan megh lata,

⁹²Harsányi–Gulyás: ?zeph

⁹³Harsányi–Gulyás: uigan – sh!

⁹⁴Harsányi–Gulyás: még – sh!

⁹⁵Harsányi–Gulyás: varta – sh!

⁹⁶Eredetileg Ina?saval-t írt, majd a végét áthúzta.

⁹⁷Harsányi–Gulyás: nyo ? zolyahos – sh!

⁹⁸„3–4. sora hiányzik, bár az előző sor után a papirosra még van annyi üres hely, amelyre lefért volna. E két sor kimaradása kéziratunk másolat voltát igazolja.” Harsányi–Gulyás, Ethn, 1914, 303.

⁹⁹A rendelkezésre álló fotómásolatban olvashatatlan a szó, Harsányi–Gulyás alapján közlöm.

¹⁰⁰Az 549–550. sorokból csak a betűk alja látszik.

¹⁰¹Th. terjedt helyett.

¹⁰²A szó helyhiány miatt a sor alá beszúrva.

¹⁰³A szó után egy átsatírozott betű látható.

Megh i?mere mingiart reaja burula,¹⁰⁴

3. PÁPAI TOLDALÉK, 17. SZ. ELSŐ FELE

3.1. Leírás

A töredéket Decsi Gáspár Váradon, 1584-ben kiadott Az utolsó időben egynéhány regnáló bűnökről való prédikációk című művéhez kötött leveleken találták. Ezek az MKÉVB 70. szerint a következőket tartalmazzák:

1–25: Apollonius széphistóriája.

25: 3 versszakos töredék az Árgirus széphistóriából.

26: Takács János (későbbi tulajdonos) verse. (1759 k.)

A 25. oldalon lévő Árgirus-részlet a lap közepén kezd, a fölötte álló Apolloniustól szabad kézzel húzott szaggatott vonallal elválasztva. A kézírás ugyanaz mint az Apolloniusé, de korántsem olyan gondos, inkább elkapkodott. Az 1-6. sort keskenyebb hasámban, a mai sortördelésnek megfelelően (kivéve a 3. sor végét és a 4. elejét) írja le, majd a 7. sort már a lap szélén kezdi, alája a többi is a lap teljes szélességében.

Helyesírása ingadozó, a versszakokat egyszer kisbetűvel, kétszer nagy kezdőbetűvel indítja. A személyneveket (Acleton, Argelus) kis kezdőbetűvel írja.

A részlet a história 1-12. sorát tartalmazza és a 13. sor első és egy fél szavát őrszóként.

3.2. Betűhű átirat

¹⁰⁴A szó vége (la) a sor alá beszúrva.

Hystoria¹⁰⁵ de Amore~¹⁰⁶

az tündér országrul büsigel olvastunk¹⁰⁷
 olasz cronikabul kit megh fordította
 es az olvasoknak mulatsagul adtam
 magyar versek szerint enekben foglaltam¹⁰⁸

Liszen mast beszidem iffyu argelu?rul¹⁰⁹
 acleton kiralinak kisebyk fiarul
 ő szeretairül¹¹⁰ tündér szüz leyänjrul
 fáratsága után ő vigasagarul

Bizonyal orszagat en megh nem mondhatom
 acleton kiralynek hol ligen¹¹¹ nem tudom

¹⁰⁵Az y-ról hiányzik az egyik pont

¹⁰⁶Az egyedi címvariáns, és a szövegben előforduló hibák és eltérések azt sejtetik, hogy a szövegrészletet emlékezetből jegyezte le az ismeretlen kéz.

¹⁰⁷Rímhiba olvastam helyett.

¹⁰⁸A szó vége (tam) a sor fölé van beszúrva.

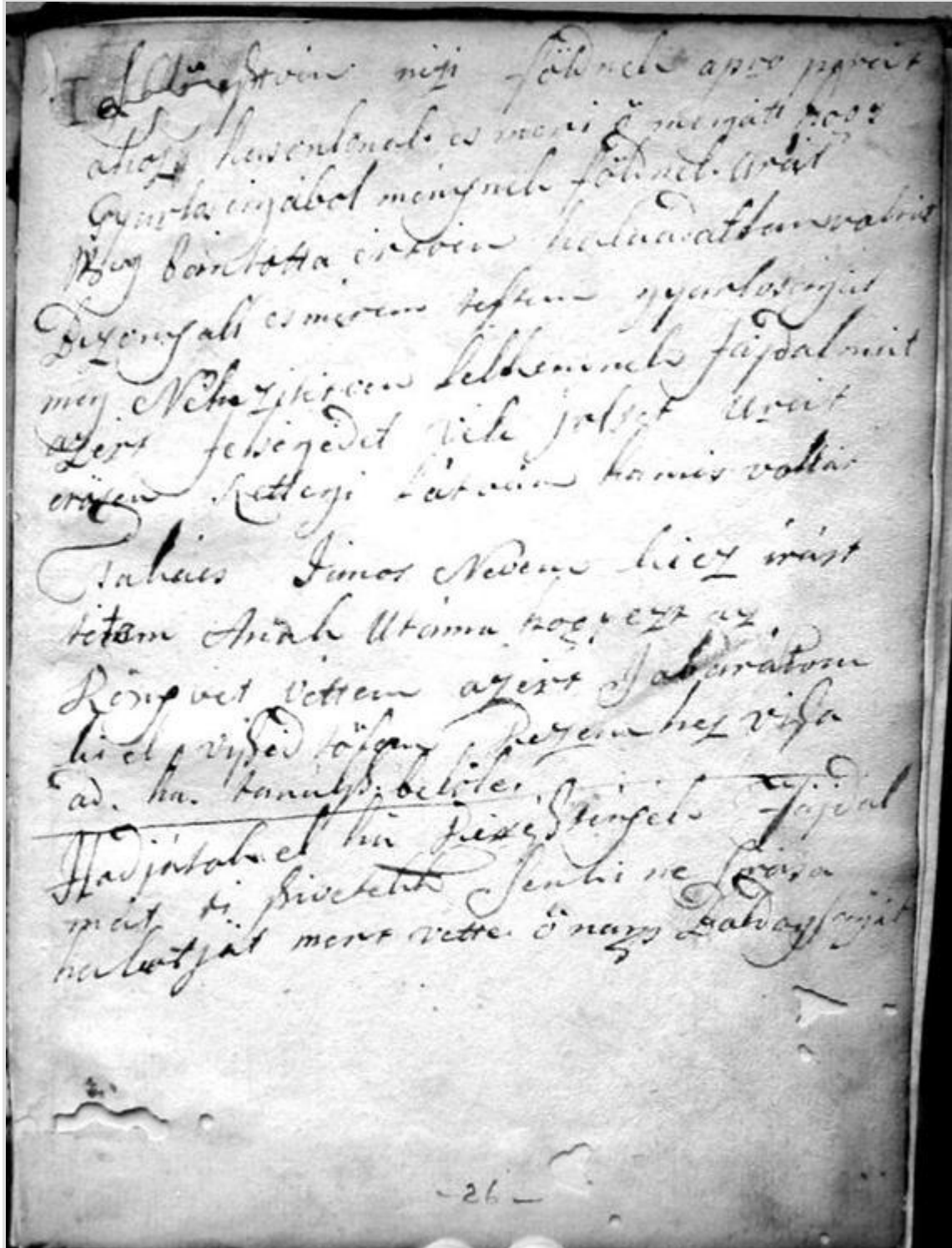
¹⁰⁹Ez a névalak igen közel esik a folklórból ismert Árgyelushoz, talán így is ejtették.

¹¹⁰Th. szeretöirül helyett.

¹¹¹Th. légyen helyett. A szó bizonytalan olvasatú, mivel az l szárát az i alá írták.

az tündérorszagban volt küvara tudom
mint az coronykaban ertem es olvasom

Ekes tar

4. SZÉPHISTÓRIÁK KÉZIRATA, 1686

4.1. Leírás

A kézirat Jankovich Miklós tulajdonából került az OSzK-ba Oct. Hung. 732. jelzettel. Én a kézitről készített mikrofilmmásolatból dolgoztam, ami nem vált a kiadás hasznára, mivel a sok helyütt romlott szöveg olvasása jóval nehezebb volt így. Néhány helyen kénytelen voltam Stoll Béla átiratát felhasználni,¹¹² mert a mikrofilm rossz világítással készült képein olvashatatlan volt az írás.

Jankovich a históriának ezt a szövegét lemásoltatta ugyanabba a kötetbe, amelybe már a Csoma-kódexről is készítettett másolatot, ezért Dézsi Lajos azt hitte,¹¹³ hogy az Árgirus-história töredéke az akkor még teljesebb Csoma-kódexből való. Ez a feltevés a Széphistóriák kéziratának előkerültével megdőlt.¹¹⁴

A Széphistóriák kézírata (1686) az alábbi szövegeket tartalmazza a MKÉVB (120.) szerint:

- 1a–10a: Gismunda és Gisquardus széphistóriája.
- 10a–21b: Árgirus széphistóriája. 10b: „Anno Domini 1686.”
- 22b: Vegyes feljegyzések, közte Jankoviché: „1842. 12. Martij hozattam Bétsből...”

A töredék az 1–620. sort tartalmazza. Mivel a kézirat alsó felét víz érte, a 162., 175., 191–194., 217–218., 242–244., 339., 363–364., 439–440., 467–468., 525–528., 595–596. sorok szövege alig vagy egyáltalán nem látszik.¹¹⁵

A kézírás egyébként igen jól olvasható, szép írás. A másoló a versszakokat három sorba szedte, és kezdőbetűiket megvastagítva rajzolta ki. A lap teljes szélességét elfoglaló, sűrű sorokat írt, néhol azonban a sorok ritkábbá válnak, az írás is kapkodóbb. Helyesírása ingadozó, az ékezeteket következetlenül használja. Igen gyakori a tollhiba, szókihagyás, szócsere, sőt versszakcsere, a szótagszám iránt érzéketlen. A hanyag másolás miatti hibáktól hemzseg a szöveg. Mivel a lap közepén hagyja abba a másolást, biztosra vehető, hogy nem fejezte be.

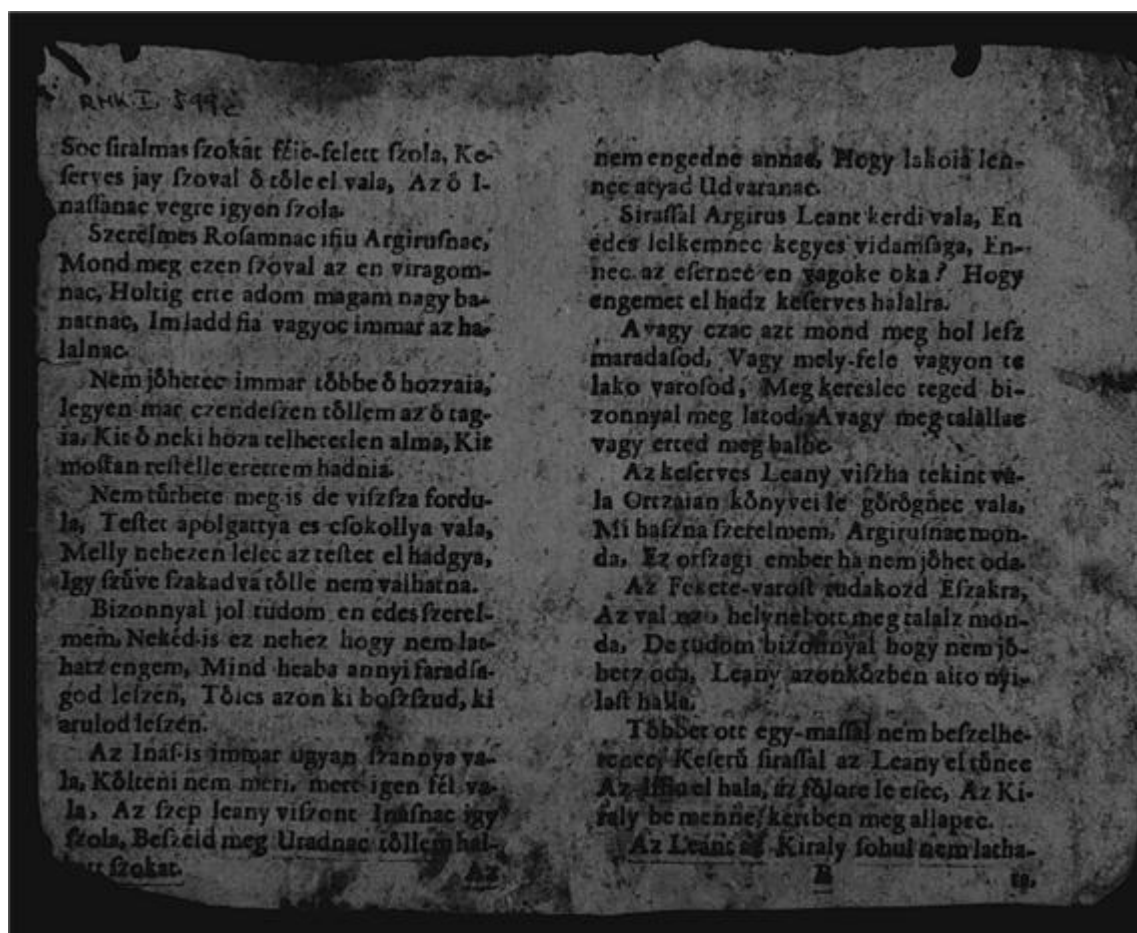
4.2. Betűhű átirat

¹¹²Ezúton mondok köszönetet Stoll Bélának, aki rendelkezésemre bocsátotta az Árgirus históriája kritikai kiadásához készített összes átiratát és jegyzeteit.

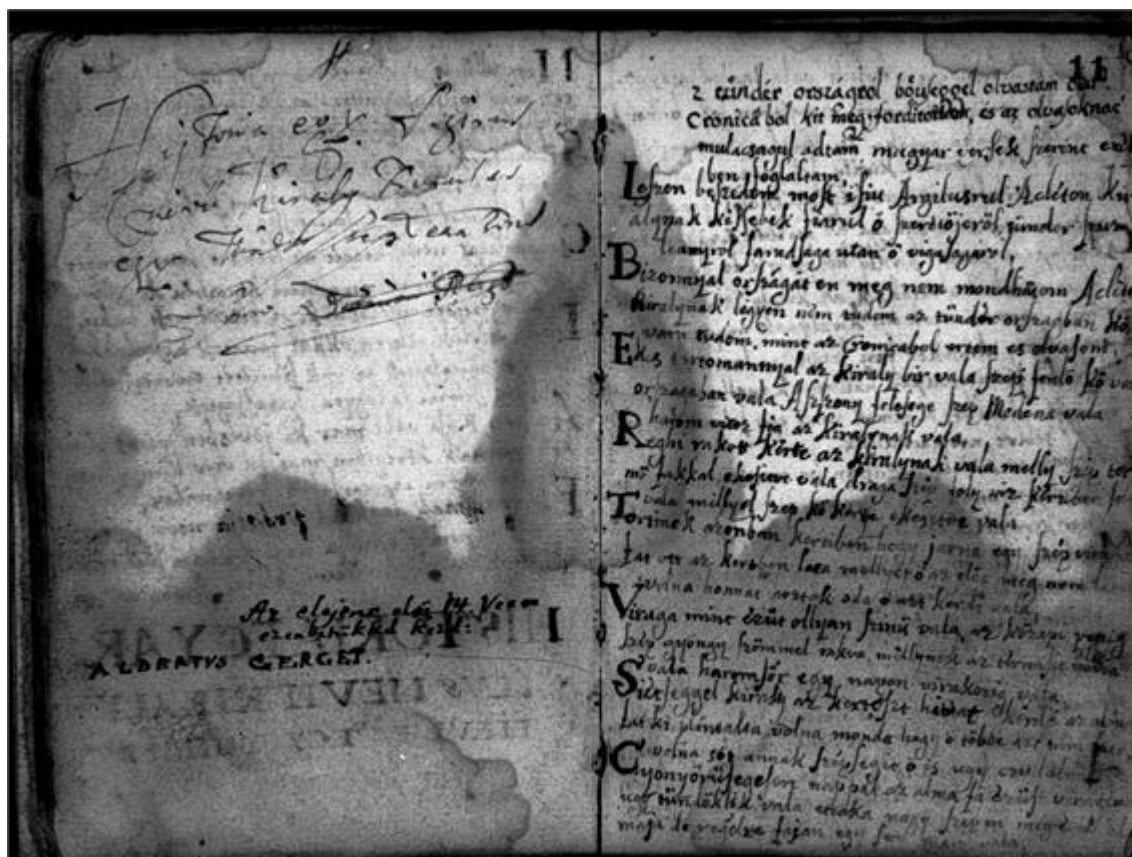
¹¹³Dézsi Lajos, A Csoma-kodex és a m. n. múzeumi másolata, MKsz, 1916 83.

¹¹⁴MKÉVB 59.

¹¹⁵RMKT XVI/9, 572.

HISTORIA EGY ARGILVS NEVÜ KIRALY FIRUL ES EGY TÜNDER Szüz Leanyul¹¹⁶

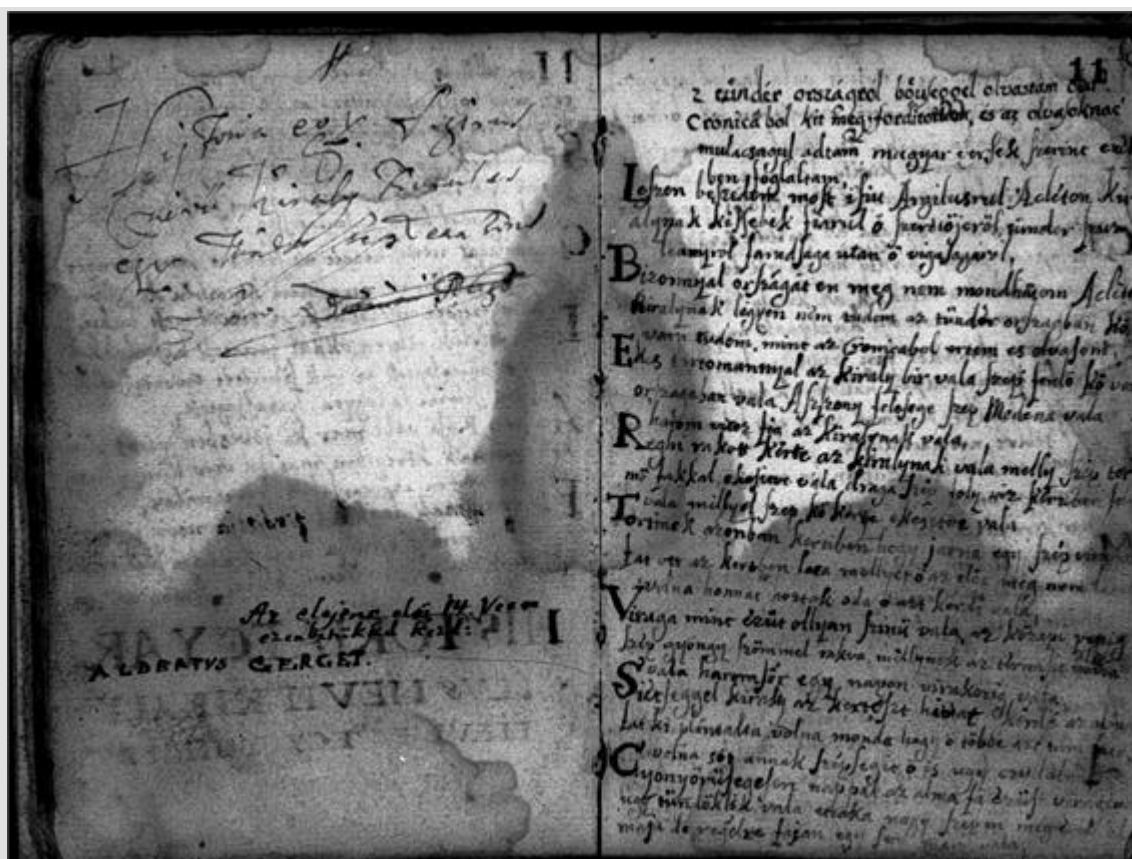
¹¹⁶A história címe a lap alján kezdődik. A nótajelzés hiányzik.

Hi?toria egy Argiru? nevű Király Firul es egy Tünder Bep Leankarul Anno Domini 1686^{117,118}

¹¹⁷A 10b lapon nehezen olvasható, idegen kéz írásával. A második cím jelentősége az Argirus név használata, mivel ez a forrás végig Argilust használ. Szintén figyelemre méltó a 'szép leánykáról' szóhasználat, ami egy XVII. századi forrásban sem fordul elő. Itt található az 1686-os évszám, melynek alapján a kéziratot datálják.

¹¹⁸A lap alján Jankovich bejegyzése olvasható: Az elejenc első 14. vers ezen betűkkel kezd: ALBERTVS GERGET.

z¹¹⁹ t?ndér országról b?u?eggel olvastam
olaß cronicából kit meg fordítottam,
és az olva?oknac mulacsagul adtam,
magyar ver?ek ?zerint enekben foglaltam,

Le?zen be?zedem mo?t ifiu Argilusrul
Acléton kiralynak ki??ebik fiarul
ö ?zeretöjeröl tünder ?zuz leanyrol
farad?aga utan ö viga?agarol,

Bizonnyal or?zágát en meg nem mondhatom
Acleton kiralynak légyen nem tudom¹²⁰
az tünder or?zagban kö vara tudom,¹²¹
mint az Cronicabol ertem es olva?om,

Ekes tartomannyal az kiraly bir vala
?zep fenlő kö vara or?zagaban vala
A?z?zony fele?ege ?zep Medena vala
harom vitez fia az kiralynak vala,

¹¹⁹Az A betűnek kihagyta a helyet a másoló, hogy később iníciálét rajzoljon, amit végül elfelejtett.

¹²⁰Szókihagyás.

¹²¹Szókihagyás.

Reghi rakott kerte az kiralynak vala
 melly ?zép termő fakkal eke?itve vala
 draga ?zep foly¹²² viz kertiben foly vala
 mellyel ?zep kö kerte eke?itve vala

Tortinek azonban kertiben hogy jarna
 egy ?zép virágos fat ott az kertben lata
 mellyet ő az el?t meg nem latott volna
 honnat hoztak oda ő azt kerdi vala,

Viraga mint ezüt¹²³ olyan ?zinü vala,
 az közepi penig ?zép gyöngy ?zömmel rakva
 mellynek az termisit alig¹²⁴ varia vala
 három?ór egy napon virakozig¹²⁵ vala

Siet?eggel kiraly az kerte?zt hivata¹²⁶
 Kerdé az alma fat ki plantalta volna
 monda hogy ő többbe azt nem latta volna
 söt annak ?zép?egit ő is ugy czudalna

Gyonyörü?ege?en nappal az alma fa
 ézü?t virágival ugy tündöklük vala
 etzaka nagy ?zepen meg erik almaja
 de regelre fajan egy ?em marad vala

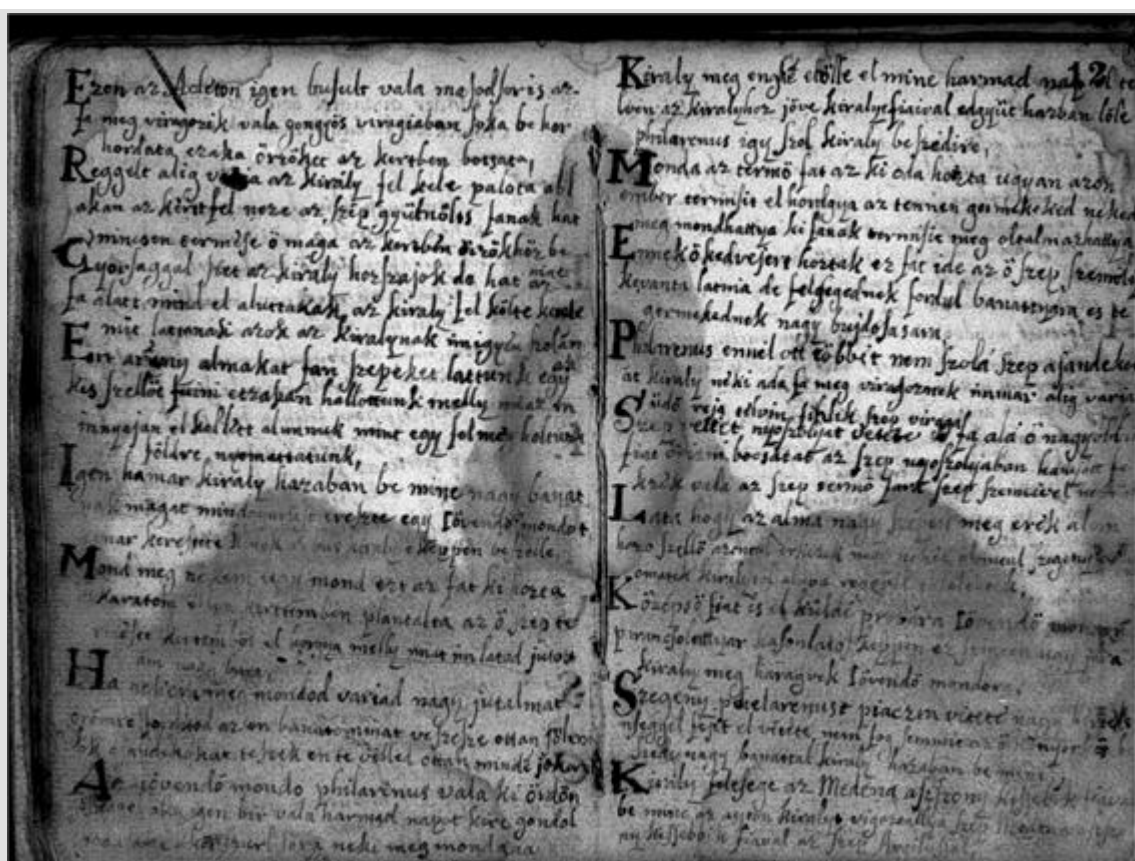
¹²²Tollhiba folyó helyett.

¹²³Th. ezüst helyett.

¹²⁴A szót utólag szúrta be a varia fölé.

¹²⁵Th. viragozik helyett.

¹²⁶A t utólag lett beszúrva, így eltakarja az utolsó betűt.

Ezen az Acléton igen bu?ult vala
ma?od?oris az fa meg viragozik vala¹²⁷
gongyös viragiaban soka¹²⁸ be hor hordata¹²⁹
ezaka¹³⁰ örzöket az kertben botsata,

Reggelt alig varia¹³¹ az király fel kele
palota ablakan az kértt fel¹³² néze
az ?zép gyümölts¹³³ fanak hat nincsen termé?e
ö maga az kertben örzökhöz be mine¹³⁴

Gyor?aggal¹³⁵ ?iet az kiraly hoz?zajok
de hat az fa alatt mind el aluttanak
az kiraly fel költe kerde mit lattanak
azok az kiralynak imigyen ?zolának¹³⁶

Ert aány almakat fan ?zepeket lattunk

¹²⁷Szótagszámhiba.

¹²⁸Th. sokat helyett.

¹²⁹Dittográfia, a másoló a sor végén elkezd leírni a szót (hor), majd a következő sor elején újra leírja (hordata).

¹³⁰Th. etzaka helyett.

¹³¹A szóra tintafolt került, ezért csak a v és ia látszik.

¹³²Th. felé helyett.

¹³³Az m betű helyett először l-t írt, majd ezt javította.

¹³⁴A szó két sor közé van beszúrva be alá.

¹³⁵Haplográfia Gyorsasággal helyett.

¹³⁶A szó vége két sor közé van beszúrva szólán alá.

egy kis ?zellöt fuini etzakan hallottunk
melly miatt minnyajan el kellett alunnuk
mint egy fel meg holtunk¹³⁷ földre nyomattatunk¹³⁸

Igen hamar kiraly hazaban be mine
nagy banatnak magat mindgyara?t ere?zte
egy Iövendö mondot hamar kere?tete
kinek az bus kiraly ekeppen be?zelle,

Mond meg nekem ugy mond ezt az fat ki hozta
akaratom ellen kerttemben plantalta
az ö ?zep termés?et kertemből el horgya
melly miat im latod jutottam nagy bura,

Ha nekem meg mondod variad nagy jutalmat
örömrre fordítod az en banatommat¹³⁹
ve?ze?ze¹⁴⁰ ottan tölem ?ok ajandekokat
teszek en te velled ottan minde jokat

Az iövendö mondo philareus vala
ki ördögö?eggel oly igen bir vala
harmad napot kire¹⁴¹ gondolkodasara
akör ?zurl ?ora¹⁴² neki meg mondana

¹³⁷Th. holtak helyett.

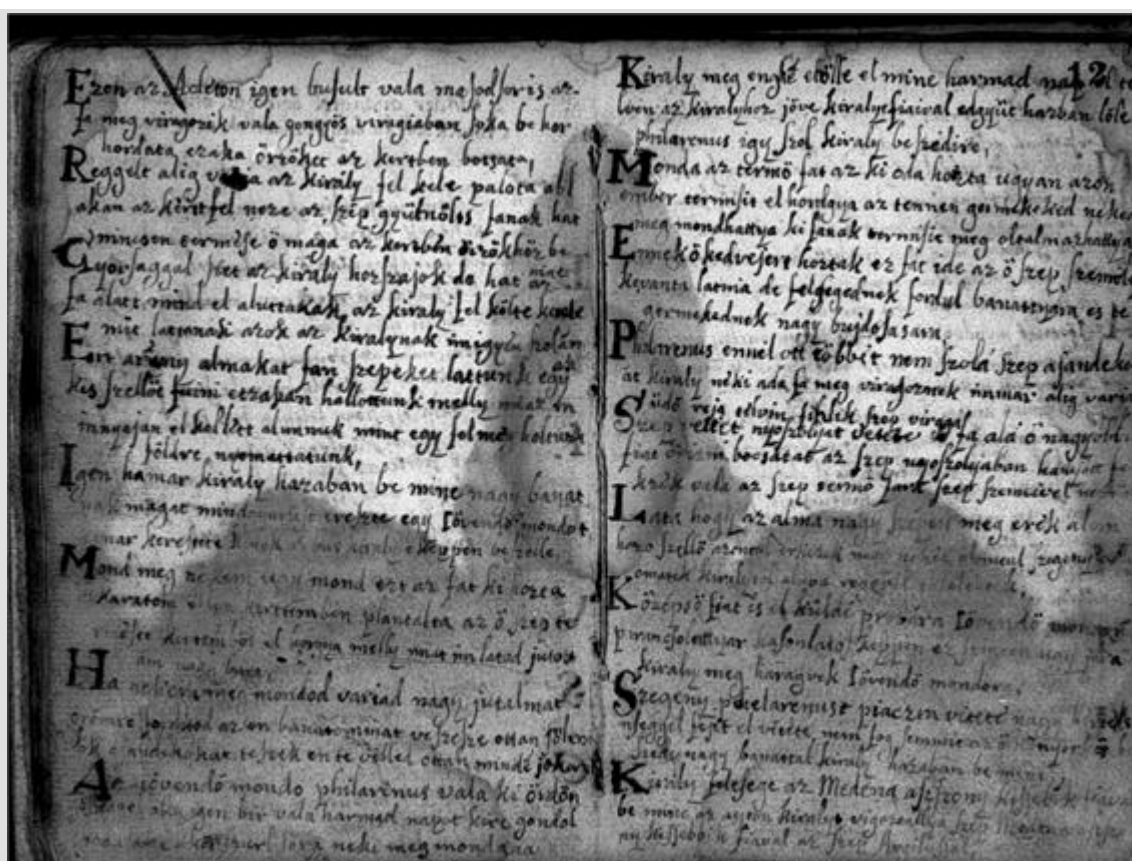
¹³⁸Th. nyomattattunk helyett.

¹³⁹Th. banatomat helyett.

¹⁴⁰Dittográfia veszsz helyett.

¹⁴¹Th. kére helyett.

¹⁴²Th. akkor szórul szóra helyett.

Király meg engdé¹⁴³ előlle el mine
harmad nap el telven az kiralyhoz jöve
kiralyt fiaival edgyüt hazban löle
philarenus így ?zol kiraly be?zedire,

Monda az termő fat az ki oda hozta
ugyan azon ember termi?it el hordgya
az tennen germekeked¹⁴⁴ neked meg mondhattyá
ki fanak termi?it meg oltalmazhattyá

Ennek ő kedvejert hoztak ez fat ide¹⁴⁵
az ő ?zep ?zemilyet¹⁴⁶ kevanta latnia
de fel?egednek¹⁴⁷ fordul banattyara¹⁴⁸
es te germekekednek nagy bujdosasara,

Philarenus ennél ott többet nem ?zolá
?zep ajandekokat kiraly neki ada
fa meg viragoznak immar alig varia

¹⁴³Th. meg engede helyett – 'beleegyezett'.

¹⁴⁴Dittográfia germeke helyett.

¹⁴⁵Rímhiba, talán oda helyett. T is elrontja a rímet.

¹⁴⁶Az utolsó két betű lemaradt a lapról.

¹⁴⁷Az ?betű helyett először g-t írt a másoló, majd erre írta rá a helyes betűt.

¹⁴⁸Szótagszámhiba.

üdö reja telvin finlik ?zep viraga

Szep vettet nyo?zolyat vetete¹⁴⁹ fa ala
 ő nagyobbik fiat őrizni bocsatat¹⁵⁰
 az ?zep nyo?zolyaban hanyott fekezek vala
 az ?zep termő fara ?zep¹⁵¹ ?zemeivel¹⁵² nez vala

Lata hogy az alma nagy ?zepen meg érték
 alom hozo ?zellő azontol erkezek
 nagy nehéz alomtul ?zegeny el nyomatek
 kiralytol aluva reggel talaltatek,¹⁵³

Középső fiat is el küldé probára
 Iövendő mondonak paranc?olattyar¹⁵⁴
 ha?onlato? keppen ez ?zinten ugy jara
 kiraly meg haragvek Iövendő mondora

Szegeny phelarenust¹⁵⁵ piacra viteté
 nagy hértélen?eggel fejit el vétete
 nem fog ?emmit az ő könyörgő¹⁵⁶ be?zede
 nagy banattal kiraly hazaban be mene,

Kiraly fele?ege az Medena a?z?zony
 ki??ebik fiaval be mine az ayton
 kiralyt vigasztallya ?zep Medena a?z?zony
 ki??ebbik fiaval az ?zep Argilu??al

¹⁴⁹Th. – a sor második szavának hatására ronthatta el az alakot a másoló.

¹⁵⁰Th. bocsátá helyett, ezzel a rímet is elrontja.

¹⁵¹A sor elején lévő szót újra leírja.

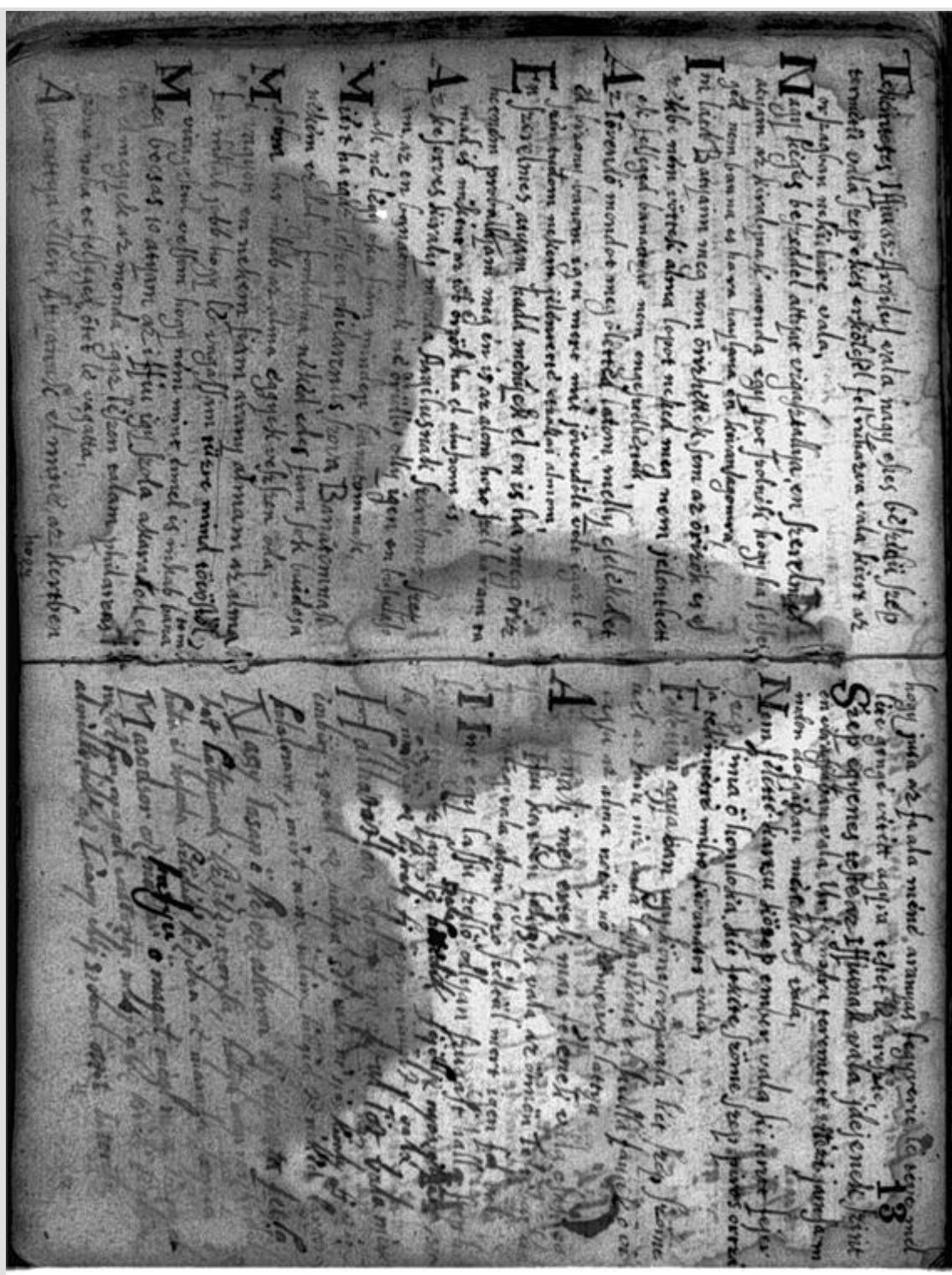
¹⁵²Szótagszámtöbblet

¹⁵³A 91-92. sorok utolsó két szava szinte teljesen olvashatatlan.

¹⁵⁴Th. paranc?olattyara helyett.

¹⁵⁵Th. philareus helyett.

¹⁵⁶Th. könyörgő helyett.

Tekémtetes¹⁵⁷ Iffiu az Argilu? vala
nagy ekes bé?zédü ?zep termétü vala
?zep ekes erköl?el fel ruhazva vala
kiert az or?zagban neki hire vala,

Nagy kiges be?zeddel attyat viga?ztallya,

¹⁵⁷Th. tekintetes helyett.

en ?zerelmes atyam az kiralynak monda
egy ?zot ?zólnék hogy ha fel?eged nem banna
es ha ra haylana en kivan?agomra

Im lát¹⁵⁸ Batyaim meg nem őrizhették
?em az őrizők is e?zékbe ném vőttek
alma lopot neked meg nem jelenthettek
fel?éged banattyat nem enge?ztlhették,

Az Iövendő mondot meg öletedet latom,
melly c?elekedeted bizony banom igen¹⁵⁹
mert mit jövendőt volt igaz le?zén tudom
nekem jelentetté etzakai almom,

En ?zerelmes atyam hadd meñyek el en is
ha meg őrizhetném proballyam meg én is
az alom hozo ?zel ha ram tamad is¹⁶⁰
miként az töb őrzők ha el alu?zom is,

Az ke?erves kiraly monda Argilusnak
?zerelmes ?zep fiam az en banatomnak
ne örülly olly igen en bu?ula?omnak
ne légy oka fiam minden banatomnak,

Miert¹⁶¹ ha igaz le?zen philareus ?zova
Banatomnak¹⁶² nekem ez dolog fordulna
neked edes fiam ?ok buidosa?odra
bar inkab az alma egyik¹⁶³ ve?z?zen oda,

Mi vagyon en nekem fiam arany almam
az alma fát inkab jobb hogy lé vaga??am
tűzre mind tövö?től, virago?tul ve??em
hogy ném mint énnel is inkab banatom¹⁶⁴

Meg bocsas io atyam az iffiu így ?zola
akaratod ellen el megyek az monda
igaz le?zen talam philareus szova
noha te fel?eged ötet le vagatta,

¹⁵⁸Th. látod helyett. – Szótagszámot is ront.

¹⁵⁹Szócsere, mely rímet is ront. Helyesen: igen bánom.

¹⁶⁰Szótagszámhiba.

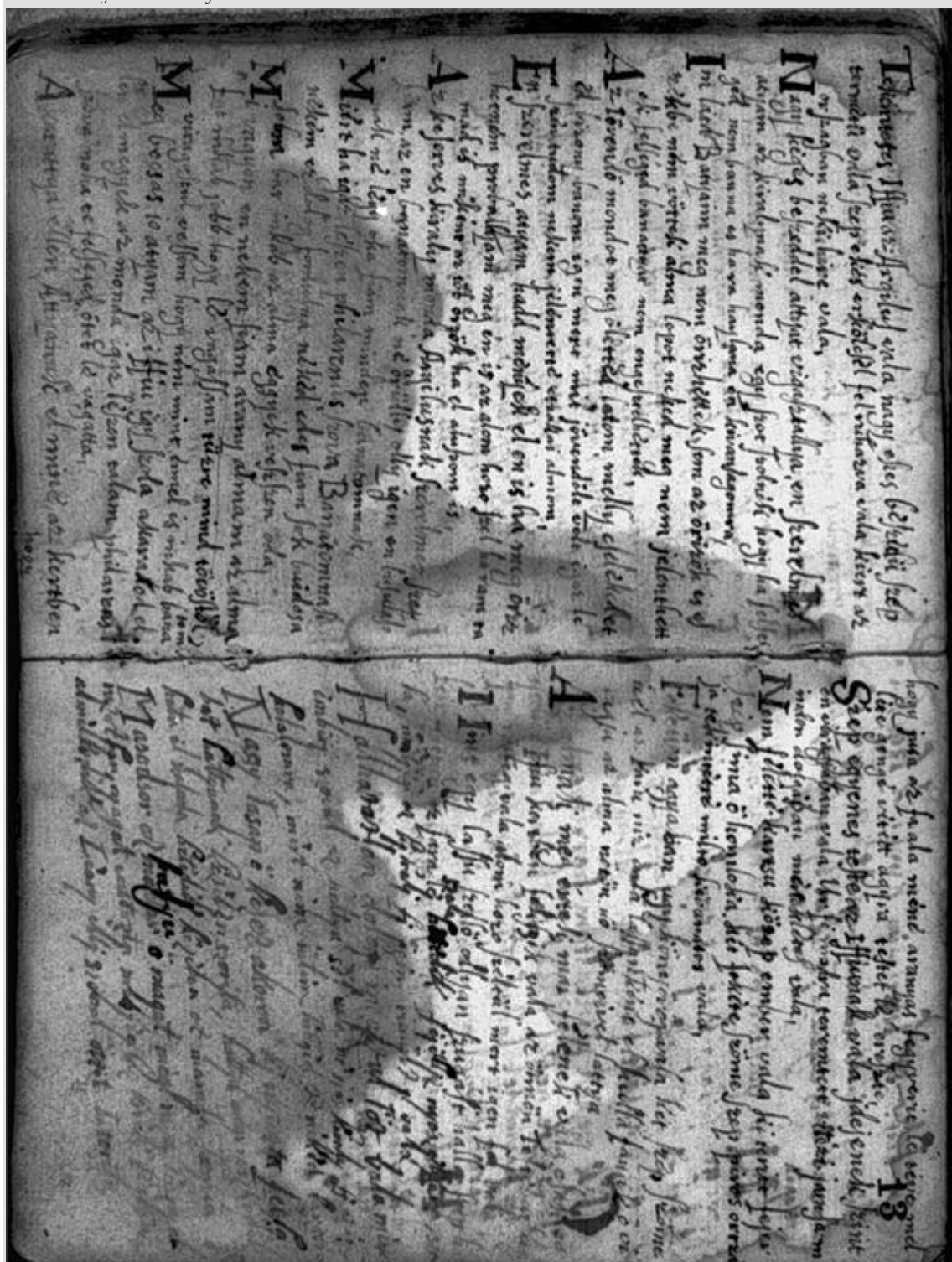
¹⁶¹Th. Mert helyett. – Szótagszámot is ront.

¹⁶²Th. bánatomra helyett.

¹⁶³Th. egyig helyett.

¹⁶⁴Th., valószínűleg a 32. vszak hatására.

Akarattya ellen Attyanak el mine

hogy

juta az fa ala méne
 aranyas fegyverit le téve melléte¹⁶⁵
 genge' vétett agyra te'tet le ere'zte,

¹⁶⁵Th. melléje helyett.

Szep egyenes te?te az Iffiunak vala
idejenek ?zinten viragiaban vala
Ur fi modra teremtet¹⁶⁶ vitézi jara?a
minden dolgajban merteklete? vala,

Nem felette kartsu közep ember vala
ki teritt¹⁶⁷ fejer ?zep ?ima ö homloka
két fekete ?zöme ?zep piros ortzája
tekintetre milto kivanatos vala,

Fekeüen agyaban ugy könyörög vala
ket ?zep ?zömeiuel az fára niz vala
la??anként el hulla fanak ö viragja
az alma nőtön nő ?zömeivel lattya

Az almak meg értek már f?lenek vala
c?ak egyedül Ifiu kertben fek?zik vala
az önnön Te?tében ugyan rötteg vala
álom hozo ?zéltül mert igen fel vala

Mint egy la??u ?zellő olyan ?zuga?t halla
?zep hat feier hattyu¹⁶⁸ az fára le szala¹⁶⁹
hetedik fejéhez nyoszolyara szala
meljen az kjralj fi igen rémült vala

Halhatatlan dolog im attul löt vala
mert emberi szoval az hattyu sol vala
ne sies kiraly fi az en halalomra
mert nem iutem¹⁷⁰ hidged te néked károdra¹⁷¹

Nagy lasan ö kezét akoron ki nyujta
fel labat hattyunak kezében szorita,
hattyu meg raszkodek hata el szalada
hetedik kezében ot marada fogva

Masodzor az madar¹⁷² ö magat megh raza
leany abrazotban magat változta¹⁷³

¹⁶⁶Th. termett helyett.

¹⁶⁷Th. teriett helyett.

¹⁶⁸Alig olvasható szó.

¹⁶⁹Az előző szó fölé utólag beszúrva.

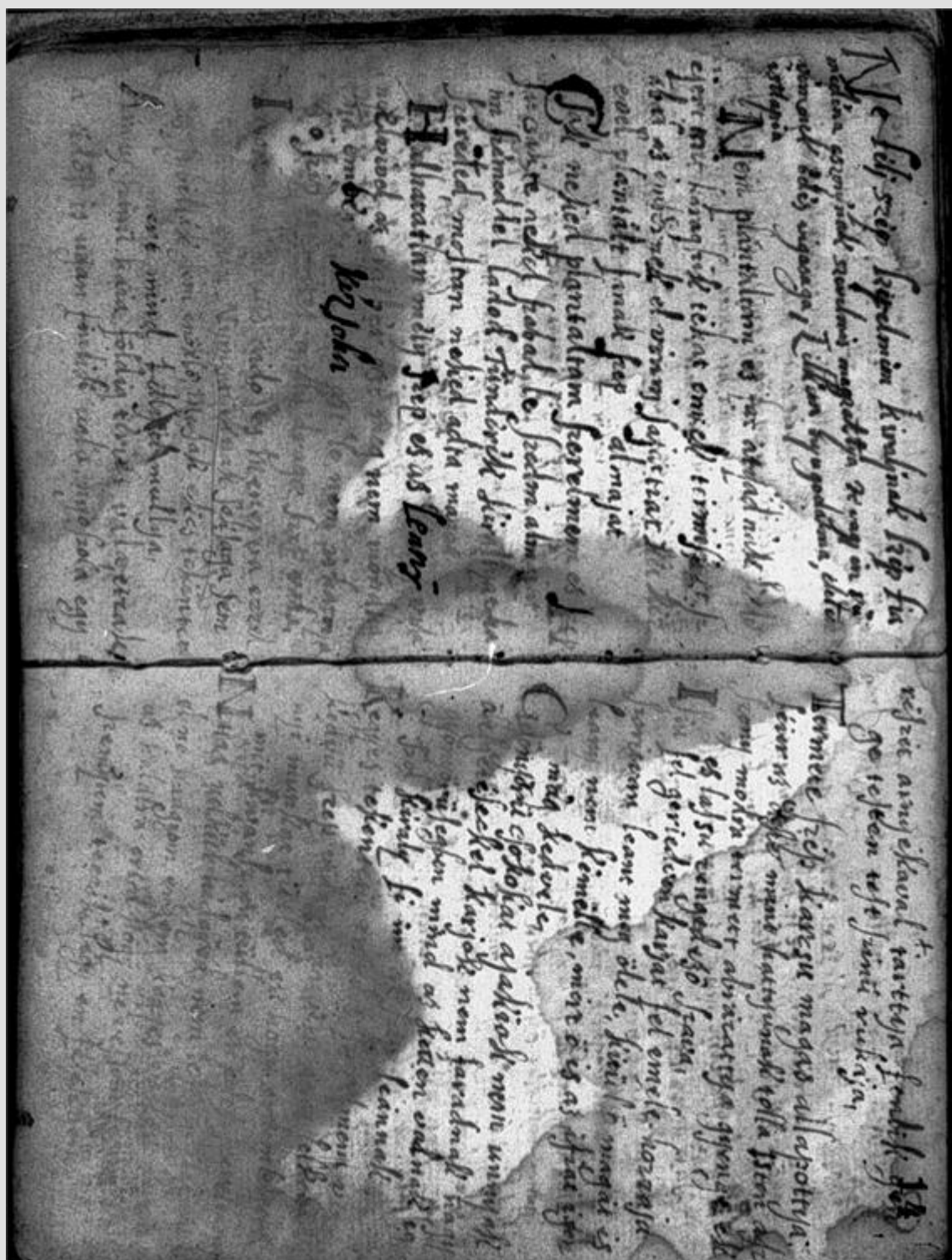
¹⁷⁰Th. iötem helyett.

¹⁷¹A 42. és 43. versszakot felcseréli. Logikailag így helytelen.

¹⁷²A szó fölé utólag sötétebb tintával beszúrva: hatyu.

¹⁷³Haplográfia, helyesen: változtata.

meljen az kiraly fi álmélkodik¹⁷⁴
az Leany illy szoval ötet batorita

Ne félj szép ?zerelmem kirajlnak ?zép fia
medéna aszonynak szerelmes magzattya
te vagy én szívemnek edes vigasaga,

¹⁷⁴Rímhibá.

Lelkem nyugodalma, eiletem isttapia

Nem plántaltam ez fat atyadnak kedveiert
mit harag?zik tehat ennek termi?ejert
?zabad az embernek el vinnj ?ajatiat
ket kezevel plantált fanak ?zep almajat

Csak neked plantaltam ?zerelmem ez¹⁷⁵ ?zep fat
csak te neked ?zabad le ?zedni almaiat
im ?zemeddel ladod¹⁷⁶ Tünderek kirallyat
ha ?zereted mo?tan neked adta magat

Halhatatlan mely ?zep ez az leany¹⁷⁷
nyelvivel az ember azt meg nem mondhattya
emberi kéz soha¹⁷⁸ azt le nem irhattya
az ő szip termetet melly draga szep vala¹⁷⁹

Iuno, Palas Dido es Menerva
ezzel vala Nimphaknak ?ok?aga¹⁸⁰
?em az Sybillák ?em énöklő Mu?ak
ekes tekinteti mert mind fellyül mullya

Arany ?zinü haia földig teriet vala,
Etzaki üdön is ugan finlik uala,
nyo?zola egy

¹⁷⁵ T Cs: az.

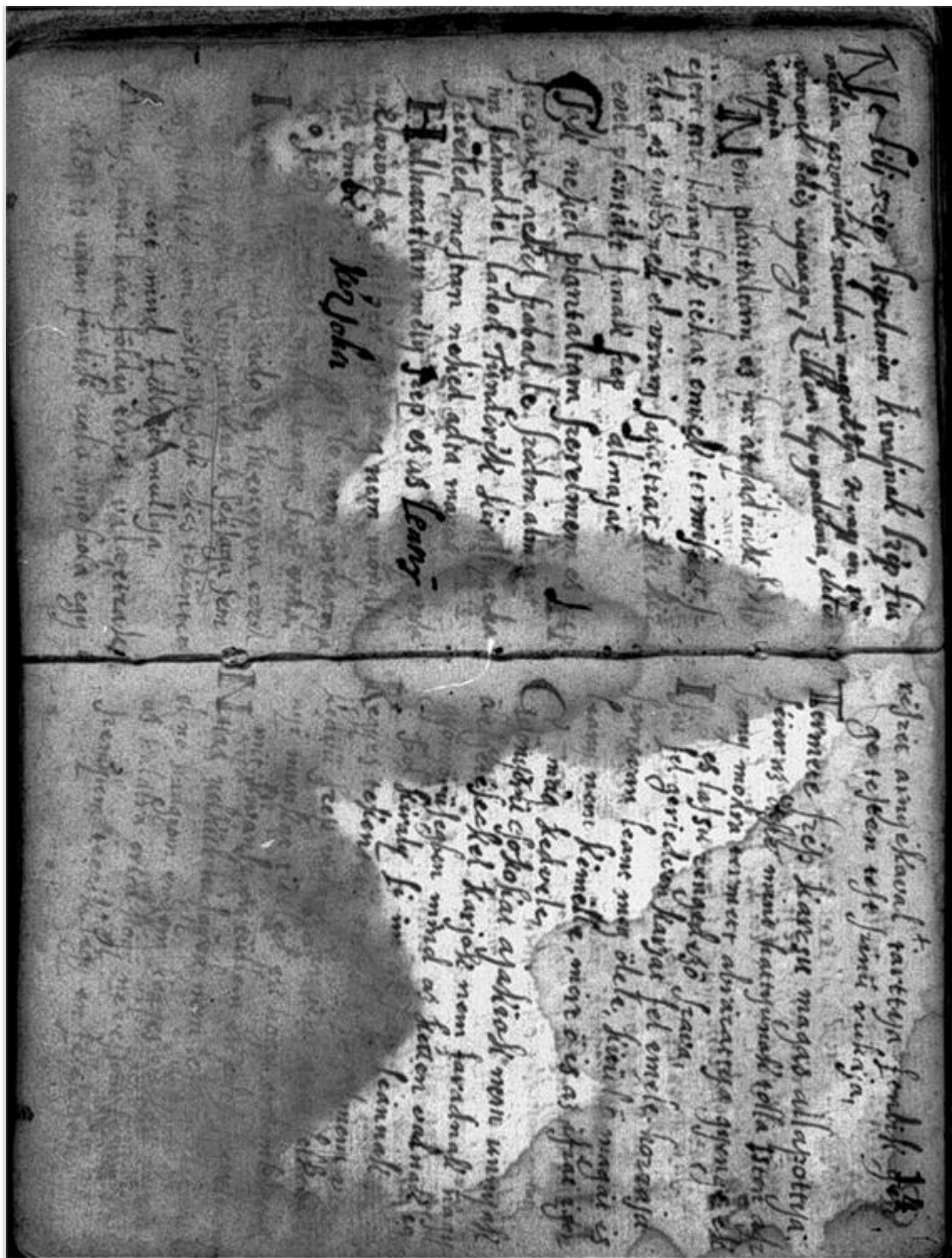
¹⁷⁶ Th. latod helyett.

¹⁷⁷ Sötétebb tintával írva, valószínűleg a már olvashatatlanná vált szövegre.

¹⁷⁸ Igen rosszul olvasható szó.

¹⁷⁹ A sor alig olvasható.

¹⁸⁰ A 191-194. sorok alig olvashatóak a mikrofilmen. Stoll átírását alapul véve közlöm a szöveget.

ré?zét arnyékaval tarttya
fenlik genge te?ten te?t ?zinü ruhaja,

Termete ?zép karcsu magas allapottya,
féier az öte?te mint hattyunak tolla
Isten a?z?zony modra termett abrázattya
gyenge ekes la?su zengedező ?zava,

Ifiu fel geriedven karjat fel emele
hozzaja ?zorítvan leant meg ölele,
kitül ő magát is leany nem kemelle, mert ő is az ifiat igen m?¹⁸¹ kedvele,

Gyönyörű c?okokat ajakiok nem unnyak
ölelgeté?eckel karjok nem faradnak
nagy gyönyörű?egben mind az ketten vadnak
igy ?zol¹⁸² kiraly fi im az ?zep leannak

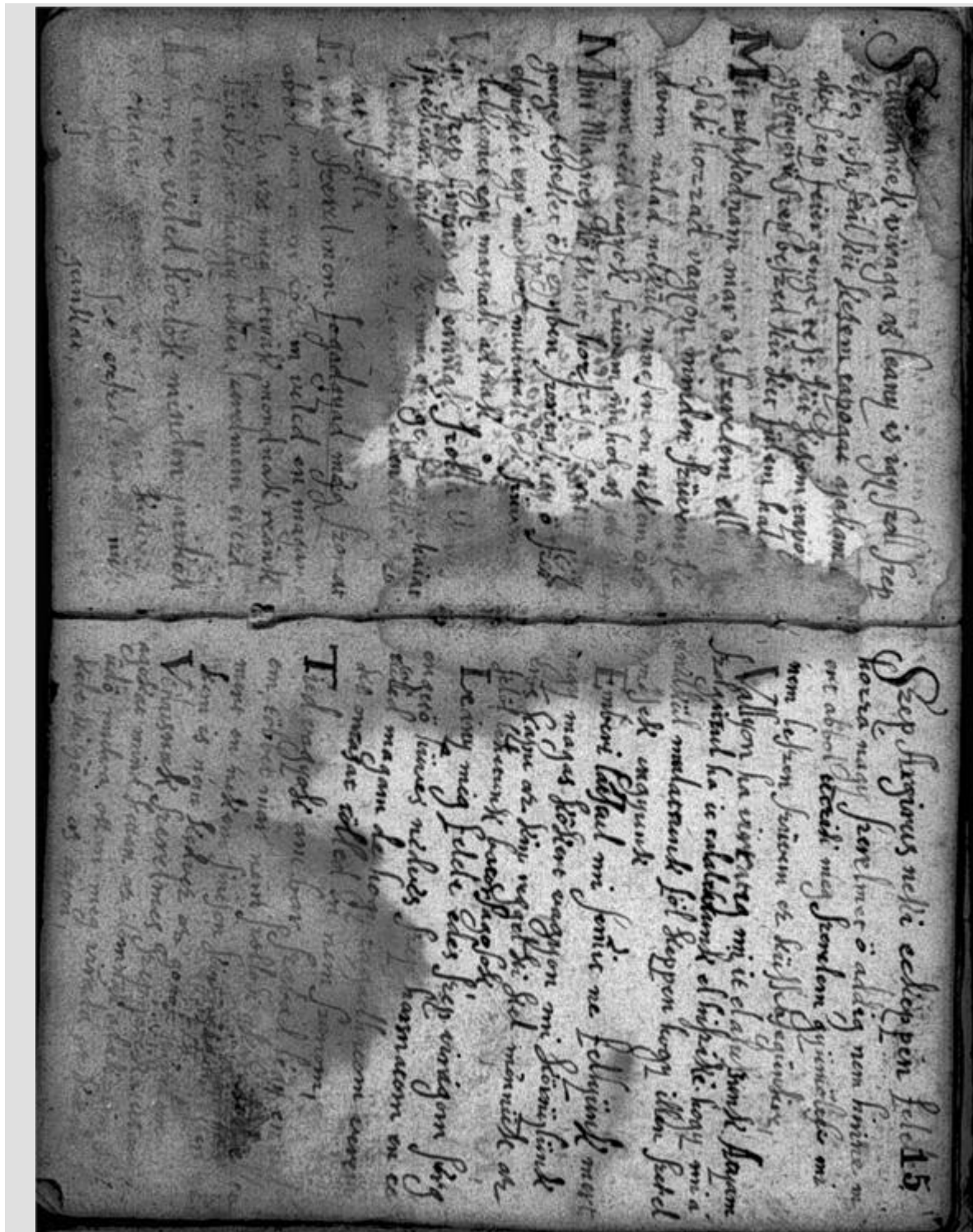
Kegyes tekintetü en edes szerelmem
vig kedvü ?zep vidam ?züvem edes lelkem
enyi munkat tülled en hogy erdemlettem
mit kivan?z en tüllem en ede? ?zerelmem¹⁸³

Nalad nélkül hidgyed nem leszen
el ne hadgyon engem kegyes
az halakra erted hogy ne ve??em fejem
ha ?zemelyem teczik legy en fele?egem

¹⁸¹Th. meg helyett.

¹⁸²Szótagszámhíba, T: igj zolla.

¹⁸³214-216. sorok alig olvashatóak, ld. 85. jegyzet.

Szüvemnek viraga az leany is így zoll
 ?zep ekes ro?a ?zál kit ajakam c?okol
 ?zep feier genge te?t kit¹⁸⁴ kezem tapogat
 gyönyörű ?zep be?zed kit ket fülem halgat

Mit tu?akodnam mar az ?zerelem ellen

¹⁸⁴Ezután eredetileg kezem tapogat következik, melyet a másoló áthúzott, és folytatólagosan javított.

ha c?ak hozzád vagyon minden ?züvem¹⁸⁵ kedvem
 nalad nélkül ninc?en en nekem örömem
 tied vagyok ?züvem im hol az job kezem

Mint Magnes kö vasat hoz?zaja ?zorittya
 így genge testeket ök egyben ?zoritak
 így ő ?zerelmöket egy ma?hoz mutatak
 ?ok ?züvem lelkemet egy masnak ad nak¹⁸⁶

Végre ?zep Argirus¹⁸⁷ az leannak ?zolla
 Venus játékiara hailani kívánna
 g'enge ?zep ruhaíjat kezében ?zorita
 az lean az ellen illén ?zokat ?zolla

En edes ?zerelmem fogadgyad meg ?zomat
 abbol¹⁸⁸ meg nem közlöm veled en magamat
 mert ha azt meg lattyájk mondnak reaýnk¹⁸⁹ ?zitkokat
 hadgy beket ?zerelmem erezd el ruhamat

Lam te veled közlök minden jatikokat
 ölelgete
 kedved sok
 ez?zel gunkat

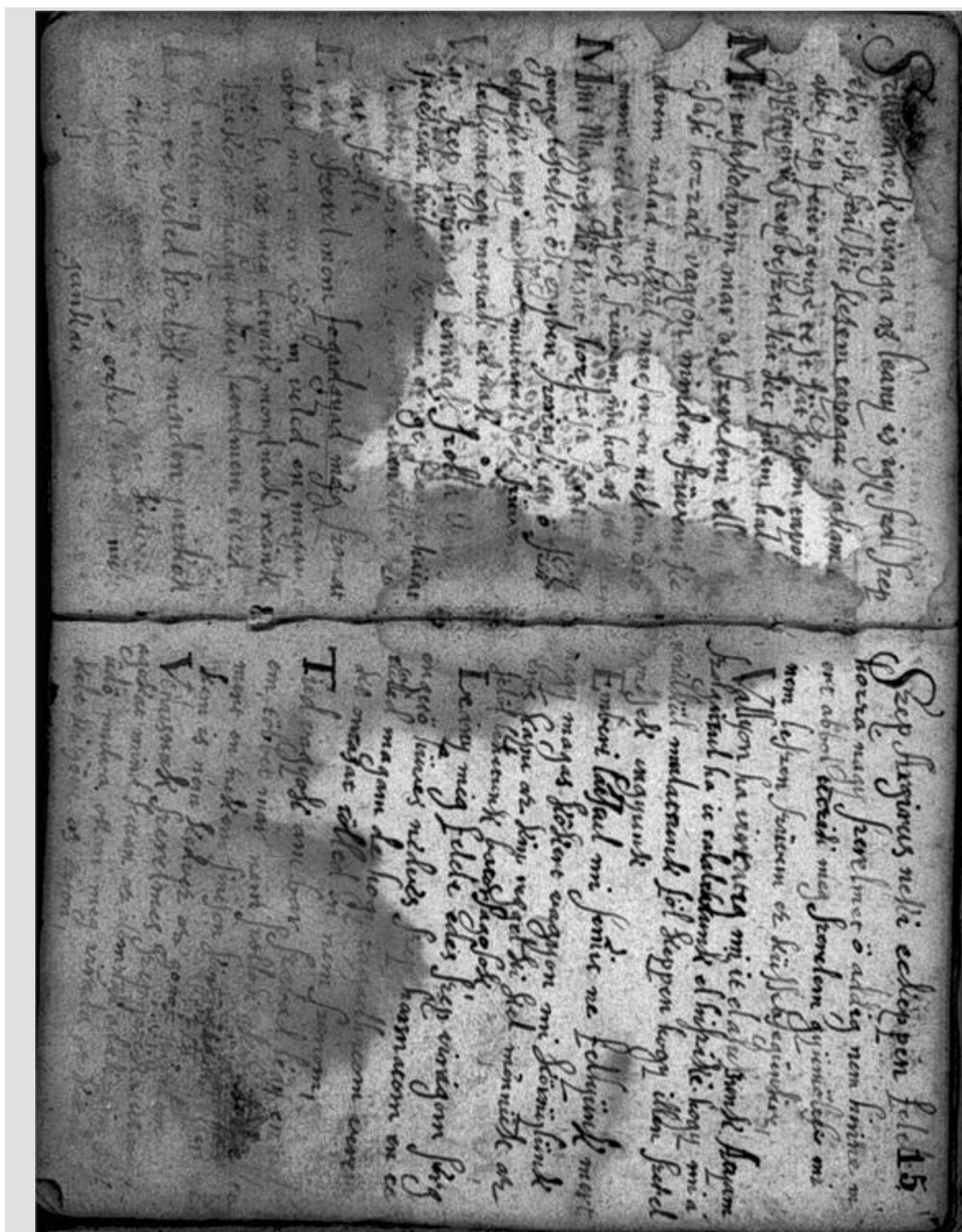
¹⁸⁵Szócsere szívem minden helyett.

¹⁸⁶Th. adanak helyett.

¹⁸⁷Itt Argilushelyett a jó alakot használja.

¹⁸⁸Th. lehet, T: abban.

¹⁸⁹Szótagszámhiba, helyesen: ránk.

Szep Argirus neki eckeppen felele,
 hozzá nagy ?zerelmet ő addig nem hinne
 mert abbol teczik meg ?zerelem gyümölt?e
 mi nem le?zen ?züvem ez kü??eb?egünkre,

Vallyon ha virratig mi it el alu?zunk
 Atyam ?zolgaitul ha it talaltatunk
 el hi?zike hogy mi a'nnelkül mulattunk

föl keppen hogy illen ?zerelme?ek vagyunk

Emberi látstul mi ?em'it ne fellyünk
mert nagy magas kökert vagyon mi körnűjlünk¹⁹⁰
erős kapu az kin reggel ki kel mennük¹⁹¹
az felöl lehetunk bator?ago?ok,¹⁹²

Leany meg felele edes ?zep virágom
?ergengető¹⁹³ hüves nedves ?zep harmatom
en te tülled magam de hogy tagadhatom
verem ki ontasat tölled en nem ?zanom,

Tied vagyok am bar ?zabad légy en velem
többet mar nem ?zollok akaratod ellen
mert en nekem ?int?en kivansagom ellen¹⁹⁴
nekem is nem kedvez az gonosz ?zerelem

Venusnak ?zerelmes ?zep jateka utan
magokat mind ketten az alomnak adak
nem sok üdö mulva ottan meg virrada
az király fel¹⁹⁵ kele ki jöve az ajton,

¹⁹⁰Th. környülünk helyett. A másoló kihagyott két betűszárat, így nem az u-ra, hanem az y-ra tette a két pontot.

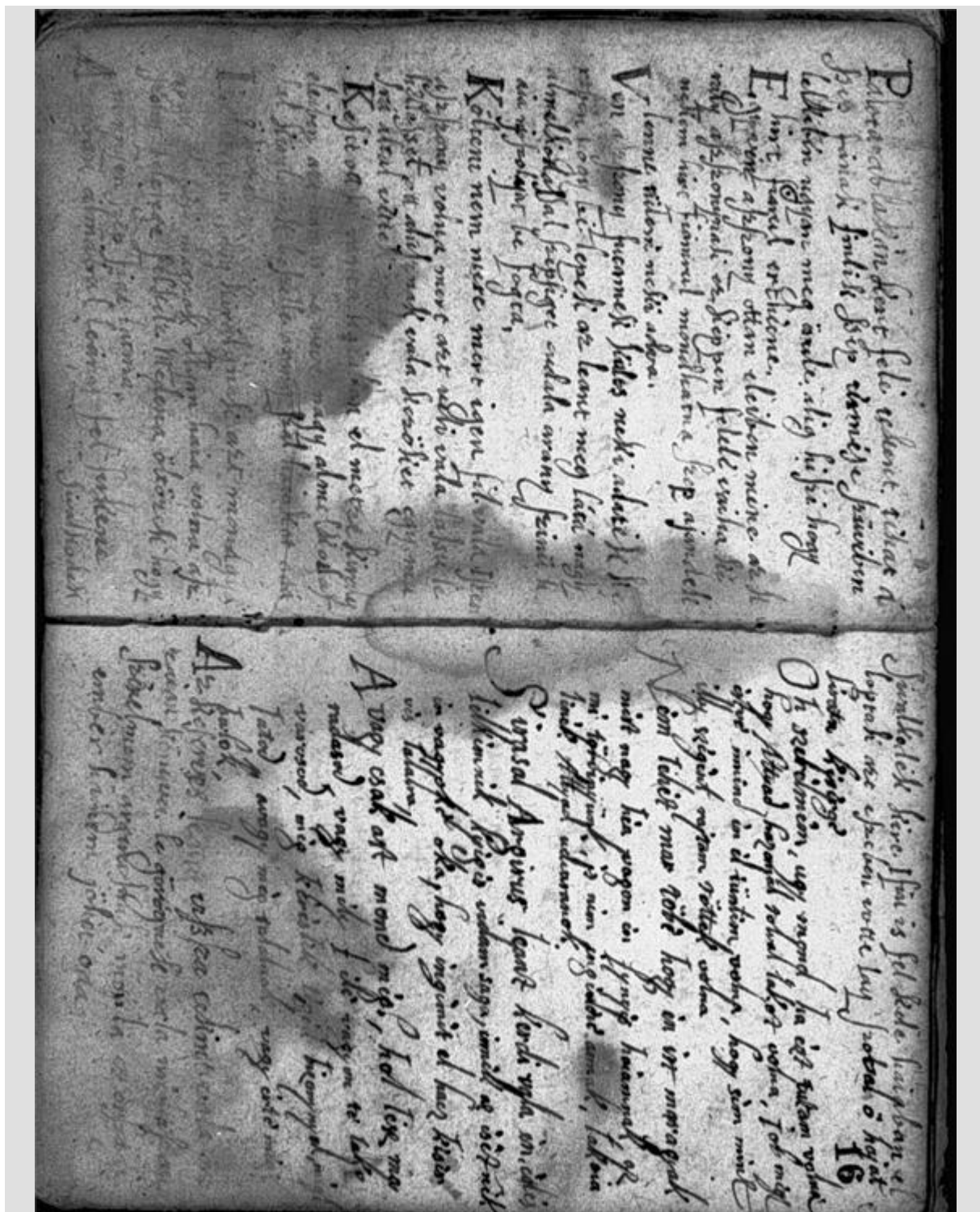
¹⁹¹Th. mennünk helyett.

¹⁹²Szótagszámhiba.

¹⁹³Th. serkengető helyett.

¹⁹⁴Az utolsó két szó alig olvasható.

¹⁹⁵Az első három szó bizonytalan olvasatú.

Palota ablakán kert fele tekint¹⁹⁶
 tihat á ?zép fának finlik ?zip termése
 ?züvében lelkipben ugyan meg örüle
 alig hi?zi hogy hirt fiarul erthetne

Egy vén a?z?zony ottan eleiben mine

¹⁹⁶Th. tekente helyett.

az kiraly a?z?zonymnak ez keppen felele
vaiha ki nekem hirt fiamrul mondhatna
?zep ajandek lenne tülem neki adva,

Ven a?z?zonym futamek kults neki adaték
kertben hogy be lepek az leant meg látá
nagy almelkoda??al ?zep?iget cudala
arany ?zinü haia njo?zolyat be fogta,

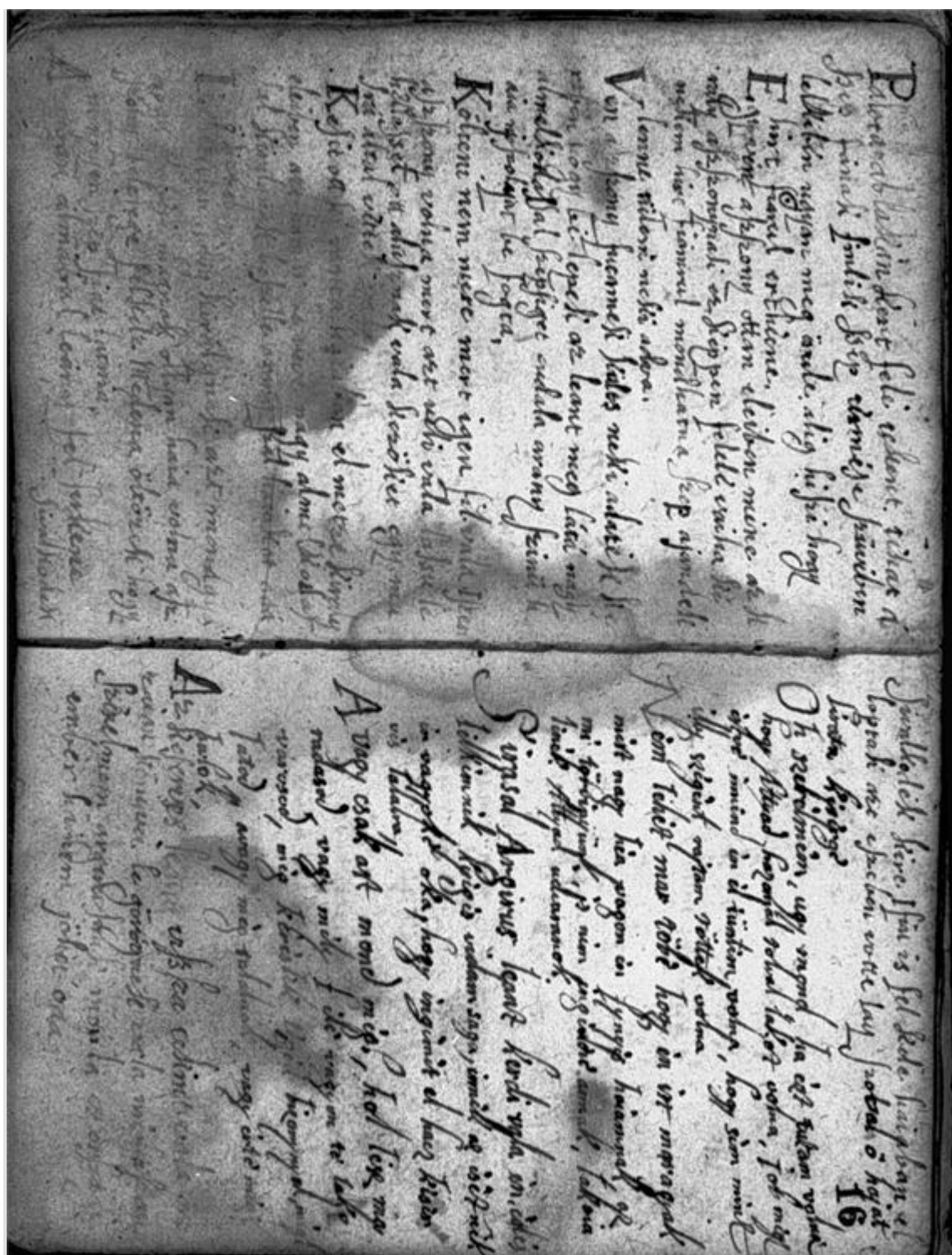
Költeni nem mere mert igen fíl vala
I?ten a?z?zonym volna mert azt veli vala
la?su lehelle?sel ott alu?znak vala
kezőket egy ma?ra által vettek vala

Ke?it ott ki ranta haiaban el metze
kiraly eleiben azt hamar be vive
nagy almelkoda??al kiralynak be?zelle
arany ?zal haiakat adá ő kezében¹⁹⁷

Lehetetlen dolog királynak azt mondgya
hogy emberi magnak olyan haia volna
a?z?zonym felesége felkele Medena
öltözek hogy mennyen ?zep fiat latnia

Azonban álmából leány fel ?erkene
?ivalkodek

¹⁹⁷Igen rosszul olvasható szó.

?ivalkodek kire Ifiu is fel kele
 haiaban el loptak azt e?zeben votte
 Iay ?zoval ő hajjat ?irata keserge

Oh szerélmém, úgy mond, ha ézt tutam volna
 hogy Attyad hazanal tolvál lakot volna,
 job meghestvé innénd én él tüntem volna,
 hogy sém mint illy szégént rajtam töttek volna

Ném lehet mar többé hogy én itt maragyak
mért nagy hia vagon én fynyés haiamnak,
az mi törvinyünk is nim éngedne annak,
lakoia¹⁹⁸ lenék Attyád udvaranok,

Sirasal Argirus leant kerdi vala
én édés lélkémnék kyégés¹⁹⁹ vidamsaga,
énnék az ésétnék én vagyoké oka,
hogy éngémét el hacz késerves halalra,

A vagy csak azt mond mégh, hol lesz maradasod,
vagy mély félé vagyon te lako varosod,
még kéréslek téged bizonynyal, megh latod,
avagy még találnak²⁰⁰ vagy érté²⁰¹ meg halok,

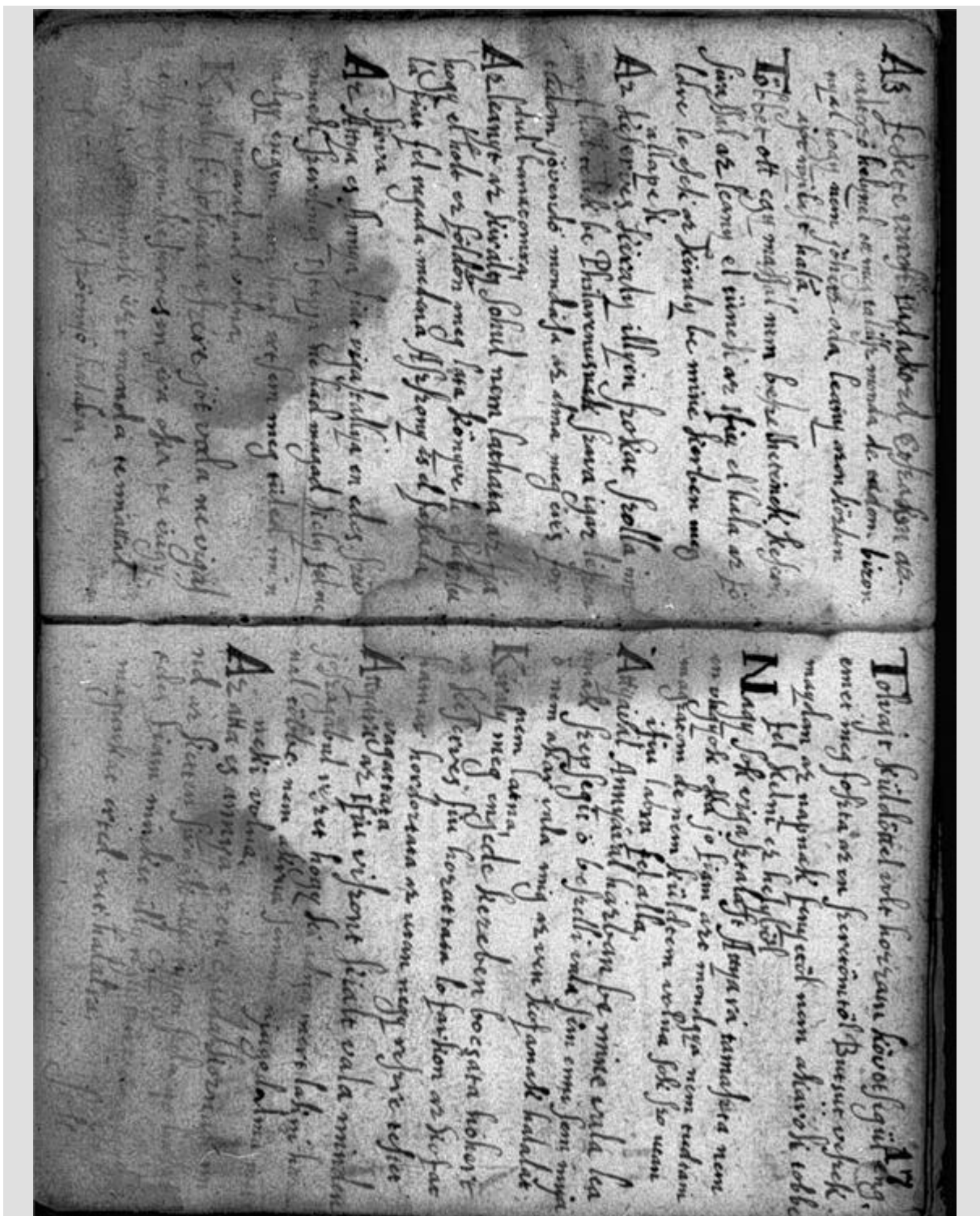
Az ke?erves leany vi?z?za tekint vala
orczaian könyvei le görögnek vala
mi ha?zna ?zérelmem argiru?nak monda
ez or?zagi ember ha nem jöhet oda

¹⁹⁸Szótagszámhiba.

¹⁹⁹Th. kegyes helyett.

²⁰⁰Th. talallak helyett.

²⁰¹Th. érted helyett.

Az fekete varo? tudakozd et?zakra
 az változ? helynel ott meg talál?z monda
 de tudom bizonyly hogy nem jöhetz oda
 leany azon közben ajot²⁰² nyilá?t hala?,

Többet ott egy ma??ál nem be?zelhetenek

²⁰²Th. ajtó helyett.

ke?erü ?ira??al az leany el tünek
az Ifiu el hala az földre le e?ek
az kiraly be mine kerben meg allapek.

Az ke?erves kiraly illyen ?zokat ?zolla
im mayd hol telik be Philarenius²⁰³ ?zava
igaz le?zen tudom jövendő monda?a
az alma meg érés fordul banatomra,²⁰⁴

Az leanyt az király ?ohul nem lathata
az fia hogy el holt ez földön meg lata
könyve le c?urdula fiat fel ragada
medena A?z?zony is el fakada ?irva

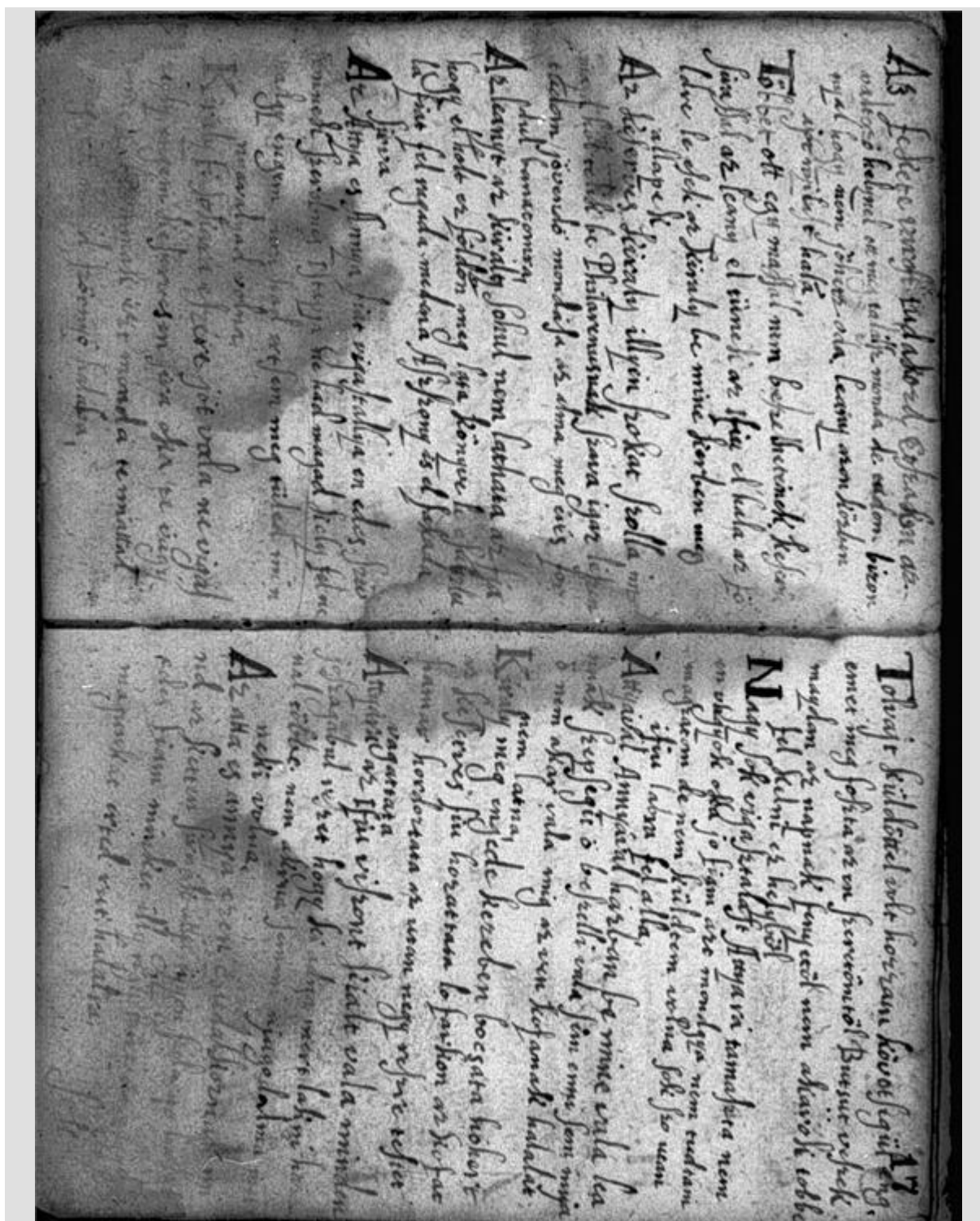
Az Attya es Annya fiat viga?ztallya
en edes ?zivemnek ?zerelmes I?tapja
ne had magad kely fel ne hadgy engem bura
had ert?em meg tüled mi nnyavalyad²⁰⁵ volna

Kiraly fi ?okara e?zére jöt vala
ne viga?ztaly engem ke?ervesen ?ira
oka te vagy ennek nak ezt monda
te miattad megyek majd ?zörnyö halalra

²⁰³A másoló először Philareniusnak-ot írt, majd a hibát áthúzással javította.

²⁰⁴A 82. és 83. versszakot a másoló felcserélte, valószínűleg véletlenül.

²⁰⁵A sor végén kezd el a szót, majd a következő sorban megismétli a már egyszer leírt n betűt.

Tolvajt küldöttel volt hozzám követ?egül
engemet meg fo?zta az en ?zeretömtöl
Butsut ve?zek maydan az napnak fényetöl
nem akarok többé fel kelni ez helyből

Nagy ?ok viga?ztala?t Attya rá tama?zta
nem en vagyok oka jo fiam azt mondgya
nem tudtam magzatom de nem küldtem volna

ʔok ʔzo utan ifiu labra²⁰⁶ fel alla,

Attyával Annyával házban be mine²⁰⁷ vala
leannak ʔzepʔegit ő beʔzelli vala
ʔem enni ʔem innja ő nem akar vala
mig az ven kofanak halalat nem latna,

Kiraly meg engede kezeben bocsata
hohert az keʔerves fiu hozattata
lo farkon az kofat hamar hordoztata
az utan negy reʔzre teʔtet vagattata

Attyara az Ifiu viʔzont kialt vala
minden joʔzagabul reʔzet hogy ki adna
mert lakni hazanal többbe nem akrna²⁰⁸
ʔemmi nyugodalma mert neki volna²⁰⁹

Az atta²¹⁰ es annya ezen csudalkoznak
mind az ketten ʔirnak attya igyen ʔzola
ne ha edes fiam minket illy nagy
magunkat erted rut halalra

Sok

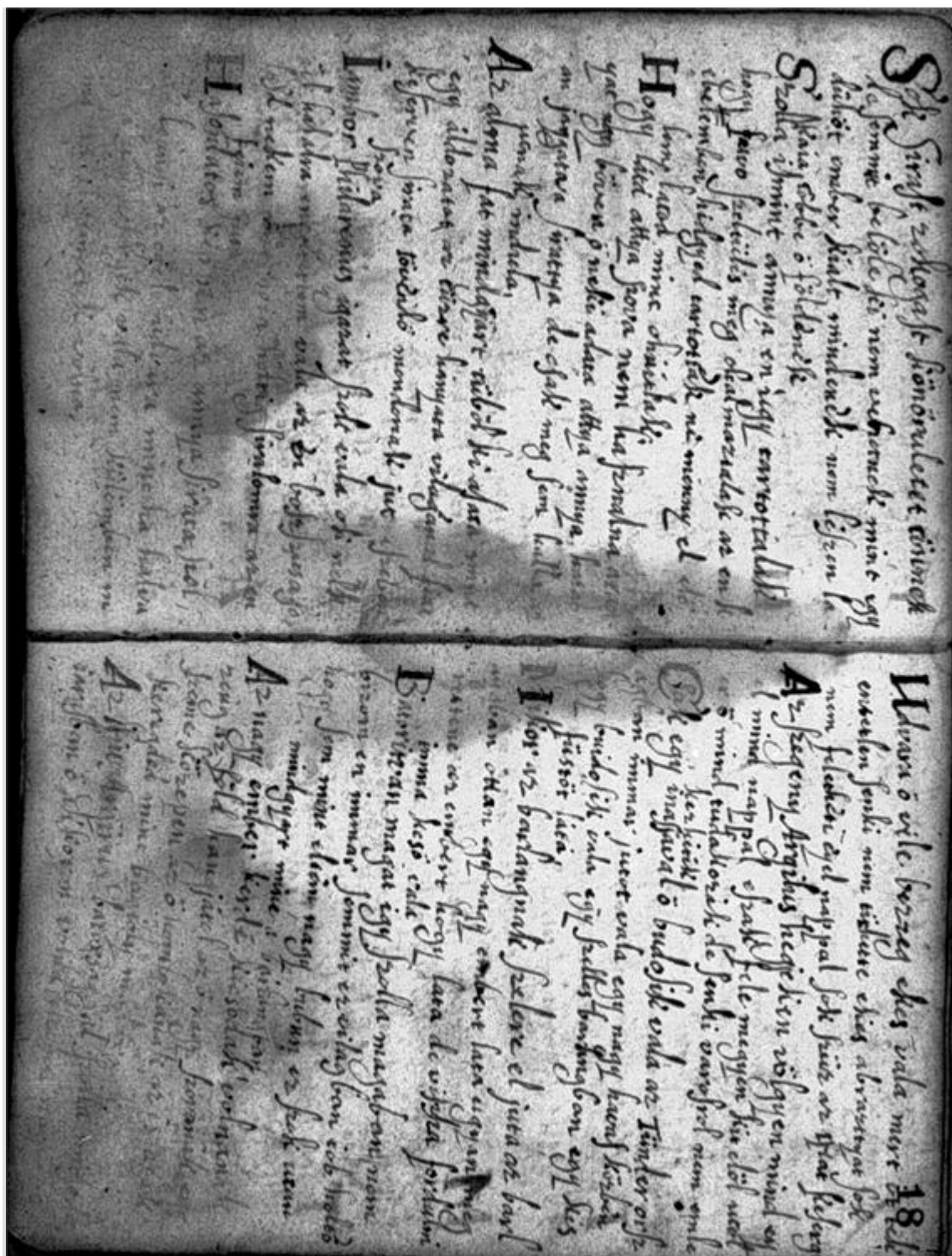
²⁰⁶Th. labara helyett.

²⁰⁷Szótagszámhiba.

²⁰⁸Th. akarna helyett.

²⁰⁹Th. nem volna helyett.

²¹⁰Th. attya helyett.

Sok

?ira?²¹¹t zokoga?²¹¹t könöruletet²¹¹ tönnek
de ?emmit belöle ki nem vehetnek²¹²
mint egy dühöt ember kiált mindenek²¹³nem le?zen lakaia²¹⁴ többbe ö földenek,

Szolla i?mint annya en úgy tartottalak

²¹¹Th. környülötte helyett.

²¹²Szótagszámhibá.

²¹³Haplográfia mindeneknek helyett.

²¹⁴Th. lakoja helyett.

hogy fuvo ?zeltülis meg oltalmaztalak
az en kebelemben hidgyed tartotta?k
ne menny el előlem latod mint ohaitlak,

Hogy látá attya²¹⁵ ?zova nem ha?znalna
aranyat ngy²¹⁶ bőven ő neki adata
attya annya hazaban²¹⁷ jaygatva ?irattya
de c?ak meg ?em halla az utnak indula,

Az alma fat mindgyárt túból ki a?ata
mint egy áldozatot az tűzre hányata
vilaga?nal fiat ke?erven ?irata
Iövendő mondonak jut e?zeben ?zova

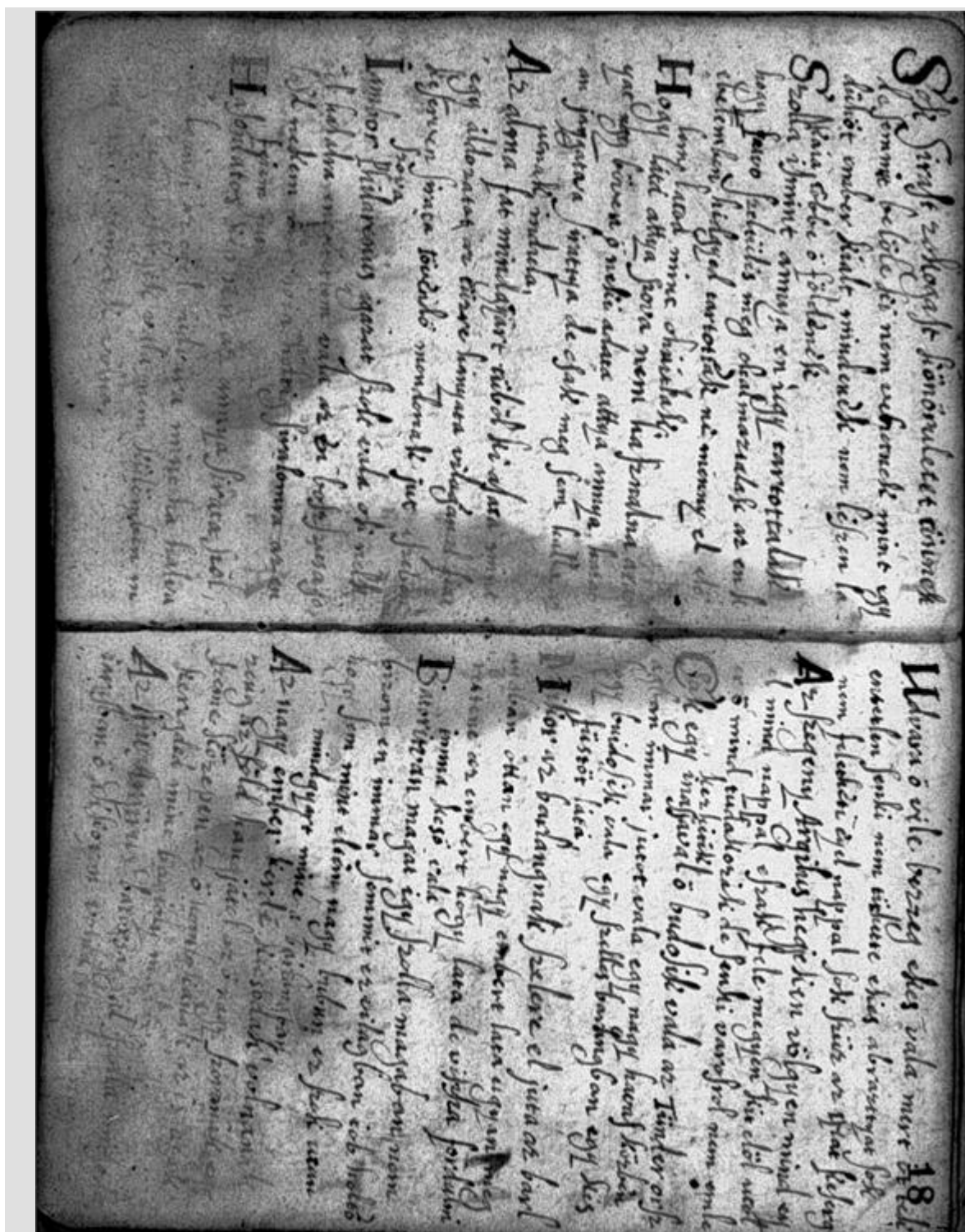
Iambor Philarenius igazat ?zolt vala
ok nélkül halakra en vitettem vala
az en bo?z?zusagom la?d nekem mit hozza
holtig ?iralomra az en feiem juta

Ha?onlatos kep pen az annya ?irata
?zol leanyi az ege?z udvara
mint ha halva volna ugy ke?ergik vala
nem különben el temettek volna

²¹⁵Szótagszámhiba.

²¹⁶Th nagy helyett.

²¹⁷Szótagszámhiba.

Udvára ő véle bezzeg ekes vala
mert őt tekintetlen ?enki nem türhette
ekes abrazattyat²¹⁸ ?ok nem feletheti
eyel nappal ?ok ?züz az Ifiat ke?ergi

Az ?zegeny Argilus hegjecken völgyen²¹⁹

²¹⁸Th. abrazattyat helyett.

²¹⁹Haplográfia völgyeken helyett.

mind eyel mind nappal e?zak fele megyen
kit elöl utol er ő mind tudakozik
de ?enki varo?rol nem emlekezhetik

C?ak egy ina??aval ő budo?ik vala
Az Tünder or?zagban immar jutot vala
egy nagy hava? közben hogy buido?ik vala
egy ?zelles barlangban egy kis füstöt láta?,

Mikor az barlangnak ?zelere el juta
az barlangban ottan egy nagy embert lata
ugyan meg rettene az embert hogy lata
de vi?z?za fordulni imma²²⁰ keső vala

Batoritvan magat így ?zolla magaban
nem bizom en immar ?emmit ez vilagban
iob holto hogy ?em mint eltem²²¹ nagy bubun²²²
ez ?zok utan mingyart mine a barlangban,

Az nagy ember kerde kicsodak volnanak
zeng az föld hangjától az ő nagy ?zovanak
egy ?zeme közepen az ő homlokának
az is csak kereded mint bagioly²²³ madarnak

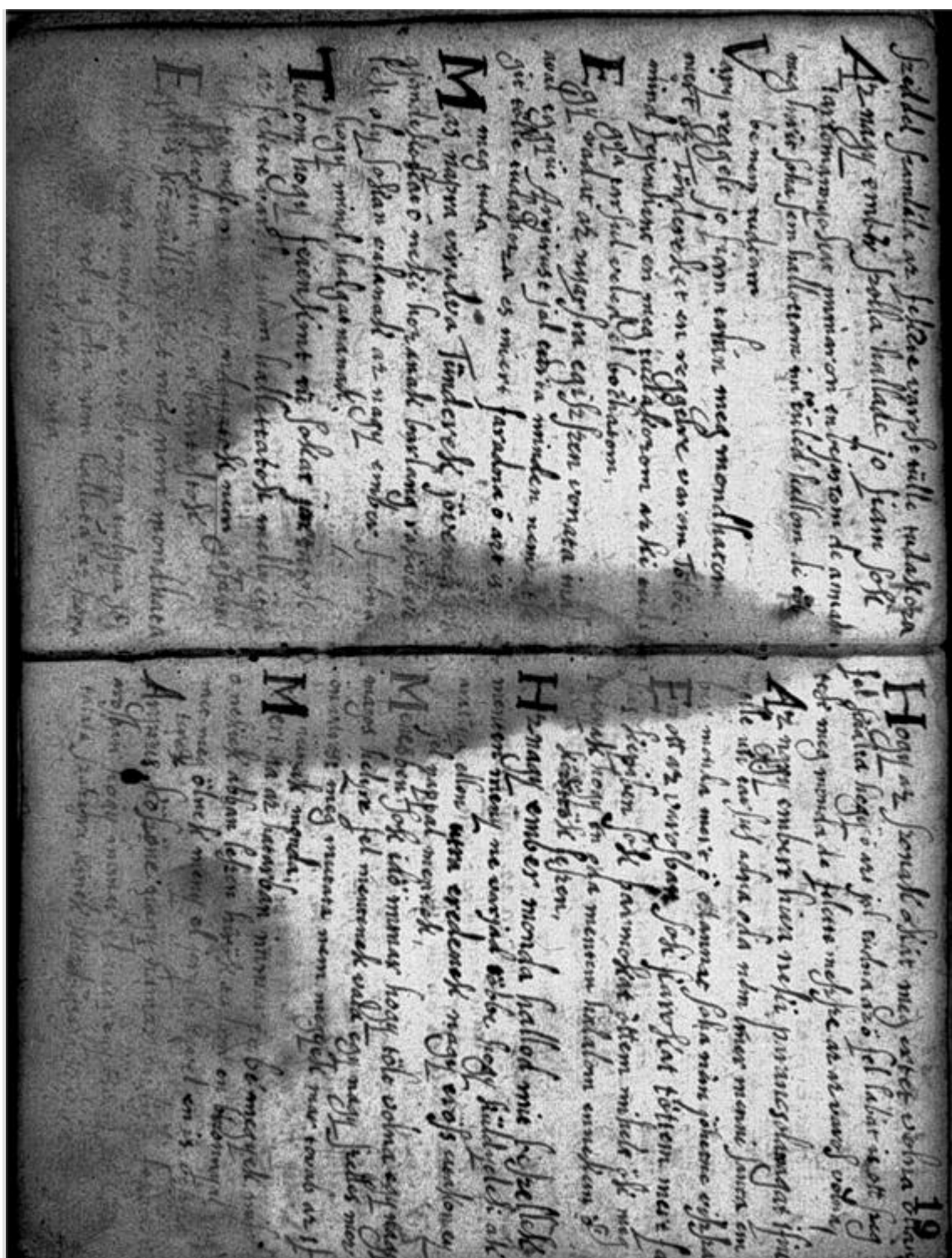
Az ifiu Argirus batorsaggal ?zolla
mic?oda iara?ban ő akkoron volna
eleiben nagy

²²⁰Th. immár helyett.

²²¹Szótagszámhiba.

²²²Th. búban helyett.

²²³Th. bagoly helyett.

szeddel ?zámlálá

az fekete varo?t tülle tudakozza

Az nagy ember ?zolla hallade²²⁴ jo fiam?ok tartomannyokat immaron²²⁵ en bejartom²²⁶

de annak meg hirit ?oha ?em hallottam

²²⁴Th. hallode helyett.²²⁵Szótagszámhiba.²²⁶Th., mely a rímet is elrontja. Helyesen: bejártam.

im te²²⁷ tüled hallom de többbe nem tudtam

Vary reggelt jo fiam talán meg mondhatom
mert a Tündereket en reggelre varom
tölöc²²⁸ mind fejenkint én meg tudakozom
az ki tudgya tar?ul veled el boæhatom

Egy vadat az nyar?ra egi?z?zen vonata
ina?aval egyyüt Argirust²²⁹ jól tarta
minden nemzet?egit tölle tudakoza
es miért faradna ő azt is meg tuda

Mas napra viradva Tünderek jövenek
?ok ajandekokat ő neki hozanak
barlang rakva velek oly ?okan valanak
az nagy ember ?zolna hogy mind halgatnanak

Tudom hogy feienkint tü ?okat jartatok
az fekete varo?t talam hallottatok
mellyitek hallota nekem meg mondgyatok
nem goszbul²³⁰ kerdem nem le?zen banta?tok

Eggyis²³¹ közzüllök azt meg nem mondhata
mindenik azt monda az varo?t nem tudgya
söt rel is ?oha nem hallota
az ?zora santa ember oda juta,²³²

²²⁷A szót utólag szúrták be a két sor közé.

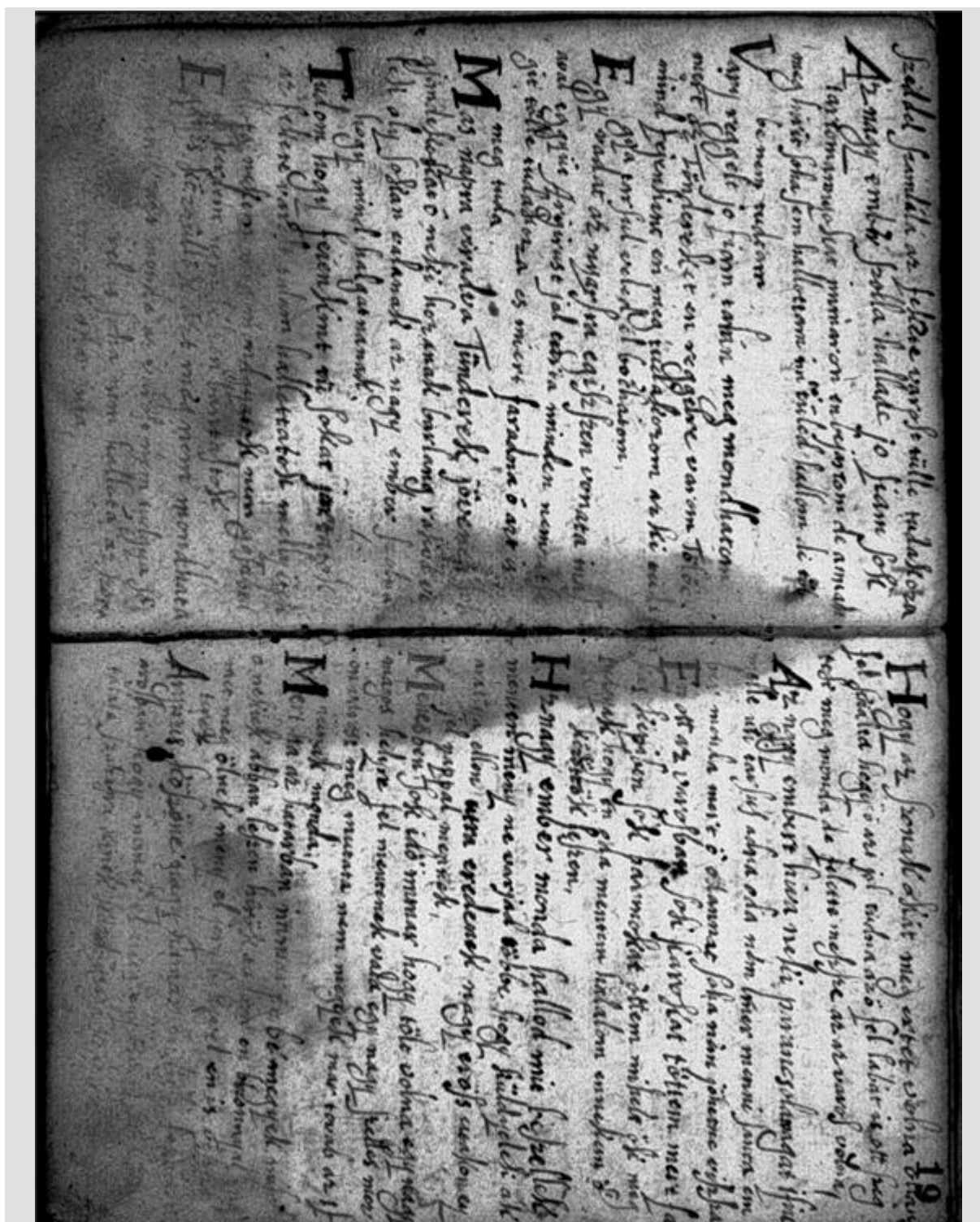
²²⁸Th. tölök helyett.

²²⁹Eredetileg i-t írt a g helyett, olvasható Arigirus-nak is.

²³⁰Th. gonoszbul helyett.

²³¹Szótagszámhiba.

²³²Alig olvasható sor.

Hogy az ?zonak okát hogy²³³ meg értet²³⁴ volna
 ottan fel kialta hogy ő azt jól tudna
 az ő fel labat is ott ?zettek meg monda
 de felette me?z?ze az az varo? volna,

²³³Szótagszámba, a második kötőszót feleslegesen írta be a másoló.

²³⁴Th. értette helyett. De az is elképzelhető, hogy a szótagszám miatt választotta ezt az alakot (ld. előző jegyzet). Az utóbbi azért tűnik valószínűtlennek, mert J másolója igen érzékeny a szótagszámrontásra.

Az nagy embert²³⁵ hiva neki parancsola
 magat²³⁶ ifiu melle uti tar?ul adna
 oda nem mer menni ?anta ember monda
 mert ő odannat²³⁷ ?oha nem jöhetne vi?z?za

En ott az varo?ban ?ok karokat töttem
 mert farkas kepiben ?ok barmokat öttem
 mihelt ő meg tudgyak hogy én oda mentem
 halalom ennekem ő közöttök le?zen,

H²³⁸ nagy ember monda hallod mit be?zellek
 menten meny ne varjad többbe hogy küldyelek
 akarattya ellen utra eredenek
 nagy erő?s utakon eyjel nappal mennek,

Menesben ?ok idő immar hogy tölt volna
 egy nagy magos helyre fel mentenek vala
 egy nagy ?zelles mezön varost meg mutata
 nem megyek mar tova az ifiunak monda,

Mert ha az hatarban immar en be megyek
 mihelt ő nekiek abban le?zen hirök²³⁹
 tudom en bizonynyal engemet meg ölnek
 meny el iary bekevel en is vi?z?za térek

Argirus kö?zöne nagy hamar indula
 Fekete varo?ban hogy immar el iuta
 egy özvegy talala ?zalla?ra
 kinek kazdag?aga²⁴⁰ kö

²³⁵Th. ember helyett.

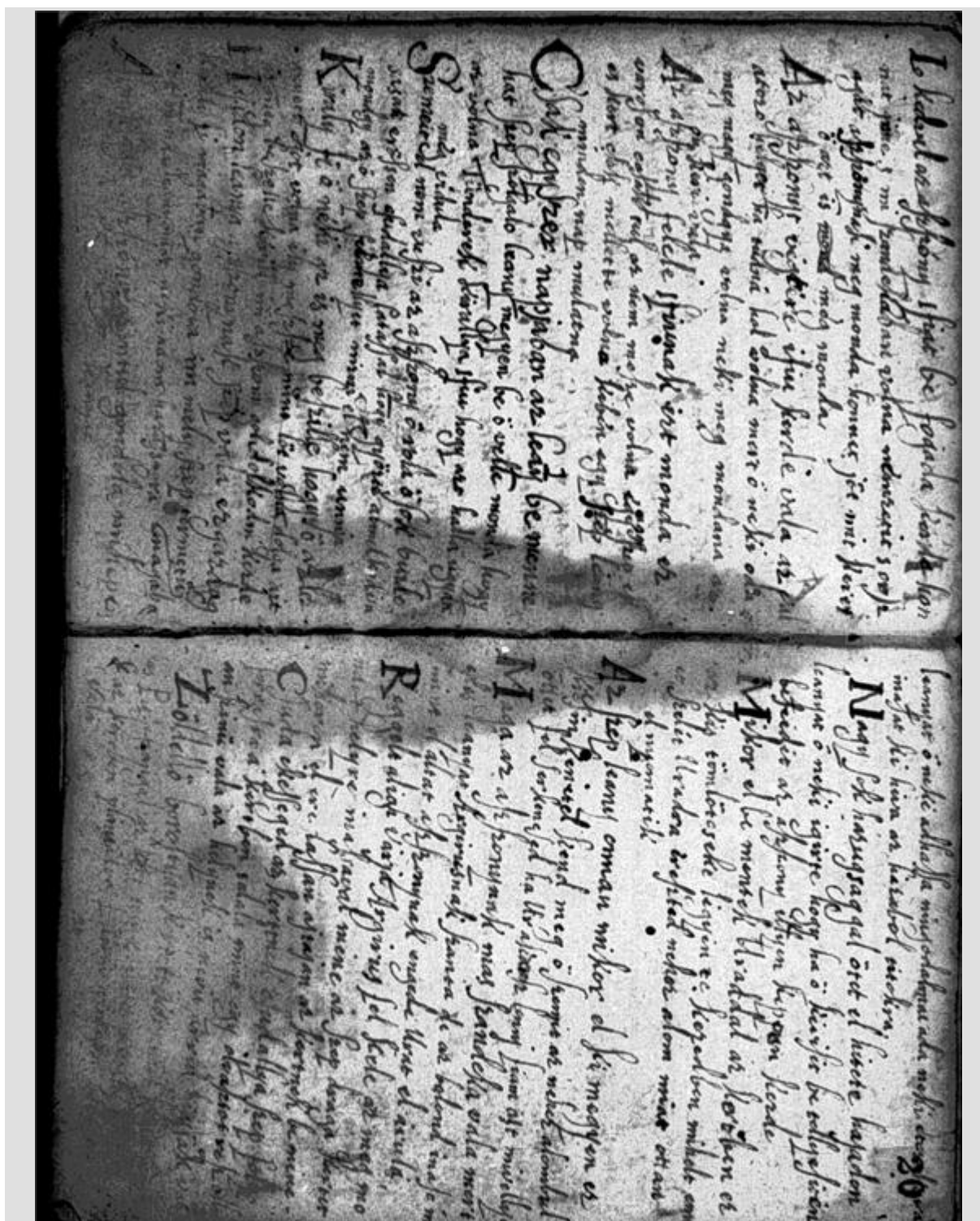
²³⁶Utólag írhatták be a szót, mivel az előzővel egybeér.

²³⁷Th. onnat helyett

²³⁸Th. Az helyett. A verskezdő betűket utólag írta be a másoló.

²³⁹Rímhiba hírek helyett.

²⁴⁰Th. gazdagsága helyett.

10

kedvel az a?z?zony Ifiat be fogada
kerde honnat jöne s mi ?zandekaban²⁴¹ volna
nemzetit s or?zagát a?z?zonynak meg monda
honnet jöt mit keres ő azt is meg monda

Az a?z?zonyt vegtere ifiu kerdé vala

²⁴¹Szótagszámhibá.

az valatozo²⁴² helyet ha tudná hol volna
mert ő neki oda meg nagy gondgya volna
neki meg mondana azon kerü vala

Az a?z?zony felele Ifiunak ezt monda
ez varoson casak²⁴³ tul az nem me?ze volna
egy nagy²⁴⁴ ?zep ekes kert c?ak mellette volna
kiben egy ?zep leany minden nap mulatna

C?ak egy?zer napjaban a lealy²⁴⁵ be menne
hat ?zep ?zolgalo leany²⁴⁶ megyen be ő velle
monda hogy az volna Tünderek kirallya
Ifiu hogy azt halla ugyan meg vidula

Szemeit²⁴⁷ el nem ve?zi az a?z?zony ő rola
ő ?ok buidosasat erő?sen c?udallya
lata??al hogy gyözte almelkodva mondgy²⁴⁸
az ő ?zep ?zemellyet²⁴⁹ nizni el nem unnja

Kiraly fi ő néki az²⁵⁰ is meg be?zille
hogy ő az leanyert jot volna ily me?z?ze
mint löt volna dolga azt is meg be?zelle
kirül im²⁵¹ a?z?zony gondolkodni kezde

Hajadon leanya a?z?zonymak ?zep vala
ez gazdag kiraly fi magaban gondola
im mely ?zep termetü magaba²⁵² azt monda
leanyomat neki adom haza?sagra

Alnok?agot a?z?zony azontul gondola
mikepen leanyat

²⁴²Th. valtozo helyett.

²⁴³Th. csak helyett.

²⁴⁴A szót utólag szúrta be az egy szép fölé.

²⁴⁵Th. leany helyett, az y fölé utólag szúrt be a másoló egy l betűt, mely 'egyes' számnak is olvasható.

²⁴⁶Szótagszámhiba.

²⁴⁷Szótagszámhiba.

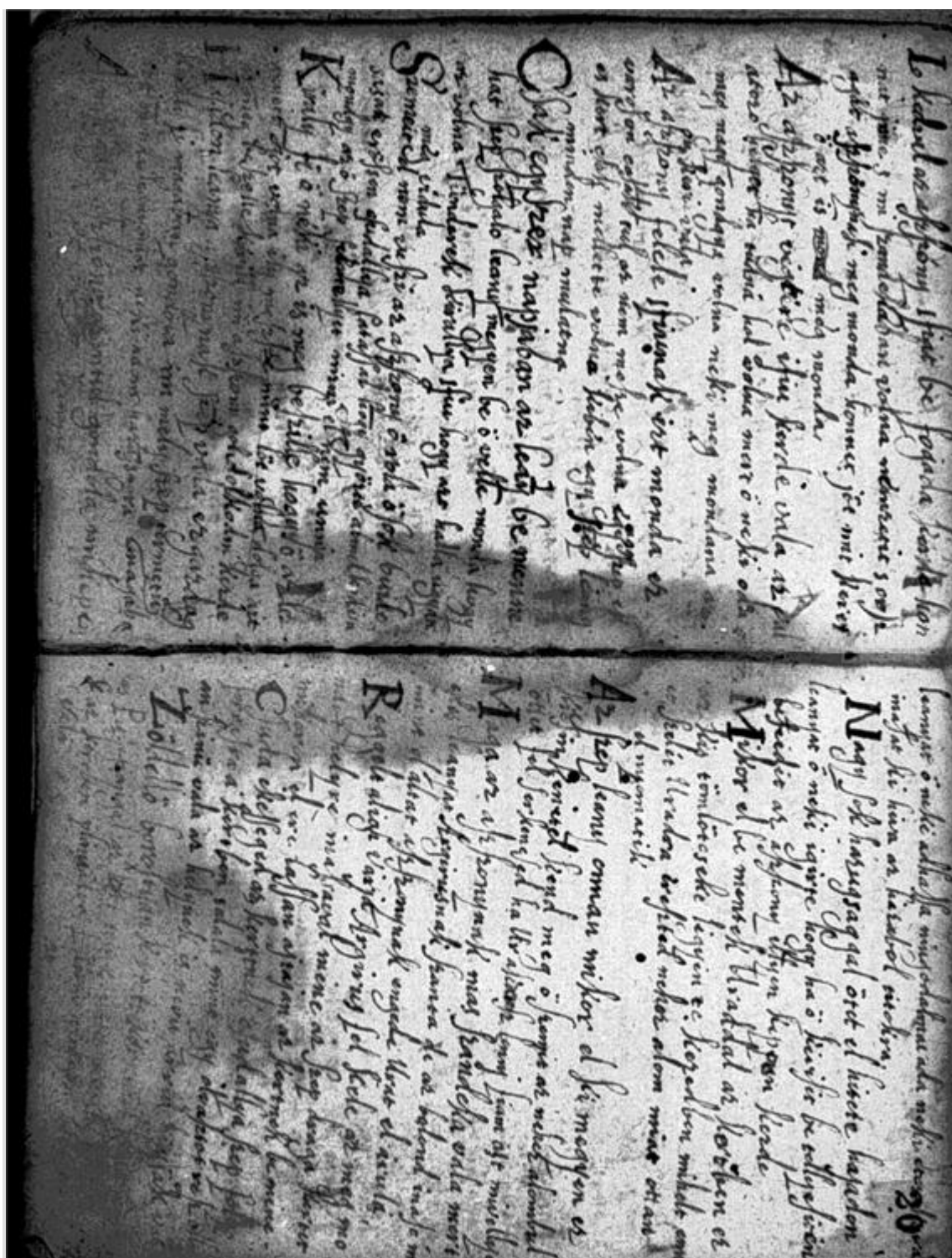
²⁴⁸Th. mondgya helyett.

²⁴⁹A harmadik betű l-ből javítva e-re.

²⁵⁰Th. azt helyett.

²⁵¹Szótagszámhiba.

²⁵²A szót az előző alá írta a sor végén.

leanyat ő neki adha??a

niugodalmat ada neki etczakara

ina?at ki hiva az hazabol titokra.²⁵³

Nagy ?ok hazugsaggal ötet el hitete

hajadon leanyat ő neki igitte

hogy ha ő kiri?it be tellye?itene

²⁵³Szótagszámhibba.

be?zédét az a?z?zony ilyen keppen kezde

Mikor el be mentek Uraddal az kertben
ez az kis tömlötcseke²⁵⁴ legyen te kezdedben
mihelt ennec ?zelét Uradra ere?zted
nehez alom miat ottan el nyomatik

Az ?zep leany onnan mikor el ki megyen
ez kic?in kenetel kend meg ö ?zemit
az nehez alombul öttet fel ?erkenc?ed
ha Ur akar?z lennj fiam azt mivellyed

Maga az a?z?zonymnak mas ?zandeka vala
mert edes leanyat Argirusnak ?zanta
de az bolond ina?t im mint el altat²⁵⁵
a?z?zonymnak engede Urat el árula

Reggelt aligh várja Argirus fel kele
az meg mondot helyre ina?saval mene
az ?zep draga kertet mikoron el ere
la??an ajtajan²⁵⁶ az kertnek be mine

C?uda eke??eged²⁵⁷ az kertnek c?udallya
?zep folyo forra?ra a' kertben talala
mint egy olva?ztot re?z²⁵⁸ olyan ?zinü vala
az helynek is nevit arrul hívják vala

Zöldellő boro?tyan kertet környül
es Pu?zpangal az kert
az kertben plántálva
Liliom viragok vala

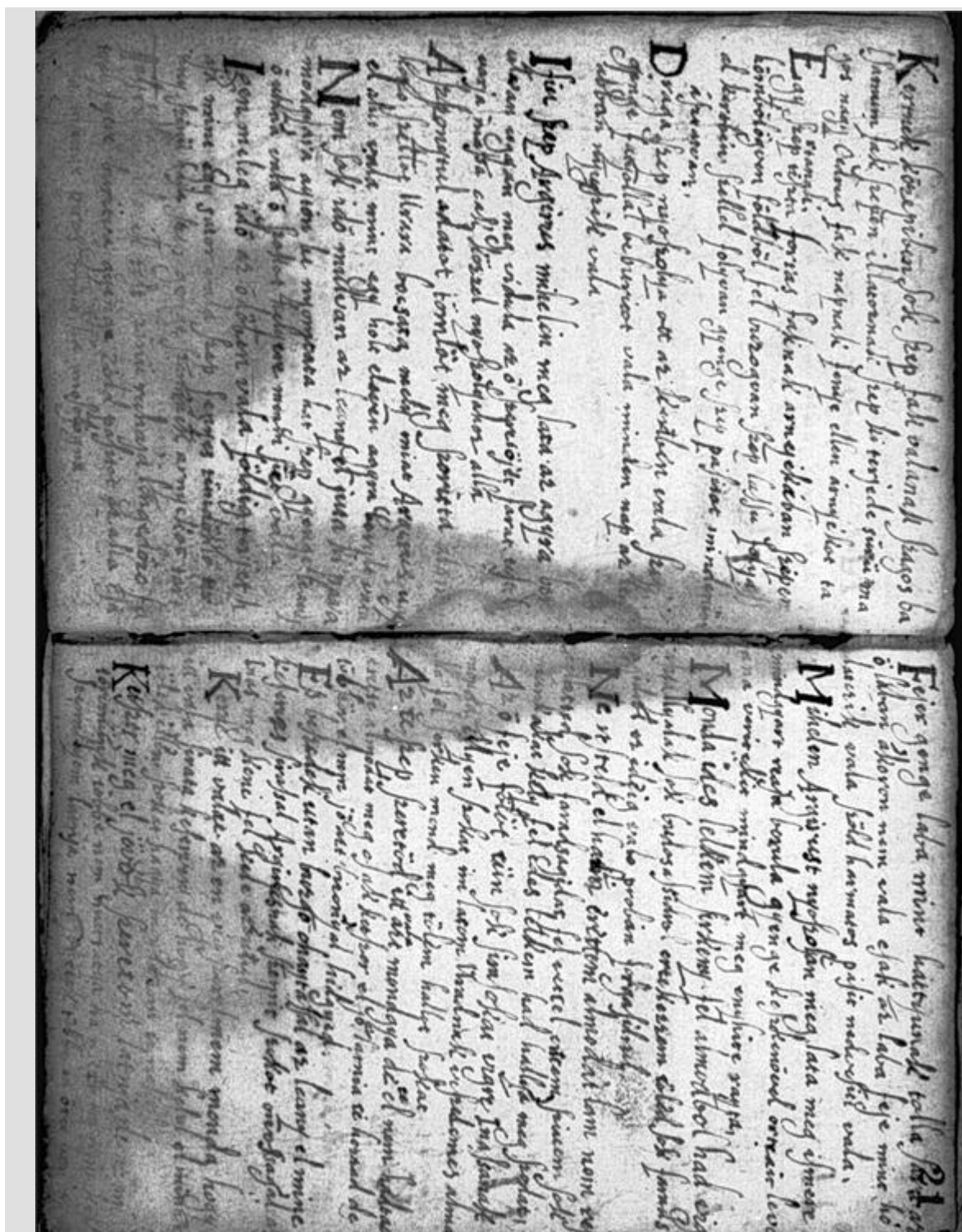
²⁵⁴Th. tömlötske helyett.

²⁵⁵Th. altata helyett

²⁵⁶Szótagszámhiba.

²⁵⁷Th. ekesseget helyett.

²⁵⁸Th. réz helyett.

Kertnek közepiben ?ok ?zep fak valanak
 ?zagos bal?amum fak ?zepen illatoznak
 ?zep ki terjede²⁵⁹ sűrű magos nagy Cedrus fak
 napnak fenye ellen árnyékot tartanak,

Egy ?zep ti?zta forras faknak árnyékában

²⁵⁹Th.terjedt helyett

?zépen hömbölögven földből fel buzogvan
 ?zep la??u folya??al kertben ?zellel¹⁰ folyvan
 gyenge ?zep pa?itot mindenüt á?ztatvan,

Draga ?zep nyo?zolya ott az kertben vala
 ?zep gjenge fatyollal be buritot vala
 minden nap az leany abban nyug?zik vala
²⁶⁰

Ifiu ?zep Argirus mihelen meg lata
 az agyra borulvan ugyan meg vidula
 az ő ?zeretöjet farat te?tel varja
 ina?sa cak közzel nyo?zolyahoz alla

A?z?zonytul adatot tömlöt meg ?zoritta
 alom hozo ?zellöt Urara bocsata
 mely miat Argirus ugy el alut vala
 mint egy holt eleven agyra borult vala

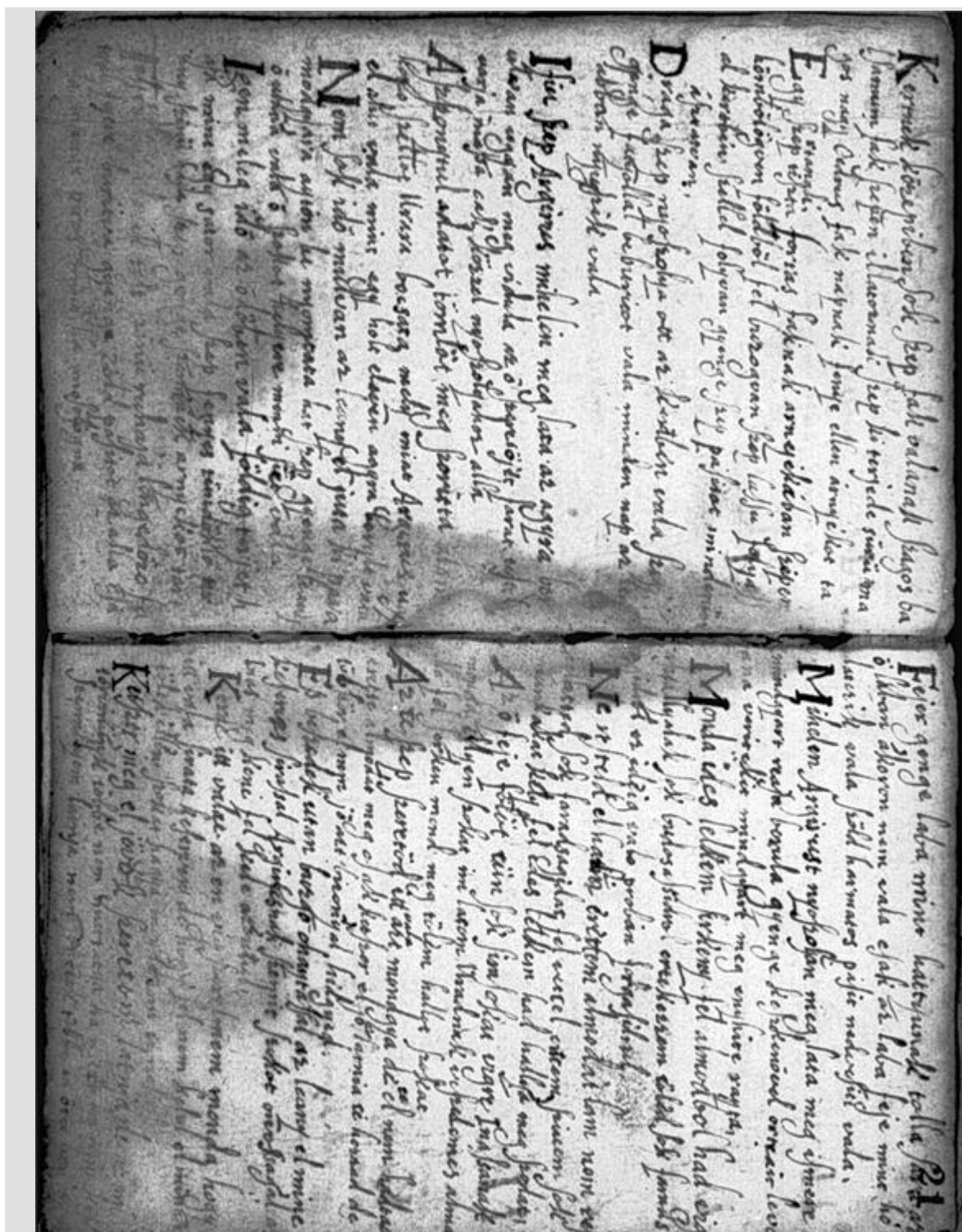
Nem ?ok idő mulvan az leany el juta
 ki páva modgyara ayton be nyomtata
 hat ?zep gyenge leany ő utanna vala
 ő ?zokot helyere menni ?iet vala

Igen meleg idő az ödőben vala
 földig terjet haja mint egy sator vala
 ?zep fenyes tündöklő arany ?zinü haja
 szep genge ?zemenek arnyekot tart vala

Te?tén ingadozik te?t ?zinü ruhaja
 lengedőző fatyol fejere buritva
 gyenge zöld pa?itot az alla c?asa
 gyenge piros²⁶¹ mintha mo?oljogna

²⁶⁰A másoló nem írta le a sort.

²⁶¹Szótagszámhiba.

Fejer genge laba mint hattyunak tolla
 ?aru az ő laban a?koron nem vala
 c?ak az laba feje mint ho latczik vala
 ?zöld harmatos pá?it nedve?iti vala

Mihelen Argirust nyo?zoljan meg lata
 meg i?mere mindgyart reaja borula

gyenge ke?zkenövel ortzait²⁶² levoyana²⁶³
veritekit mindgyart meg enyhite rayta,

Monda ides lelkem ?erkeny fel almodbol
had viga?ztallyalak ?ok budosa?sidrol
ertekezzem töled ?ok faradsagidrol
ez ideig valo probán forga?idrul,

Ne re?teld el hadni²⁶⁴ erettem almodat
lam nem re?telletted ?ok faradsagidat
fel vettel erttem²⁶⁵ ?ziuem ?ok munkakat
kely fel edes lelkem had hallya? meg ?zodat

Az ö feje fölöt tün ?ok ?ira?okat
vigre Ina?sanak monda illyen ?zokat
im latom Uradnak ve?zedemes²⁶⁶ almat
ha fel ?erken mond meg tölem hallot ?zokat

Az te ?zep ?zeretöd itt vala²⁶⁷ azt mondgya
de te²⁶⁸ el nem hadtad erette almodat
meg c?ak ket?zer el jö latnia te hozzád
de többször el nem jö azt bizon²⁶⁹yal hidgyed

Ez be?zedek utan buzgo ohayta??al
az leany el mine ke?erues ?ira?sal
Argirusnak ?zemit ?zokot orvo?saga?
az Inas meg kene fel kele azontul

Kerde itt valae az en vig ?zerelmem
monda hogy itt vala ?irata ke?erven
de hogy fel nem kelel el mine te töled
illyen ?zokat hagyta mondanom te neked

Ket?zer meg eljövök ?zeretöm látnja
de az mi törvinünk többbe nem mutatya
ha akkor ?zemillyen latnja
nem jöhetek többbe en ötet latnia

²⁶²Th. ortzaiat helyett.

²⁶³Th. levonya helyett.

²⁶⁴A d-t utólag írta a másoló egy rontott betűre.

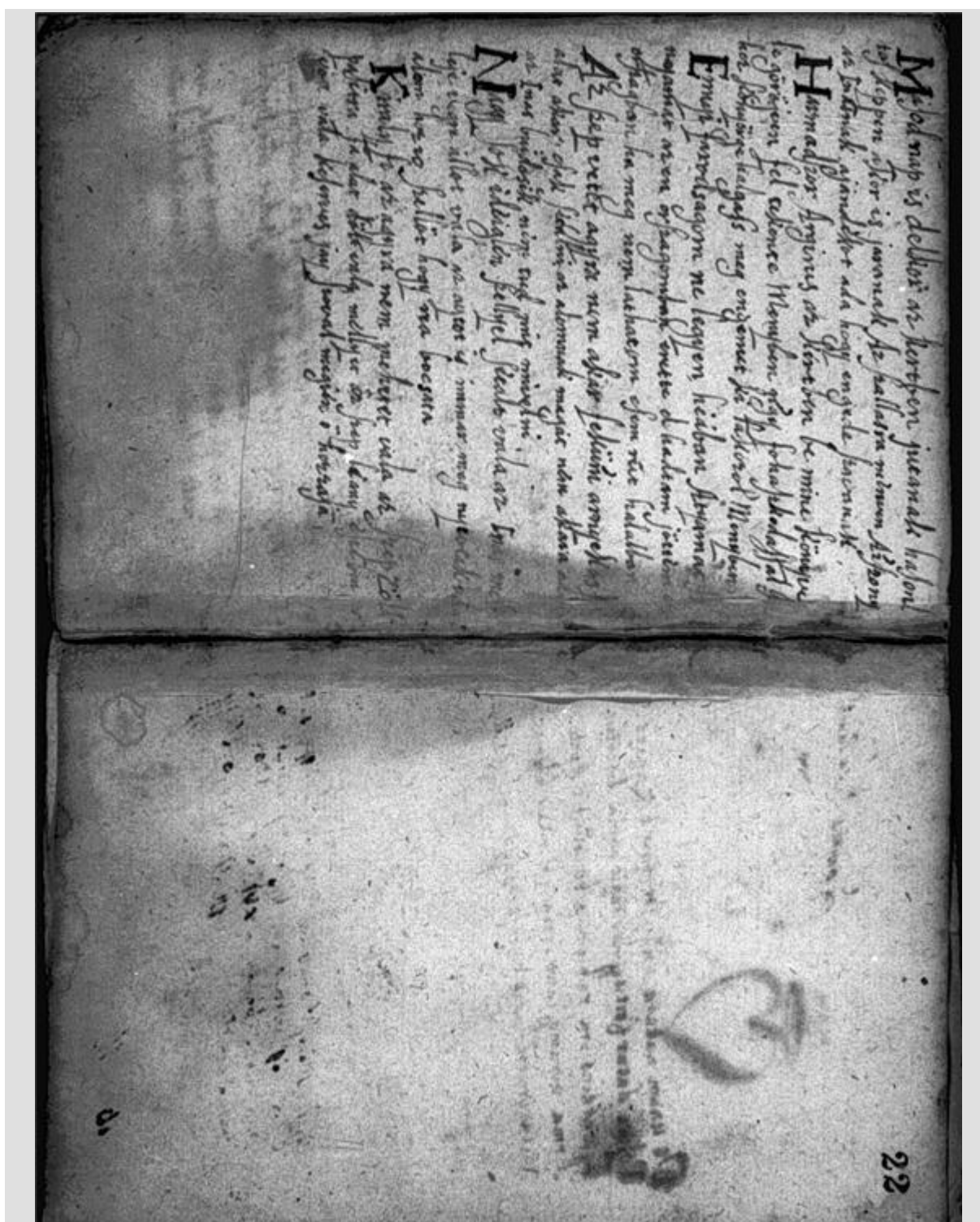
²⁶⁵Th. érettem helyett.

²⁶⁶Th. veszedelmes helyett.

²⁶⁷Utólag beszúrva a sor fölé.

²⁶⁸Utólag a két sor közé bezárva.

²⁶⁹Rímhiba.

Ma?od nap is delkor az kertben jutanak
 ha?onlto?²⁷⁰ keppen akkor is jaranak
 Az ?zallasra menven Az? ?zony az Inasnak
 ajandekot ada hogy engede²⁷¹ ?zavanak,

Harmad?zor Argirus az kertben be mine

²⁷⁰Th. hasonlatos helyett.

²⁷¹Szótagszámhibá.

könyve le görögven fel tekente Menyben
ng?y foha?zkoda??al Inhez²⁷² könyörge
halga?s meg engemet ki lakozol Menyben

Ennyi farodsagom ne legyen heaban
Atyamat Anyamat az en or?zagomban
erette el hadtam jöttem ez or?zagban
ha meg nem lathatom e?em rut halalban

Az ?zep vetet agyra nem akar fekün?i
arnyekos fa alat akar c?ak ?etalni
az alomnak magat nem akara adni
az Inas buidosik nem tud mit mivelni,

Nagy ?ok ideiglen ?zellyel ?etalt vala
az Inas melleje vegre állott vala
az aytot is immar meg nyitotak vala
alom hozzo ?zellöt hogy rea bocsata

Kiralyfi az agyra nem mehetet vala
az ?zep zöld pa?itra fa alat dölt vala
mellyet az ?zep leany e?zeben vött vala
ke?erves jay ?zoval megien ő hozzaja,²⁷³

²⁷²Olv: Istenhez.

²⁷³A szöveg a lap közepén abbamarad.

3. fejezet - XVII. SZÁZADI NYOMTATVÁNYOK

1. CSEPREG, 1631–1632 K.

1.1. Leírás

Az Árgirus egyik legrégebbi nyomtatványtöredéke Farkas Imre csepregi nyomdász műhelyéből való. Egy 1631. évi kalendárium-töredékkel együtt került elő Pázmány Péter egyik vitairatának (a Sallai István püspöki plébános nevével Pozsonyban 1630-ban megjelentetett Jó nemes Váradnak gyenge orvoslása című munkának) festett papírkötésében. Típusmeghatározással megállapítható, hogy 1633 előtt, 1631-32 táján készülhetett a nyomtatvány.

A töredékeken egy nyolcadrétű kiadás B ívének hat levele maradt fenn, némelyikből több példány is. A nyolc levelet tartalmazó B ívből a B3 és B6 ívjelű levélpár hiányzik, a többi levélen ezek a sorok maradtak fenn:

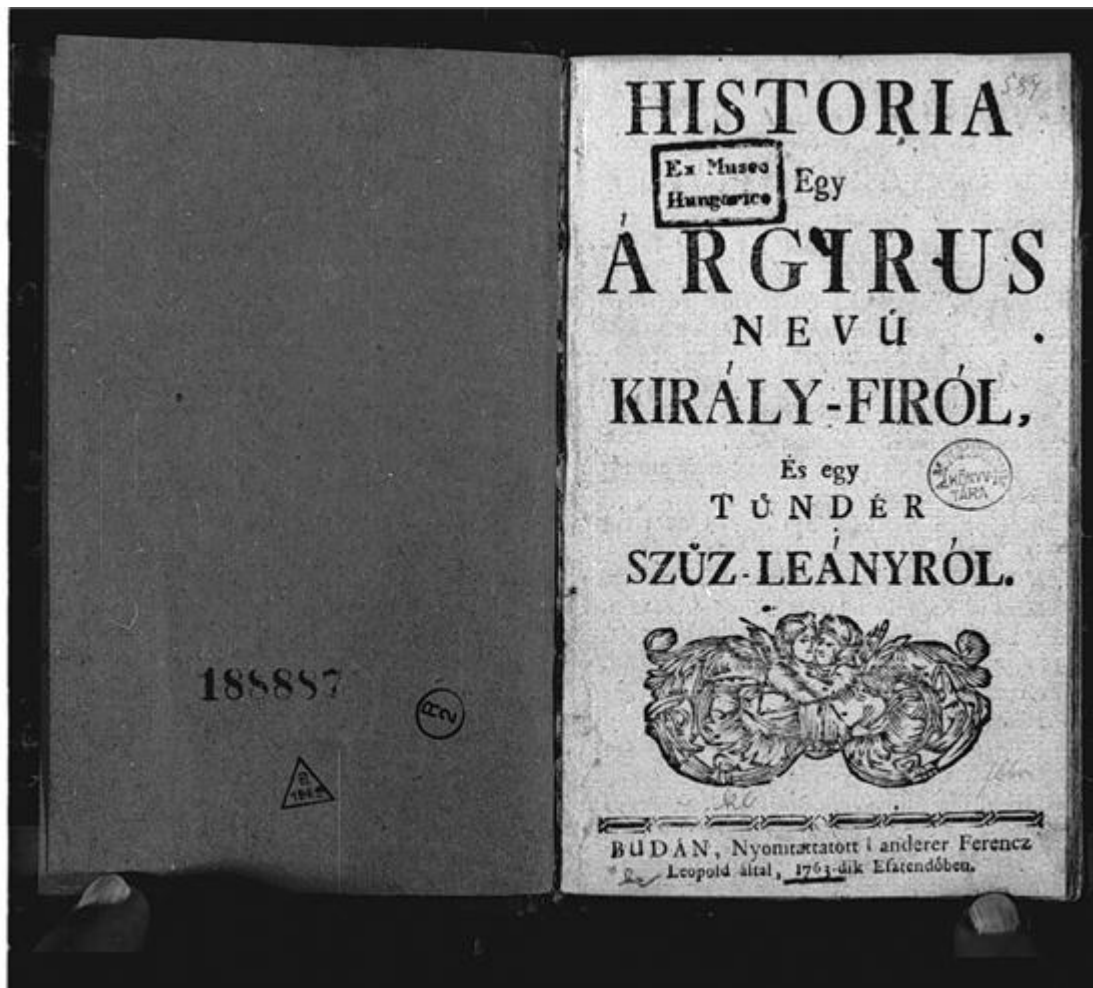
B1 rektó levélen a 303. sortól B1 verzó, B2 rektó levélen folytatólagosan B2 verzó levélen a 394. sorig. B3 levél hiányzik. B4 rektó levélen a 437. sortól B4 verzó, B5 rektó levélen folytatólagosan B5 verzó levélen az 527. sorig. B6 levél hiányzik. B7 rektó levélen az 574. sortól B7 verzó, B8 rektó levélen folytatólagosan B8 verzó levélen a 664. sorig.

Amint azt Soltész Zoltánné, a töredék hasonmásának közreadója megállapítja 1984-es közleményében, a nyilvánvaló sajtóhibák miatt nem használta fel a nyomda ezeket az olykor több példányban előkerült íveket.¹

Helyesírása viszonylag következetes, jellemzője, hogy a szóvégi k-t c-vel jelöli. Az s és ? betűket tetszőlegesen felcseréli, ö és ü betűkre ékezet helyett kis e-t nyomtat, mint a korabeli nyomtatványok általában

1.2. Betűhű átirat

¹Soltész Zoltánné, MKsz, 1984, 224–233.

[...]

.....nem engedne annac,
Hogy lakoia len-nec atyad Udvaranac.

Sira??al Argirus Leant kerdi vala,
En edes lelkiemnec kegyes vidam?aga,
En-nec az e?ernec² en vagoke³ oka?
Hogy engemet el hadz ke?erves halalra.

Avagy czac azt mond meg hol le?z marada?od,
Vagy mely-fele vagyon te lako varo?od,
Meg kereslec teged bi-zonnyal meg latod,
Avagy meg talallac vagy erted meg haloc.

Az ke?erves Leany vi?zha tekint va-la
Ortzaian könyvei le görögnek vala,

²Sh. esetnec helyett. Ugyan az r és t nehezen különböztethető meg, itt tisztán látszik az r.

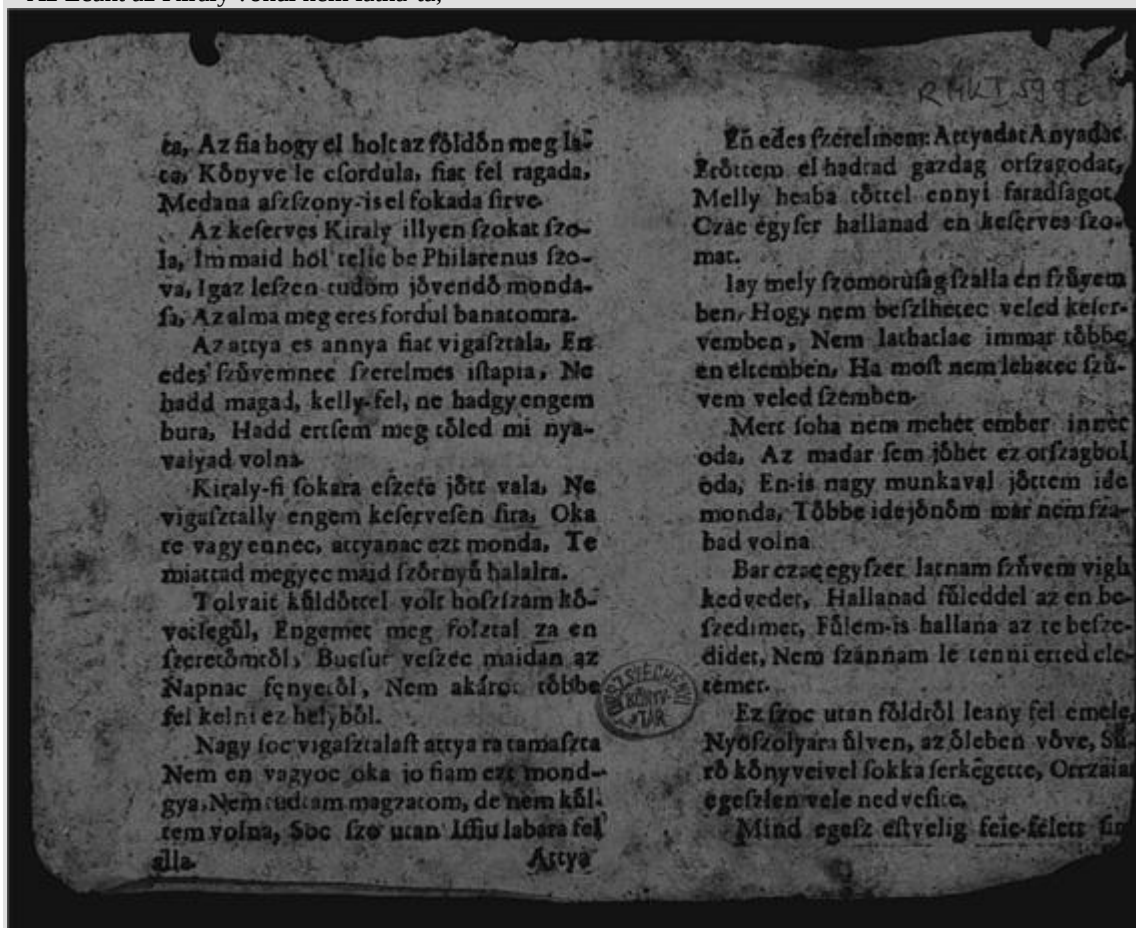
³Sh. vagoce helyett. A többi esetben következetesen vagyoc-ot ír (346., 648. sor).

Mi ha?zna ?zerelmem, Argiru?nac mon-da,
Ez or?zagi ember ha nem jöhet oda.

Az Fekete-varo?t tudakozd E?zakra,
Az val ozo⁴ helynel ott meg találz mon-da,
De tudom bizonynal hogy nem jö-hetz oda,
Leany azonközben aito nyi-la?t halla.

Többet ott egy-ma??al nem be?zelhe-tenec,
Ke?erü ?ira??al az Leany el tüneç
Az Iffiu el hala, az földre le e?ec,
Az Ki-raly be menne, kertben meg allapec.

Az Leant az Kiraly ?ohul nem latha-ta,

Az fia hogy el holt az földön meg la-ta,
Könyve le c?ordula, fiat fel ragada,
Medana a?z?zony-is el fokada ?irve.⁵

Az ke?erves Kiraly illyen ?zokat ?zo-la,

⁴Sh. változo helyett.

⁵Sh. sirva helyett.

Im maid hol telic be Philareus ?zo-va,
Igaz leszen tudom jövendő monda-sa,
Az alma meg eres fordul banatomra.

Az attya es annya fiat viga?ztala,
En edes ?züvemnec ?zerelmes i?tapia,
Ne hadd magad, kelly fel, ne hadgy engem bura,
Hadd ert?em meg töled mi nya-valyad volna.

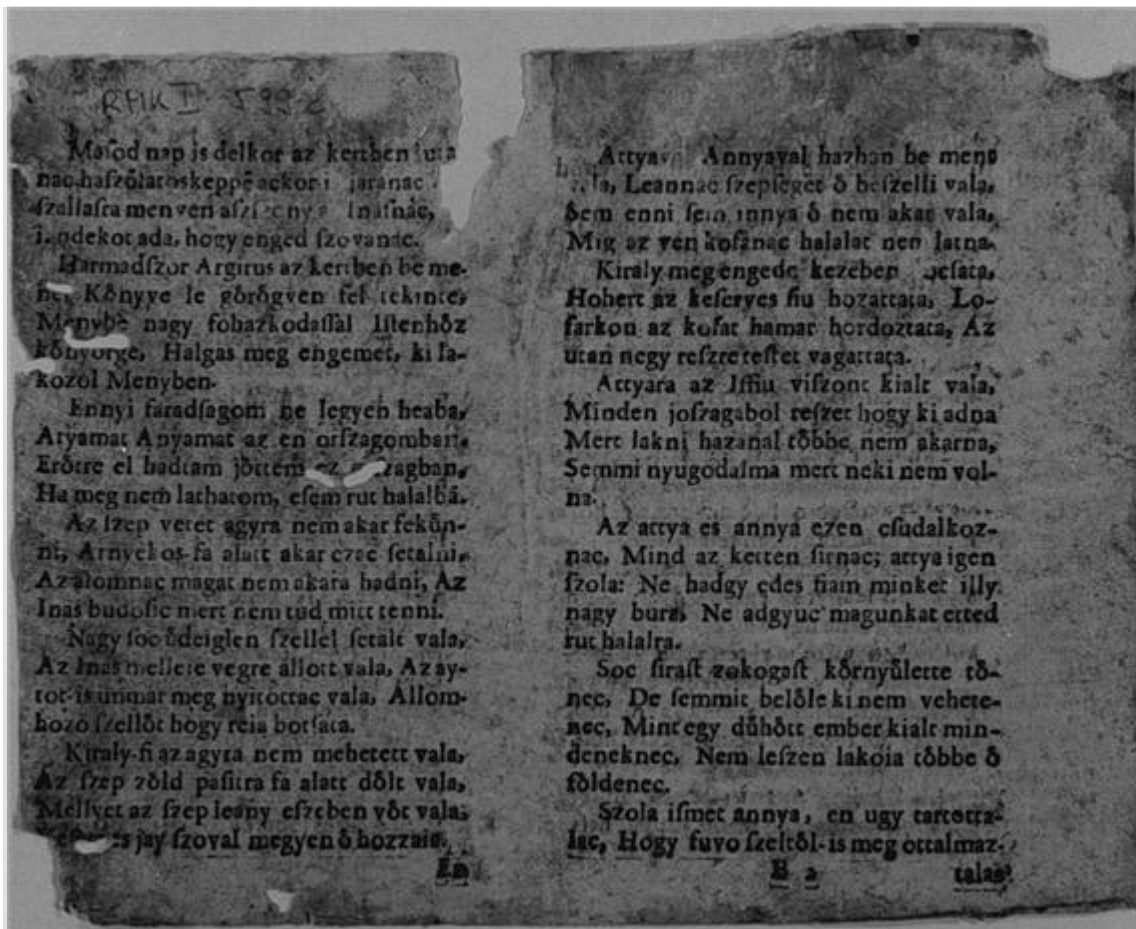
Kiraly-fi ?okara e?zere jött vala,
Ne viga?ztally engem ke?erve?en ?ira,
Oka te vagy ennec, attyanac ezt monda,
Te miattad megyec maid ?zörnyü halalra.

Tolvait küldöttel volt ho?z?zam kö-vet?egül,
Engemet meg fo?zta⁶ en ?zeretömtöl,
Buc?ut ve?zec maidan az Napnac fênyetöl,
Nem akaroc többbe fel kelni ez helyből.

Nagy ?oc viga?ztala?t attya ra tama?zta
Nem en vagyoc oka jo fiam ezt mond-gya,
Nem tudtam magzatom, de nem kül-tem volna,
Sok ?zo utan Iffiu labara fel alla.

Attya

⁶Sh. az helyett.

Annyaval hazban be ment vala,
Leannac ?zep?eget ő be?zelli vala,
Sem enni ?em innya ő nem akar vala,
Mig az ven kofanac halalat nem latna.

Kiraly meg engede kezeben boc?ata,⁷

Hohert az ke?erves fiu hozattata,
Lo-farkon az kofat hamar hordoztata,
Az utan negy re?zre te?tet vagattata.

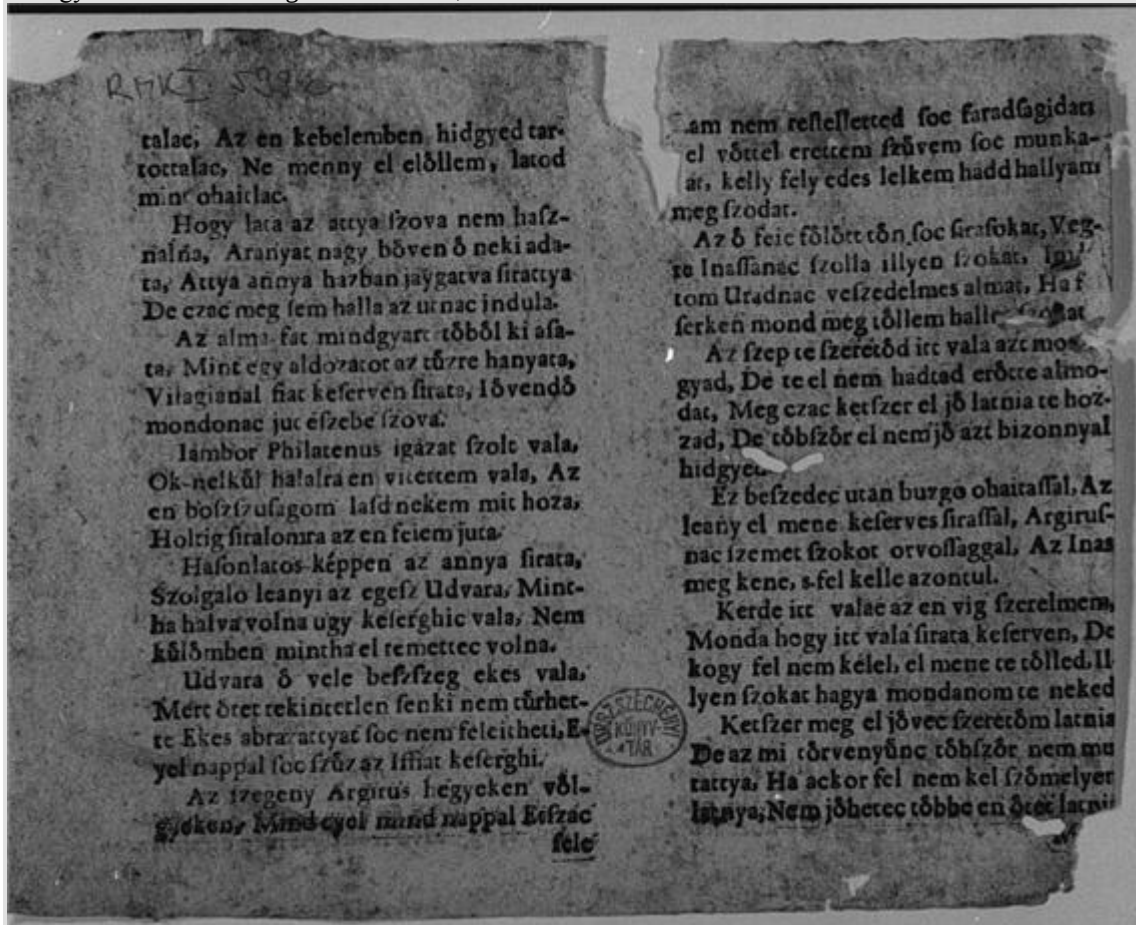
Attyara az Iffiu vi?zont kialt vala,
Minden jo?zagabol re?zet hogy ki adna
Mert lakni hazanal többbe nem akarna,
Semmi nyugodalma mert neki nem vol-na.

Az attya es annya ezen c?udalkoz-nac,
Mind az ketten ?irnac; attya igen ?zola:
Ne hadgy edes fiam minket illy nagy bura,
Ne adgyuc magunkat erted rut halalra.

⁷A szó kezdőbetűje nem látható a fotómásolaton, Soltész Zoltánné közlésében viszont a betű tisztán kivehető.

Soc ?ira?t zokoga?t környülette tö-nec,
De ?emmit belöle ki nem vehete-nec,
Mint egy dühött ember kiált min-deneknec,
Nem le?zen lakoia többbe ö földenec.

Szola i?met annya, en ugy tartotta-lac,
Hogy fuvo ?zeltöl-is meg ottalmaz-talac,

Az en kebelemben hidgyed tar-totalac,
Ne menny el előllem, latod mint ohaitlac.

Hogy lata az attya ?zova nem ha?z-nalna,
Aranyat nagy böven ö neki ada-ta,
Attya annya hazban jaygatva ?irattya
De czac meg ?em halla az utnac indula.

Az alma fat mindgyart többől ki a?a-ta,
Mint egy aldozatot az tűzre hanyata,
Vilagianal fiat ke?erven ?irata,
Iövendő mondonac jut e?zebe ?zova.

Iambor Philarenus igazat ?zolt vala
Ok-nélkül halakra en vitettem vala,

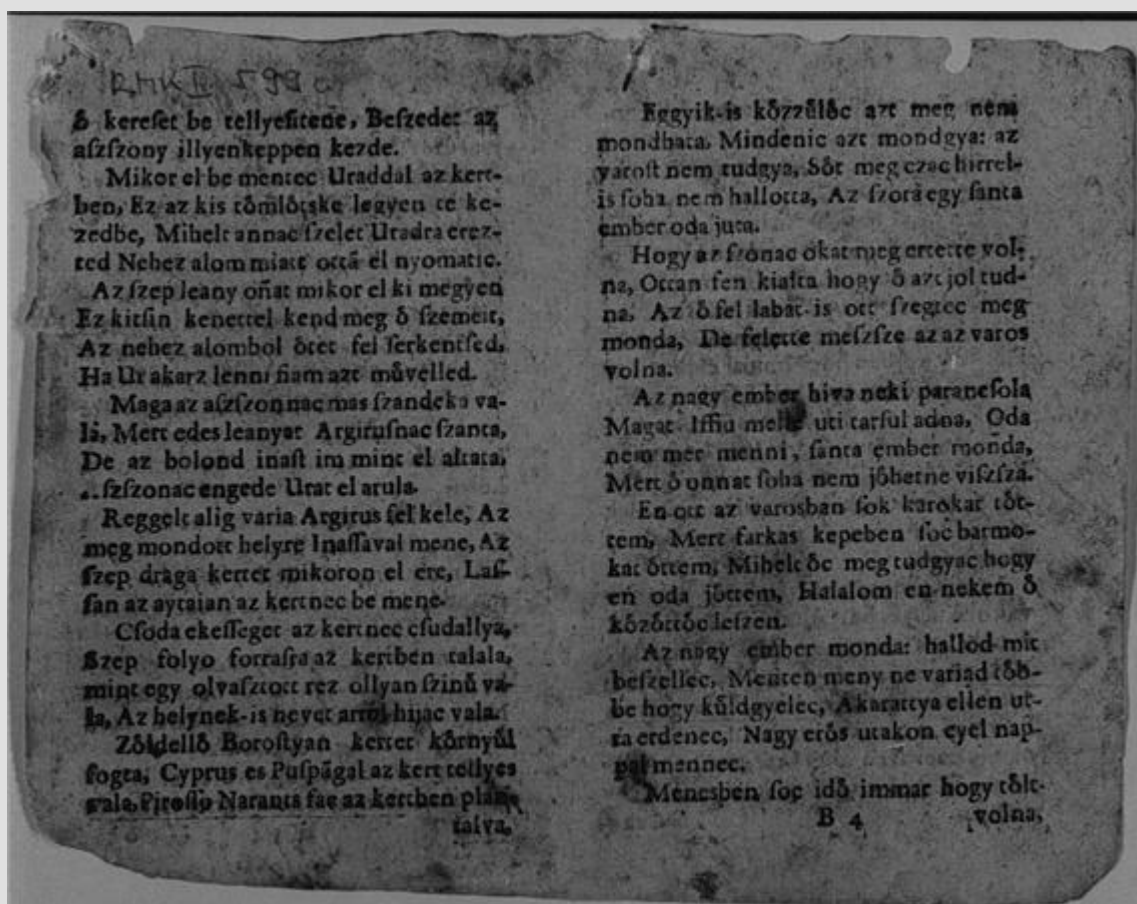
Az en bo?z?zu?agom la?d nekem mit hoza
Holtig ?iralomra az en feiem juta.

Ha?onlatos-képpen az annya ?irata,
Szolgalo leanyi az ege?z Udvara,
Mint-ha halva volna ugy ke?erghic vala,
Nem külömben mintha el temetec volna.

Udvara ő vele be?z?zeg ekes vala,
Mert ötet⁸ tekintetlen ?enki nem türhet-te
Ekes abrazattyat ?oc nem feleitheti,
E-yel nappal ?oc ?züz az Iffiat ke?erghi.

Az ?zegeny Argirus hegyeken völ-gyeken,
Mind eyel mind nappal Et?zac fele⁹

.....
.....¹⁰

Egyik-is közzülőc azt meg nem mondhata,

⁸Szótagszámhiba.

⁹Őrszó.

¹⁰A 395-437. sor hiányzik.

Mindenic azt mondgya: az varo?t nem tudgya,
Söt meg czac hirrel--is ?oha nem hallotta,
Az ?zora egy ?anta ember oda juta.

Hogy az ?zonac okat meg ertette vol-na,
Ottan fen kialta hogy ö azt jól tud-na,
Az ö fel labat-is ott ?zegtec meg monda,
De felette me?z?ze az az varos volna.

Az nagy ember hiva neki paranc?ola
Magat Iffiu melle uti tar?ul adna,
Oda nem mer menni, ?anta ember monda,
Mert ö onnat ?oha nem jöhetne vi?z?za.

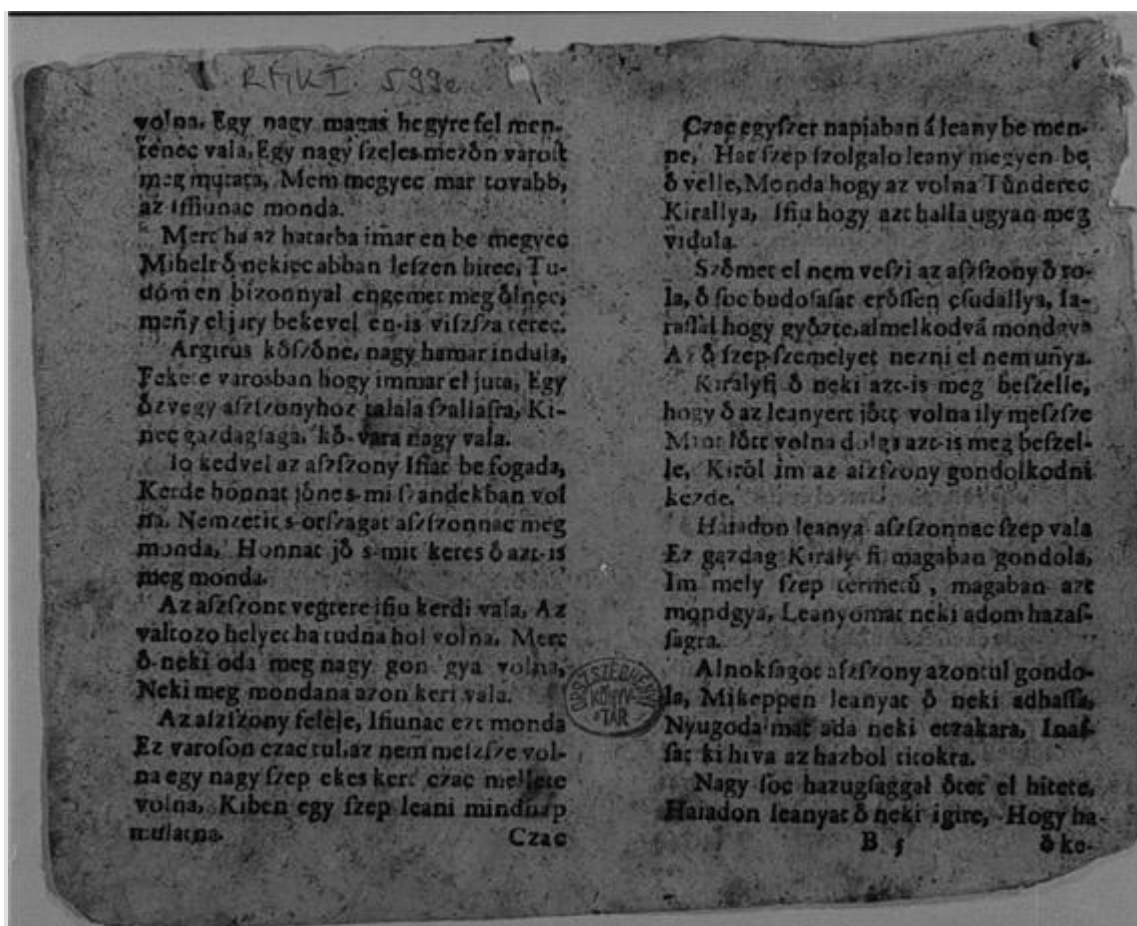
En ott az varosban ?ok karokat töt-tem,
Mert farkas kepeben ?oc barmo-kat öttem,
Mihelt öc meg tudgyac hogy en oda jöttem,
Halalom en nekem ö közöttöc le?zen.

Az nagy ember monda: hallod mit be?zellec,
Menten meny ne variad töb-be hogy küldgyelec,
Akarattya ellen ut-ra erdenec,¹¹

Nagy erős utakon eyel nap-pal mennec.

Menesben ?oc idő immar hogy tölt volna,

¹¹Sh. erdenec helyett.

Egy nagy magas hegyre fel men-tenec vala,
Egy nagy ?zeles mezőn varo't meg mutata,
Mem megyec mar tovább, az iffiunac monda.

Mert ha az hatarba imar en be megyec
Mihelt ő nekiec abban le?zen hirc,
Tu-dom en bizonynal engemet meg ölnec,
meny el jary bekevel en-is vi?z?za terec.

Argirus kö?zőne, nagy hamar indula,
Fekete varosban hogy immar el juta,
Egy özvegy a?z?zonyhoz talala ?zalla?ra,
Ki-nec gazdag?aga, kö-vara nagy vala.

Io kedvel az a?z?zony Ifiat be fogada,
Kerde honnat jőne s-mi ?zandekben vol-na,
Nemzetit s-or?zagat a?z?zonnac meg monda,
Honnat iő s-mit keres ő azt-is meg monda.

Az a?z?zont vegtere ifiu kerdi vala,
Az valtozo helyet ha tudna hol volna,

Czac egyfzer napiaban a leany be men-ne,
Har szep szolgalo leany megyen-be
ő velle, Monda hogy az volna Tünderec
Kirallya, Ifiu hogy azt halla ugyan meg
vidula.

Szömet el nem veszi az a?z?zony ő ro-la,
ő soc budosafat erősen csudallya, la-rallal
hogy győzte, almelkodva monda
A? ő szep szemelyet nezni el nem unya.

Kirallyi ő neki azt-is meg beszélle,
hogy ő az leanyert jőit volna ily mesz?re
Mint lőit volna dolga azt-is meg beszél-le,
Kiről im az a?z?zony gondolkodni kezdte.

Haradon leanya a?z?zonnac szep vala
Ez gazdag Kiraly fi magaban gondola,
Im mely szep termecu, magaban azt
mondgya, Leanyomat neki adom hazaf-sagra.

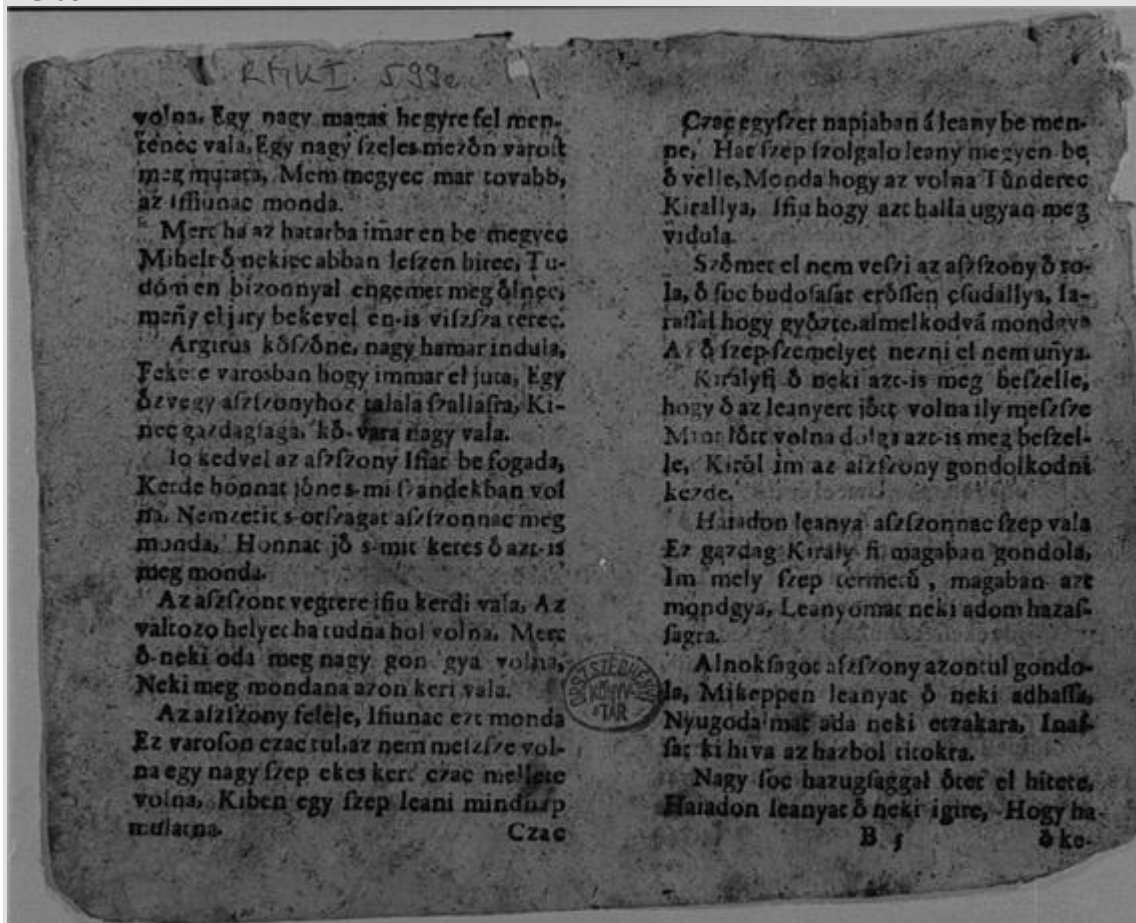
Alnokfagot a?z?zony azontul gondo-la,
Mikeppen leanyat ő neki adhassa,
Nyugodamát ada neki etzakara, Inaf-sat
ki hiva az hazbol titokra.

Nagy soc hazugsaggal őter el hitete,
Haradon leanyat ő neki igire, Hogy ha
B. j. ő ko.

Mert ő-neki oda meg nagy gondgya¹² volna,
Neki meg mondana azon kerü vala.

Az a?z?zony felele, Ifiunac ezt monda
Ez varo?on czac tul, az nem me?z?ze vol-na
egy nagy ?zep ekes kert czac mellete volna,
Kiben egy ?zep leani mindnap¹³ mulatna.

Czac

egy?zer napiaban a leany be men-ne,
Hat ?zep ?zolgalo leany¹⁴ megyen be ő velle,
Monda hogy az volna Tünderec Kirallya,
Ifiu hogy azt halla ugyan meg vidula.

Szömet el nem ve?zi az a?z?zony ő ro-la,
ő ?oc budo?at erö?en c?udallya,
Ia-ra??al hogy gyözte, almelkoldva mondgya
Az ő ?zep-?zemelyet nezni el nem uña.¹⁵

¹²A d lekopott a papírról, de látni a helyét.

¹³Sh. mindennap helyett.

¹⁴Szótagszámhiba.

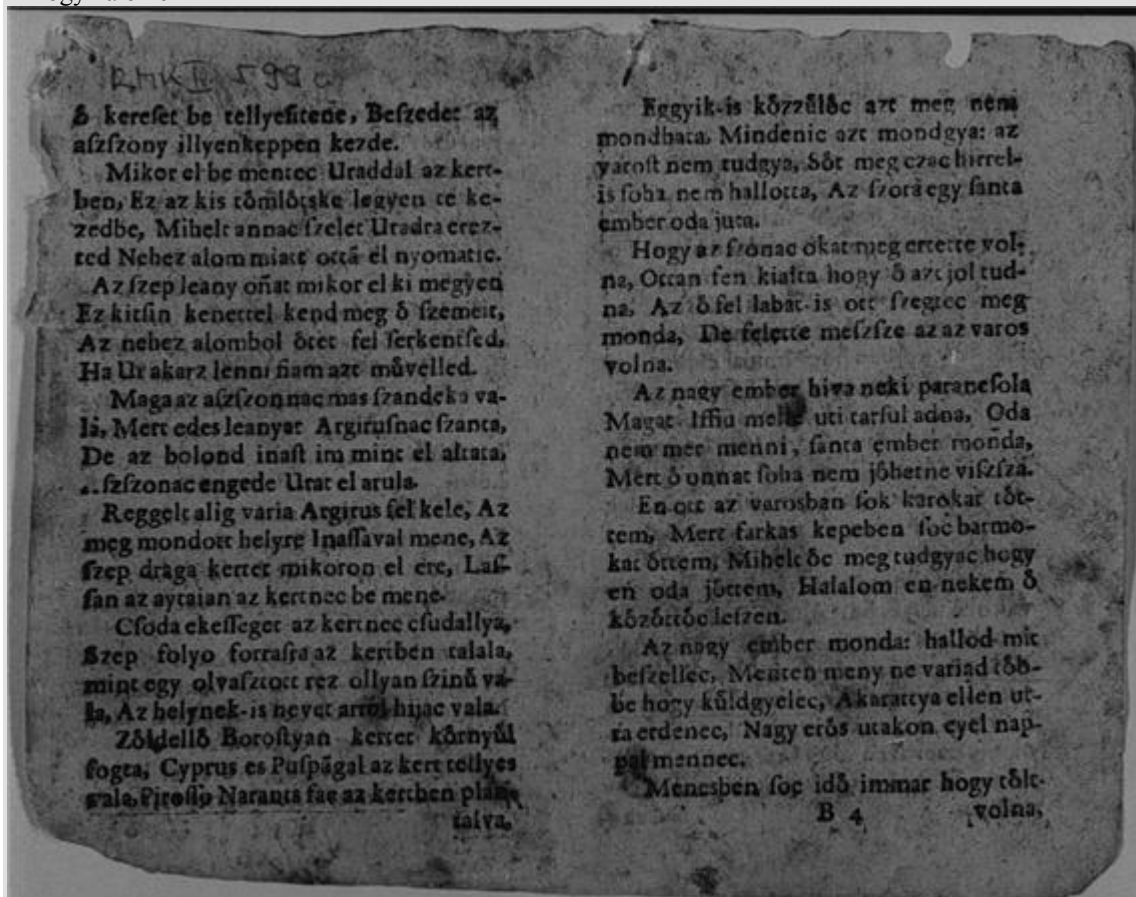
¹⁵Nazálisjelként egy vízszintes vonal van az n fölött.

Kiralyfi ő neki azt-is meg be?zelle,
hogy ő az leanyert jött volna ily me?z?ze
Mint lőtt volna dolga azt-is meg be?zel-le,
Kiről im az a?z?zony gondolkodni kezdte.

Haiadon leanya a?z?zonnac ?zep vala
Ez gazdag Kiraly fi magaban gondola,
Im mely ?zep termetü, magaban azt mondgya,
Leanyomat neki adom haza?-?agra.

Alnok?agot a?z?zony azontul gondo-la,
Mikeppen leanyat ő neki adha??a,
Nyugodalmat ada neki etzakara,
Inas-sat ki hiva az hazbol titokra.

Nagy ?oc hazug?aggal ötet el hitete,
Haiadon leanyat ő neki igire,
Hogy ha ő ke

be tellyesitene,
Beszedet az aszszony ilyenkeppen kezdte.

Mikor el bementec Uraddal az kert-ben,

Ez az kis tömlötske legyen te ke-zedbe,
Mihelt annac szelet Uradra erezted
Nehez alom miatt ottá el nyomatic.

Az ?zep leany oñat mikor el ki megyen,
Ez kit?in kenettel kend meg ö ?zemeit,
Az nehez alomból ötet fel ?erkent?ed,
Ha Ur akarz lenni fiam azt müvelled.

Maga az a?z?zonnac mas ?zandeka va-la,
Mert edes leanyat Argiru?nac ?zanta,
De az bolond ina?t im mint el altata,
A?z?zonac engede Urat el arula.

Reggelt alig varia Argirus fel kele,
Az meg mondott helyre Ina??aval mene,
Az ?zep draga kertét mikoron el ere,
La?-?an az aytaián az kertnec be mene.

C?oda eke??eget az kertnec c?udallya,
Szep folyó forra?ra az kertben talala,
mint egy olva?ztott rez olyan ?zinü va-la,
Az helynek-is nevet arról hijac vala.

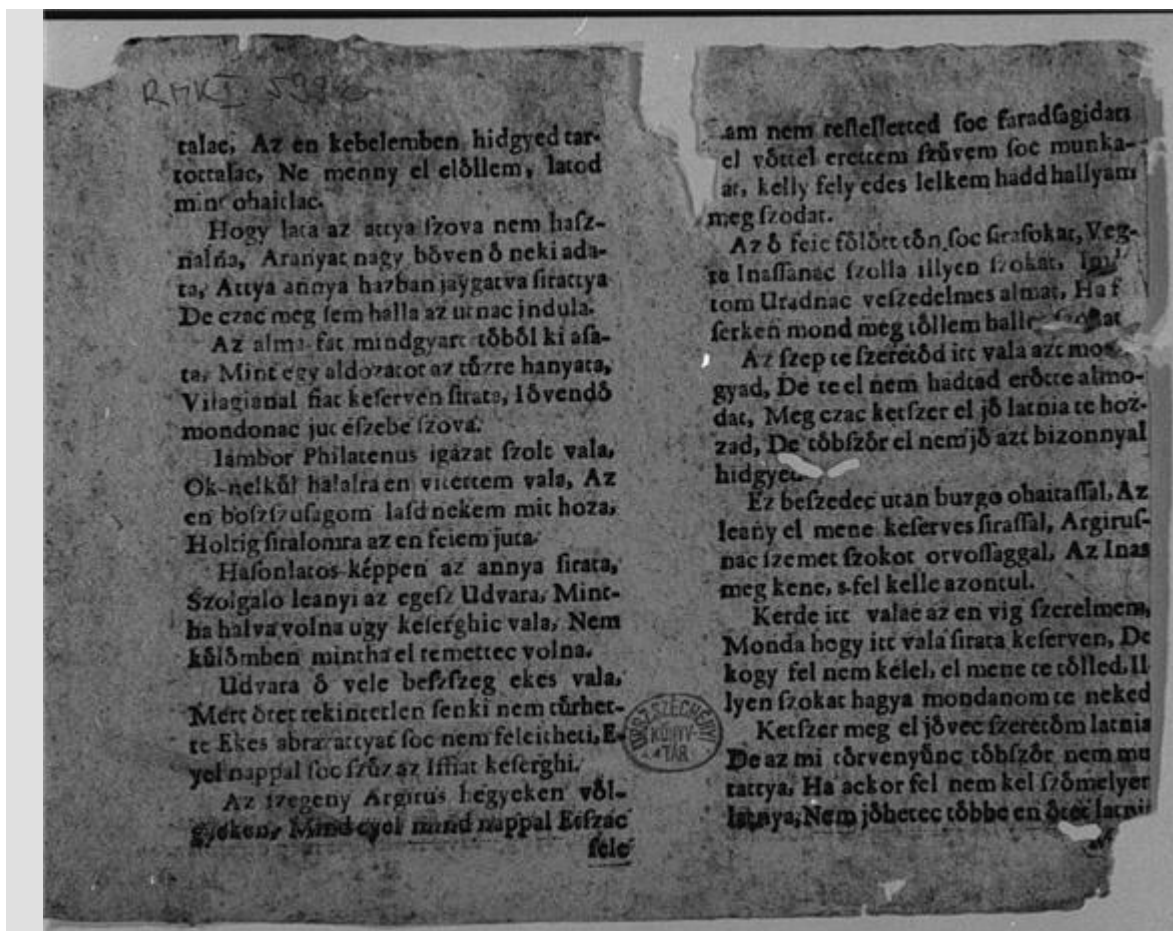
Zöldellő Boro?tyan kertét környül fogta,
Cyprus es Pu?pāgal az kert tellyes vala,
Piro??o Narant? fac az kertben plantalva,¹⁶

.....

.....¹⁷

¹⁶Őrszó: talva.

¹⁷Az 528-573. sor hiányzik.

Lam nem re?telletted ?oc farad?agidat,
Fel vöttek erettem ?züvem ?oc munka-kat,
Kelly fely edes lelkem hadd hallyam meg ?zodat.

Az ö feie fölött tön ?oc ?ira?okat,
Veg-re Ina??anac ?zolla illyen ?zokat,
Im la-tom Uradnac ve?zedelmes almat,
Ha fel ?erken mond meg töllem hallot ?zokat.

Az ?zep te¹⁸ ?zeretöd itt vala azt mond-gyad,
De te el nem hadtad erőtte almo-dat,
Meg czac ket?zer el jó latnia te hoz-zad,
De töb?zör el nem jó azt bizonynyal hidgyed.

Ez be?zedec utan buzgo ohaita??al,
Az leany el mene ke?erves ?ira??al,
Argiru?-nac ?zemet ?zokat orvo??aggal,
Az Inas meg kene, s-fel kelle azontul.

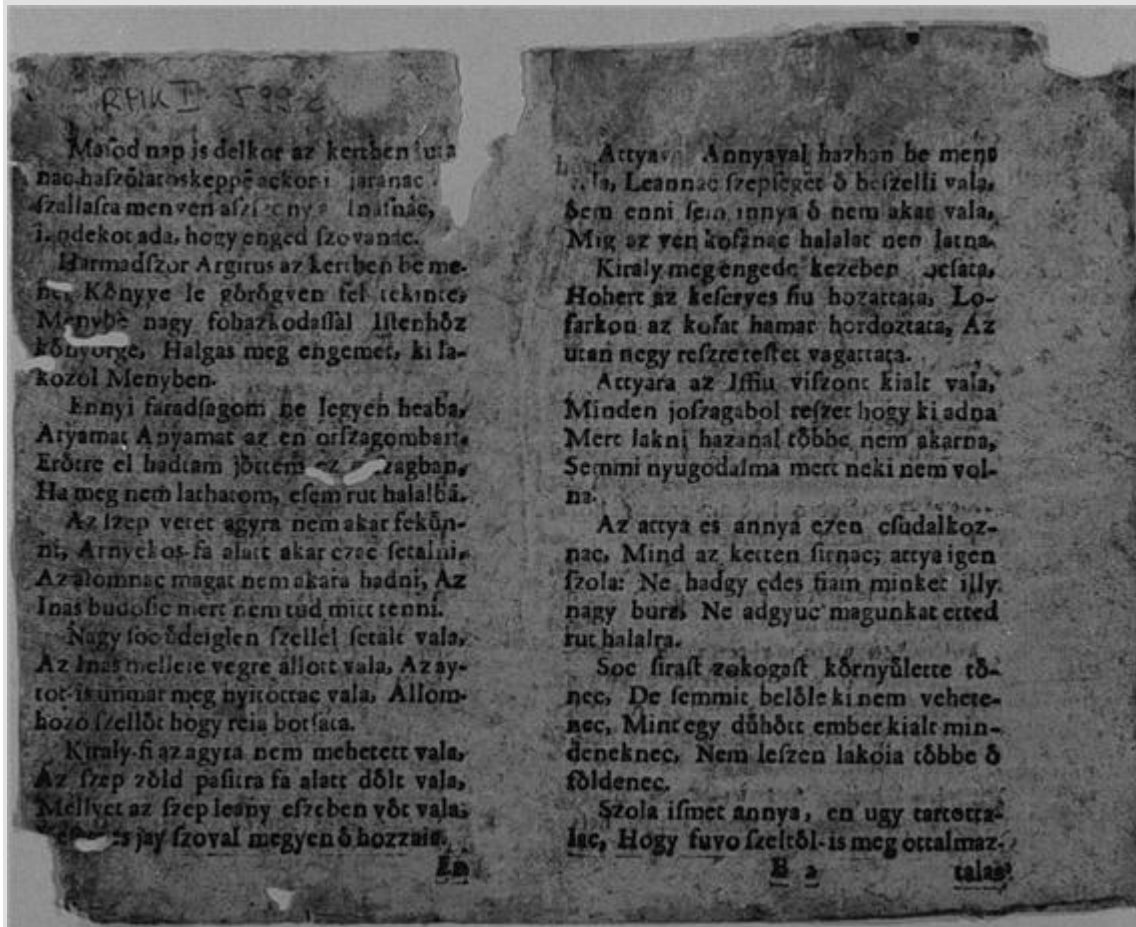
Kerde itt valae az en vig ?zerelmem,

¹⁸Th. Az te szép helyett.

Monda hogy itt vala ?irata ke?erven,
De -kogy¹⁹ fel nem kelel, el mene te tölled,
Il-lyen ?zokat hagyja mondanom te neked.

Ket?zer meg el jövec ?zeretöm latnia,
De az mi törvényünc töb?zör nem mu-tattya,
Ha akkor fel nem kel ?zömelyem latnya,
Nem jöhetec többbe en ötet latnia.

Ma?od

is delkor az kertben juta-nac,
ha?zölatoskepp²⁰ ackor-is jaranac
[..]²¹ ?zalla?ra menven a?z?zony az Ina?nac,
A-iandekot ada, hogy enged ?zovanac.

Harmad?zor Argirus az kertben be-me-ne,
Könyve le görögven fel tekinté, Menybe
nagy fohazkoda??al I?tenhöz könyörge,
Halgas meg engemet, ki la-kozol Menyben.

¹⁹Sh. hogy helyett.

²⁰Sh. ha?onlatoskeppen helyett.

²¹A papír itt szakadt.

nap-

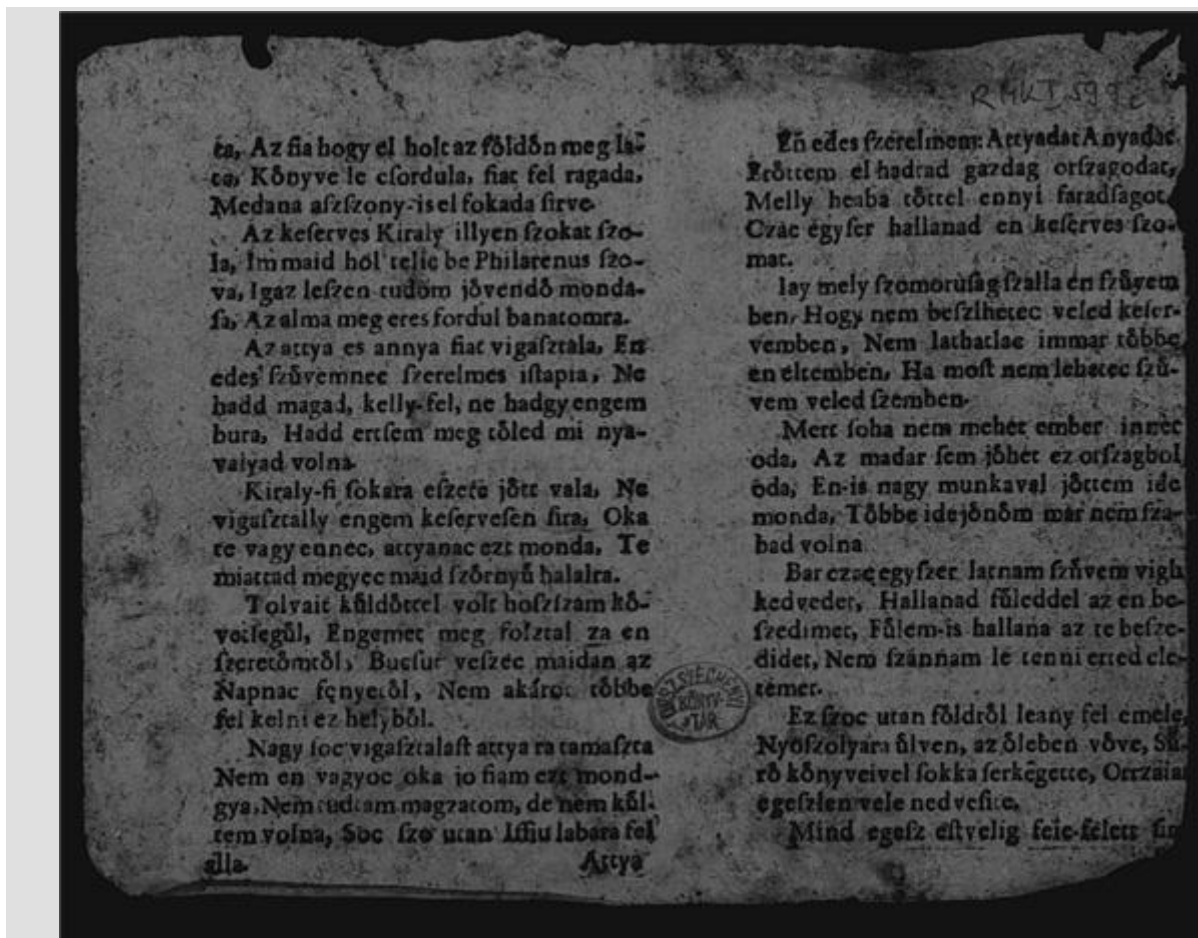
Ennyi farad?agom ne legyen heaba,
Atyamat Anyamat az en or?zagomban,
Erötre²² el hadtam jöttem ez or?zagban,
Ha meg nem lathatom, e?em rut halalbã.

Az ?zep vetet agyra nem akar fekün-ni,
Arnyekos fa alatt akar czac ?etalni,
Az alomnac magat nem akara hadni,
Az Inas budo?ic mert nem tud mitt tenni.

Nagy ?oc üdeiglen ?zellel ?etalt vala,
Az Inas melleie vegre allott vala,
Az ay-tot-is immar meg nyitottac vala,
Allom-hozo ?zellöt hogy reia bot?ata.

Kiraly-fi az agyra nem mehetett vala,
Az ?zep zöld pa?itra fa alatt dölt vala,
Mellyet az ?zep leany e?zeben vöt vala,
Ke?erves jay ?zoval megyen ö hozzaia.

²²Sh. Erötte helyett

En
 edes ?zerelmem: Attyadat Anyadat.
 Eröttem el hadtad gazdag or?zagodat,
 Melly heaba töttel ennyi farad?agot
 Czac egy?er²³ hallanad en ke?erves ?zo-mat.

Iay mely ?zomorú?ag ?zalla en ?züvem-ben,
 Hogy nem be?zlhete²⁴ veled ke?er-vemben,
 Nem lathatlac immar többbe en eltemben,
 Ha mo?t nem lehetec ?zü-vem veled ?zemben.

Mert ?oha nem mehet ember innét oda,
 Az madar ?em jöhet ez or?zagból oda,
 En-is nagy munkával jöttem ide monda,
 Többbe idejönöm mar nem ?za-bad volna

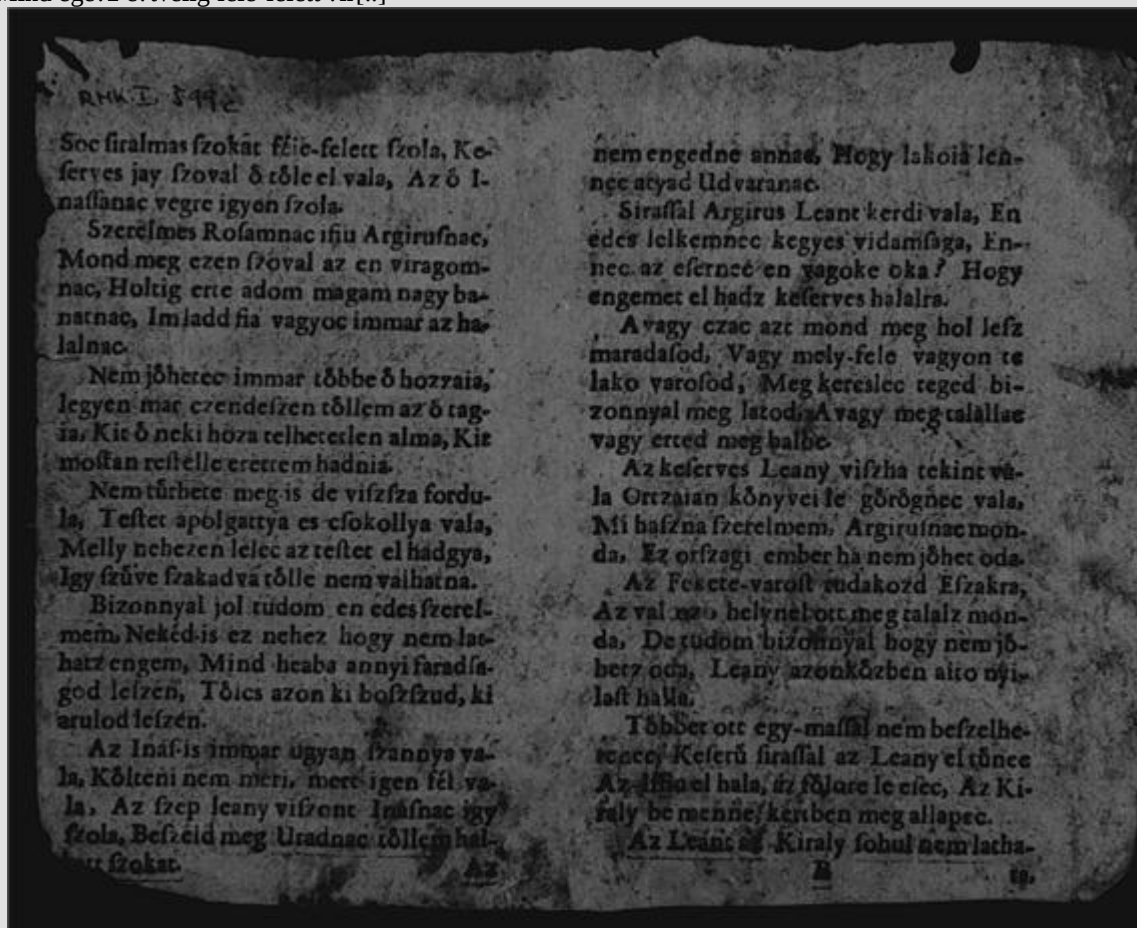
Bar czac egy?zer latnam ?züvem vigh kedvedet,
 Hallanad füleddel az en be-?zedimet,
 Fülel-is hallana az te be?ze-didet,
 Nem ?zannam le tenni erted ele-temet.

²³Th. egy?zer helyett.

²⁴Sh. beszélhetec helyett.

Ez ?zok utan földről leany fel emele,
Nyo?zolyara ülven, az öleben vöve,
Sü-rö könyveivel ?okka serk?gette,
Orrzaiat ege?zlen vele nedve?ite.

Mind ege?z e?tvelig feie-felett ?ir[...]²⁵

Soc ?iralmas ?zokat feie-felett ?zola,
Ke-?erves jay ?zoval ö töle el vala,
Az ö I-na??anac vegre igyen ?zola.

Szerelmes Ro?amnac ifiu Argiru?nac,
Mond meg ezen ?zoval az en viragom-nac,
Holtig erte adom magam nagy ba-natnac,
Im ladd fia vagyoc immar az ha-lalnac.

Nem jöhetec immar többbe ö hozzáia,
legyen mar czende?zen töllem az ö tag-ia,
Kit ö neki hozza telhetetlen alma,
Kit mo?tan re?telle erettem hadnia.

²⁵ A lap ezen a helyen elszakadt.

Nem türhete meg-is de vi?z?za fordu-la,
Te?tet apolgattya es c?okollya vala,
Melly nehezen lelec az te?tet el hadgya,
Igy ?züve ?zakadva tölle nem valhatna.

Bizonnyal jól tudom en edes ?zerel-mem,
Neked-is ez nehez hogy nem lat-hatz engem,
Mind heaba annyi farad?a-god le?zen,
Tölcs azon ki bo?z?zud, ki arulod le?zen.

Az Ina?-is immar ugyan ?zannya va-la,
Költeni nem meri, mert igen fél va-la,
Az ?zep leany vi?zont Ina?nac így ?zola,
Be?zeld meg Uradnac töllem hal-lott ?zokat.

Az²⁶

2. LŐCSE, 1628–1632 K.

2.1. Leírás

A töredék egy másik 1631–32-re tehető Lőcsén nyomtatott széphistória (Leucippe és Clitophon széphistóriája) töredékével együtt került elő egy könyvtárlából. A típusvizsgálat szerint a két kiadvány időben közel áll egymáshoz, s még három kiadványhoz, melyek 1628-ban és 1629-ben jelentek meg, és szintén históriás énekeket tartalmaznak. Ezek alapján valószínű, hogy ez a mű is 1628 és 1632 között került ki a lőcsei nyomdából.²⁷

A nyomtatványtöredék a história 309–415., 428–456., 465–628. sorát tartalmazza egy negyedrért hajtott levélen. A levélen B3 ívjelzet látszik. A téglalap alakú levél rövidebb oldala le van vágva, így ott a szövegnek csak fél hasábjára látható. Emellett a papír is szakadozott, ezért a következő sorok hiányosak: 309–415., 428–456., 465–468., 491–504., 529–546., 627–628.

A szöveg három sorba van törölve, minden versszak külön bekezdésben kezd, a verssorok kezdőbetűi nagybetűvel szedve. Helyesírása következetesnek mondható, a magánhangzók hosszúsága a–á, e–é, o–ó betűpárok esetén jelölve van. A sz-t jelölő ?3 szárai a nyomtatványban egymásba csúsznak, így egy karaktert (ún. eszett-et) alkotnak. Az ő és ü betűket jelölő ? és ? ékezetjele a nyomtatványban 95°-kal jobbra fordítva látható.

2.2. Betűhű átirat

Avagy csak azt mond meg.....
..... felé vagy te lakó váro?od,
M..... meg látod,
Avagy meg talállok

²⁶Őrszó.

²⁷RMNy II, 1480.

Az ke?erves leány vi?3?3a teki.....
.....g?r?gnek vala,
Mi ha?3na ?3erel.....
.. or?3ági ember ha nem j?het od..

Az Fekete váro?t tudakozd
..... ott megh talál?3 monda,
De j?hetz oda,
Leány azonk?zbe.....

T?bbet ott egymá??al nem
..... az leány el t?nék,
Az Ifiú el ha.....
..... bé méne kertben meg állapék.

Az leányt az Király s.hul n.....
..... az f?ld?n meg látá,
K?nyve l.....
..dena A?3?3ony-is el fokada ?irv..

Az ke?erves Király ilyen ?3.....
..... bé Philareus ?3ava,
Igaz lé?3.....
Az alma meg érés fordul bán.....

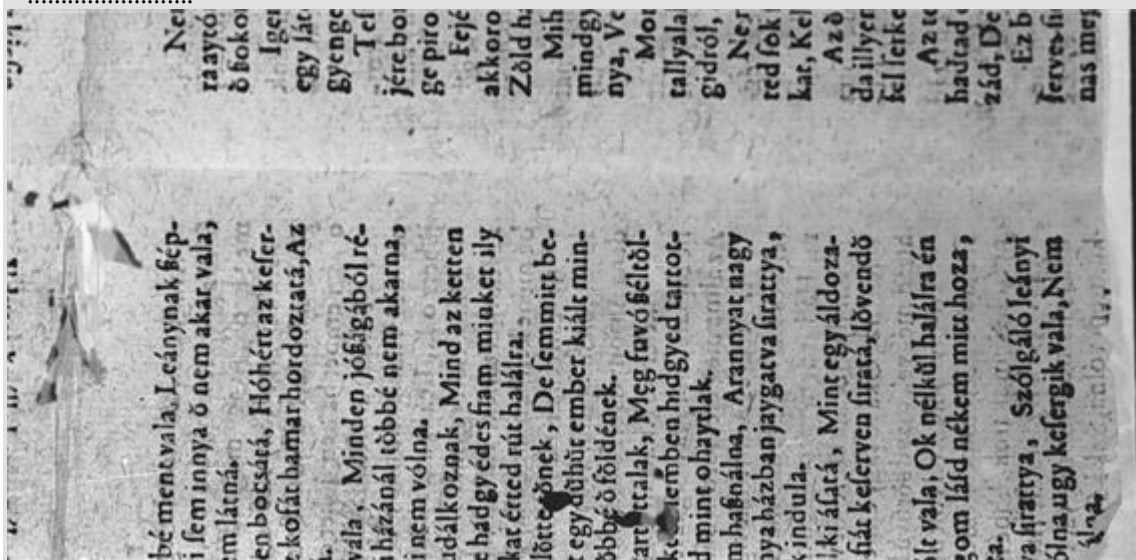
Az Attya és Anyja fiát vig.....
.....relmes l?tápja,
Ne had maga.....ra,
Had ért?em meg t?lled m.....

Királyfi ?okára e?3ére j?t va...
.....ve?en ?ira,
Oka te vagy ennek
....attad mégyek mayd ?3?ny? h.....

Tolvayt k?ld?ttél vólt ho.....
.....fo?3ta az én ?3eret?mt?l,
Búcsú.....nyét?l,
Nem akarok t?bbé fe.....

Nagy ?ok viga?3talá?t Atty.....
..... oka jó fiam azt mondgya,
N..... k?ldtem vólna,

Sok ?3ó utá.....

ment vala,

Leánynak ?3ép.....

.....ni ?em innya ? nem akar vala,

.....em látná.

.....ben bocsátá,

Hóhért az ke?er.....

..... az kofát hamar hordoztatá,

Az.....á.

..... vala,

Minden jó?3ágából ré.....

.....ni házánál t?bbé nem akarna,

.....ki nem vólna.

.....událkoznak,

Mind az ketten

.e hadgy édes fiam minket ily

.....kat érted rút halálra.

.....ll?tte t?nek,

De ?emmitt be-.....

...t egy d?h?t ember kiált min.....

..... t?bbé ? f?ldének.

.....tart.ttalak,

Meg fuvó ?3élt?l-.....

.....ke..leben hidgyed tartot-.....

.....d mint ohaytlak.

bé

.....m ha?3nálna,
Arannyat nagy
.....nya házban jaygatva ?irattya,
.....k indula.

.....b?l ki á?atá,
Mint egy áldozó.....
.....l fiát ke?erven ?iratá,
I?vendo.....

.....ölt vala,
Ok nélk?l halálra én.....
.....gom lá?d nekem mitt hoza,
.....ta.

.....ya ?irattya,
?3ólgáló leányi
.....ólna ugy ke?ergik vala,
Nemólna.

Vdvára ? velle bezzeg ékes
.....ki nem t?rhette,
Edes²⁸ ábrázatt.....
..... nappal ?ok ?3?z az Ifiat ke?ergi.

²⁸Sh. Ékes helyett.

Az 73egény Argirus hegyeke.....
..... nappal é73ak felê mégyen,
Kit e.....
De 7enki váro7ról nem emleke.....

Csak egy Ina7sával 7 budos.....
..... immár jutot vala,
Egy nagy ha.....la,
Egy 73élles barlangban egy k.....

Mikor az barlangnak 73élire
..... egy nagy embert láta,
Vgyan látá,
De vi7373a fordulni immár

Bátoritván magát így
..... immár 7emmit ez világba..
.....tem nagy búban,
Ez 73ók u.....

.....gy ember kérdé k.....
..... 7 nagy 73ovának,
.....
..-is csak keregdéd, m.....

.....irus bátorságga.....
.....
Eleiben nagy b.....
.....

.....

.....
.....
.....
.. miért fáradna ő az.....
.....

t?ndérek j?vének,
Sok ajándékokat
.....va vélek oly ?okan valónak,
Azd halgatnának.

.....? ?okat jártatok,
Az Fekete vá.....
.....itek hallotta nékem meg mond.....
.....em nem lé?3en bántástok.

..... meg nem mondhatá,
Mindenikgya,
S?t mê g csak hírrel-is ?oha
.....nta ember oda juta.

.....értette volna,
Ottan fel kiálta
.....l lábát-is ott ?3egték meg mon...
.....ros volna.

.....csolá,
Magát Ifjú mellé
.....enni Sánta ember monda,
.....i?3?3a.

.....at t?ttem,
Mert farkas
Mihelt ?k meg tudgyák,.....
.....nnékem ? k?z?tt?k lé?3e..

.....hallod mit be?3élek,
..... k?ldgyelek,
Akar.....
.....n éyiel²⁹

.....amar indula,
.....vegy A?3?3onyhoz találá ?3állásra,
.....gy vala.
Ió ked

A?3?3ony Ifiat bé fogadá,
Kérdé, honnat j?ne s- mi ?3ándékban vólna,
Nemzetit s- or?3ágát A?3?3onyinak meg monda,
Honat j? s-mit keres ? azt-is meg monda.

Az A?3?3onyt végtére Ifiú kérdi vala,
Az változó helyet ha tudná hol vólna,
Mért ? néki oda mē gh nagy gondgya vólna,
Néki meg mondaná azon kéri vala.

²⁹ A 457-464. sor a papír szakadozottsága miatt nem látszik.

Az A?3?3ony felele, Ifiúnak ezt mondá:
Ez váro?on csak túl az nem me?3?3e vólna,
Egy nagy ?3ép ékes kert csak mellette vólna,
Kiben egy ?3ép leány minden nap múlatna.

Csak egy?3er napjában az leány bé menne,
Hat ?3ép ?3ólgáló leány³⁰ mégyen bé ? velle,
Monda hogy az vólna T?ndérek Királlya,
Ifiú hogy azt hallá ugyan meg vidula.

?3emét el nem vé?3i az A?3?3ony ? rólla,
? ?ok budosását er???en csudállya,
Iará??al hogy gy?zte álmélkodván mondgya,
Az ? ?3ép ?3eméllyét nézni el nem unnya.

Királyfi ? néki azt-is ...be?3éllé,
Hogy ? az leányért j?t vólna ily me?3?3e,
Mint l?... .. dólga azt-is megh be?3éllé,
Kir?l im az A?3?3ony go..... ezde.

Hajadon leanya A?3?3ony...la,
Ez gazdag Királyfi,an gondolá,
Im mely ?3épt? magába azt mon...
.....omat néki adom há.....

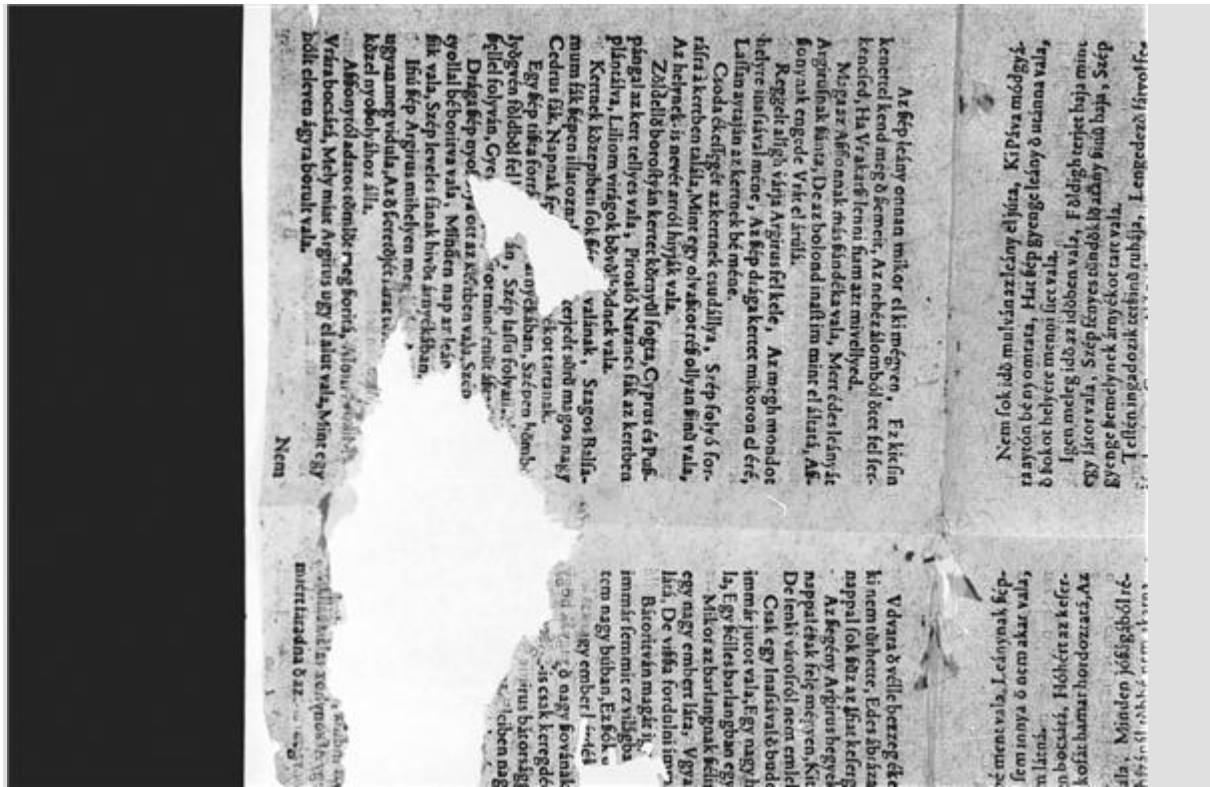
.....ot A?3?3ony azontol gon..la,
Miképpen leá.....?a.
Nyugodalmat ada néki étzakára,
Ina?.....zból

.....ggal ?tet el hiteté,
Hajadon leányát ?
..... ? kéré?ét bé tellye?itené,
Be?3édét az A?3..... nképpen kezdé.

Mikor el bé mentek Vraddal az kertben,
Ez az kis t?ml?tske legyen te kezében,
Mihelt annak ?3elét Vradra ere?3ted,
Nehéz álom miat ottan el nyomatik.

Az ?3ép

³⁰Szótagszámhiba.

leány onnan mikor el ki mégyen,
Ez kic?in kenettel kend meg ? ?3emeit,
Az nehéz álomból ?tet fel ?erkenc?ed,
Ha Vr akar?3 lenni fiam azt mivellyed.

Maga az A?3?3onnak más ?3ándéka vala,
Mert édes leányát Argiru??nak ?3ánta,
De az bolond ina?t im mint el áltatá,
A?3?3onynak engede Vrát el árulá.

Reggelt aligh várja Argirus fel kele,
Az megh mondott helyre ina?3ával méne,
Az ?3ép drága kertet mikoron el éré,
La??an aytaján³¹ az kertnek bé méne.

Csoda éke??ê gét az kertnek csudállya,
?3ép folyó forrá?ra á kertben találá,
Mint egy olva?3tot ré?3 olyan ?3in? vala,
Az helynek-is nevét arról hiyják vala.

Z?ldell? boro?tyán kertet k?rny?l fogta,
Cyprus és Pu?3pángal az kert tellyes vala,
Pirosló Narancs fák az kertben plántálva,

³¹Szótagszámhiba.

Liliom virágok b?v?lk?dnek vala.

Kertnek k?zepiben ?ok ?3ép ... valának,
?3agos Bal?amum fák ?3épen illatoznak,
.....terjedt s?r? magos nagy Cedrus fák,
Napnak fê.....ékot tartanak.

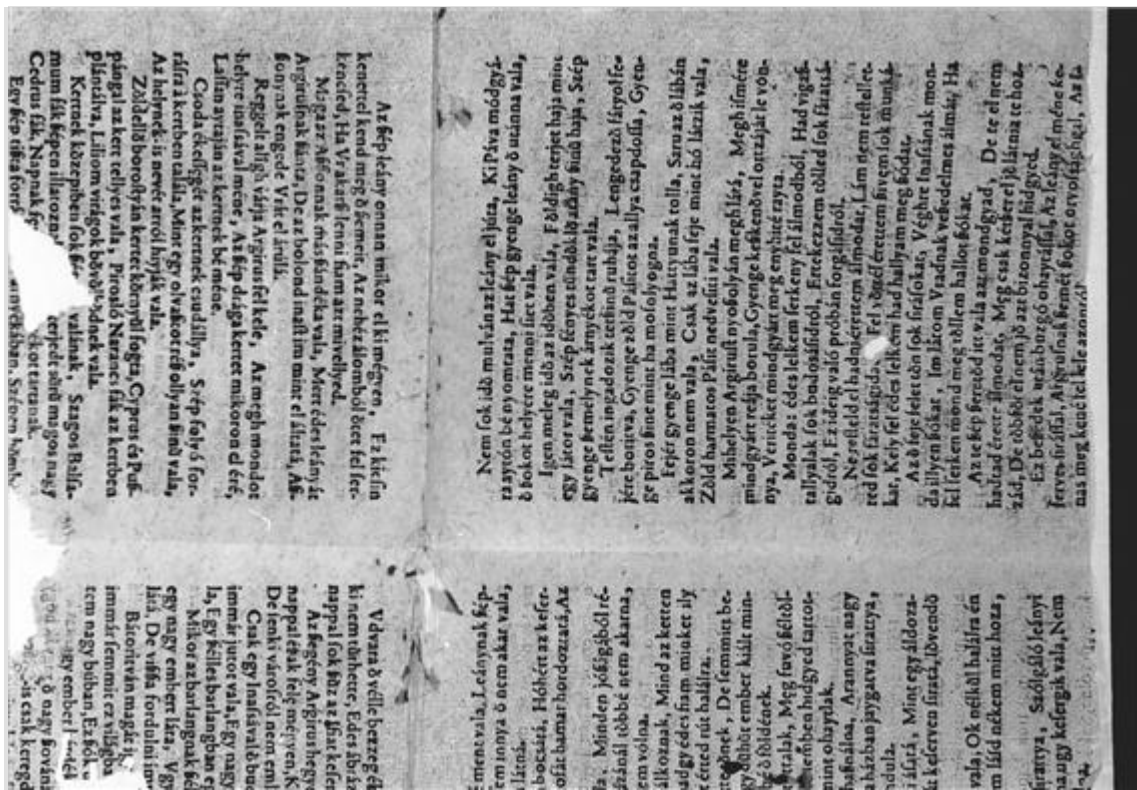
Egy ?3ép ti?3ta forrá. árnyékában,
?3épen h?mb?ly?gvén, f?ldb?l fel b.....án,
?3ép la??u folyá??al ?3éllel folyván
Gyen.. ??itot minden?t á?3tat....

Drága ?3ép nyo?3olya ott az kertben vala,
?3ép tyollal béboritva vala,
Minden nap az leán..... ?3ik vala,
?3ép leveles fának hiv?s árnyékában.

Ifiú ?3ép Argirus mihelyen meg látá,
.. ugyan meg vidula,
Az ? ?3eret?jét fârat test...
..... k?zel nyo?3olyához álla.

A?3?3onytól adatot t?ml?t meg ?3oritá,
Alom.... Vrâra bocsátá,
Mely miat Argirus ugy el alut vala,
Mint egy holt eleven ágyra borult vala.

Nem

?ok

id? mulván az leány el jüta,

Ki Páva módgyára aytón bé nyomtata,

Hat ?3ép gyenge leány ? utánna vala,

? ?3okot helyére menni ?iet vala.

Igen meleg id? az id?ben vala,

F?ldigh terjed haja mint egy ?átor vala,

?3ép f?nyes t?nd?kl? arany ?3in? haja,

?3ép gyenge ?3emélynek árnyékot tart vala.

Te?tén ingadozik tet?3in?³² ruhája,

Lengedez? fátyol fejére borítva,

Gyenge z?ld Pá?ítot az allya csapdo??a,

Gyenge piros ?3ine mint ha mo?olyogna.

Fejér gyenge lába mint Hattyunak tolla,

Saru az ? lábán akkoron nem vala,

Csak az lába feje mint hó látnik vala,

Z?ld harmatos Pá?ít nedve?iti vala.

Mihelyen Argiru?t nyo?3olyán megh látá,

Megh i?mére mindgyárt reája borula,

Gyenge ke?3ken?vel ortzáját le vonnya,

³²Sh. tertszinü helyett.

Veritéket mindgyárt meg enyhité rayta.

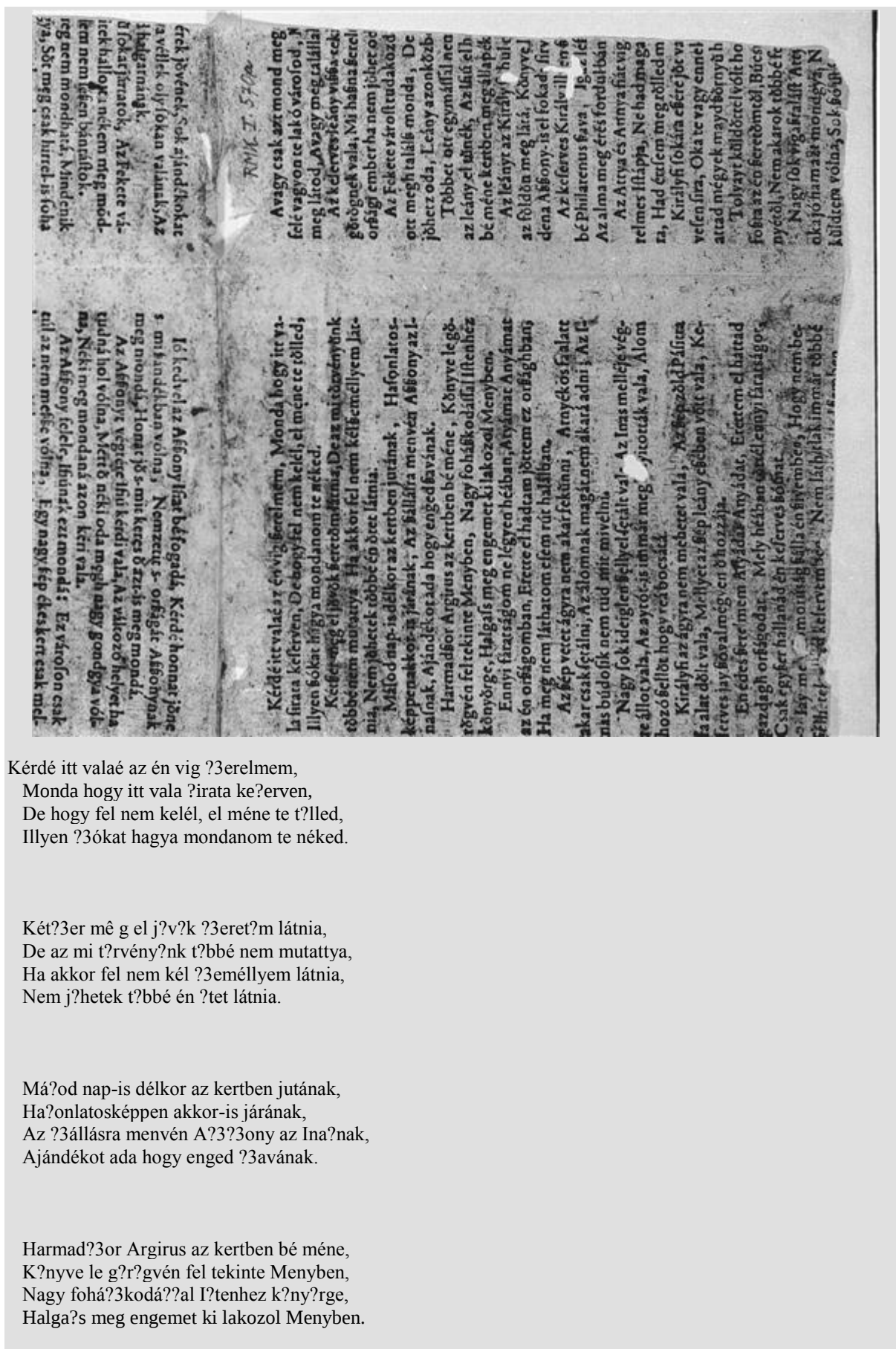
Monda: édes lelkem ?erkeny fel álmodból,
Had viga?3tallyalak ?ok budosá?idról,
Ertekezzem t?lled ?ok f?ratságidról,
Ez ideig való próbán forgásidról.

Ne re?teld el hadni érettem álmodat,
Lám nem re?telletted ?ok f?ratságidat,
Fel v?ttél érettem ?3ívem ?ok munkákat,
Kely fel édes lelkem had hallyam meg ?3ódat.

Az ? feje felet t?n ?ok ?irá?okat,
Véghre Ina?sának monda ilyen ?3ókat,
Im látom Vradnak ve?3edelmes álmát,
Ha fel ?erken mond meg t?llem hallot ?3ókat.

Az te ?3ép ?3eret?d itt vala azt mondgyad,
De te el nem hadtad érette álmodat,
Mê g csak két?3er el j? látnia te hozzád,
De t?b?3?r el nem j? azt bizonynal hidgyed.

Ez be?3édek után buzgó ohaytá??al,
Az leány el méne ke?erves ?irá??al,
Argiru?nak ?3emét ?3okot orvo?sághgal,
Az Inas meg kené fel kele azontól.

Kérdé itt valaé az én vig ?3erelmem,
Monda hogy itt vala ?irata ke?erven,
De hogy fel nem kelél, el méne te t?lled,
Illyen ?ókat hagyva mondanom te néked.

Két?3er még el j?v?k ?3eret?m látnia,
De az mi t?rvény?nk t?bbé nem mutattya,
Ha akkor fel nem kél ?3emélljem látnia,
Nem j?hetek t?bbé én ?tet látnia.

Má?od nap-is délkor az kertben jutának,
Ha?onlatosképpen akkor-is járanak,
Az ?3állásra menvén A?3?3ony az Ina?nak,
Ajándékot ada hogy enged ?3avának.

Harmad?3or Argirus az kertben bé méne,
K?nyve le g?r?gvén fel tekintte Menyben,
Nagy fohá?3kodá??al I?tenhez k?ny?rge,
Halga?s meg engemet ki lakozol Menyben.

Ennyi fártságom ne légyen héában,
Atyámat Anyámat az én or?3ágomban,
Erette el hadtam j?ttem ez or?3ághban,
Ha meg nem láthatom e?em rút halálban.

Az ?3ép vetet ágyra nem akar fek?nni,
Arnyékos fa alatt akar csak ?étálni,
Az álomnak magát nem akará adni;
Az Inas búdo?ik nem tud mit mivelni.

Nagy ?ok ideiglen ?3éllyel ?étált vala,
Az Inas melléje végre állott vala,
Az aytót-is immár meg nyitották vala,
Alom hozó ?3ell?t hogy reá bocsátá.

Királyfi az ágyra nem mehetet vala,
Az ?3ép z?ld Pá?itra fa alatt d?lt vala,
Mellyet az ?3ép leány e?3ében v?tt vala,
Ke?erves jay ?3óval mégyen ? hozzája.

En édes ?3erelmem Atyádat Anyádat,
Erettem el hattad gazdag or?3ágodat,
Mely héában t?ttél ennyi fártságot,
Csak egy?3er hallanád én ke?erves ?3ómat.

Iay mely ?3omorúság ?3állá én ?3ívemben,
Hogy nem be?3élhetek véled ke?ervemben,
Nem láthatlak immár t?bbé
.....?3emben.

3. LŐCSE, 17. SZÁZAD 2. FELE

3.1. Leírás

A két levélnyi töredék könyvtáblából lett kiáztatva 1893-ban. A nyomtatvány kora vitatott, típusvizsgálattal Ferenczi Sári 1640 és 1700 közé teszi,³³ méghozzá a lőcsei Brewer-nyomdából.

A két B és B4 ívjelzetű levél a história következő részeit tartalmazza: 417–524.sort a B jelű levél rektóján és verzóján, 733–836. sort a B4 jelű levél rektóján és verzóján

A versszakok három sorba vannak tördelve, bekezdéssel, nagy kezdőbetűvel. Helyesírása következetesnek mondható, a magánhangzók hosszúságát nem jelöli. Az ő és ü régiesen jelölve, pontok helyett kis e-vel. Az s ? betűket tetszőlegesen használja.

3.2. Betűhű átirat

³³Ferenczi Sári, MKsz, 1907, 376–377.

Az nagy ember ?3ola, hallode jo fiam,
Sok tartományokat immar en be jartam,
De annak még hirtet ?oha ?em hallottam,
Im tetöled hallom de többbe nem tudtam.

Vary reggelt jo fiam, talam meg mondhatom,
Mert az Tündereket en regelre varom,
Tölök mint³⁴ fejenkent en meg tudakozom,
az ki tudgya tar?ul veled el bocsatom.

Egy vadat az nyar?ra ege?3en vonata,
Ina?aval egygyüt Argiru?t jól tarta,
Minden nemzet?êget töle tudakozza,
Es miért faradna ő azt is meg tudja.

Mas napra viradva Tünderek jönnek,
Sok ajándékokat ő neki hozanak,
Barlang rakva veleik, oly ?okan valanak,

³⁴Sh. mind helyett.

Az nagy ember ?3ola hogy mind halgatnanak.

Tudom hogy fejenkent ti ?okat jartatok,
Az fekete varo?t talam hallottatok,
Mellyitek hallotta nekem meg mondgyatok,
Nem gono?3bol kerdem, nem le?3en banta?tok.

Eggyik-is közzülök azt meg nem mondhata,
Mindenik azt mondgya, az varo?t nem tudgya,
Söt meg csak hirrel-is ?oha nem hallotta,
Az ?3ora egy ?anta ember oda juta.

Hogy az ?3onak okat meg ertette volna,
Ottan fen kialta hogy ő azt jól tudna,
Az ő fêl labat-is ott ?3egtek meg monda,
De felette me?3?3e az az varos volna.

Az nagy ember hiva neki parancsola,
Magat Ifiu melle úti tar?ul adna,
Oda nem mer menni, ?anta ember monda,
Mert ő onnat ?oha nem jöhetne vi?3?3a.

En ot az varosban ?ok karokat töttem,
Mert farkas kepeben ?ok barmokat öttem,
Mihelt ök meg tudgyak hogy en oda jöttem,
Halalom ennekem ő közöttök le?3en.

Az nagy ember monda, hallod mit be?3ellek,
Menten meny ne-varjad többke³⁵ hogy küldgyelek,
Akarattya ellen útra erdenek,
Nagy erős utakon eyjel nappal mennek.

Menesben ?ok idő immar hogy tölt volna,
Egy nagy magas hegyre fel mentenek vala,
Egy nagy ?3eles mezön varo?t meg mutata,
Nem megyek mar tovab az ifiunak monda.

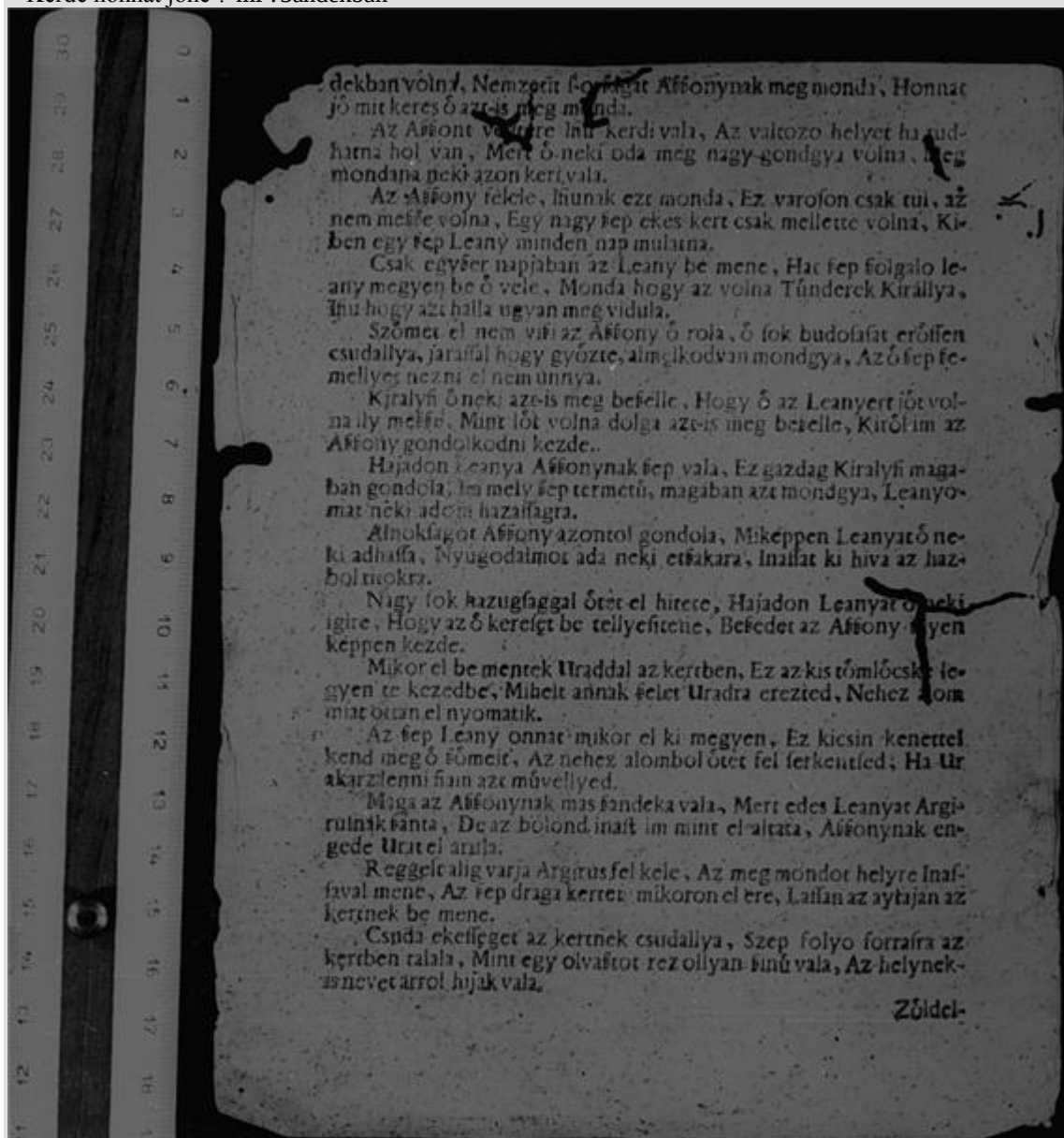
Mert ha az hatarba immar en be megyek,
Mihelt ő nekiek abban le?3en hirek,
Tudom en bizonynal engemet meg ölnek,

³⁵Sh. többé helyett.

Mely³⁶ el jar³⁷ bekevel en-is vi?3?3a terek.

Argirus kö?3öne, nagy hamar indula,
Fekete városban hogy immar el juta,
Egy özvegy A?3?3onyhoz talala ?3alla?ra,
Kinek gazdag?aga, kö-vara nagy vala.

Io kedvel az A?3?3ony Ifiat be fogada,
Kerde honnat jöne ?-mi ?3andekben

volna,

Nemzetit ?-or?3agat A?3?3onynak meg monda,
Honnat jö mit keres ő azt-is meg monda.

³⁶Sh. Menj helyett.

³⁷Sh. jarj helyett.

Az A?3?3ont vegtere Ifiu kerdi vala,
Az valtozo helyet ha tudhatna hol van,
Mert ő neki oda meg nagy gondgya volna,
Meg mondana neki azon kerí vala.

Az A?3?3ony felele, Ifiunak ezt monda,
Ez varo?on csak tul,az nem me?3?3e volna,
Egy nagy ?3ep ekes kert csak mellette volna,
Kiben egy ?3ep Leany minden nap mulatna.

Csak egy?3er napjaban az Leany be mene,
Hat ?3ep ?3olgalo leany³⁸ megyen be ő vele,
Monda hogy az volna Tünderek Királlya,
Ifiu hogy azt halla ugyan meg vidula.

Szömet el nem vi?3i³⁹ az A?3?3ony ő rola,
ő ?ok budo?a?at erő??en csudallya,
jara??al hogy győzte, almélkodvan mondgya,
Az ő ?3ep ?3emellyet nezni el nem unnya.

Kiralyfi ő neki azt-is meg be?3elle,
Hogy ő az Leanyert jöt volna ily me?3?3e,
Mint löt volna dolga azt-is meg be?3elle,
Kiről im az A?3?3ony gondolkodni kezde.

Hajadon Leanya A?3?3onynak ?3ep vala,
Ez gazdag Kiralyfi magaban gondola,
Im mely ?3ep termetü, magaban azt mondgya,
Leanyomat neki adom haza??agra.

Alnok?agot A?3?3ony azontol gondola,
Miképpen Leanyat ő neki adha??a,
Nyugodalmot ada neki et?3akara,
Ina??at ki hiva az hazbol titokra.

Nagy ?ok hazug?aggal ötet el hitete,
Hajadon Leanyat ő neki igire,
Hogy az ő kere?ét be tellye?itene,
Be?3edet az A?3?3ony ilyen keppen kezde.

³⁸Szótagszámhiba!

³⁹Sh. veszi helyett.

Mikor el be mentek Uraddal az kertben,
Ez az kis tömlöcske legyen te kezédbe,
Mihelt annak ?3elet Uradra ereztet,
Nehez alom miat ottan el nyomatik.

Az ?3ep Leany onnat mikor el ki megyen,
Ez kicsin kenettel kend meg ö ?3ömeit,
Az nehez alomból ötet fel ?erkent?ed,
Ha Ur akarz lenni fiam azt müvellyed.

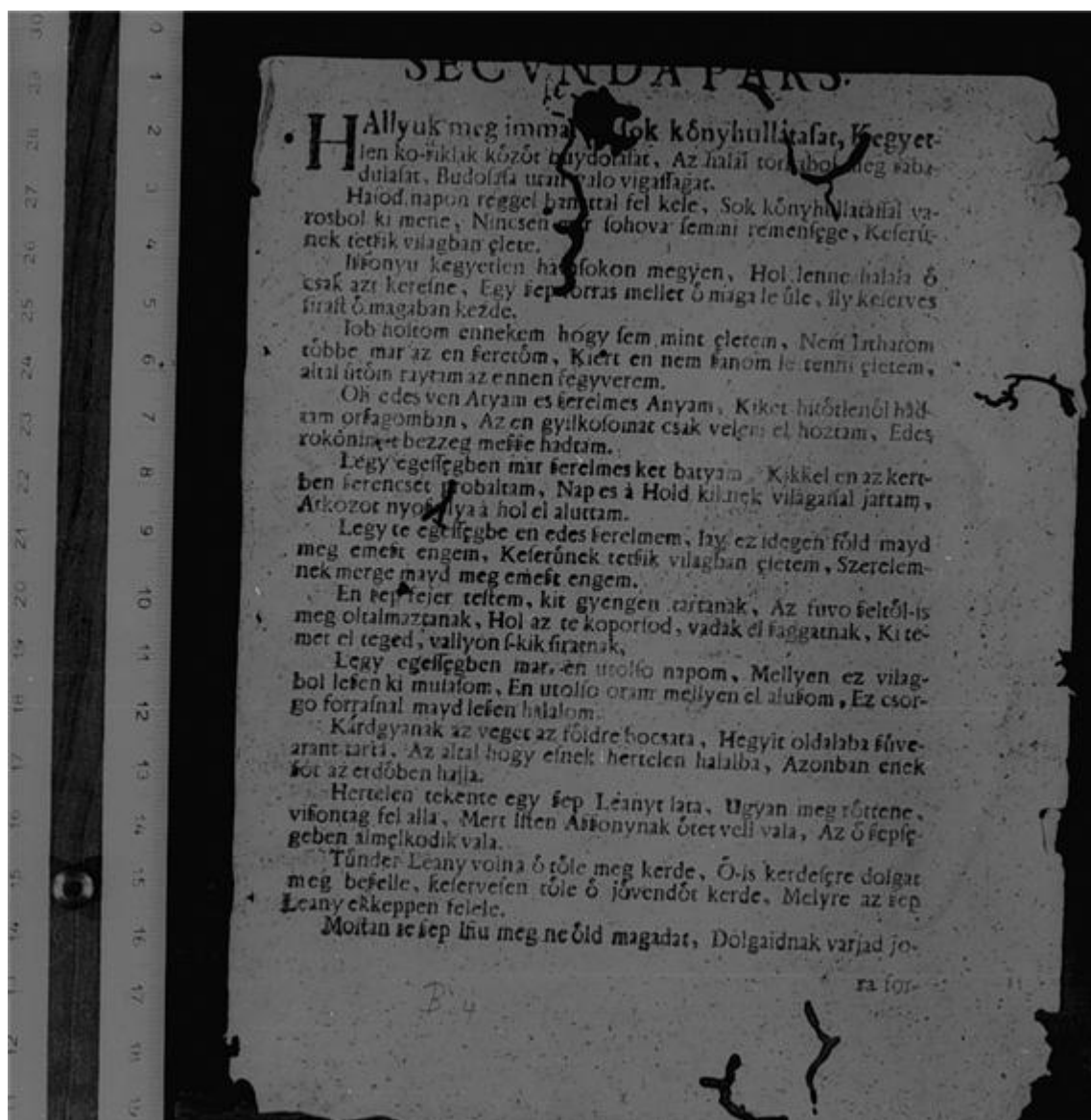
Maga az A?3?3onynak mas ?3andeka vala,
Mert edes Leanyat Argiru?nak ?3anta,
De az bolond ina?t im mint el~altata,
A?3?3onynak engede Urat el arula.

Reggelt alig varja Argirus fel kele,
Az meg mondot helyre Ina??aval mene,
Az ?3ep draga kertet mikoron el ere,
La??an az aytajan az kertnek be mene.

Csuda eke??êget az kertnek csudallya,
?3ep folyo forra?ra az kertben talala,
Mint egy olva?3tot rez olyan ?3in? vala,
Az helynek-is nevet arrol hijak vala.

Zöldel-⁴⁰
.....
.....
.....

⁴⁰Őrszó.

SECUNDA PARS

Hallyuk meg immar .. ?ok könyhullata?at,
Kegyetlen ko-?3iklak közöt buydo?a?at,
Az halál torkabol meg ?3abadula?at,
Budo?a?a utan valo viga?agat.

Ha?od⁴¹ napon reggel banattal fel kele,
Sok könyhullata??al varosbol ki mene,
Nincsen mar ?ohova ?emmi remen?ége,
Ke?erünek tet?3ik világban élete.

I?3?3onyu kegyetlen hava?okon megyen,
Hol lenne halála ő csak azt kere?ne,
Egy ?3ep forras mellett ő maga le üle,

⁴¹Sh. Masod esetleg Hatod helyett.

Ily ke?erves ?ira?t ő magaban kezde.

Iob holtom ennekem hogy ?em mint eletem,
Nem lathatom többbe mar az en ?3eretöm,
Kiert en nem ?3anom le tenni életem,
altal ütöm raytam az ennen fegyverem.

Oh edes ven Atyam es ?3erelmes Anyam,
Kiket hitőtlenöl hadtam or?3agomban,
Az en gyilko?omat csak velem el hoztam,
Edes rokonimat bezzeg me?3?3e hadtam.

Legy ege??égben mar ?3erelmes ket batyam,
Kikkel en az kertben ?3erencsét probaltam,
Nap es á Hold kiknek vilaganal jartam,
Atkozot nyo?3olya áhol el aluttam.

Legy te ege??égbe en edes ?3erelmem,
Iay ez idegen föld mayd meg eme?3t engem,
Ke?erünek tet?3ik vilagban életem,
?3erelemnek merge mayd meg eme?3t engem.

En ?3ep fejer te?tem, kit gyengen tartanak,
Az fuvo ?3eltöl-is meg oltalmaztanak,
Hol az te kopor?od, vadak el ?3aggatnak,
Ki temet el teged, vallyon ?-kik ?iratnak,

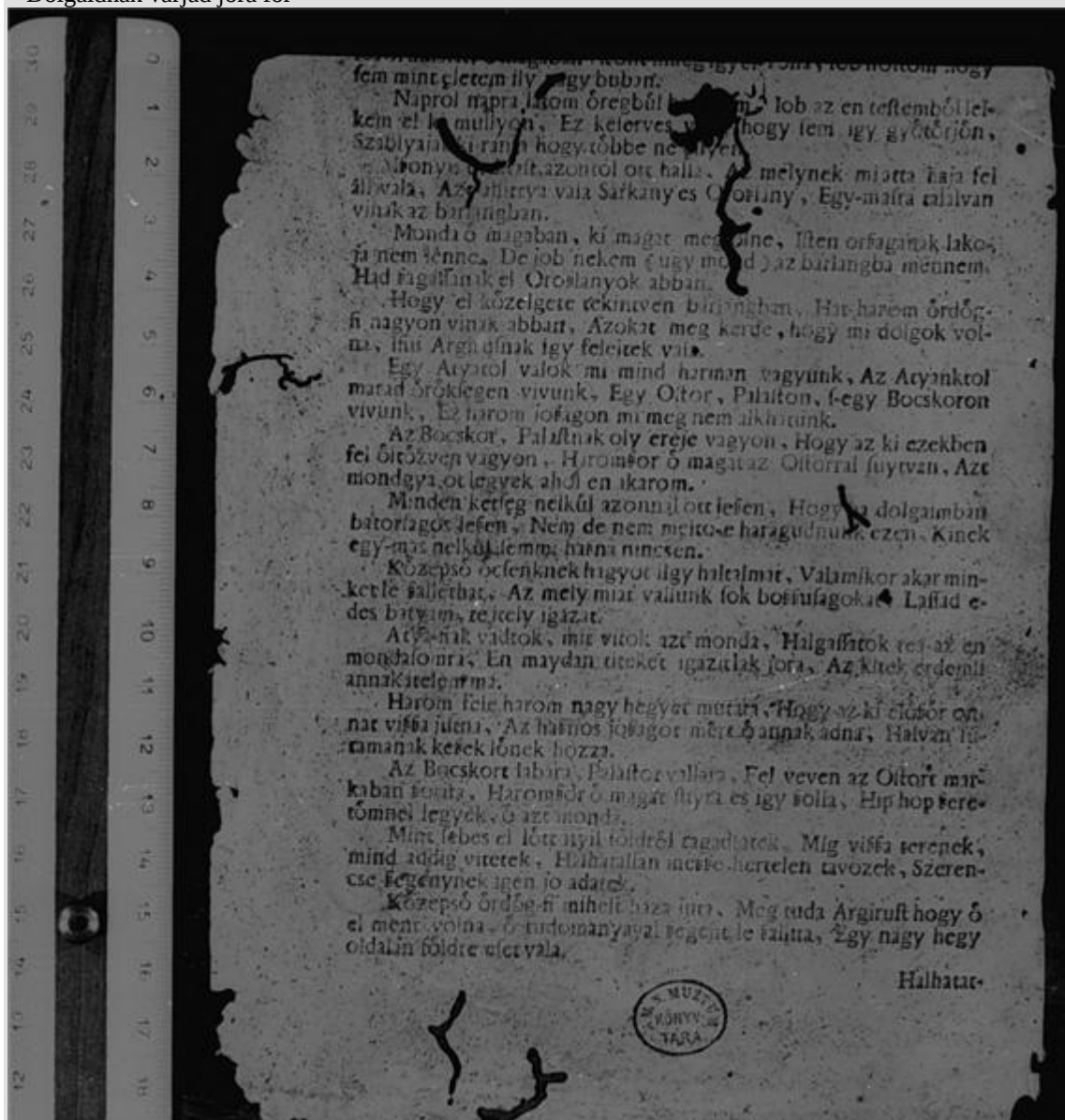
Legy ege??égben mar, en utol?o napom,
Mellyen ez vilagbol le?3en ki mula?om,
En utol?o oram mellyen el alu?3om,
Ez csorgo forra?nal mayd le?3en halalom.

Kárdgyanak az veget az földre bocsata,
Hegyt oldalaba ?3üve-arant tartá,
Az altal hogy e?nek hertelen halalba,
Azonban ének ?3ót az erdőben halla.

Hertelen tekente egy ?3ep Leanyt lata,
Ugyan meg röttene, vi?3ontag fel alla,
Mert I?ten A?3?3onynak ötet veli vala,
Az ő ?3ep?égeben almélkodik vala.

Tünder Leany volna ő töle meg kerde,
Ő-is kerde?ére dolgat meg be?3elle,
ke?erve?en töle ő jövőndöt kerde,
Melyre az ?3ep Leany ekkeppen felele.

Mo?tan te ?3ep Ifiu meg ne öld magadat,
Dolgaidnak varjad jora for

dulá?át.

ő magában vi?3ont i?meg igyen ?3olla,⁴²
Iob holtom hogy ?em mint életem⁴³ ily nagy buban.

Naprol napra latom öregbül b.....m,⁴⁴
Iob az en te?temből lelkem el ki mullyon,

⁴²A sor betűinek csak az alsó fele látszik a papír tetején.

⁴³Szótagszámba.

⁴⁴A papír szűrőjén ezen a helyen.

Ez ke?erves v...g⁴⁵ hogy ?em így gyötörjön,
Szablyáját ki-ranta hogy többbe ne éllyen.

I?3onyu ordita?t azontól ott halla,
Az melynek miatta haja fel áll vala,
Azt allittya vala Sarkany es Oro?3lány,
Egy-ma?ra talalvan vinak az barlangban.

Monda ő magában, ki magat meg ölne,
I?ten or?3aganak lakoja nem lenne,
De job nekem (ugy mond) az barlangban mennem,
Had ?3aga??anak el Oro?3lányok abban.

Hogy el közelgete tekintven barlangban,
Hat három ördög-fi nagyon vinak abban,
Azokat meg kerde, hogy mi dolgok volna,
Ifiu Argiru?nak így feleltek vala.

Egy Atyától valok mi mind harman vagyunk,
Az Atyántól marad⁴⁶ örök?egen vívunk,
Egy O?tor, Pala?ton, ?-egy Bocskoron vívunk,
Ez három jo?3agon mi meg nem alkhátunk.

Az Bocskor, Pala?tnak oly ereje vagyon,
Hogy az ki ezekben fel öltözven vagyon,
Három?3or ő magat az O?torral ?uytvan,
Azt mondgya ot legyek ahol en akarom.

Minden ket?ég nélkül azonnal ott le?3en,
Hogy ha dolgaiban⁴⁷ bator?agos le?3en,
Nem de nem méltó-e haragudnunk ezen,
Kinek egy-mas nélkül ?emmi ha?3na nincsen.

Közepső öc?enknek hagyot ilgy haltalmat,⁴⁸
Valamikor akar minket le ?3allethat,
Az mely miat vallunk ?ok bo?3?3u?agokat,
La??ad edes batyam, te itely igazat.

Atya-fiak vadatok, mit vitok azt monda,
Halga??atok rea az en monda?omra,

⁴⁵Ld. az előző jegyzetet.

⁴⁶Sh. maradt helyett.

⁴⁷Sh. dolgaiban helyett.

⁴⁸Sh. ily hatalmat helyett.

En maydan titeket igazitlak jora,
Az kitek érdemli annak itelem ma.

Harom fele harom nagy hegyet mutata,
Hogy az ki elő?3ör onnat vi?3?3a jutna,
Az ha?3nos jo?3agot mert ő annak adna,
Halvan futamanak ke?3ek lönek hozza.

Az Bocskort labara, Pala?tot vallara,
Fel veven az O?tort markaban ?3orita,
Harom?3or ő magat ?uyta es így ?3olla,
Hip hop ?3eretömmel legyek, ő azt monda.

Mint ?ebes el lött nyil földről ragadtatek,
Míg vi?3?3a terenek, mind addig vitetek,
Halhatallan⁴⁹ me?3?3e hertelen tavozek,
Szerencse ?3egenynek igen jo adatek.

Közepső ördög-fi mihelt haza juta,
Meg toda Argiru?t hogy ő el ment volna,
ő tudományával ?3egent le ?3alitta,
Egy nagy hegy oldalan földre e?et vala.

Halhatat-

4. LŐCSE, 18. SZÁZAD ELŐTT

4.1. Leírás

A história töredékét ugyanabból a könyvtáblából fejtették ki, mint Comenius Januaja 1649-i lőcsei kiadásának és Madarász Márton Elmélkedéseinek (Lőcse, 1635.) töredékeit, s mindhárom töredék egyező nyomást mutat. Ezek alapján vehető XVII. századi lőcsei nyomtatványnak.

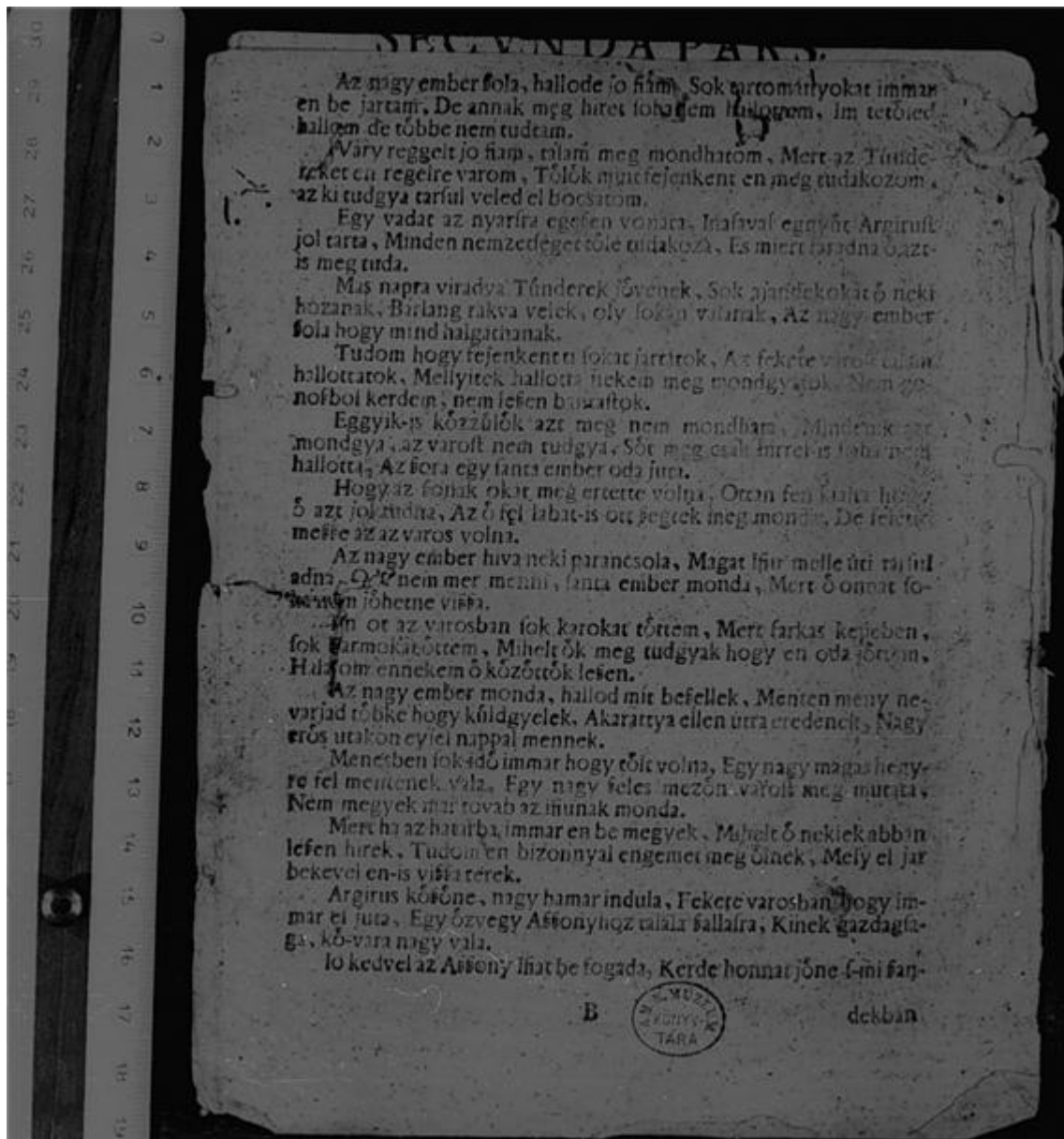
A négy levéltöredék a B2 B3 C2 C3 ívjelű levelek alsó felét adja, melyeken a széphistória 448–464., 491–509., 536–554., 580–600., 802–820., 846–864., 887–904., 928–947. sora olvasható. Az L2 jelű forrás levelén közösen előforduló (448–464., 491–509., 802–820.) szövegek nyomán megállapítható, hogy L3 szövege újabb keletű, a XVII. század második felére tehető.⁵⁰

A versszakokat ez a nyomtatvány is három sorba tördelve szedi, a sorok kezdőbetűi kapitálissal nyomva. Az a–á, e–é, o–ó, u–ú betűpárok hosszúságát ékezettel jelöli, az ő és ü jelölése a kor szokása szerint kis e-vel történik a pontok helyett. Helyesírása következetesnek mondható, a maihoz mindenképp közelebb áll mint L2-é.

4.2. Betűhű átirat

⁴⁹Sh. Halhatatlan helyett.

⁵⁰Pukánszky Kádár Jolán, MKsz, 1930, 144–145.

da,
Mert ő onnat ?oha nem jöhetne vi?z?za.

En ot a' váro?ban ?ok károkat töttem,
Mert farkas képében ?ok barmokat öttem,
Mihelt ök meg tudgyák hogy én oda törttem,
Halálom énnékem ő közöttök lé?zen.

Az nagy ember monda: Hallod mit be?zéllek,
Menten meny ne várjad hogy többküldgyelek,
Akarattya ellen útra eredének,
Nagy erős úton éjel nappal mennek.

Mené?ben ?ok idő immár hogy tölt vólna,
Egy nagy magos hegyre fel-mentenek vala,
Egy nagy ?zéles mezőn váro?t meg-mutatá,
Nem mégyek már tovább az iffiúnak monda.

Mert ha az határban immár én bé-mégyek,
Mihelt ő nékiek abban lé?zen hirek,
Tudom én bizonyal engemet meg-ölnek,
Menny-el járj békével én-is vi?z?za-térek.
Argi⁵¹

⁵¹Őrszó.

lelekre, kiforlma az alszony gondolkodni kezd.

Hajadon leánya aszfzonynak szép vala, Ez gazdag Királyfi magában gondola, Im melly szép terméü magában azt mondá, Leányomat néki adom házaságra.

Alnokságot aszfzony azon ul gondola, Miképpen, leányát Ő néki adhatta, Nyúgodalmat ada néki északára, Inasát ki hívá az házból tirokra.

Nagy fok hazugsággal Őret el-hírete, Hajadō leányát Ő néki ígéré. Hogy ha Ő kérését bé-rellyesítene, Beszédé az aszfzony ilyen képpen kezdé.

Mikor el-bé mentek Uraddal az kertben, Ez az kis rōmlōrske légyen re kezdedben, Mihely annak felér Uradra eresztet, Nehéz álom miatt ottan el-nyomarik.

Az szép leány onnan mikor el-ki mégyn, Ez kirsiny
kecs-

.....
.....jelente,
Kiről im az a?z?zony gondolkodni kezdé.

Hajadon leánya a?z?zonymak ?zép vala,
Ez gazdag Királyfi magában gondolá,
Im melly ?zép termetü magában azt mondá,
Leányomat néki adom háza?ságra.

Alnokságot a?z?zony azontul gondola,
Miképpen leányát ő néki adha??a,
Nyúgodalmat ada néki ét?zakára,
Ina?sát ki hívá az házból titokra.

Nagy ?ok hazugsággal ötöt el-hiteté,
Hajado leányát ő néki igéré,
Hogy ha ő kérését bé-tellye?itené,
Be?zédét az a?z?zony ilyen képpen kezdé.

Mikor el-bé mentek Uraddal az kertben,
Ez az kis tömlötske légyen te kezédben,
Mihelyt annak ?zelét Uradra ere?zted,
Nehéz álom miatt ottan el-nyomatik.

Az ?zép leány onnan mikor el-ki mégyen,
Ez kitsiny kenet-⁵².....

⁵²Őrszó

szép székely, szép székely, szép székely, szép székely,
székely, szép székely, szép székely, szép székely,

Drága szép nyoszolya or az kerben vala, Szép gyen-
e fátyollal béborítva vala, Minden nap az leány abban,
yugfzik vala, Szép leveles fának hívős árnyékába.

Isten szép Argirus mihelyt meg-látá, Az ágyra borul-
án ugyan meg-vidula, Az ő szerezőjét fáradt reffel várja,
hastársak közel nyoszolyához állja.

Alszondyrol adator tőmlőt meg szorítá, Alom hozó
ellőe Urára borsát, Mely miatt Argirus ugy el-alutt va-
, Mint egy hólt eleven ágyra borult vala.

Nem sok idő múlván az leány el-jura, Ki Páva mód-
ára aiton bényomrara, Hat szép gyenge leány ő uránna
la, ő szokort helyére menni szeret vala.

Igen meleg idő az időben vala, Földig terjedt haja,
B. j mint

.....
.....ertben ?zélllyel folyván,
Gyenge ?zép Pá?itot mindenütt .?ztatván.

Drága ?zép nyo?zolya ot az kertben vala,
Szép gyen.e fátyollal bé-borítva vala,
Minden nap az leány abban .yug?zik vala,
Szép leveles fáknak hívös árnyékába.

Iffiu ?zép Argirus mihely? meg-látá,
Az ágyra borul.án ugyan meg-vidula,
Az ő ?zeretőjét fáradt te?tel várja,
.na??a tsak közel nyo?zolyához állá.

A?z?zontol adatot tömlöt meg ?zorítá,
Alom hozó ..ellöt Urára botsátá,
Mely miatt Argirus úgy el-alutt va.,
Mint egy holt eleven ágyra borult vala.

Nem ?ok idő mulván az leány el-juta,
Ki Páva mód.yára ajton bé-nyomtata,
Hat ?zép gyenge leány ő utánna .ala,
ő ?zokott helyére menni ?iet vala.

Igen meleg idő az időben vala,
Földig terjedt haja, mint⁵³

⁵³Őrszó

MAI, HATÁR-ÉRTÉKELÉSEK, ÉS EGYÉB HATÁR-ÉRTÉKELÉSEK.

Az te szép szertetőd itt vala azt mondyad, De te el
nem hadrad éreire álmodat, Még tsak kérészer el-jő látnia
te hozzád, De rőbzör el nem jő azt bizonynal hidgyed.

Ez becédek után buzgó ohajrállal, Az leány el méné
keserves írálal, Argirusnak szemét szokor orvossággal
Az lnas meg-kené fel-kele azonnal.

Kérdéit vala az én vig szertelmem, Monda hogy it
vala írara keserve, De hogy fel nem kelél el méné te rő
led, Illyen szokat hagyva mondanom renéked.

Kérészer még el-jővők szertelmem látnia, De az mi rő
vényűnk rőbbé nem mutatya, Ha akkor fel nem kél sze
mélyem látnia, Nem jőherek rőbbé én őret látnia.

Másod nap-is délkora' kerben jutának, Ha sonlatos
képpen akkor-is jáának, Az szállásra menvé a szízyon a
laafnak, Ajándékor ada hogy enged szavának. Ha

.....
.....

.....
.....
.....mat,
Ha fel-?erken mond-meg tölem hallott ?zókat.

Az te ?zép ?zeretöd itt vala azt mondgyad,
De te el nem hadtad érette álmodat,
Még tsak két?zer el-jö látnia te hozzád,
De töb?zör el nem jö azt bizonynal hidgyed.

Ez be?zédek után buzgó ohajtá??al,
Az leány el méne ke?erves ?irá??al,
Argiru?nak ?zemét ?zokott orvo?sággal
Az Inas meg-kené fel-kele azonnal.

Kérdé itt valaé az én vig ?zerelmem,
Monda hogy it. vala ?irata ke?erven,
De hogy fel nem kelél el méne te tö.led,
Illyen ?zókat hagyta mondanom tenéked.

Két?zer még el-jövök ?zeretöm látnia,
De az mi törvényönk többé nem mutattya,
Ha akkor fel nem kél ?zemélyem látnia,
Nem jöhetek többé én ötet látnia.

Má?od nap-is délkor a' kertben jutának,
Ha?onlatos képpen akkor-is járának,
Az ?zállá?ra menvén a?z?zony a. Ina?nak,
Ajándékot ada hogy enged ?zavának.

Egy ar...
tyánkrul maradt Örökségen vivuak, Egy Ottor Palaton s
egy Borskoron vivuak, Ez három jószágon mi meg nem
alkhauuk.

Az Borskor Palátnak olly ercie vagyon, Hogy az ki
ézekben fel-ölrözvén vagyon, Háromszor ő magát az Of-
toralfútván, Azt mondgya ott légyek az hol én akarom.
Mindem kétség nélkül azonnal ott léfzen, Hogy ha
dolgaiban bátorságos léfzen, Nem de nem méltó-é hara-
gudauuk ezen, Kinek egymás nélkül semmi haszna nintsen.
Közép; ő ötsénknek hagyott illly hatalmat, Valami-
kor akar minket le-fzállithat, Az melly miatt valluuk fok
bölcszságokat, Láffad édes bátyám te icély igazat.

Aryafnak vadrok mit vírok azt monda, HalgaBarok
reá az én mondaíomra, En majdan titeket igazitlak jóra,
Az kitek érdemli anaak itélem ma.

C 2

Három

.....
.....
Egy atya.....
....tyánktul maradt örökségen vivunk,
Egy O?tor Palá?ton s egy Botskoron vivunk,
Ez három jó?zágon mi meg nem alkhatunk.

Az Botskor Palá?tnak olly ereje vagyon,
Hogy az ki ezekben fel-öltözvén vagyon,
Három?zor ő magát az O?torral ?újtván,
Azt mondgya ott légyek az hol én akarom.

Minden kétség nélkül azonnal ott lé?zen,
Hogy ha dolgaiban bátorságos lé?zen,
Nem de nem méltó-é haragudnunk ezen,
Kinek egymás nélkül ?em?i ha?zna nintsen.

Középső ötsénknek hagyott illy hatalmat,
Valamikor akar minket le-?zállithat,
Az melly miatt vallunk ?ok bo?z?zúságokat,
Lá??ad édes bátyám te ítély igazat.

Atyafiak vadtok mit vítok azt mondá,
Halga??atok reá az én mondá?omra,
En majdan titeket igazitlak jóra,
Az kitek érdemli annak ítélem ma.

Három⁵⁴.....

⁵⁴Őrszó.

gátsajarrubájában vala, Ehségét győkökérel őenyhíti vala,
Teljes harmad napig el fel-jutott vala.

Drága nagy szép váratlára hegy terején, Kínélőha
szébbet nem látott életben, Akara hogy ez vár felé közel
mennyen, Egy szép leány jöve várból cseiben.

Mindgyárt meg-isméré hogy Argirus volna, Afzszo-
nyához leány mindgyárt futott vala, Ihol jó Argirus Afz-
szonyom azt mondgya, Melly szóra az afzszony mind-
gyárt arzul tsapá.

Vallyon s'ki hiné el mit hazudiz-előtem, Tsak ál-
modban lártad azt inkább el-hírtém, Más szolgáltója is ez
híren ki fura, Lárt meg-isméré ő őmmel meg-tére.

Afzszonyom szereződ ihol jó így szólla, Annál-is
főörnyecben afzszony arzul tsapá, Harmadik futamék
az is őt meg-látá, Afzszonyhoz bé-méne ilyen szókac
szólla:

Azre

.....
Egy kis pogátsája turbájában vala,
Ehségét gyökérrel ő enyhíti vala,
Tellyes harmad napig el fel-jutott vala.

Drága nagy ?zép várat láta hegy tetején,
Kinél ?oha ?zebbet nem látott éltében,
Akara hogy ez vár felé közel mennyen,
Egy ?zép leány jöve várból eleiben.

Mindgyárt meg-i?méré hogy Argirus vólna,
A?z?zonyához leány mindgyárt futott vala,
Ihol jö Argirus A?z?zonyom azt mondgya,
Melly ?zóra az a?z?zony mindgyárt artzul tsapá.

Vallyon s' ki hinné el mit hazudtz előttem,
Tsak álmodban láttad azt inkább el-hittem,
Más ?zölgálója-is ez hiren ki-futa,
Látá meg-i?méréörömmel meg-tére.

A?z?zonyom ?zeretöd ihol jö így ?zólla,
Annál-is ?zörnyebben a?z?zony artzul tsapá,
Harmadik futamék az is öt meg-látá,
A?z?zonyhoz bé-méne ilyen ?zókat ?zolla:

Az te⁵⁵
.....

⁵⁵Őrszó.

eméz ne lenne, Isak rövid bevezéddel minden ember értse.

TERETIA PARS.

Fiat meg-ölelé házában bé-vivé, Minden szerentséjét né-
ki meg-befzéllé, Minden fáradtságát csak fémminek vélé,
A szép gyöngy füzével jázódózni kezdé.

Isatogo szerfzámok a várban valának, Kikről zeng
atza félllyel az várofnak, Vilagos paloták ékefen ra-
ognak, Aranyasztikorgók napról csillagoznak.

Drága szép ékes kert ott az várban vala, Szép ékes
lyó vizákerben foly vala, Fénlik az középin az Venus
emploma, Szép aranyból tsinalt Belona óltára.

Sűrű szép virágok árnyékos fák között, Az Ammon
eñek kedves szép énekét, Hangos szóval mondgya Ve-
nának ferege, Mint Angyal szép szó hallatuk zengéfe.

C 3

Ebben

.....
.....
.....ehez ne lenne,
Tsak rövid be?zéddel minden ember értse.

TERTIA PARS

.Fjat meg-ölelé házában bé-vivé,
Minden ?zerentséjét néki meg-be?zélle,
Minden fáradságát tsak ?emminek vélé,
.z ?zép gyenge ?züzzel játszadozni kezde.

Tsattogo ?zer?zámok a' várban valának,
Kiktől zeng .atza ?zéllyel az váro?nak,
Vilagos paloták éke?en ra..ognak,
Aranyas tsikorgók naptól tsillagoznak.

Drága ?zép ékes kert ott az várban vala,
Szép ékes ..lyó viz a' kertben foly vala,
Fénlik az közepin az Venus .emploma,
Szép aranyból tsinált Belona óltára.

Sűrű ?zép virágok árnyékos fák között,
Az Ammon ...enek kedves ?zép énekét,
Hangos ?zóval mondgya Ve.u?nak ?erege,
Mint Angyali ?zép ?zó hallatik zengé?e.

Ebben⁵⁶
.....

⁵⁶Őrszó.

lá, Másodszor-is ífű leányt artzultsapá.

Alszony barátitól ugyan meg ségyenlé, De még-i
nem szálla csak fővel tekere. Harmadszor-is ífű leányt
artzul úré, Néki így feleltovább nem tűrhete:

Te Argirus azért fáradtalé értem, Hogy vendégim e
lőt így gyalázz meg engem, Ségyennel illested én Király
fejem, Mondgyadokát mostan énnékem édesem.

Az leánynak szemekőnyben forog vala, Argirus-
rajta úgy keferreg vala, Szép ékes beszéddel néki így szó-
vala, Majd meg-mondom okát szivem halgass rá.

Atyámat anyámat érterred el-hadtam, Gazdag orszá-
gomról nagy mesélze távoztram, Azre szerelmédért nagy
mesélze bujdostam, Vészedelmes helyen nagy fokarfo-
gotam.

Mikor már házadhoz közel jőrtém volna, Három
szép szűz leány előmben jőtt vala, Kik felőlem náked
hi

.....
.....lá,
Másodszor-is iffiú leányt artzul tsapá.

Aszszony barátitol ugyan meg szégyenlé,
De még-i. nem szólla tsak fövel tekere,
Harmadszor-is iffiú leányt artzul üté,
Néki így felele tovább nem türheté:

Te Argirus azért fáradtálé értem,
Hogy vendégim előtt így gyalázz meg engem,
Szégyennel illessed én Király. fejem,
Mondgyad okát mostan énnékem édesem.

Az leánynak szeme könyben forog vala,
Argirus-.. rajta úgy kesereg vala,
Szép ékes beszéddel néki így szó. vala,
Majd meg-mondom okát szivem halgass reá.

Atyámat anyámat éretted el-hadtam,
Gazdag orsz.gomtol nagy meszsze távoztam,
Az te szerelmedért nag. meszsze bujdostam,
Veszedelmes helyen nagy sokat fo.gottam.

Mikor már házadhoz közel jöttem vólna,
Három szép szüz leány előmben jött vala,
Kik felölem néked .. hi⁵⁷

⁵⁷Őrszó.

4. fejezet - XVIII. SZÁZADI FORRÁSOK

1. NÜRNBERG, 1720-AS ÉVEK

da, Mert ő onnat foha nem jöhetne vizsgálza.

En or a városban fok károkat törtém, Mert farkas ké-
pében fok barmokat őrtém, Mihelt ők meg rúgyák hogy
én oda mentem, Halálom énnékem ő közöttök lézen.

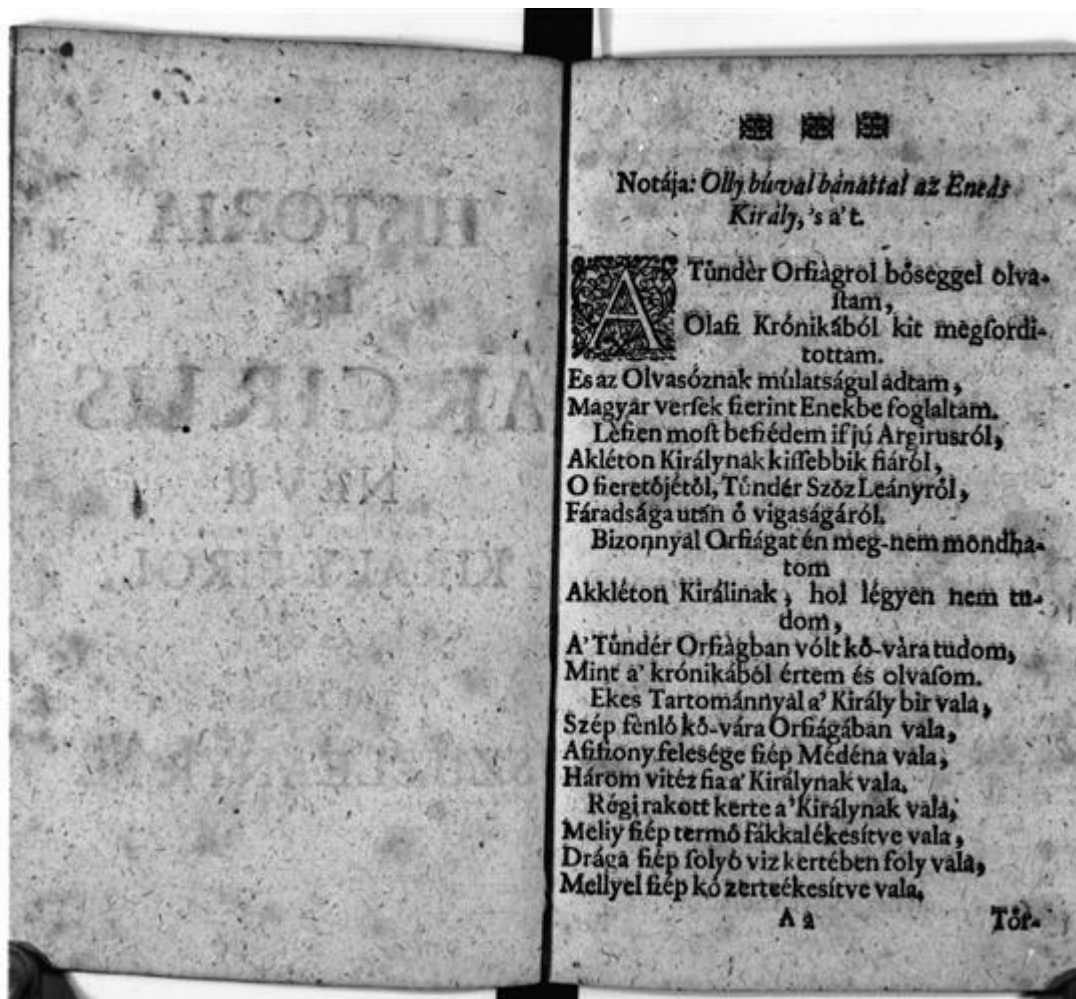
Az nagy ember monda: Hallod mit beszéllek, Men-
ten macny ne várjad hogy többék üldgelek, Akarattyá el-
len útra eredének, Nagy erős útakon éjel nappal mennek,
Menélben fok időimár hogy tört volna, Egy nagy
magos hegyre fel mentenek vala, Egy nagy lézés mezőn
várolt meg-mutatá, Nem megyek már tovább az iftúnak
monda.

Mert ha az határban immár én bé-mégyek, Mihelt ő
nékik abban léfzen hitek, Tudom én bizonyal engemet
meg-ölnék, Meny-el jár békével én-is vizsgálza-térék.

B 2

Argis

HISTORIA Egy ÁRGÍRUS NEVŰ KIRÁLY-FIRÓL, és egy TÜNDÉR SZÜZLEÁNYRÓL.

Nótája: Olly búval bánattal az Eneás Király, 's a' t.

A Tündér Or?ágrol bőszeggel olvasom,
Ola?z Krónikából kit megfordítottam.
Es az Olvasóznak mulatságul adtam,
Magyar ver?ek ?zerint Enekbe foglaltam.

Le?zen mo?t be?zédem ifjú Argirusról,
Akléton Királynak ki??ebbik fiáról,
O ?zeretőjétől, Tündér Szöz Leányról,
Fáradtsága után ő vigaságáról.

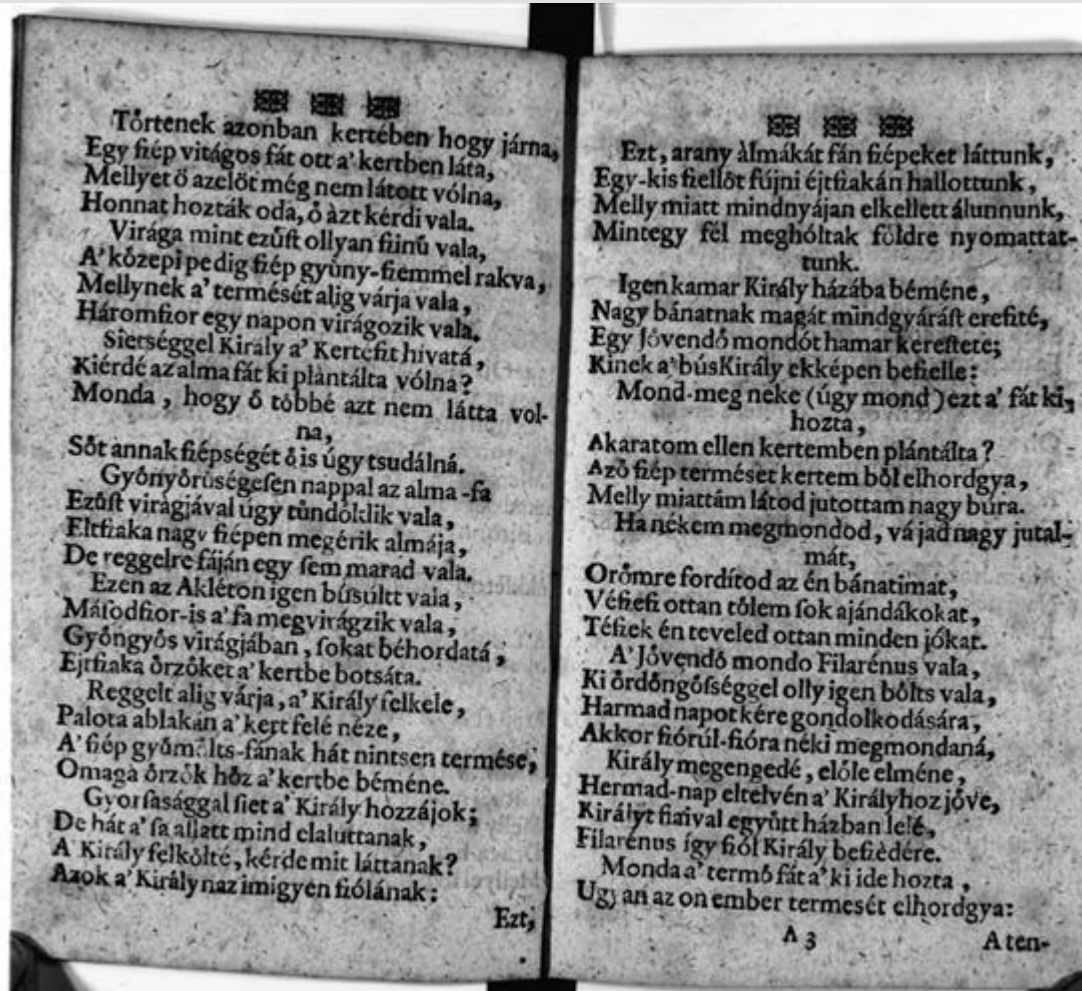
Bizonnyal Or?ágot én meg-nem mondha-tom
Akléton Királinak, hol légyen nem tu-dom,
A' Tündér Or?zagban volt kö-vára tudom,
Mint a' krónikából értem és olvasom.

Ekes Tartománnyal a' Király bir vala,
Szép fenlő kö-vára Or?ágában vala,

A?z?zony felesége ?zép Médéna vala,
Három vitéz fia a' Királynak vala.

Régi rakott kerte a' Királynak vala,
Meliy ?zép termő fákkal ékesítve vala,
Drága ?zép folyó viz kertében foly vala,
Mellyel ?zép kö zerteékesítve vala.

Tör-

Törteneke azonban kertében hogy járna,
Egy ?zép vitéz fia ott a' kertben láta,
Mellyet ő azelőt még nem látott volna,
Honnat hozták oda, ő azt kérdi vala,

Virága mint ezü?t olyan ?zinü vala,
A' közepi pedig ?zép gyöny-?zemmel rakva,
Mellynek a' termését alig várja vala,
Három?zor egy napon virágozik vala.

Sietséggel Király a' Kerté?t hivatá,

Kiérdé az alma fát ki plantálta volna?
Monda, hogy ő többé azt nem látta vol-na,
Sőt annak szépségét ő is úgy tsudálná.

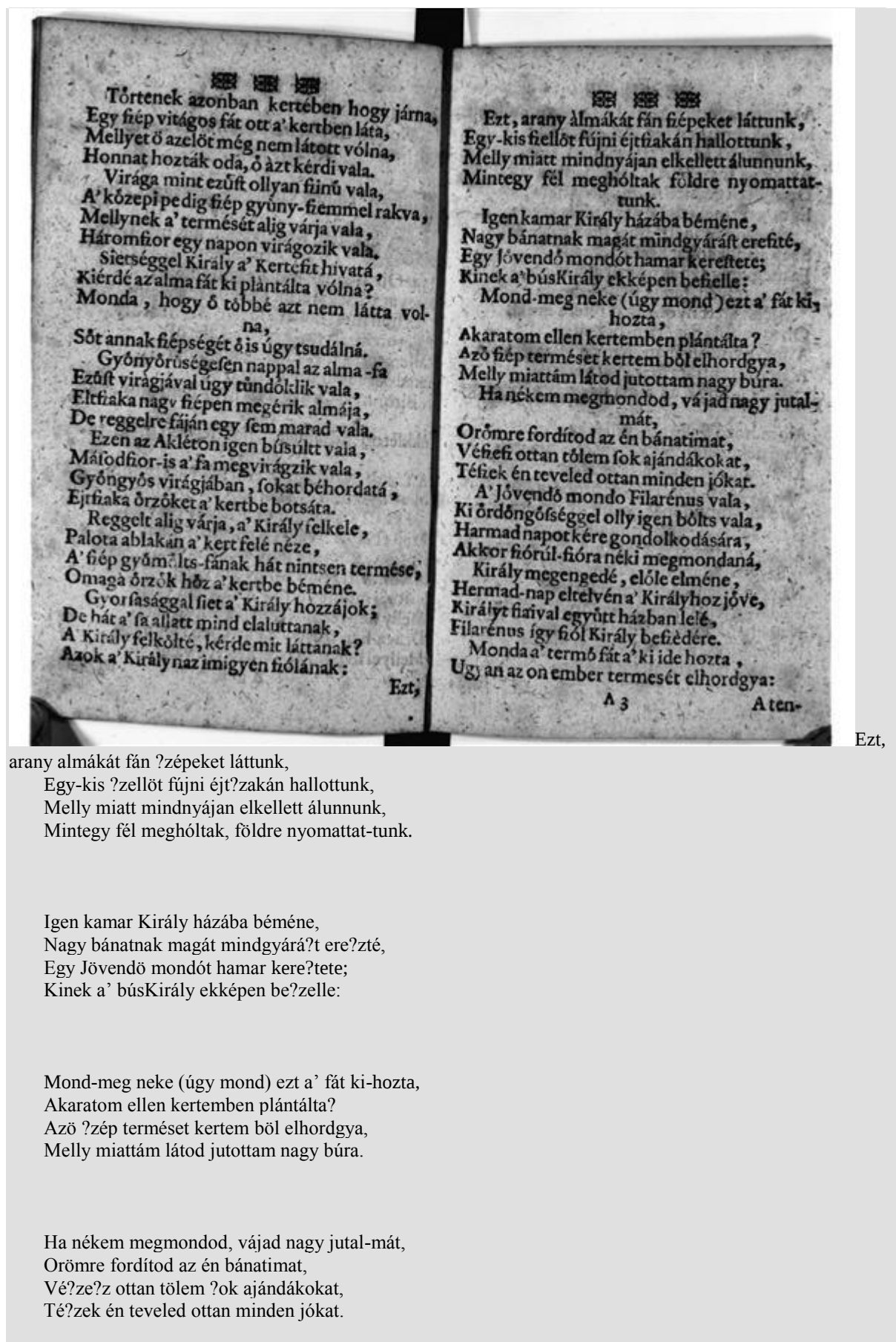
Gyönyörűsége?en nappal az alma-fa
Ezü?t viragjával úgy tündöklök vala,
Elt?zaka nagy ?zépen megéri almája,
De reggelre fáján egy ?em marad vala.

Ezen az Akléton igen búsult vala,
Má?od?zor-is a' fa megvirágzik vala,
Gyöngyös virágjában, ?okat behordatá,
Ejt?zaka örzöket a' kertbe botsáta.

Reggelt alig várja, a' Király felkele,
Palota ablakán a' kert felé néze,
A' ?zép gyümöls-fának hát nintsen termése,
Omaga örzök höz a' kertbe béméne.

Gyor?asággal ?iet a' Király hozzájok;
De hát a' fa allatt mind elaluttanak,
A Király felkölté, kérde mit láttanak?
Azok a' Királynaz imígyen ?zólának:

Ezt,

arany almákát fán ?zépeket láttunk,
 Egy-kis ?zellöt fűjni éjt?zakán hallottunk,
 Melly miatt mindnyájan elkellett álunnunk,
 Mintegy fél meghóltak, földre nyomattat-tunk.

Igen kamar Király házába béméne,
 Nagy bánatnak magát mindgyará?t ere?zté,
 Egy Jövendő mondót hamar kere?tete;
 Kinek a' búsKirály ekképen be?zelle:

Mond-meg neke (úgy mond) ezt a' fát ki-hozta,
 Akaratom ellen kertemben plántálta?
 Azö ?zép termését kertemből elhordgya,
 Melly miattám látod jutottam nagy bura.

Ha nékem megmondod, vájad nagy jutal-mát,
 Örökre fordítod az én bánatimat,
 Vé?ze?z ottan tölem ?ok ajándákokat,
 Té?zek én teveled ottan minden jókat.

A' Jövendő mondo Filarénus vala,
 Ki ördöngő?séggel olly igen bölts vala,
 Harmad napot kére gondolkodására,
 Akkor ?zórúl-?zóra néki megmondaná,

Király megengedé, előle elméne,
 Hermad-nap eltelvén a' Királyhoz jöve,
 Királyt fiaival együtt házban lelé,
 Filarénus így ?zól Király be?zedére.

Monda a' termő fát a' ki ide hozta,
 Ugyan az on ember termését elhordgya:
 A ten-

tennen gyermeked néked megmondhatja,
 ki fának termését megóalmazhatja.

Ennek ő kedvéért hozták e' fát ide,
 Az ő ?zép ?zemélyét kívánta látnia;
 De az Felségednek fordul bánatjára,

Es te gyermekednek nagí bújdosására.

Filarénus ennél többet ott nem ?zóla,
Szép ajándékokat Királi néki ada,
Fa megvirágoznék immár alig várja,
Idő reá telvén, fénlik ?zép virága.

Szép vetett nyo?zolyát tétete fa alá,
Onagyobbik fiát őrizni botsátá,
A ?zép nyo?zolyában, hanyat fek?izik vala,
A' ?zép termő fára ?zemével néz vala.

Látá, hogy az almá nagy ?zépen megérék,
Alom hozó ?zellő azontúl érkezék,
Nagi nekez éloomtól ?zegéni elnyomaték,
Királytól, aluva regel találaték.

Középső fiát-is, elküldé próbára,
Jövendő-mondónak parantsolattyára,
Ha?onlatósképen ez ?zintén úgy jára;
Király megharagvék Jövendő mondóra,

Szegéni Filarénu?t piatzra viteté,
Nagy hirtelenséggel fejét elütteté,
Nem fog ?em mit az ő könyörgő be?zéde,
Nagy hanartal Király kázába béméne.

Királi felsége a' Médéna A?z?zony,
ki??ebbik fiával béméne azajtón,
Kira-

Királyt vigasztallia szép Médéna Afizony,
Kisfebbik fiával a' szép Argirusal.

Tekinteres Ifjú az Argirus vala,
Nagy ékes befűdű szép termetű vala,
Szép ékes erköltsel felrukázva vala,
kiért az Országban nékihiere vala,

Nagy kegyes befűddel Attyát vigasztal-
lya:
En szerelmes Atyám, a' Kiralynak monda,
Egy szót szólnék, hogy ha Felséged nem bárá,
Es ha rá hajlana én kívánságomra.

Im látod bátyáim meg-nem őrizhettek,
Sem az őrizők-is ezekben nem vőttek,
Alma lopót nőked meg-nem jelenthették,
Felséget bynattyát ném engeztelhették.

A' Jövendő-mondót megöletéd látom,
Melly tselekedeted bizoni igen bánom,

Királyt vigasztallia szép Médéna Afizony,
Kisfebbik fiával a' szép Argirusal.
Tekinteres Ifjú az Argirus vala,
Nagy ékes befűdű szép termetű vala,
Szép ékes erköltsel felrukázva vala,
kiért az Országban nékihiere vala,
Nagy kegyes befűddel Attyát vigasztal-
lya:

En szerelmes Atyám, a' Kiralynak monda,
Egy szót szólnék, hogy ha Felséged nem bárá,
Es ha rá hajlana én kívánságomra.

Im látod bátyáim meg-nem őrizhettek,
Sem az őrizők-is ezekben nem vőttek,
Alma lopót nőked meg-nem jelenthették,
Felséged bynattyát ném engeztelhették.

A' Jövendő-mondót megöletéd látom,
Melly tselekedeted bizoni igen bánom,
Mert mi jövendőlt volt, igaz léfien tudom,
Nékem jelentette éjtfiakai álmom.

En szerelmes Atyám hadd mennek-e len-is,
Ha megőrizherem próbállyam-meg én-is,
Az álom hozó fiál ha reám támad-is.
Miként a' több őrzők ha elaluszom-is.

A' keserves Király monda Argirusnak:
Szerelmes szép fiam, az én bánatomnak,
Ne örülly, oly igen én búsulásonnak,
Ne légy oka fiam minden bánatomnak.

Mert ha igaz léfien Filarénus fiava,
Bánatomra nekem ez dolog fordulna,

A 4

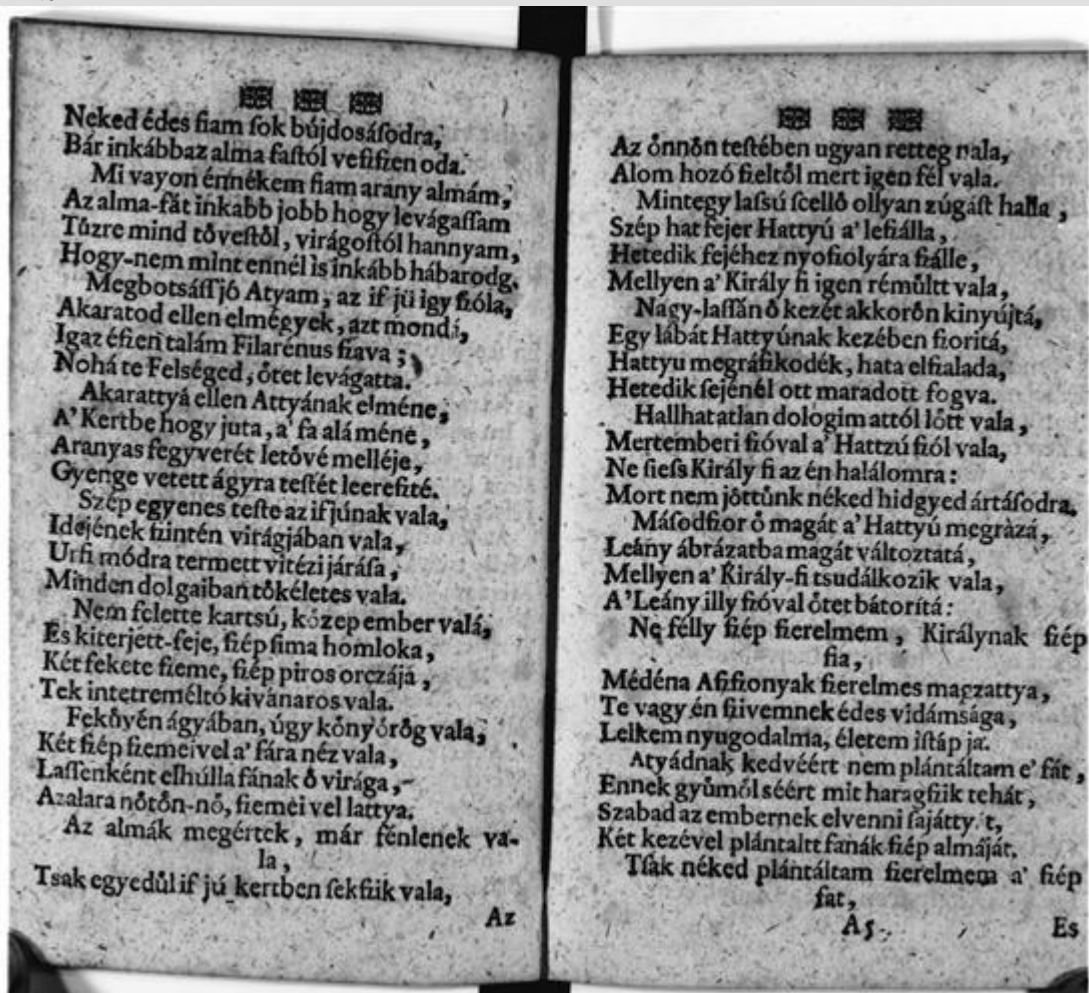
Né-

Mert mi jövendölt vólt, igaz lé?zen tudom,
Nékem jelentette éjt?zakai álmom.

En ?zerelmes Attyám hadd mennek-el en-is
Ha megörizhetem próbállyam-meg én-is,
Az álom hozó ?zál ha reám támad-is,
Miként a' több örzök ha elalu?zom-is.

A' ke?erves Király monda Argirusnak:
Szerelmes ?zép fiam, az én bánatomnak,
Ne örülly, olly igen én búsulá?omnak,
Ne légy oka fiam minden bánatimnak.

Mert ha igaz lé?zen Filarénus ?zava,
Bánatomra nékem ez dolog fordulna,
Né-

Neked édes fiam ?ok bújdosa?odra,
Bár inkábbaz alma fá?tól ve?z?zen oda.

Mi vayon énnékem fiam arany almám,

Az alma-fát inkább jobb hogy levága??am
Tüzzre mind töve?től, virágo?tól hanyam,
Hogy-nem mint ennél is inkább hábarodg,

Megbótsá?? jó Atyam, az ifjú így ?zóla,
Akaratod ellen elmégyek, azt mondá,
Igaz é?zen talám Filarénus ?zava;
Nohá te Felséged, ötöt levágatta.

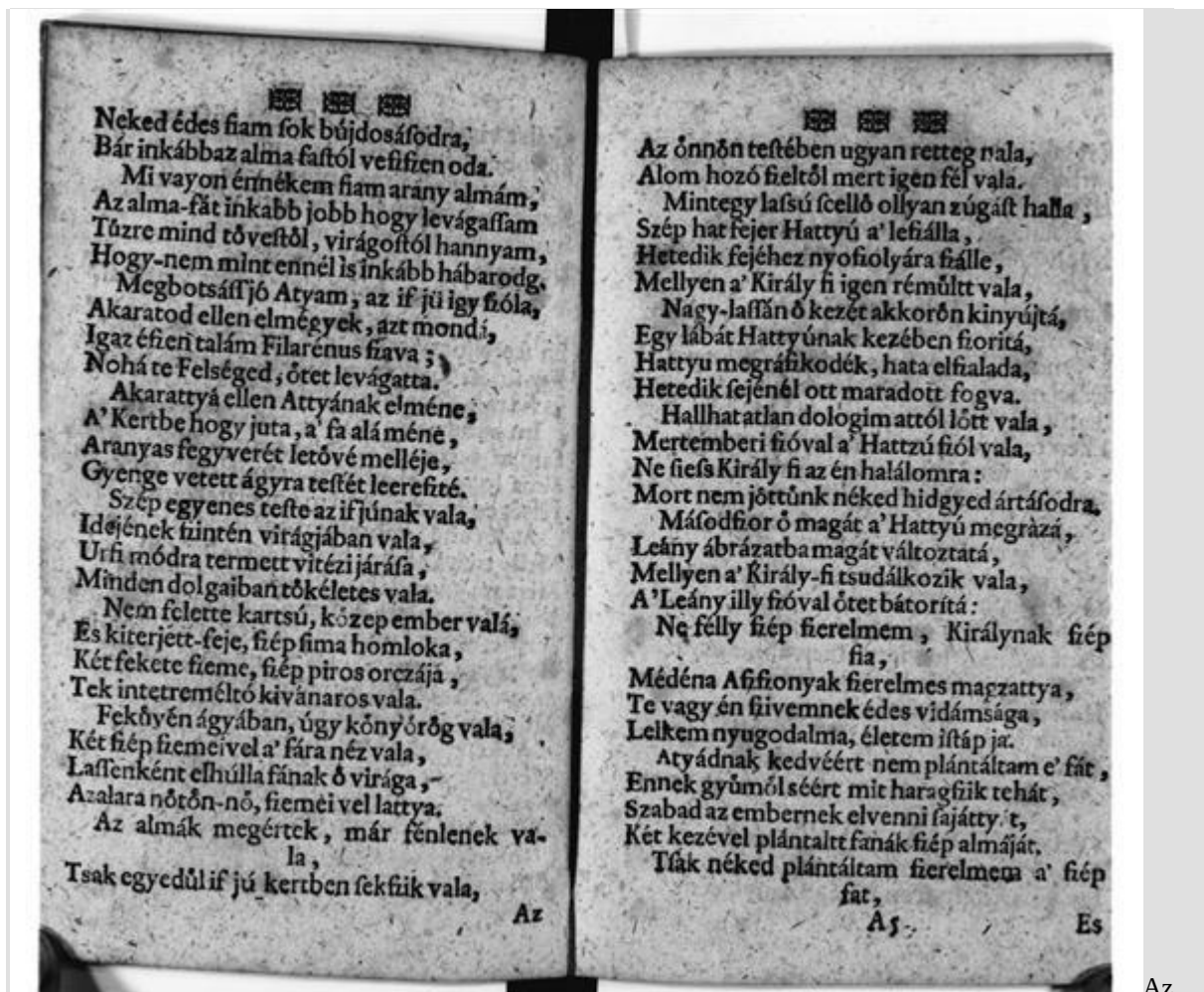
Akarattyá ellen Attyának elméne,
A' Kertbe hogy juta, a' fa alá méne,
Aranyas fegyverét letövé melléje,
Gyenge vetett ágyra te?tét leere?zté.

Szép egyenes te?te az ifjúnak vala,
Idejének ?zintén virágjában vala,
Urfi módra termett vitézi járá?a,
Minden dolgaiban tökéletes vala.

Nem felette kartsú, közep ember valá,
Es kiterjett-feje, ?zép ?íma homloka,
Két fekete ?zeme, ?zép piros orczája,
Tek intetreméltó kíváncsú vala.

Feküvén ágyában, úgy könyörög vala,
Két ?zép ?zemeivel a' fára néz vala,
La??enként elhúlla fának ő virága,
Azalára nőtön-nő, ?zemei vel lattyá.

Az almák megértek, már fénlenek vala,
Tsak egyedül ifjú kertben fek?zik vala,
Az

önnön te?tében ugyan retteg nala,

Alom hozó ?zeltől mert igen fél vala.

Mintegy la?sú ?cellő olyan zúgá?t halla,
Szép hat fejer Hattyú a' le?zálla,
Hetedik fejéhez nyo?zolyára ?zálle,
Mellyen a' Király fi igen rémültt vala,

Nagy-la??án ő kezét akkorön kinyújtá,
Egy lábát Hattyúnak kezében ?zoritá,
Hattyu megrá?zkodék, hata el?zalada,
Hetedik fejénél ott maradott fogva.

Hallhatatlan dologim attól lött vala,
Mertemberi ?zóval a' Hattú ?zól vala,
Ne ?ie?s Király fi az én halálomra:
Mort nem jöttünk néked hidgyed ártá?odra.

Má?od?zor ő magát a' Hattyú megrázá,

Az

fat,

Aj.

Es

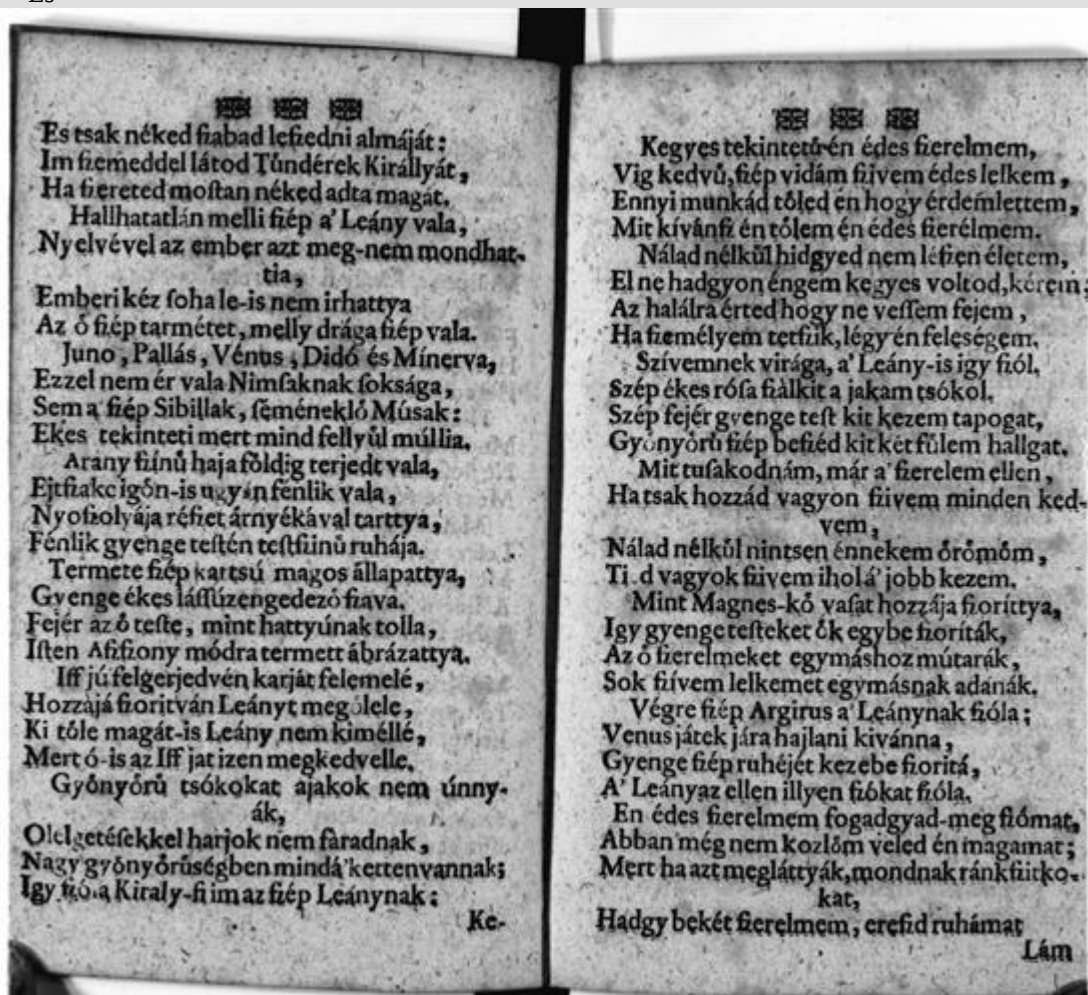
Az

Leány ábrázatba magát változtatá,
Mellyen a' Király-fi tsudálkozik vala,
A' Leány illy ?zóval ötet bátoritá:

Ne fély ?zép ?zerelmem, Királynak ?zép fia,
Médéna A?z?zonyak ?zerelmes magzattya,
Te vagy én ?zivemnek édes vidámsága,
Lelkem nyugodalma, életem i?táp ja.

Atyádnak kedvéért nem plántáltam e' fát,
Ennek gyümölséért mit harag?zik tehát,
Szabad az embernek elvenni ?ajáttját,
Két kezével plántaltt fanák ?zép almáját.

T?ak néked plántáltam ?zerelmem a' ?zép fat,
Es

tsak néked ?zabad le?zedni almáját:
Im ?zemeddel látod Tündérek Királyját,
Ha ?zereted mo?tan néked adta magát.

Hallhatatlán melli ?zép a' Leány vala,
Nyelvével az ember azt meg-nem mondhat-tia,
Emberi kéz ?oha le-is nem írhattya
Az ő ?zép tarmétet, melly drága ?zép vala.

Juno, Pallás, Vénus, Didó és Mínera,
Ezzel nem ér vala Nim?aknak ?oksága,
Sem a ?zép Sibillak, ?éméneklő Músak:
Ekes tekinteti mert mind fellyül múllia.

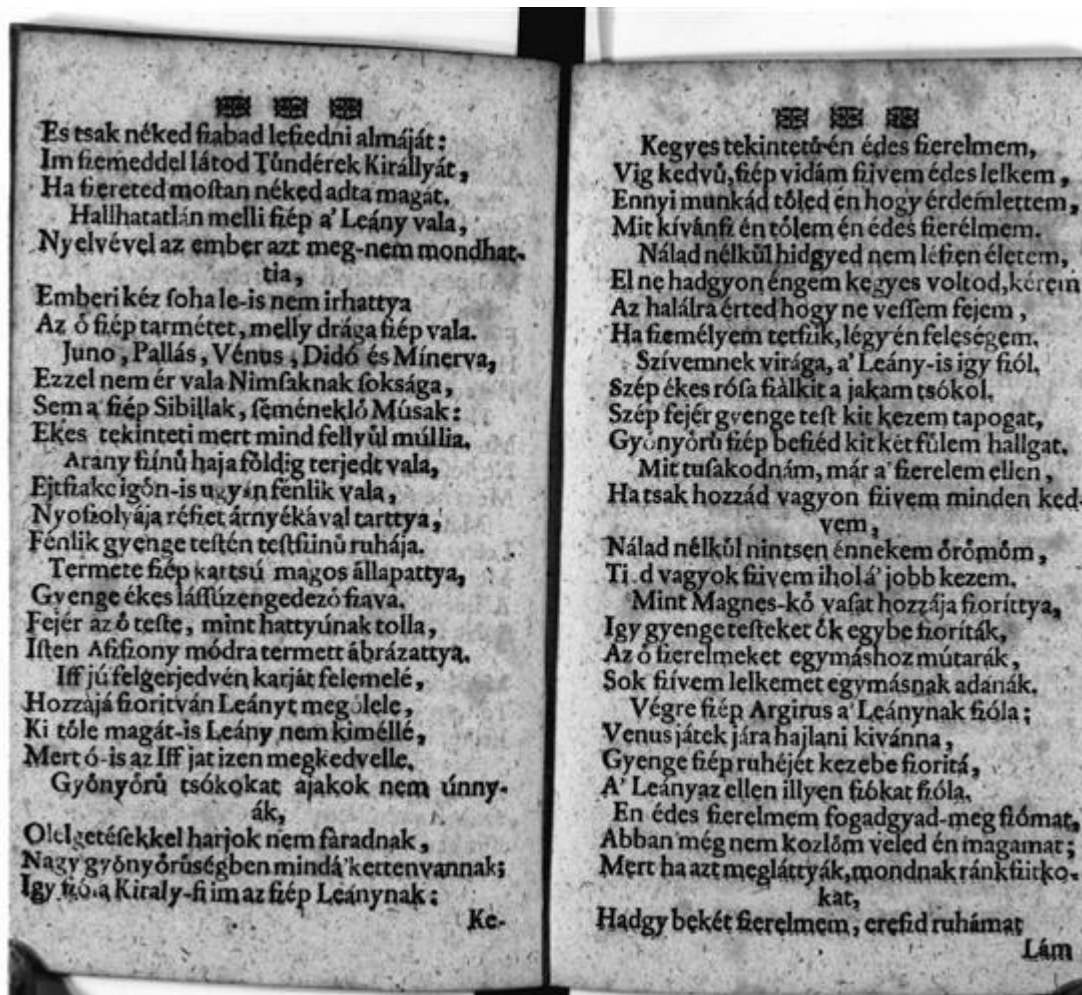
Arany ?zínü haja földig terjedt vala,
Ejt?zakc igön-is ugyan fénlik vala,
Nyo?zolyája ré?zet árnyékával tarttya,
Fénlik gyenge te?tén te?t?zinü ruhája.

Termete ?zép kartsú magos állapattya,
Gyenge ékes lá??üzengedező ?zava.
Fejér az ő te?te, mint hattyúnak tolla,
I?ten A?z?zony módra termett ábrázattya.

Iff jú felgerjedvén karját felemelé,
Hozzájá ?zorítván Leányt megölele,
Ki töle magát-is Leány nem kiméllé,
Mert ó-is az Iff jat izen megkedvelle.

Gyönyörü tsókokat ajakok nem únny-ák,
Olelgeté?ekkel harjok nem fáradnak,
Nagy gyönyörűségben mindá'kettenvannak;
Igy ?zóla Kiraly-fí im az ?zép Leanynak:

Ke-

Kegyes tekintetű én édes ?zerelmem,
 Vig kedvű, ?zép vidám ?zivem édes lelkem,
 Ennyi munkád tőled én hogy érdemlettem,
 Mit kíván?z én tőlem én édes ?zerélmem:

Nálad nélkül hidgyed nem lé?zen életem,
 El ne hadgyon engem kegyes voltod, kérem;
 Az halálra érted hogy ne ve??em fejem,
 Ha ?zemélyem tet?zik, légy én feleségem.

Szívemnek virága, a' Leány-is így ?zól.
 Szép ékes ró?a ?zalkit a jakam tsókol.
 Szép fejtér gyenge te?t kit kezem tapogat,
 Gyönyörű ?zép be?zéd kit két fülem hallgat.

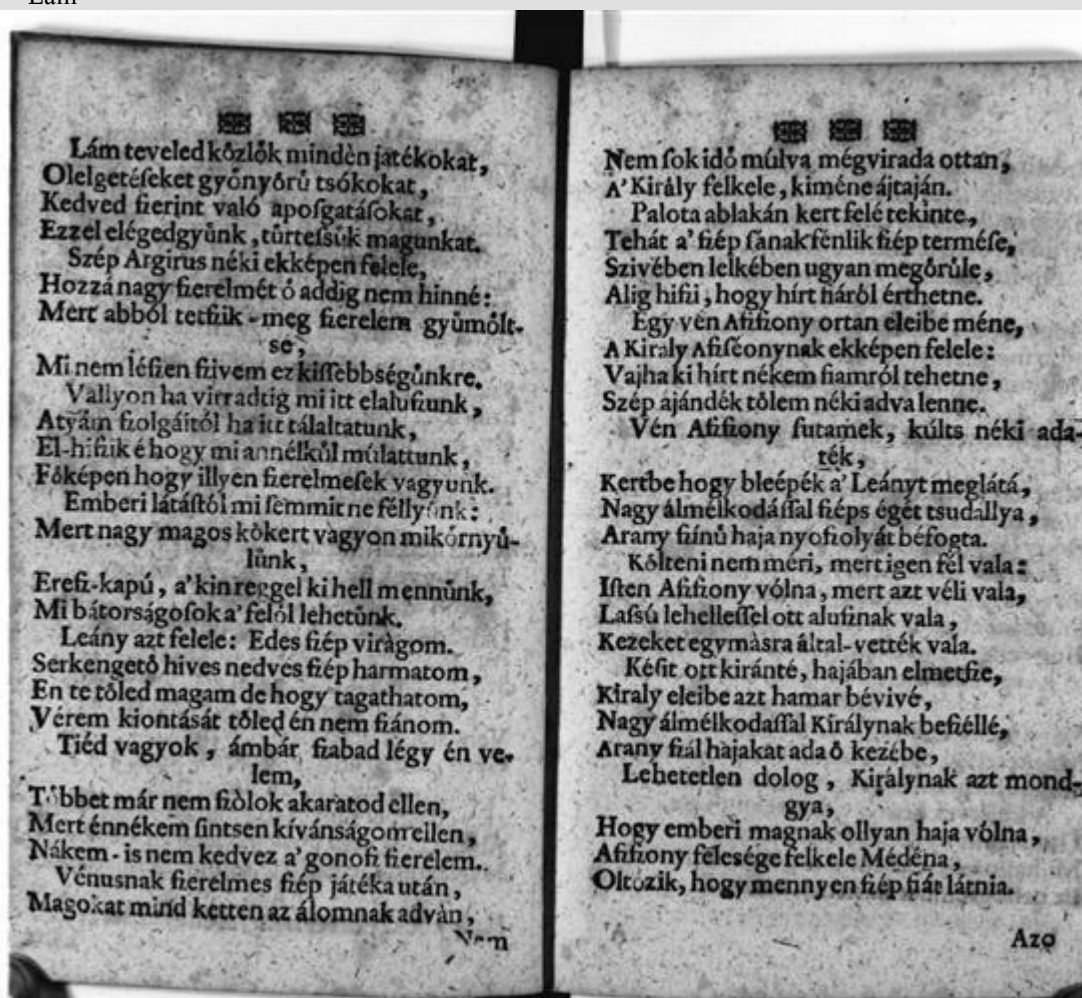
Mit tu?akodnám, már a' ?zerelem ellen,
 Ha tsak hozzád vagyon ?zivem minden ked-vem,
 Nálad nélkül nintsen énnekem örömöm,
 Ti d vagyok ?zivem ihol á' jobb kezem.

Mint Magnes-kő va?at hozzája ?zorította,
 Így gyengete?teket ök egybe ?zoríták,
 Az ő ?zerelmeket egymáshoz mútarák,
 Sok ?zívem lelketem egymásnak adanak.

Végre ?zép Argirus a' Leánynak ?zóla;
 Venus játék jára hajlani kívánna,
 Gyenge ?zép ruháját kezebe ?zorítá,
 A' Leányaz ellen ilyen ?zókat ?zóla.

En édes ?zerelmem fogadgyad-meg ?zómat,
 Abban még nem kozlöm veled én magamat;
 Mert ha azt meglátták, mondnak ránk?zitko-kat,
 Hadgy bekét ?zerelmem, ere?zd ruhámat.

Lám

teveled közlök minden játékokat,
 Olelgeté?eket gyönyörű tsókokat,
 Kedved ?zerint való apo?gatá?okat,

Ezzel elégedgyünk, türte?sük magunkat.

Szép Argirus néki ekképen felele,
Hozzá nagy ?zerelmét ő addig nem hinné:
Mert abból tet?zik-meg ?zerelem gyümölt-se,
Mi nem lé?zen ?zivem ez ki??ebbségünkre.

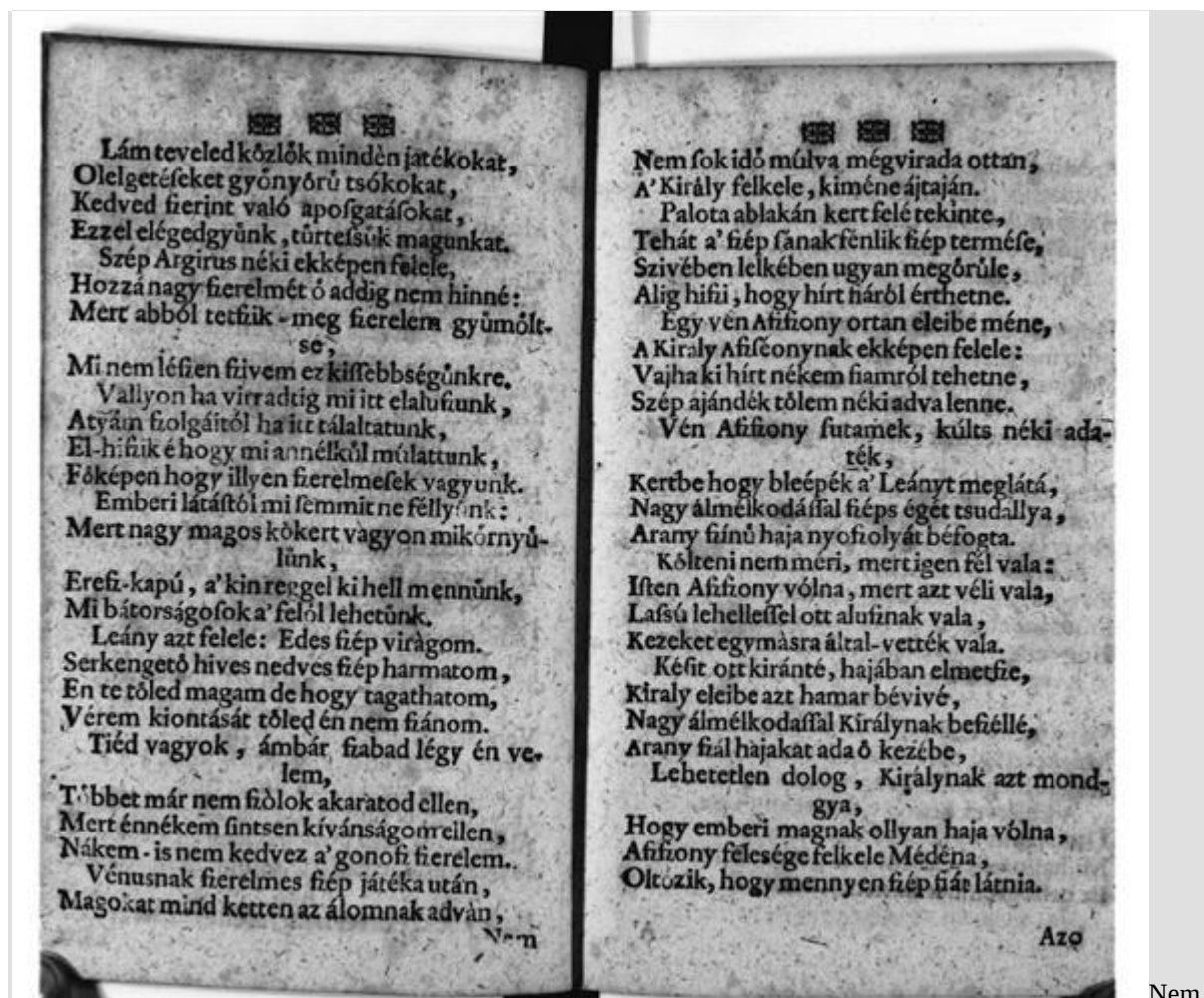
Vallyon ha virradtig mi itt elalu?zunk,
Atyám ?zolgáitól ha itt találtatunk,
El-hi?zik é hogy mi annélkül múltattunk,
Föképen hogy ilyen ?zerelme?ek vagyunk.

Emberi látá?tól mi ?emmit ne félyünk:
Mert nagy magos kökert vagyon mikörnyü-lünk,
Ere?z-kapú, a'kin reggel ki hell mennünk,
Mi bátorságo?ok a' felöl lehetünk.

Leány azt felele: Edes ?zép virágom.
Serkengető hives nedves ?zép harmatom,
En te töled magam de hogy tagathatom,
Vérem kiontását töled én nem ?zánom.

Tiéd vagyok, ámbár ?zabad légy én velem,
Többet már nem ?zolok akaratod ellen,
Mert énnékem ?intsen kívánságom ellen,
Nákem-is nem kedvez a' gono?z ?zerelem.

Vénusnak ?zerelmes ?zép játéka után,
Magokat mind ketten az álomnak adván,
Nem

?ok idő múlva mégvirada ottan,
 A' Király felkele, kiméne ájtaján.

Palota ablakán kert felé tekinté,
 Tehát a' ?zép fának fénlik ?zép termé?e,
 Szívében lelkében ugyan megörüle,
 Alig hi?zi, hogy hírt fiáról érthetne.

Egy vén A?z?zony ortan eleibe méne,
 A Király A?z?éonynak ekképen felele:
 Vajha ki hírt nékem fiamról tehetne,
 Szép ajándék tőlem nékiadva lenne.

Vén A?z?zony futamek, külts néki ada-ték,
 Kertbe hogy bleépék a' Leányt meglátá,
 Nagy álmélkodá??al ?zéps égét tsudallya,
 Arany ?zínü haja nyo?zolyát befogta.

Költeni nem méri, mert igen fél vala:

Nem sok idő múlva mégvirada ottan,
 A' Király felkele, kiméne ájtaján.
 Palota ablakán kert felé tekinté,
 Tehát a' ?zép fának fénlik ?zép termé?e,
 Szívében lelkében ugyan megörüle,
 Alig hi?zi, hogy hírt fiáról érthetne.
 Egy vén Afizony ortan eleibe méne,
 A Király Afizéonynak ekképen felele:
 Vajha ki hírt nékem fiamról tehetne,
 Szép ajándék tőlem nékiadva lenne.
 Vén Afizony futamek, külts néki ada-
 ték,
 Kertbe hogy bleépék a' Leányt meglátá,
 Nagy álmélkodással ?zéps égét tsudallya,
 Arany ?zínü haja nyofolyát befogta.
 Költeni nem méri, mert igen fél vala:
 Isten Afizony vólna, mert azt véli vala,
 Lású lehelleffel ott aluszna vala,
 Kezeket egymásra által-vették vala.
 Kéfit ott kiránté, hajában elmetfie,
 Király eleibe azt hamar bevívé,
 Nagy álmélkodással Királynak befizéllé,
 Arany ?zínü hajakat ada ő kezébe,
 Lehetetlen dolog, Királynak azt mond-
 gya,
 Hogy emberi magnak olyan haja vólna,
 Afizony felesége felkele Médéna,
 Oltozik, hogy mennyen ?zép fiát látnia.

Azo

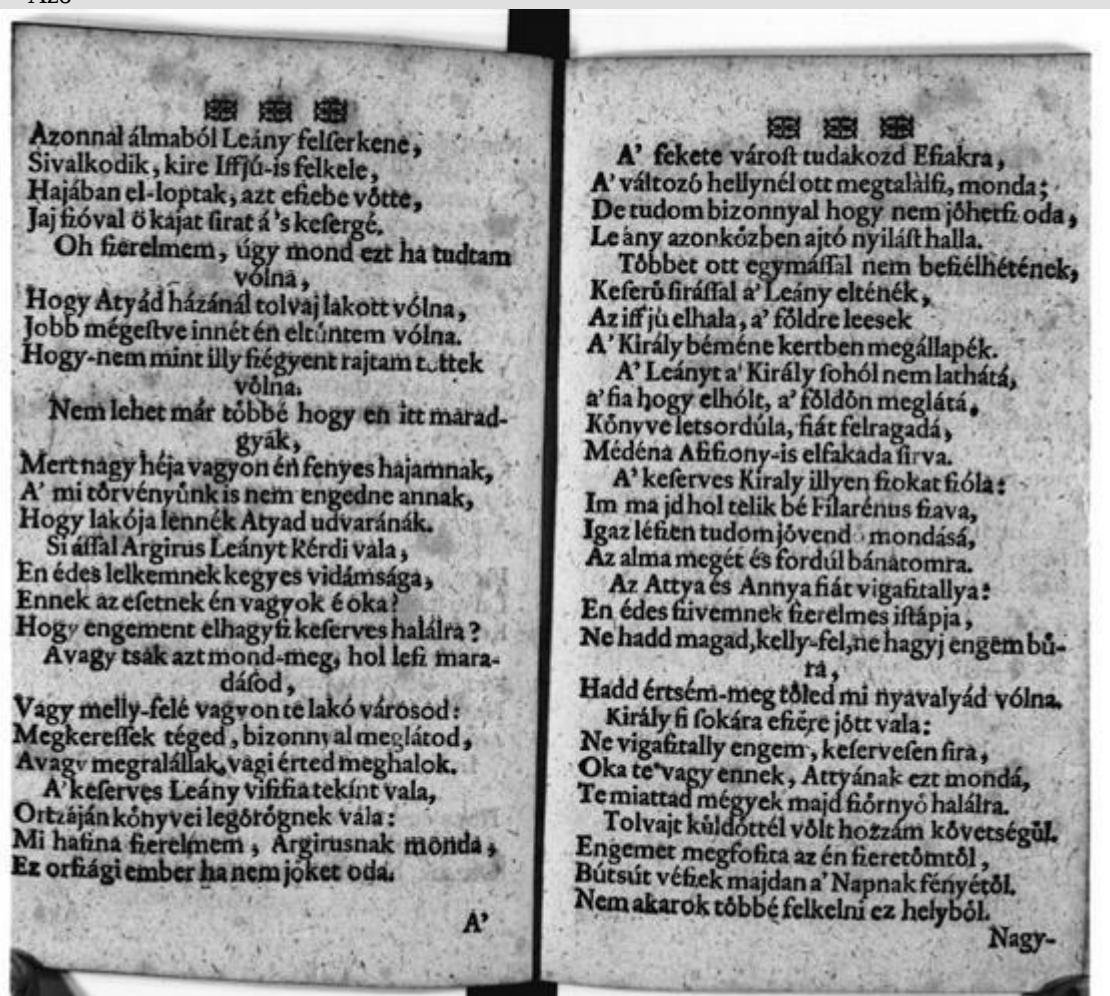
Nem

I?ten A?z?zony vólna, mert azt véli vala,
La?sú lehelle??el ott alu?znak vala,
Kezeket egymásra által-vették vala.

Ké?it ott kiránté, hajában elmet?ze,
Király eleibe azt hamar bévivé,
Nagy álmélkoda??al Királynak be?zélle,
Arany ?zál hajakat ada ő kezébe,

Lehetetlen dolog, Királynak azt mond-gya,
Hogy emberi magnak olyan haja vólna,
A?z?zony felesége felkele Médéna,
Oltozik, hogy mennyen ?zép fiát látnia.

Azo

Azonnal álmából Leány fel?erkene,
Sivalkodik, kire Iffjú-is felkele,
Hajában el-loptak, azt e?zebe vötte,
Jaj ?zóval ő kaját ?irat á's ke?ergé.

Oh ?zerelmem, úgy mond ezt ha tudtam volna,
Hogy Atyád házánál tolvaj lakott volna,
Jobb mége?tve innét én eltüntem volna.
Hogy-nem mint illy ?zégyent rajtam töttek volna.

Nem lehet már többé hogy en itt marad-gyak,
Mert nagy héja vagyon én fenyves hajamnak,
A' mi törvényünk is nem engedne annak,
Hogy lakója lennék Atyad udvarának.

Si á??al Argirus Leányt kérdi vala,
En édes lelkemnek kegyes vidámsága,
Ennek az e?etnek én vagyok é oka?
Hogy engement elhagy?z ke?erves halálra?

Avagy tsak azt mond-meg, hol le?z mara-dá?od,
Vagy melly-felé vagyon te lakó városod:
Mekkere??ek téged, bizonynal meglátod,
Avagy megralállak, vagi érted meghalok.

A' ke?erves Leány vi?z?za tekint vala,
Ortáján könyvei legörögnek vala:
Mi ha?zna ?zerelmem, Argirusnak monda,
Ez or?zági ember ha nem jöket oda.

A' fekete váro?t tudakozd E?zakra,
A' változó helynél ott megtalál?z, monda;
De tudom bizonynal hogy nem jöhet?z oda,
Leány azonközben ajtó nyilá?t halla.

Többet ott egymá??al nem be?zélhétének,
Ke?erü ?irá??al a' Leány elténék,
Az iffjú elhala, a' földre leeselek
A' Király béméne kertben megállapék.

A' Leányt a' Király ?ohól nem lathátá,
a' fia hogy elhólt, a' földön meglátá,
Könyve letsordúla, fiát felragadá,
Médéna A?z?zony-is elfakada ?irva.

A' ke?erves Kiraly illyen ?zokat ?zóla:
Im ma jd hol telik bé Filarénus ?zava,
Igaz lé?zen tudom jövendő mondása,

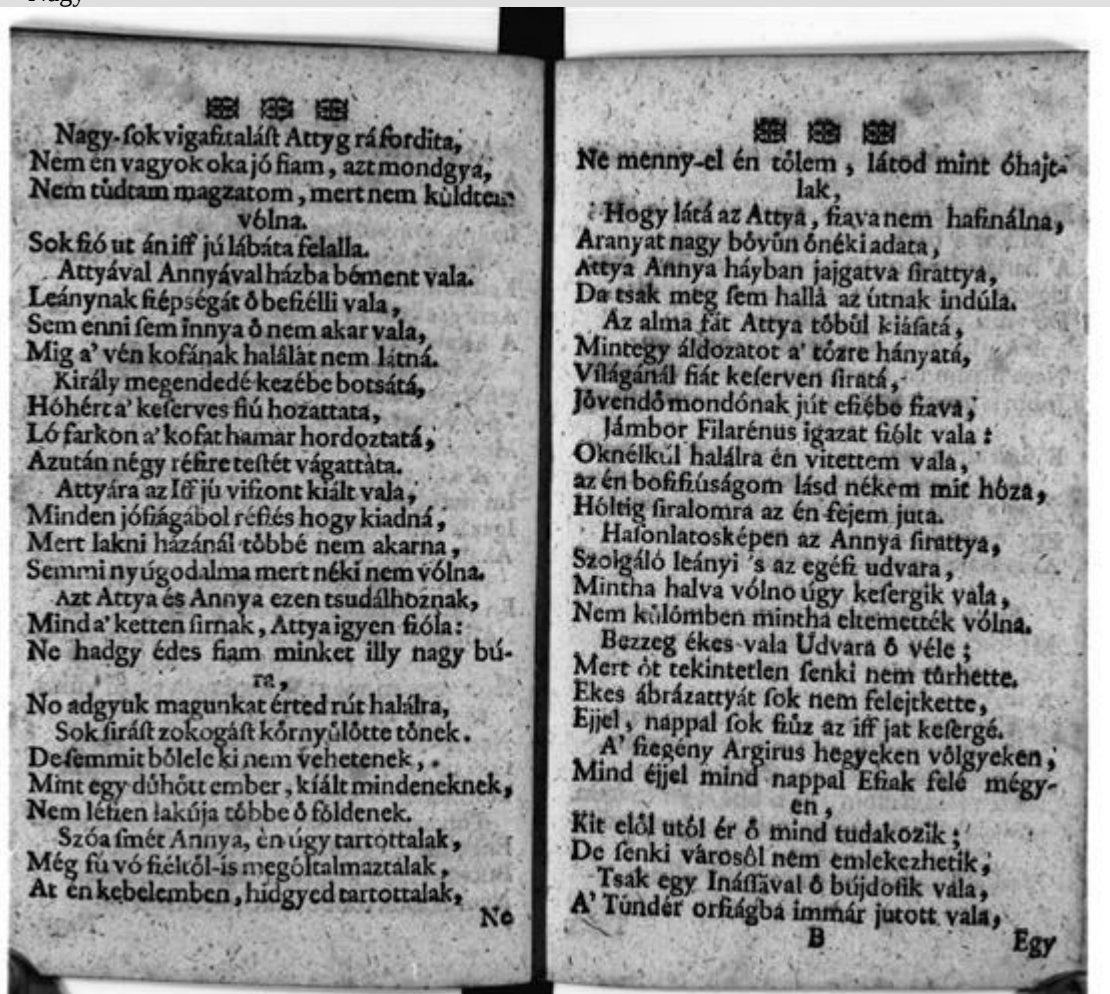
Az alma megét és fordul bánatomra.

Az Attya és Annya fiát viga?ztallya:
En édes ?zivemnek ?zerelmes i?tápja,
Ne hadd magad, kelly-fel, ne hagyj engem bü-ra,
Hadd értsém-meg töled mi nyavalyád volna.

Király fi ?okára e?zére jött vala:
Ne viga?ztally engem, ke?rve?en ?ira,
Oka te vagy ennek, Attyának ezt mondá,
Te miattad mégyek majd ?zörnyő halálra.

Tolvajt küldöttél völt hozzám követségül.
Engemet megfo?zta az én ?zeretömtől,
Bútsút vé?zek majdan a' Napnak fényétől.
Nem akarok többé felkelni ez helyből.

Nagy-

Nagy-?ok viga?ztalá?t Attyg rá fordita,
Nem én vagyok oka jó fiam, azt mondgya,

Nem tudtam magzatom, mert nem küldtem volna,
Sok ?zó ut án iff jú lábáta felalla.

Attyával Annyával házba bément vala.
Leánynak ?zépségát ő be?zélli vala,
Sem enni ?em innya ő nem akar vala,
Mig a' vén kofának halálát nem látná.

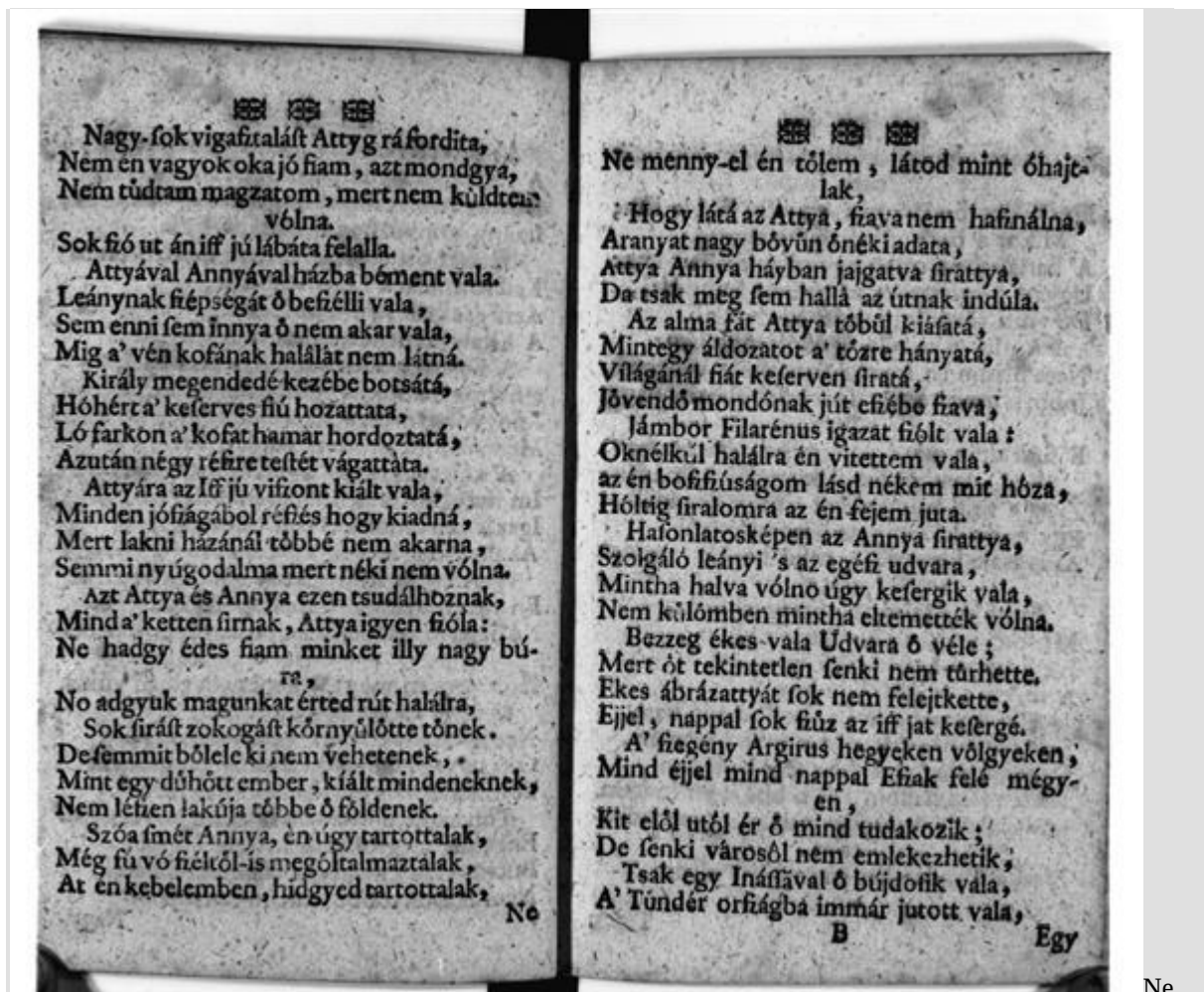
Király megendedé kezébe botsátá,
Hóhért a' ke?erves fiú hozattata,
Ló farkon a' kofát hamar hordoztatá,
Azután négy ré?zre te?tét vágattata.

Attyára az Iffjú vi?zont kiált vala,
Minden jó?zágából ré?zés hogy kiadná,
Mert lakni házánál többé nem akarna,
Semmi nyúgodalma mert néki nem volna.

Azt Attya és Annya ezen tsudálhoznak,
Mind a' ketten ?írnak, Attya igyen ?zóla:
Ne hadgy édes fiam minket illy nagy bú-ra,
No adgyuk magunkat érted rút halálra,

Sok ?irá?t zokogá?t környülötte tönek.
De ?emmit bölele ki nem vehetenek,
Mint egy dühött ember, kiált mindeneknek,
Nem lé?zen lakúja többé ő földenek.

Szóa ?mét Annya, en úgy tartottalak,
Még fű vó ?zéltől-is mególtalmaztalak,
At én kebelemben, hidgyed tartottalak,
Ne

meny-el én tölem, látod, mint óhajt-lak,

Hogy látá az Attya, ?zava nem ha?ználna,
Aranyat nagy bővün önéki adata,
Attya Annya háyban jajgatva ?irattya,
Da tsak meg ?em hallá az útnak indúla.

Az alma fát Attya többül kiá?atá,
Mintegy áldozatot a' tőzre hányatá,
Világánál fiát ke?erven ?iratá,
Jövendő mondának jút e?zébe ?zava,

Jámbor Filarénus igazat ?zólt vala:
Oknélkül halálra én vitettem vala,
az én bo?z?zúságom lásd nekem mit hóza,
Hóltig ?iralomra az én fejem juta.

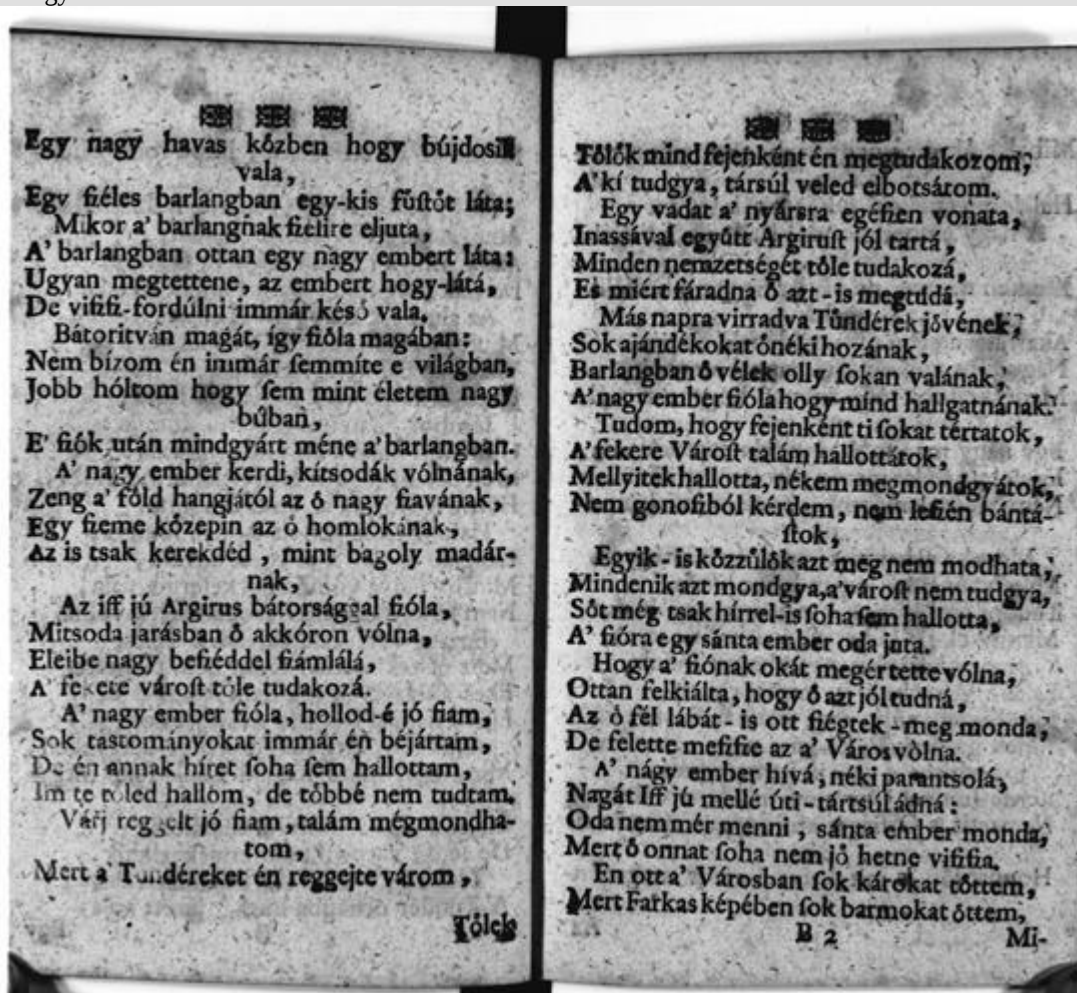
Ha?onlatosképen az Annya ?irattya,
Szolgáló leányi 's az egé?z udvara,

Mintha halva vólno úgy ke?ergik vala,
Nem külömben mintha eltemették vólno.

Bezzeg ékes vala Udvara ő véle;
Mert őt tekintetlen ?enki nem türhette.
Ekes ábrázattyát ?ok nem felejtette,
Ejjel, nappal ?ok ?züz az iff jat ke?ergé.

A' ?zegény Argirus hegyeken völgyeken,
Mind éjjel mind nappal E?zak felé mégy-en,
Kit elől utól ér ő mind tudakozik;
De ?enki városól nem emlekezhetik,

Tsak egy Iná??ával ő bújdo?ik vala,
A' Tündér or?zágba immár jutott vala,
Egy

nagy havas közben hogy bújdosik vala,
Egy ?zéles barlangban egy-kis fű?töt látá;

Egy

Mikor a' barlangnak ?zelire eljuta,
A' barlangban ottan egy nagy embert láta:
Ugyan megtettene, az embert hogy-látá,
De vi?z?z-fordúlni immár késő vala.

Bátoritván magát, így ?zöla magában:
Nem bízom én immár ?emmíte e világban,
Jobb holtom hogy ?em mint életem nagy búban,
E' ?zók után mindgyárt méne a' barlangban.

A' nagy ember kerdi, kítsodák vólnának,
Zeng a' föld hangjától az ő nagy ?zavának,
Egy ?zeme közepin az ő homlokának,
Az is tsak kerekdéd, mint bagoly madár-nak,

Az iff jú Argirus bátorsággal ?zóla,
Mitsoda jarásban ő akkóron vólna,
Eleibe nagy be?zéddel ?zámlálá, []
A fekete váro?t töle tudakozá.

A' nagy ember ?zóla, hollod-é jó fiam,
Sok tastományokat immár én bėjártam,
De én annak híret ?oha ?em hallottam,
Im te töled hallom, de többé nem tudtam.

Várj reggelt jó fiam, talám mégmondhatom,
Mert a' Tündérekét én reggejte várom,
Tölek

Tölök mind fejenként én megtudakozom,
A' ki tudgya, társul veled elbotsátom.

Egy vadat a' nyársra egé?zen vonata,
Inassával együtt Argiru?t jól tartá,
Minden nemzetségét tőle tudakozá,
Es miért fáradna ő azt-is megtudá,

Más napra virradva Tündérek jövének,
Sok ajándékokat önéki hozának,
Barlangban ő vélek olly ?okan valának,
A' nagy ember szóla hogy mind hallgatnának.

Tudom, hogy fejenként ti ?okat tértatok,
A' fekere Váro?t talám hallottátok,
Mellyitek hallotta, nékem megmondgyátok,
Nem gono?zból kérdelem, nem le?zén bántá-?tok,

Egyik-is közölök azt meg nem mondhatta,
Mindenik azt mondgya, a' váro?t nem tudgya,

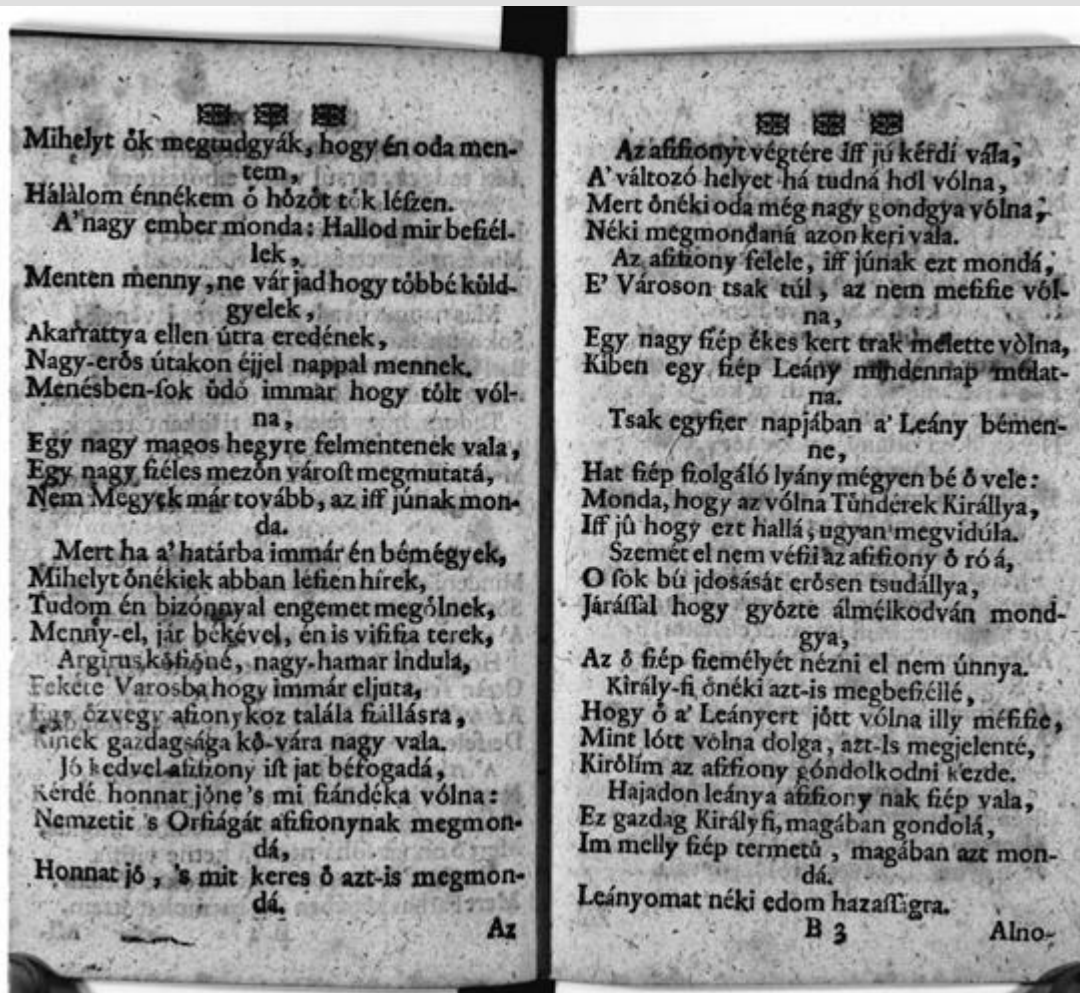
Tölök mind fejenként én megtudakozom,
A' ki tudgya, társul veled elbotsátom.
Egy vadat a' nyársra egé?zen vonata,
Inassával együtt Argiru?t jól tartá,
Minden nemzetségét tőle tudakozá,
Es miért fáradna ő azt-is megtudá,
Más napra virradva Tündérek jövének,
Sok ajándékokat önéki hozának,
Barlangban ő vélek olly ?okan valának,
A' nagy ember szóla hogy mind hallgatnának.
Tudom, hogy fejenként ti ?okat tértatok,
A' fekere Váro?t talám hallottátok,
Mellyitek hallotta, nékem megmondgyátok,
Nem gonofiból kérdelem, nem le?zén bántá-
ftok,
Egyik - is közölök azt meg nem modhata,
Mindenik azt mondgya, a' váro?t nem tudgya,
Sőt még tsak hírrel-is soha sem hallotta,
A' fióra egy sánta ember oda jata.
Hogy a' fióknak okát megértette volna,
Ottan felkiálta, hogy ő azt jól tudná,
Az ő fél lábát - is ott fégtek - meg monda,
De felette mesifia az a' Város volna.
A' nagy ember hívá, néki parantsolá,
Nagát Iff jú mellé úti - társul ádná:
Oda nem mér menni, sánta ember monda,
Mert ő onnat soha nem jó hetne vifitia.
En ott a' Városban sok károkat töttem,
Mert Farkas képében sok barmokat öttem,
B 2 Mi-

Sőt még tsak hírrel-is ?oha ?em hallotta,
A' ?zóra egy sánta ember oda juta.

Hogy a' ?zónak okát megértette volna,
Ottan felkiálta, hogy ő azt jól tudná,
Az ő fél lábát-is ott ?zégtek-meg monda,
De felette me?z?ze az a' Város volna.

A' nagy ember hívá, néki parantsolá,
Nagát Iff jú mellé úti-tártsúl ádná:
Oda nem mér menni, sánta ember monda,
Mert ő onnat ?oha nem jö hetne vi?z?za.

En ott a' Városban ?ok károkat töttem,
Mert Farkas képében ?ok barmokat öttem,
Mi-

Mihelyt ők megtudgyák, hogy én oda men-tem,
Hálálom énnékem ő hőzöt tök lé?zen.

A' nagy ember monda: Hallod mir be?zél-lek,

Menten menny, ne várjad hogy többé küld-gyelek,
Akarrattya ellen útra eredének,
Nagy-erős úton éjjel nappal mennek.

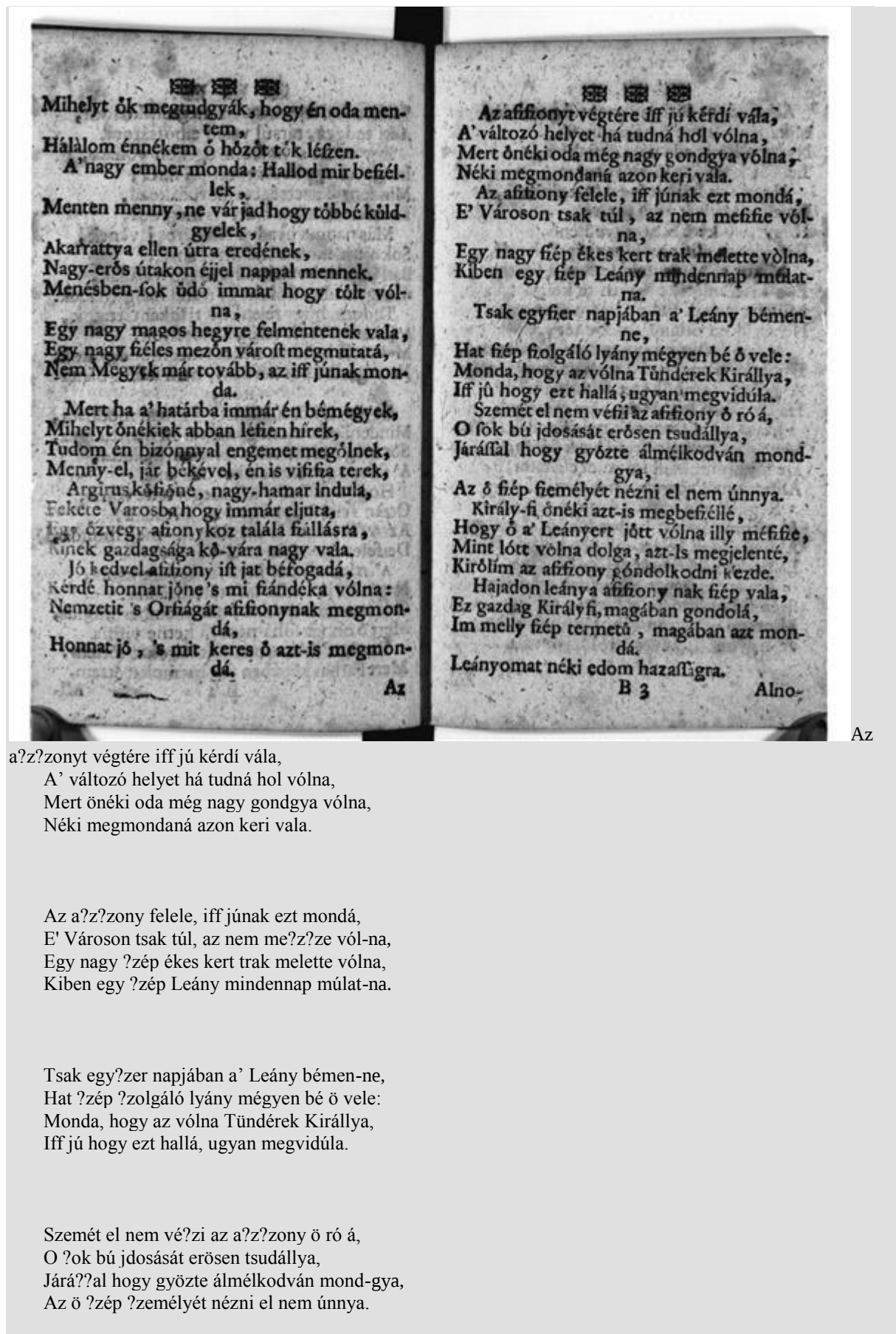
Menésben-?ok üdö immar hogy tölt vól-na,
Egy nagy magos hegyre felmentenek vala,
Egy nagy ?zéles mezőn váro?t megmutatá,
Nem Megyek már tovább, az iff júnak mon-da.

Mert ha a' határba immár én bémégyek,
Mihelyt önégiek abban lé?zen hírek,
Tudom én bizónnyal engemet megölnek,
Menny-el, jár békével, én is vi?z?za terek,

Argirus köszöné, nagy-hamar indula,
Fekete Varosba hogy immár eljuta,
Egy özvegy a?zonykoz találá ?zállásra,
Kinek gazdagsága kö-vára nagy vala.

Jó kedvel az a?z?zony ift jat befogadá,
Kérdé honnat jöne 's mi ?zándéka volna:
Nemzetit 's Or?zágát a?z?zonymak megmon-dá,
Honnat jö, 's mit keres ő azt-is megmon-dá.

Az

a?z?zonty végtére iff jú kérdi vála,
 A' változó helyet há tudná hol vólna,
 Mert önéki oda még nagy gondgya vólna,
 Néki megmondaná azon kerí vála.

Az a?z?zonty felele, iff júnak ezt mondá,
 E' Városon tsak túl, az nem me?z?ze vól-na,
 Egy nagy ?zép ékes kert trak melette vólna,
 Kiben egy ?zép Leány mindennap mulat-na.

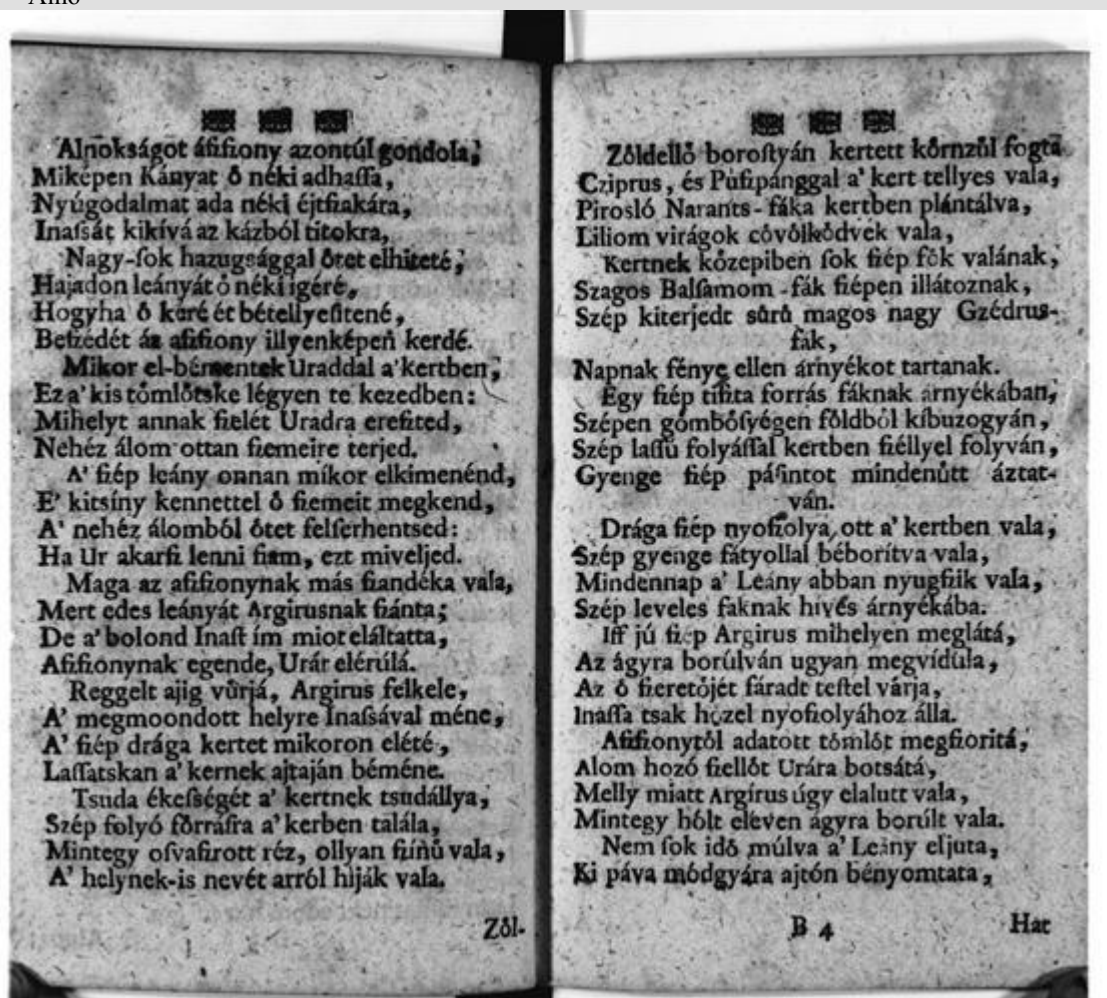
Tsak egy?zer napjában a' Leány bémén-ne,
 Hat ?zép ?zolgáló lyány mégyen bé ő vele:
 Monda, hogy az vólna Tündérek Királlya,
 Iff jú hogy ezt hallá, ugyan megvidúla.

Szemét el nem vé?zi az a?z?zonty ő ró á,
 O ?ok bú jdosását erősen tsudállya,
 Jára?al hogy győzte álmélkodván mond-gya,
 Az ő ?zép ?zemélyét nézni el nem únnya.

Király-fi önéki azt-is megbeszéllé,
Hogy ő a' Leányert jött volna illy mé?z?ze,
Mint lótt volna dolga, azt-ls megjelenté,
Kirölim az a?z?zony gondolkodni kezdé.

Hajadon leánya a?z?zony nak ?zép vala,
Ez gazdag Királyfi, magában gondolá,
Im melly ?zép termetü, magában azt mon-dá.
Leányomat néki edom haza??ágra.

Álno-

kságot á?z?zony azontúl gondola,
Miképen Kányat ő néki adha??a,
Nyúgodalmat ada néki éjt?zakára,
Ina?sát kikívá az kázból titokra.

Nagy-?ok hazugsággal ötet elhiteté,
Hajadon leányát ő néki igéré
Hogyha ő keré ét bétellye?itené,

Be?zédét áz a?z?zony ilyenképen kerdé.

Mikor el-bémentek Uraddal a' kertben,
Ez a' kis tömlötske légyen te kezeden:
Mihelyt annak ?zelét Uradra ere?zted,
Nehéz álom ottan ?zemeire terjed.

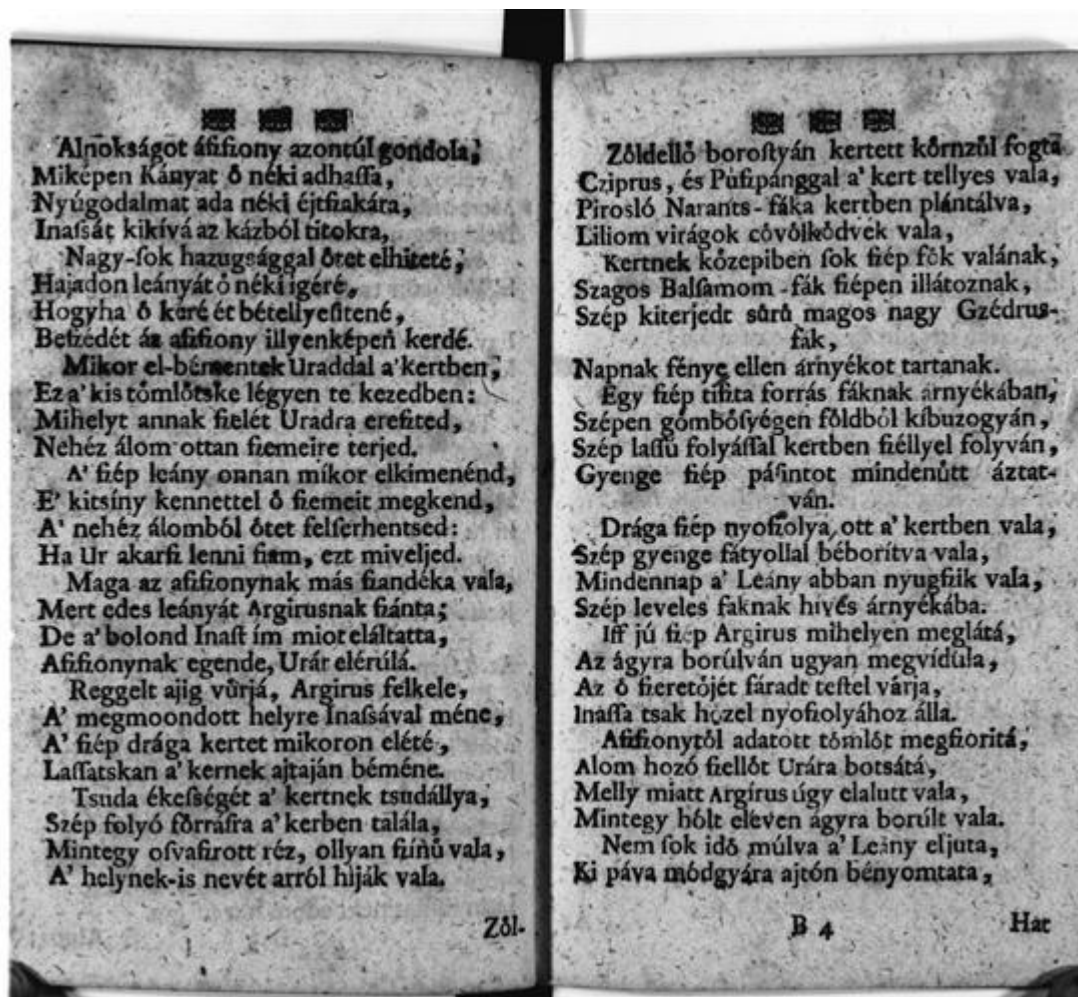
A' ?zép leány onnan mikor elkimenénd,
E' kitsíny kennettel ő ?zemeit megkend,
A' nehéz álomból ötet fel?erhentsed:
Ha Ur akar?z lenni fiam, ezt miveljed.

Maga az a?z?zonymnak más ?zandéka vala,
Mert edes leányát Argirusnak ?zánta;
De a' bolond Ina?t ím miot eláltatta,
A?z?zonymnak egende, Urár elérulá.

Reggelt ajig vürjá, Argirus felkele,
A' megmoondott helyre Ina?sával méne,
A' ?zép drága kertet mikoron elété,
La??atskan a' kernek ajtaján béméne.

Tsuda éke?ségét a' kertnek tsudállya,
Szép folyó förrá?ra a' kerben találá,
Mintegy o?va?zrott réz, olyan ?zínü vala,
A' helynek-is nevét arról híják vala.

Zöl-

Zöldellő boro?tyán kertett körnzül fogta
 Cziprus, és Pu?zpáanggal a' kert tellyes vala,
 Pirosló Narants-fák kertben plántálva,
 Liliom virágok cövílködvek vala,

Kertnek közepiben ?ok ?zép fők valának,
 Szagos Bal?amom-fák ?zépen illátoznak,
 Szép kiterjedt sürü magos nagy Gzédrus-fak,
 Napnak fénye ellen árnyékot tartanak.

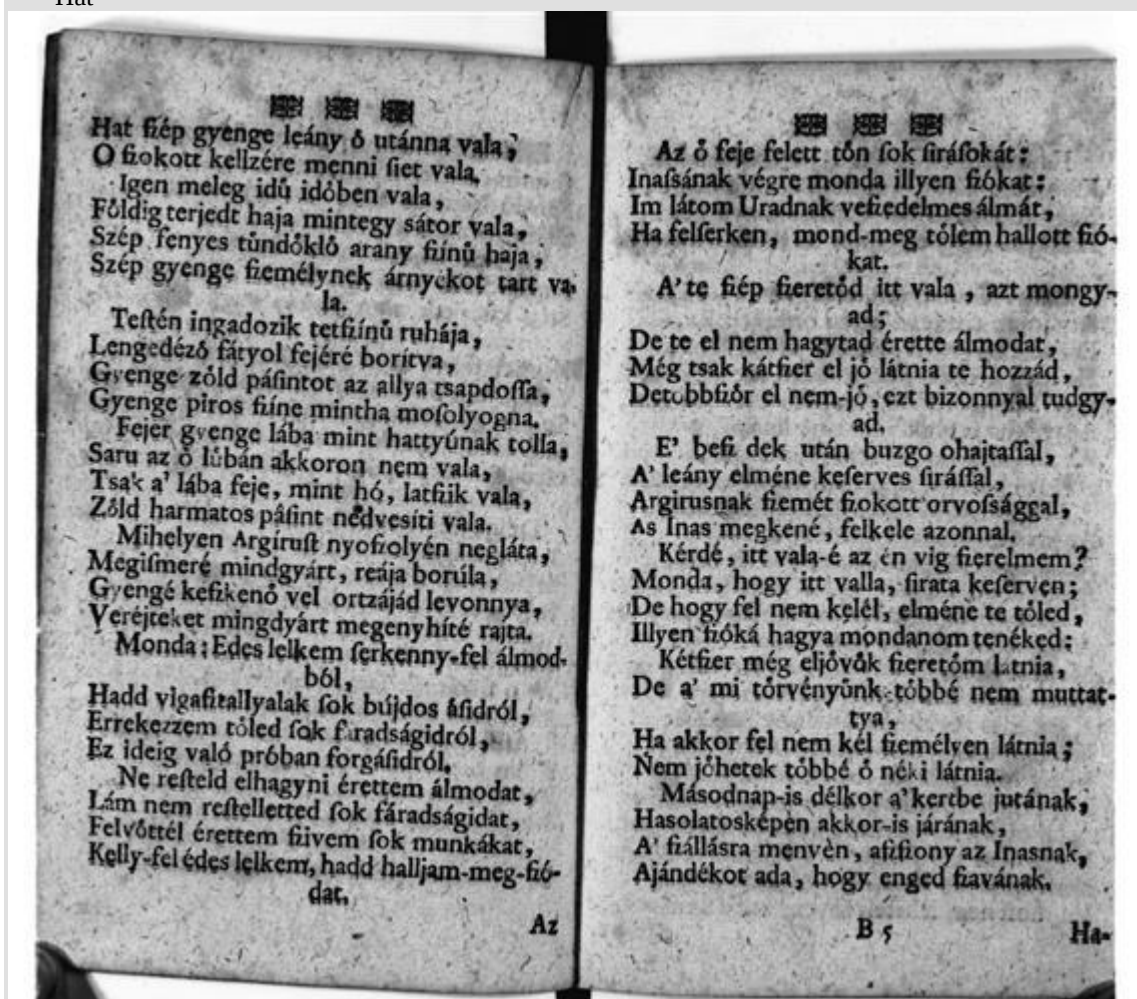
Egy ?zép ti?zta forrás fáknak árnyékában,
 Szépen gömbölyégen földből kibuzogyán,
 Szép la??ú folyá??al kertben ?zéllyel folyván,
 Gyenge ?zép pá?intot mindenütt áztat-ván.

Drága ?zép nyo?zolya ott a' kertben vala,
 Szép gyenge fátyollal béborítva vala,
 Mindennap a' Leany abban nyug?zik vala,
 Szép leveles faknak hives árnyékába.

Iff jú ?zép Argirus mihelyen meglátá,
 Az ágyra borúlván ugyan megvidula,
 Az ő ?zeretőjét fáradt te?tel várja,
 Ina??a tsak hőzel nyo?zolyához álla.

A?z?zontól adatott tömlöt meg?zoritá,
 Alom hozó ?zellöt Urára botsátá,
 Melly miatt Argirus úgy elalutt vala,
 Mintegy holt eleven ágyra borúlt vala.

Nem ?ok idő múlva a' Leány eljuta,
 Ki páva módgyára ajtón bényomtata,
 Hat

gyenge leány ő utánna vala,
 O ?zokott kellzére menni ?iet vala.

Igen meleg idű időben vala,
 Földig terjedt haja mintegy sátor vala,
 Szép fenyves tündöklő arany ?zínű haja,

Szép gyenge ?zemélynek árnyékot tart va-la.

Te?tén ingadozik tet?zínü ruhája,
Lengedézö fátýol fejeré borítva,
Gyenge zöld pá?intot az allya tsapdo??a,
Gyenge piros ?zíne mintha mo?olyogna.

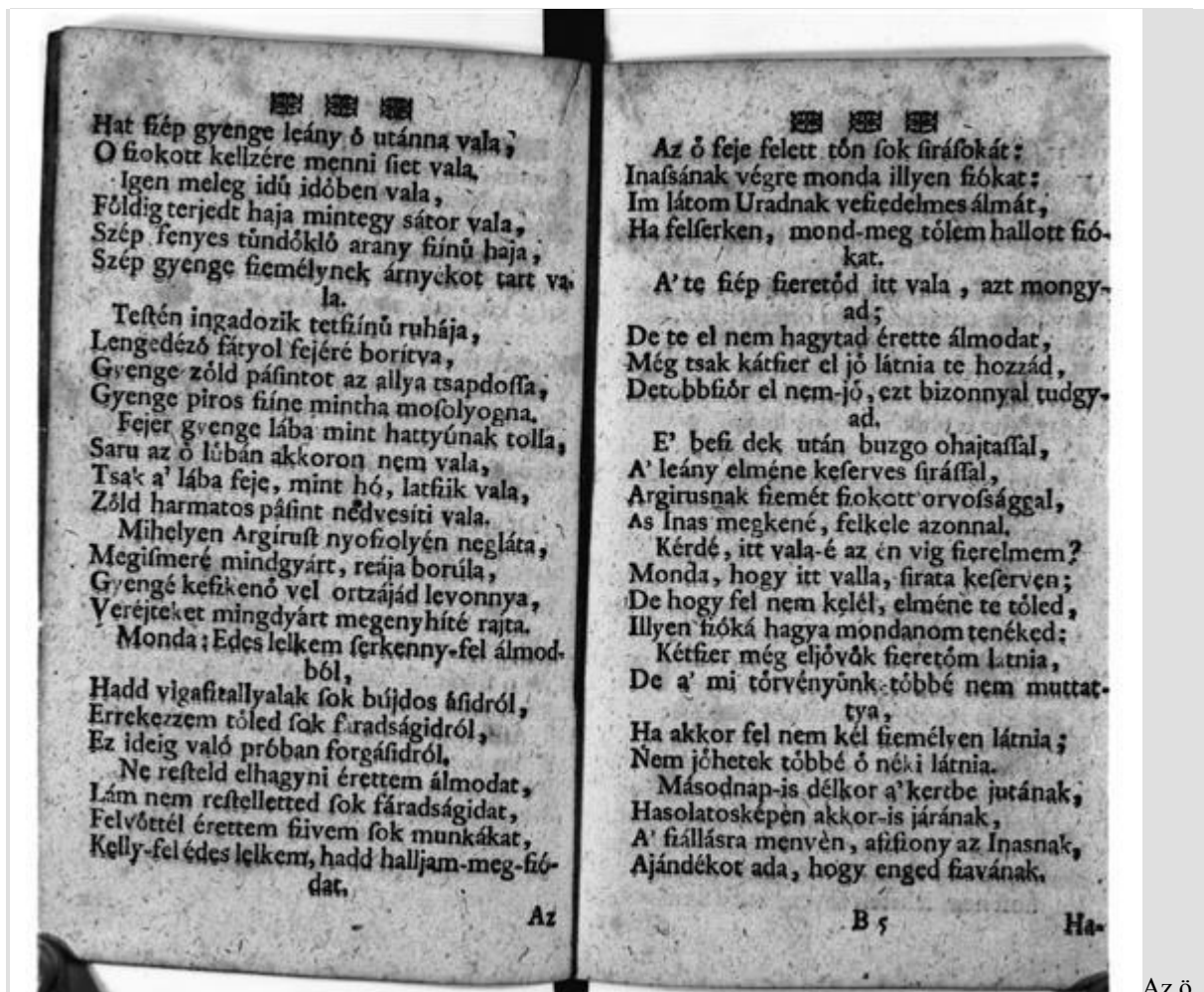
Fejer gyenge lába mint hattyúnak tolla,
Saru az ö lübán akkoron nem vala,
Tsak a' lába feje, mint hó, lat?zik vala,
Zöld harmatos pá?int nedvesíti vala.

Mihelyen Argíru?t nyo?zolyén negláta,
Megi?meré mindgyárt, reája borúla,
Gyengé ke?zkenő vel ortzájad levonnya,
Veréjteket mingdyárt megenyhíté rajta.

Monda: Edes lelkem ?erkenny-fel álmod-ból,
Hadd viga?ztallyalak ?ok bújdos á?idról,
Errekezzem töled ?ok fáradságidról,
Ez ideig való próban forgá?idról.

Ne re?teld elhagyni érettem álmodat,
Lám nem re?telletted ?ok fáradságidat,
Felvöttél érettem ?zivem ?ok munkákat,
Kelly-fel édes lelkem, hadd halljam-meg-?zó-dat.

Az

feje felett tön ?ok ?irá?okát:

Ina?sának végre monda ilyen ?zókat:
Im látom Uradnak ve?zedelmes álmát,
Ha fel?erken, mond-meg tölem hallott ?zó-kat.

A' te ?zép ?zeretöd itt vala, azt mongy-ad,
De te el nem hagytad érette álmodat,
Még tsak kát?zer el jö látnia te hozzád,
Detöbb?zör el nem-jö, ezt bizonynal tudgy-ad.

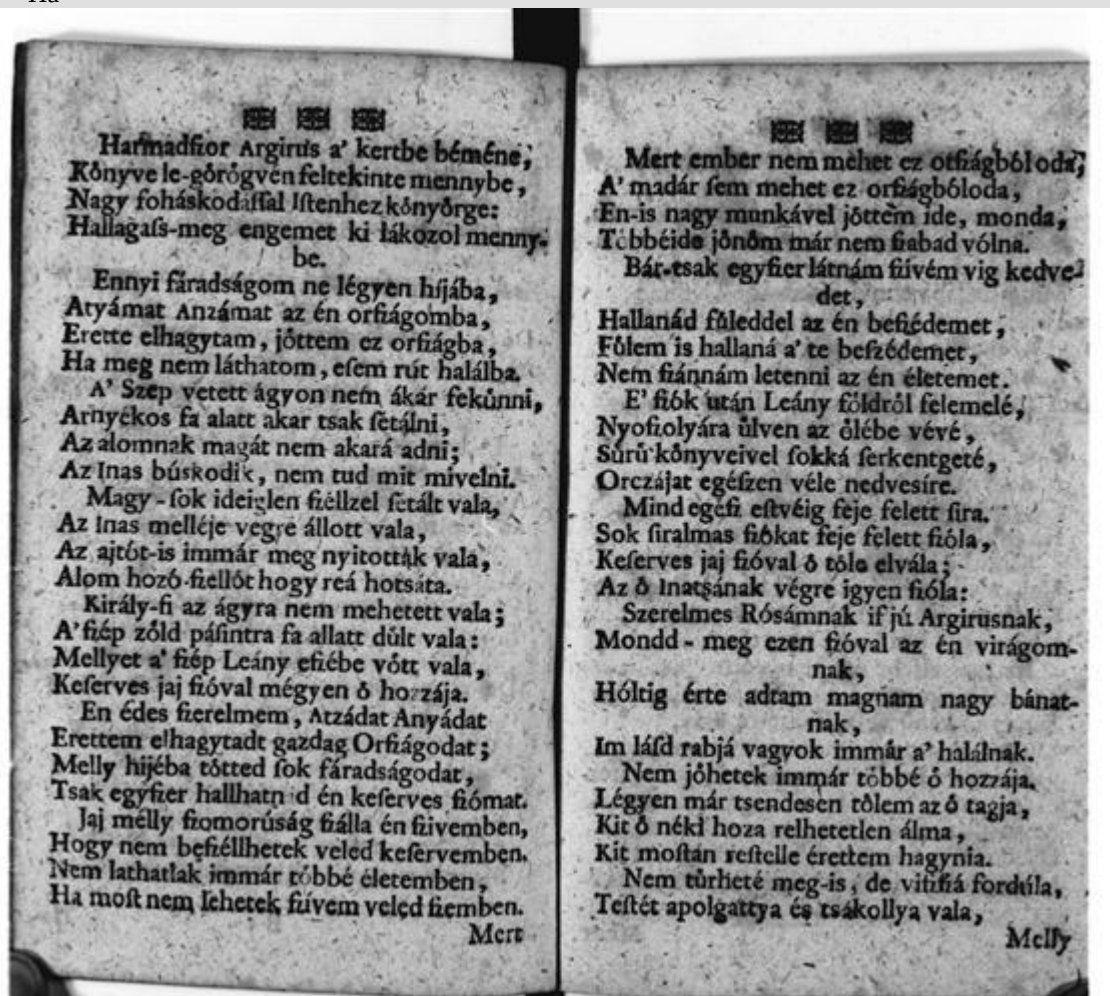
E' be?z dek után buzgo ohajta??al,
A' leány elméne ke?erves ?irá??al,
Argirusnak ?zemét ?zokott orvo?sággal,
As Inas megkené, felkele azonnal.

Kérdé, itt vala-é az én vig ?zerelmem?
Monda, hogy itt valla, ?irata ke?erven;
De hogy fel nem kelél, elméne te töled,
Illyen ?zóká hagyja mondanom tenéked:

Két?zer még eljövök ?zeretöm látnia,
De a' mi törvényünk többé nem mutat-tya,
Ha akkor fel nem kél ?zemélyen látnia;
Nem jöhetek többé ő néki látnia.

Másodnap-is délkor a' kertbe jutának,
Hasolatosképen akkor-is járanak,
A' ?zállásra menvén, a?z?zony az Inasnak,
Ajándékot ada, hogy enged ?zavának.

Ha-

Harmad?zor Argirus a' kertbe béméne,
Könyve le-görögvén feltekinte mennybe,
Nagy foháskodá?al Istenhez könyörge:
Hallga?s-meg engemet ki lákozol menny-be.

Ennyi fáradságom ne légyen híjába,
Atyámat Anzámat az én or?zágomba,
Erette elhagytam, jöttem ez or?zágba,

Ha meg nem láthatom, e?em rút halálba.

A' Szep vetett ágyon nem ákar fekünni,
Arnyékos fa alatt akar tsak ?étálni,
Az alomnak magát nem akará adni;
Az Inas búskodik, nem tud mit mivelni.

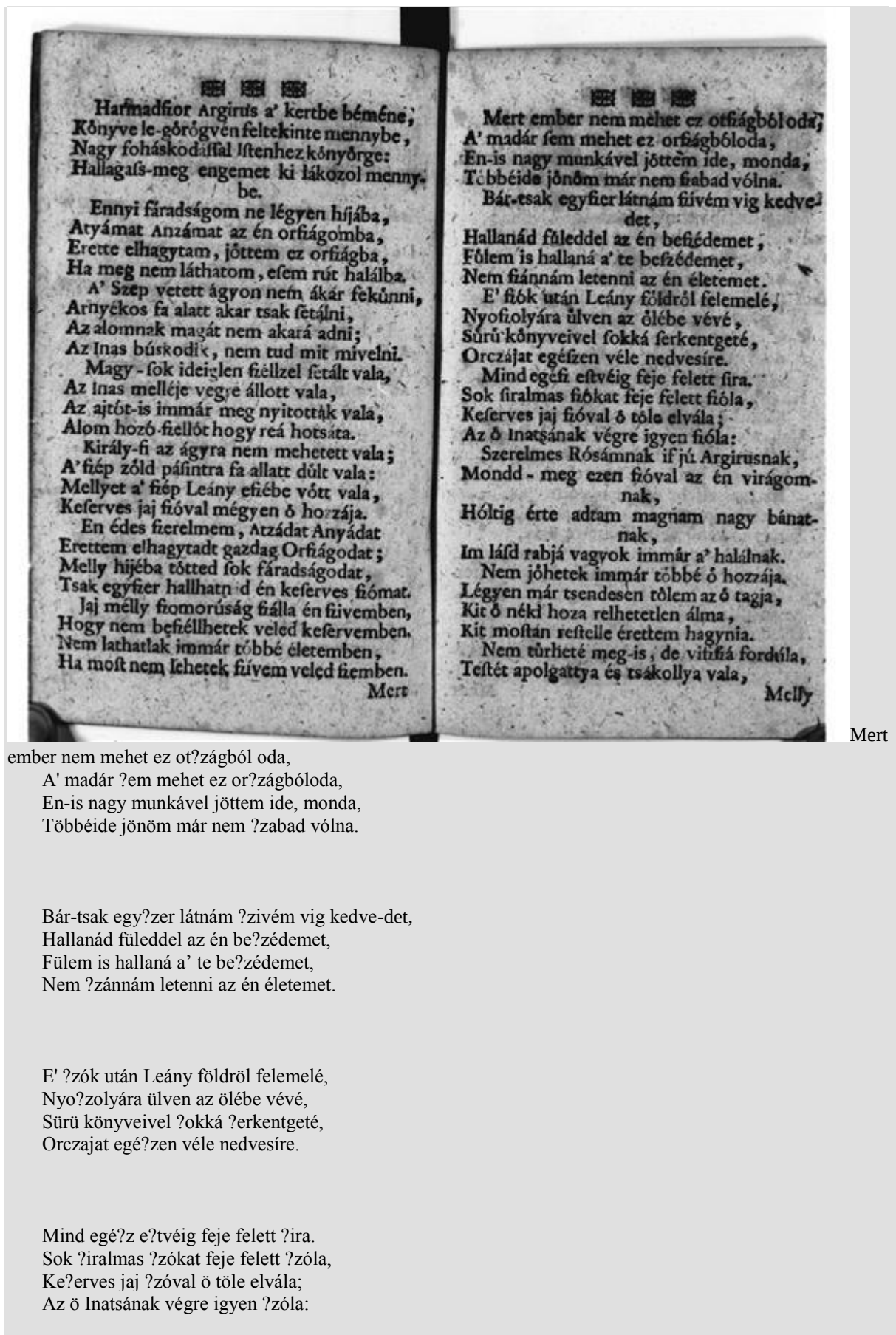
Magy-?ok ideiglen ?zélzel ?étált vala,
Az Inas melléje vegre állott vala,
Az ajtót-is immár meg nyitották vala,
Alom hozó ?zellöt hogy reá hotsáta.

Király-fi az ágyra nem mehetett vala;
A' ?zép zöld pá?intra fa allatt dült vala:
Mellyet a' ?zép Leány e?zébe vött vala,
Ke?erves jaj ?zóval mégyen ő hozzája.

En édes ?zerelmem, Atzádat Anyádat
Erettem elhagytadt gazdag Or?zágodat;
Melly hijéba tötted ?ok fáradságodat,
Tsak egy?zer hallhatnád én ke?erves ?zómat.

Jaj mélly ?zomorúság ?zálla én ?zivemben,
Hogy nem be?zélhetek veled ke?ervemben.
Nem lathatlak immár többé életemben,
Ha mo?t nem lehetek ?zívem veled ?zemben.

Mert

ember nem mehet ez or?zágból oda,
 A' madár ?em mehet ez or?zágbóloda,
 En-is nagy munkával jöttem ide, monda,
 Többéide jönöm már nem ?zabad volna.

Bár-tsak egy?zer látnám ?zivém vig kedve-det,
 Hallanád füleddel az én be?zédemet,
 Fülem is hallaná a' te be?zédemet,
 Nem ?zánám letenni az én életemet.

E' ?zók után Leány földről felemelé,
 Nyo?zolyára ülven az ölébe véné,
 Sűrű könyveivel ?okká ?erkentgeté,
 Orczajat egé?zen véle nedvesíre.

Mind egé?z e?tvégig feje felett ?ira.
 Sok ?iralmas ?zókat feje felett ?zóla,
 Ke?erves jaj ?zóval ő töle elvála;
 Az ő Inatsának végre igyen ?zóla:

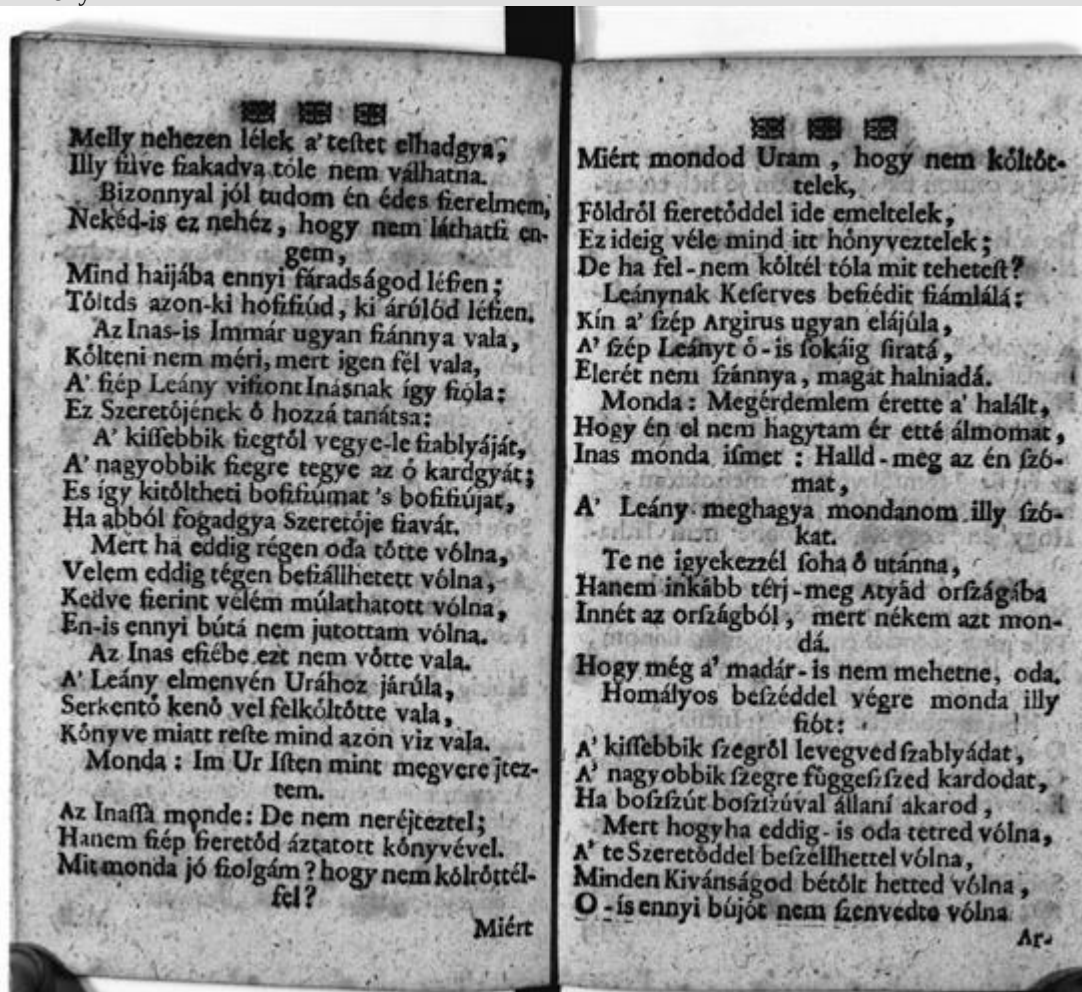
Mert ember nem mehet ez or?zágból oda,
 A' madár sem mehet ez or?zágbóloda,
 En-is nagy munkával jöttem ide, monda,
 Többéide jönöm már nem szabad volna.
 Bár-tsak egyfíer látnám fíivém vig kedve-
 det,
 Hallanád füleddel az én befíedemet,
 Fülem is hallaná a' te befíedemet,
 Nem fiánám letenni az én életemet.
 E' fiók után Leány földről felemelé,
 Nyofolyára ülven az ölébe véné,
 Sűrű könyveivel fokká serkentgeté,
 Orczajat egé?zen véle nedvesíre.
 Mind egé?i estvéig feje felett fíra.
 Sok fíralmas fíókat feje felett fíóla,
 Keserves jaj fíóval ő töle elvála;
 Az ő Inatsának végre igyen fíóla:
 Szerelmes Rósámnak ifjú Argirusnak,
 Mondd - meg ezen fíóval az én virágom-
 nak,
 Hóltig érte adtam magnam nagy bánat-
 nak,
 Im lásd rabjá vagyok immár a' halálnak.
 Nem jóhetek immár többé ő hozzája.
 Légyen már tsendesén tölem az ő tagja,
 Kit ő néki hozza relhetetlen álma,
 Kit mostán restelle érettem hagynia.
 Nem túrhete meg-is, de vitírá fordíla,
 Testét apolgattya és tsakollya vala,
 Melly

Mert

Szerelmes Rósámnak ifjú Argirusnak,
 Mondd-meg ezen ?zóval az én virágom-nak,
 Hóltig érte adtam magnam nagy bánat-nak,
 Im lá?d rabjá vagyok immár a' halálnak.

Nem jöhetek immár többé ő hozzája.
 Légyen már tsendesen tölem az ő tagja,
 Kit ő néki hozza relhetetlen álma,
 Kit mo?tan re?telle érettem hagynia.

Nem türheté meg-is, de vi?z?zá fordúla,
 Te?tét apolgattya és tsákollya vala,
 Melly

Melly nehezen lélek a' te?tet elhadgya,
 Illy ?zíve ?zakadva tőle nem válhatna.

Bizonnyal jól tudom én édes ?zerelmem,
 Nekéd-is ez nehéz, hogy nem láthat?z en-gem,
 Mind hajjába ennyi fáradságod lé?zen;

Töltds azon-ki ho?z?zúd, ki árúlód lé?zen.

Az Inas-is Immár ugyan ?zánnya vala,
Költeni nem méri, mert igen fél vala,
A' ?zép Leány vi?zont Inásnak így ?zola:
Ez Szeretőjének ő hozzá tanátsa:

A' ki??ebbik ?zegről vegye-le ?zablyáját,
A' nagyobbik ?zegre tegye az ő kardgyát;
Es így kitöltheti bo?z?zúmat 's bo?z?zújat,
Ha abból fogadgya Szeretője ?zavát.

Mert ha eddig régen oda tötte vólna,
Velem eddig tégen be?zállhetett vólna,
Kedve ?zerint velém mulathatott vólna,
En-is ennyi bútá nem jutottam vólna.

Az Inas e?zébe ezt nem vötte vala.
A' Leány elmenvén Urához járúla,
Serkentő kenő vel felköltötte vala,
Könyve miatt re?te mind azon víz vala.

Monda: Im Ur I?ten mint megverejtez-tem.
Az Ina??a monde: De nem neréjteztel;
Hanem ?zép ?zeretőd áztatott könyvével.
Mit monda jó ?zolgám? hogy nem kölröttél-fel?

Miért

mondod Uram, hogy nem költöt-telek,
Földről ?zeretóddal ide emeltelek,
Ez ideig véle mind itt hönnyeztelek;
De ha fel-nem költél tóla mit tehete??

Leánynak Ke?erves be?zédit ?zámlálá:
Kín a' ?zép Argirus ugyan elájúla,
A' ?zép Leányt ő-is ?okáig ?iratá,
Elerét nem ?zánnya, magat halniadá.

Monda: Megérdemlem érette a' halált,
Hogy én el nem hagytam ér etté álmomat,
Inas monda i?met: Halld-meg az én ?zó-mat,
A' Leány meghagya mondanom illy ?zó-kat.

Te ne igyekezzél ?oha ő utánna,
Hanem inkább térj-meg Atyád or?ágába
Innét az or?ágából, mert nekem azt mon-dá.
Hogy még a' madár-is nem mehetne, oda.

Miért mondod Uram , hogy nem költöt-telek,
Földről fíeretóddal ide emeltelek,
Ez ideig véle mind itt hönnyeztelek;
De ha fel-nem költél tóla mit tehete??
Leánynak Keferves befíedit fiámlálá:
Kín a' szép Argirus ugyan elájúla,
A' szép Leányt ő -is fokáig íratá,
Elerét nem zánnya, magat halniadá.
Monda: Megérdemlem érette a' halált,
Hogy én el nem hagytam ér etté álmomat,
Inas monda ífmet : Halld-meg az én szó-mat,
A' Leány meghagya mondanom illy szó-kat.
Te ne igyekezzél soha ő utánna,
Hanem inkább térj-meg Atyád országába
Innét az országból, mert nekem azt mon-dá.
Hogy még a' madár-is nem mehetne, oda.
Homályos beszéddel végre monda illy fiót:
A' kissebbik szegről levegved szablyádat,
A' nagyobbik szegre függeszted kardodat,
Ha boszút boszúval állani akarod,
Mert hogyha eddig-is oda tetted volna,
A' te Szeretóddal beszéllhetted volna,
Minden Kivánságod betölt hetted volna,
O -is ennyi búját nem szenvedte volna

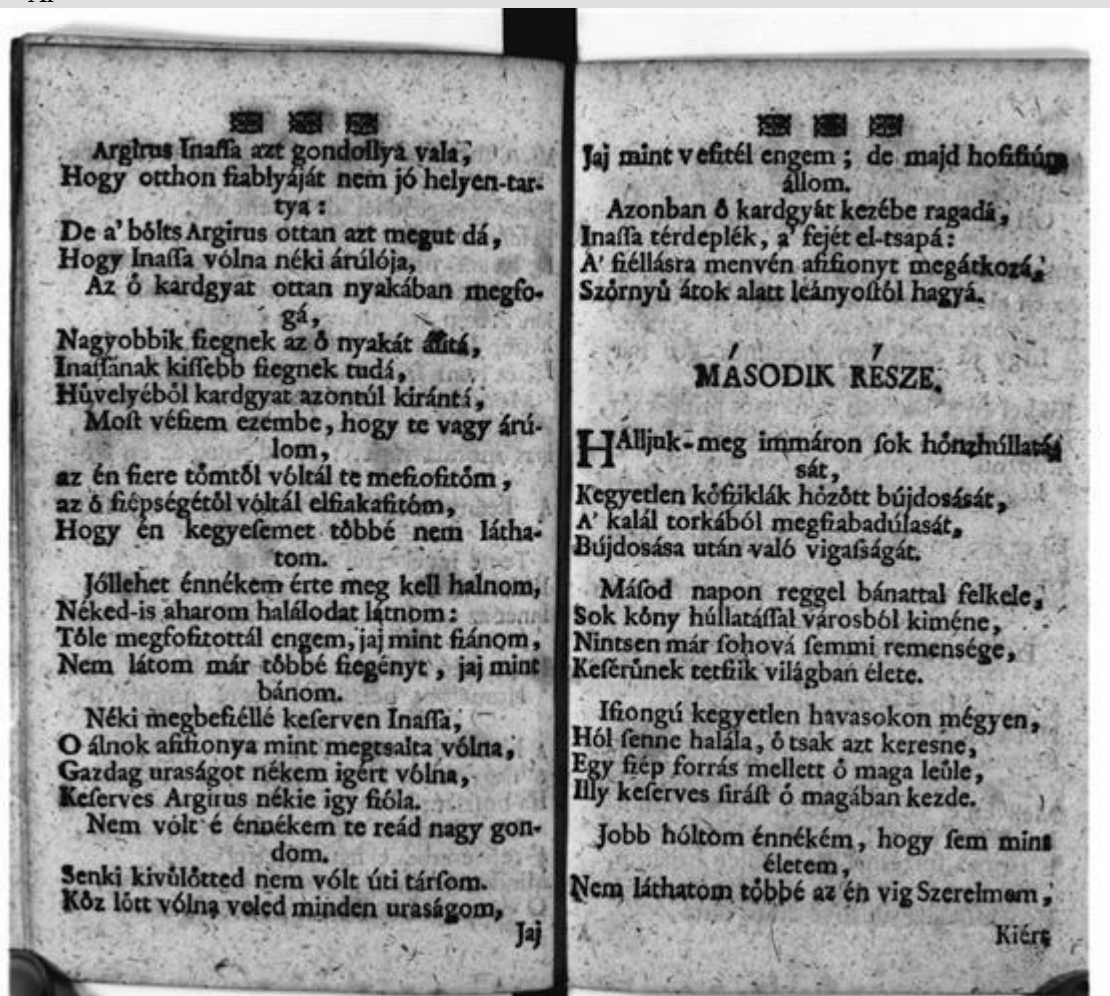
Ar-

Miért

Homályos be?zéddel végre monda illy ?zót:
 A' ki??ebik ?zegről levegved ?zablyádat,
 A' nagyobbik ?zegre fűgge?z?zed kardodat,
 Ha bo?z?zút bo?z?zúval állani akarod,

Mert hogyha eddig-is oda tetred vólna,
 A' te Szeretőddel be?zellhettel vólna,
 Minden Kivánságod bétölt hetted vólna,
 O-is ennyi bűjót nem ?zenvedte vólna

Ar-

Argirus Ina??a azt gondollya vala,
 Hogy otthon ?zablyáját nem jó helyen-tar-tya:
 De a' bölts Argirus ottan azt megut dá,
 Hogy Ina??a vólna néki árulója,

Az ő kardgyat ottan nyakában megfo-gá,
 Nagyobbik ?zegnek az ő nyakát álitá,
 Ina??ának ki??ebb ?zegnek tudá,

Hüvelyéből kardgyat azontúl kirántá,

Mo?t vé?zem ezembe, hogy te vagy árú-lom,
az én ?zere tömtől vóltál te me?zo?ztöm,
az ő ?zépségétől vóltál el?zaka?ztóm,
Hogy én kegye?emet többé nem láthatom.

Jóllehet énnékem érte meg kell hálnom,
Néked-is aharom halálodat látnom:
Töle megfo?ztottál engem, jaj mint ?zánom,
Nem látom már többé ?zegényt, jaj, mint bánom.

Néki megbe?zéllé ke?erven Ina??a,
O álnok a?z?zonya mint megtsalta vólna,
Gazdag uraságot nékem ígért vólna,
Ke?erves Argirus nékie így ?zóla.

Nem vólt é énnékem te reád nagy gon-dom.
Senki kívülőtted nem vólt úti tár?om.
Köz lött vólna veled minden uraságom,
Jaj

veztél engem; de majd hozzám állom.

mint

Azonban ő kardját kezébe ragadá,
Inassa térdeplék, a fejét el-tsapá:
A' fiállásra menvén aszfionyt megátkozá,
Szörnyű átok alatt leányostól hagyá.

MÁSODIK RÉSZE

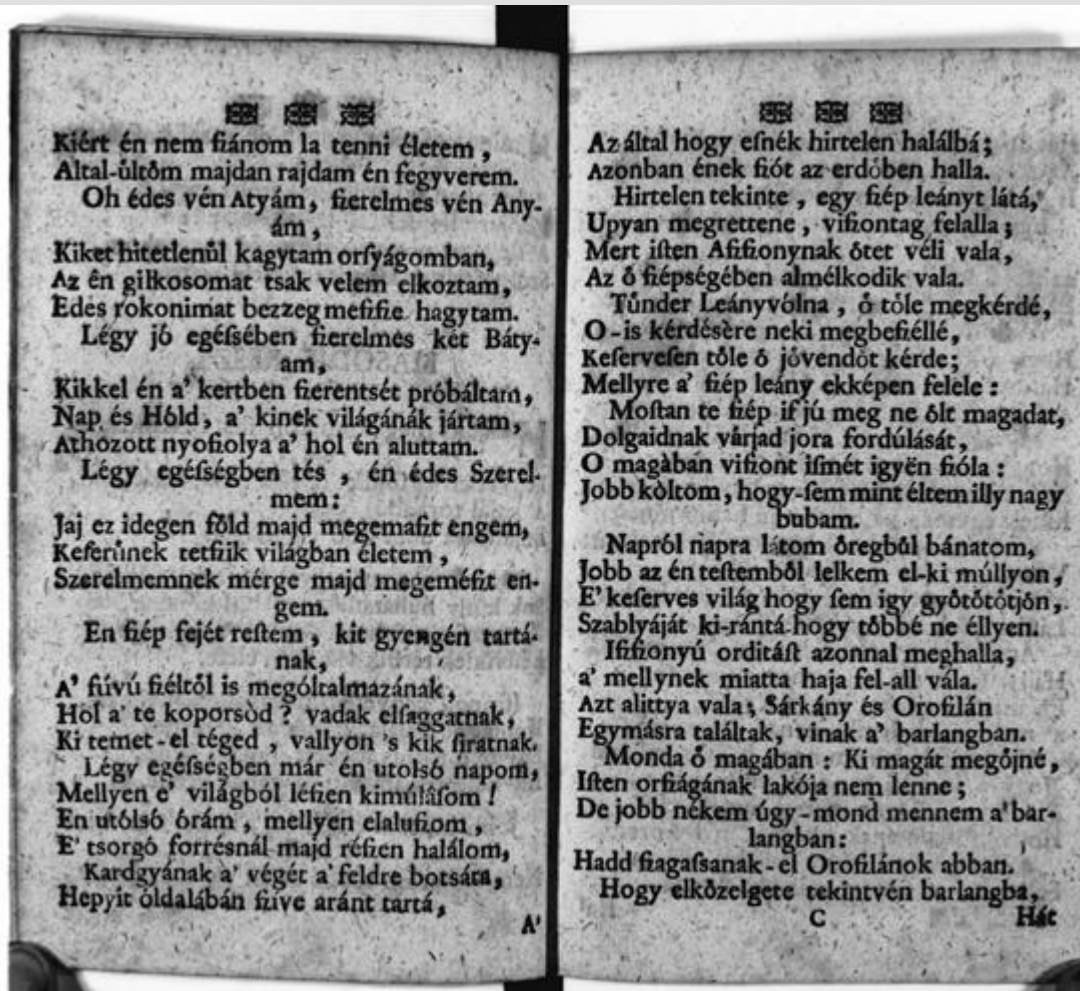
Halljuk-meg immáron sok hönzhúllatá-sát,
Kegyetlen köziklák hőzött bújdosását,
A' kalál torkából megzabadulását,
Bújdosása után való vigaságát.

Máod napon reggel bánattal felkele,
Sok köny húllatá?al városból kiméne,
Nintsen már ?ohová ?emmi remensége,
Ke?érünek tet?zik világban élete..

I?zongú kegyetlen havasokon mégyen,

Hól ?enne halála, ő tsak azt keresne,
Egy ?zép forrás mellett ő maga leüle,
Illy ke?erves ?irá?t ő magában kezdé.

Jobb holtom énnékém, hogy ?em mint életem,
Nem láthatom többé az én vig Szerelmem,
Kiért

nem ?zánom la tenni életem,
Altal-ültöm majdan rajdam én fegyverem.

Oh édes vén Atyám, ?zerelmes vén Any-ám,
Kiket hitetlenül kagytam or?yágomban,
Az én gilkosomat tsak velem elkoztam,
Edes rokonimat bezzeg me?z?ze hagytam.

Légy jó egé?sében ?zerelmes két Báty-am,
Kikkel én a' kertben ?zerentsét próbáltam,
Nap és Hóld, a' kinek világának jártam,
Athozott nyo?zolya a'hol én aluttam.

Légy egé?ségben tés, én édes Szerel-mem:
Jaj ez idegen föld majd megema?zt engem,
Ke?erünek tet?zik világban életem,
Szerelmemnek mérge majd megemé?zt en-gem.

En ?zép fejét re?tem, kit gyengén tartá-nak,
A' fúvú ?zél?öl is mególtalmazának,
Hol a' te koporsód? vadak el?aggatnak,
Ki temet-el téged, vallyon 's kik ?iratnak.

Légy egé?ségben már én utolsó napom,
Mellyen e' világból lé?zen kimúlâ?om!
En utolsó órá, melyen elalu?zom,
E' tsorgó forrásnál majd ré?zen halálom,

Kardgyának a' végét a' feldre botsáta,
Hepyt oldalában ?zive aránt tartá,
Az által hogy e?nék hirtelen halálbá;
Azonban ének ?zót az erdőben halla.

Hirtelen tekinte, egy ?zép leányt látá,
Upany megrettene, vi?zontag felalla;
Mert i?ten A?z?zonymnak ötet véli vala,
Az ő ?zépségében almlkodik vala.

Tünder Leányvólna, ő töle megkérdé,
O-is kérdésére neki megbe?zélle,
Ke?erve?en töle ő jövendöt kérde;
Mellyre a' ?zép leány ekképen felele:

Mo?tan te ?zép ifjú meg ne ölt magadat,
Dolgaidnak várjad jora fordulását,
O magában vi?zont i?mét igyén ?zóla:
Jobb kóltom, hogy-?em mint éltem illy nagy bubam.

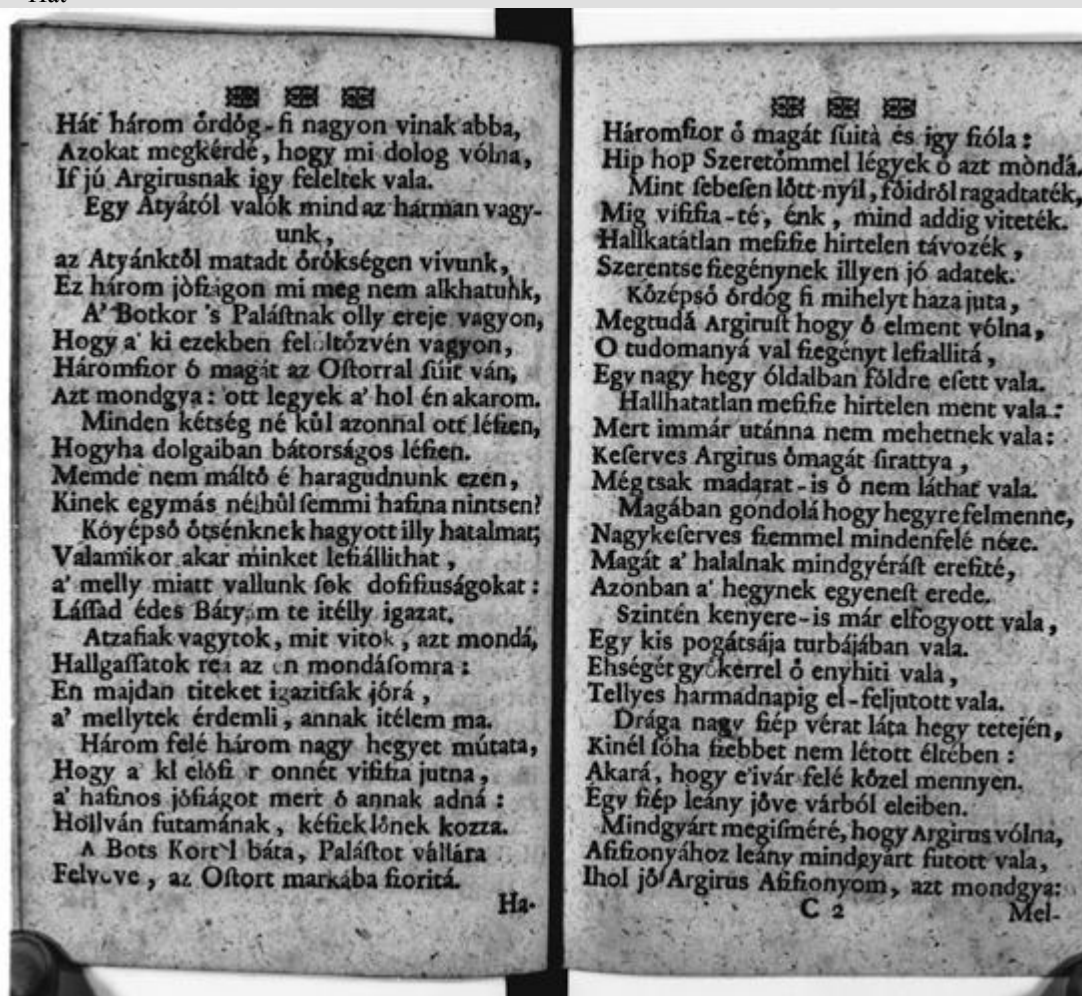
Napról napra látom öregbül bánatom,
Jobb az én te?temböl lelkem el-ki müllyon,
E' ke?erves világ hogy ?em igy gyötötötjön,
Szabljáját ki-rántá hogy többé ne éllyen.

I?z?zonyú orditá?t azonnal meghalla,
a' mellynek miatta haja fel-all vála.
Azt alittyta vala; Sárkány és Oro?zlán

Egymásra találtak, vinak a' barlangban.

Monda ő magában: Ki magát megöjné,
I?ten or?zágnak lakója nem lenne;
De jobb nékem úgy-mond mennem a' barlangban:
Hadd ?zaga?sanak-el Oro?zlánok abban.

Hogy elközelgete, tekintvén barlangba,
Hát

három ördög-fi nagyon vinak abba,
Azokat megkérde, hogy mi dolog volna,
Ifjú Argirusnak így felelték vala.

Egy Atyától valók min az hárman vagyunk,
Az Atyánktól matadt örökségen vivünk,
Ez három jó?zágon mi meg nem alhatnak.

A'Botkor s Palá?tnak olly ereje vagyon,
Hogy a'ki ezekben felöltözvén vagyon,
Három?zor ő magát a' O?torral ?út van,

Azt mondgya: ott legyek a'hol én akarom,

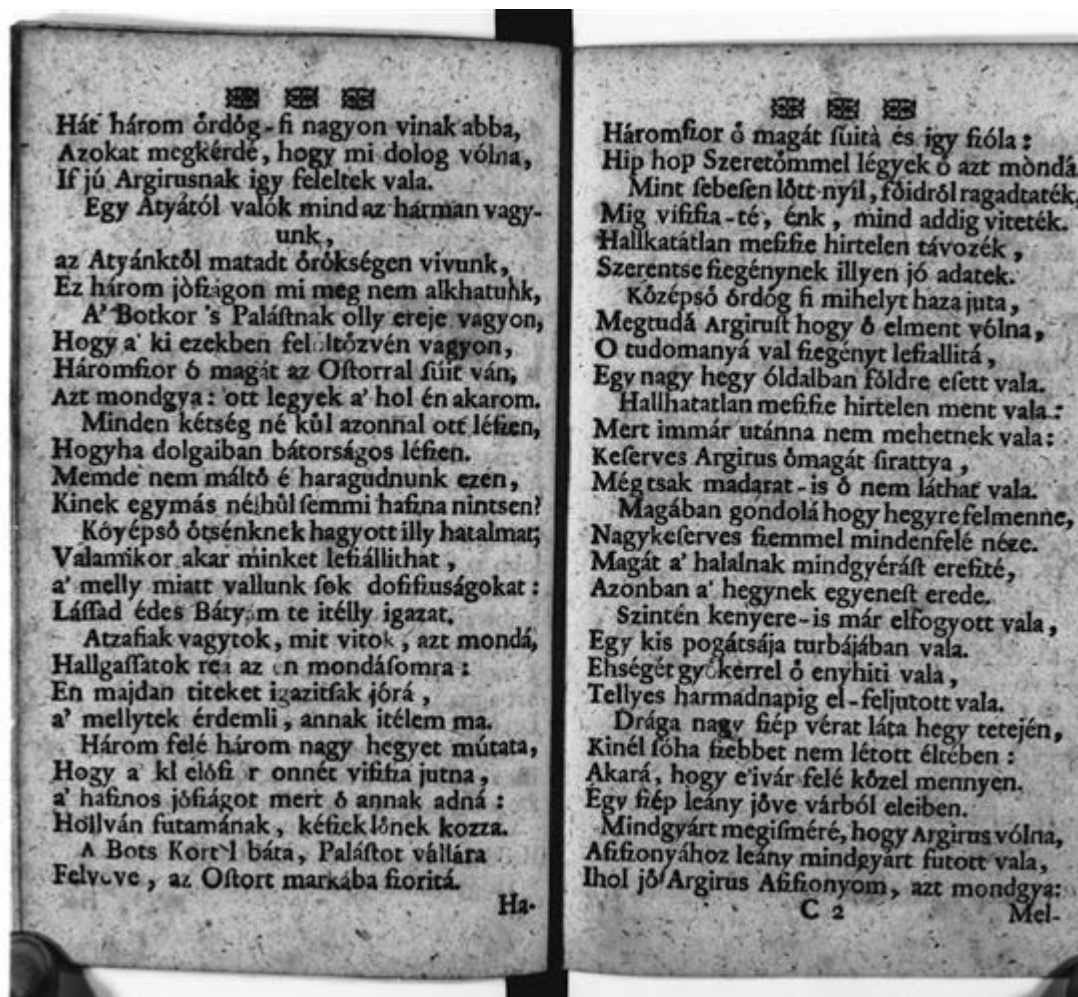
Minden kétség nélkül a'onnal ott lé?zen,
Hogy ha dolgaiban bátorságos lé?zen.
Memde nem máltő é haragudnunk ezen,
Kinek egymás nélhül ?emmi ha?zna nintsen?

Köyépső ötsénknek hagyott illy hatalmat;
Valamikor akar minket le?zállithat,
a'melly miatt vallunk ?ok do?z?zuságokat:
Lá??ad édes Bátyám, te itélly igazat.

Atzafiak vagytok, mit vitok, azt mondá,
Hallga??atok reá az én mondá?omra:
En majdan titeket igazít?ak jórá,
a' mellytek érdemli, annak itélem ma.

Három felé három nagy hegyet mütata,
Hogy a' kl elő?zör onnét vi?z?za jutna,
a' ha?znos jö?zágot mert ő annak adná:
Hollván futamának, ké?zek lönek kozza.

A Bots Kort l báta, Palá?tot vállára
Felveve, az O?tort markába ?zoritá.
Ha-

Három?zor ő magát ?úitá és így ?zóla:

Hip hop Szeretőmmel légyek ő azt mondá.

Mint ?ebe?en lött-nyíl, földről ragadtaték,
Mig vi?z?za-té, ének, mind addig viteték.
Hallkatatlan me?z?ze hirtelen távozek,
Szerentse ?zegénynek ilyen jó adatek.

Középső ördög fi mihelyt haza jutta,
Megtudá Argiru?t, hogy ő elment volna,
O tudományá val ?zegényt le?zallitá,
Egy nagy hegy oldalban földre e?ett vala:

Hallhatatlan me?z?ze hirtelen ment vala:
Mert immár utánna nem mehetnek vala:
Ke?erves Argirus őmagát ?irattya,
Még csak madarat-is ő nem láthat vala.

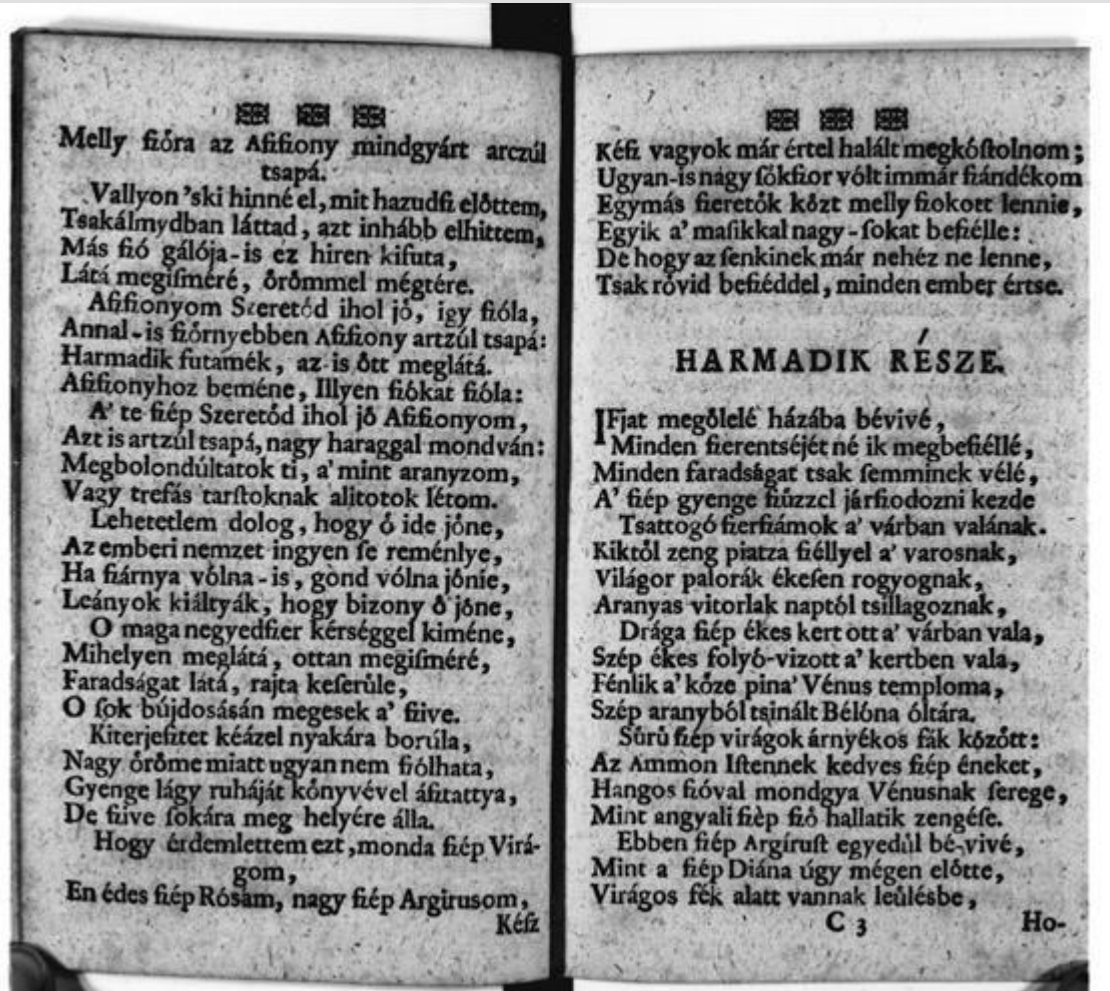
Magában gondolá hogy hegyre felmenne,
Nagyke?erves ?zemmel mindenfelé néze.

Magát a' halálnak mindgyérá't ere?zté,
Azonban a' hegynek egyene'tt erede.

Szintén kenyere-is már elfogyott vala,
Egy kis pogácsája turbájában vala.
Éhségét gyökérrel ő enyhíti vala,
Tellyes harmadnapig el-feljutott vala.

Drága nagy ?zép várat láta hegy tetején,
Kinél ?óha ?zebbet nem létott éltében:
Akará, hogy e'ivár felé közel mennyen,
Egy ?zép leány jöve várból eleiben.

Mindgyárt megi?méré, hogy Argirus vólna,
A?z?zonyához leány mindgyárt futott vala,
Ihol jö Argirus A?z?zonyom, azt mondgya:
Mel

Melly ?zóra az A?z?zony mindgyárt arczúl tsapá.

Vallyon'ski hinné el, mit hazud?z előttem,

Tsakálmydban láttad, azt inhább elhittem,
Más ?zó gálója-is ez hiren kifuta,
Látá megí?méré, örömmel megtére.

A?z?zonym Szeretöd ihol jö, így ?zóla,
Annal-is ?zörnyebben A?z?zonym artzúl tsapá:
Harmadik futamék, az-is ött meglátá.
A?z?zonymhoz beméne, Illyen ?zókat ?zóla:

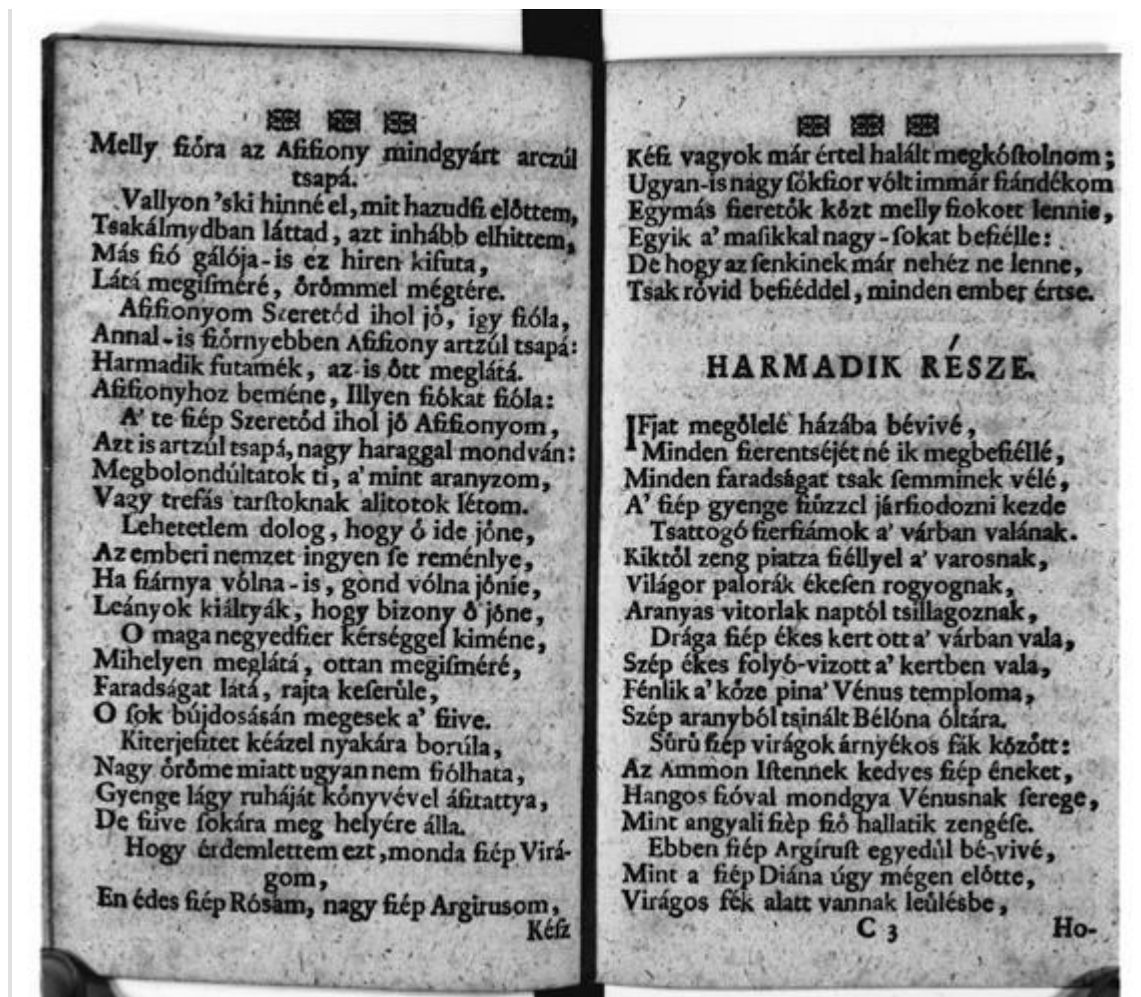
A' te ?zép Szeretöd ihol jö A?z?zonym,
Azt is artzúl tsapá, nagy haraggal mondván:
Megbolondúltatok ti, a'mint aranyzom,
Vagy trefás tar?toknak alitotok létom.

Lehetetlem dolog, hogy ő ide jöne,
Az emberi nemzet ingyen ?e reménlye,
Ha ?zárnya vólna-is, gond vólna jönne,
Leányok kiáltyák, hogy bizony ő jöne.

O maga negyed?zer kérséggel kiméne,
Mihelyen meglátá, ottan megí?méré,
Fáradtságot látá, rajta ke?erüle,
O ?ok bújdosásán megesek a' ?zive.

Kiterje?ztet kéázel nyakára borúla,
Nagy öröme miatt ugyan nem ?zólhata,
Gyenge lágy ruháját könyvével á?ztattya,
De ?zive ?okára meg helyére álla.

Hogy érdemlettem ezt, monda ?zép Virá-gom,
En édes ?zép Rósám, nagy ?zép Argirusom,
Ké?z

vagyok már értel halált megkö?tolnom;

Ugyan-is nagy ?ok?zor volt immár ?zándékom

Egymás ?zeretők közt mely ?zokott lennie,
Egyik a' má?ikkal nagy-?okat be?zéllé:
De hogy az ?enkinék már nehéz ne lenne,
Tsak rövid be?zéddel, minden ember értse.

HARMADIK RÉSZÉ.

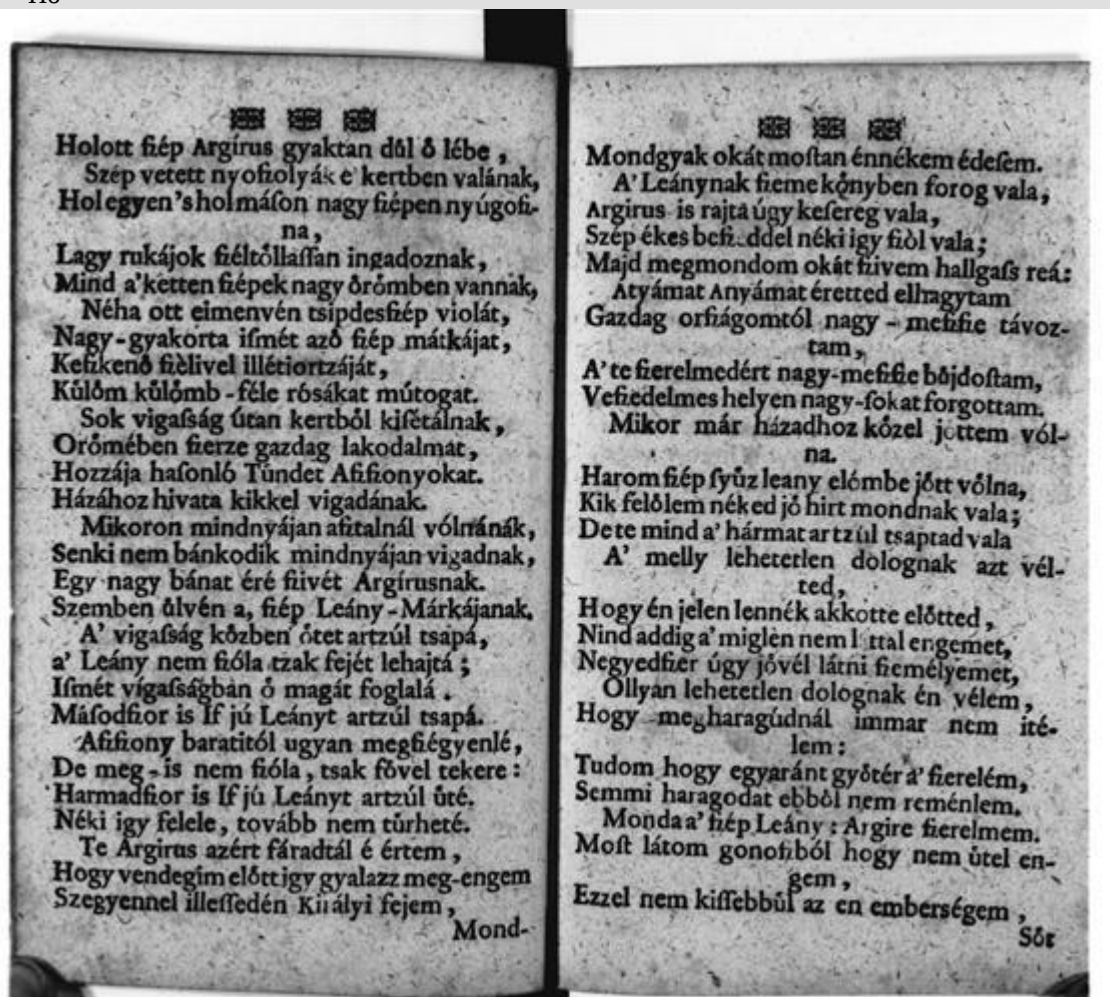
IFjat megölelé, házába bévivé,
Minden ?zerentséjét né ik megbe?zéllé,
Minden faradságot tsak ?emminek vélé,
A' ?zép gyenge ?züzzel jár?zodozni kezdé

Tsattogó ?zer?zámok a' várban valának-
Kiktől zeng piazza ?zélllyel a' varosnak,
Világos palorák éke?en rogyognak,
Aranyas vitorlak naptól csillagoznak.

Drága ?zép ékes kert ott a' várban vala
Szép ékes folyó-vizott a' kertben vala,
Fénylik a' köze pina' Vénus temploma,
Szép aranyból csinált Bélóna oltára.

Sűrű ?zép virágok árnyékos fák között:
Az Ammon i?tennek kedves ?zép éneket,
Hangos ?zóval mondgya Vénusnak ?erege,
Mint angyali ?zép ?zó, hallatik zengé?e.

Ebben ?zép Argiru?t egyedül be-vivé,
Mint a ?zép Diána, úgy mégen előtte,
Virágos fők alatt vannak leülésbe,
Ho-

Holott ott ?zép Argirus gyaktan dül ő lébe,

Szép vetett nyo?zolyák e kertben valának,
Hol egyen ?s holmá?on nagy ?zépen nyúgo?z-na,
Lagy rukájok ?zél?ölla??an ingadoznak,

Mind a' ketten ?zépek, nagy örömben vannak,

Néha ott elmenvén tsipdes?zép violát,
Nagy-gyakorta i?mét azö ?zép mátkáját,
Ke?zkenö ?zélevel illétiortzáját,
Külöm külömb-féle rósákat mútogat.

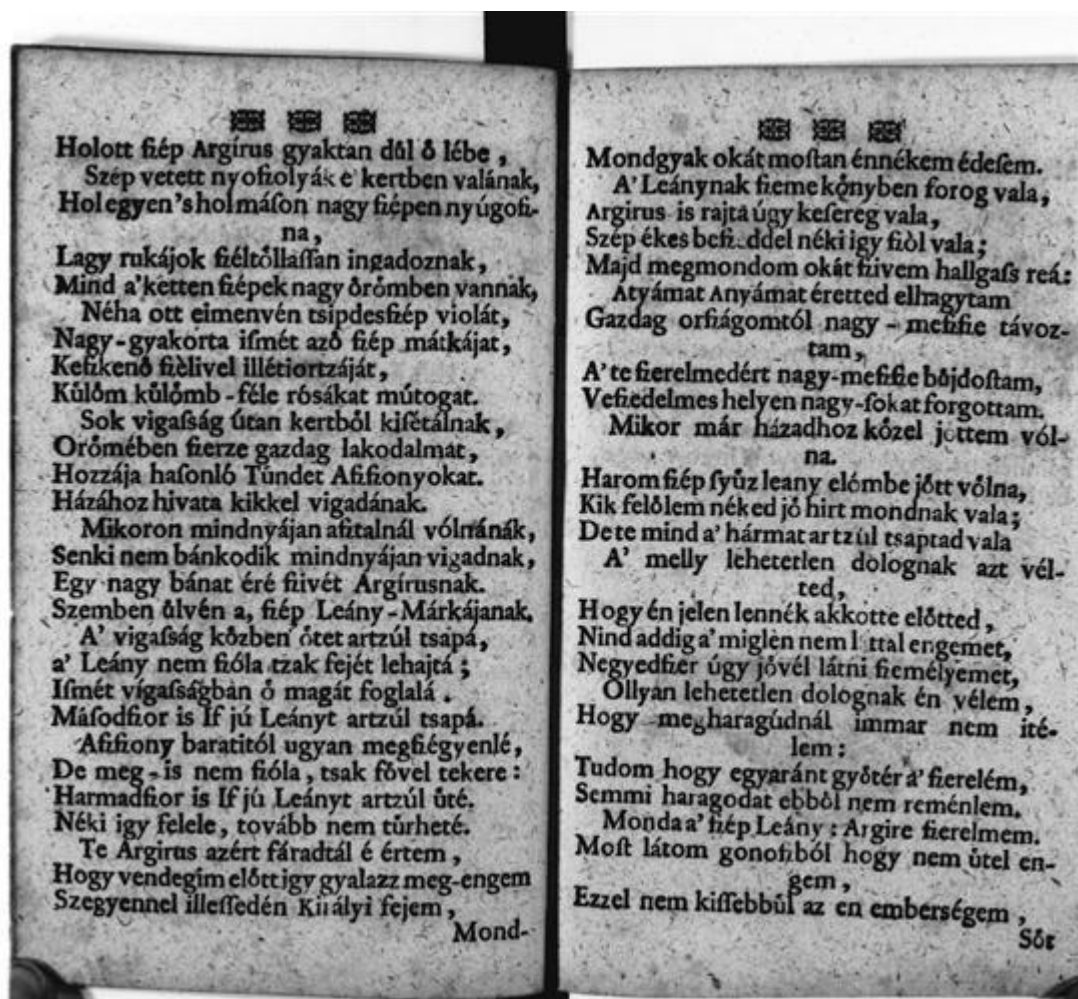
Sok víga?ság után kertből ki?étálnak,
Örömében ?zerze gazdag lakodalmat,
Hozzája ha?onló Tündet A?z?zonyokat.
Házához hivata kikkel vigadának.

Mikoron mindnyájan a?ztálnál vólnának,
Senki nem bánkodik mindnyájan vigadnak,
Egy nagy bánat éré ?zivét Argírusnak.
Szemben ülvén a, ?zép Leány-Márkájának.

A' víga?ság közben ötet artzúl tsapá,
a' Leány nem ?zóla, tsak fejét lehajtá;
I?mét víga?ságban ő magát foglalá.
Má?od?zor is Ifjú Leányt artzúl tsapá.

A?z?zony baratitól ugyan meg?zégyenlé,
De meg-is nem ?zóla, tsak fővel tekere:
Harmad?zor is Ifjú Leányt artzúl üté.
Néki így felele, tovább nem türheté.

Te Argirus azért fáradtál é értem,
Hogy vendegim előtt így gyalazz meg engem
Szegyenel ille??edén Királyi fejem,
Mond-

Mondgyak okát mostan énnékem, édesem.

A' Leánynak ?zeme könyben forog vala,
Argirus is rajta úgy ke?ereg vala,
Szép ékes be?zéddel néki így ?zól vala;
Majd megmondom okát ?zivem hallga?s reá:

Atyámat Anyámat éretted elhagytam,
Gazdag or?zágomtól nagy-me?z?ze távoz-tam,
A' te ?zerelmedért nagy-me?z?ze bűjdo?tam,
Ve?zedelmes helyen nagy-?okat forgottam.

Mikor már házadhoz közel jöttem vól-na,
Harom ?zép ?yüz leany előmbe jött vól-na,
Kik felölem néked jó hirt mondnak vala;
Dete mind a' hármát artzúl tsaptad vala

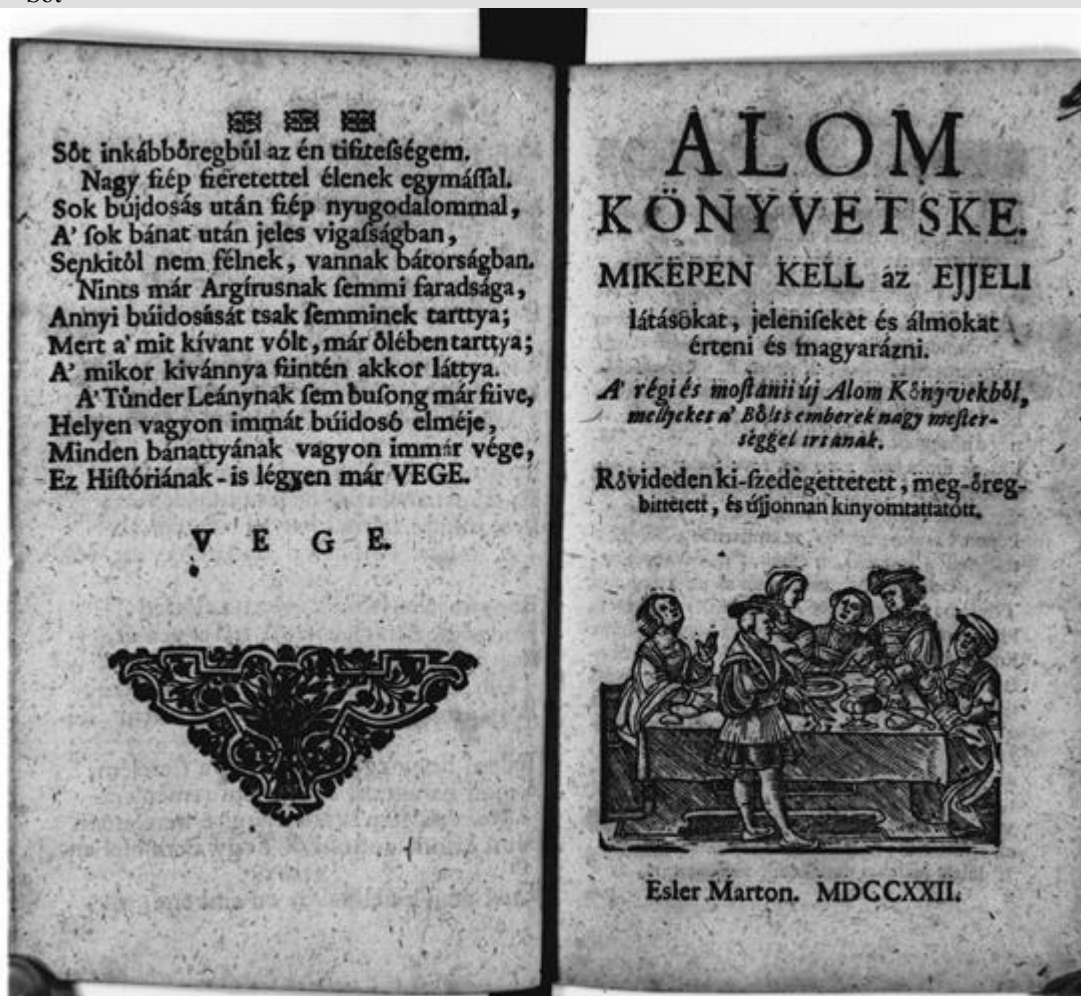
A' melly lehetetlen dolognak azt vél-ted,
Hogy én jelen lennék akkotte előtted,
Nind addig a' miglen nem láttal engemet,

Mondgyak okát mostan énnékem édesem.
A' Leánynak fieme könyben forog vala,
Argirus is rajta úgy ke?ereg vala,
Szép ékes be?zéddel néki így ?zól vala;
Majd megmondom okát ?zivem hallga?s reá:
Atyámat Anyámat éretted elhagytam
Gazdag or?zágomtól nagy - me?ze távoz-
tam,
A' te ?zerelmedért nagy-me?ze bűjdo?tam,
Ve?zedelmes helyen nagy-?okat forgottam.
Mikor már házadhoz közel jöttem vól-
na.
Harom fiép ?yüz leany előmbe jött vól-na,
Kik felölem néked jó hirt mondnak vala;
Dete mind a' hármát artzúl tsaptad vala
A' melly lehetetlen dolognak azt vél-
ted,
Hogy én jelen lennék akkotte előtted,
Nind addig a' miglen nem láttal engemet,
Negyedfőzr úgy jóvél látni fiemélyemet,
Olyan lehetetlen dolognak én vélem,
Hogy meg-haragúdnál immar nem ité-
lem:
Tudom hogy egyaránt győté a' ?zerelém,
Semmi haragodat ebből nem reménlem.
Mondaa' fiép Leány : Argire ?zerelmem.
Most látom gonofiból hogy nem ütél en-
gem,
Ezzel nem kifsebbül az én emberségem ,
Sőt

Negyed?zer úgy jövé lán?zemélyemet,

Ollyan lehetetlen dolognak én vélem,
Hogy megharagúdnál immar nem ité-lem:
Tudom hogy egyaránt gyötér a' ?zerelém,
Semmi haragodat ebből nem reménlem.

Monda a' ?zép Leány: Argire ?zerelmem.
Mo?t látom gono?zból hogy nem ütel en-gem,
Ezzel nem ki??ebbül az en emberségem,
Söt

inkább öregből az én ti?zte?ségem.

Nagy ?zép ?zeretettel élenek egymá??al.
Sok bújdosás után ?zép nyugalommal,
A' ?ok bánat után jeles viga?ságban,
Senkitől nem félnek, vannak bátorságban.

Nints már Argírusnak ?emmi faradsága,

Söt

Annyi búidosását tsak ?emminek tarttya;
Mert a' mit kívant vólt, már ölében tarttya;
A' mikor kívánnya ?zintén akkor láttya.

A' Tündér Leánynak ?em bu?ong már ?zive,
Helyen vagyon immát búidosó elméje,
Minden bánattyának vagyon immár vége,
Ez Hi?tóriának-is légyen már VEGE.

VÉGE

2. MAROSVÁSÁRHELYI TÖREDÉK

da, Mert ő onnat soha nem jöhetne vissza.

En or a városban fok károkat törtém, Mert farkas ké-
pében fok barmokat őrtém, Mihelt ők meg rúgyák hogy
én oda mentem, Halálom énnékem ő közöttök lézen.

Az nagy ember monda: Hallod mit beszéllek, Men-
ten macny ne várjad hogy többék üldögyelek, Akarattyá el-
len útra eredének, Nagy erős útakon éjel nappal mennek,
Menélben fok időimár hogy tört volna, Egy nagy
magos hegyre fel mentenck vala, Egy nagy lézés mezőn
várolt meg-mutatá, Nem megyek már tovább az iftúnak
monda.

Mert ha az határban immár én bé-mégyek, Mihelt ő
nékiek abban léfzen hitek, Tudom én bizonyal engemet
meg-ölnék, Meny-el jár békével én-is vissza-térék.

B 2

Argis

Hason...osképen az Annya ... \ ...ányi az egész
...dvara,\ Mintha halva vó... ..gik vala,\ Nemkülönben
mintha el-tem...

Bezzeg .kes vala Udvara ő véle,\tetlen senki
nem türhette, Ékes ábrázat...lejthette Éjjel nappal
sok szüz az Ifjat kes...

A' szegény Árgirus hegyeken völ...éjjel mind nap-
pal Éjszak felé mégyen, Ki....ő mind tudak..., De sen-
ki Várasról nem...

Tsak egy Inassával ő bujdosik vala ... Országra
már ..tottak vala, Egy nagy ... hogy bujdosik vala,
Egy széles barlangban ... láta:

Mikor a barlangnak szélire el-juta ...ban ottan
egy nagy Embert láta: Ugyan n....Embert hogy lá...
De viszsza fordulni imm...

Bátorítván magát, így szóla magában.....zom én
semmit immár e' világban, Jobb ho.... sem mint életem nagy
buban E' szók u....mênean.

.....mber kérdi, kitsodák vól..... a' fő.....
ő nagy szavának, Eg.....pén nak, Az-is tsak ke-
rek....goly.....

.....rgirus bátorsággal szóla:ban ő
olna, Elejibe nagy bö b.....lálá,Várust tőle
tudakozá.

.....mber szóla: hallod-é jó fi...tomán....ár én
bé-jártam, De én... ha sem.... Im' te tőled hallom,
...tudtam

.....It jó fijam, talám meg..... Mertet én
reggelre várom... .fejenk....tudakozom, A' ki tudja...
el-bots...

..... a' nyársra egészen von A 5 //
t jól tartá, Minden nem...t égét tőle tu.....
 ért fáradna, ő azt-is meg..udá.

.....napra virradva, Tündére...utának, Sok.....néki
 hozának, Barlangb..övélek oly so.... A' nagy Ember
 szóla, hogy mind hall...

.....om, hogy fejenkéntjártatok, A't talám
 hallottátok, Mell...k hallotta? né.....ndjátok,
 Nem gonoszb... kértem nemtok.

...ik-is közzülök ezt meg-nem ...ondha... Min....
 ondja, a' Várust nem tud... Söt még csaksem hal-
 lotta: A' szóra eg...ánta ember oda

....y a' szónak okát meg-érte... vólna, Ottan
 hogy ő azt jól tudná, A..ő fél lábát-is ott ...g,
 monda, De felette meszsz...a' Váras vólna.

..A' nagy Ember hívá, néki paran..ola, Magát If...
 uti-társul ad... Oda nem mer menni, sántada,
 Mert ő onnat soha nem viszsza:

....ott a' Várasban sok károkat....Mertben sok
 barmokat ettem,meg-...gy én oda mentem, ő kö...
 halá.....em.

...nagy Ember monda: Hal....éllek,enj, ne várjad
 hogy többé k.....karat-.....eredének, Nagy-erős u...
 nappal...

.....nésben sok idő immár hogy....., Egy ...hegyre fel-
 mentenek vala.... zéles ... t meg-mutatá. Nem m...
 ovább.....omda:

....ha a' határba immár énMi-....abban lészen
 hirek, Tu...nyal, ...elnek: Menj-el, járj b.....is
 visz-.... Árgirus //
 Árgirus kösz...nagy-hamar indula; ...rasba imm...
 hogy el.... Egy özvegy Aszszó...la szállásra, Kinek

....agsága, Kö-vára nagy v....

Jokedvvel.. Aszszony Ifjat bé-fogada... honnat
jön, 's mi sz....éka volna? Nemzetét ...Aszszonyn..
megm....Honnat jö, mit k..is meg-monda.

Az AszszonyIfju kérdi vala, A.....zo-helyet
ha tudná ... vólna? Mert önéki oda m.....gondja vó...
Néki .eg-mondaná azon kéri va...

Az Aszszon...ele, Ifjunak ezt mondá....rason tsak
tul ez nem meszsze vólna, Egy nagy ... Kert tsak mel-
lette v...a, Mellyben egy szép Leá....dennap' mulatna.

Tsak eg.... ap..an a' Leány bé-... szép szolgáló-
lyán....en-bé ő véle: Monda... vólna Tündérek...Ifju
hogy ezt hallá, u....dula.

Szemét e.....vészi az Aszszony... bujdosását ..
ösen ts..dalja, Járással hogy gyözt....kodván mondja;
A.... szép személyét nézni el.ne....

Királyfi ön ... zt-is meg-beszéllé, Hog...ányért
jött vólna ill....szsze, Mint lett vólna d.....is
megjelenté: Kir....az Aszszony gondolkoz....

Hajadon l...ya aszszonynak szép vala,dag Ki-
rályfi, magá....gondolá, Im' melly szép...magában ezt
mond... ..leányomat néki adom.

Álnokságot ...szony azontul gondo...pen lányát
önékia, Nyugodalmat ada n....kára, Inassát ki-
hiv.... házból titokra.

Nagy-sok hazugsággal ötet el-hiteté, ...leányát
önéki ígéré, Hogyha ő kérését bé-telly.... Beszédét
az Aszszon..ilyenképen kezdé:
Mikor elbé-...ntek Uraddal a' kertbe...kis tömlöt
ski légyen ... kezedben. Mihelyt ann...Uradra eresztetd
Nehéz álom ottan szemeire ter...A 6 //

....A' szép Leány onnan mik ... elki-menend, A' ki-...
kenettel ő szemeit meg-ken... A' nehéz álomból... er-
kentsed, Ha Ur akar...nni, fijam, ezt mi.....

....aga az Aszszonynak ...ándékala, Mertát
Árgirusnak szánta, ...a' bolond Inast im'ta, Asz-
szonynak engedvén Urát el-árulta.

...ggelt alig várja Ár... fel-kele, A' meg-...helyre
Inassával méne, A' szép drága kertet-éré Lassats-
kán a' ker... ajtaján bé-méne.

Suda ékességét a' kertnek tsudálja: Szép folyó
kertben tal la, Mint..olvasztott réz olyan A
kertnek is nevét arról hívják vala.

Zöldellő borostyán kertet környül-fogta, Czip....
szpánggal a' kert tellye vala, Pirosló
Narants ...bé plántálva, Liliom...bővölködik vala,

...ertnek közepébenfák valán... Sza.....om-fák
szépen illatoznak Szép ki-terjett sűrű ...y Czedrus
fák.. Napnak ...nye ellen árnyékot ...

..gy szép tiszta forrás fáknak árnyékában Szépen ...
n földből ki-buz.... Szép lassu folyással ...llyel
folyván, pásitot mindenütt ...

...rága szép nyoszolya...kertben vala, Szép ...ollal
bé-borítva vala Mindennap a' Leány ...szik vala, Szép
leve.....nak hives árnyékába.

...szép Árgirus mihel... meg-látá, Az ágyra....yan
meg-vidula, ..szeretőjét fáratt tes...Inassa tsak kö-
zel nyosz...ához állá:

..szonytol adatott tömlöt meg-szorítá, Álom...Urára
botsata, Melly miatt Argirus ugy el-... Mintegyhóltt-eleven...gyra borult vala.

...m sok idő múlva a' Leány el-juta, Ki páva ...jtón
bé-nyomtata, Hat szép gyenge leány ő....a, ..szokott
helyére ..nni siet vala. //

Igen meleg idő az időben vala: Földig...haja,
mintegy sátor, vala, Szép fényes, tündöklő...szinü
haja Szép gyenge személynek árnyékot tart...

Testén ingadozik test színü ruhája, Len...fátyolfejére boritva, Gyenge zöld pásitot az al....dossa,
Gyenge piros színe mintha mosolyognak. '/'

Fejér gyenge lába, mint hattunak tolla ...az ő
lábán akkora nem vala, Tsak a' lába feje, m...
látszik vala, Zöld harmatos pásit nedvesíti vala.

Mihelyen Árgirust nyoszolyán meg-látá, ...e méré
mindjárt, reája borula, Gyenge keszken....táját le
vonja, Veréjtékét mindjárt meg-enyhi...

Monda: Édes lelkem serkenj fel álmodbó...vigasz-
taljalak sok bujdosásidról, Értekezzem tö...fárattsa-
gidról, Ez idejig való próbán forgásidról.

Ne resteld el-hagyni I/é/rettem álmodat.. nem restel-
letted sok fárattságidat, Fel-vettél éret...vem sok
munkákat, Kelj-fel édes lelkem, ha...jam-meg szódat.

Az ő feje felett tön sok sirásokat, Inassána...
monda ilyen szókat: Im' látom Uradnak vesze... álmát,
Ha fel-serken, mondd-meg tőlem hallott..

A' te szép Szeretőd itt vala, ezt mondja... te el-
nem hagyta érette álmodat, Még csak ké...el látnia te
hozzád, De többször el-nem jő, ez....nyal tudjad.

E' beszédek után buzgó óhajtással A' Le...méne ke-
serves sirással. Árgirusnak szemet szokot...sággal az
Inas meg-kené, fel-kele azonnal.

Kérdé, Itt vala-é az én vig szerelmem? ...hogy itt
vala, sirata keserven, De hogy fel nem k...méne te töled
Illyen szókat hagyam mondanom te...

Kétszer még el-jövök szeretöm látnia, ...törvényünk
többé nem mutatja. Ha akkor fel-...mélyem látnia, Nem
jöhetek többé önéki lát...

Másod' nap-is délkor a' kertbe jutának, A 7 //
...pen akkor-is járanak, A' szállásra menvén, Asz....
Inasnak Ajándékot ada, hogy enged szavának.

..Harmadszor Árgirus a' kertbe bé-méne, Könyve...vén
fel-tekinte mennybe, Nagy fohászkodással ...könyörge:
Hallgass-meg engemet ki lakozolbe'

..Ennyi fáradságom ne légyen hijába, Atyámat ...at az
én országomba Érette el-hagytam, jöttem ...ba, Ha meg-
nem láthatom esem rut halálba.

...A' szép vetett ágyon nem akar fekenni, /' / Árnýé-...
alatt akar csak sétálni, Az álomnak magát nem ...ni,
Az Inas buskodik, nem tud mit mivelni.

...Nagy-sok idejiglen széllyel sétált vala, az Inas
....végre állott vala,[KUK-ból ez a rész nem hiányzik]
Mellyet a' szép Leány eszé....
vala, Keserves jaj szóval mégyen ő hozzája:

..Én édes szerelmem Atyádat Anyádat, Érettemad gaz-
dag országodatm Melly hijába tötted sok fá....dat, Tsak
egyszer hallhatnád én keserves szómat.

...Jaj melly szomorúság szálla én szivemben, Hogy ...
esélhetek veled keservemben, Nem láthatlak ... többé
életemben, Ha most nem lehetek szivem ...emben'

..Mert ember nem mehet ez országból oda, A' madár...
het ez országból arra, Én-is nagy mukával jöt-..., mon-
da, Többé ide jönnöm már nem szabad volna.

..Bár csak egyszer látnám szívem vig kedvedet, Hal-...
leddel az én beszédemet, Fülel-is hallhatná a' ...didet,
Nem szánám le-tenni az én életemet.

..E' szók után Leány földről fel-emelé,
Nyoszo-....vén az ölébe véné, Sűrű könyveivel sokká ser-
....é, Orczáját egészen véle nedvesíté.

..Mind egész estvéjig feje felett sira, Sok siralmas ...
eje felett szóla, Keserves jaj szóval ő töle el-vála,
...ssának végre így szóla: //

Szerelmes rósámnak ifju Argirusnak M....ezen szóval az
én virágomnak, Hólttig értte adtam magam nagy bánatnak,
Im' lásd rabja vagyok immár a' halálnak.

Nem jöhetek immár többé ő hozzája, Légy.. már tsen-
desen tölem az ő tagja, Kit önéki hozza telhet..len álma,
Kit mostan restelle érttem el-hagynia.

Nem türheté még-is, de vissza-fordula, Te...
apolgatja és tsókolja vala, Melly nehezen lélek a' tes...
el-hagyja, Illy szive szakadva...e nem válhatna:

Bizonyyal jól tudom én édes szerelmem, Nék... is ez
nehéz hogy nem láthatsz engem, Mind hijába enn...fáratt-
ságod léssen, Töltsd azonn ki bosszud', ki árulód léss...

Az Inas-is immár ugyan szánja vala, Költe..nem meri,
mert igen fél vala, A' szép Leány viszo...Inasnak így
szóla: Ez Szeretőjének ő hozzá tanátsa:

A' nagyobbik szegről vegye-le szablyáját, A' k..seb-
bik szegre tegye az ő kardját, Es így ki-töltheti bosszu-
mat 's bosszuját, Ha abból fogadja Szeretője szavát.

Mert ha eddig régen oda tötte volna, Vele..eddig ré-
gen beszélhetett volna, Kedve szerint velem m..lathatott
vólna, Én-is ennyi bura nem jutottam vól...

Az Inas eszébe ezt nem vötte vala, A' Leány..menvén
Urához járula, Serkentő kenővel fel költő.. vala, Könyve
miatt teste mind azon viz vala.

Monda: Im Ur Isten mint meg-veréjtezte.. Az Inassa
monda: De nem veréjteztl, Hanem szép....retöd áztatott
könyvével. Mit monda, jo szolgá.. hogy nem költöttél fel?

Miért mondod Uram, hogy nem költöttél,Földrül sze-
retőddel ide emeltelek, Ez idejig véle mind.. könyvezte-
lek, De ha fel-nem költél, róla mit tehet..

Leánynak keserves beszédit számlálá: Kin...
szép Árgirus ugyan el-ájula, A' szép Leányt ő-is sok...
siratá, Életét nem szánja, magát halni adá.

Monda: Meg-érdemlem érette a' halált, H.. én //
.....gytam érette álmomat. Inas monda ismét: ...meg az
én szómat, A' Leány meg-hagyá monda-...lly szókat:

...Te ne igyekezzél soha ő utánna, Hanem inkább....Atyád
országába Innét ez országból, Mert né-...mondá: Hogy még
a' madár-is nem mehetne oda.

..Homályos beszéddel végre monda illy szót: A' ...bbik
szegről le-vegged szablyádót, A' kisebbik szeg-...gesz-
szed kardodot. Ha boszszut boszszuval állanid.

Mert hogyha eddig-is oda tetted volna, A' te Sze..
tőddel beszélhettél volna, Minden kívánságod bé-tölt...
tted volna, Ő-is ennyi buját nem szenvedte volna.

Árgirus Inassa azt gondolja vala, Hogy otthon ...
blyáját nem jó helyen tartja, De a' bölts Árgirus ot-...
azt meg-tudá, Hogy Inassa volna néki árulója.

A' maga nyakában ő kardját meg-fogá, Nagyob-...
szegnek az ő nyakát alitá, Inassának nyakát kisebb ..gnek
tudá, Hüvelyéből kardját azonnal ki-rántá:

Most vészem eszembe, hogy te vagy árulóm, Az ...szere-tömtől vóltál te meg-fosztóm, Az ő szépségétől vól-
...
el-szakasztóm, Hogy én kegyesemet többé nem lathatom.

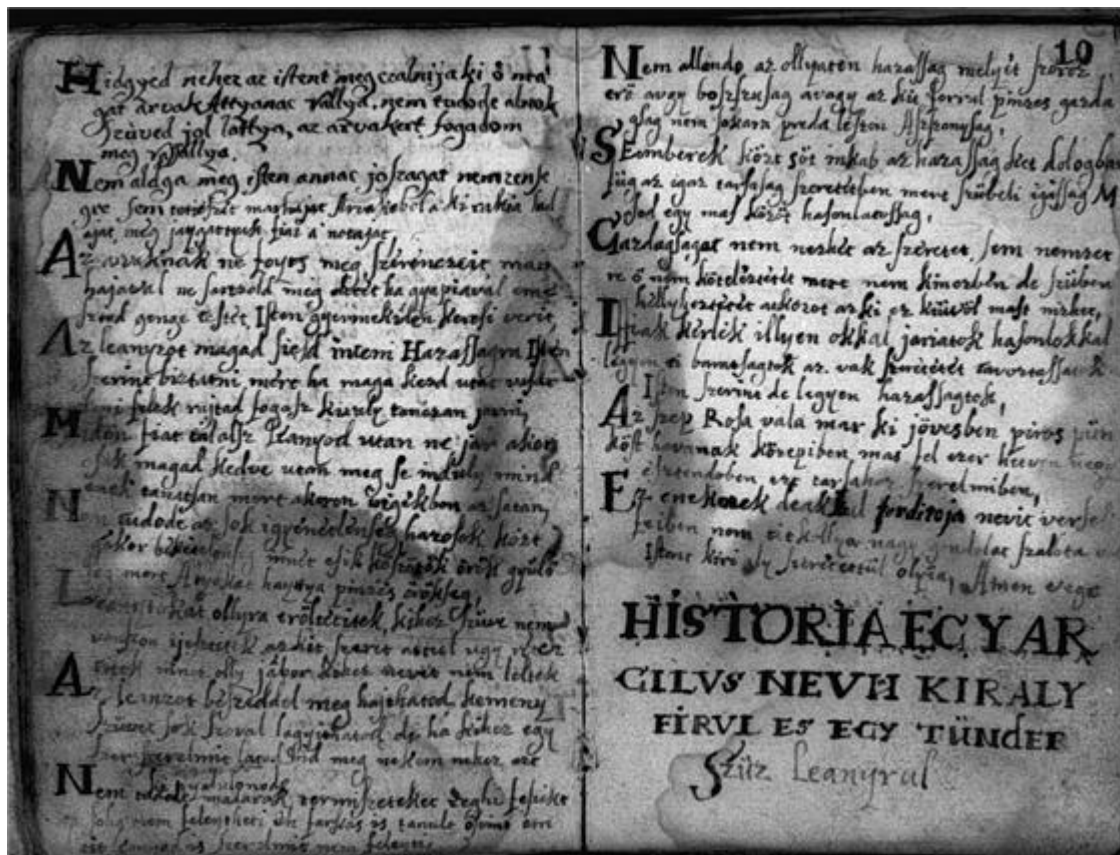
Jöllehet énnékem értte meg-kell halnom. Né-...-i
akarom halálotat látnom: Tőle meg-fosztottál en-...m,
jaj mint szánom' Nem látom már többé szegényt ..mint
bánom'

Néki meg-beszéllé keservesen Inassa, Ő álnok asz..nyamint meg-tsalta vólna, Gazdag uraságot nékem ...t
vólna,
Keserves Árgirus nékie így szóla:

Nem vólt-é énnékem te reád nagy gondom? ...nki ki-
vülötted nem vólt uti-társom, Köz lett vólna ...ed minden
Uraságom, Jaj mint vesztél engem' de ..jd boszszum állom.

Azonban ő kardját kezébe ragadá, Inassa tér-....plék,
'fejét el-tsapá: A' szállásra menván Aszszonyt
g-átkozá, Szörnyü átok alatt leányostól hagyá.
MÁSO-

3. KOLOZSVÁRI PÉLDÁNY H. É. N.

HISTORIA EGYÁRGIRUSNEVÜKIRÁLY-FIROL, és egy TÜNDÉRSZÜZ LEÁNYRÓL.

(Mo?tan ?ok hibás Ver?eit meg-jobbitgatván égy É-)nekével Árgirusnak meg-bövitvén ki Nyomtatattak.

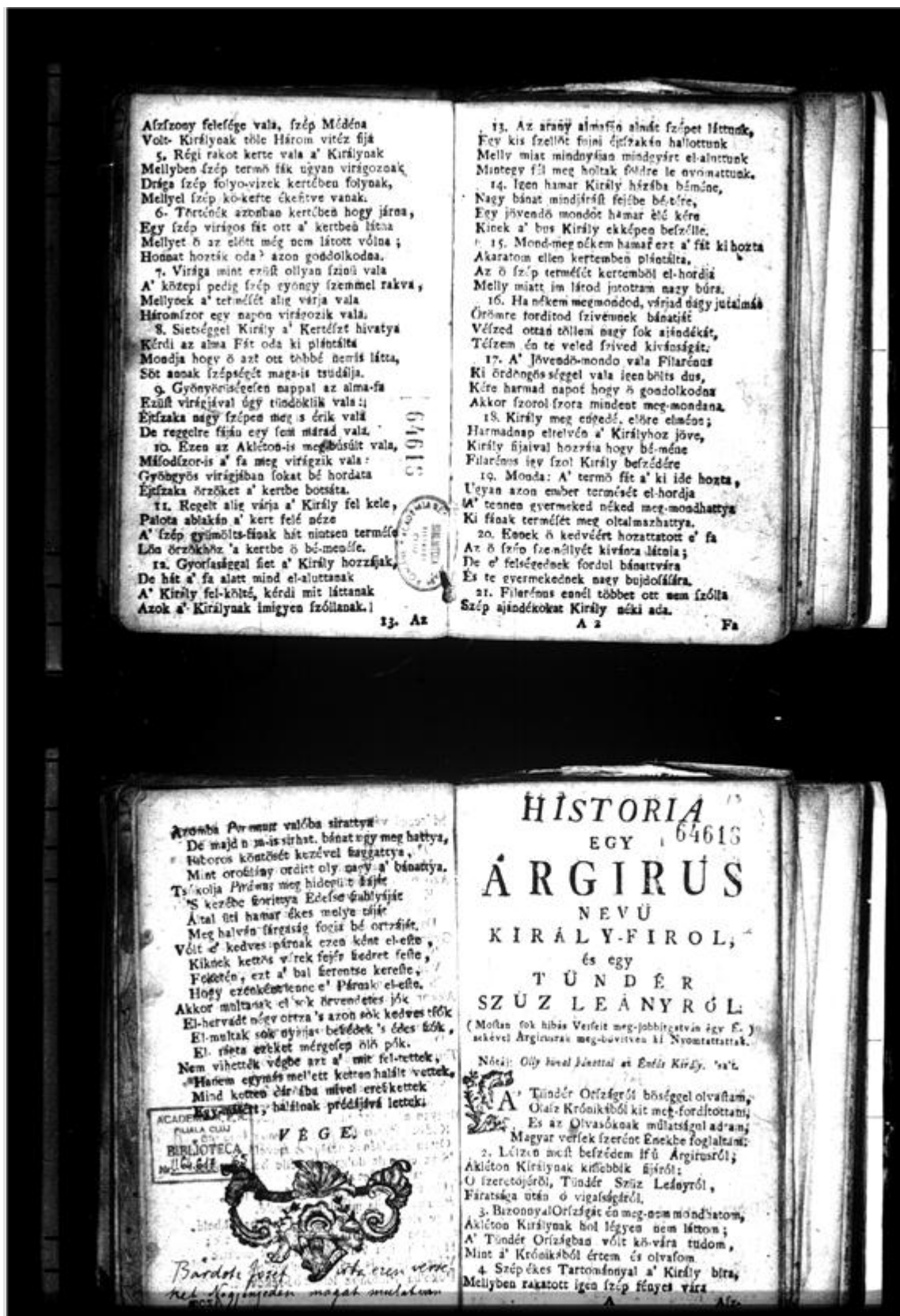
Nótáj: Olly búval bánattal az Énéás Király. 's a 't.

A'Tündér Or?zágról böséggel olva?tam,
Ola?z Krónikából kit meg-fordítottam,
Es az Olvasóknak mulatságul adtam.
Magyar ver?ek ?zerént Énekbe foglaltam.

Lészen mo?t be?zédem ifju Árgirusról,
Ákléton Királynak ki??ebbik fijáról:
Ő ?zeretjéről, Tündér Szüz Leányról,
Fáratsága után ő viga?ságáról.

Bizonnyal Országát én meg-nem mondhatom,
Ákléton Királynak hol légyen nem láttom;
A' Tündér Or?zágba volt kö-vára tudom,
Mint a' Krónikából értem és olva?om.

Szép ékes Tartománnyal a' Király bira,
Mellyben rakatott igen ?zép fényes vára
A?z

A?z?zony fele?ége vala, ?zép Médéna,
Volt Királynak töle Három vitéz fija

Régi rakot kerte vala a' Királynak

Mellyben ?zép termő fák ugyan virágoznak
Drága ?zép folyó-vizek kertében folynak,
Mellyel ?zép kö-kerte éke?itve vannak.

Történék azonban kertében hogy járna.
Egy ?zép virágos fát ott a' kertben látna
Mellyet ő az előtt még nem látott volna;
Honnat hozták oda? azon gondolkodna.

Virága mint ezü?t olyan ?zinü vala
A' közepi pedig ?zép gyöngy ?zettel rakva,
Mellynek a' termé?ét alig várja vala
Három?zor egy napon virágozik vala.

Sietséggel Király a' Kerté?zt hivatya
Kérdi az alma Fát oda ki plántálta
Mondja hogy ő azt ott többé nemis látta,
Sőt, annak ?zépségét maga-is tsudálja.

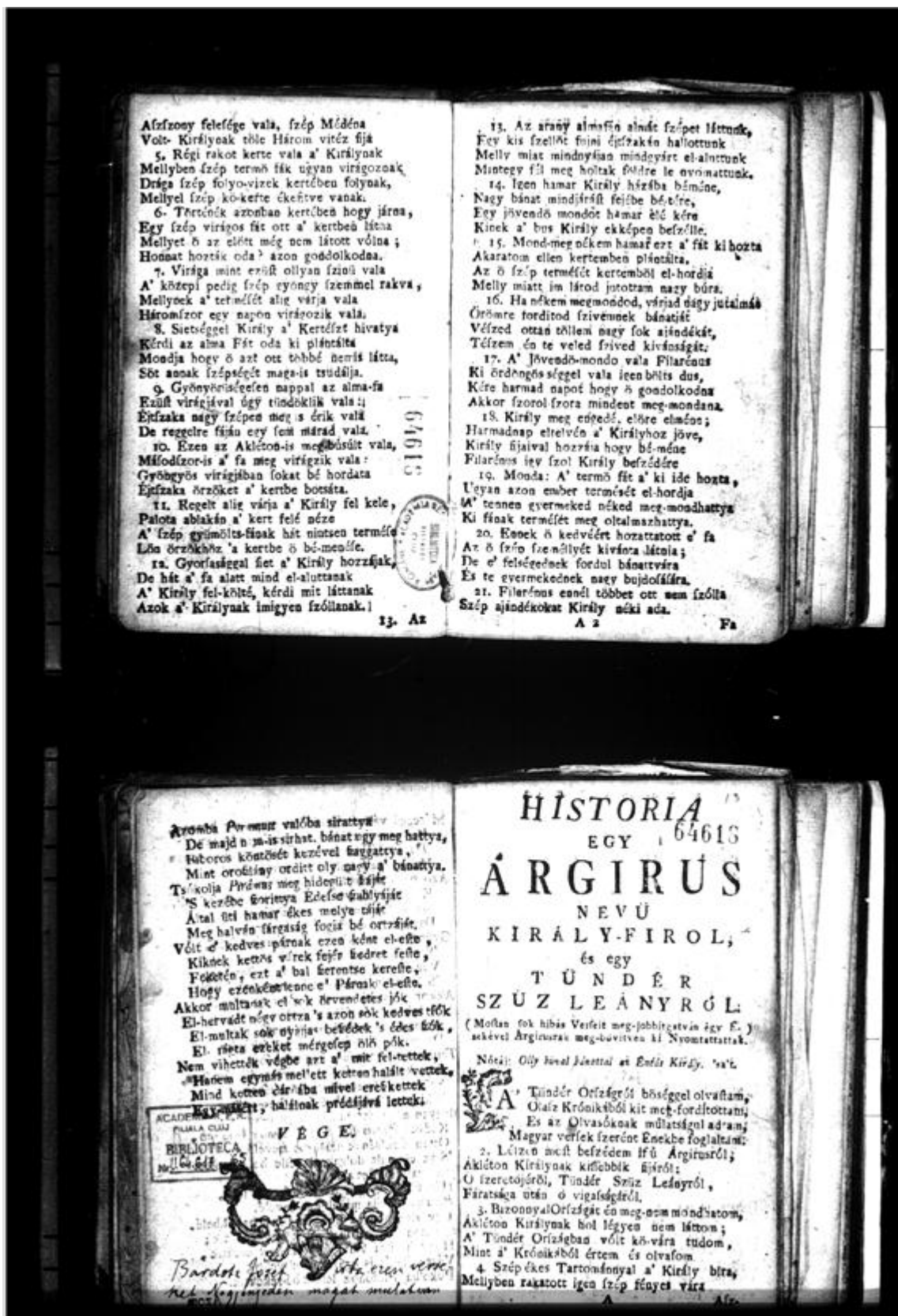
Gyönyörüsége?en nappal az alma-fa
Ezü?t virágjával úgy tündöklök vala:
Éjt?zaka nagy ?zépen meg is érik vala
De reggelre fáján egy sem marad vala.

Ezen az Akléton-is meg busult vala,
Má?od?zor-is a' fa meg virágzik vala:
Gyöngyös virágjában ?okat bé hordata
Éjt?zaka öröket a' kertbe botsáta.

Regelt alig várja a' Király fel kele,
Palota ablakán a' kert felé néze
A' ?zép gyümöls-fának hát nintsen termé?e
Lön örökhöz a' kertbe ő bé-mené?e.

Gyor?asággal ?iet az Király hozzájak,
De hát a' fa alatt mind el-aluttanak
A' Király fel-költé, kérdi mit láttanak
Azok a' Királynak imigyen ?zóllanak.

Az

arany almán almát ?zépet láttunk,
 Wgy kis ?zellőt fujni éjt?zakán hallottunk
 Melly miat mindnyájan mingyárt el-aluttunk
 Mintegy fél meg holtak földre le nyomattunk.

Igen hamar Király házába béméne,
Nagy bánat mindj árá?t fejébe bé-tére,
Egy jövődö mondot hamar elé kére
Kinek a' bus Király ekképen be?zéle.

Mond-meg nékem hamar ezt a' fát ki hozta
Akaratom ellen kertemben plántálta,
Az ő ?zép termését kertemből el-hordja
Melly miatt im látod jutottam nagy bura.

Ha nékem megmondod, várjad nagy jutalmát
Örökre fordítod ?zivemnek bánatját
Vé?zed ottan töllem nagy ?ok ajándékát,
Té?zem én te veled ?zived kívánságát.

A' Jövendő-mondo vala Filarénus
Ki ördögösséggel vala igen bölts dus,
Kére harmad napot hogy ő gondolkodna
Akkor ?zorol-?zora mindent meg-mondana.

Király meg engedé, előle elméne;
Harmadnap eltelvén a' Királyhoz jöve,
Király fíjaival hozzája hogy bé-méne
Filarénus így ?zol Király be?zédére

Monda: A' termő fát a' ki ide hozta,
Ugyan azon ember termését el-hordja,
A' tennen gyermeked néked meg-mondhattya
Ki fának termését meg oltalmazhattya.

Ennek ő kedvéért hozattatott e fa
Az ő ?zép ?zemélyét kívánta látnia;
De e felségednek fordul nagy bánattyára
És te gyermekednek nagy bujdo?á?ára.

Filarénus ennél többet ott nem ?zólla
Szép ajándékokat Király néki ada.

Két fekete freme szép piros ortofia,
Tekintetes méltó kívánsága.
39. Feküvén ágyában igen könyörögne,
Két szép szemével a' tita hogy nézne
Vérge a' fának szőlőt oda löve
Szemeivel látja alma növe-növe.
40. Az a' más meg-értek, már fénlenek vala
Tsak egyedül ifju kertben fekszik vala
Az énnön testében ugyan teteg vala,
Alom hozó szőlőt mert igen fél vala.
41. Miesteg lassu szélle olyan zúgást halla,
Hat szép fejér Hattyú a' fára le szálla;
Hetedik fejéhez nyofzolyára állja
Mellyen a' Király-ú igen el bémula.
42. Nagy lassan ő kezeli vannak ki nyujva
Egy libát Hattyúnak kezében szoristya
Hattyú meg-réködök, hatat el-fizalasztja
Hetediket fejéről fogva marasztja.
43. Hallhatatlan dolog im arról hallaték
Mert embert fírozal a' Hattyú szóllaték
Ne fies Király-ú az én hála-mra,
Mert nem jöttünk híjdek néked ártalodra
44. Mifodszor ő magát a' Hattyú meg-rizá,
Leány szeszaba magát változtatá
Melly telekedeték Király-ú tudatá
A' Leány ily szíval ötöt batoritá.
45. Ne fély én szerelmem, Király-ú szép fia
Média Afzrony-ú szerelmes magzaga;
Te vagy én szíve-nök édes vidámsága,
Szívennek ki nyílt érga Liliama.
46. Atyádnak kedvődet nem plántáltam e' fát
Enekek grümlésűt mit haragszik tehát.
Szabad az embernek el-vinni fajtát,
Két kezével plántált fának szép alajját.

47.

47. Tsak néked plántáltam én szerelmem e'fát
Tsak néked-ia szabad le ferdni alajját;
Im szemel láthod Tüsderek Király-úját
Ha szereted mostan néked adta magát.
48. Halparatlan melly szép a' Leány-ú baja
Nyelvével azt az ember ki-nem mondhatja,
Emberi kéz seha azt lenem irhatja
Mert az ő szívdé epőzen ártal hatja.
49. Juno Pallas, Vénus, Dico és Minerva
Ezzel nem ér icha Nymfáknak sok féga,
Sem a' szép Sibillák éckölő Mufája
Ekes természetel mert mind feljűli melja.
50. Arany szívdé baja vala földig tetjedt,
Ejeli időm-is mert az ugyan tévedt,
Nyofzolyája részét árnyékával tartja
Szép test szin ruhája Király-ú meg hatja
51. Szép kartsu magos az a' ép Tetmete
Mint Hattyúnak tolla. Féjér az ő Teste,
Isten Afzrony nodra vagyon nevelde
Gyenge, ékes lassu szíva-nak zengede.
52. Király-ú azonban magát fel-emelde,
Szíves befűdökkel a' Leányt elítélde,
Leány-is az ifjút igen meg kedvelde
Király-ú Leányhoz ilyen szívat kezdde
53. Oh bődög Anya az, kitől születtetél
Es bődög az emlé, mellyen viflettetél
Oh bődög az a' hely mellyben neveltetél
S' ilyen ékeidőggel így meg friflettetél.
54. Oh kegyes tekintetű én édes Szerelmem
Vig kedvű, szép, vidám, szíven, édes lelkem,
Eenyi munkid töltöd is hogy érdemlettem,
Mind ezért mit kívánsz, szíven mit én töltem.
55. Náad nélkül hígyed nem lézen éntem
El-ot hadjon egem kegyes vőltod, kértam.

A' ha-

Fa meg virágoznék immár alig várja
Idő reá térvén fénlik szép virágja
22. Szép vetett nyofzolyát tétete fa alá
Ő nagyobbik fűt őrizni borsitá
A' szép nyofzolyába haoyot fekszik vala,
A' szép termő fára szemével néz vala.
23. Látá hogy az alma nagy szépen meg-érék
Alom hozó szélle azontól ékerék,
Nagy nehéz állontól szegény el-nyomaték
Királytól alova reggel találaték.
24. Középső fát-is el-küldé próbára
Jövedő mondonak parantolatjára,
Hafonlatos-képen ez színtő úgy jara
Király meg-haragvók Jövedő mondora.
25. Szegény Filarcn-ú piatra viteték
Nagy hirtelenséggel fejt el-üteték,
Nem hajt semmit az ő szép könyörögéjére
Hanem fét hamar meg öletékére.
26. A' Király Felűlége Média Afzrony'
Kifűbbik fájral bé méne az áiton
Hogy 'a Királyt vizsgálják hathatofon,
A' szép Argirufsal vannak azon nagyon.
27. Tekintetes ifju az Argeros és szép
Mint egy leiratot falon lévő szép kép
Termetében niesen hiba, ékes és ép
Mellyért az orfírga néki hira-is szép.
28. Nagy kegyes befűddel Atyát vizsgálja
En szerelmes Atyán, a' Király-ú monda,
Egy frot szőlők hogy ha vosa foganattya
Es ha rá hallana én kívánságonra.
29. Im látod bizony meg-nem őrizhetők
Sem az őrizék-is ezekben nem votték,
Alma lopot néked meg-nem jelenheték,
Felséged bántaték nem engedhetők.

30. A'

30. A' Jövedő mondot meg-öteték látom,
Melly telekedeték bizony igen bönom
Mert mit jövedőnek vőlt igaz lézen tudom,
Nékem jelenetete éntekkel álom.
31. En szerelmes Atyán hadt menjek el-én-ia,
Ha meg őrizhetem, próbájam meg-én-is
Az álm hozó szél ha ént-támad-is
Miként a' több érték, ha el-aluzom is.
32. A' keferes Király monda Argirufsal
Szerelmes szép fiam, az én bántomnak;
Ne örlly oly igen én búfűlőfomnak
Ne légy oka fiam minden bántomnak!
33. Mert ha igaz lézen Filarcn-ú szava,
Pánatomra nékem ez dolog fordula,
Néked édes fiam sok búfűlőfodra,
Bár inkább az alma fától veszfene oda.
34. Mi, vagyon éntekem ara y alaim fiam,
Az almat inkább jobb hogy l-visszalam,
Tízre mind tövefűli virágosít bönajam,
Hogynem mint epűt-is inkább báborodjam.
35. Megbűtás jó Atyám, az ifju így szólta,
Akaratod ellen elméyek azt monda'
Igaz lézen bizony Filarcn-ú szava,
Noha te Felfűged ötlet le vágatta.
36. Akaratja ellen Atyának el-mion
A' kertbe hogy juts, a' fa alá tére,
Atanyos fegyverét le tövé melléje
Gyenge vetett ágyra testét erdőt-le.
37. Egyenes Szép teste vala az ifjunak,
Színtőn idejében vala virágjának,
Urú nodra természet vőndi párjának
Muratoc szép plántit ez az ifjuságnak,
38. Nem felette kartsu közép ember vala
Es ki terjet feje, szép fima bönloka.

31.

Fa

Fa meg virágoznék immár alig várja
Idő reá térvén fénlik szép virágja

?zép vetett nyofzolyát tétete fa alá

Ő nagyobbik fiját örizni botsátá
A' ?zép nyoszolyába hanyot fek?zik vala,
A' ?zép termő fára ?zemével néz vala.

Látá hogy az alma nagy ?zépen meg-érék
Álom hozó ?zellő azontul érkezék,
Nagy nehéz álmotól ?zegény el-nyomaték
Királytól aluva reggel találtaték.

Középső fiját-is el-küldé probára
Jövendő mondonak parantsolatjára,
Ha?onlatos-képen ez ?zintén úgy jára
Király meg-haragvék Jövendő mondora.

Szegény Filarénust piatzra viteté
Nagy hirtelenséggel fejét el-ütteté,
Nem hajt ?emmit az ő ?zép könyörgé?ére
Hanem ?iet hamar meg öleté?ére.

A' Király Fele?ége Médéna A?z?zony
Ki??ebbik fijával bé méne az ajton
Hogy a' Királyt viga?ztalják hathato?on,
A ?zép Ágiru?sal vannak azon nagyon.

Tekintetes Ifju az Árgerus és ?zép
Mint egy le-iratot falon lévő ?zép kép
Termetében nintsen hiba, ékes és ép
Mellyért ay or?zágba néki hire-is ?zép.

Nagy kégyes be?zéddel Attyát viga?ztalja
Én ?zerelmes Atyám, a' Királynak mondja,
Egy ?zot ?zólnék hogy ha vona foganattya
És ha rá hajlana én kívánságomra.

Im látod bátyáim meg-nem örizhették
Sem az örizők-is e?zekbe nem vették.
Alma lopot néked meg nem jelenthették,
Felséged bánatját nem enge?ztelhették.

Két fekete freme szép piros ortája,
Tekintetes méltó kívánsága.
39. Feküvén ágyában igen könyörögne,
Két szép szemével a' fira hogy nézne
Vérge a' fiók szőlő oda léne
Szemével látja alma nőző-nőce.
40. Az a' mák meg-értek, már fénlenek vala
Tűk egyedül lőu kertben fekszik vala
Az ónoson testében ugyan teteg vala
Alom hozó szőlőt mert igen jól vala.
41. Miregy lassu szőlő olyan zingűt halla,
Hat fűp fűt Hattyú a' fira le szálla;
Hetedik fejéhez nyofzolyára állja
Mellyen a' Király-n igen el bímola.
42. Nagy lassu ő kezei vannak ki nyujtva
Egy lábát Hattyúnak kezében szorítja
Hattyú meg-rékedék, hatat el-fizalítja
Hetediket fejével fogva marafítja.
43. Halhatatlan dolog im attól hallaték
Mert ember fűvél a' Hattyú szőlőnek
Ne fies Király az én fűvén,
Mert nem jöttünk hídjed búked ártádra
44. Másodszor ő magát a' Hattyú meg-rázza,
Léány érzatba magát változtata
Melly telokedeték Király-n tudatá
A' Léány ily szélal ötet bitorita.
45. Ne fély én szerelmem, Királynak szép fű
Médcsa Afzronyok szerelmes magzaga;
Te vagy én fűvén nök edes vidámsága,
Szívemnek ki nyitot érzé Liliána.
46. Atyádnak kedvéért nem plántáltam e' fát
Enek gyümölcsét mit haragzik tehát.
Szabad az embernek el-vinni fajtát,
Két kezével plántált fiók szép alnáját.

47.

47. Tűk néked plántáltam én szerelmem e' fát
Tűk néked is szabad le ferdni alnáját;
Im szemel láthod tudodék Királynak
Ha szereted mostan néked adta magát.
48. Halhatatlan mely fűp a' Léánynak baja
Nyelvével azt az ember ki-nem mondhatja,
Emberi kéz soha asat lenem irhatja
Mert az ő szívét e' fűvén álal hatja.
49. Juno Pallás, Vénus, Dico és Minerva
Ezzel nem ér soha Nympfáknak sok léga,
Sem a' szép Sibillák csókla Mulja
Ékes természetével ment mind feylül mulja.
50. Arany fűvél haja vala földig tetjedt,
Ejeli idő-is mert az ugyan fényledt,
Nyofzolyása részét arnyakával tartja
Sapp test szin ruhja Király-ht meg hatja
51. Szép kartsu magos az ő ép Termete
Mint Hattyúnak spilla. féjér az ő Teste,
Isten Afzrony nodra vagyon nevelte
Gyenge, ékes lassu szavának zeugle.
52. Király-n azonban magát fel-emel,
Szíves befűdökkel a' Léányt éltet,
Léány is az ifjait igen meg kedvel
Király-n Léányhoz ilyen szavát kezdé
53. Oh bődög Anya az, kitől szülöttetél
És bődög az emle, melyen viseltetél
Oh bődög az a' hely melyben neveltetél
S' ilyen ékecséggel így meg frűstetél.
54. Oh kegyes tekintet én edes Szerelmem
Vig kedvi, szép, vidám, fűvem, edes lelkem,
Ennyi munkád töltöd is hogy érdemlettem,
Mind ezért mit kívánok, fűvem már én töltöm.
55. Ná ad előkül higgyed nem lézen éterem
El-ne hadjon engem kegyes vőltod, kétem

A' ha-

Fa meg virágoznak immár alig várja
Idő réi térvén fölök szép virága
22. Szép vetett nyofzolyát térete fa al
Ő nagyobbik fűt őzini borsát
A' szép nyofzolyába hagyot fekszik vala,
A' szép termő fira szemével néz vala.
23. Látja hogy az alma nagy frűpen meg-értek
Alom hozó szőlő azontól érkerék,
Nagy nehéz szőlőtől szegény el-nyomaték
Királytól alova reggel találaték.
24. Középső fűvén el-küldé próbára
Jövedő mondonk parantoslatára,
Hafonlatos-képen ez szintén úgy jara
Király meg haragvák Jövedő mondora.
25. Szegény Filarcúv pászra vitet
Nagy hirtelenséggel fejt el-ütet,
Nem bajt semmit az ő szép könyörögére
Hanem fies hamar meg értefére.
26. A' Király Felelge Médcsa Afzrony'
Kisebbik fűvél bé méce az aiton
Hogy 'a Királyt vizsgálják hathatolon,
A' szép Argirusai vannak azon nagyon.
27. Tekintetes lőu az Argeros és szép
Mint egy le-iratot falon lévő szép kép
Termetében nemes hiba, ékes és ép
Mellyért az onrágba néki hira-is szép.
28. Nagy kegyes befűdökkel Atyát vizsgálja
Én szerelmes Atyán, a' Királynak mondja,
Egy fűt szőlők hogy ha vosa foganatya
És ha rá hallana én kívánságra.
29. Im látod bizony meg-nem érzetheték
Sem az érzék is ezekbe nem votték,
Alma lopot néked meg-nem jelentheték,
Felelged bánatja nem engedteheték.

30. A'

30. A' jövedő mondot meg-öletéd látom,
Melly telekedetted bizony igen bánom
Mert mit jövedőlt volt igaz lészen tudom,
Nékem jelentette éjt?zakai álomom.
31. Én szerelmes Atyám hadd menjek el-én-is,
Ha meg érzethetém, próbájam meg-é-is
Az álon hozó fűt ha éntámad-is
Miköz a' több érzék, ha el-álmom is
32. A' kegyes Király monda Argirusnak
Szerelmes szép fiam, az én bánatomnak.
Ne ölyt oly igen én búfűsömnek
Ne lőgy oka fiam minden bánatomnak!
33. Mert ha igaz lészen Filarcúv szava,
Pápatomra nékem ez dolog fordula,
Néked edes fiam sok bűdölődra,
Bár inkább az alma fűtől veszezo oda.
34. Mi, vagyon éntekem ara y alám fiam,
Az almaté inkább jobb hogy l-virágom,
Tiere mind tövélül virágolt bányam.
Hogyan mint e' fűt is inkább bábórodjam.
35. Meg-borsis jó Atyám, az lőu így fűt,
Akaratod ellen elműyek azt mondja
Igaz lészen bizony Filarcúv szava,
Noha te Felelged ötlet le vizatta.
36. Akaratja ellen Atyának el-míne
A' kertbe hogy jara, a' fa alá tére,
Atanyos fegyverét le tévé melléje
Gyenge vetett ágra tedt érezté-le.
37. Egyenes szép teste vala az ifjónak,
Színtén ideiben vala virágjának,
Úri nodra tetmet vinzi jásónak
Mutarot szép plánt ez az ifjónak,
38. Nem felette kartsu közép ember vala
És ki terjet feje, szép fima bonlaka

A'

A' jövedő mondot meg-öletéd látom,
Melly tselekedetted bizony igen bánom
Mert mit jövedőlt volt igaz lészen tudom,
Nékem jelentette éjt?zakai álom.

Én Szerelmes Atyám hadd menjek-el-én-is,
Ha meg őrizhetném, próbáljam meg-én-is
Az álom hozó Zél ha réám támad-is
Miként a' több örzök, ha el-aluszom-is.

A' kezerves Király monda Árgirusnak,
Szerelmes Zép fíjam, az én bánatomnak:
Ne örülj olly igen én buulá?omnak
Ne légy oka fíjam minden bánatimnak!

Mert ha igaz lézen Filarénus Zava,
Bánatomra nékem ez dolog fordulna,
Néked édes fíjam sok bujdo?á?odra,
Bár inkább az alma fá?tól ve?z?zen oda.

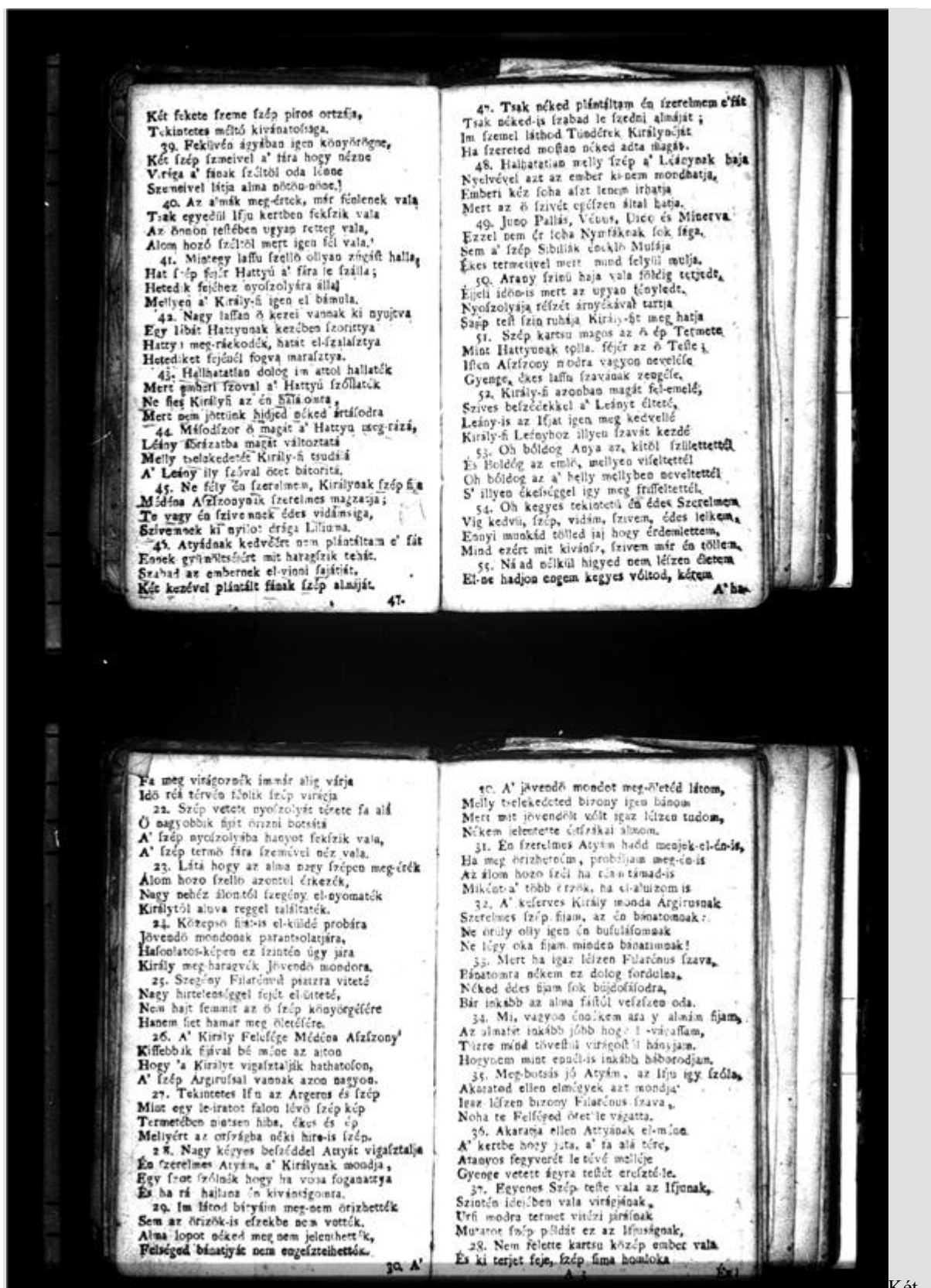
Mi, vagyon énnékem arany almám fíjam,
Az almát inkább jobb hogy le-vága??am,
Tüzzre mind töve?tül virágo?tól hányjam
Hogynem mint ennél-is inkább háborodjam.

Meg-botsás jó Atyám, az Ifju így Zóla,
Akaratod ellen elmégyek azt mondja
Igaz lézen bizony Filarénus Zava,
Noha te Fel?éged ötlet le vágatta.

Akaratja ellen Attyának el-méne
A' kertbe hogy juta, a' fa alá tére,
Aranyos fegyverét le tévé melléje
Gyenge vetett ágyra te?tét ere?zté-le.

Egyenes Szép te?te vala az Ifjunak,
Szintén idejében vala virágjának,
Urfi modra termet vitézi járá?nak
Mutató Zép példát ez az Ifjuságnak.

Nem felette kartsu közép ember vala
És ki terjet feje, Zép Zima homloka
Két

két fekete zeme szép piros ortája,
Tekintetes méltó kívánatosága.

Feküvén ágyában igen könyörögne,

Két ?zép ?zemeivel a' fára hogy nézne
Virága a' fának ?zélből oda lenne
Szemeivel látja alma bötön-nőne.

Az almék meg-értek, már fénlenek vala,
Tsak egyedül Ifju kertben fek?zik vala
Az önnön te?tében ugyan retteg vala,
Álom hozó ?zélből mert igen fél vala.

Mintegy la??u ?zellő olyan zugá?t halla,
Hat ?zép fejr Hattyu a' fára le ?zálla;
Hetedik fejéhez nyo?zolyára álla,
Mellyen a' Király-fi igen el bámula.

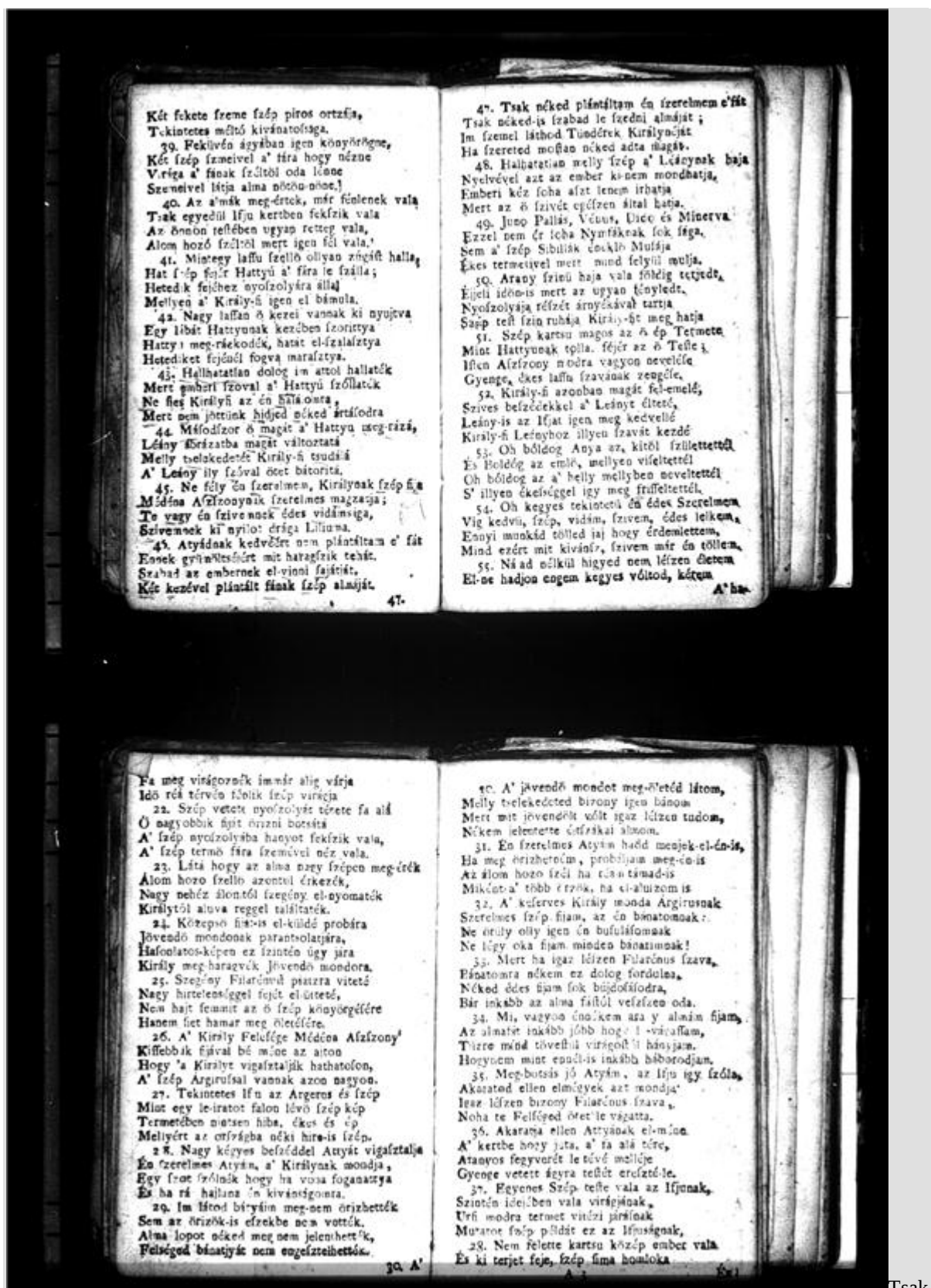
Nagy la??an ő kezei vannak ki nyujtva
Egy lábát Hattyunak kezében ?zorittya
Hattyu meg-rázkodék, hatát el-?zala?ztya,
Hetediket fejénél fogva mara?ztya.

Hallhatatlan dolog in attol hallaték
Mert emberi ?zoval a' Hattyu ?zóllaték
Ne ?ies Királyfi az én halálomra,
Mert nem jöttünk hidjed néked ártá?odra.

Má?od?zor ő magát a' Hattyu meg-rázá,
Leány ábrázatba magát változtatá
Melly tselekedetét Király-fi tsudálá
A' Leány ily ?zóval ötet bátoritá.

Ne fély én ?zerelmem, Királynak ?zép fija,
Médéna A?z?zonynak ?zerelmes magzatja;
Te vagy én ?zivemnek édes vidámsága,
Szivemnek ki nyílot drága Liliuma.

Atyádnak kedvéért nem plántáltam e fát
Ennek gyümölséjért mit harag?zik tehát.
Szabad az embernek el-vinni ?játját,
Két kezével plántált fának ?zép almáját.

néked plántáltam én ?zerelmem e fát

Tsak néked-is ?zabad le ?zedni almáját;
Im ?zemel láthod Tündérek Királynéját
Ha ?zereted mo?tan néked adta mag át.

Halhatatlan melly ?zép a' Léánynak haja
Nyelvével azt az ember ki-nem mondhatja,
Emberi kéz soha a?zt lenem írhatja,
Mert az ő ?zívét egé?zen által hatja.

Juno Pallás, Vénus, Dido és Minerva
Ezzel nem ér ?oha Nymfáknak ?ok ?ága.
Sem a' ?zép Sibillák éneklő Musája
Ékes termetivel mert mind felyül mulja.

Arany ?zinü haja vala földig terjedt,
Éjjeli időn-is mert az ugyan fényledt.
Nyo?zolyája ré?zét árnyékával tartja
Szép te?t ?zin ruhája Király-fit meg hatja.

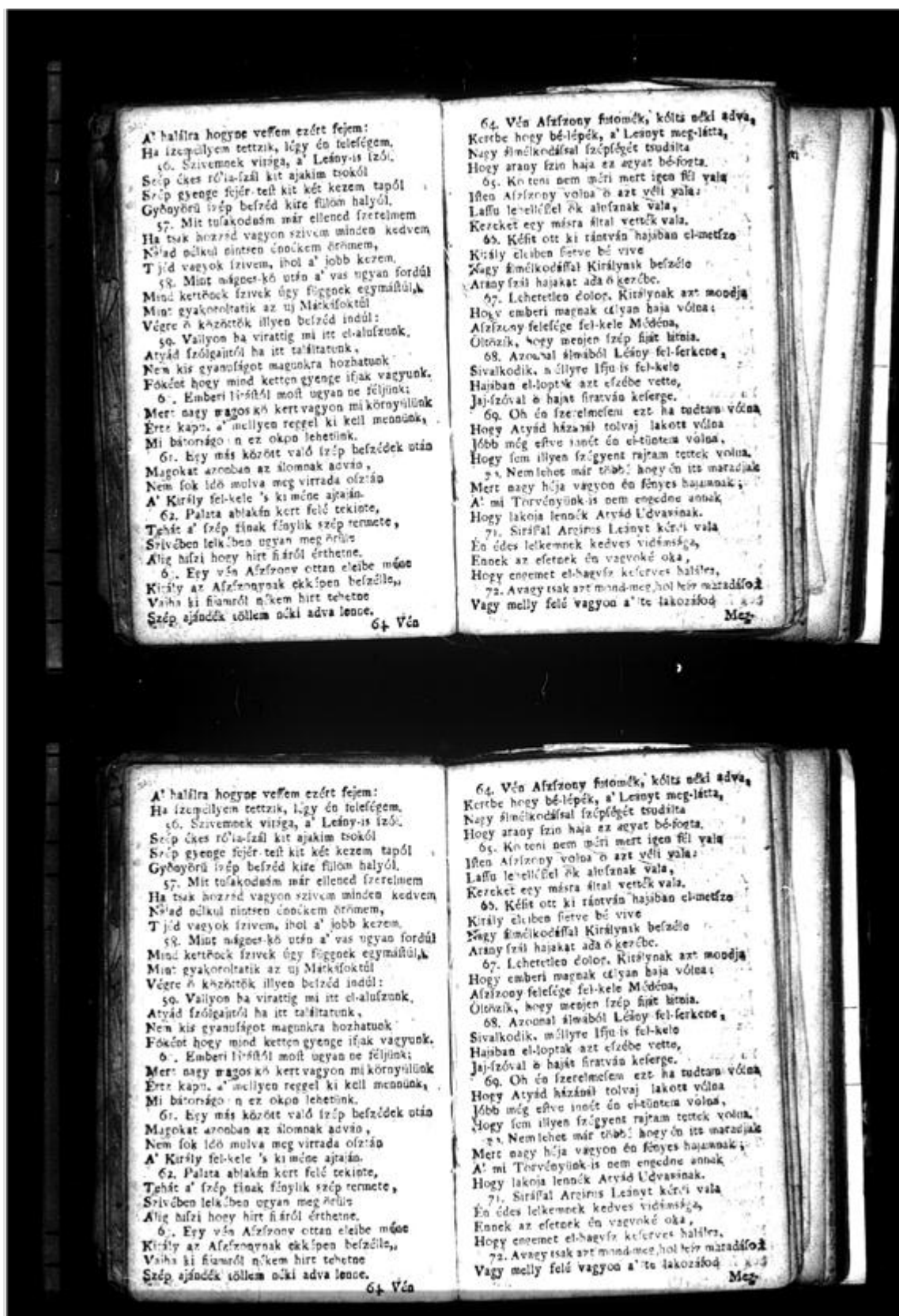
Szép kartsu magos az ő ép Termete
Mint Hattyunak tolla, fējér az ő Te?te,
I?ten A?z?zony modra vagyon nevelé?e
Gyenge, ékes la??u ?zavának zengé?e.

Király-fi azonban magát fel-emelé,
Szives be?zédekkel a' Leányt élteté,
Leány-is az Ifjat igen meg kedvellé
Király-fi Leányhoz ilyen ?zavát kezdé

Oh boldog Anya az, kitől ?zülettettél
És Boldóg az emlő, mellyen vi?eltettél
Oh boldóg az a' hely mellyen neveltettél
S ilyen éke?séggel így meg fri??eltettél.

Oh kegyes tekintetü én édes Szerelmem
Vig kedvü, ?zép, vidám, ?zivem, édes lelkem,
Ennyi munkád tölled jaj hogy érdemlettem,
Mind ezért mit kíván?z, ?zivem már én töllem.

Nálad nélkül higgyed nem lé?zen életem
El-ne hadjon engem kegyes vóltod, kérem
A' ha-

halálra hogyne ve??em ezért fejem:

Ha ?zeméllyem tettzik, légy én fele?égem.

Szivemnek virága, a' Leány-is ?zöl

Szép ékes ró ?a-?zál kit ajakim tsokól
Szép gyenge fejr te?t kit két kezem tapól
Gyönyörü ?zép be?zéd kire fülöm halyól.

Mit tu?akodnám már ellened ?zerelmem
Ha tsak hozzád vagyon szivem minden kedvem,
Nálad nékul nintsen énnékem örömem,
Tijéd vagyok ?zivem, ihol a' jobb kezem.

Mint mágnes-kő után a' vas ugyan fordul,
Mind kettőnek ?zivek ugy függnek egymá?tul,
Mint gyakoroltatik az uj Mátká?oktul
Végre ő közöttök ilyen be?zéd indul:

[négy vszak kimarad szerelmi jelenet]

Vallyon ha virrattig mi itt el-alu?zunk,
Atyád ?zólgaajtól ha itt találtatunk,
Nem kis gyanu?ágot magunkra hozhatunk
Föként hogy mint ketten gyenge ifjak vagyunk.

Emberi látá?tól most ugyan ne féljünk;
Mert nagy magos kö kert vagyon mi környülünk,
Értz kapu, a' mellyen reggel ki kell mennünk,
Mi bátorságoson ez okon lehetünk.

[két vszak kimaradt]

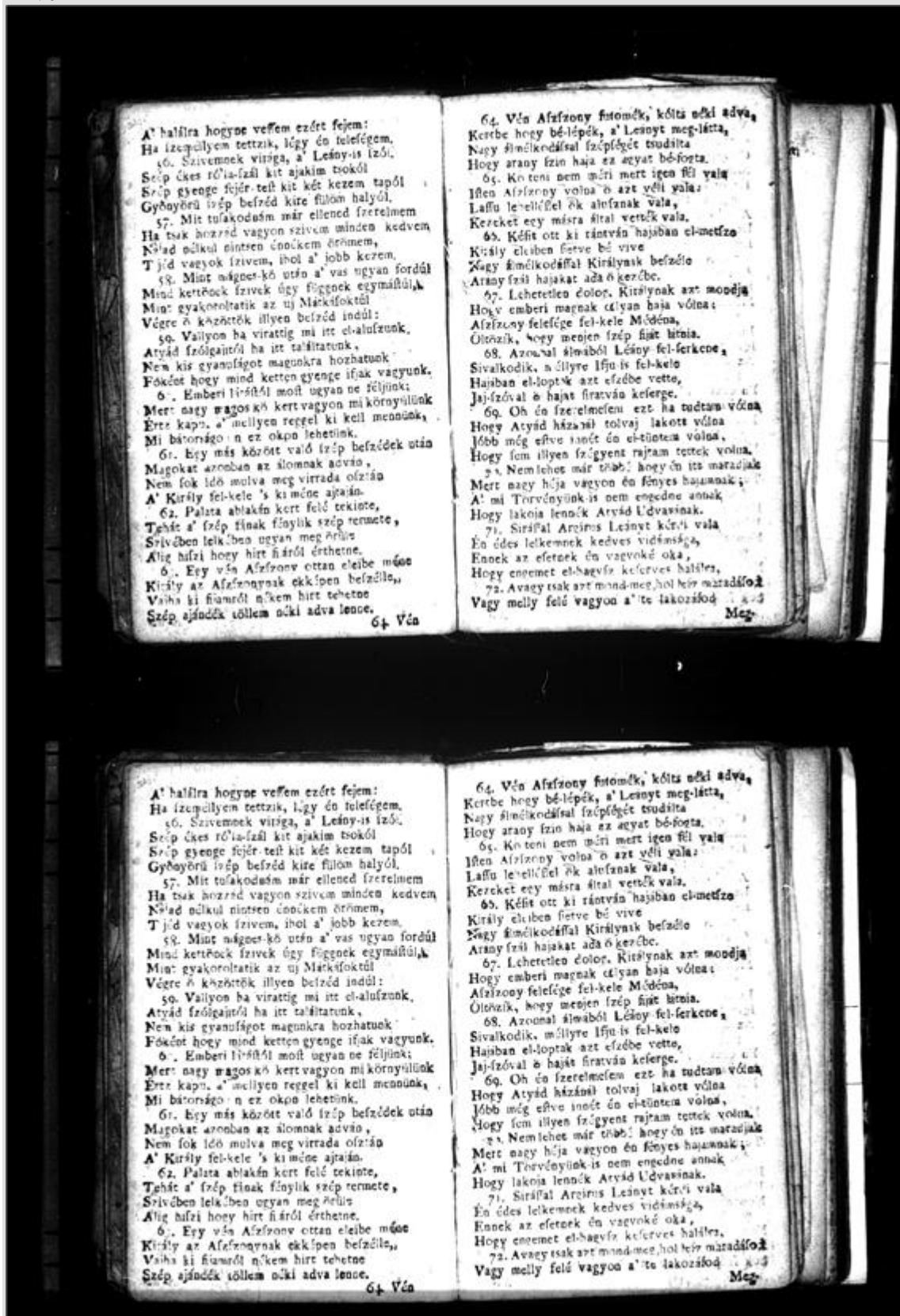
Egy más között való ?zép be?zédek után
Magokat azonban az áloznak adván,
Nem ?ok idő múlva meg virrada o?ztán
A' Király fel-kele s ki méne ajtaján.

Palata ablakán kert felé tekinte
Tehát a' ?zép fának fénylik szép termete,
Szivében lelkében ugyan meg örüle
Alig hiszi hogy hirt fjjáról érthetne.

Egy vén A?z?zony ottan eleibe méne
Király az A?z?zonymnak ekképen be?zéle,
Vajha ki fjamról nékem hirt tehetne

Szép ajándék töllem adva lenne.

Vén

A'z?zony futomék, költs néki adva,

Kertbe hogy bé-lépék, a' Leányt meg-látta,
Nagy álmélkodá'sal ?zép?égét tsudálta
Hogy arany ?zin haja az agyat bé-fogta.

Költeni nem méri mert igen fél vala
I?ten A?z?zony volna ő azt véli vala:
La??u lehellé??el ök alu?znak vala,
Kezeket egy másra által vették vala.

Ké?it ott ki rántván hajában el-met?ze
Király eleiben sietve bé vive
Nagy álmélkodá' al Királynak be?zéle
Arany ?zál hajakat ada ő kezébe.

Lehetetlen dolog, Királynak azt mondja
Hogy emberi magnak olyan haja volna:
A?z?zony fele?ége fel-kele Médéna,
Öltözik, hogy menjen ?zép fiját látnia.

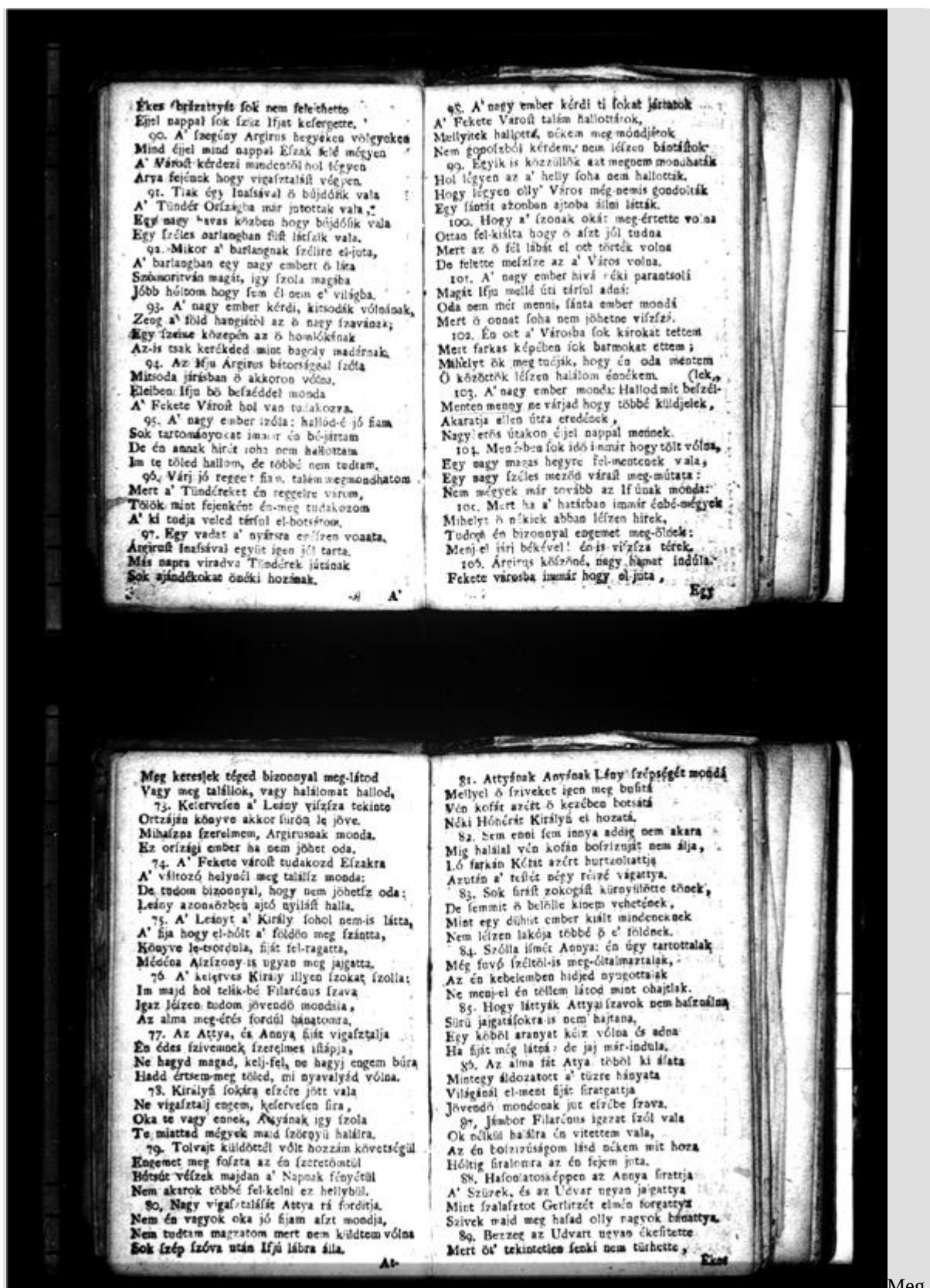
Azonnal álmából Léány fel-?erkene,
Sivalkodik, mélyre ifju-is fel-kele
Hajában el-loptak azt e?zébe vette,
Jaj-?zóval ő haját siratván ke?erge.

Oh én ?zerelme?em ezt ha tudtam volna
Hogy Atyád házánál tolvaj lakott volna
Jóbb még e?tve innét én el-tüntem volna,
Hogy ?em ilyen ?zégyent rajtam tettek volna.

Nem lehet már többé hogy én itt maradjak
Mert nagy héja vagyon én fényes hajamnak;
A' mi Törvényünk-is nem engedne annak
Hogy lakoja lennék Atyád Udvarának.

Sirá' al Árgirus Leányt kérdi vala
Én édes lelkemnek kedves vidámsága,
Ennek az e?etnek én vagyoké oka,
Hogy engemet el-hagy?z ke?erves halálra.

Avagy tsak azt mond-meg, hol le?z maradá?od
Vagy melly felé vagyon a' te lakozá?od
Meg

kere?lek téged bizonynyal meg-látod
Vagy meg talállok, vagy halálomat hallod,

Ke?erve?en a' Leány vi?z?za tekinté

Ortzáján könyve akkor sűrön le jöve.
Miha?zna ?zerelmem, Argirusnak monda.
Ez or?zági ember ha nem jöhet oda.

A' Fekete váro?t tudakozd E?zakra
A' változó helynél meg talál?z monda:
De tudom bizonynal, hogy nem jöhet?z oda:
Leány azonközben ajtó nyilá?t halla.

[egy vszak kimaradt]

A' Leányt a Király ?ohol nem-is látta,
A' fija hogy el-hólt a' földön meg ?zántta
Könyve le-tsordula, fíját fel-ragatta,
Médéna A?z?zony-is ugyan meg jajgatta.

A' ke?erves Király ilyen ?zokat ?zolla:
Im majd hol telik-bé Filarénus ?zava
Igaz lé?zen tudom jövendő mondása,
Az alma meg-érés fordul bánatomra.

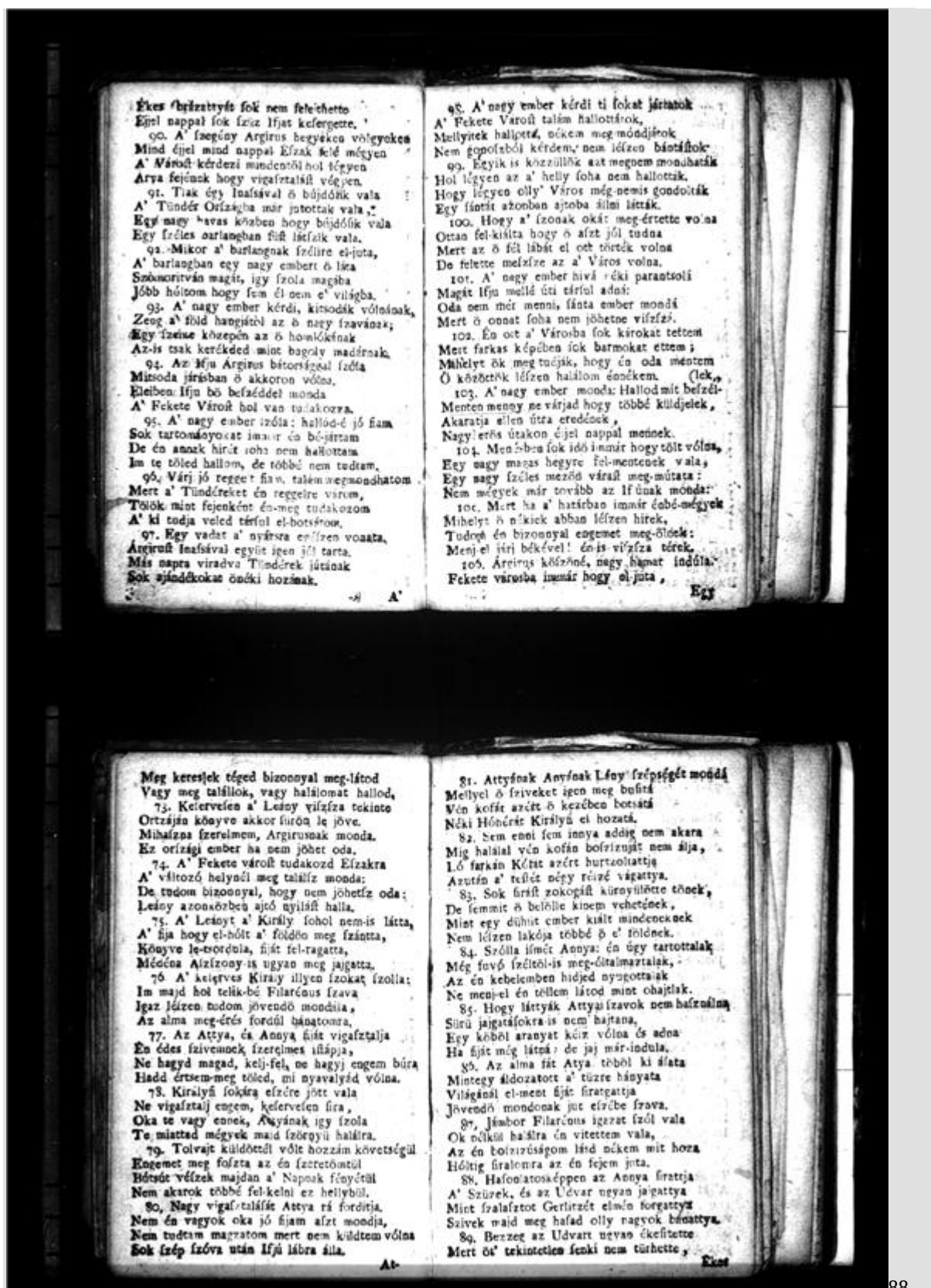
Az Attya, és Annya fíját viga?ztalja
Én édes ?zivemnek ?zerelmes i?tápja,
Ne hagyd magad, kelj-fel, ne hagyj engem bura
Hadd értsem-meg tőled mi nyavalyád volna.

Királyfi ?okára e?zére jött vala
Ne viga?ztalj engem, ke?ervesen ?ira,
Oka te vagy ennek, Attyának így ?zola
Te miattad mégyek majd ?zörnyü halálra.

Tolvajt küldöttél vólt hozzám követségül
Engemet meg fo?zta az én ?zeretömtül
Butsut vé?zek majdan a' Napnak fényétül
Nem akarok többé fel-kelni ez helyből.

Nagy viga?ztalá?át Attya rá fordítja.
Nem én vagyok oka jó fíjam aszt mondjam,
Nem tudtam magzatom mert nem küldtem volna
Sok ?zép ?zóva után Ifju lábra álla.

At-

89. Attyának Anyának Lány ?zépségét mondá
Mellyel ő ?ziveket igen meg bu?ítá
Vén kofát azért ő kezében botsátá
Néki Hóherát Királyfi el hozatá.

Sem enni ?em innya addig nem akara
Mig halálal vén kofán bo?z?zuját nem álja,
Ló farkán Kófát azért hurtzoltattja
Azután a' te?tét négy része vágattya.

[90-91. vszak kihagyva]

Sok ?irá?t zokogá?t környülötte tőnek,
De ?emmit ő belölle kinem vehetének,
Mint egy dühüt ember kiált mindeneknek
Nem lé?zen lakója többé ő e földnek.

Szólla i?mét Annya: én ugy tartottalak
Még fuvó ?zélből-is meg-öltalmaztalak,
Az én kebelemben hidjed nyugottalak
Ne menj-el én töllem látod mint ohajtlak.

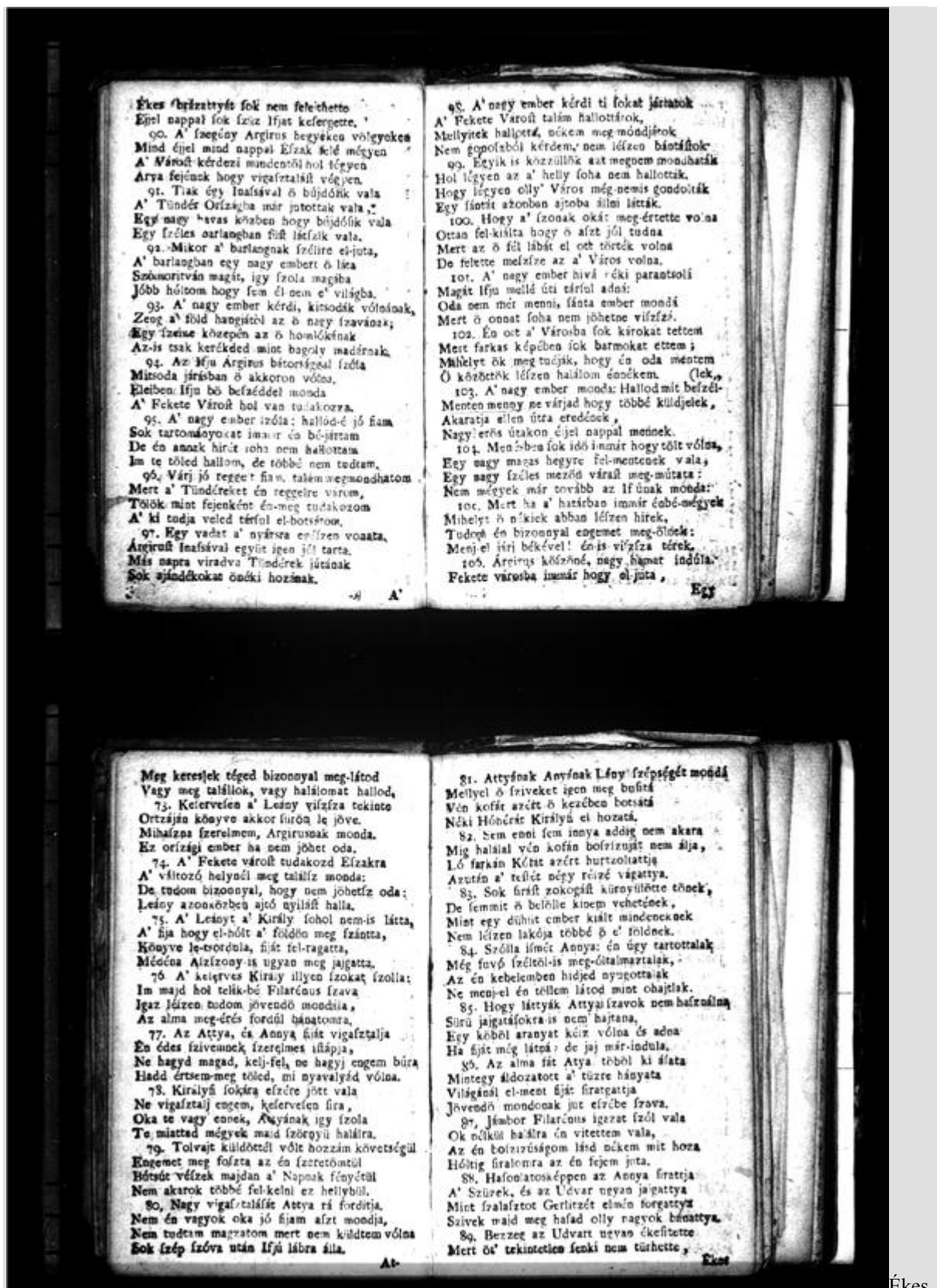
Hogy látták Attyai ?zavok nem ha?ználna
Sűrű jajgatá?okra-is nem hajtana,
Egy köből aranyat ké?z vólna és adna
Ha fiját még látná, de jaj már-indula,

Az alma fát Atya töböl ki á?ata
Mintegy áldozatott a' tűzre hányata
Világánál el-ment fiját ?iratgattja
Jövendő mondonak jut e?zébe ?zava.

Jámbor Filarénus igazat ?zól vala
Ok nélkül halálra én vitettem vala,
Az én bo?z?zuságom lásd nekem mit hozza
Hóltig ?íralomra az én fejem juta.

Ha?onlatosképpen az Annya ?irattja
A' Szüzek, és az Udvar ugyan jajgattya
Mint ?zala?ztot Gerlitzét elmén forgattya
Szivek majd meg ha?ad olly nagyok bánattya.

Bezzeg az Udvart ugyan éke?ítette
Mert őt tekintetlen ?enki nem türhette,
Ékes

Ékes

ábrázattát ?ok nem felejtette
Éjjel nappal ?ok ?züz Ifjat ke?ergette.

A' ?zegény Argirus hegyeken völgyeken

Mind éjjel mind nappal É?zak felé mégyen
A' Váro?t kérdezi mindentől hol légyen
Árva fejének hogy víga?ztalá?t végyen.

T?ak égy Ina?sával ő bujdósik vala
A' Tündér Or?zágba már jutottak vala,
Egy nagy havas közben hogy bujdó?ik vala
Egy ?zéles barlangban fü?t lát?zik vala.

Mikor a' barlangnak ?zélire el-juta,
A' barlangban egy nagy embert ő láta
Szomoritván magát, így ?zola magába
Jóbb holtom hogy ?em él-nem e világba.

[102. vszak kihagyva]

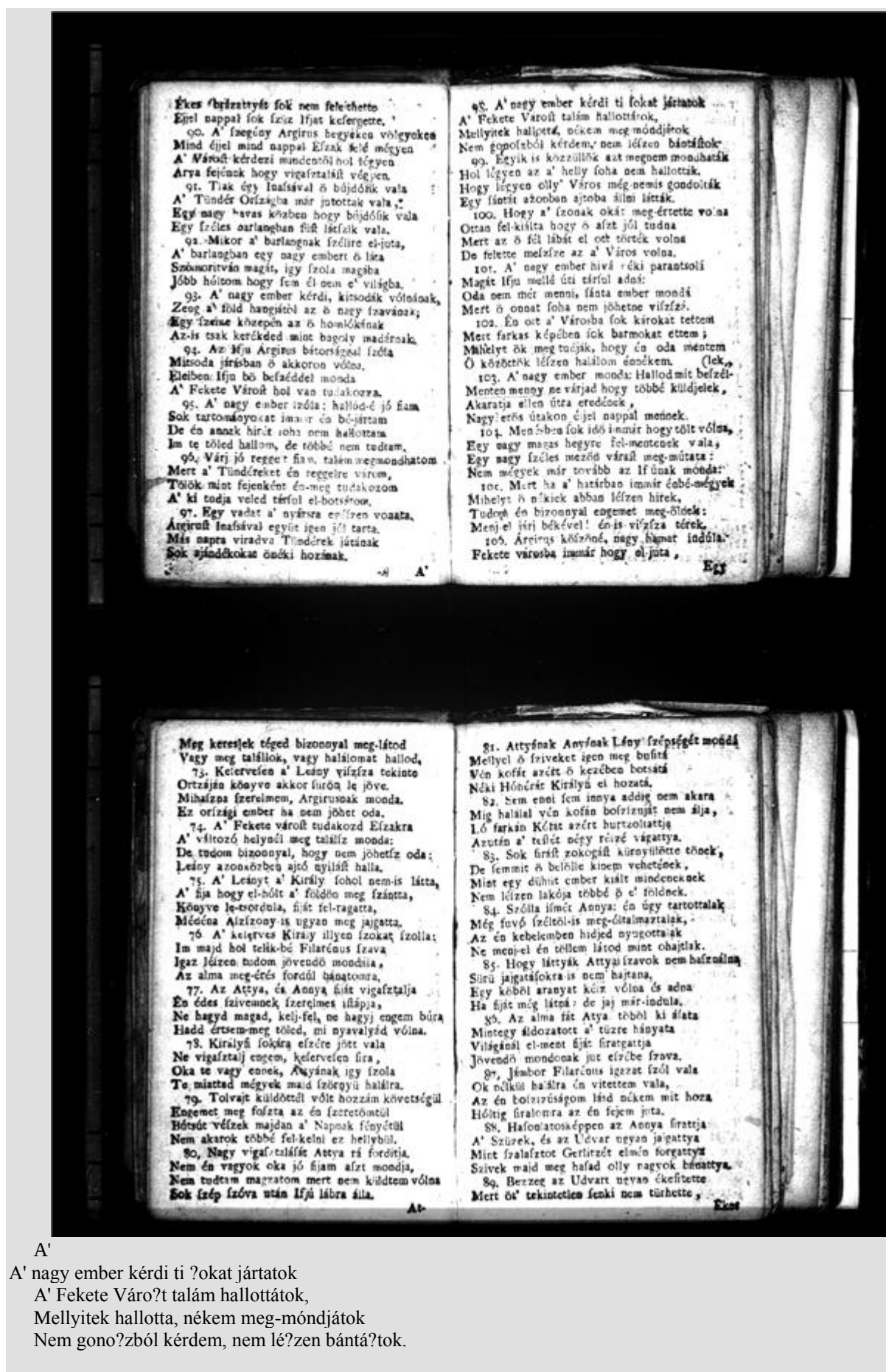
A' nagy ember kérdi, kitsodák vólnának,
Zeng a' föld hangjától az ő nagy ?zavának;
Egy ?zeme közepén az ő homlókának
Az-is tsak kerékdéd mint bagoly madárnak.

Az Ifju Árgirus bátorsággal ?zóla
Mitsoda járásban ő akkoron vólna.
Eleiben Ifju bö be?zéddel monda
Az Fekete Váro?t hol van tudakozza.

A nagy ember ?zóla: hallod-é jó fiam
Sok tartományokat immár én bé-jártam
De én annak hírét soha nem hallottam
Im te töled hallom, de többé nem tudtam.

Várj jó reggelt fiam, talám megmondhatom
Mert a' Tündéreket én reggelre várom,
Tőlök mind fejenként én-meg tudakozom
A' ki tudja veled tár?ul el-botsátom.

Egy vadat a' nyársra egé?zen vonata,
Árgiru?t Ina?sával együt igen jól tarta
) Más napra viradva Tündérek jutának
Sok ajándéko at önéki hozának.

A'
A' nagy ember kérdi ti fokat jártatok
A' Fekete Váro't talám hallottátok,
Mellyitek hallotta, nékem meg-mondjátok
Nem gono?zból kérdem, nem lé?zen bánta?tok.

Egyik is közzüllök azt megnem mondhaták
Hol légyen az a' helyly ?oha nem hallották.
Hogy légyen olly Város még-nemis gondolták
Egy ?ántát azonban ajtoba állni látták.

Hogy a' ?zonak okát meg-értette volna
Ottan fel-kiálta hogy ő a?zt jól tudna
Mert az ő fél lábát el ott törték volna
De felette me?z?ze az a' Város volna.

A' nagy ember hívá néki parantsolá
Magát Ifju mellé uti tár?ul adná:
Oda nem mér menni, ?ánta ember mondá
Mert ő onnat soha nem jöhetne vi?z?zá.

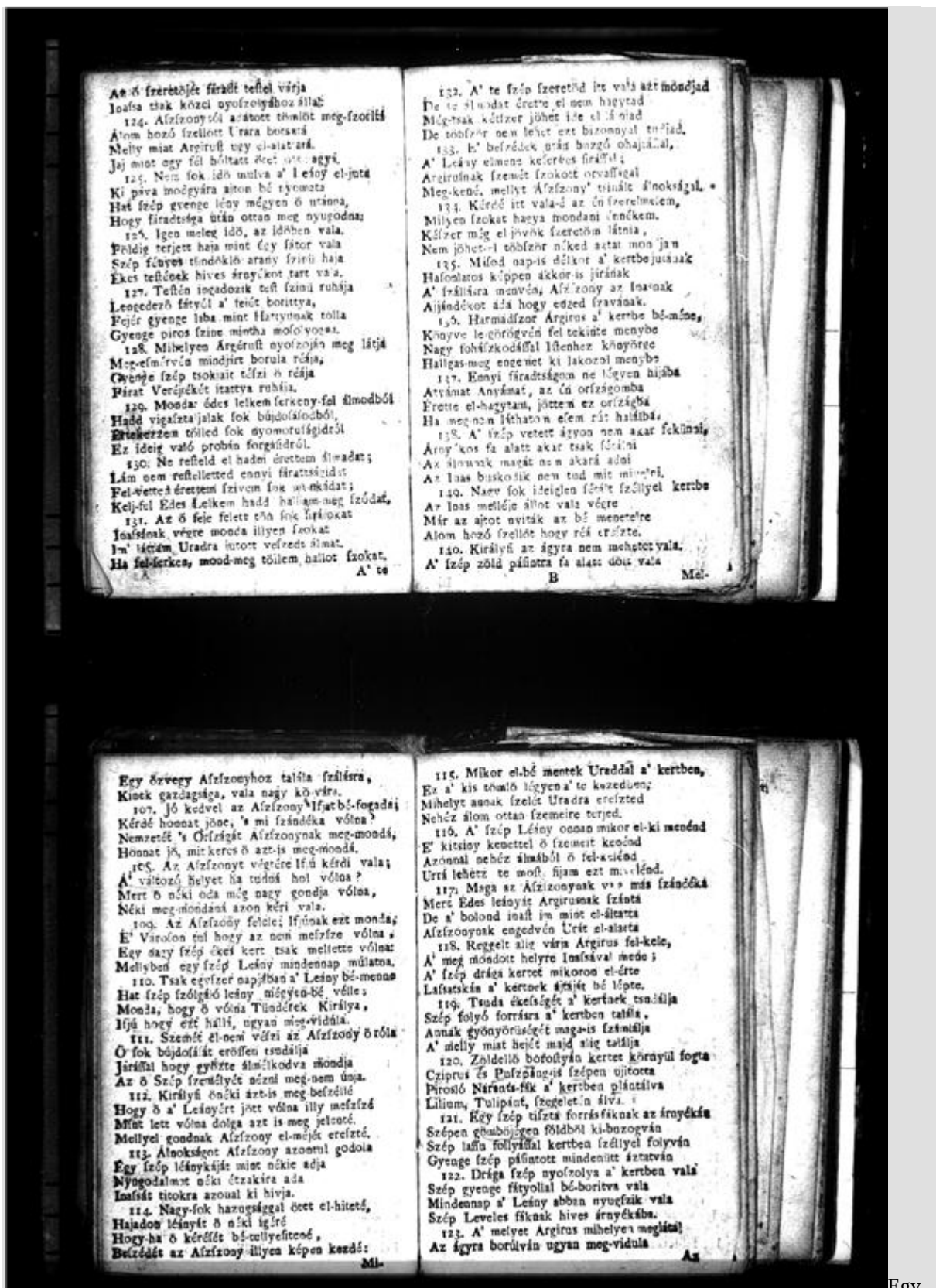
Én ott a' Városba ?ok károkat tettem
Mert farkas képében ?ok barmokat ettem;
Mihelyt ők meg-tudják, hogy én oda mentem
Ő közöttök lé?zen halálom énnékem.

A' nagy ember monda: Hallod mit be?zéllek,
Menten menny ne várjad hogy többé küldjelek,
Akaratja ellen utra eredének,
Nagy erős utakon éjjel nappal mennek.

Menésben ?ok idő immár hogy tölt vólna,
Egy nagy magas hegyre fel-mentenek vala,
Egy nagy ?zéles mezőn vára?t meg-mutata:
Nem mégyek már tovább az Ifjunak monda:

Nert ha a' határban immár én bé-mégyek
Mihelyt ő nékiek abban lé?zen hirek,
Tudom én bizonynal engemet meg-ölnek:
Menj-el járj békével! én-is vi?z?za térek.

Árgirus kö?zöné, nagy hamar indula.
Fekete városba immár hogy el-juta,
Egy

özvegy A?z?zonyhoz találá ?zálára,
Kinek gazdagsága, vala nagy kö-vára.

Jó kedvel az A?z?zony Ifjat bé-fogada;

Kérdé honnat jöne. s mi ?zándéka volna?
Nemzetét Or?zágát A?z?zonynak meg-mondá,
Honnat jö, s mit keres ő azt-is meg-mondá.

Az A?z?zonty végtére Ifju kérdi vala;
A' változó helyet ha tudná hol volna?
Mert ő néki oda még nagy gondja volna,
Néki meg-mondaná azon kéri vala.

Az A?z?zony felele; Ifjunak ezt monda,
E Váro?on tul hogy az nem me?z?ze volna,
Egy nagy ?zép ékes kert csak mellette volna:
Mellyben egy ?zép Leány mindennap mulatna.

Tsak egy?zer napjában a' Leány bé-menne
Hat ?zép ?zolgáló leány mégyen-bé velle;
Monda, hogy ő volna Tündérek Királlya,
Ifju hogy ezt hallá, ugyan meg-vidula.

Szemét el-nem vé?zi az A?z?zony ő róla
Ő ?ok bujdo?á?át erő??en tsudálja
Jára??al hogy gyözte álmélkodva mondja
Az ő Szép ?zemélyét nézni meg-nem unja.

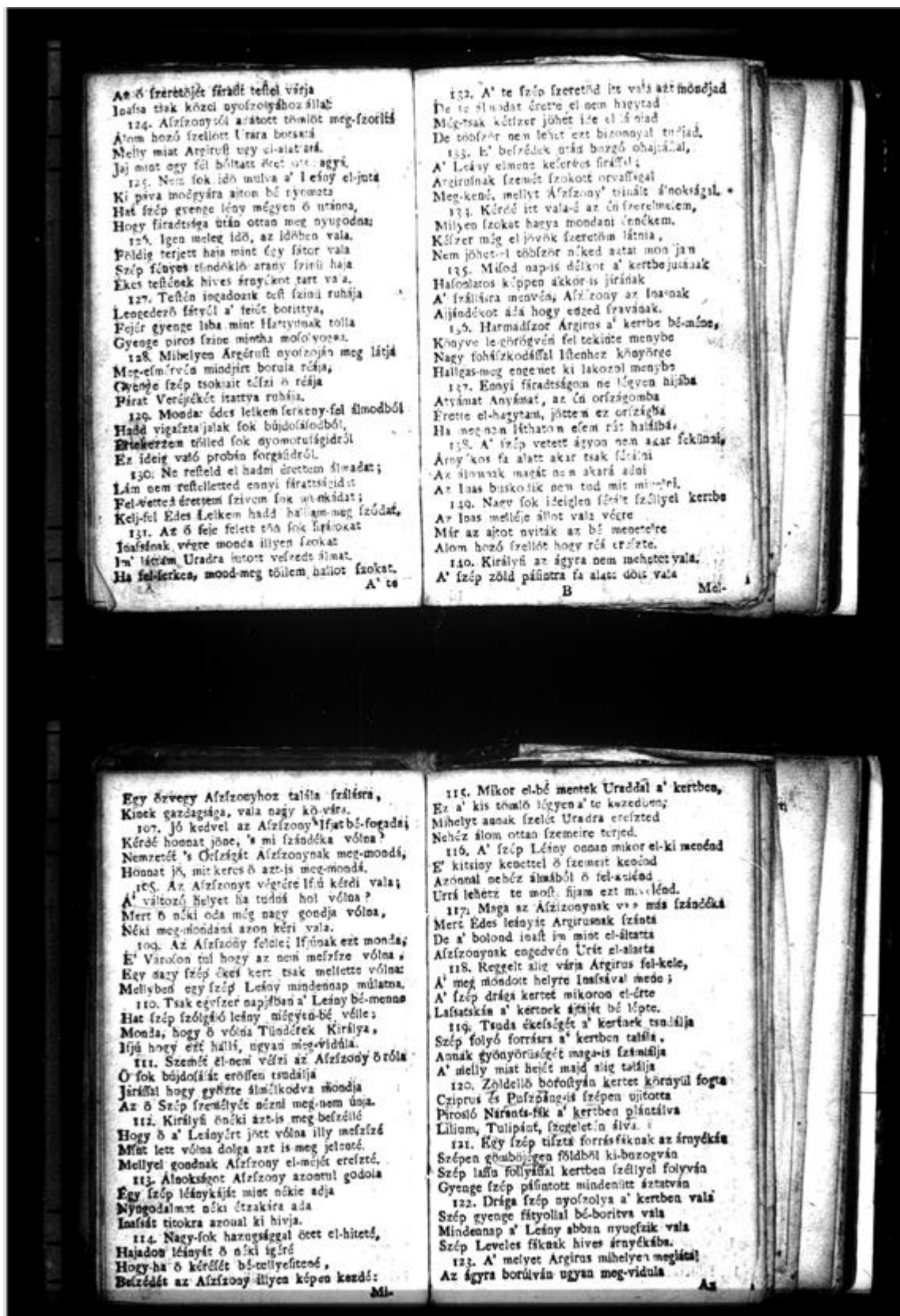
Királyfi önéki azt-is meg-be?zélle
Hogy ő a' Leányért jött volna illy me?z?zé
Mint lett volna dolga azt is meg-jelenté.
Mellyel gondnak A?z?zony el-méjét ere?zté.

[124. vszak kihagyva]

Álnokságot A?z?zony azontul gondola
Egy ?zép leányját mint nékie adja
Nyugodalmat néki étzakára ada
Ina?sát titokra azonal ki hiva.

Nagy-sok hazugsággal ötet el-hiteté,
Hajadon leányát ő néki igéré
Hogy-ha ő kéré?ét bé-tellye?itené,
Be?zédét az A?z?zony ilyen képen kezdé:

Mi-

Mikor el-be mentek Uraddal a kertben,
 Ez a' kis tömlő legyen a te kezeden;
 Mihelyt annak ?zelét Uradra ere?zted
 Nehéz álom ottan ?zemeire terjed.

A' ?zép Léány onnan mikor el-ki menénd
E kitsiny kenettel ő ?zemeit kenénd
Azonnal nehéz álmából ő fel-kelénd
Urrá lehetz te mo?t, fijam ezt mivelénd.

Maga az A?z?zonymnak vala más ?zándéka
Mert Édes leányát Árgirusnak ?zánta
De a' bolond ina?t im mint el-áltatta
A?z?zonymnak engedvén Urát el-alatta.

Reggelt alig várja Árgirus fel-kele,
A' meg mondott helyre Ina?sával mene;
A' ?zép drága kertet mikoron el-érte
La?satskán a' kertnek ajtaját bé lépte.

Tsuda éke?ségét a' kertnek tsudálja
Szép folyó forrásra a' kertben találja,
Annak gyönyörüségét maga-is ?zámlálja
A' melly miat hejét majd alig találja

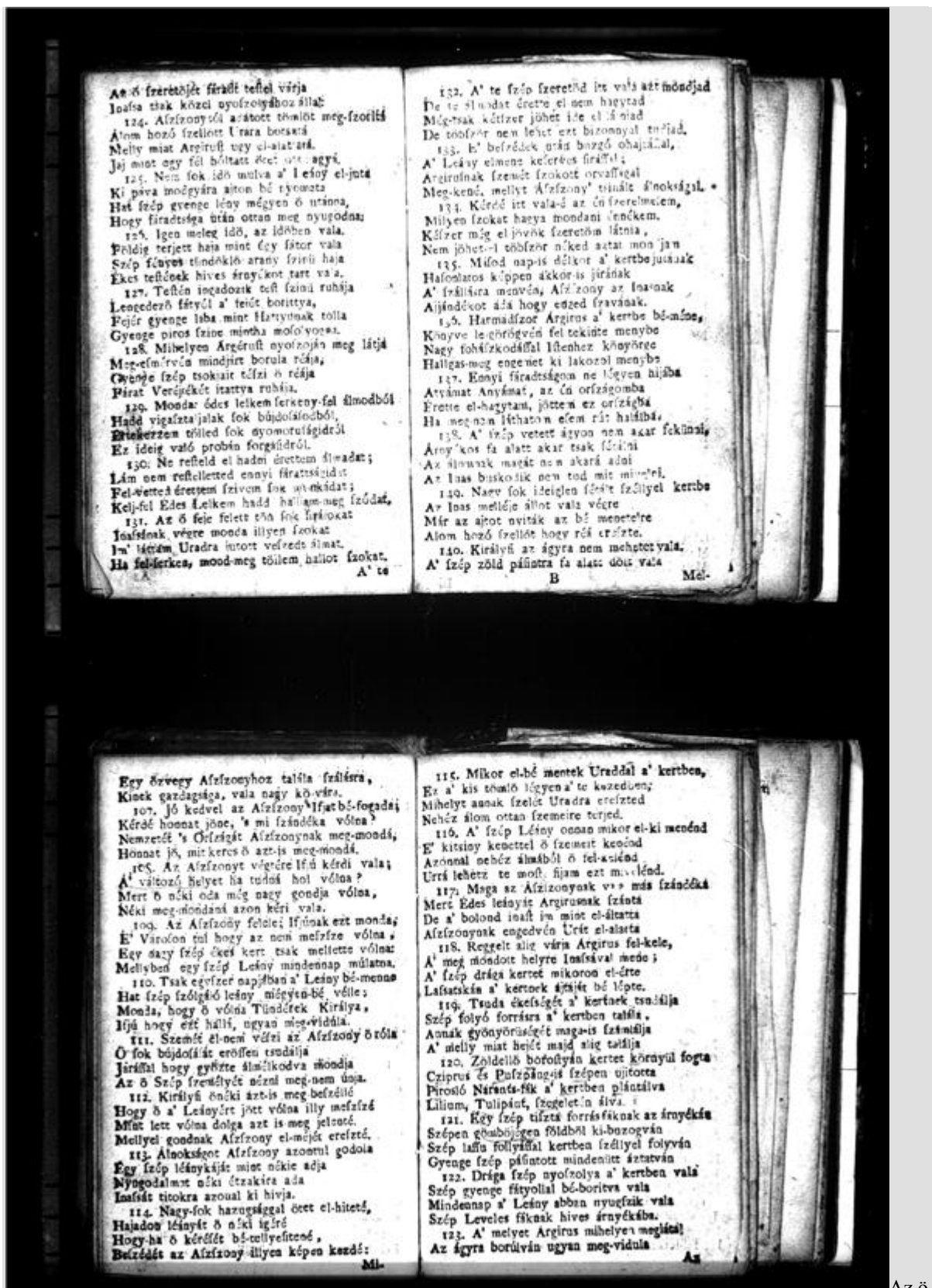
Zöldellő boro?tyán kertet környül fogta
Cziprus és Pu?zpáng-is ?zépen ujitotta
Pirosló Narants-fák a' kertben plántálva
Lilium, Tulipánt, ?zegeletén álva.

[133. vszak kihagyva]

Egy ?zép ti?zta forrás fáknak az árnyékán
Szépen gömböjégen földből ki-buzogván
Szép la??u folyá??al kertben ?zéllyel folyván
Gyenge ?zép pá?intott mindenütt áztatván

Drága ?zép nyo?zolya a' kertben vala
Szép gyenge fátyollal bé-borítva vala
Mindennap a' Leány abban nyug?zik vala
Szép Leveles fáknak hives árnyékába.

A' melyet Árgirus mihelyen megláta
Az ágyra borulván ugyan meg-vidula
Az

Az ő

?zeretőjét fáradt te?tel várja
Ina?sa csak közel nyo?zolyához álla:

A?z?zonytól adatott tömlőt meg-?zoritá

Álom hozó ?zellőt Urára botsatá
Melly miat Argiru?t ugy el-alattatá.
Jaj mint egy fél hóltat ötöt ott hagyá.

Nem ?ok idő múlva a' Leány el-juta
Ki páva modgyára ajtón bé nyomata
Hat ?zép gyenge lé ny mégyen ő utánna,
Hogy fáradsága után ottan meg nyugodna:

Igen meleg idő, az időben vala.
Földig terjett haja mint egy sátor vala
Szép fényes tündöklő arany ?zinü haja
Ékes te?tének hives árnyékot tart vala.

Te?tén ingadozik te?t ?zinü ruhája
Lengedező fátyól a fejét borította,
Fejér gyenge lába mint Hattyunak tolla
Gyenge piros ?zine mintha mo?olyogna.

[141. vszak kihagyva]

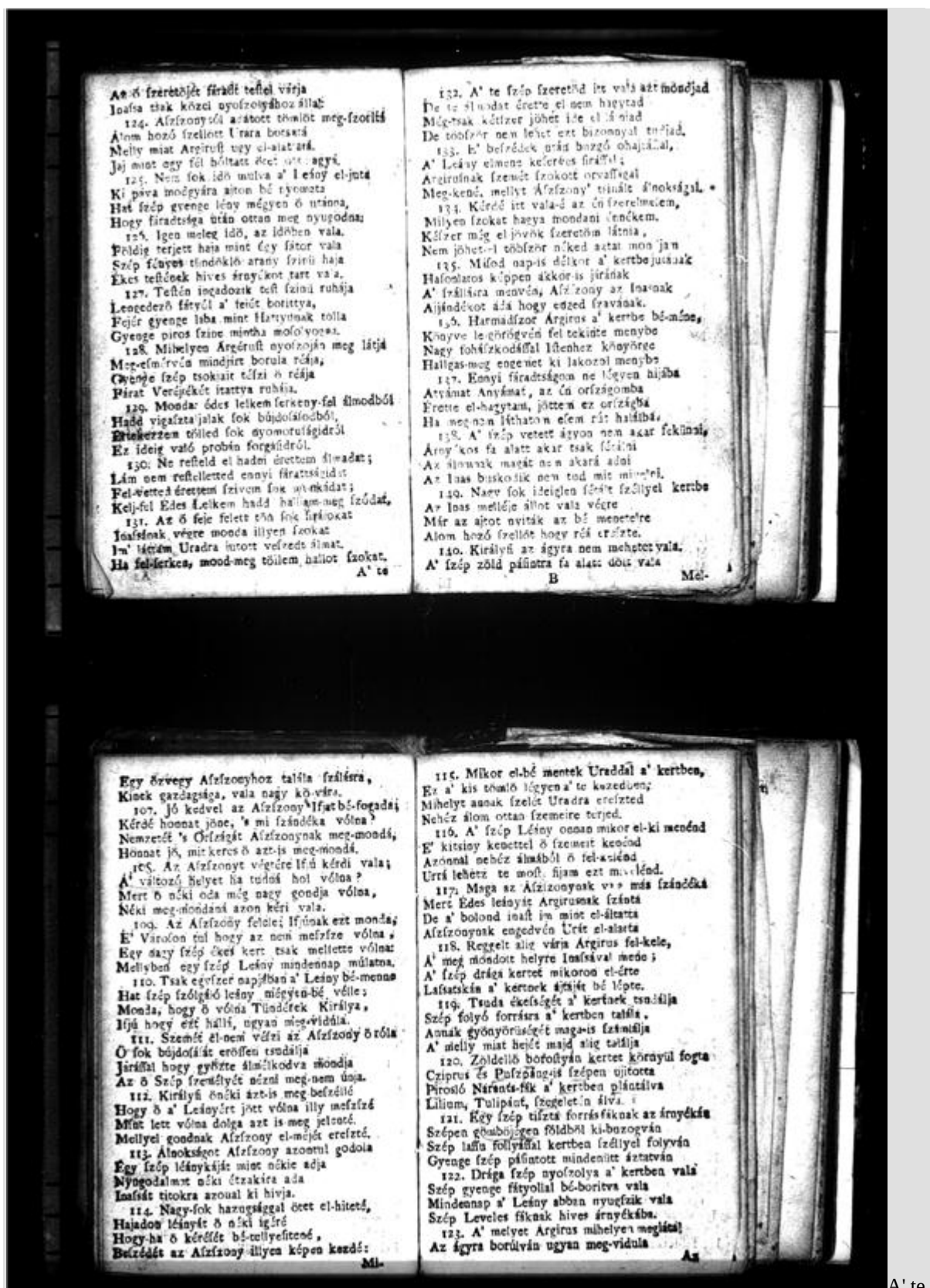
Mihelyen Árgéru?t nyo?zóján meg látja
Meg-e?mervén mindjárt borula réája,
Gyenge ?zép tsokjait té?zi ő réája
Fárat Veréjtékét itattya ruhája.

Monda: édes lelkem ?erkeny-fel álmodból
Hadd viga?ztaljalak sok bujdo?á?odból,
Értekezzem tölled ?ok nyomoru?ágidról
Ez ideig való próbán forgá?idról.

Ne re?teld el hadni érettem álmat;
Lám nem re?telletted ennyi fárasságidat
Fel-vetted érettem ?zivem sok munkádat;
Kelj-fel Édes Lelkem hadd halljam-meg ?zódat.

Az ő feje felett tön ?ok ?írásokat
Ina?sának végre monda illyen ?zokat
Im' láttam Uradra jutott ve?zedt álmat.
Ha fel-?erken, mond-meg töllem hallot ?zokat.

A' te

?zép ?zeretöd itt vala azt mondjad
 De te álmodat érette el-nem hagyta
 Még-tsak két?zer jöhet ide el látniad
 De töb?zör nem lehet ezt bizonynal tudjad.

E be?zédek után buzgó ohajtá??al,
 A' Leány elmene ke?erves ?irá??al;
 Árgiru?nak ?zemét ?zokott orva??ágal
 Meg-kené mellyt A?z?zony tsinált álnokságal.

Kérdé itt vala-é az én ?zerelme?em,
 Milyen ?zokat hagyva mondani énnékem.
 Két?zer még el-jövök ?zeretöm látnia,
 Nem jöhet-el töb?zör néked aztat mondjam

[149. vszak kihagyva]

Má?od nap-is délkor a' kertbe jutának
 Ha?onlatos képpen akkor-is járanak
 A' ?zállásra menvén, A?z?zony az Inasnak
 Ajjándékot ada hogy enged ?zavának.

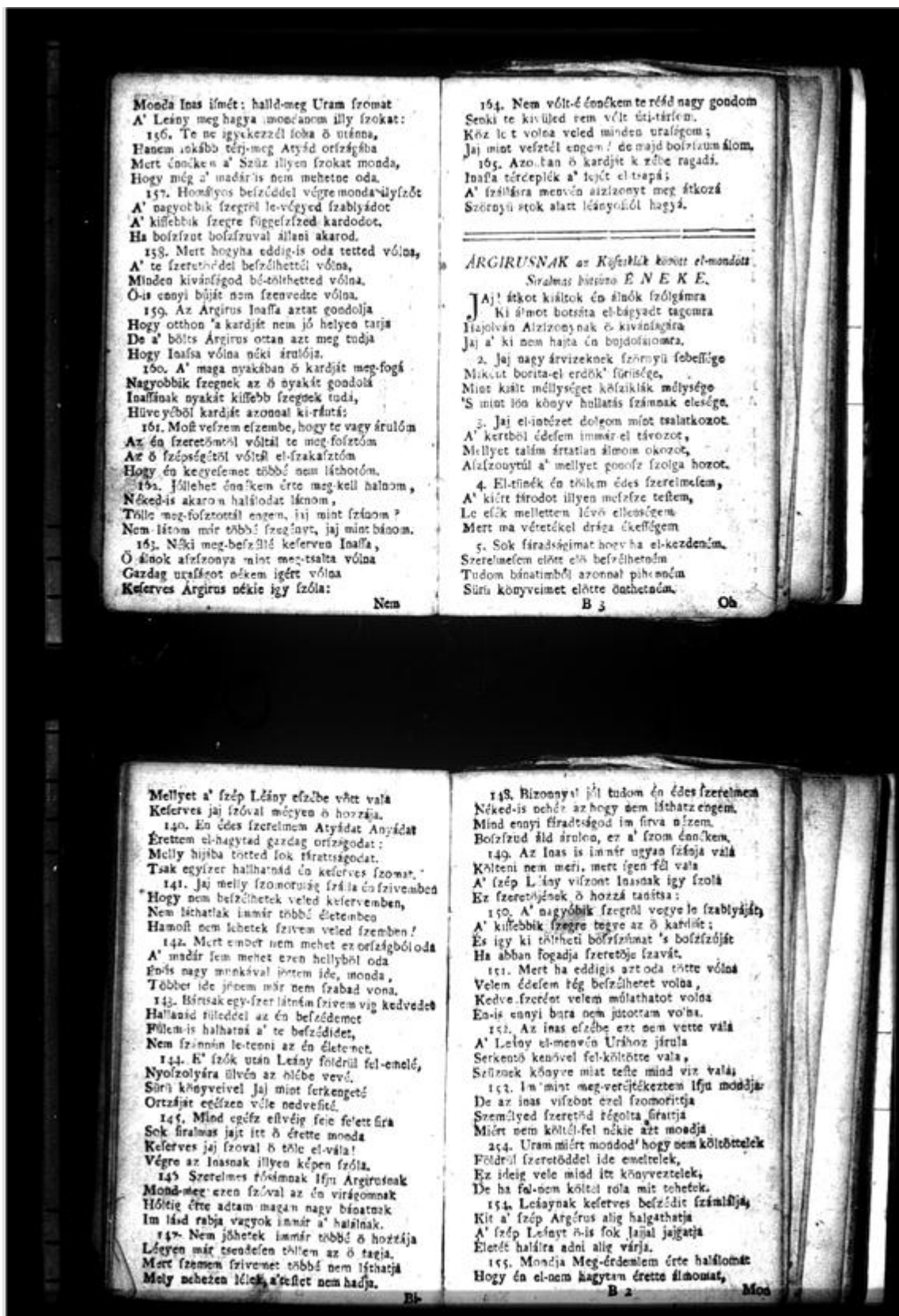
Harmad?zor Árgirus a' kertbe bé-méne,
 Könyve le-görögvén fel-tekinte menybe
 Nagy fohá?zkodá??al I?tenhez könyörge
 Hallgass-meg engemet ki lakozol menybe

Ennyi fáradságom ne légyen hijába
 Atyámat Anyámat az én or?zágomba
 Érette el-hagytam, jöttem ez or?zágba
 Ha meg-nem láthatom e?em rut halálba.

A' ?zép vetett ágyon nem akar fekünni,
 Árnyékos fa alatt akar csak ?étálni
 Az álomnak magát nem akará adni
 Az Inas buskodik nem tud mit művelni.

Nagy ?ok ideiglen ?étált ?zéllyel kertbe
 Az Inas melléje állott vala végre
 Már az ajtót nyiták az bé menetelre
 Álom hozó ?zellőt hogy réa ere?zte.

Királyfi az ágyra nem mehetet vala
 A' ?zép zöld pá?intra fa alatt dölt vala
 Mel-

Mellyet a' ?zép Léány e'zébe vött vala
Ke?erves jaj ?zóval mégyen ő hozzája.

En édes ?zerelmem Atyádat Anyádat

Érettem el-hagytad gazdag or?zágodat :
Melly hijába tötted ?ok fáradtságodat.
Tsak egy?zer hallhatnád én ke?erves ?zomat.

[156. vszak kihagyva]

Jaj melly ?zomoru?ág ?zálla én ?zivemben
Hogy nem be?zélhetek veled ke?ervemben,
Nem láthatlak immár többé életemben
Hamo?t nem lehetek ?zivem veled s?zemben!

Mert ember nem mehet ez or?zágból oda
A' madár ?em mehet ezen helyből oda
Én-is nagy munkával jöttem ide, monda,
Többet ide jönnem már nem ?zabad volna.

Bártsak egy-?zer látnám ?zivem vig kedvedet
Hallanád füleddel az én be?zédemet
Fülem-is halhatná a' te be?zédidet,
Nem ?zánnám le-tenni az én életemet.

E ?zók után Leány földről fel-emelé,
Nyo?zolyára ülven az ölébe vevé.
Sűrű könyveivel Jaj mint ?erkengeté
Ortzáját egé?zen véle nedve?ité.

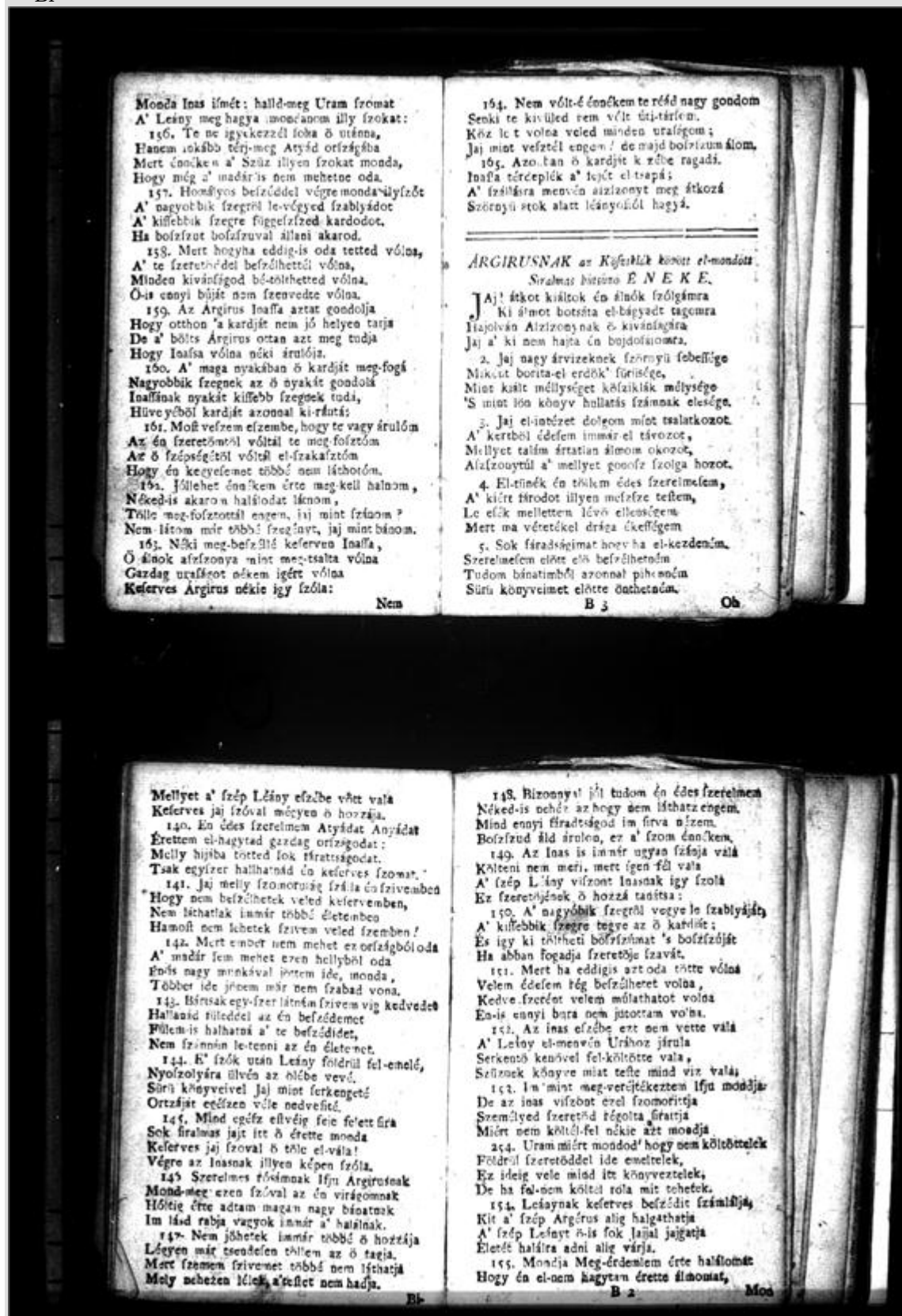
Mind egé?z e?tvéig feje felett ?ira
Sok ?iralmas jajt itt ő érette monda
Ke?erves jaj ?zoval ő tőle el-vála!
Végre az Inasnak ilyen képen ?zóla.

Szerelmes rósámnak Ifju Árgirusnak
Mond-meg ezen ?zóval az én virágomnak
Hóltig érte adtam magam nagy bánatnak
Im lásd rabja vagyok immár a' halálnak.

Nem jöhetek immár többé ő hozzája
Légyen már tsende?en töllem az ő tagja.
Mert ?zemem ?zivemet többé nem láthatja
Mely nehezen lélek a' te?tet nem hadja.

[164. vszak kihagyva]

Bi-

Bizonnyal jól tudom én édes ?zerelmem
Néked-is nehéz az hogy nem láthatz engem
Mind ennyi fáradtságod im ?irva nézem
Bo?z?zud áld árulon, ez a' ?zom énnékem.

Az Inas is immár ugyan ?zánja vala
Költeni nem meri, mert igen fél vala
A' ?zép Léány vi?zont Inasnak így ?zola
Ez ?zeretőjének ő hozzá tanácsa:

A' nagyóbik ?zegről vegye le ?zablyáját,
A' ki?zobbik ?zegre tegye az ő kardját;
És így ki töltheti bo?z?zumat s bo?z?zuját
Ha abban fogadja ?zeretője ?zavát.

Mert ha eddigis azt oda tötte volna
Velem éde?em rég be?zélhetet volna,
Kedve ?zerént velem mulathatott volna
Én-is ennyi bura nem jutottam volna.

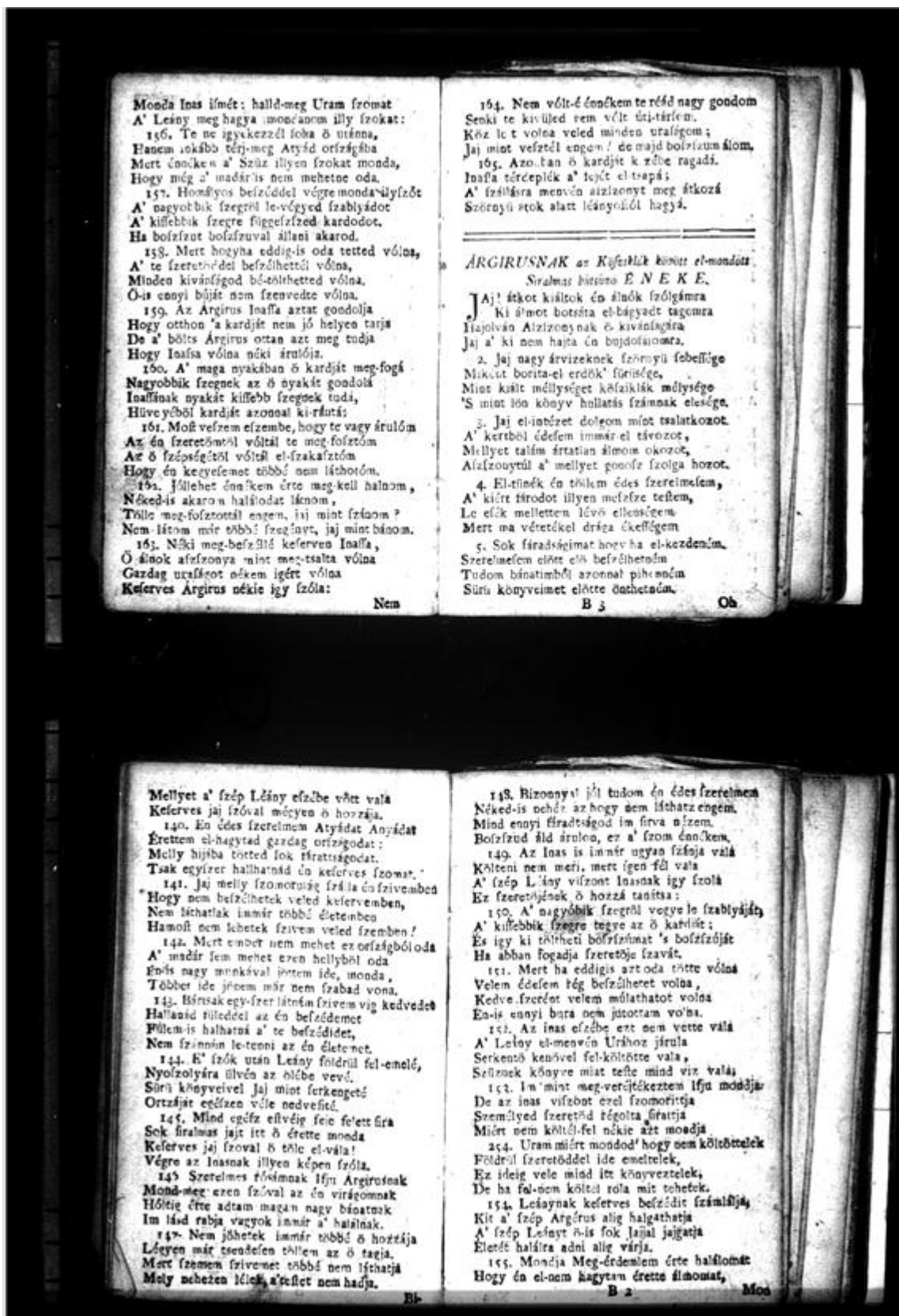
Az inas e?zébe ezt nem vette vala
A' Léány el-menvén Urához járula
Serkentő kenővel fel-költötte vala,
Szüznek könyve miat te?te mind viz vala.

Im mint meg-veréjtékeztem Ifju mondja:
De az inas vi?zont ezel ?zomorítja
Személyed ?zeretöd régolta sirattja
Miért nem költél-fel nékie azt mondja

Uram miért mondod hogy nem költöttelek
Földrül ?zeretőddel ide emeltelek,
Ez ideig vele mind itt könyveztelek,
De ha fel-nem költel rola mit tehetek.

Leánynak ke?erves be?zédit ?zámlálja,
Kit a' ?zép Argérus alig halgathatja
A' ?zép Leányt ő-is ?ok Jajjal jajgatja
Életét halálra adni alig várja.

Mondja Meg-érdemlem érte halálomat
Hogy én el-nem hagytam érette álmomat,
Mon

Monda Inas ímét: halld-meg Uram ?zomat

A' Leány meg hagyta mondanom illy ?zokat:

Te ne igyekezzél ?oha ő utánna,

Hanem inkább térj-meg Atyád or?zágába
Mert énnékem a' Szüz ilyen ?zokat monda,
Hogy még a' madár-is nem mehetne oda.

Homályos be?zéddel végre monda ily ?zót
A' nagyobbik ?zegről le-végyed ?zablyádot
A' ki??ebbik ?zegre füge?z?zed kardodot.
Ha bo?z?zut bo?z?zuval állani akarod.

Mert hogyha eddig-is oda tetted volna,
A' te ?zeretöddel be?zélhettél volna.
Minden kíván?ágod bé-tölthetted volna.
Ő-is ennyi buját nem ?zenvedte volna.

Az Árgirus Ina??a aztat gondolja
Hogy otthon a' kardját nem jó helyen tartja
De a' bölts Árgirus ottan azt meg tudja
Hogy Ina?sa volna néki árulója.

A' maga nyakában ő kardját meg-fogá
Nagyobbik ?zegnek az ő nyakát gondolá
Ina??ának nyakát ki??ebb ?zegnek tudá,
Hüvelyéből kardját azonnal ki-rántá:

Mo?t ve?zem e?zembe, hogy te vagy árulóm
Az én ?zeretömtől vóltál te meg-fo?ztóm
Az ő ?zép?égétől vóltál el-?zaka?ztóm
Hogy én kegye?emet többé nem láthatóm.

Jöllehet énnékem érte meg-kell halnom,
Néked-is akarom halálodat látnom,
Tölle meg-fo?ztottál engem, jaj mint ?zánom?
Nem látom már többé ?zegényt, jaj mint bánom.

Néki meg-be?zéllé ke?erven Ina??a,
Ő álnok a?z?zonya mint meg-tsalta volna
Gazdag ura?ágot nekem ígért volna
Ke?erves Árgirus nékie így ?zóla:

Nem

Mondja Inas lánét: halld-meg Uram szomat
A' Leány meg hagyja mondanom illy szokat:
136. Te ne igyekezzél ők ő néma,
Hanem inkább térd-meg Atyád orizásba
Mert éneken a' Szűz ilyen szokat monda,
Hogy még a' madár is nem mehetne oda,
137. Hosszúos befűddel végre monda ülfűdd
A' nagyobbik szegre le-végyed szabálydot
A' kisebbik szegre függőszed kardodot.
Ha bofűzot bofűzuval állani akarod,
138. Mert hogyha eddig is oda tetted volna,
A' te szeretőddel befűzhető volna,
Minden kívánságod befűzhető volna.
O-is ennyi bűjít nem szenvedte volna.
139. Az Argirus Inassa aztat gondolja
Hogy otthon a' kardját nem jó helyen tarja
De a' bölcs Argirus ottan azt meg tudja
Hogy Inassa volna neki árulója.
140. A' maga nyakában ő kardját meg-fogá
Nagyobbik szegnek az ő nyakát gondolá
Inassnak nyakát kisebb szegnek tudá,
Hűvebből kardját azonnal ki-rútá:
141. Most veztem ezembe, hogy te vagy áruló
Az én szeretőmél vótál te meg-fűzűd
Az ő szépségétől vótál el-fűzűzűd
Hogy én kegyelemet többé nem láthatom.
142. Jóllehet éneken érte meg-kell halnom,
Néked is akaron hallokat lánom,
Tölle meg-fűzűzűd engem, jaj mint fráom?
Nem látom már több szegnyit, jaj mint bűnom.
143. Neki meg-befűzűd keferves Inassa,
Ő éneke afűzűzűd mint meg-talta volna
Gazdag uraságot nékem ígért volna
Keferves Argirus néke így szóla:

Nem

134. Nem vót-é éneken te réád nagy gondom
Senki te kivűled nem vót uti-tár-om.
Köz lett volna veled minden uraságom;
Jaj mint veztél engem! de majd bofűzum álom.
135. Azonban ő kardját k-zébe ragadí.
Inassa térdéplék a' lejt el-tápá;
A' fűzűzűd mentén a' szegnyit meg átkozá
Szegnyit étek alatt leánytól hagyá.

ARGIRUSNAK az Kefűzűd kővűt el-mondá

Siralmas bűjűd E N E K E.

Jaj! átkot kiáltok én éneke szűzűmra
Ki átkot bűjtötte el-bűjűd tagomra
Hajolva Afűzűzűdnek ő kívánságára
Jaj a' ki nem hajta én bofűzűd omra.
2. Jaj nagy árűzűdnek szűzűd febfűd
Miként borita-el erűdök' fűzűd,
Mint kiált mélyűdét kőzűd mélyűd
S mint ők könyű hullatás fűzűd elűd.
3. Jaj el-bűjűd dolgom mint tsalalkozot
A' kővűd édelem immár el-tűzűd,
Mellyet talim írtam álom okozot,
Afűzűzűd a' mellyet gonosz fűzűd hozot.
4. El-tűd én tőkem édes szűzűd,
A' kiért tűzűd ilyen mélyűd tőkem,
Le élek mellettem lévő elűd,
Mert ma vűzűd drága ékeűd.
5. Sok fűzűd hátom hogy ha el-kezdűd.
Szűzűd éneke elűd befűzűd
Tűd bűjűd azonnal bűjűd
Sűrű könyűd elűd ékeűd.

B 3

Oh

Mellyet a' szép Leány elűd vűt vala
Keferves jaj fűzűd mélyűd ő hozzája.
140. En édes szűzűd Atyűd Anyűd
Érttem el-hagyatd gazdag orűzűd:
Melly hűjűd tűzűd fűzűd fűzűd
Tsak egyűd halhatat ő keferves szűd.
141. Jaj melly szűzűd fűzűd ő fűzűd
Hogy nem befűzűd veled kefervesben,
Nem láthatlak immár többé éteben
Hannal nem lehetek fűzűd veled fűzűd
142. Mert éneke nem mehet ez orűzűd
A' madár sem mehet ezen helyűd oda
Éneke nagy mélyűd jűzűd, monda,
Tűzűd ide jűzűd már nem szabad vona.
143. Bűzűd egy-fűzűd fűzűd vig keferűd
Halhatat fűzűd a' te befűzűd
Fűzűd halhatat a' te befűzűd,
Nem fűzűd le-tűzűd az én éteben.
144. E' fűzűd után Leány fűzűd fel-emeűd,
Nyűzűd fűzűd az étebe vűd.
Sűrű könyűd jaj mint fűzűd
Orűzűd éteben vűd nedűd.
145. Mind étebe fűzűd fűzűd fűzűd
Sok fűzűd jaj itt ő étebe monda
Keferves jaj fűzűd ő fűzűd
Vűd az Inasnak ilyen képen fűzűd.
146. Szűzűd fűzűd Ina Argirusnak
Mond-meg ezen fűzűd az én virűdnek
Hűjűd érte adtam magam nagy bűzűd
Im fűzűd vagyok immár a' halűd.
147. Nem jűzűd immár többé ő hozzája
Leány már éteben állt az ő tagja.
Mert fűzűd fűzűd többé nem láthatja
Mely néhezűd étebe nem hadja.

B-

148. Bűzűd fűzűd tudom én édes szűzűd
Néked is néhezűd az hogy nem láthat engem.
Mind ennyi fűzűd im fűzűd
Bűzűd fűzűd, ez a' fűzűd éneke.
149. Az Inas is immár ugyan fűzűd vala
Kővűd nem meű, mert igen fűzűd vala
A' szép Leány fűzűd Inasnak így szóla
Ez szűzűd ő hozzá tanítsa:
150. A' nagyobbik szűzűd vűd le szabűd,
A' kisebbik szűzűd tegye az ő kardűd;
És így ki láthat bofűzűd a' bofűzűd
Ha abban fogadja szűzűd fűzűd.
151. Mert ha eddig is azt oda tűzűd volna
Veled édelem fűzűd befűzűd volna,
Kedve szűzűd veled láthatat volna
En-is ennyi bűjűd nem jűzűd volna.
152. Az Inas elűd ezt nem vette vala
A' Leány el-műd Uriűd jűzűd
Serkűd kővűd fel-kűzűd vala,
Sűzűd könyűd mint tűzűd mind vűzűd vala;
153. Im mint meg-vűzűd Ina műdja:
De az Inas vűzűd ez fűzűd
Szűzűd szűzűd fűzűd fűzűd
Műd nem kűzűd fűzűd azt műdja
154. Uram műd mondd! hogy nem kűzűd
Fűzűd szűzűd ide eműd,
Ez ideig vele műd itűd kűzűd,
De ha fűzűd kűzűd róla mit tűzűd.
155. Leányak keferűd befűzűd fűzűd,
Kit a' szép Argűd alig halgathatja
A' szép Leányt ő is sok jajűd
Étebe halűd adni alig várja.
156. Mondja Meg-érűd érte halűd
Hogy én el-nem hagyam étebe áloműd.

B 2

Mod

Nem

vót-é énnékem te réád nagy gondom
Senki te kivűled nem vót uti-tár?om.
Köz lett volna veled minden ura?ágom;
Jaj mint ve?ztél engem! de majd bo?z?zum álom.

Azonban ő kardját kezébe ragadá.
 Ina? a térdeplék a' fejét el-tsapá;
 A' ?zállásra menvén a?z?zonyt meg átkozá
 Szörnyü átok alatt léányo?tól hagyá.

ÁRGIRUSNAK az Kösziklák között el-mondott Siralmas butszúó ÉNEKE.

Jaj! Átkot kiáltok én álnók szolgámra
 Ki álmot botsáta el-bágyadt tagomra
 Hajolván A?z?zonymnak ő kíván?ágára
 Jaj a' ki nem hajta én bujdo?á?omra.

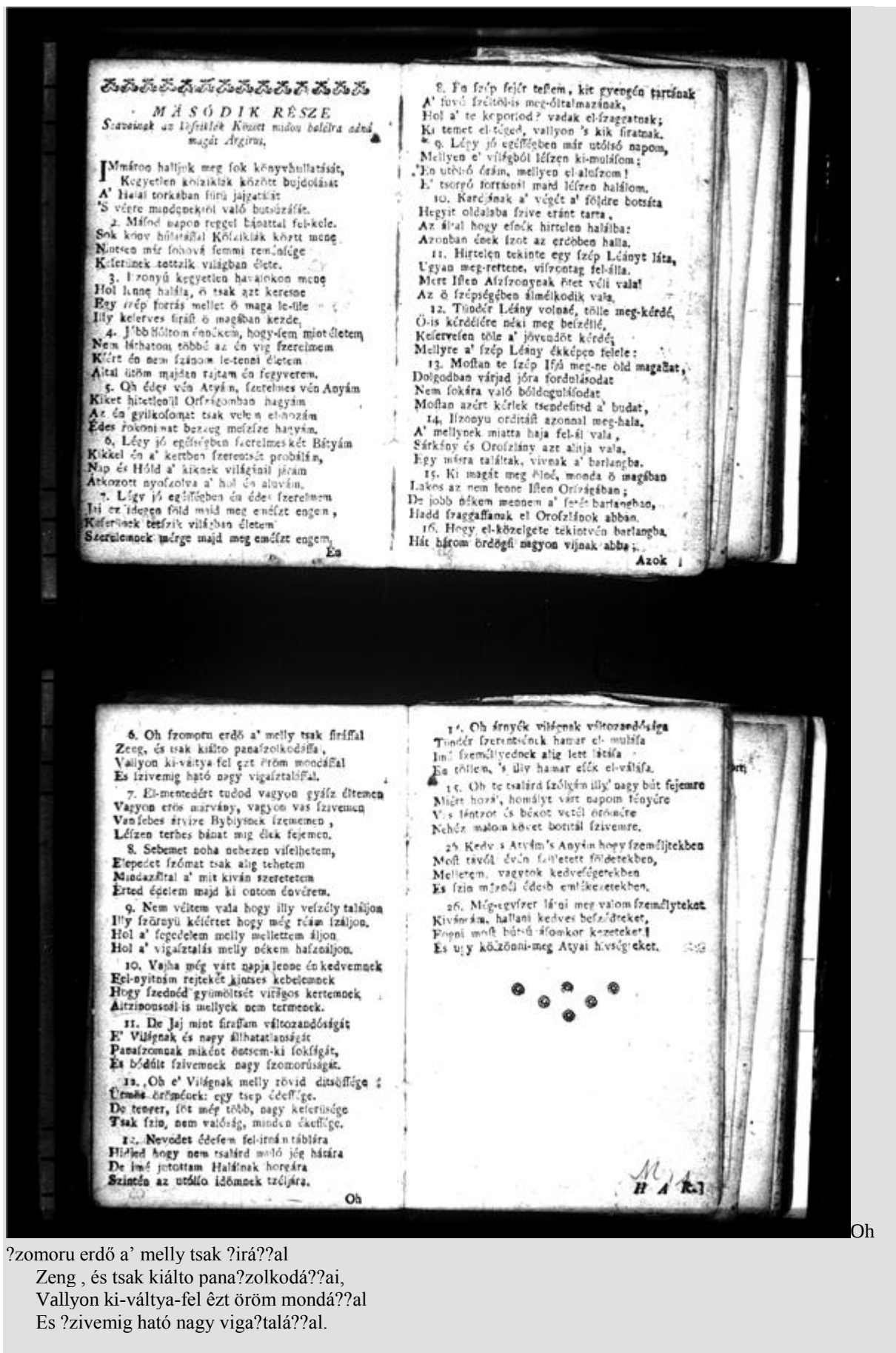
Jaj nagy árvizeknek ?zörnyü ?ebe??ége
 Miként borita-el erdők' ?ürüsége,
 Mint kiált mélyiséget kö?ziklák mélysége
 'S mint lön könyv hullatás ?zámnak elesége.

Jaj el-intézet dolgom mint tsalatkozot.
 A' kertből éde?em immár-el távoztot,
 Mellyet talám ártatlan álmom okozot,
 A?z?zonytúl a' mellyet gono?z ?zolga hozot.

El-tünék én töllem édes ?zerelme?em,
 A' kiért fáradot ilyen me?z?ze te?tem,
 Le e?ék mellettem lévő ellenségem
 Mert ma véteték drága éke??égem.

Sok fáradságimat hogy ha el-kezdeném.
 Szerelme?em előtt elő be?zélhetném
 Tudom bánatimból azonnal pihenném
 Sűrű könyveimet előtte önthetném.

Oh

?zomoru erdő a' melly csak ?irá??al
Zeng , és csak kiálto pana?zolkodá??ai,
Vallyon ki-váltya-fel ezt öröm mondá??al
Es ?zivemig ható nagy viga?talá??al.

El-mentedért tudod vagyon gyá?z éltemen
Vayon erős márvány , vagyon vas ?zivemen
Van ?ebes árvize Byblysnek ?zémemen,
Lé?zen terhes bánat míg élek fejemen.

Sebemet noha nehezen vi?elhetem,
Elepedet ?zómat tsak alig tehetem
Mindazáltal a' mit kíván szeretetem
Érted édelem majd ki ontom énvérem.

Nem véltem vala hogy illy ve?zély találjon
Illy ?zörnyü ké?értet hogy még réám ?záljon.
Hol a' ?egedelem melly mellettem áljon.
Hol a' viga?ztalás melly nékem ha?ználjon.

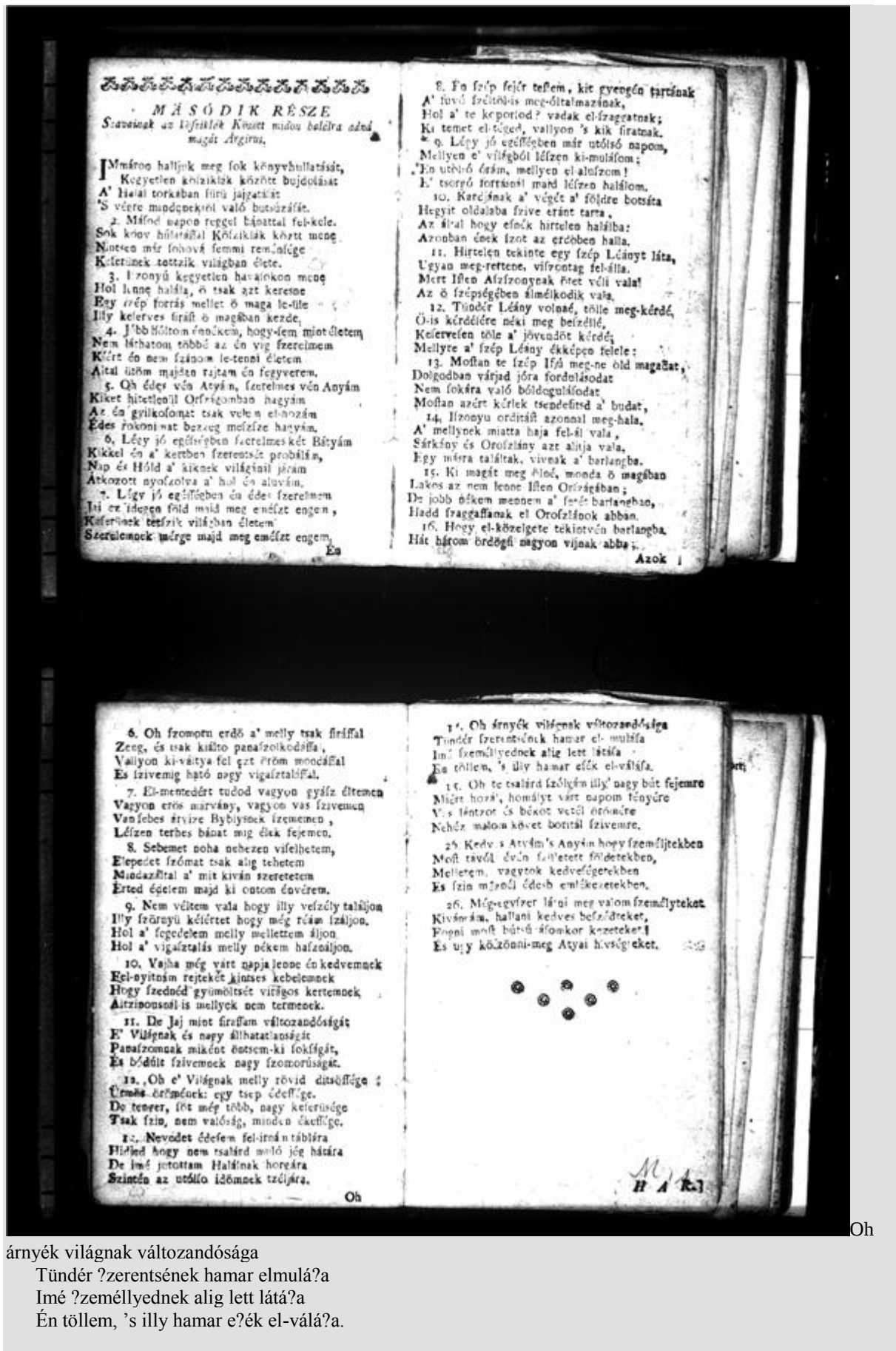
Vajha még várt napja lenne én kedvemnek
Fel-nyitnám rejtekét kintses kebelemnek
Hogy ?zednég gyümölsét virágos kertemnek
Áltzinousnál-is mellyek nem termenek.

De Jaj mint ?ira??am változandóságát
E' Világnak és nagy állhatatlanságát
Pana?zomnak miként öntsem-ki ?ok?ágát,
És bódúlt ?zivemnek nagy ?zomorúságát.

Oh e' Világnak melly rövid ditsö??ége
Ürmös örömének: egy tsép éde??ége.
De tenger, ?öt még több , nagy ke?erüsége
Tsak ?zin, nem valóság, minden éke??ége.

Nevedet éde?em fel-irnám táblára
Hidjed hogy nem tsalárd múló jég hátára
De imé jutottam Halálnak horgára
Szintén az utol?o időmnek tzéljára.

Oh

árnyék világnak változandósága
Tündér?zerentsének hamar elmúla?
Imé?zemélyednek alig lett látá?
Én töllem, 's illy hamar e'ék el-válá?
a.

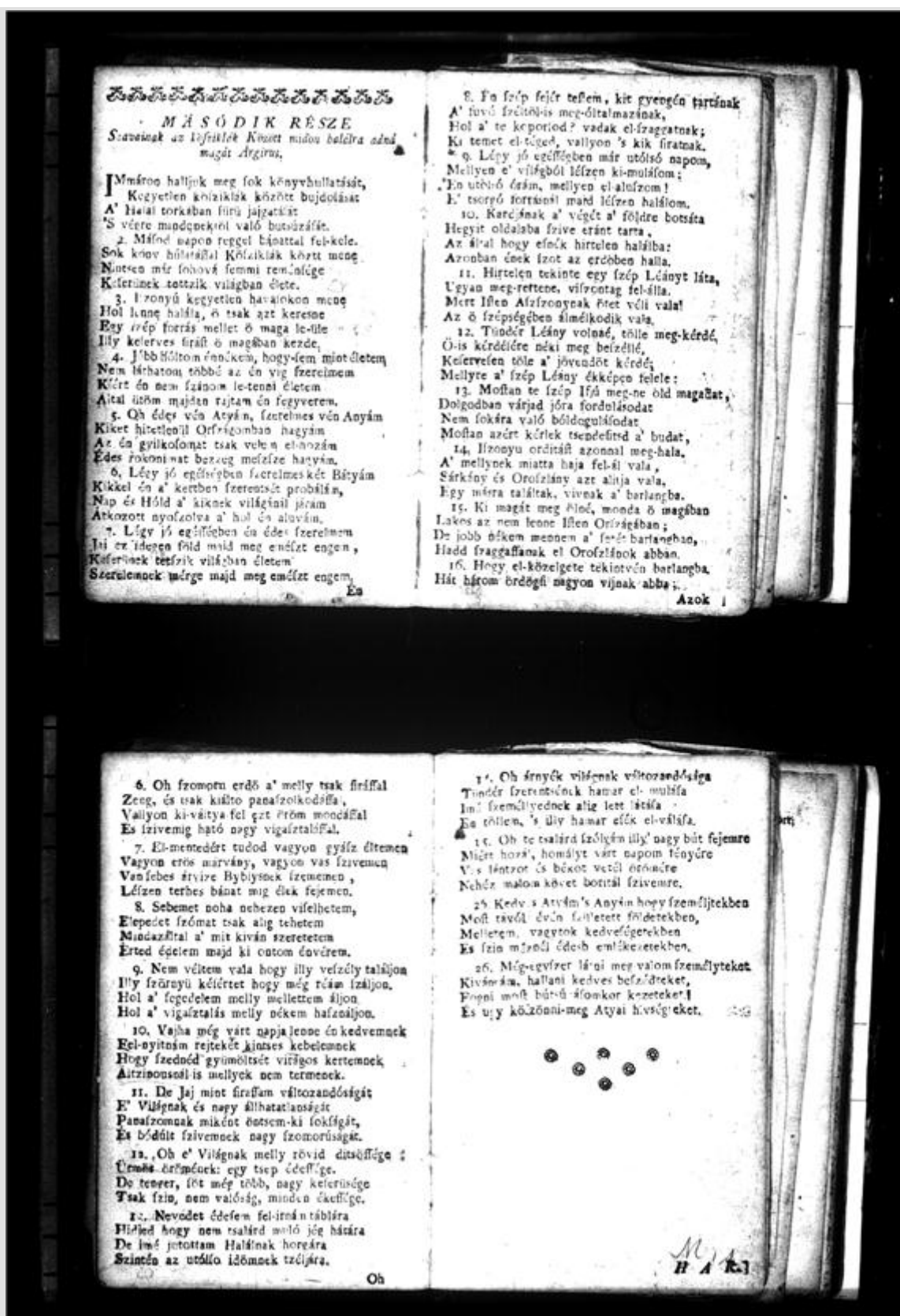
Oh te tsalárd ?zólám illy' nagy bút fejemre
Miért hozá', homályt várt napom fényére
Vas láztot és békot vetél örömére
Nehéz malom követ borítál ?zivemre.

Kedves Atyám 's Anyám hogy ?zeméljtekben
Mo?t távól évén ?zilletett földetekben,
Mellettém, vagytok kedve?égetekben
És ?zin méznél édesb emlékezetekben.

Még-egy?zer látni meg valam ?zemélyteket
Kivánnám, hallani kedves be?zédteket,
Fogni most bútsúzá?omkor kezeteiket.
És úgy kö?zönni-meg Atyai hívségeket.

MÁSODIK RÉSZE

Szavainak az kö?zıklák Között midön halálra adná magát Árgirus.

IMmáron halljuk meg ?ok könyvhullatását,
 Kegyetlen kö?zikkák között bujdo?ását
 A' Halál torkában ?ürü jajgatá?át
 S végre mindenektől való butszuzá?át.

Má'od napon reggel bánattal fel-kele.
Sok köny hulatá'?'al Kő'zıklák közt mene
Nintsen már 'ohová 'emmi remén'ége
Ke'erünek tettzik világban élete.

I'zonyu kegyetlen hava'okon mene
Hol lenne halála, ő tsak azt keresne
Egy 'zép forrás mellett ő maga le-üle
Illy ke'erves 'irá't ő magában kezde.

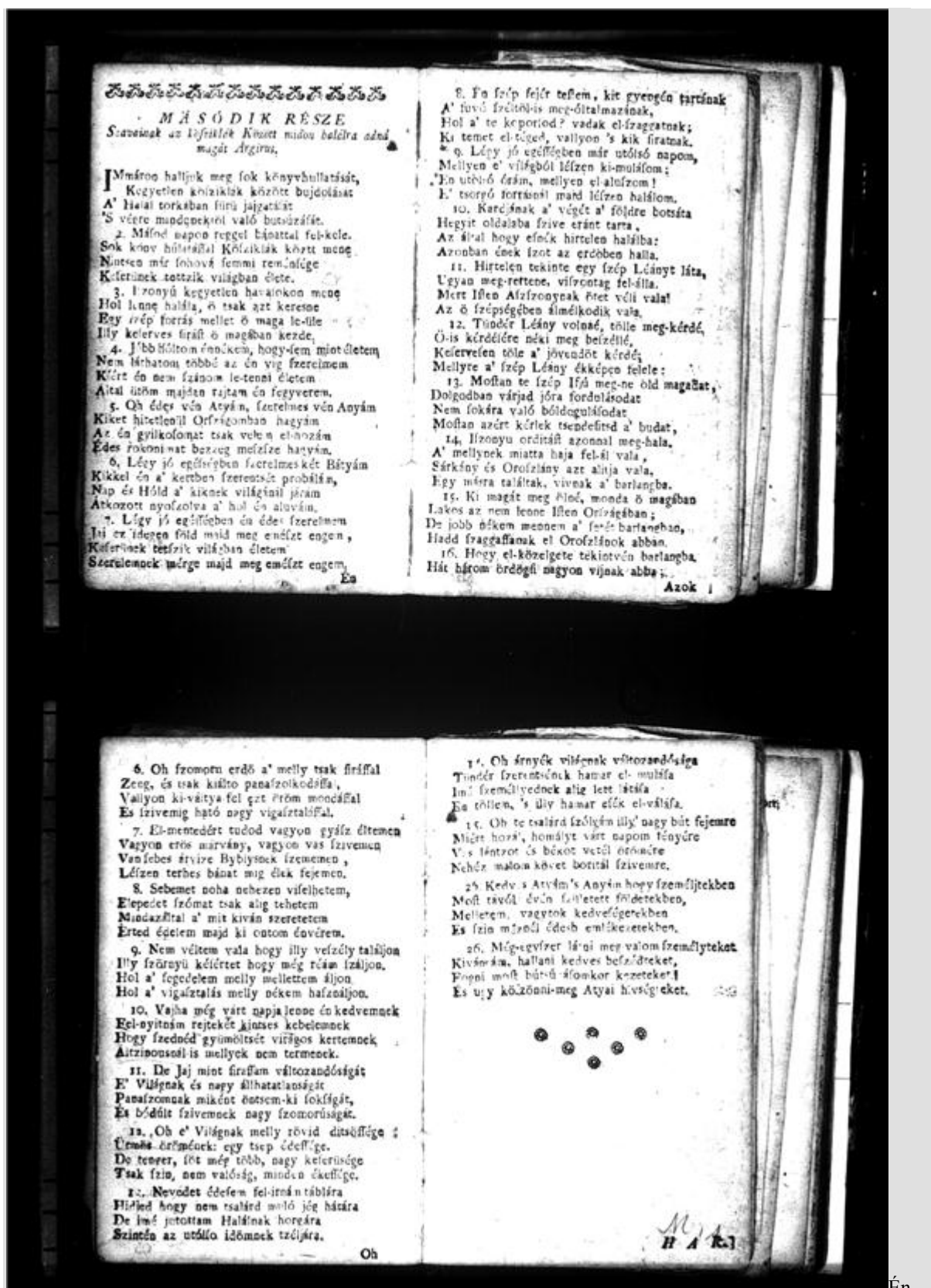
Jóbb holtom énnékem, hogy-'em mint életem,
Nem láthatom többé az én vig 'zerelmem
Kiért én nem 'zánom le-tenni életem
Áltam ütöm majdan rajtam én fegyverem.

Oh édes vén Atyám, 'zerelmes vén Anyám
Kiket hitetlenül Or'zágomban hagyám
Az én gyilko'omat tsak velem el-hozám
Édes rokonimat bezzeg me'z'ze hagyám.

Légy jó egé'ségben 'zerelmes két Bátyám
Kikkel én a' kertben 'zerentsét próbálám,
Nap és Hóld a' kiknek világánál járam
Átkozott nyo'zolya a' hol én aluvám.

Légy jó egé'égben én édes 'zerelmem
Jaj ez idegen föld majd meg emé'zt engem,
Ke'erünek tet'zik világban életem
Szerelemnek mérge majd meg emé'zt engem.

Én

?zép fejér te?tem, kit gyengén tartának
 A' fuvó ?zél?l-is meg-óltalmaz ának,
 Hol a' te koporsód? vadak el-?zagatnak;
 Ki temet el-téged, vallyon s kik ?iratnak.

Légy jó égé?égben már utolsó napom,
Mellyen e világból lé?zen ki-mulá?om:
Én utolsó órá, mellyen el-alu?zom!
E tsorgó forrásnál majd lé?zen halálom.

Kardjának a' végét a földre botsáta
Hegyt oldalaba ?zive eránt tarta,
Az által hogy e?nék hirtelen halálba:
Azonban ének ?zot az erdőben halla.

Hirtelen tekintte egy ?zép Léányt láta,
Ugyan meg-rettene, vi?zontag fel-állta.
Mert I?ten A?z?zonynak ötet véli vala!
Az ő ?zépségében álmélkodik vala.

Tündér Léány volnaé, tölle meg-kérdé,
Ő-is kérdé?ére néki meg be?zélle,
Ke?erve?en töle a' jövendőt kérdé;
Mellyre a' ?zép Léány ékképen felel:

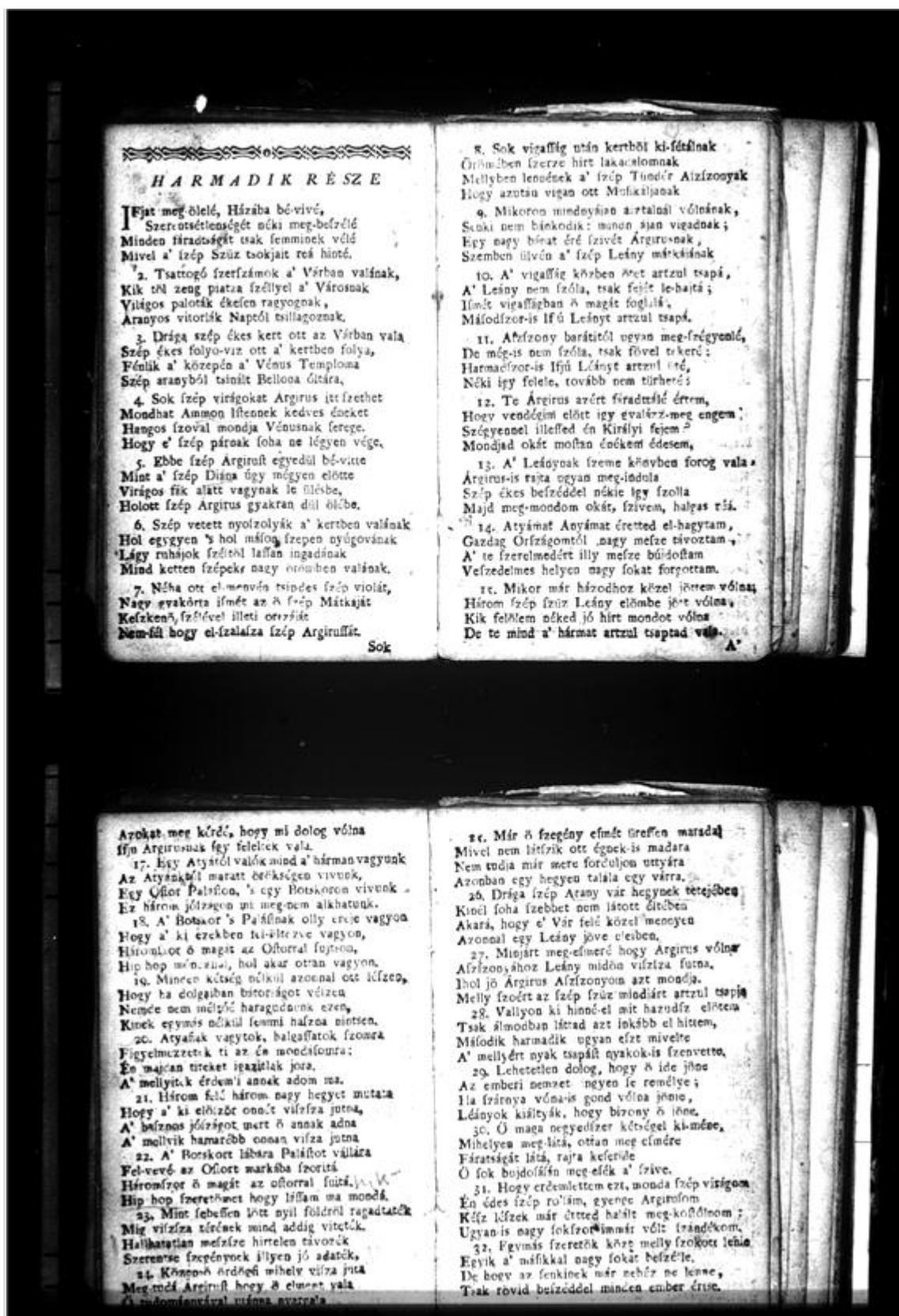
Mo?tan te ?zép Ifju meg-ne öld magadat,
Dolgodban várjad jóra fordulásodat
Nem ?okára való bődölgulá?odat
Mo?tan azért kérlek tsende?itsd a budat.

[197. vszak kihagyva]

I?zonyu orditá?t azonnal meg-hala.
A' mellynek miatta haja fel-ál vala,
Sárkány és Oro?zlány azt alitja vala,
Egy másra találtak, vivnak a' barlangba.

Ki magát meg ölné, monda ő magában
Lakos az nem lenne I?ten Or?zágában;
De jobb nékem mennem a' ?etét barlangban,
Hadd ?zagga?anak el Oro?zlánok abban.

Hogy el-közelgete tekintvén barlangba
Hát három ördögfi nagyon vijnak abba;
Azok

Azokat meg kérdé, hogy mi dolog volna
Ifjú Argirusnak így felelték vala.

Egy Atyától valók mind a hárman vagyunk

Az Atyántól maratt örökségen vivunk,
Egy O?tor Palá?ton, s egy Botskoron vivunk
Ez három jó?zágon mi meg-nem alkhatunk.

A' Botskor s Palá?tnak olly ereje vagyon
Hogy a' ki ezekben fel-öltözve vagyon,
Három?zor ő magát az O?torral ?ujtsón,
Hip hop mőndá??al, hol akar ottan vagyon.

Minden kétség nélkül azonnal ott lé?zen,
Hogy ha dolgaiban bátorságot vé?zen
Nemde nem méltóé haragudnunk ezen,
Kinek egymás nélkül ?emmi ha?zna nintsen.

[204. vszak kihagyva]

Atyafiak vagytok, halga??atok ?zomra
Figyelmezzetek ti az én mőndá?omra:
Én majdan titeket igazitlak jora,
A' mellyitek érdemli annak adom ma.

Három felé három nagy hegyet mutata
Hogy a' ki elő?zör onnét vi?z?za jutna,
A' ha?znos jó?zágot mert ő annak adna
A' mellyik hamarébb onnan vi?za jutna.

A' botskort lábára Palá?tot vállára
Fel-vévé az O?tort markába ?zoritá
Három?zor ő magát az o?torral ?uitá.
Hip hop ?zeretőmet hogy lá??am ma mőndá.

Mint ?ebe??en lőtt nyíl földről ragadtaték
Mig vi?z?za térének mind addig viteték.
Hallhatatlan me?z?ze hirtelen távozték
Szerentse ?zegénynek ilyen jó adaték.

Közepső ördögfi mihely vi?za juta
Meg-tudá Árgiru?t hogy ő elment vala
Ő tudományával utánna nyargala
Egy nagy hegy oldalon gunya nélkül hagyta.

HARMADIK RÉSZ

Ist meg ölelé, Házába bő-vivé,
Szeretsétségségét néki meg-befzéld
Minden híradtságot csak semminek völd
Mivel a' szép Szűz szokait reá hirté.
2. Tsatogó szerfzámok a' Vörben valónak,
Kik töl zeng piazsa szélyei a' Városnak
Virágos paloták ékeken ragyognak,
Aranyos vitorák Napról tsillogoznak.
3. Drága szép ékes kert ott az Vörben vala
Szép ékes folyó-víz ott a' kertben folya,
Fénik a' közepén a' Vénus Temploma
Szép aranyból tsinült Bellona útára.
4. Sok szép virágokat Argirus itt szethet
Mondhat Ammon litének kedves ékeket
Hangos szóval mondja Vénusnak tereget.
Hogy e' szép pároak soha ne légyen vége.
5. Ebbe szép Argirust egyedül bő-vitte
Mint a' szép Diana úgy mégyen előtte
Virágos fűk alatt vagynak le élésbe,
Holott szép Argirus gyakran dől élésbe.
6. Szép vetett nyolozolyák a' kertben valónak
Hol egygyen a' hol máson, szépen nyögővónak
Lágy ruhájok szétől lassan ingadoznak
Mind ketten szépek nagy oromban valónak.
7. Néha ott el-menyőn tsipdes szép violát,
Nagy gyökörre ímért az a' szép Mátkáját
Kefzken a' szépséggel illeti orvát
Nem-fűt hogy el-falazza szép Argirust.

Sok

8. Sok vigasság után kertből ki-fűtálnak
Oromban szerze hirt lakacsalomnak
Mellyben lenednek a' szép Thundér Aizizonyak
Hogy azután vigan ott Múskáljanak

9. Mikoron mindennyien aratnál vólnak,
Suki nem biakodik: monon sjan viganak;
Egy nagy bírat éré szivét Argirusnak,
Szemben ülvén a' szép Leány mátkáinak

10. A' vigasság közben a'et artzul tsapá,
A' Leány nem szóla, csak fejt le-hajtá;
Ímért vigasságban a' magát foglaltá,
Máfodszor-is ifjú Leányt artzul tsapá.

11. Aizizony barátitól ugyan meg-fégyenél,
De még-is nem szóla, csak fővel tsakér:
Harmadszor-is ifjú Leányt artzul tsapá,
Néki így felele, tovább nem tsürhéde

12. Te Argirus azért híradtságot érem,
Hogy vendégem előtt így eválkz-meg engem;
Szégyennel illefed én Királyi fejem
Mondjad okát mostan ékeim édesem,

13. A' Leányok izeme kévben forog vala
Argirus-is rajta ugyan meg-índola
Szép ékes befzéddel néki így szóla
Majd meg-mondom okát, szíveim, halgas rá.

14. Atyámat Anyámat éretted el-hagytam,
Gazdag Országomtól nagy mesze távoztam,
A' te szerelmedért illy mesze búdolham
Veszedeles helyen nagy fokot forgottam.

15. Mikor már házodhoz közel jöttem vólnak
Három szép szűz Leány előmbé jött vólnak,
Kik felém néked jó hirt mondot vólnak
De te mind a' hármat artzul tsaptad vólnak.

A'

Azokat meg kérdé, hogy mi dolog vólna
Ifjú Argirusnak így felelek vala.
17. Egy Atyától való mind a' hármavagynak
Az Atyáktól maradt bekségen vivnek,
Egy Ofiort Palátot, a' egy Borskört vivnek
Ez három józsgon ut meg-nem alhatnak.
18. A' Borskört a' Palátot olyt erce vagyon
Hogy a' ki érekben tsil-vitve vagyon,
Háromszor a' magát az Ofiorttal tsytton,
Hip-hop tsinál, hol akar ottan vagyon.
19. Minen kétség nélkül azonnal ott léfzen,
Hogy ha dolgoiban tsitorágot vólnak,
Nemde nem tsipde haragdnak ezen,
Kinek egyenélts nélkül semmi halasza niesen.
20. Atyáink vagytok, halasfátok szomsza
Figyelmeztek ti az én mondásomra:
En magam tsiket igaztlak jora,
A' mellyitok érdeml annak adom ma.
21. Három fűt három nagy hegyet tsutata
Hogy a' ki előzde onnét vízfűz tsutata,
A' halasza józsgot mert a' annak adna
A' mellyik hamarabb onnan vízfűz tsutata.
22. A' Borskört tsutata Palátot tsutata
Fel-tsutata az Ofiort markába tsutata
Háromszor a' magát az Ofiorttal tsutata,
Hip-hop tsutata hogy tsutata ma monda.
23. Mint tsutata tsutata tsutata tsutata
Mig vízfűz tsutata mind addig tsutata.
Halhatatlan tsutata tsutata tsutata
Szerenke tsutata tsutata tsutata tsutata.
24. Kétségtsutata tsutata tsutata tsutata
Meg-tsutata Argirus hogy a' el-tsutata vala
Tsutata tsutata tsutata tsutata tsutata.

25. Már a' tsutata el-tsutata tsutata tsutata
Mivel nem tsutata ott ének-is tsutata
Nem tudja már mere forduljon uttyára
Azonban egy hegyen tsutata egy tsutata.

26. Drága szép Arany vár hegynek tsutata tsutata
Kint soha tsutata nem tsutata tsutata
Akára, hogy e' Vár tsutata közel tsutata
Azonnal egy Leány tsutata tsutata.

27. Mtsutata meg-tsutata hogy Argirus vólnak
Aizizony, hogy Leány tsutata tsutata tsutata,
Ihol jó Argirus Aizizonyon azt monda.
Melly tsutata az a' szép tsutata tsutata tsutata.

28. Vallyon ki tsutata el tsutata tsutata
Tsak tsutata tsutata azt tsutata el tsutata,
Mtsutata tsutata ugyan tsutata tsutata
A' mellyért tsutata tsutata tsutata tsutata.

29. Lehetetlen dolog, hogy a' ide tsutata
Az emberi tsutata tsutata tsutata tsutata;
Ha tsutata tsutata tsutata tsutata tsutata,
Leányok tsutata, hogy tsutata tsutata.

30. Ó maga tsutata tsutata tsutata tsutata,
Mtsutata tsutata, ottan meg-tsutata
Ftsutata tsutata, tsutata tsutata
Ó fok tsutata tsutata a' tsutata.

31. Hogy tsutata tsutata tsutata tsutata
En tsutata tsutata, tsutata Argirusom
Ktsutata tsutata tsutata tsutata tsutata;
Ugyan tsutata tsutata tsutata tsutata.

32. Egyenélts tsutata tsutata tsutata tsutata
Egyik a' tsutata tsutata tsutata tsutata,
De hogy az tsutata tsutata tsutata tsutata,
Tsak rövid tsutata tsutata tsutata tsutata.

Már ő ?zegény e?mét üre??en marada
Mivel nem lát?zik ott égneke-is madara
Nem tudja már mere forduljon uttyára
Azonban egy hegyen találja egy várta.

[111-112. vszak kimaradt]

Drága ?zép Arany vár hegynek tetejében
Kinél ?oha ?zebbet nem látott éltében
Akará, hogy e Vár felé közel mennyen
Azonnal egy Leány jöve eleiben.

Minjárt meg-e?meré hogy Árgirus volna
A?z?zonyához Leány midön vi?z?za futna,
Ihol jö Árgirus A?z?zonyom azt mondja.
Melly ?zoért az ?zép ?züz mindjárt artzul tsapja.

Vallyon ki hinné-el mit hazud?z elöttem
Tsak álmodban láttad azt inkább el-hittem,
216-217.) Má?odik harmadik ugyan e?zt mivelte
A' mellyért nyak tsapá?t nyakok-is ?zenvette.

Lehetetlen dolog, hogy ő ide jöne
Az emberi nemzet ingyen ?e remélye;
Ha ?zárnya vóna-is gond vólna jönie,
Leányok kiáltyák, hogy bizony ő jöne.

Ő maga negyed?zer kétséggel ki-méne,
Mihelyen meg-látá, ottan meg-e?mére
Fáratságát látá, rajta ke?erüle
Ő ?ok bujdo?á?án meg-e?ék a ?zive.

[220. vszak kihagyva]

Hogy erdemlettem ezt, monda ?zép virágom
Én édes ?zép ro' ?ám, gyenge Árgiru?om
Ké?z lé?zek már értted halált meg-ko?tólnom:
Ugyan-is nagy ?ok?zor immár vólt ?zándékom.

Egymás ?zeretök közt melly ?zokott lenie
Egyik a' má?ikkal nagy ?okat be?zélle.
De hogy az ?enkinék már nehéz ne lenne,
Tsak rövid be?zéddel minden ember értse.

HARMADIK RÉSZÉ

HARMADIK RÉSZ

I fjt meg-ölelé, Házába bé-vivé,
Szerentsétlenségét néki meg-be?zélé
Minden fáradságát csak ?emminek véle
Mivel a' ?zép Szűz tsokjait reá hinté.

2. Tsattogó szerfzámok a' Vörben valának,
Kik töl zeng piazza szélllyel a' Városnak
Virágos paloták ékeken ragyognak,
Aranyos vitorlák Napétől tsillagoznak.

3. Drága szép ékes kert ott az Vörben vala
Szép ékes folyó-víz ott a' kertben folya,
Fénik a' közepén a' Vénus Temploma
Szép aranyból tsinált Bellona öltára.

4. Sok szép virágokat Argirus itt szethet
Mondhat Ammon lstennek kedves éneket
Hangos szóval mondja Vénusnak tereget.
Hogy e' szép pároak soha ne legyen vége.

5. Ebbe szép Argirust egyedül bé-vitte
Mint a' szép Diana úgy mégyen elötte
Virágos fűk alatt vagynak le ülébe,
Holott szép Argirus gyakran dől ölébe.

6. Szép vetett nyolozolyák a' kertben valának
Hol egygyen ? hol máson szepen nyugovának
Lágy ruhájok szétől laffan ingadának
Mind ketten szépek nagy omokban valának.

7. Néha ott el-menyőn tsipdes szép violát,
Nagy gyökörre ímért az a' szép Mátkáját
Kefzken? szétével illeti orvát
Nem-fűt hogy el-tsallala szép Argirust.

Sok

8. Sok vigasság után kertből ki-fűtálnak
Oronban szerze hirt lakacsalomnak
Mellyben lenednek a' szép Thodor Aizonyyak
Hogy azután vigan ott Mufailjanak

9. Mikoron mindennyhan artnál valóának,
Suki nem biakodik: monon tsan viganak;
Egy nagy bírat ér? szivét Argirusnak,
Szemben ülvén a' szép Leány mátkájának

10. A' vigasság közben ?et artzul tsapá,
A' Leány nem szöla, csak fejt le-hajtá;
Ímért vigasságban ? magát foglaltá,
Máfodszor-is ifó Leányt artzul tsapá.

11. Afizony baráttól ugyan meg-fregyenél,
De még-is nem szöla, csak fölvel tsakér:
Harmadszor-is ifjú Leányt artzul tsad,
Néki így felele, tovább nem türherés

12. Te Argirus azért fáradsúlé értem,
Hogy vendégem előtt így eválkz-meg engem?
Szégyennel illeffed én Királyi fejem?
Mondjad okát mostan écskem édesem,

13. A' Leányok izeme kővben forog vala
Argirus-is tsata ugyan meg-índola
Szép ékes befzédél nékie így szöla
Majd meg-mondom okát, szívem, halgas tsá.

14. Atyámat Anyámat érted el-hagytam,
Gazdag Orfzsgomtól nagy mesze távoztam,
A' te szerelmedért illy mesze búdoltam
Veszedeles helyen nagy fokot forgottam.

15. Mikor már házodhoz közel jöttem volna
Három szép szűz Leány előbe jött volna,
Kik felém néked jó hirt mondot volna
De te mind a' hármat artzul tsaptad vala.

A'

Azokat meg kéré, hogy mi dolog volna
Ifjú Argirusnak így felelek vala.

17. Egy Atyától valóam mind a' hármavagynak
Az Atyáktól maradt bekségen vivnek,
Egy Ofior Palátsa, ? egy Borskoron vivnek
Ez három jótszagon ut meg-nem alhatnak.

18. A' Borskor ? Palátsának olly erce vagyon
Hogy a' ki érekben tsá-vítze vagyon,
Háromszor ? magát az Ofiorral tsytson,
Hip-hop mé-nátsa, hol akar ottan vagyon.

19. Mincen kútság nélkül azonnal ott kútszo,
Hogy ha dolgoiban tsitorátót vízzen
Nemde nem méltó? haragdnának ezen,
Kinek egyenés nélkül semmi halza nisten.

20. Atyátsak vagytok, halgasfátok szomsz
Figyelmeztek ti az én mondásomra:
En magam tsiket igazítalak jora,
A' mellytsk érdem? annak adom ma.

21. Három fűt három nagy hegyet tsutata
Hogy a' ki előzde onn? vízfzra jöna,
A' balzsos jótszgot mert ? annak adna
A' mellyik hamarabb onnan vízfzra jöna

22. A' Borskort tsára Palátsát tsallara
Fel-eré az Ofior markába szorítsa
Háromszor ? magát az ofiorral tsutá,
Hip-hop szerethetett hogy tsállam ma monda.

23. Mint sebesen tsott nyil földnél ragadtak
Mig vízfzra tsérnek mind addig vittek,
Halhatatlan mézfzre hirtelen távozik
Szerentse fregényok illyen jó adatok.

24. Könnöz? ördög? mihely vízfzra jöna
Meg-mód Argirust hogy ? elment vala
? tsallam tsallam tsallam tsallam tsallam

25. Mír ? fregény elmet tsessen marada
Mivel nem tsitrik ott ének-is madara
Nem tsúla mír mere forduljon utyára
Azonban egy hegyen tsalala egy tsarra.

26. Drága szép Arany vár hegynek tetejében
Kínél soha tsedbet nem tsottó? étkében
Akars, hogy e' Vár tsé? közel menyen
Azonnal egy Leány jöve eleiben.

27. Mtsárt meg-elmeré hogy Argirus volna
Afizony,shoz Leány midón vízfzra tsutna,
Ihol jó Argirus Afizonyom azt monda,
Melly tsodrt az szép szűz mtsárt artzul tsapá

28. Valljon ki himn-el mit tsarudsz elötem
Tsak álmokban tsírad azt tsokább el hittem,
Máfodik harmadik ugyan ezt mtselte
A' mellyért nyak tsapált nyakok-is tszenvetto.

29. Lehetetlen dolog, hogy ? ide jöne
Az emberi nemzet nyen le remélye;
Ha tsátszra volna-is gond volna jönie,
Leányok tsútyák, hogy bizony ? jöne.

30. Ó maga negyedtszer kétséget tsiméte,
Mihelyen meg-tsá, ottan meg-elmdre
Fíratságt tsá, tsarra tselerde
Ó fok tsudtsátsán meg-elék a' tsíve.

31. Hogy érdemtsellem ezt, monda szép virágom
En édes tszép tsállam, gyenke Argirusom
Kéts tszék már érted tsállt meg-tsútsom?
Ugyan is nagy tsokszor tsimts volt tsandékom.

32. Egvms tszereték közs melly tsokot tsenie
Egyik a' mátsikkal nagy fokot tszfzle,
De hogy az tsenkiek tsár tséts ne tsenne,
Tsak rövid befzédél tsancen ember étsne.

Ifjat meg-ölelé, Házába bé-vivé,
Szerentsétlenségét néki meg-be?zélé
Minden fáradságát csak ?emminek véle
Mivel a' ?zép Szűz tsokjait reá hinté.

Tsattogó ?zer?zámok a' Várban valának,
Kik töl zeng piatza ?zéllyel a' Városnak
Világos paloták éke?en ragyognak,
Aranyos vitorlák Naptól tsillagoznak.

Drága szép ékes kert ott az Várban vala
Szép ékes folyo-viz ott a' kertben folya,
Fénlik a' közepén a' Vénus Temploma
Szép aranyból tsinált Bellona óltára.

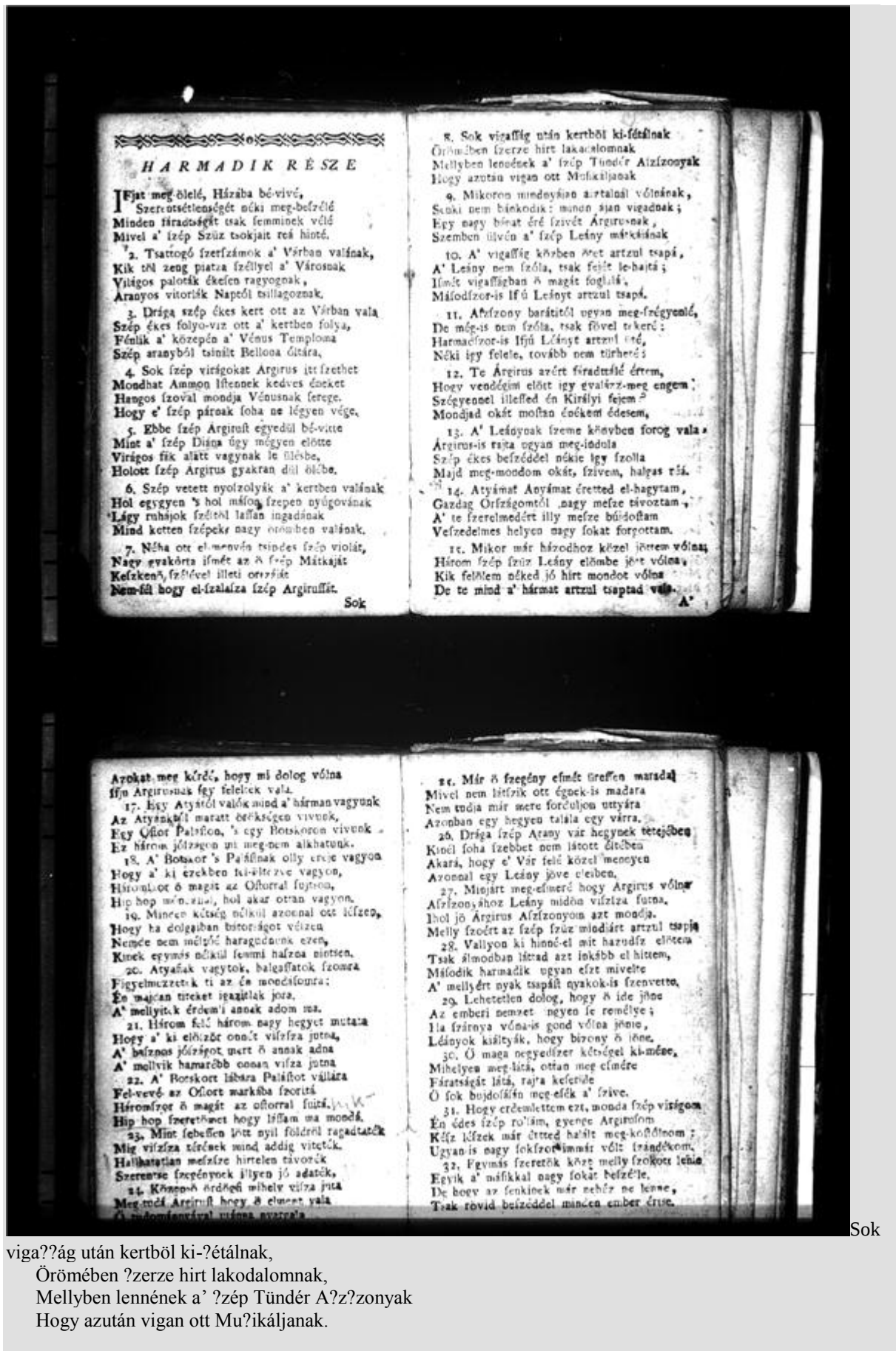
Sok ?zép virágokat, Árgirus itt ?zethet
Mondhat Ammon I?tennek kedves éneket
Hangos ?zóval mondja Venusnak serege,
Hogy e' ?zéppárnak ?oha ne légyen vége.

Ebbe ?zép Árgiru?t egyedül bé-vitte,
Mint a' ?zép Diána, ugy mégyen előtte,
Virágos fák alatt vagynak le ülésbe,
Holott ?zép Árgirus gyakran dül ölében.

Szép vetett nyo?zolyák a' kertben valának,
Hol egygyen 's hol má?on ?zépen nyúgovának,
Lágy ruhájok ?zélből la??an ingadának,
Mind ketten ?zépek, nagy örömben valának.

Néha ott elmenvén tsipdes ?zép violát,
Nagy gyakorta i?mét az ő ?zép Mátkáját,
Ke?zkenő ?zélével illeti orcáját,
Nem-fél hogy el-?zala?za ?zép Argiru??át.

Sok

HARMADIK RÉSZ E

Istát meg ölelé, Házába bővívé,
Szeretsétséget néki meg-befréd
Minden fíradtságt csak semminek völd
Mivel a' szép Szűz tsokjait reá hítotté.
2. Tsattogó szerfzámok a' Várban valának,
Kik töl zeng piazza széllyel a' Városnak
Világos paloták ékeken ragyogtak,
Aranyos vitorlák Napról csillagoznak.
3. Drága szép ékes kert ott az Várban vala
Szép ékes folyó-víz ott a' kertben folya,
Fénlik a' közepén a' Vénus Temploma
Szép aranyból tsinált Bellona útára.
4. Sok szép virágokat Argirus jert szethet
Mondhat Ammon lőtenek kedves éneket
Hangos szóval mondja Vénusnak ferege.
Hogy e' szép pároak soha ne légyen vége.
5. Ebbe szép Argirus egyedül bő-vitte
Mint a' szép Diana úgy mégyen előtte
Virágos fík alatté vagynak le élésbe.
Holott szép Argirus gyakran dől ölébe.
6. Szép vetett nyolozolyák a' kertben valának
Hol egygyen 's hol másfoly szepén nyugovának
Lágy ruhájok szőlől lállan ingadának
Mind kotten szépekre nagy csomóban valának.
7. Néha ott el-mevén tsipdes szép violát,
Nagy gyakorta ímért az a' szép Mátkáját
Kefkené, szőlől illeti orvát
Nem-fél hogy el-falalja szép Argirusát.

Sok

8. Sok vigaffig után kertből ki-fétálnak
Örömben szerze hirt lakodalomnak
Mellyben lennének a' szép Tündér Afizonyak
Hogy azután vigan ott Mulakljanak
9. Mikoron mindyken a'rtaloni völdének,
Sokki nem bieszkodik: monon sjan vigadoak;
Egy nagy bírat éré szívet Argirusnak,
Szemben ölvén a' szép Leány mátkának
10. A' vigaffig kőben két artzul tsapá,
A' Leány nem szóla, tsak fejt le-hajtá;
Ímért vigaffigban a' magit foglaltá,
Málfodszor-is Ifjú Leányt artzul tsapá.
11. Afizony barátságtól ugyan meg-frégyenlé,
De még-is nem szóla, tsak fővel tsakéré:
Harmadszor-is Ifjú Leányt artzul tsapá,
Néki így felele, tovább nem tsüherés
12. Te Argirus azért fíradtságtól érem,
Hogy vendégim előtt így gyalázz-meg engem;
Szégyenell illeked én Királyi fejem;
Mondjad okát mostan énekkim édesem,
13. A' Leányok izeme kőben forog vala
Argirus-is tsaka ugyan meg-ládola
Szép ékes befzédél nékie így szóla
Majd meg-mondom okát, szívem, halas ríá.
14. Atyámat Anyámat érted el-bagytam,
Gazdag Országomtól nagy meze tsivottam,
A' te szerelmedért illy meze búdoslam
Veszedelmes helyen nagy fokát forgottam.
15. Mikor már házodhoz közel jertem volna;
Három szép szűz Leány előmbé jert volna;
Kik felém néked jó hirt mondot volna
De te mind a' hármat artzul tsaptad volna.

A'

Arokat meg kéré, hogy mi dolog volna
Ifjú Argirusnak így felelek vala.
17. Egy Atyától valók mind a' hármavagynak
Az Atyáktól maratt deákcségen vivének,
Egy Ollor Palástot, 's egy Borskoron vivének.
Ez három jószágom ut meg-nem alhatunk.
18. A' Borskor 's Palástnak olyt ereje vagyon
Hogy a' ki ezekben tsil-tsítve vagyon,
Híromlót a' magat az Ollorral tsíjton,
Hip hop tsíjton, hol akar ottan vagyon.
19. Minden kétség nélkül azonnal ott tsíjton,
Hogy ha dolgaiban tsíjtságot völden
Nemde nem méltó haragudának ezen,
Kinek egyrés nélkül semmi házra nintsen.
20. Atyáink vagytok, halgassatok szomra
Figyelmuzretk ti az én mondásomra;
Én majcan tsíjtek igazságtal jora,
A' mellytök érdemli annak adom ora.
21. Hírom tsíj három nagy hegyet tsutara
Hogy a' ki eltsíjtsá ottan tsíjtsa tsutara
A' tsíjtsa hamarabb onnan tsíjtsa tsutara
A' mellytök hamarabb onnan tsíjtsa tsutara
22. A' Borskor tsíjtsa Palástot tsíjtsara
Fel-vevé az Ollort markába tsíjtsara
Híromlót a' magat az Ollorral tsíjtsara
Hip hop tsíjtsara hogy tsíjtsara tsíjtsara
23. Mint tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Mig tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Halhatatlan tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Szerenise tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
24. Könyvön tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Meg tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
A' tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara

25. Már a' tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Mivel nem tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Nem tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Azonban egy tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
26. Drága szép Arany tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Kinek soha tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Akará, hogy e' Vár tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Azonnal egy tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
27. Minjárt meg-tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Afizonyához tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Hol jó Argirus Afizonyom azt mondja.
Melly tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
28. Vallyon ki tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Tsak tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Málfodik tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
A' mellytök tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
29. Lehetetlen dolog, hogy a' ide tsíjtsara
Az emberi nemzet tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Ha tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Leányok tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
30. O maga tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Mihelyen tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Fíradtságtól tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
O sok tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
31. Hogy tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Én tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Kízs tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Ugyan-is tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
32. Egyrés tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Egyik a' tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
De hogy az tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara
Tsak rövid tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara tsíjtsara

Sok

viga??ág után kertből ki-?étálnak,
Örömben ?zerze hirt lakodalomnak,
Mellyben lennének a' ?zép Tündér A?z?zonyak
Hogy azután vigan ott Mu?ikáljanak.

Mikoron mindnyájan a?ztalnál volnának,
Senki nem bánkódik: mindnyájan vigadnak;
Egy nagy bánat éré ?zivét Árgirusnak,
Szemben ülven a' ?zép Leány mátkájának.

A' viga??ág közben ötet artzul tsapá,
A' Leány nem ?zóla, tsak fejét le-hajtá,
I?mét viga??ágban ő magát foglalá,
Má?od?zor is ifju Leányt artzul tsapá.

A?z?zony barátitól ugyan meg-?zégyenlé,
De még-is nem ?zóla, tsak fővel tekeré,
Harmad?zor-is ifju Leányt artzul üté,
Néki így felele, tovább nem tűrheté:

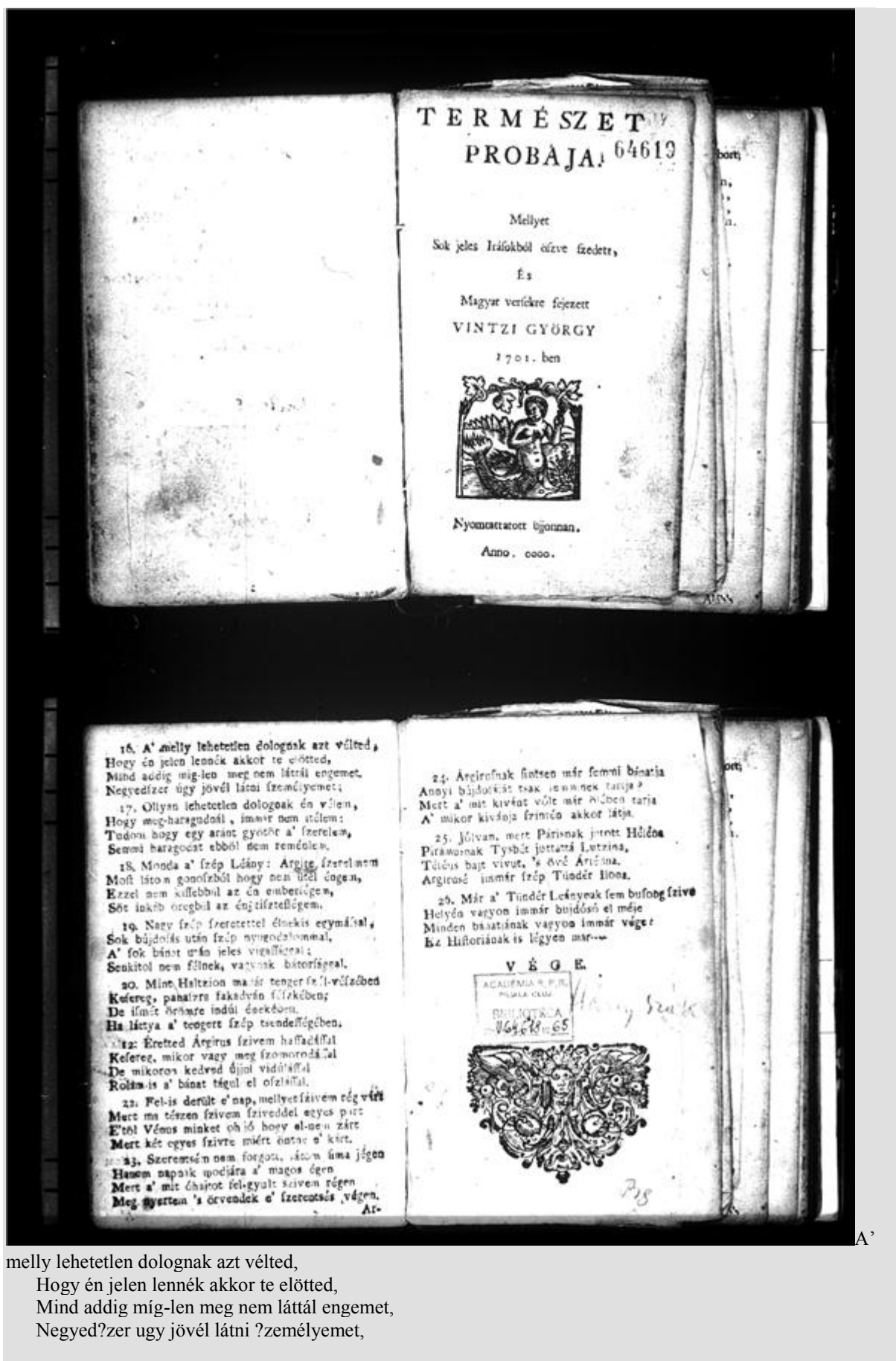
"Te Árgirus, azért fáradtál-é értem,
Hogy vendégim előtt így gyalázz meg engem?
Szégyennel ille??ed én királyi fejem?
Mondjad okát mo?tan énnékem, édesem."

A' Leánynak szeme könyvben forog vala,
Árgirus-is rajta ugyan meg-indula,
Szép ékes be?zéddel nékie így szólla
"Majd meg-mondom okát, ?zivem, halgass reá:

Atyámat Anyámat éretted el-hagytam,
Gazdag Or?zágomtól nagy me?ze távoztam,
A' te ?zerelmedért illy me?ze bujdo?tam,
Ve?zedelmes helyen nagy ?okat forgottam.

Mikor már házadhoz közel jöttem volna,
Három ?zép ?zúz Leány előmben jött vala,
Kik felőlem néked jó hirt mondnak vala,
De te mind a' hármat artzul tsaptad vala.

A'

melly lehetetlen dolognak azt vélted,
 Hogy én jelen lennék akkor te előtted,
 Mind addig míg-len meg nem láttál engemet,
 Negyed?zer úgy jövől látni ?zemélyemet,

Ollyan lehetetlen dolognak én vélem,
Hogy meg-haragudnál, immár nem itélem,
Tudom, hogy egy aránt gyötör a' ?zerelem,
Semmi haragodat ebből nem reménlem."

Monda a' szép Leány:"Árgire, ?zerelmem,
Mo?t látom, gono?zból hogy nem ütél engem,
Ezzel nem ki??ebbül az én ember?égem,
Söt inkább öregbül az én ti?zte??égem."

Nagy ?zép ?zeretettel élnekis egymá?sal,
Sok bujdo?ás után ?zép nyugalommal,
A' ?ok bánat után jeles víga??ággal,
Senkitől nem félnek, vagynak bátor?ággal.

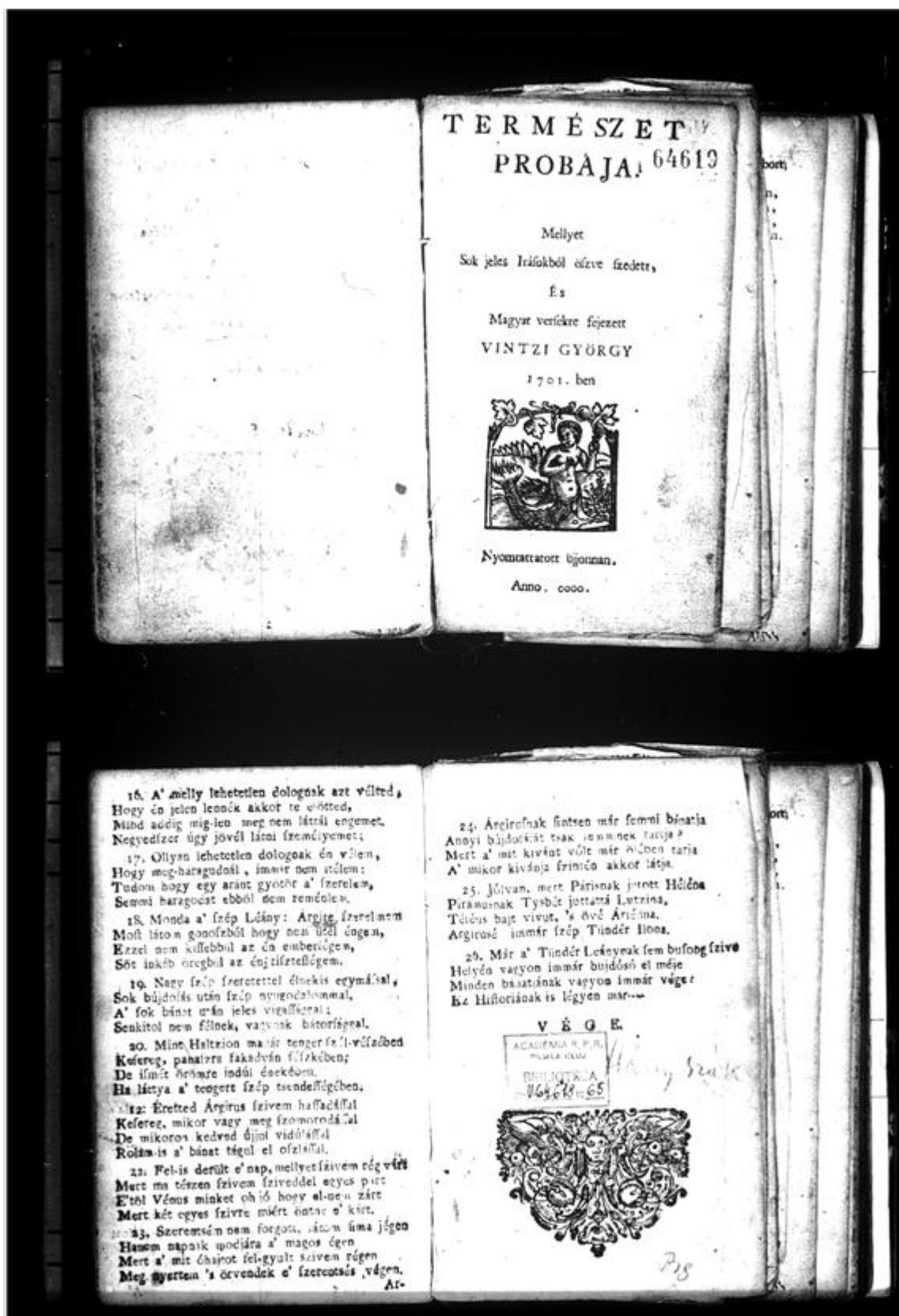
Mint Haltzion madár tenger ?zél-vé?zében
Ke?ereg, pana?zre fakadván fê?zkében;
De i?mét örömrre indul énekében.
Ha láttya a' tengert ?zép tsende??égében.

Éretted Árgirus ?zivem hasadá??al
Ke?ereg, mikor vagy meg ?zomorodá??al
De mikoron kedved újjul vidúlá??al
Rolam-is a' bánat tágul el oszlá??al.

Fel-is derült e' nap, mellyet ?zivem rég várt
Mert ma térszen ?zivem ?ziveddel egyes párt
E'től Vénus minket oh jó hogy el-nem zárt
Mert két egyes ?zivre miért öntne e' kárt.

Szerentsém nem forgott, látom ?ima jégen
Hanem napnak modjára a' magos égen
Mert a' mit ohajtot fel-gyult szivem régen
Meg nyertem 's örvendek e' ?zerentsés végen.

Ar-

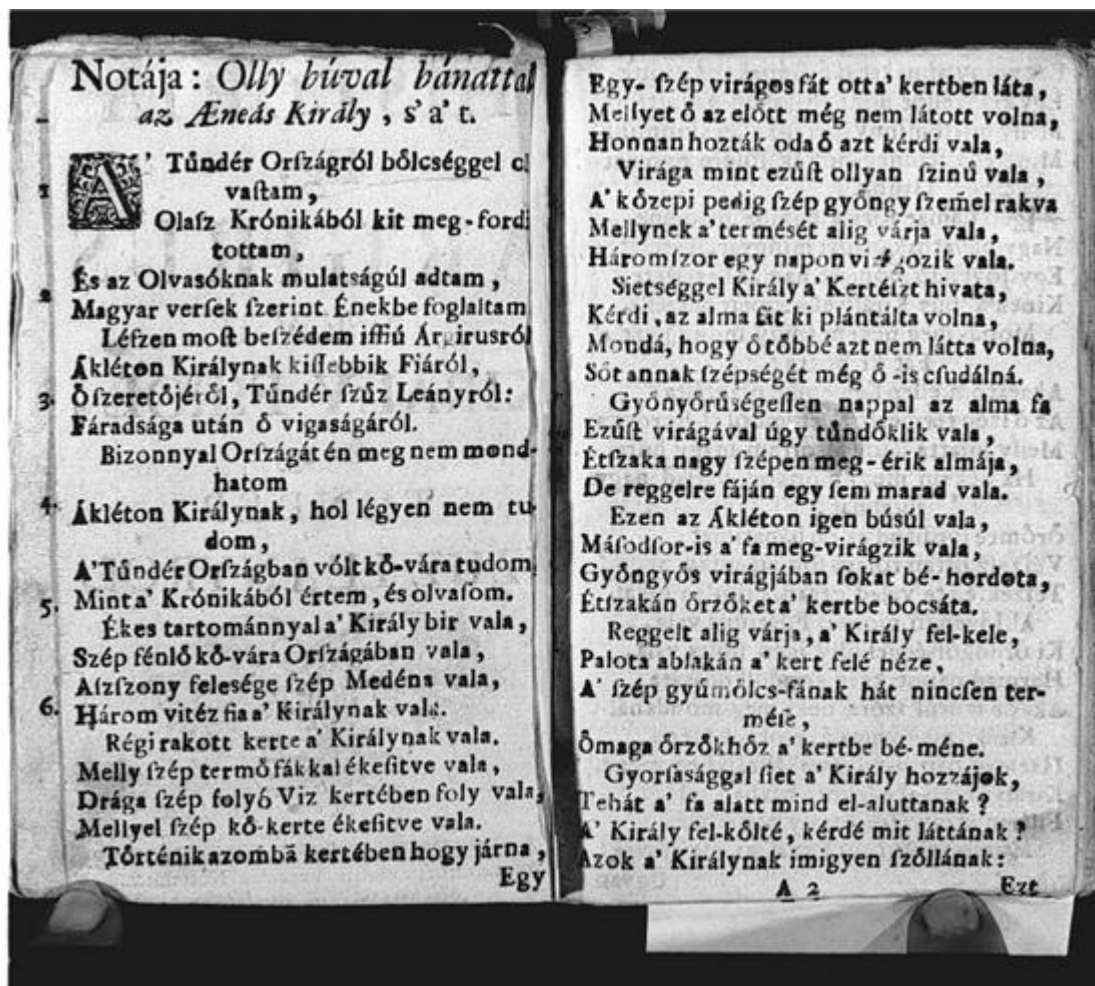
Argiru?nak ?intsen már ?emmi bánatja,
Annyi bujdo?á?át csak ?emminek tartja?
Mert a' mit kívánt vőlt már ölénen tartja,
A' mikor kívánja ?zintén akkor látja.

Jólvan, mert Párisnak jutott Héléna,
Pirámusnak Tysbét juttattá Lutzina,
Téléus bajt vivut, 's övé Áriédna,
Argirusé immár ?zép Tündér Ilona.

Már a' Tündér Leánynak ?em bu?ong ?zive,
Helyén vagyon immár bujdosó el méje,
Minden bánatjának vagyon immár vége,
Ez hi?tóriának is legyen már...

4. BUDA, 1749

HISTORIA Egy ÁRGIRUS NEVŰ KIRÁLY-FIRÓL, És egy TÜNDÉR SZŰZ LEÁNYRÓL.

Notája: Olly búval bánattal az Aeneás Király, s' a' t

[ELSŐ RÉSZ]

A' Tündér Or?zágról bölcséggel olva?tam,
Ola?z Krónikából kit meg-fordítottam,
És az Olvasóknak multságul adtam,
Magyar ver?ek ?zerint Énekbe foglaltam.

Lé?zen mo?t be?zédem iffiú Ágirusról
Ákléton Királynak ki?ebbik Fiáról,
Ő ?zeretőjéről, Tündér ?züz Leányról:
Fáradtsága után ő vigaságáról.

Bizonynal Or?zágát én meg nem mondhatom
Ákléton Királynak, hol légyen nem tudom,
A' Tündér Or?zágba volt kő-vára tudom,
Mint a' Krónikából értem, és olva?om.

Ékes tartománnyal a' Király bir vala,
Szép fēnlő kő-vára Or?zágaiban vala,
A?z?zony felesége ?zép Medéna vala,
Három vitéz fia a' Királynak vala.

Régi rakott kerte a' Királynak vala.
Melly ?zép termő fákkal éke?itve vala,
Drága ?zép folyó Viz kertében foly vala,
Mellyel ?zép kő-kerte éke?itve vala.

Történik azomba kertében hogy járna,
Egy

virágos fát ott a' kertben láta,
Mellyet ő az előtt még nem látott volna,
Honnan hozták oda ő azt kérdi vala,

Virága mint ezűt olyan ?zinű vala,
A' közepi pedig ?zép gyöngy ?zemel rakva
Mellynek a' termését alig várja vala,
Három?zor egy napon virágozik vala,

Sietséggel Király a' Kerté?zt hivata,
Kérdi, az alma fát ki plántálta volna,
Mondá, hogy ő többé azt nem látta volna,
Sőt annak ?zépségét még ő-is c?událná.

Gyönyörűsége?en nappal az alma fa
Ezü?t virágával úgy tündöklök vala,
Ét?zaka nagy ?zépen meg-érik almája,
De reggelre fáján egy fenn marad vala.

Ezen az Ákléton igen búsul vala,

Egy- szép virágos fát ott a' kertben láta,
Mellyet ő az előtt még nem látott volna,
Honnan hozták oda ő azt kérdi vala,

Virága mint ezűt olyan színű vala,
A' közepi pedig szép gyöngy szemel rakva
Mellynek a' termését alig várja vala,
Háromszor egy napon virágozik vala.

Sietséggel Király a' Kertézt hivata,
Kérdi, az alma fát ki plántálta volna,
Mondá, hogy ő többé azt nem látta volna,
Sőt annak szépségét még ő -is csudálná.

Gyönyörűségesen nappal az alma fa
Ezüst virágával úgy tündöklök vala,
Étfzaka nagy szépen meg-érik almája,
De reggelre fáján egy fenn marad vala.

Ezen az Ákléton igen búsul vala,
Másodszor-is a' fa meg-virágozik vala,
Gyöngyös virágjában fokat bé- hordota,
Étfzakán őrzőket a' kertbe bocsáta.

Reggelt alig várja, a' Király fel-kele,
Palota ablakán a' kert felé néze,
A' szép gyümölcs-fának hát nincsen ter-
mése,

Ő maga őrzőkhöz a' kertbe bé-méne.
Gyorsasággal siet a' Király hozzájuk,
Tehát a' fa alatt mind el-aluttnak?
A' Király fel-költé, kérdé mit láttának?
Azok a' Királynak imígyen szöllének:

A 2

Ezt

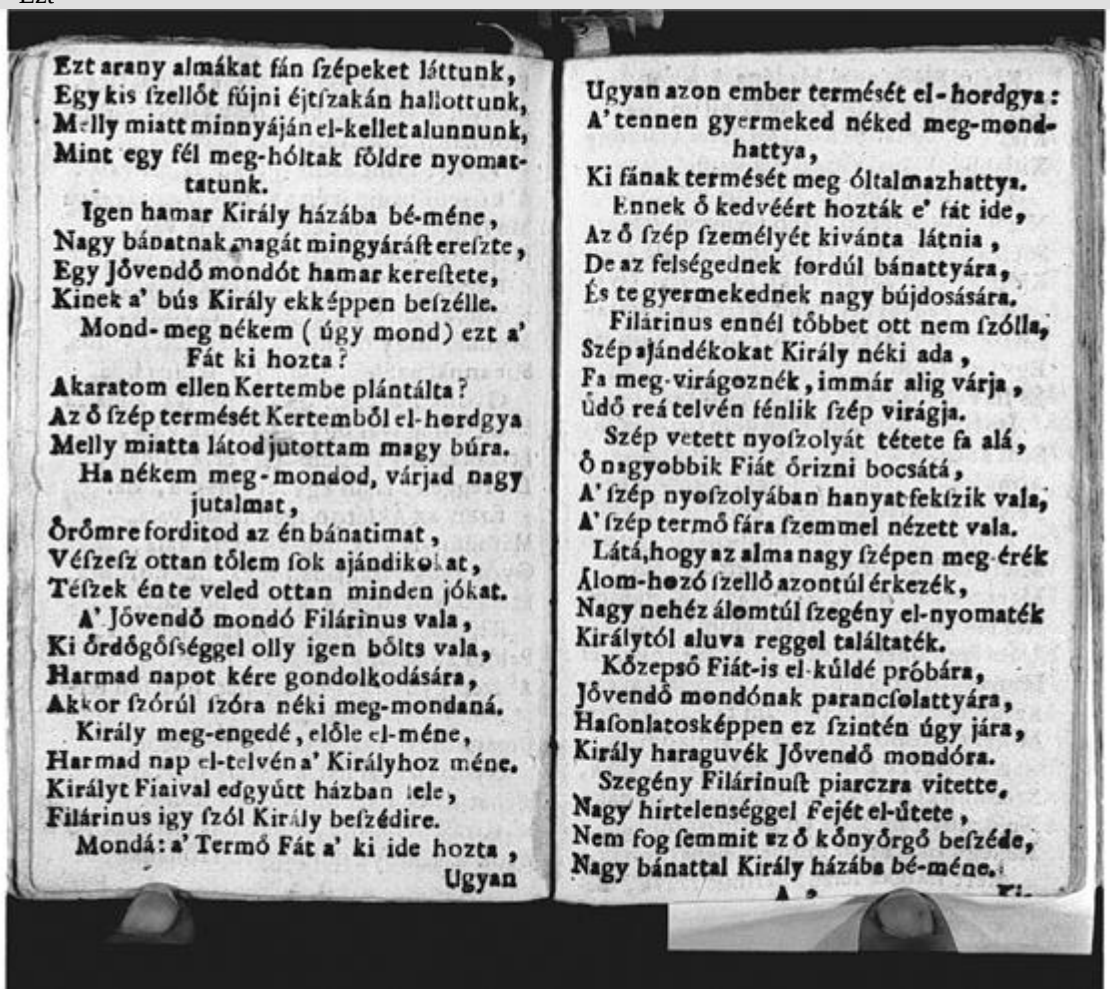
-?zép

Má?od?or-is a' fa meg-virágzik vala,
Gyöngyös virágjában ?okat bé-hordota,
Ét?zakán őrzőket a' kertbe bocsáta.

Reggelt alig várja, a' Király fel-kele,
Palota ablakán a' kert felé néze,
A' ?zép gyümölcs-fának hát ninc?en termé?e,
Őmaga őrzőkhöz a' kertbe bé-méne.

Gyor?asággal ?iet a' Király hozzájuk,
Tehát a' fa alatt mind el-aluttnak?
A' Király fel-költé, kérdé mit láttának?
Azok a' Királynak imigyen ?zollának:

Ezt

arany almákat fán ?zépeket láttunk,
Egy kis ?zellőt fűjni éjt?zakán hallottunk,
Melly miatt minnyáján el-kellet alunnunk,
Mint egy fél meg-hóltak földre nyomattatunk.

Igen hamar Király házába bé-méne,
Nagy bánatnak magát mingyára't ere?zte,
Egy Jövendő mondót hamar kere?tete,
Kinek a' bús Király eképpen be?zéлле.

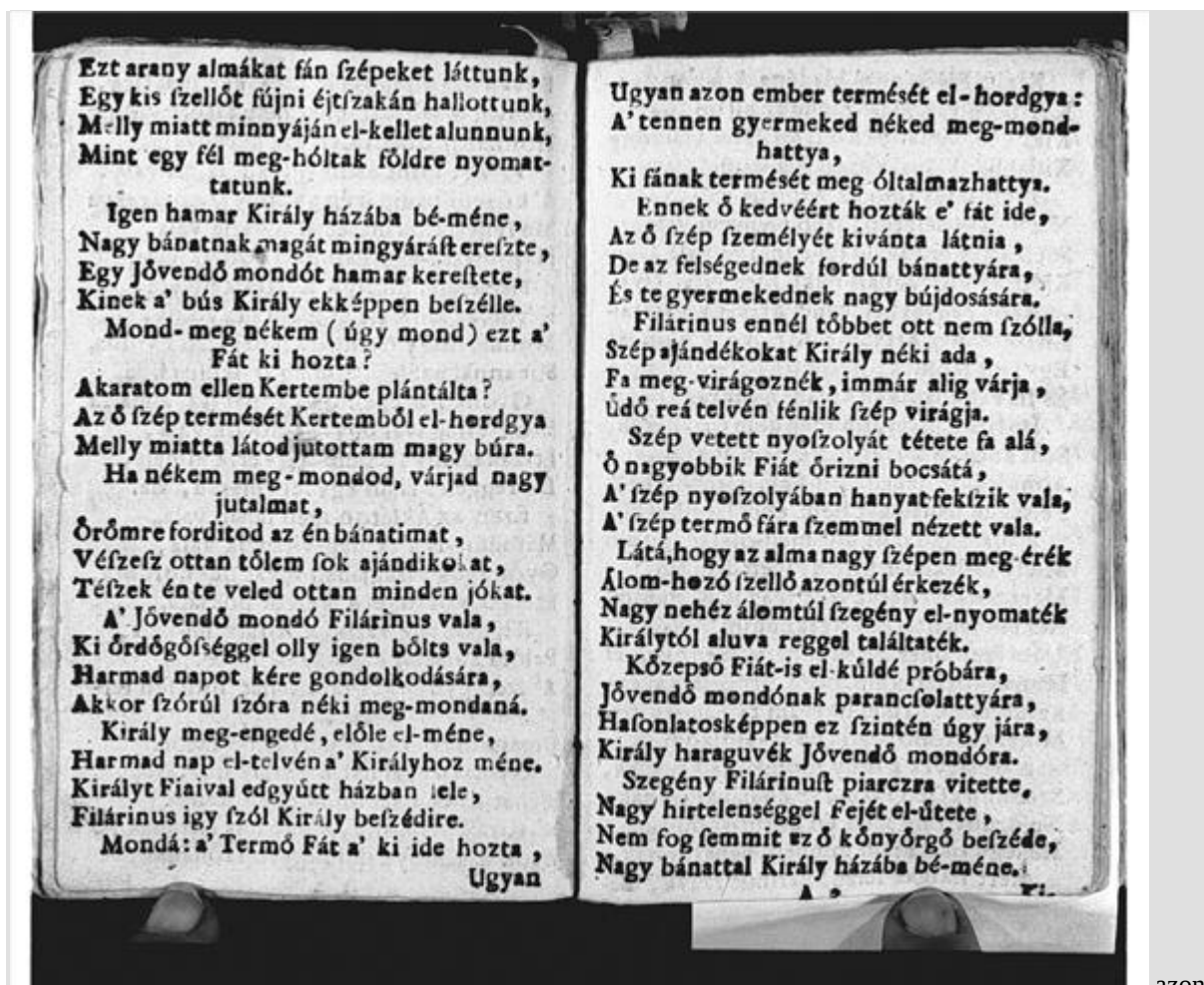
Mond-meg nékem (úgy mond) ezt a' Fát ki hozta?
Akaratom ellen Kertembe plántálta?
Az ő ?zép termését Kertemből el-hordgya
Melly miatta látod jutottam nagy búra.

Ha nékem meg-mondod, várjad nagy jutalmat,
Örökre fordítod az én bánatimat,
Vé?ze?z ottan tőlem ?ok ajándikokat,
Té?zek én te veled ottan minden jókat.

A' Jönvedő mondó Filárinus vala,
Ki ördögö?séggel olly igen bölts vala,
Harmad napot kére gondolkodására,
Akkor ?zórúl ?zóra néki meg-mondaná.

Király meg-engedé, előle el-méne,
Harmad nap el-telvén a' Királyhoz méne.
Királyt Fiaival edgyütt házban lele,
Filárinus így ?zól Király be?zédire.

Mondá: a' Termő Fát a' ki ide hozta,
Ugyan

azon

ember termését el-hordgya:

A' tennen gyermeked néked meg-mondhattya,
Ki fának termését meg őltalmazhattya.

Ennek ő kedvéért hozták e' fát ide,
Az ő szép személyét kívánta látnia,
De az felségednek fordul bánattyára,
És te gyermekednek nagy bújdosására.

Filárinus ennél többet ott nem szólla,
Szép ajándékokat Király néki ada,
Fa meg-virágoznék, immár alig várja,
Üdö reá telvén fénlik szép virágja.

Szép vetett nyoszolyát tétete fa alá,
Ő nagyobbik Fiát őrizni bocsátá,
A' szép nyoszolyában hanyat fekszik vala,
A' szép termő fára szemmel nézett vala.

Látá, hogy az alma nagy szépen meg-érék

Ugyan azon ember termését el-hordgya:
A' tennen gyermeked néked meg-mondhattya,

Ki fának termését meg őltalmazhattya.

Ennek ő kedvéért hozták e' fát ide,
Az ő szép személyét kívánta látnia,
De az felségednek fordul bánattyára,
És te gyermekednek nagy bújdosására.

Filárinus ennél többet ott nem szólla,
Szép ajándékokat Király néki ada,
Fa meg-virágoznék, immár alig várja,
Üdö reá telvén fénlik szép virágja.

Szép vetett nyoszolyát tétete fa alá,
Ő nagyobbik Fiát őrizni bocsátá,
A' szép nyoszolyában hanyat fekszik vala,
A' szép termő fára szemmel nézett vala.

Látá, hogy az alma nagy szépen meg-érék
Álom-hozó szellő azontúl érkezék,
Nagy nehéz álmotúl szegény el-nyomaték
Királytól aluva reggel találtaték.

Közepső Fiát-is el-küldé próbára,
Jövendő mondónak parancsolattyára,
Hasonlatosképpen ez szintén úgy jára,
Király haraguvék Jövendő mondóra.

Szegény Filárinust piarczra vitette,
Nagy hirtelenséggel Fejét el-ütete,
Nem fog semmit az ő könyörgő beszéde,
Nagy bánattal Király házába bé-méne.

A

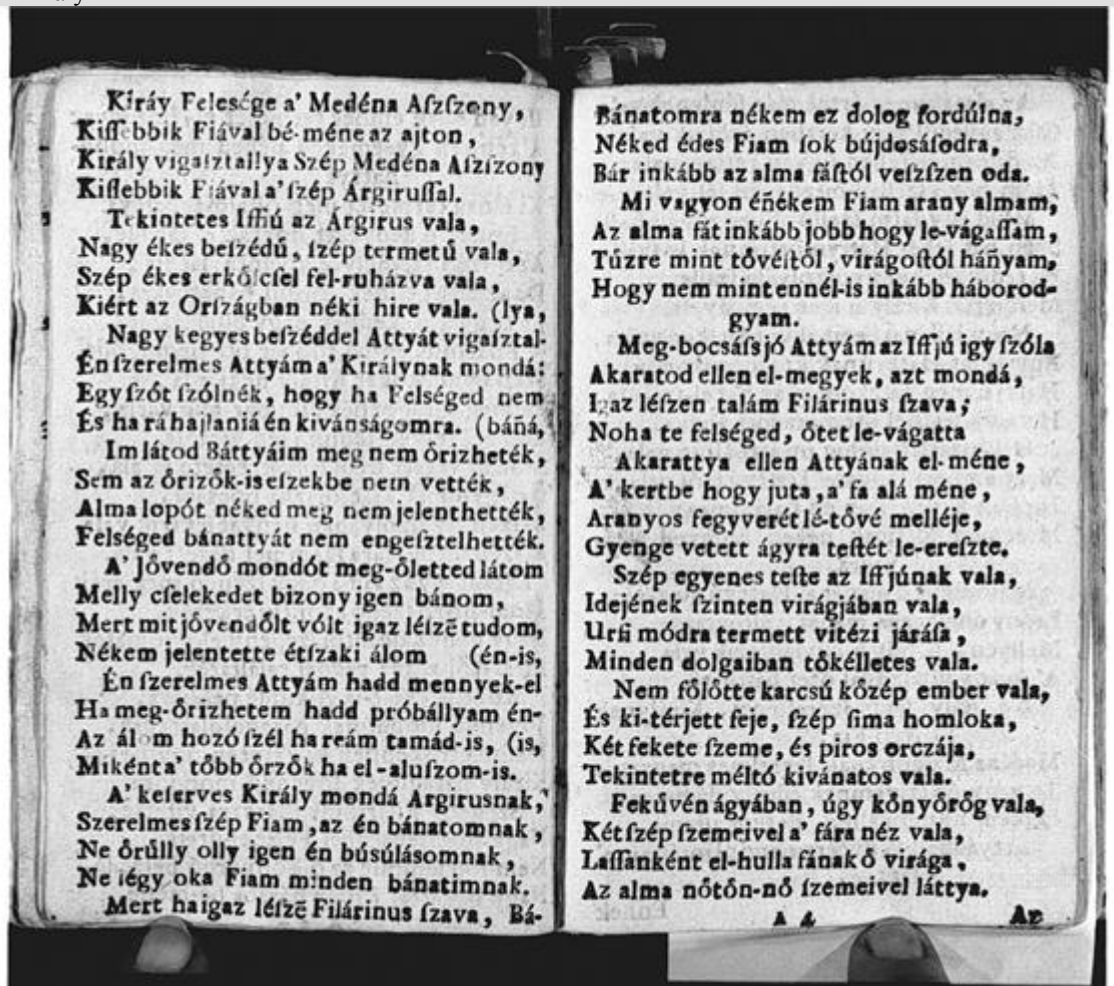
Fi

Álom-hozó ?zellő azontúl érkezék,
Nagy nehéz álmotúl ?zegény el-nyomaték
Királytól aluva reggel találtaték.

Középső Fiát-is el-küldé próbára,
Jövendő mondónak paranc?olattyára,
Ha?onlatosképpen ez ?zintén úgy jára,
Király haraguvék Jövendő mondóra.

Szegény Filárinu?t piarczra vitette.
Nagy hirtelenséggel Fejét el-ütete,
Nem fog ?emmit ez ő könyörgő be?zéde,
Nagy bánattal Király házába bé-méne.

Király

Felesége a' Medéna A?z?zony,
Ki??ebbik Fiával bé-méne az ajton,
Király viga?ztallya Szép Medéna A?z?zony
Ki??ebbik Fiával a' ?zép Árgiru??al.

Tekintetes Iffü az Árgirus vala,
Nagy ékes be?zédű, ?zép termetű vala,
Szép ékes erkölczel fel-ruházva vala,
Kiért az Or?zágban néki hire vala.

Nagy kegyesbe?zéddel Attyát viga?ztallya,
Én ?zerelmes Attyám a' Királynak mondá:
Egy ?zót ?zólnék, hogy ha Felséged nem báná,
És ha ráhajlaniá én kívánságomra.

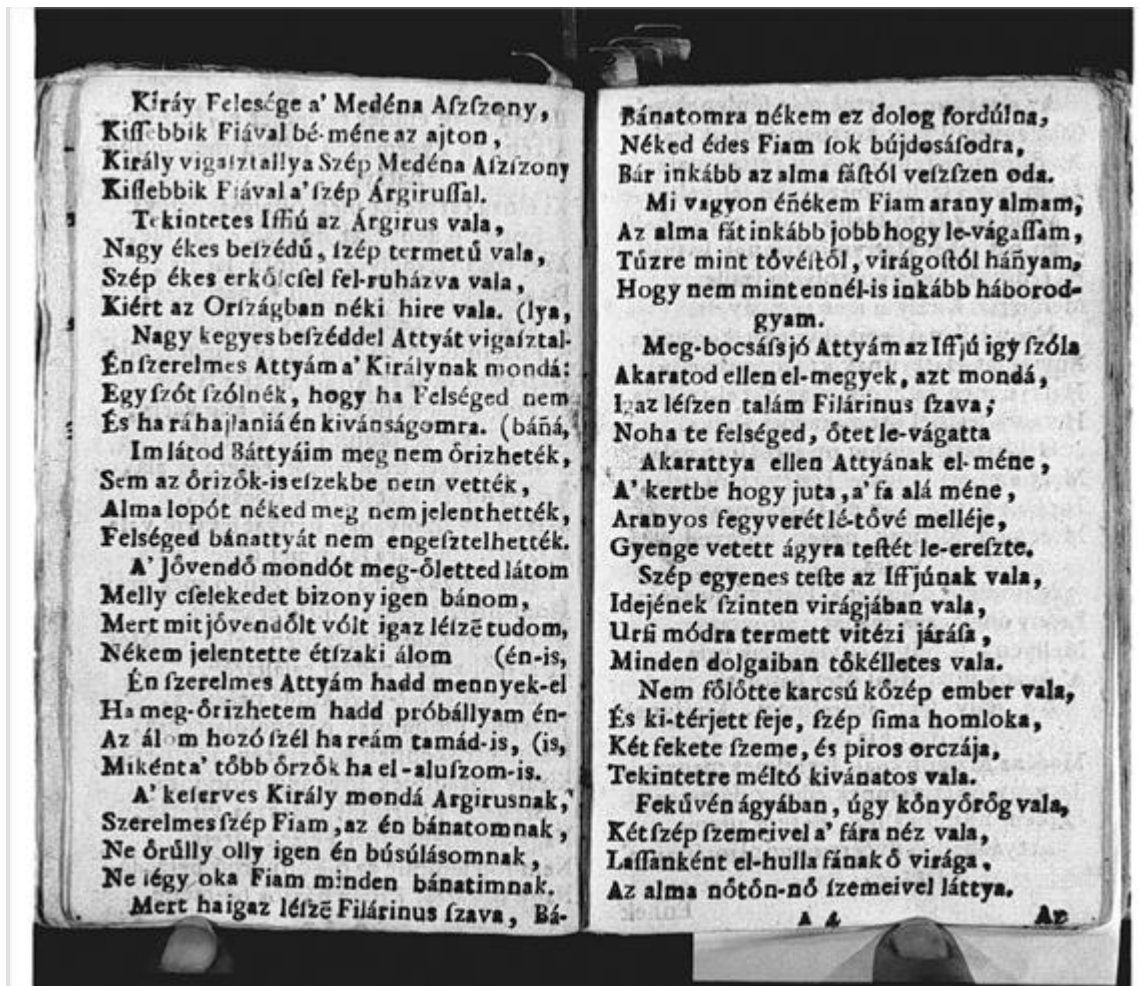
Im látod Bátyyáim meg nem őrizheték,
Sem az őrizők-is e?zekbe nem vették,
Alma lopót néked meg nem jelenthették,
Felséged bánattyát nem enge?ztlhették.

A' Jövendő mondót meg-öletted látom
Melly c?elekedet bizony igen bánom,
Mert mit jövendőlt vólt igaz lé?ze tudom,
Nékem jelentette ét?zaki álom

Én ?zerelmes Attyám hadd mennyek-el én-is,
Ha meg-őrizhetem hadd próbállyam én-is,
Az álom hozó ?zél ha reám tamád-is,
Miként a' több őrzők ha el-alu?zom-is.

A' ke?erves Király mondá Argirusnak,
Szerelmes ?zép Fiam, az én bánatomnak,
Ne örülly olly igen én búsulásomnak,
Ne légy oka Fiam minden bánatimnak.

Mert ha igaz lé?ze Filárinus ?zava,
Bánatomra

nékem ez dolog fordúlna,
Néked édes Fiam (ok bújdosá?odra,
Bár inkább az alma fá?tól ve?z?zen oda.

Mi vagyon énékem Fiam arany almam,
Az alma fát inkább jobb hogy le-vága??am,
Tűzre mint tövé?től, virágo?tól hányam,
Hogy nem mint ennél-is inkább háborodgyam.

Meg-bocsá?s jó Attyám az Iffíú így ?zóla
Akaratod ellen el-megyek, azt mondá,
Igaz lé?zen talám Filárinus ?zava;
Noha te felséged, ötlet le-vágatta

Akarattya ellen Attyának el-méne,
A' kertbe hogy juta, a' fa alá méne,
Aranyos fegyverét lé-tövé melléje,
Gyenge vetett ágyra te?tét le-ere?zte.

Szép egyenes te?te az Iffjúnak vala,

Bánatomra nékem ez dolog fordúlna,
Néked édes Fiam (ok bújdosá?odra,
Bár inkább az alma fá?tól ve?z?zen oda.
Mi vagyon énékem Fiam arany almam,
Az alma fát inkább jobb hogy le-vágassam,
Tűzre mint tövé?től, virágo?tól hányam,
Hogy nem mint ennél-is inkább háborodgyam.

Meg-bocsás?s jó Attyám az Iffíú így szóla
Akaratod ellen el-megyek, azt mondá,
Igaz lé?zen talám Filárinus szava;
Noha te felséged, ötlet le-vágatta
Akarattya ellen Attyának el-méne,
A' kertbe hogy juta, a' fa alá méne,
Aranyos fegyverét lé-tövé melléje,
Gyenge vetett ágyra te?tét le-ere?zte.

Szép egyenes te?te az Iffjúnak vala,
Idejének szinten virágjában vala,
Urí módra termett vitézi járása,
Minden dolgaiban tökéletes vala.

Nem fölötte karcsú közép ember vala,
És ki-térjett feje, szép sima homloka,
Két fekete szeme, és piros orcája,
Tekintetre méltó kíváncsú vala.

Fekűvén ágyában, úgy könnyörög vala,
Két szép szemeivel a' fára néz vala,
Lassanként el-hulla fának ő virága,
Az alma nőtön-nő szemeivel látta.

310-1

A 4

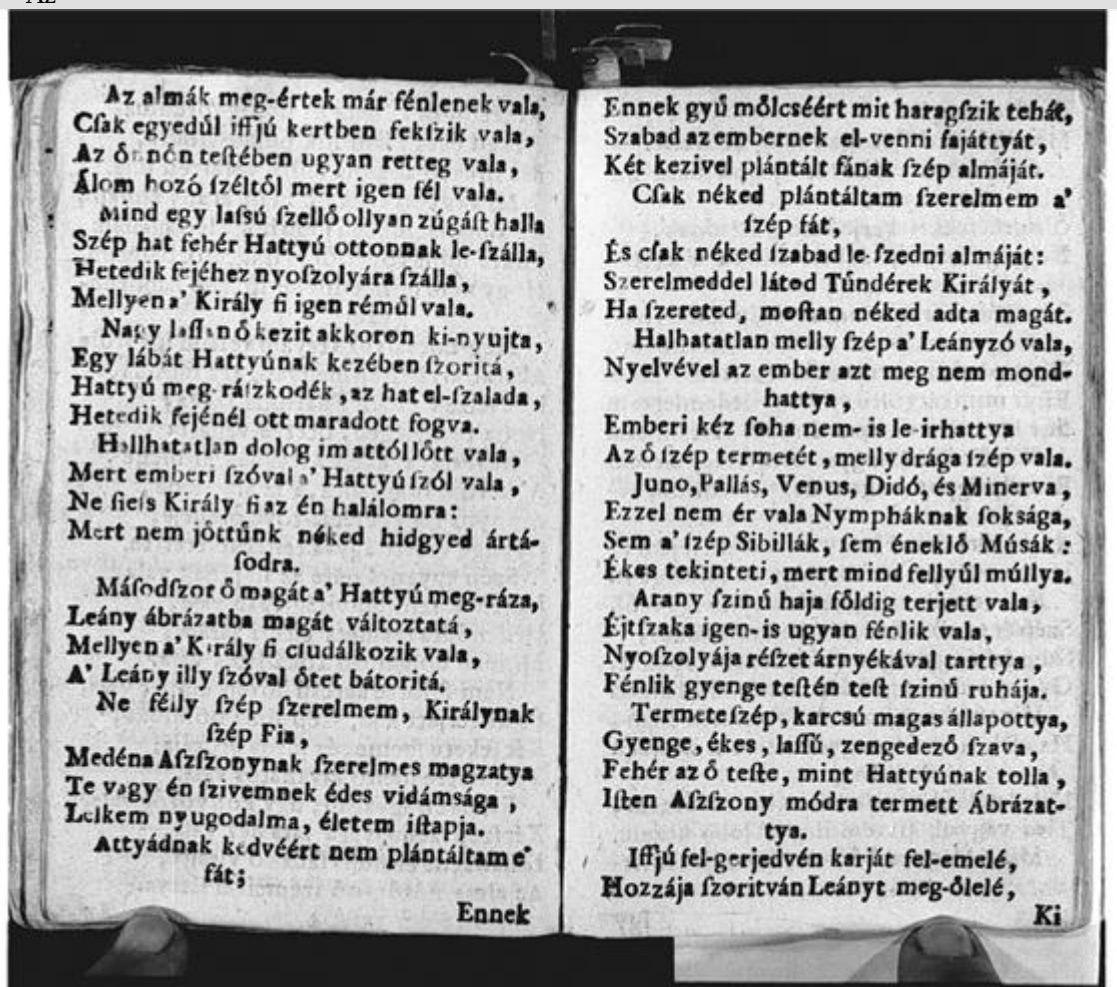
Ac

Idejének ?zinten virágjában vala,
 Urfi módra termett vitézi járá?a,
 Minden dolgaiban tökéletes vala.

Nem fölötte karcsú közép ember vala,
 És ki-térjett feje, ?zép ?ima homloka,
 Két fekete ?zeme, és piros orczája,
 Tekintetre méltó kíváncsatos vala,

Feküvén ágyában, úgy könyörög vala,
 Két ?zép ?zemeivel a' fára néz vala,
 La??anként el-hulla fának ő virága,
 Az alma nőtön-nő ?zemeivel láttya.

Az

almák meg-értek már fénlenek vala,
 C'ak egyedül iffjú kertben fek?zik vala,
 Az önnön te?tében ugyan retteg vala,
 Álom hozó ?zélből mert igen fél vala.

Mind egy la?sú ?zellő olyan zúgá?t halla
Szép hat fehér Hattyú ottonnak le-?zálla,
Hetedik fejéhez nyo?zolyára ?zálla,
Mellyen a' Király fi igen rémul vala.

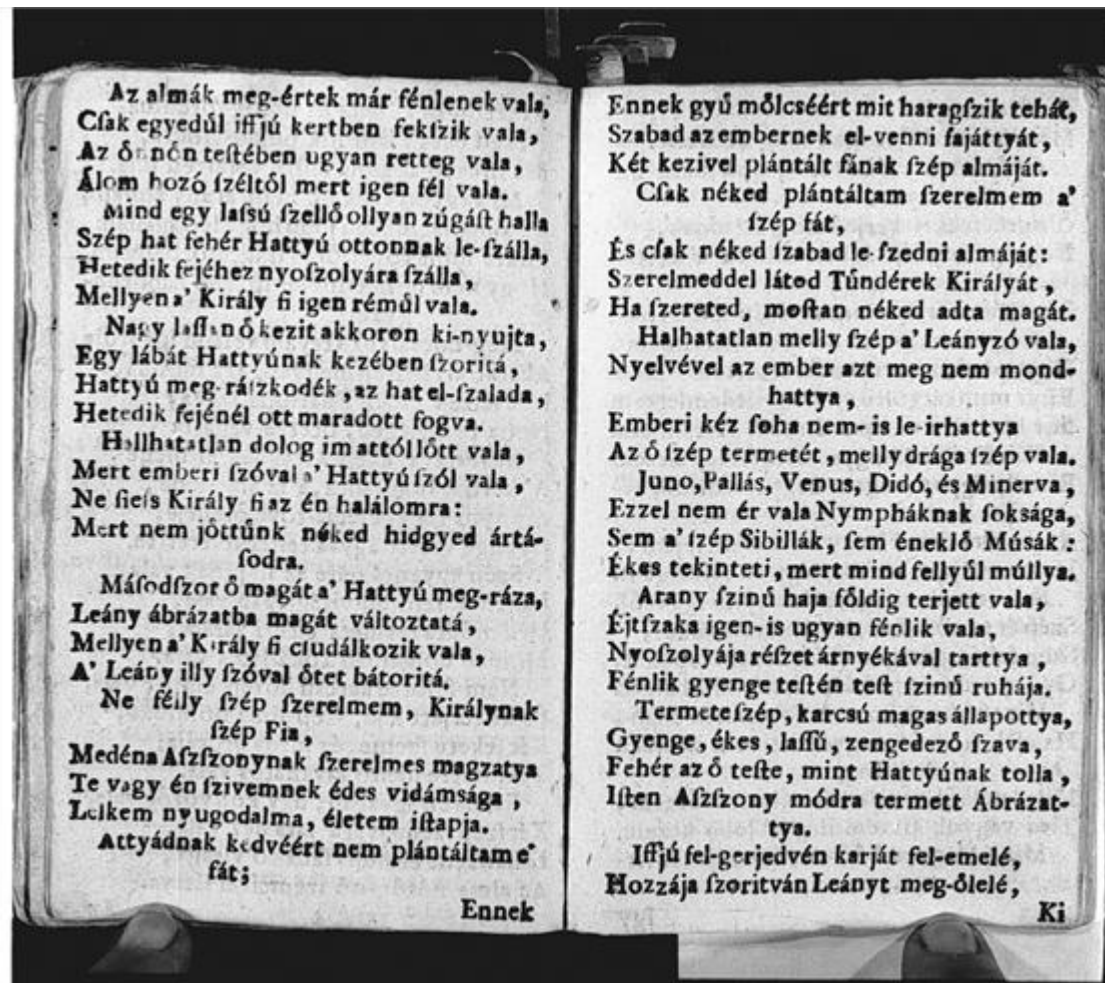
Nagy la??an ő kezit akkoron ki-nyujta,
Egy lábát Hattyúnak kezében ?zoritá,
Hattyú meg-rá?zkodék, az hat el-?zalada,
Hetedik fejénél ott maradott fogva.

Hallhatatlan dolog im attól lőtt vala,
Mert emberi ?zóval a' Hattyú ?zól vala,
Ne ?ie?s Király fi az én halálomra:
Mert nem jöttünk néked hidgyed ártá?odra.

Má?od?zor ő magát a' Hattyú meg-ráza,
Leány ábrázatba magát változtatá,
Mellyen a' Király fi c?událkozik vala,
A' Leány illy ?zóval ötet bátoritá.

Ne félyl ?zép ?zerelmem, Királynak ?zép Fia,
Medéna A?z?zonynak ?zerelmes magzatya
Te vagy én ?zivemnek édes vidámsága,
Lelkem nyugodalma, életem i?tapja.

Attyádnak kedvéért nem plántáltam e fát;
Ennek

gyümölcséért mit haragzik tehát,
Szabad az embernek el-venni fajáttát,
Két kezével plántált fának szép almáját.

Csak néked plántáltam szerelmem a' szép fát,
És csak néked szabad le-szedni almáját:
Szerelmeddel látod Tündérek Királyát,
Ha szereted, mostan néked adta magát.

Halhatatlan melly szép a' Leányzó vala,
Nyelvével az ember azt meg nem mondhattya,
Emberi kéz soha nem-is le-irhattya
Az ő szép természet, melly drága szép vala.

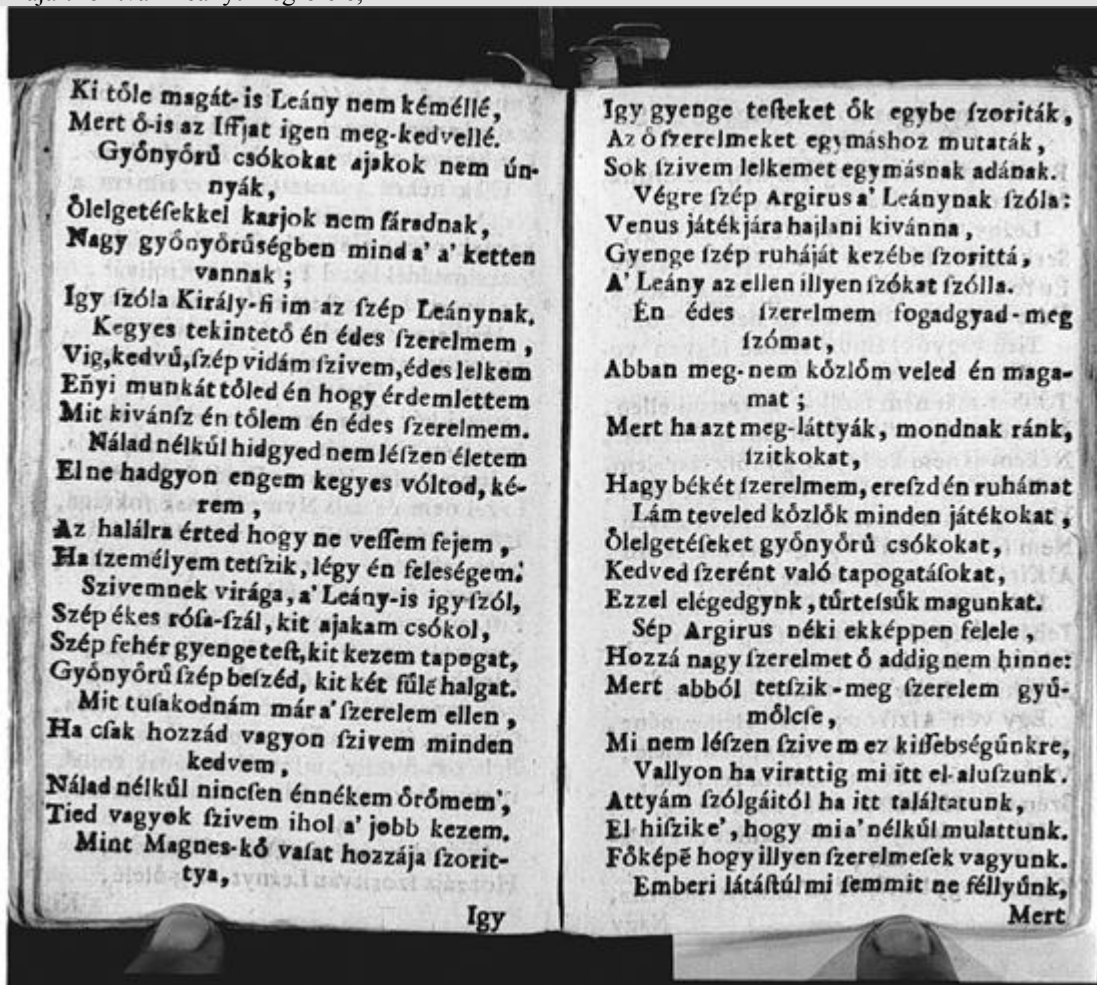
Juno, Pallás, Venus, Didó, és Minerva,
Ezzel nem ér vala Nympháknak soksága,
Sem a' szép Sibillák, sem éneklő Músák:
Ékes tekinteti, mert mind fellyül múllya.

Arany színű haja földig terjett vala,

Éjt?zaka igen-is ugyan fénlik vala,
 Nyo?zolyája ré?zet árnyékával tarttja,
 Fénlik gyenge te?tén te?t ?zinű ruhája.

Termete ?zép, karcsú magas állapottya,
 Gyenge, ékes, la??ú, zengedező ?zava,
 Fehér az ő te?te, mint Hattyúnak tolla,
 I?ten A?z?zony módra termett Ábrázattya.

Iffjú fel-gerjedvén karját fel-emelé,
 Hozzája ?zorítván Leányt meg-ölelé,

Ki
 tőle magát-is Leány nem kémellé,
 Mert ő-is az Iffjat igen meg-kedvellé.

Gyönyörű csókokat ajakok nem únnyák,
 Ölelgeté?ekkel karjok nem fáradnak,
 Nagy gyönyörűségben mind a' a' ketten vannak;
 Igy ?zóla Király-fi im az ?zép Leánynak.

Kegyes tekintető én édes ?zerelmem,

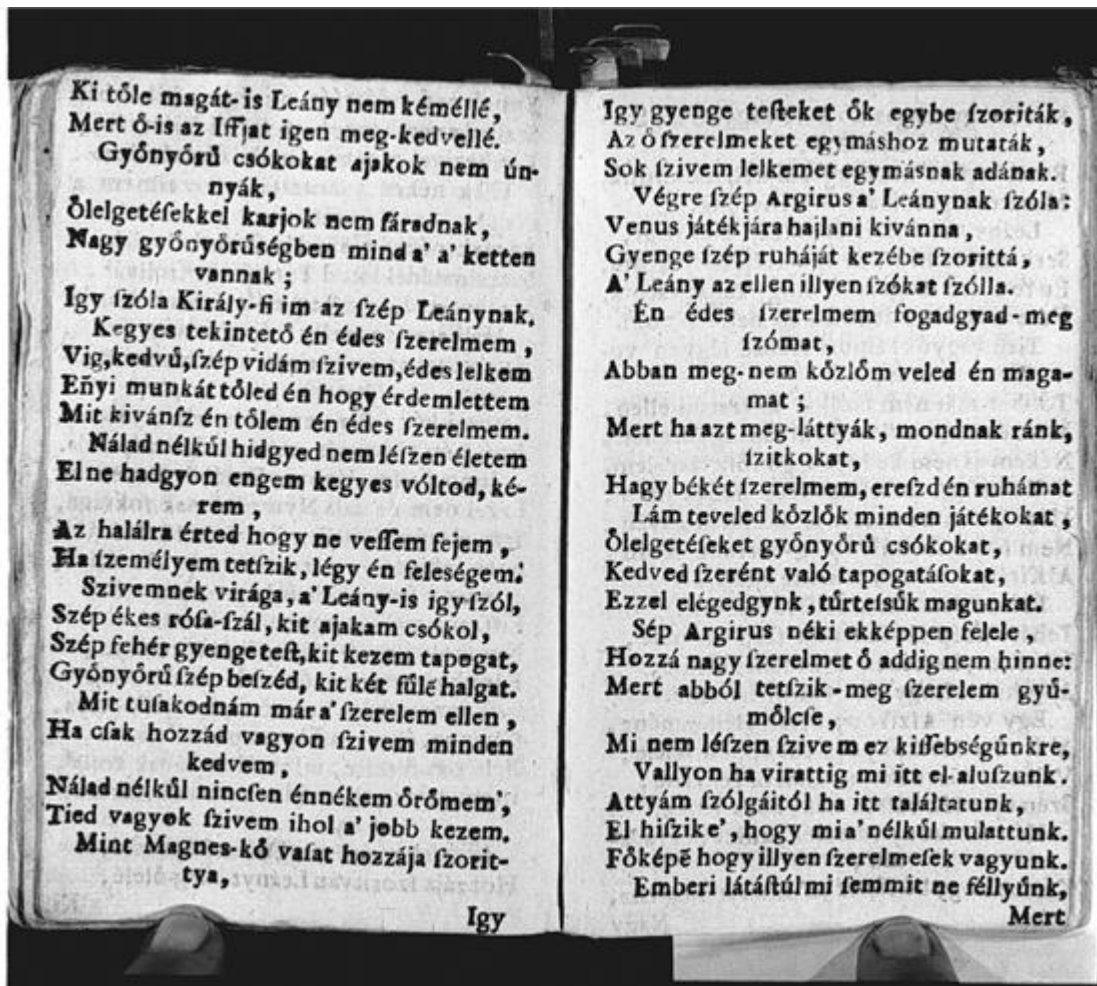
Vig, kedvű, szép vidám zivem, édes lelkem
Enyi munkát tőled én hogy érdemlettem
Mit kívánz én tőlem én édes zerelmem.

Nálad nélkül hidgyed nem lézen életem
El ne hadgyon engem kegyes vóltod, kérem,
Az halálra érted hogy ne ve'em fejem,
Ha zemélyem tetzik, légy én feleségem.

Szivemnek virága, a' Leány-is így zól,
Szép ékes róza-zál, kit ajakam csókol,
Szép fehér gyenge te't, kit kezem tapogat,
Gyönyörű szép bezed, kit két füle halgat.

Mit tu?akodnám már a' zerelem ellen,
Ha csak hozzád vagyon zivem minden kedvem,
Nálad nélkül ninczen énnékem örömem,
Tied vagyok zivem ihol a' jobb kezem.

Mint Magnes-kő va?at hozzája zorittya,
Így

gyenge te?teket ők egybe ?zoríták,
 Az ő ?zerelmeket egymáshoz mutatták,
 Sok ?zivem lelkemet egymásnak adának.

Végre ?zép Argirus a' Leánynak ?zólla:
 Venus játékjára hajlani kívánna,
 Gyenge ?zép ruháját kezébe ?zorította,
 A' Leány az ellen ilyen ?zókat ?zólla.

Én édes ?zerelmem fogadgyad-meg ?zómat,
 Abban meg-nem közlöm veled én magamat;
 Mert ha azt meg-látták, mondanak ránk, ?zitkokat,
 Hagy békét ?zerelmem, ere?zd én ruhámat

Lám teveled közlök minden játékokat,
 Ölelgeté?eket gyönyörű csókokat,
 Kedved ?zerént való tapogató?okat,
 Ezzel elégedgynk, türte?sük magunkat.

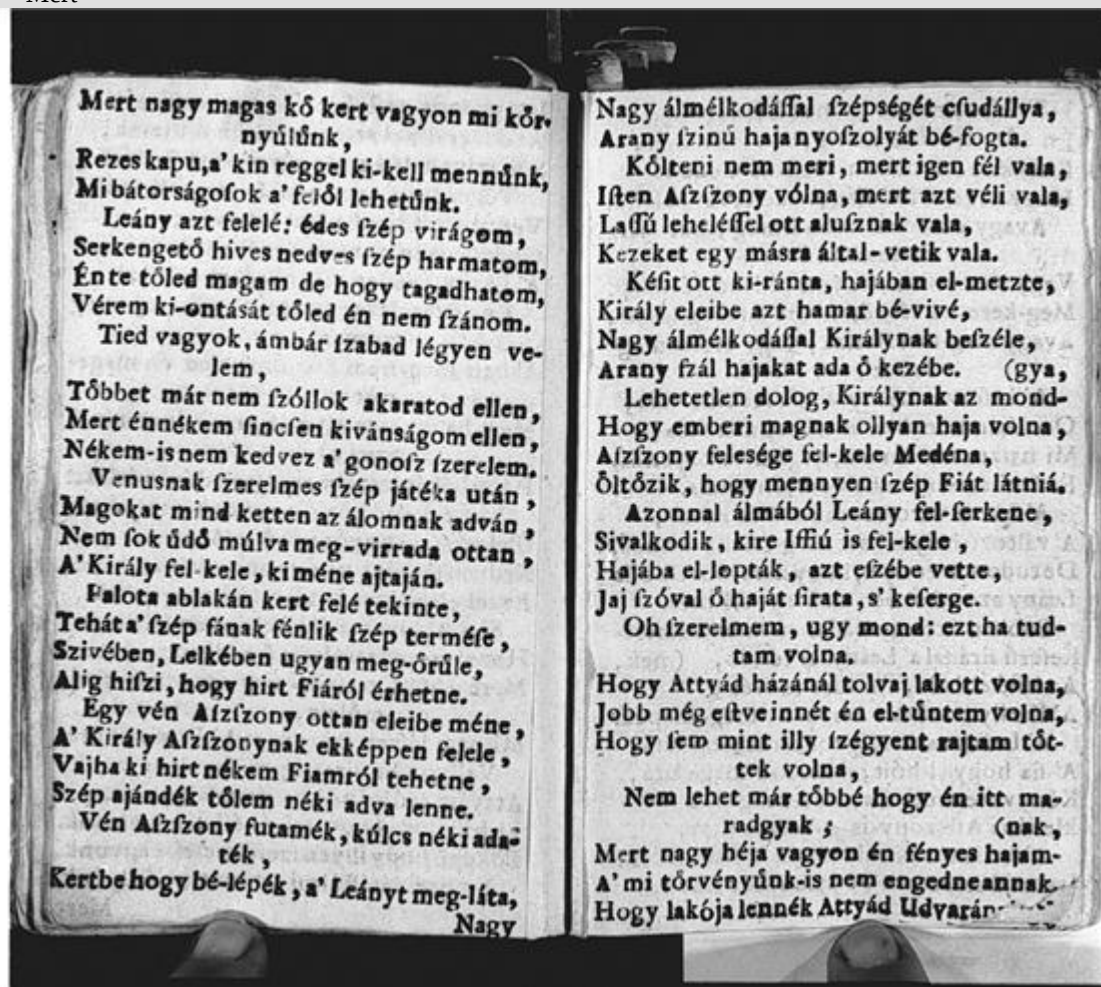
Sép Argirus néki eképpen felele,

Igy gyenge testeket ők egybe szoríták,
 Az ő szerelmeket egymáshoz mutatták,
 Sok szívem lelkemet egymásnak adának.
 Végre szép Argirus a' Leánynak szóla:
 Venus játékjára hajlani kívánna,
 Gyenge szép ruháját kezébe szorította,
 A' Leány az ellen ilyen szókat szólla.
 Én édes szerelmem fogadgyad-meg
 szómat,
 Abban meg-nem közlöm veled én maga-
 mat;
 Mert ha azt meg-látták, mondanak ránk,
 izitkokat,
 Hagy békét szerelmem, erefzd én ruhámat
 Lám teveled közlök minden játékokat,
 Ölelgetéseket gyönyörű csókokat,
 Kedved szerént való tapogatófokat,
 Ezzel elégedgynk, türte?sük magunkat.
 Sép Argirus néki ekképpen felele,
 Hozzá nagy szerelmet ő addig nem hinne:
 Mert abból tetfzik-meg szerelem gyű-
 mölcsé,
 Mi nem lészen szive m ez kiűbségünkre,
 Vallyon ha virattig mi itt el-aluszunk.
 Attyám szolgálától ha itt találtatunk,
 El hiszike', hogy mia' nélkül mulattunk.
 Főképé hogy ilyen szerelmek vagyunk.
 Emberi látástúl mi semmit ne féllünk,
 Mert

Hozzá nagy ?zerelmet ő addig nem hinne:
Mert abból tet?zik-meg ?zerelem gyümölc?e,
Mi nem lé?zen ?zivem ez ki??ebségünkre,

Vallyon ha virattig mi itt el-alu?zunk.
Attyám ?zolgáitól ha itt találtatunk,
El hi?zik e', hogy mi a' nélkül mulattunk.
Főképe hogy ilyen ?zerelme?ek vagyunk.

Emberi látá?túl mi ?emmit ne féllünk,
Mert

nagy

magas kő kert vagyon mi körülünk,
Rezes kapu, a' kin reggel ki-kell mennünk,
Mi bátorságok a' felől lehetünk.

Leány azt felelé: édes ?zép virágom,
Serkengető hives nedves ?zép harmatom,
Én te tőled magam de hogy tagadhatom,
Vérem ki-ontását tőled én nem ?zánom.

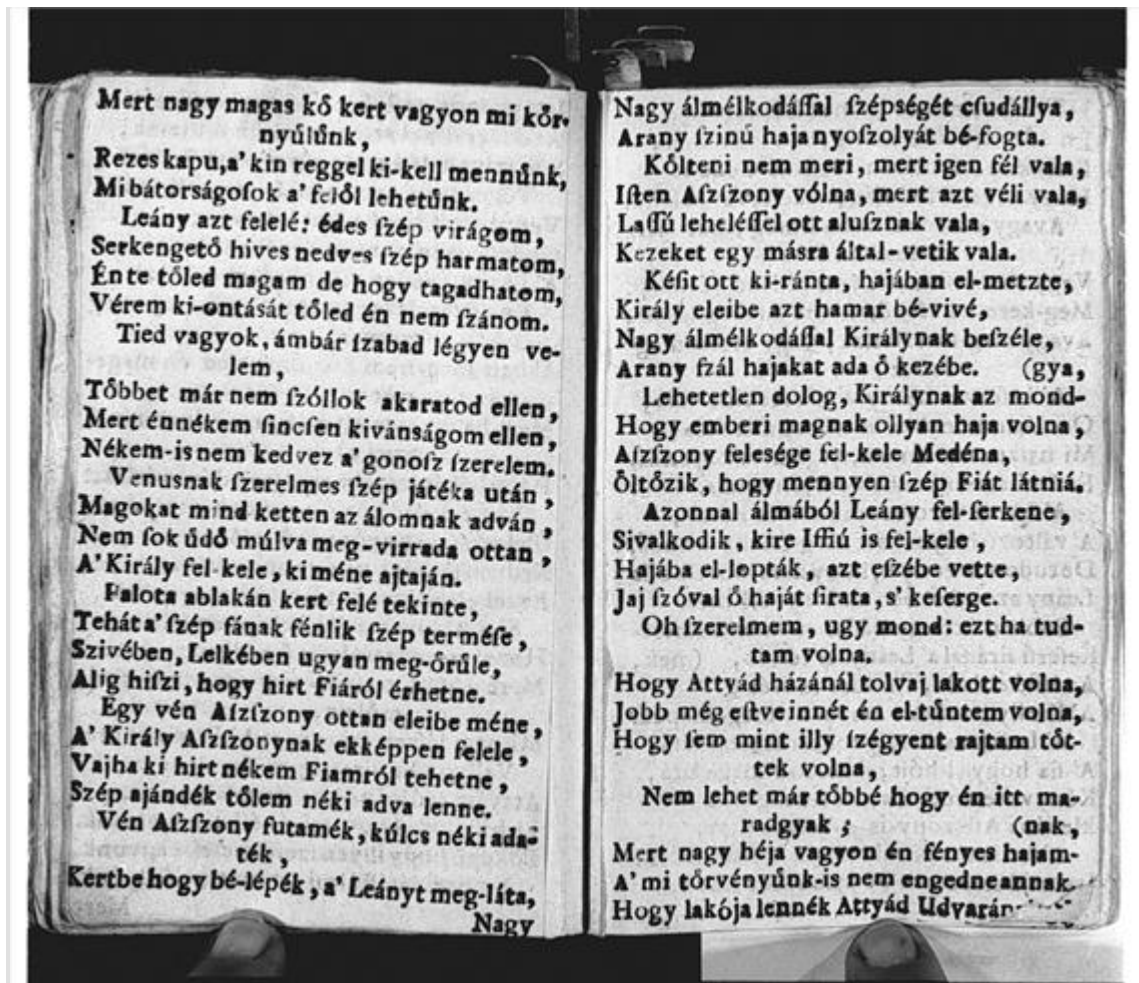
Tied vagyok ámbár ?zabad légyen velem,
Többet már nem ?zöllok akaratod ellen,
Mert énnékem ?inc?en kívánságom ellen,
Nékem-is nem kedvez a' gono?z ?zerelem.

Venusnak ?zerelmes ?zép játéka után,
Magokat mind ketten az álomnak adván,
Nem ?ok üdö múlva meg-virrada ottan,
A' Király fel-kele, kiméne ajtaján.

Palota ablakán kert felé tekintve,
Tehát a' ?zép fának fénlik ?zép termés?e,
Szívében, Lelkében ugyan meg-örüle,
Alig hi?zi, hogy hirt Fiáról érhetne.

Egy vén A?z?zony ottan eleibe méne,
A' Király A?z?zonymnak ekképpen felele,
Vajha ki hirt nékem Fiamról tehetne,
Szép ajándék tőlem néki adva lenne.

Vén A?z?zony futamék, kulcs néki adaték,
Kertbe hogy bé-lépék, a' Leányt meg-láta,
Nagy

álmélkodá??al ?zépségét c?udállya,
Arany ?zinű haja nyo?zolyát bé-fogta.

Költeni nem meri, mert igen fél vala,
I?ten A?z?zony vólna, mert azt véli vala,
La??ú lehelé??el ott alu?znak vala,
Kezeket egy másra által-vetik vala.

Ké?it ott ki-ránta, hajában el-metzte,
Király eleibe azt hamar bé-vivé,
Nagy álmélkodá??al Királynak be?zéle,
Arany ?zál hajakat ada ő kezébe.

Lehetetlen dolog, Királynak az mondgya,
Hogy emberi magnak olyan haja volna,
A?z?zony felesége fel-kele Medéna,
Öltözik, hogy mennyen ?zép Fiát látniá.

Azonnal álmából Leány fel-?erkene,
Sivalkodik, kire Iffü is fel-kele,

Nagy álmélkodással szépségét c?udállya,
Arany színű haja nyofzolyát bé-fogta.

Költeni nem meri, mert igen fél vala,
Isten Afzizony vólna, mert azt véli vala,
La?ú leheléssel ott alusznak vala,
Kezeket egy másra által-vetik vala.

Kéfit ott ki-ránta, hajában el-metzte,
Király eleibe azt hamar bé-vivé,
Nagy álmélkodással Királynak beszéle,
Arany f?ál hajakat ada ő kezébe. (gya,

Lehetetlen dolog, Királynak az mond-
Hogy emberi magnak olyan haja volna,
Afzizony felesége fel-kele Medéna,
Öltözik, hogy mennyen szép Fiát látniá.

Azonnal álmából Leány fel-serkene,
Sivalkodik, kire Iffü is fel-kele,
Hajába el-lopták, azt c?zébe vette,
Jaj szóval ő haját sirata, s' keserge.

Oh szerelmem, úgy mond: ezt ha tud-
tam volna.

Hogy Attyád házánál tolvaj lakott volna,
Jobb még e?tve innét én el-tüntem volna,
Hogy sem mint illy szégyent rajtam tót-
tek volna,

Nem lehet már többé hogy én itt ma-
radgyak ; (nak,

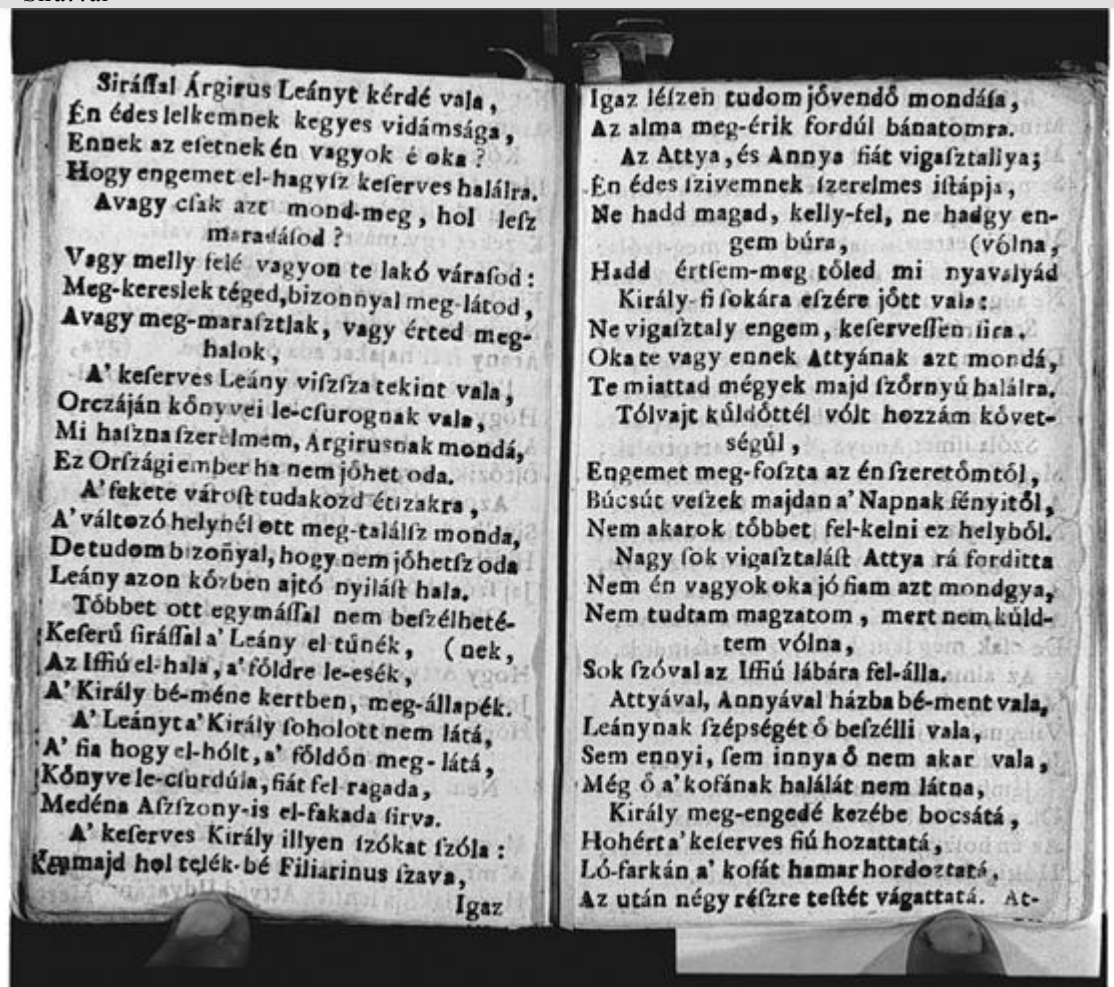
Mert nagy héja vagyok én fényes hajam-
A' mi törvényünk-is nem engedne annak
Hogy lakója lennék Attyád Udvarán-

Hajába el-lopták, azt e?zébe vette,
Jaj ?zóval ő haját ?irata, s' ke?erge.

Oh ?zerelmem, ugy mond: ezt ha tudtam volna.
Hogy Attyád házánál tolvaj lakott volna,
Jobb még e?tve innét én el-tüntem volna,
Hogy ?em mint illy ?zégyent rajtam töttek volna,

Nem lehet már többé hogy én itt maradgyak;
Mert nagy héja vagyon én fényes hajamnak,
A' mi törvényünk-is nem engedne annak
Hogy lakója lennék Attyád Udvarának.

Sirá?al

Árgirus Leányt kérdé vala,
En édes lelkemnek kegyes vidámsága,
Ennek az e?etnek én vagyok é oka?
Hogy engemet el-hagy?z ke?erves halálra.

Avagy c?ak azt mondd-meg, hol le?z maradá?od?

Vagy melly felé vagyon te lakó vára?od:
Meg-kereslek téged, bizonynal meg-látod,
Avagy meg-mara?ztlak, vagy érted meg-halok,

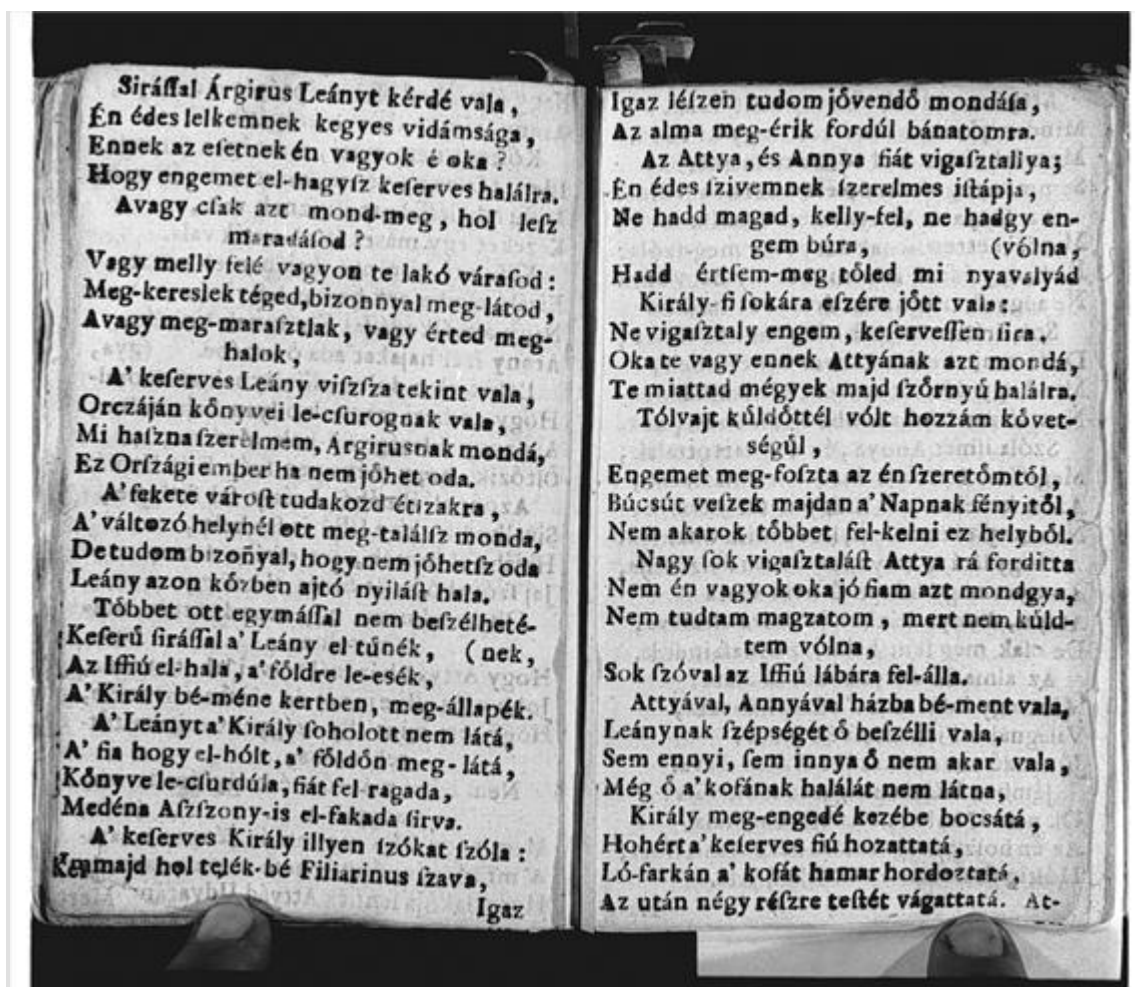
A' ke?erves Leány vi?z?za tekint vala,
Orczáján könyvei le-c?urognak vala,
Mi ha?zna ?zerelmem, Argirusnak mondá,
Ez Or?zági ember ha nem jöhet oda.

A' fekete váro?t tudakozd ét?zakra,
A' változó helynél ott meg-talál?z monda,
De tudom bizonyal, hogy nem jöhet?z oda
Leány azon közben ajtó nyilá?t hala.

Többet ott egymá??al nem be?zélhetének,
Ke?erü ?irá??al a' Leány el-tűnék,
Az Iffiú el-hala, a' földre le-esék,
A' Király bé-méne kertben, meg-állapék.

A' Leányt a' Király ?oholott nem látá,
A' fia hogy el-hólt, a' földön meg-látá,
Könyve le-c?urdúla, fiát fel-ragada,
Medéna A?z?zony-is el-fakada ?irva.

A' ke?erves Király ilyen ?zókat ?zóla:
Immajd hol télék-bé Filiarinus ?zava,
Igaz

Igaz lészem tudom jövőndő mondása,
Az alma meg-érik fordul bánatomra.

Az Attya, és Annysa fiát vigasztaltja;
Én édes szívemnek szerelmes istápjá,
Ne hadd magad, kelly-fel, ne hadgy engem bura,
Hadd értsem-meg tőled mi nyavalyád volna,

Király-fi sokára észére jött vala:
Ne vigasztaly engem, keserveessen lira.
Oka te vagy ennek Attyának azt mondá,
Te miattad mégyek majd szörnyű halálra,

Tólvajt küldöttél volt hozzám követségül,
Engemet meg-fosztá az én szeretőmtől,
Búcsút vezek majdan a' Napnak fényitől,
Nem akarok többet fel-kelni ez helyből.

Nagy sok vigasztaltá Attya rá fordítta
Nem én vagyok oka jó fiam azt mondgya,

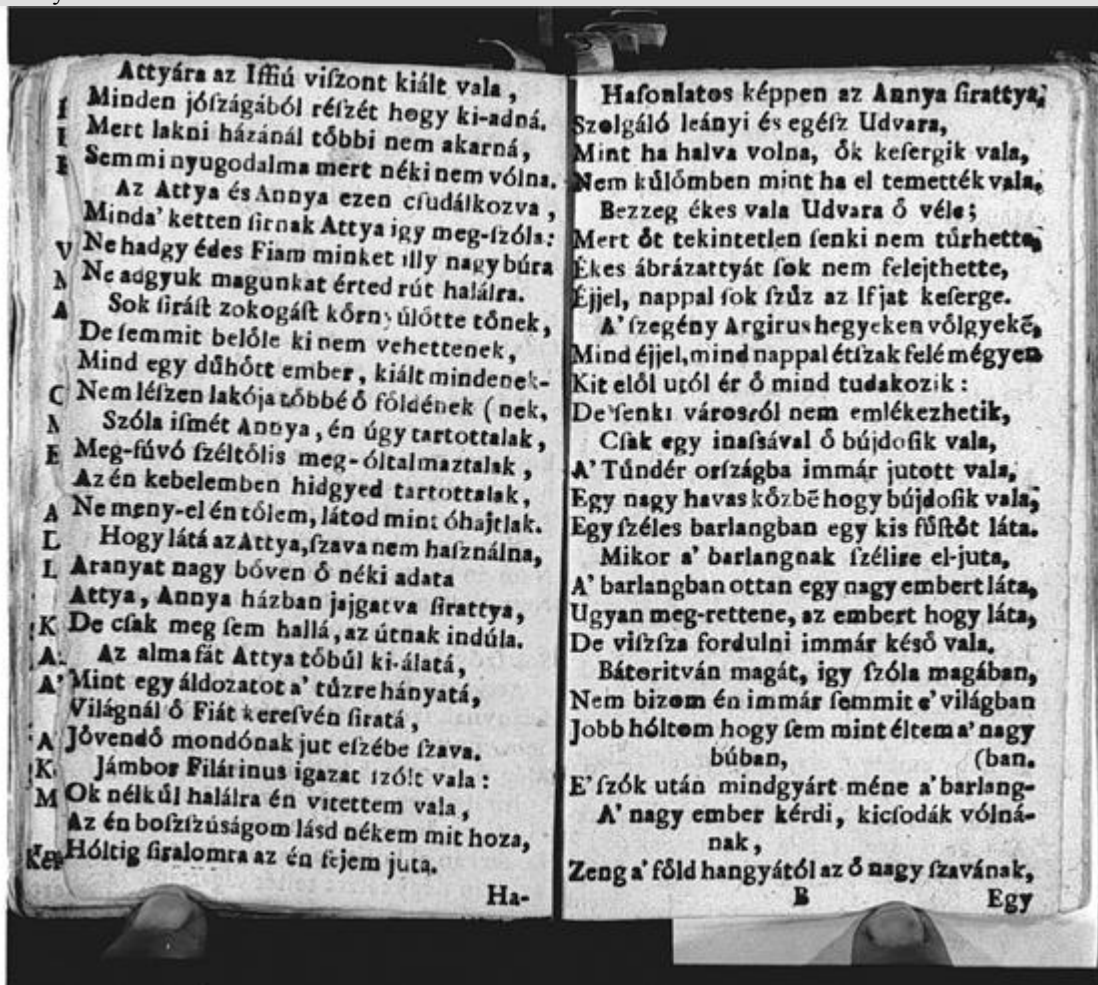
Igaz lészem tudom jövőndő mondása,
Az alma meg-érik fordul bánatomra.
Az Attya, és Annysa fiát vigasztaltja;
Én édes szívemnek szerelmes istápjá,
Ne hadd magad, kelly-fel, ne hadgy engem bura, (vólna,
Hadd értsem-meg tőled mi nyavalyád
Király-fi sokára észére jött vala:
Ne vigasztaly engem, keserveessen lira.
Oka te vagy ennek Attyának azt mondá,
Te miattad mégyek majd szörnyű halálra.
Tólvajt küldöttél volt hozzám követségül,
Engemet meg-fosztá az én szeretőmtől,
Búcsút vezek majdan a' Napnak fényitől,
Nem akarok többet fel-kelni ez helyből.
Nagy sok vigasztaltá Attya rá fordítta
Nem én vagyok oka jó fiam azt mondgya,
Nem tudtam magzatom, mert nem küldtem vólna,
Sok szóval az Iffiu lábára fel-állá.
Attyával, Annysával házba bé-ment vala,
Leánynak szépségét ő beszéli vala,
Sem ennyi, sem innya ő nem akar vala,
Még ő a' kofának halálát nem látta,
Király meg-engedé kezébe bocsátá,
Hohért a' keserves fiú hozattatá,
Ló-farkán a' kofát hamar hordoztatá,
Az után négy részre testét vágattatá. At-

Nem tudtam magzatom, mert nem küldtem volna,
Sok ?zóval az Iffiú lábára fel-állá.

Attyával, Annyával házba bé-ment vala,
Leánynak ?zépségét ő be?zélli vala,
Sem ennyi, ?em innya ő nem akar vala,
Még ő a' kofának halálát nem látta,

Király meg-engedé kezébe bocsátá,
Hohért a' ke?erves fiú hozattatá,
Ló-farkán a' kofát hamar hordoztatá,
Az után négy ré?zre te?tét vágattatá.

Attyára

az

Iffiú vi?zont kiált vala,
Minden jó?zágából ré?zét hogy ki-adná,
Mert lakni házánál többi nem akarná,
Semmi nyugalma mert néki nem volna.

Az Attya és Annya ezen c?událkozva,

Minda' ketten ?irnak Attya így meg-?zóla:
Ne hadgy édes Fiam minket illy nagy búra
Ne adgyuk magunkat érted rút halálra.

Sok ?irá?t zokogá?t környülötte tőnek,
De ?emmit belőle ki nem vehetnek,
Mind egy dühött ember, kiált mindeneknek,
Nem lé?zen lakója többé ő földének

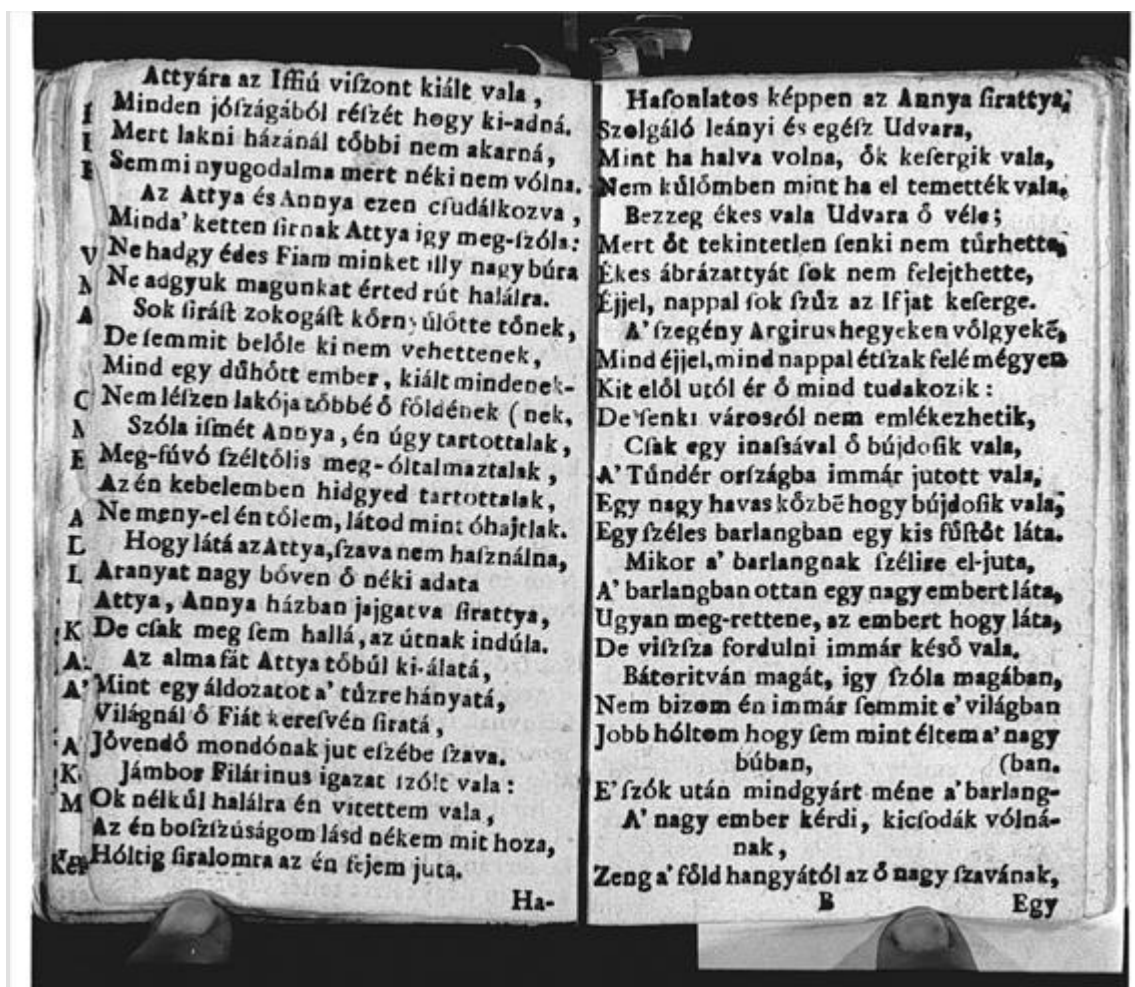
Szóla i?mét Annya, én úgy tartottalak,
Meg-fűvő ?zéltőlis meg-ótalmaztalak,
Az én kebelemben hidgyed tartottalak,
Ne meny-el én tőlem, látod mint óhajtlak.

Hogy látá az Attya, ?zava nem ha?ználna,
Aranyat nagy bőven ő néki adata
Attya, Annya házban jajgatva ?irattya,
De c?ak meg ?em hallá, az útnak indúla.

Az alma fát Attya töbül ki-álatá,
Mint egy áldozatot a' tűzre hányatá,
Világnál ő Fiát kere?vén ?iratá,
Jövendő mondónak jut e?zébe ?zava.

Jámbor Filárinus igazat ?zólt vala:
Ok nélkül halálra én vitettem vala,
Az én bo?z?zúságom lásd nékem mit hoza,
Hóltig ?iralomra az én fejem juta.

Ha?onlatos

képpen az Annya ?irattya,
Szolgáló leányi és egész Udvara,
Mint ha halva volna, ők ke?ergik vala,
Nem különben mint ha el temették vala.

Bezzeg ékes vala Udvara ő véle;
Mert őt tekintetlen ?enki nem tűrhette,
Ékes ábrázattyát ?ok nem felejtette,
Éjjel, nappal ?ok ?üz az Ifjat ke?erge.

A' ?zegény Argirus hegyeken völgyeke,
Mind éjjel, mind nappal ét?zak felé mégyen
Kit elől utól ér ő mind tudakozik:
De ?enki városról nem emlékezhetik,

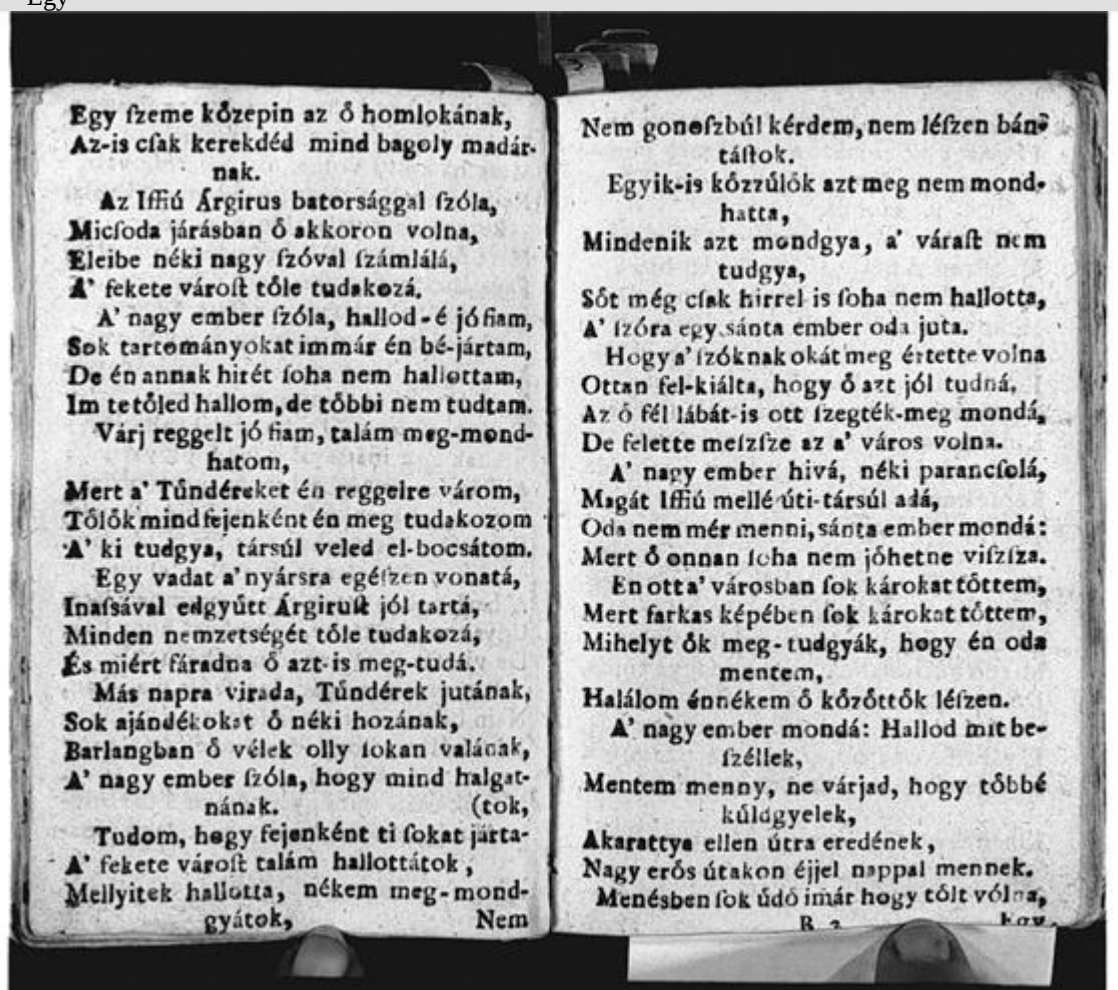
C?ak egy ina?sával ő bújdo?ik vala,
A' Tündér or?ágba immár jutott vala,
Egy nagy havas közbe hogy bújdo?ik vala,
Egy ?zéles barlangban egy kis fű?töt láta.

Hasonlatos képpen az Annya sirattya,
Szolgáló leányi és egész Udvara,
Mint ha halva volna, ők kefergik vala,
Nem különben mint ha el temették vala,
Bezzeg ékes vala Udvara ő véle;
Mert őt tekintetlen senki nem tűrhette,
Ékes ábrázattyát sok nem felejtette,
Éjjel, nappal sok szüz az Ifjat keferge.
A' szegény Argirus hegyeken völgyeké,
Mind éjjel, mind nappal étizak felé mégyen
Kit elől utól ér ő mind tudakozik:
De senki városról nem emlékezhetik,
Csak egy inasával ő bújdosik vala,
A' Tündér országba immár jutott vala,
Egy nagy havas közbe hogy bújdosik vala,
Egy széles barlangban egy kis fűtöt láta.
Mikor a' barlangnak szélize el-juta,
A' barlangban ottan egy nagy embert láta,
Ugyan meg-rettene, az embert hogy láta,
De vízfő fordulni immár késő vala.
Báteritván magát, így szóla magában,
Nem bizom én immár semmit e' világban
Jobb holtom hogy sem mint éltem a' nagy
búban, (ban.
E' szók után mindgyárt méne a' barlang-
A' nagy ember kérdi, kicfodák volná-
nak,
Zeng a' föld hangyától az ő nagy szavának,
B Egy

Mikor a' barlangnak ?zélire el-juta,
A' barlangban ottan egy nagy embert láta,
Ugyan meg-rettene, az embert hogy láta,
De vi?z?za fordulni immár késő vala.

Bátoritván magát, így ?zóla magában,
Nem bizom én immár ?emmit e' világban
Jobb holtom hogy ?em mint éltem a' nagy búban,
E' ?zók után mindgyárt méne a' barlangban.

A' nagy ember kérdi, kic?odák vólnának,
Zeng a' föld hangyától az ő nagy ?zavának,
Egy

?zeme közepin az ő homlokának,
Az-is c?ak kerekded mind bagoly madárnak

Az Iffiu Árgirus batorsággal ?zóla,
Mic?oda járásban ő akkoron volna,
Eleibe néki nagy ?zóval ?zámlálá,
A' fekete váro?t tőle tudakozá.

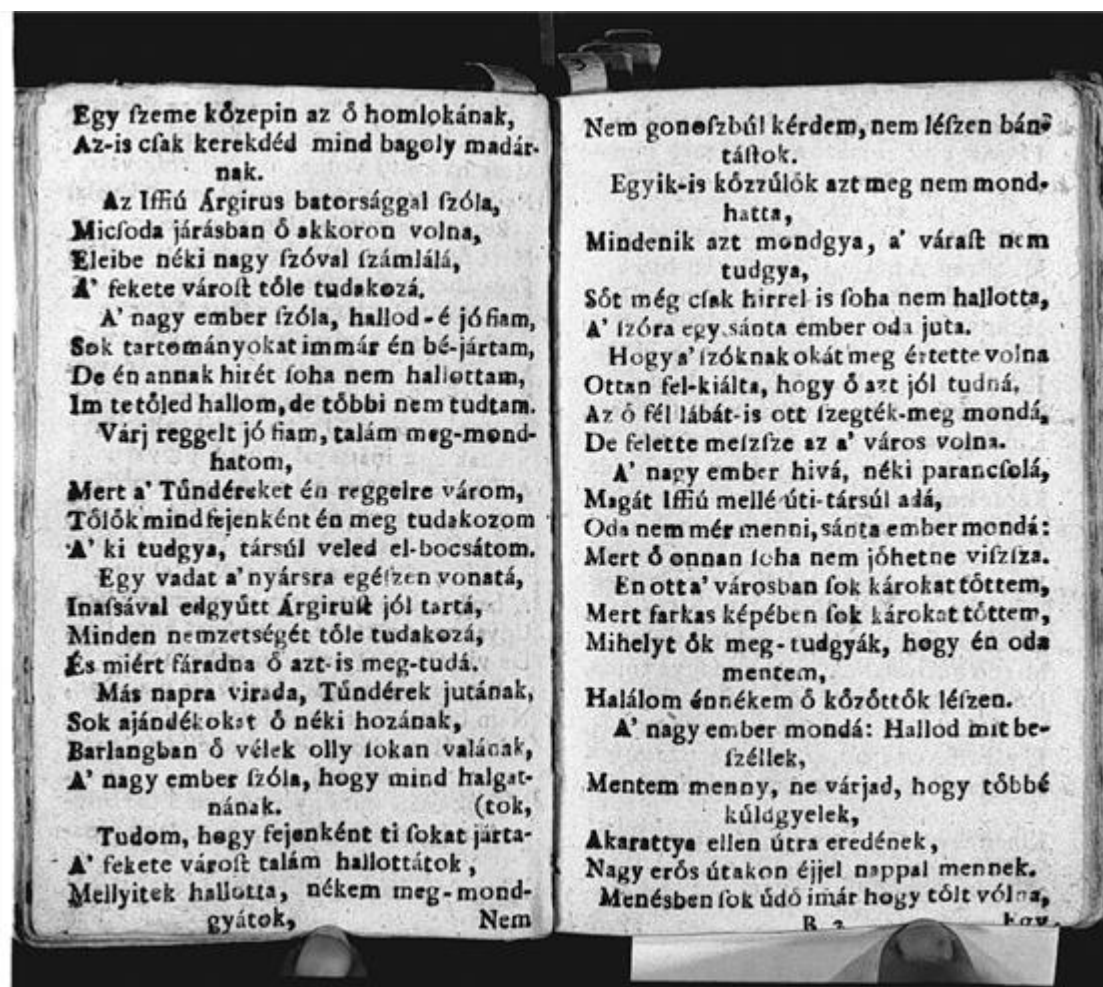
A' nagy ember ?zóla, hallod-é jó fiam,
Sok tartományokat immár én bé-jártam,
De én annak hírét ?oha nem hallottam,
Im tetőled hallom, de többi nem tudtam.

Várj reggelt jó fiam, talán meg-mondhatom,
Mert a' Tündérekét én reggelre várom,
Tőlök mind fejenként én meg tudakozom
A' ki tudgya, társúl veled el-bocsátom.

Egy vadat a' nyársra egé?zen vonatá,
Ina?sával edgyütt Árgiru?t jól tartá,
Minden nemzetségét tőle tudakozá,
És miért fáradna ő azt-is meg-tudá.

Más napra virada, Tündérek jutának,
Sok ajándékokat ő néki hozának,
Barlangban ő vélek olly ?okan valának,
A' nagy ember ?zóla, hogy mind halgatnának.

Tudom, hogy fejenként ti ?okat jártatok,
A' fekete váro?t talám hallottátok,
Mellyitek hallotta, nékem meg-mondgyátok,
Nem

gono?zbúl kérdem, nem lé?zen bántá?tok.

Egyik-is közölök azt meg nem mondhatta,
Mindenik azt mondgya, a' vára?t nem tudgya,
Sőt még c?ak hirrel is ?oha nem hallotta,
A' ?zóra egy sánta ember oda juta.

Hogy a' ?zóknak okát meg értette volna
Ottan fel-kiálta, hogy ő azt jól tudná,
Az ő fél lábát-is ott ?zegték-meg mondá,
De felette me?z?ze az a' város volna.

A' nagy ember hívá, néki paranc?olá,
Magát Iffiú mellé úti-társúl adá,
Oda nem mér menni, sánta ember mondá:
Mert ő onnan ?oha nem jöhetne vi?z?za.

Én ott a' városban ?ok károkat töttem,
Mert farkas képében ?ok károkat töttem,
Mihelyt ők meg-tudgyák, hogy én oda mentem,

Nem gonoszbul kérdem, nem léfzen bántástok.

Egyik-is közölök azt meg nem mondhatta,

Mindenik azt mondgya, a' váraft nem tudgya,

Sőt még csak hirrel is soha nem hallotta,
A' szóra egy sánta ember oda juta.

Hogy a' szóknak okát meg értette volna
Ottan fel-kiálta, hogy ő azt jól tudná,
Az ő fél lábát-is ott szegték-meg mondá,
De felette mezfze az a' város volna.

A' nagy ember hívá, néki parancsolá,
Magát Iffiú mellé úti-társúl adá,
Oda nem mér menni, sánta ember mondá:
Mert ő onnan soha nem jöhetne vízfza.

En otta' városban sok károkat töttem,
Mert farkas képében sok károkat töttem,
Mihelyt ők meg-tudgyák, hogy én oda mentem,

Halálom énnékem ő kőzöttök léfzen.

A' nagy ember mondá: Hallod mit beszéllek,

Mentem menny, ne várjad, hogy többé küldgyelek,

Akarattya ellen útra eredének,

Nagy erős útakon éjjel nappal mennek.

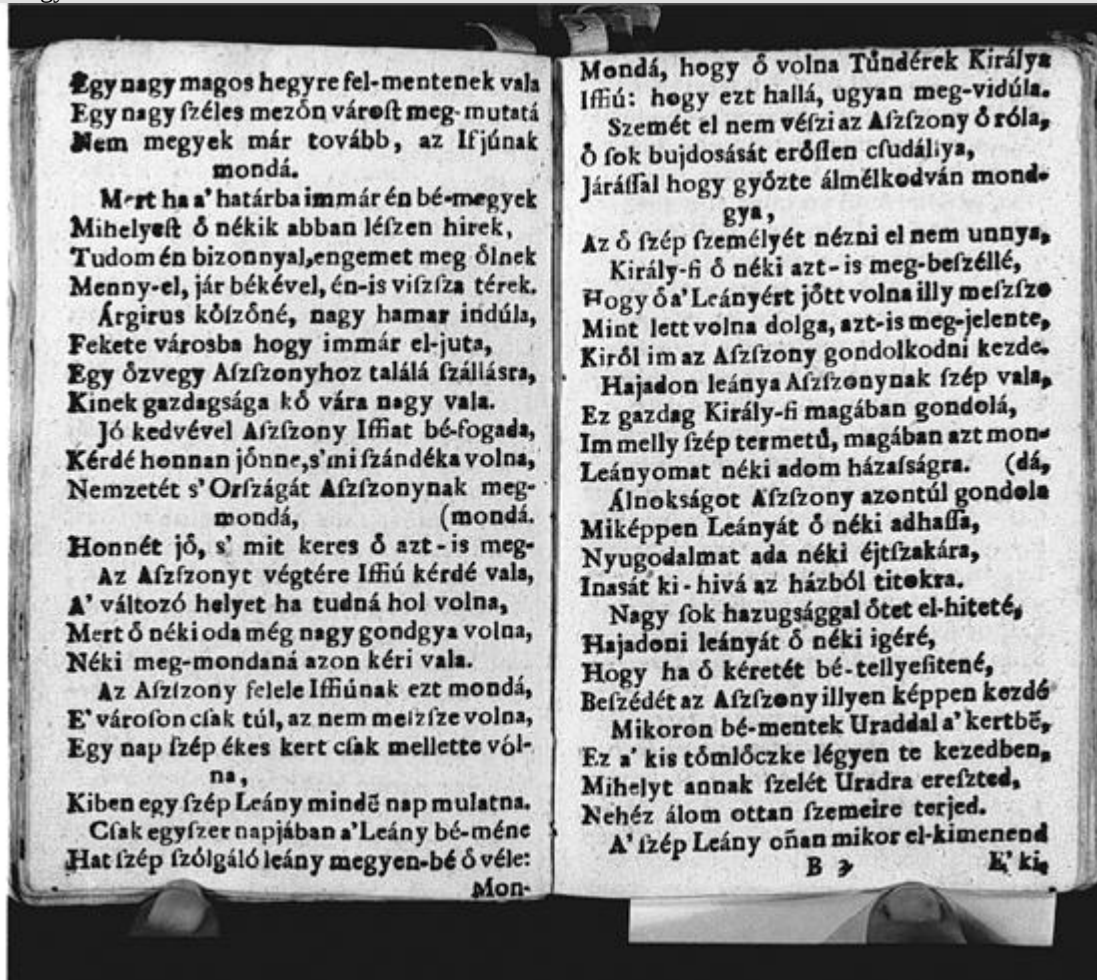
Menésben sok údó imár hogy tőlt volna,

R 2 Kov.

Halálom énnékem ő közöttök lé?zen.

A' nagy ember mondá: Hallod mit be?zéllek,
Mentem menny, ne várjad, hogy többé küldgyelek,
Akarattya ellen útra eredének,
Nagy erős útakon éjjel nappal mennek.

Menésben ?ok üdő imár hogy tölt volna,
Egy

nagy

magos hegyre fel-mentenek vala
Egy nagy ?zéles mezőn váro?t meg-mutatá
Nem megyek már tovább, az Ifjúnak mondá.

Mert ha a' határba immár én bé-megyek
Mihelye?t ő nékik abban lé?zen hirek,
Tudom én bizonynal, engemet meg ölnek
Menny-el, jár békével, én-is vi?z?za térek.

Árgirus kö?zöné, nagy hamar indúla,
Fekete városba hogy immár el-juta,

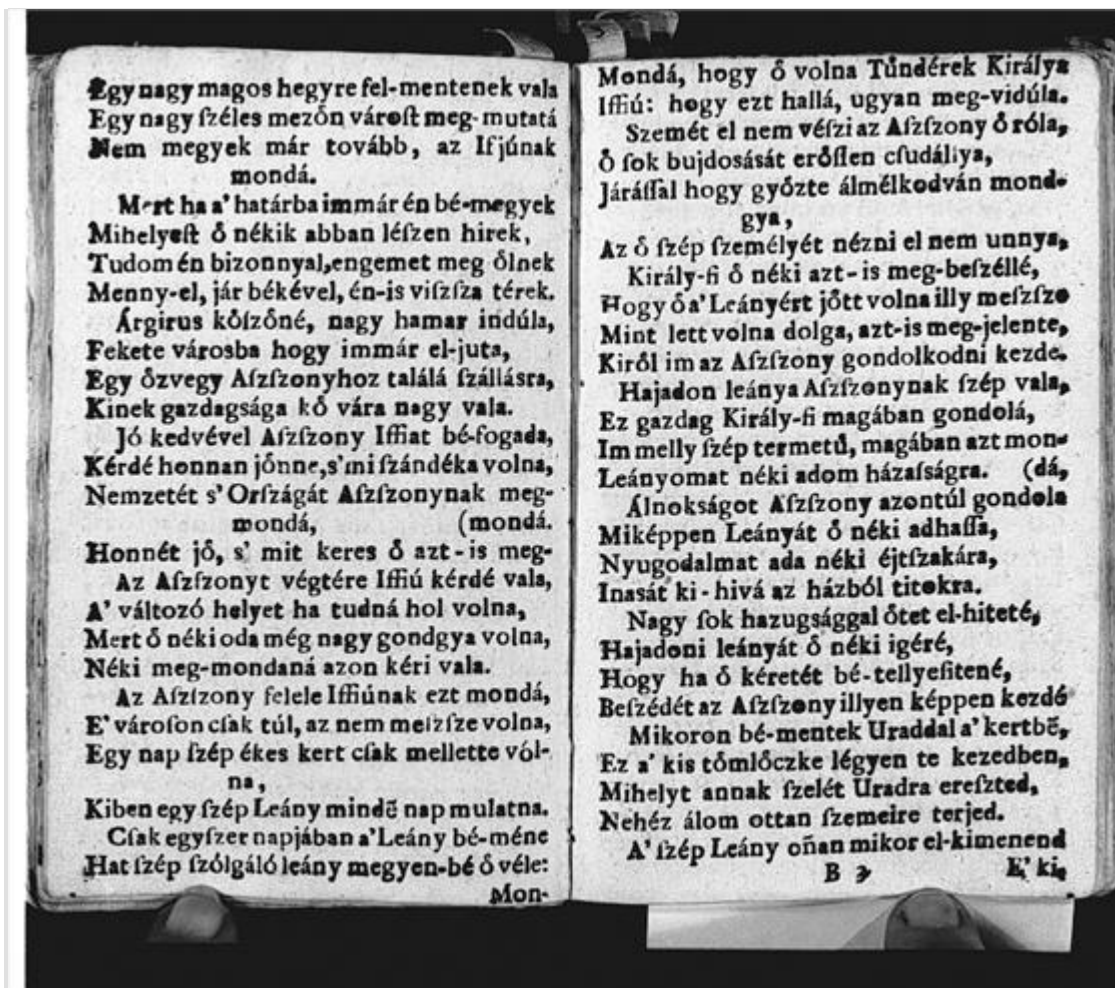
Egy özvegy A?z?zonyhoz találá ?zállásra,
Kinek gazdagsága kő vára nagy vala.

Jó kedvével A?z?zon? Iffiát bé-fogada,
Kérdé honnan jönne, s' mi ?zándéka volna,
Nemzetét s' Or?zágát A?z?zon?nak megmondá.
Honnét jó, s' mit keres ő azt-is megmondá

Az A?z?zon?t végtére Iffiú kérdé vala,
A' változó helyet ha tudná hol volna,
Mert ő néki oda még nagy gondgya volna,
Néki meg-mondaná azon kéri vala.

Az A?z?zony felele Iffiúnak ezt mondá,
E' váro?on c?ak túl, az nem me?z?ze volna,
Egy nap ?zép ékes kert c?ak mellette vólna,
Kiben egy ?zép Leány minde nap mulatna.

C?ak egy?zer napjában a' Leány bé-méne
Hat ?zép ?zolgáló leány megyen-bé ő véle:
Mondá,

hogy

ő volna Tündérek Királya
Iffú: hogy ezt hallá, ugyan meg-vidúla.

Szemét el nem vé?zi az A?z?zony ő róla,
Ő ?ok bujdosását erő??en c?udállya,
Jará??al hogy győzte álmélkodván mondgya,
Az ő ?zép ?zemélyét nézni el nem unnya,

Király-fi ő néki azt-is meg-be?zélle,
Hogy ő a' Leányért jött volna illy me?z?ze
Mint lett volna dolga, azt-is meg-jelente,
Kiről im az A?z?zony gondolkodni kezdte.

Hajadon leánya A?z?zonynak ?zép vala,
Ez gazdag Király-fi magában gondolá,
Im melly ?zép természetű, megában azt mondá,
Leányomat néki adom háza?ságra.

Álnokságot A?z?zony azontúl gondola
Miképpen Leányát ő néki adha??a,

Mondá, hogy ő volna Tündérek Királya
Iffú: hogy ezt hallá, ugyan meg-vidúla.

Szemét el nem vé?zi az A?z?zony ő róla,
Ő ?ok bujdosását erő??en c?udállya,
Jará??al hogy győzte álmélkodván mondgya,

Az ő szép személyét nézni el nem unnya,
Király-fi ő néki azt-is meg-be?zélle,
Hogy ő a' Leányért jött volna illy me?z?ze
Mint lett volna dolga, azt-is meg-jelente,
Kiről im az A?z?zony gondolkodni kezdte.

Hajadon leánya A?z?zonynak szép vala,
Ez gazdag Király-fi magában gondolá,
Im melly szép természetű, magában azt mon-
Leányomat néki adom házasságra. (dó,
Álnokságot A?z?zony azontúl gondola
Miképpen Leányát ő néki adha??a,
Nyugodalmat ada néki éjt?zakára,
Inasát ki-hivá az házból titokra.

Nagy ?ok hazugsággal őtet el-hiteté,
Hajadon leányát ő néki ígéré,
Hogy ha ő kérését be-telleyesítene,
Be?zédét az A?z?zony illyen képpen kezdte
Mikoron be-mentek Uraddal a' kertbe,
Ez a' kis tömlöczke légyen te kezeden,
Mihelyt annak szelét Uradra eresztéd,
Nehéz álom ottan szemeire terjed.

A' szép Leány o?an mikor el-kimenend

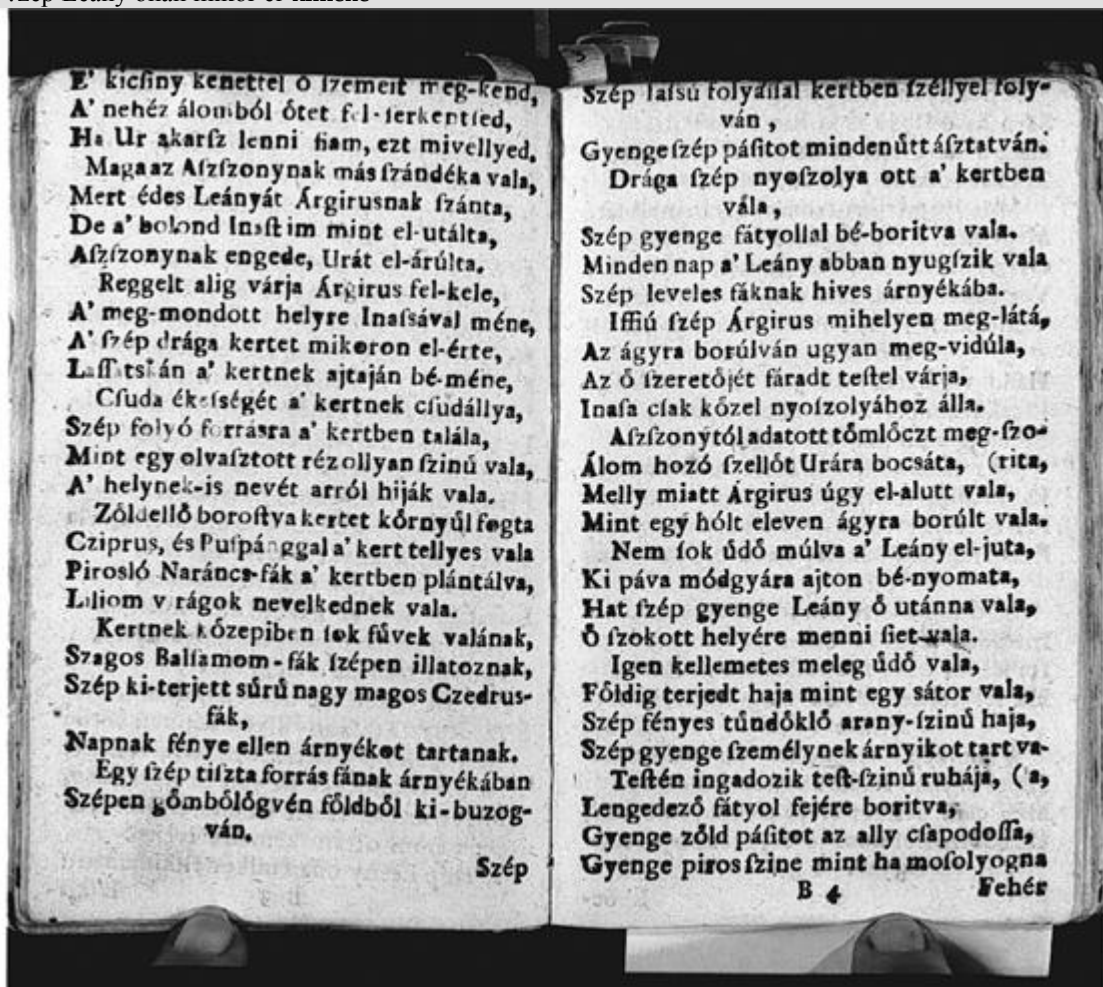
B > E' ki

Nyugodalmat ada néki éjt?zakára,
Inasát ki-hivá az házból titokra.

Nagy ?ok hazugsággal ötet el-hiteté,
Hajadoni leányát ő néki igéré,
Hogy ha ő kérését bé-tellye?itené,
Be?zédét az A?z?zony ilyen képpen kezdé

Mikoron bé-mentek Uraddal a' kertbe,
Ez a' kis tömlöczke légyen te kezeden,
Mihely annak ?zelét Uradra ere?zted,
Nehéz álom ottan ?zemeire terjed.

A' ?zép Leány onan mikor el-kimene

E' kic?iny kenettel ő ?zemeit meg-kend,
A' nehéz álomból ötet fel-?erkent?ed,
Ha Ur akar?z lenni fiam, ezt mivellyed.

Maga az A?z?zonymnak más ?zándéka vala,
Mert édes Leányát Árgirusnak ?zánta,

De a' bolond Ina?t im mint el-utálta,
A'z?zonymnak engede, Urát el-árúlta.

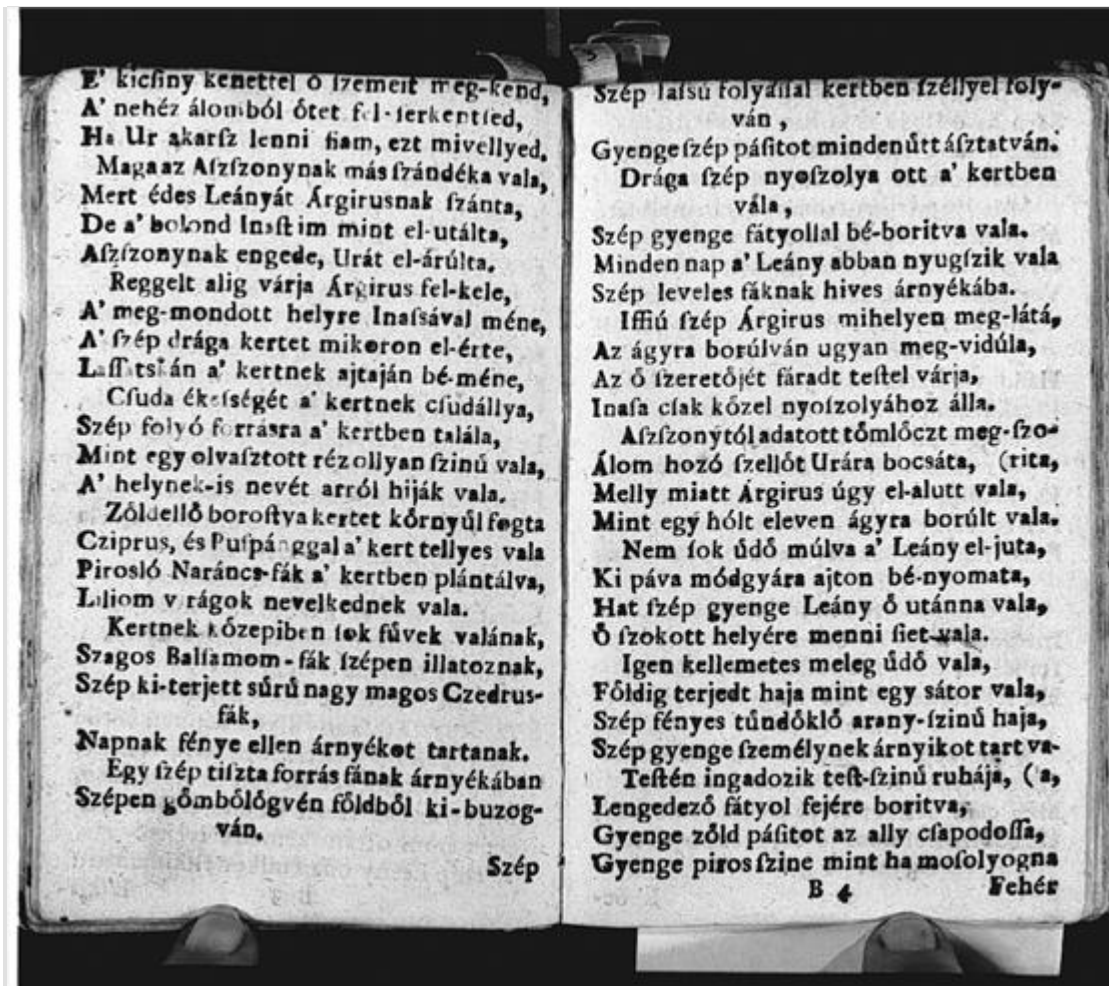
Reggelt alig várja Árgirus fel-kele,
A' meg-mondott helyre Ina?sával méne,
A' ?zép drága kertet mikoron el-érte,
La'?atskán a' kertnek ajtaján bé-mene

C?uda éke?ségét a' kertnek c?udállya,
Szép folyó forrásra a' kertben találá,
Mint egy olva?ztott réz olyan ?zinű vala,
A' helynek-is nevét arról hiják vala.

Zöldelő boro?tya kertet környül fogta
Cziprus, és Pu?páanggal a' kert tellyes vala
Pirosló Naráncs-fák a' kertben plántálva,
Liliom virágok nevelkednek vala.

Kertnek közepiben ?ok füvek valának,
Szagos Bal?amom-fák ?zépen illatoznak,
Szép ki-terjett sűrű nagy magos Czedrusfák
Napnak fénye ellen árnyékot tartanak.

Egy ?zép ti?zta forrás fának árnyékában
Szépen gömbölgvén földből ki-buzogván
Szép

la?sú

folyá??al kertben ?zéllyel folyván,
Gyenge ?zép pá?ítot mindenütt á?ztatván.

Drága ?zép nyo?zolya ott a' kertben vala,
Szép gyenge fátyollal bé-borítva vala.
Minden nap a' Leány abban nyug?zik vala
Szép leveles fáknak hives árnyékába.

Iffiu ?zép Árgirus mihelyen meg-látá,
Az ágyra borúlván ugyan meg-vidúla,
Az ő ?zeretőjét fáradt te?tel várja,
Ina?a c?ak közel nyo?zolyához álla.

A?z?zontól adatott tömlöczt meg-?zorita,
Álom hozó ?zellőt Urára bocsáta,
Melly miatt Árgirus úgy el-alutt vala,
Mint egy holt eleven ágyra borúlt vala.

Nem ?ok üdő múlva a' Leány el-juta
Ki páva módgyára ajton bé-nyomata,

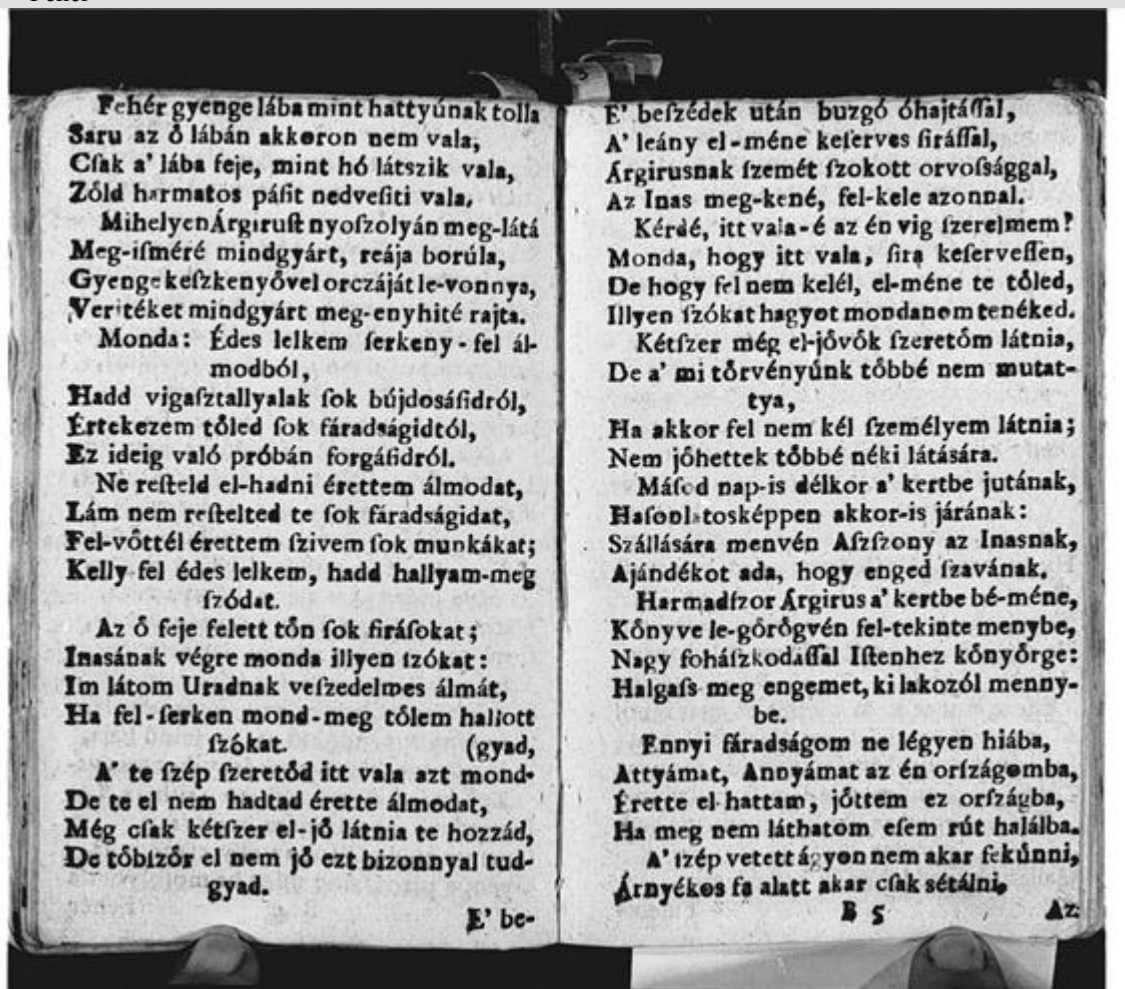
Szép laisú folyással kertben széllyel foly-
ván,
Gyengefzép páfitot mindenütt áfztatván.
Drága szép nyofzolya ott a' kertben
vála,
Szép gyenge fátyollal bé-borítva vala.
Minden nap a' Leány abban nyug(zik vala
Szép leveles fáknak hives árnyékába.
Iffiu szép Árgirus mihelyen meg-látá,
Az ágyra borúlván ugyan meg-vidúla,
Az ő fzeretőjét fáradt teftel várja,
Inafa csak közel nyofzolyához álla.
Afzfzontól adatott tömlöczt meg-fzo-
Álom hozó szellőt Urára bocsáta, (rita,
Melly miatt Árgirus úgy el-alutt vala,
Mint egy holt eleven ágyra borúlt vala.
Nem fok üdő múlva a' Leány el-juta,
Ki páva módgyára ajton bé-nyomata,
Hat szép gyenge Leány ő utánna vala,
Ő szokott helyére menni flet-?ala.
Igen kellemetes meleg üdő vala,
Földig terjedt haja mint egy sátor vala,
Szép fényes tündöklő arany-fzinú haja,
Szép gyenge személynak árnyikot tart va-
Testén ingadozik test-fzinú ruhája, (a,
Lengedező fátyol fejére borítva,
Gyenge zöld páfitot az ally csapodossa,
Gyenge pirosfzine mint hamofolyogna
B 4 Fehér

Hat ?zép gyenge Leány ő utánna vala,
Ő ?zokott helyére menni ?iet vala.

Igen kellemetes meleg üdő vala,
Földig terjedt haja mint egy sátor vala,
Szép fényes tündöklő arany-?zinű haja,
Szép gyenge ?zemélynek árnyikot tart vala,

Te?tén ingadozik te?t-?zinű ruhája,
Lengedező fátyol fejére boritva,
Gyenge zöld pá?itot az ally c?apdo??a,
Gyenge piros ?zine mint ha mo?olyogna

Fehér

gyenge lába mint hattyúnak tolla
Saru az ő lábán akkoron nem vala,
C?ak a' lába feje, mint hó látszik vala,
Zöld harmatos pá?it nedve?iti vala,

Mihleyen Árgiru?t nyo?zolyán meg-látá

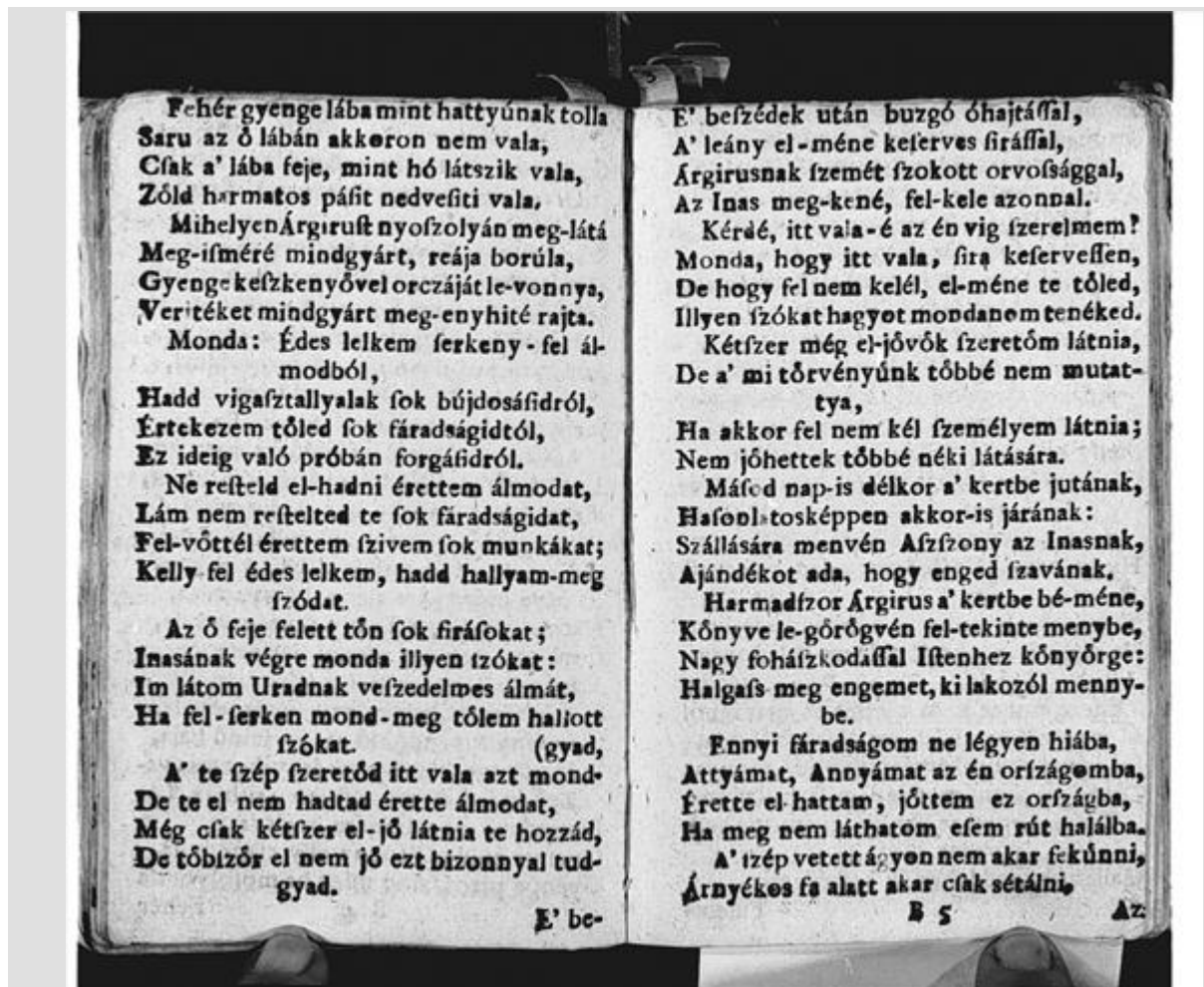
Meg-i?meré mindgyárt, reája borúla,
Gyenge ke?zkenyővel orczáját le-vonnya,
Veritéket mindgyárt meg-enyhité rajta.

Monda: Édes lelkem ?erkeny-fel álmodból,
Hadd viga?ztallyalak ?ok bújdosá?idról,
Értekezem tőled ?ok fáradságitól,
Ez ideig való próbán forgá?idról.

Ne re?teld el-hadni érettem álmodat,
Lám nem re?telted te ?ok fáradságidat,
Fel-vöttél érettem ?zivem ?ok munkákat;
Kelly-fel édes lelkem, hadd hallyam-meg ?zódat.

Az ő feje felett tön ?ok ?irá?okat;
Inasának végre monda ilyen ?zókat:
Im látom Uradnak ve?zedelmes álmát,
Ha fel-?erken mond-meg tőlem hallott ?zókat.

A' te ?zép ?zeretőd itt vala azt mondgyad,
De te el nem hadtad érette álmodat,
Még c?ak két?zer el-jő látnia te hozzád,
De töb?zör el nem jó ezt bizonynal tudgyad.

E'
be?zédek után buzgó óhajttá?al,
A' leány el-méne ke?erves írát?al,
Árgirusnak ?zemét ?zokott orvo?sággal,
Az Inas meg-kené, fel-kele azonnal.

Kérdé, itt vala-é az én vig ?zerelmem?
Monda, hogy itt vala, ?ira ke?erve??en,
De hogy fel nem kelél, el-méne te tőled,
Illyen ?zókat hagyot mondanom tenéked.

Két?zer még el-jövök ?zeretőm látnia,
De a' mi törvényünk többé nem mutattya,
Ha akkor fel nem kél ?zemélyem látnia;
Nem jöhettek többé néki látására.

Másod nap-is délkor a' kertbe jutának,
Ha?onlatosképpen akkor-is járanak:
Szállására menvén A?z?zony az Inasnak,
Ajándékot ada, hogy enged ?zavának.

E' be?zédek után buzgó óhajttá?al,
A' leány el-méne ke?erves írát?al,
Árgirusnak ?zemét ?zokott orvo?sággal,
Az Inas meg-kené, fel-kele azonnal.

Kérdé, itt vala-é az én vig ?zerelmem?
Monda, hogy itt vala, írát ke?erveffen,
De hogy fel nem kelél, el-méne te tőled,
Illyen ?zókat hagyot mondanom tenéked.

Két?zer még el-jövök ?zeretőm látnia,
De a' mi törvényünk többé nem mutat-
tya,

Ha akkor fel nem kél ?zemélyem látnia;
Nem jöhettek többé néki látására.

Másod nap-is délkor a' kertbe jutának,
Ha?onlatosképpen akkor-is járanak:
Szállására menvén A?z?zony az Inasnak,
Ajándékot ada, hogy enged ?zavának.

Harmad?or Árgirus a' kertbe bé-méne,
Könyve le-görögven fel-tekinde menybe,
Nagy foházkodással Istenhez könyörge:
Halga? meg engemet, ki lakozól menny-
be.

Ennyi fáradságom ne legyen hiába,
Attyámat, Anyámat az én or?zágomba,
Érette el-hattam, jöttem ez or?zágba,
Ha meg nem láthatom esem rút halálba.

A' szép vetett ágyon nem akar fekünni,
Árnyékos fa alatt akar csak sétálni.

E' be-

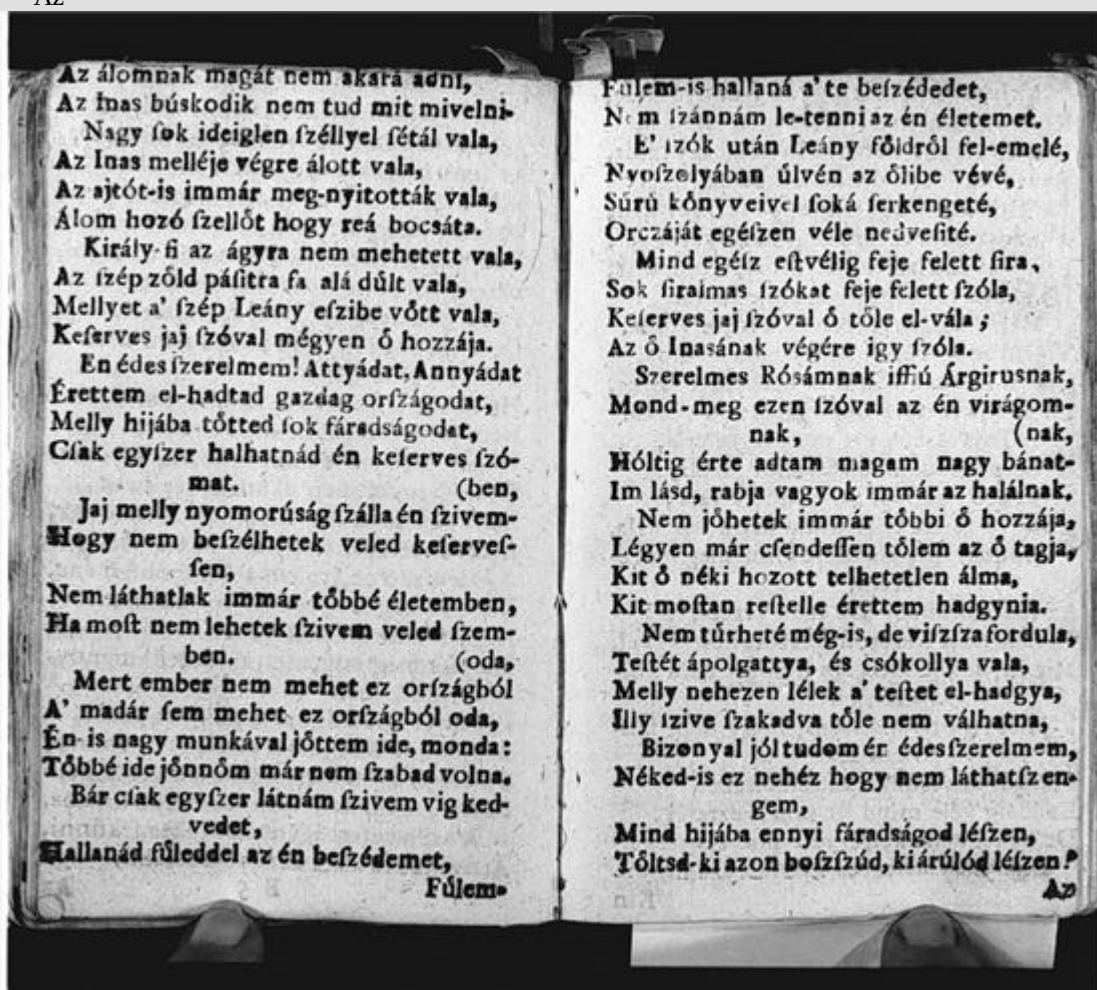
B S

Az

Harmad?zor Árgirus a' kertbe bé-méne,
Könyve le-görögvén fel-tekinte menybe,
Nagy fohá?zkodá?al I?tenhez könyörge:
Halga?s-meg engemet, ki lakozól mennybe.

Ennyi fáradságom ne légyen hiába,
Attyámat, Annyámat az én or?zágomba,
Érette el-hattam, jöttem ez or?zágba,
Ha meg nem láthatom e?em rút halálba.

A' ?zép vetett ágyon nem akar fekünni,
Árnyékos fa alatt akar c?ak sétálni,
Az

álomnak magát nem akará adni,
Az Inas búskodik nem tud mit mivelni.

Nagy ?ok ideiglen ?zélllyel ?étál vala,
Az Inas melléje végre álott vala,
Az ajtót-is immár meg-nyitották vala,
Álom hozó ?zellőt hogy reá bocsáta.

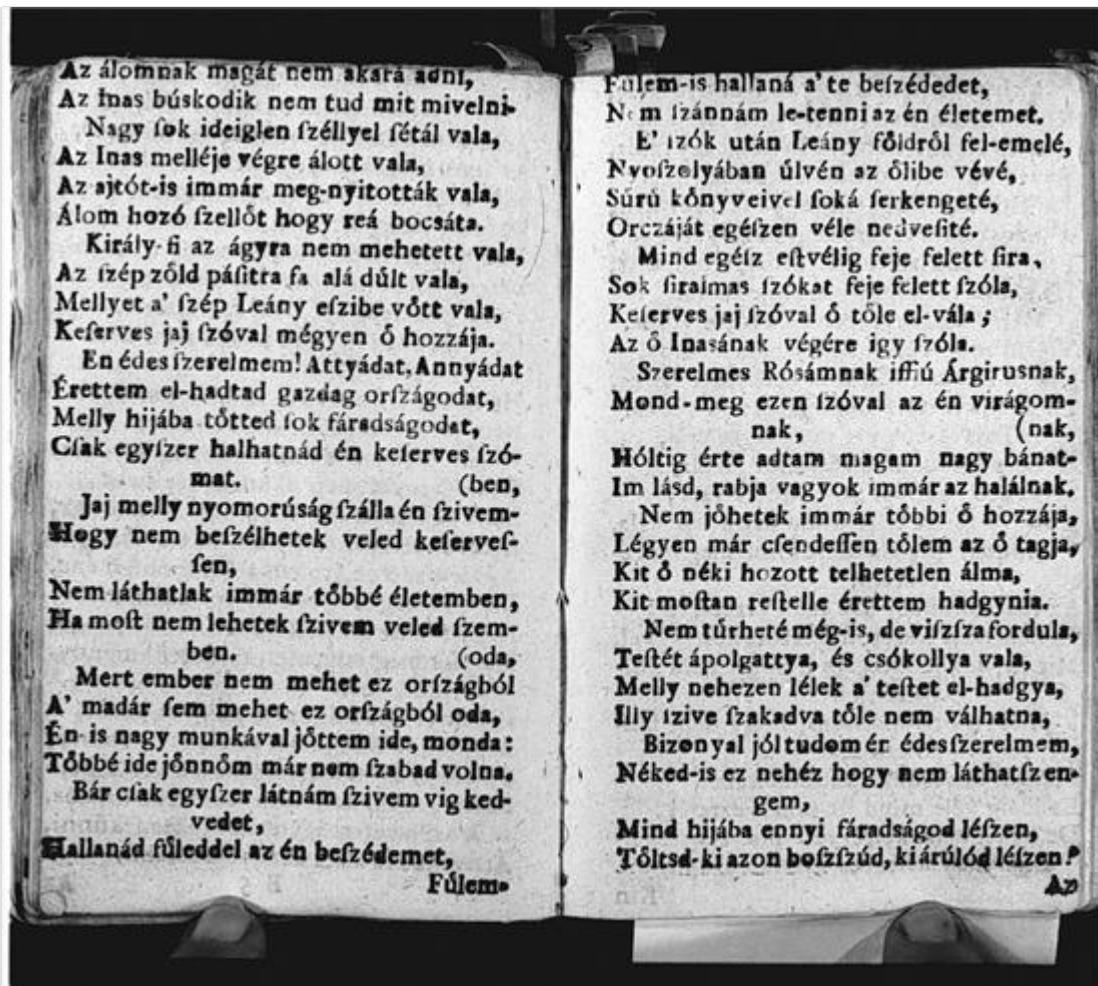
Király-fi az ágyra nem mehetett vala,
Az ?zép zöld pá?itra fa alá dült vala,
Mellyet a' ?zép Leány e?zibe vött vala,
Ke?erves jaj ?zóval mégyen ő hozzája.

Én édes ?zerelmem! Attyádat, Annyádat
Érettem el-hadtad gazdag or?zágodat,
Melly hijába tötted ?ok fáradságodat,
C?ak egy?zer halhatnád én ke?erves ?zómat.

Jaj melly nyomorúság ?zálla én ?zivemben,
Hogy nem be?zélhetek veled ke?erve??en,
Nem láthatlak immár többé életemben,
Ha mo?t nem lehetek ?zivem veled ?zemben.

Mert ember nem mehet ez or?zágból oda,
A' madár ?em mehet ez or?zágból oda,
Én is nagy munkával jöttem ide, monda:
Többé ide jönnöm már nem ?zabad volna.

Bár c?ak egy?zer látnám ?zivem vig kedvedet,
Hallanád füleddel az én be?zédemet,
Fülem

hallaná a' te be?zédedet,

Nem ?zánnám le-tenni az én életemet.

E' ?zók után Leány földről fel-emelé,
Nyo?zolyában ülven az ölibe véné,
Sűrű könyveivel ?oká ?erkengeté,
Orcáját egé?zen véle nedve?ité.

Minde egé?z e?tvélig feje felett ?ira,
Sok ?iralmas ?zókat feje felett ?zóla,
Ke?erves jaj ?zóval ő tőle el-vála;
Az ő Inasának végére így ?zóla.

Szerelmes Rósámnak iffú Árgirusnak,
Mond-meg ezen ?zóval az én virágomnak,
Hóltig érte adtam magam nagy bánatnak,
Im lásd, rabja vagyok immár az halálnak.

Nem jöhetek immár többi ő hozzája,
Légyen már c?ende??en tőlem az ő tagja,

Fülem-is hallaná a' te be?zédedet,
Nem ?zánnám le-tenni az én életemet.

E' ?zók után Leány földről fel-emelé,
Nyofzelyában ülven az ölibe véné,
Sűrű könyveivel soká ferkengeté,
Orcáját egészen véle nedvesíté.

Mind egé?z e?tvélig feje felett fira,
Sok firaalmas ?zókat feje felett ?zóla,
Ke?erves jaj ?zóval ő tőle el-vála;
Az ő Inasának végére így ?zóla.

Szerelmes Rósámnak iffú Árgirusnak,
Mond-meg ezen ?zóval az én virágom-
nak, (nak,

Hóltig érte adtam magam nagy bánat-
Im lásd, rabja vagyok immár az halálnak.

Nem jöhetek immár többi ő hozzája,
Légyen már c?endeffen tőlem az ő tagja,
Kit ő néki hozott telhetetlen álma,
Kit mostan restelle érettem hadgynia.

Nem t?rheté még-is, de vissza fordula,
Testét ápolgattya, és csókollya vala,
Melly nehezen lélek a' testet el-hadgya,
Ily izive szakadva tőle nem válhatna,

Bizonyal jól tudom én édes szerelmem,
Néked-is ez nehéz hogy nem láthat?zen-
gem,

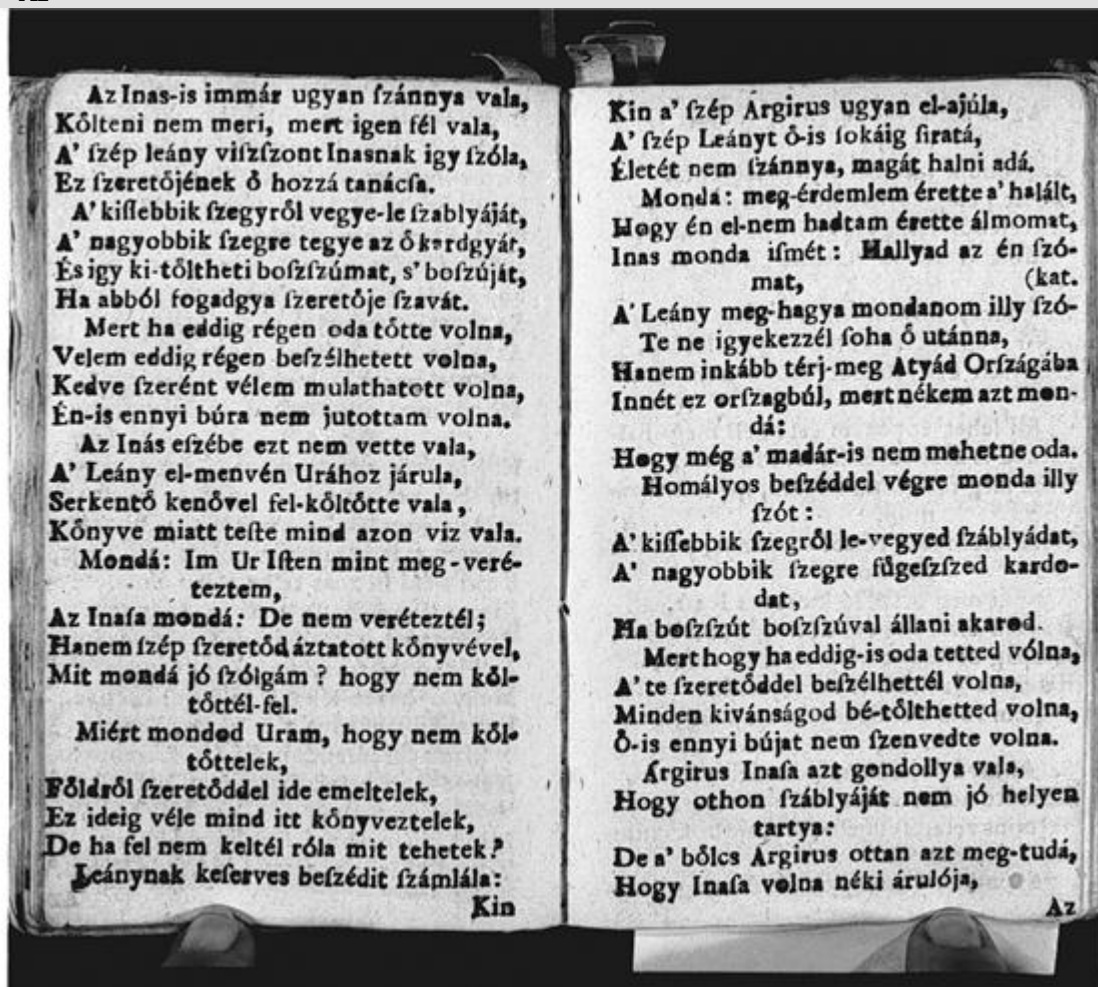
Mind hijába ennyi fáradságod lészén,
Töltsd ki azon be?zfúúd, ki árúlód lészén?

Kit ő néki hozott telhetetlen álma,
Kit mo?tan re?telle érettem hadgynia.

Nem tűrheté még-is, de vi?z?za fordula,
Te?tét ápolgattya, és csókollya vala,
Melly nehezen lélek a' te?tet el-hadgya,
Illy ?zive ?zakadva töle nem válhatna,

Bizonyal jól tudom én édes ?zerelmem,
Néked-is ez nehéz hogy nem láthat?z engem,
Mind hijába ennyi fáradságod lé?zen,
Töltsd-ki azon bo?z?zúd, ki árulód lé?zen.

Az

Inas-

is immár ugyan ?zánnya vala,
Költeni nem meri, mert igen fél vala,
A' ?zép leány vi?z?zont Inasnak így ?zóla,
Ez ?zeretőjének ő hozzá tanác?a.

A' ki?ebbik ?zegyről vegye-le ?zablyáját,

A' nagyobbik ?zegre tegye az ő kardgyát,
És így ki-töltheti bo?z?zúmat, s' bo?zúját,
Ha abból fogadgya ?zeretője ?zavát.

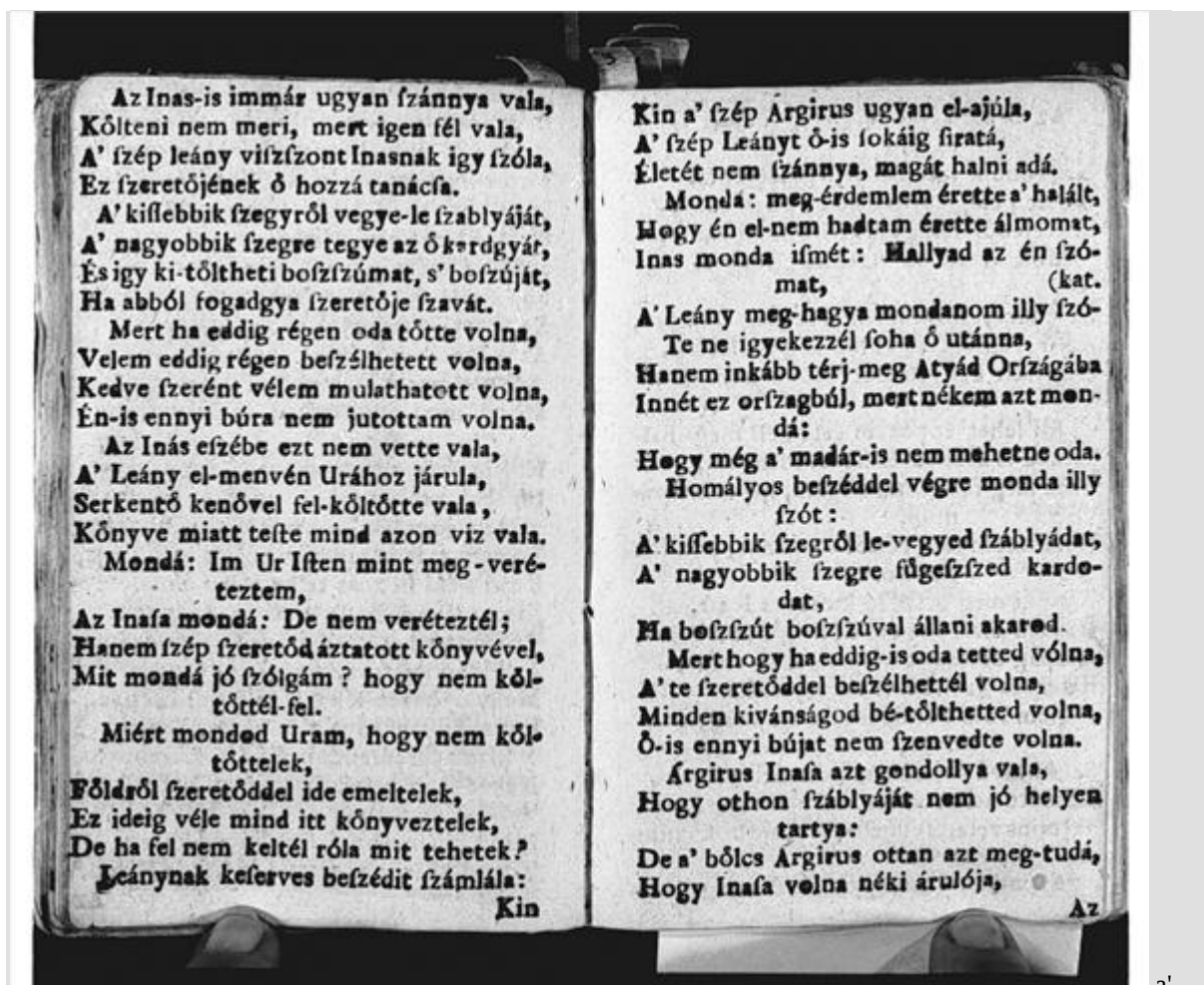
Mert ha eddig régen oda tötte volna,
Velem eddig régen be?zélhetett volna,
Kedves ?zerént vélem mulathatott volna,
Én-is ennyi bura nem jutottam volna.

Az Inás e?zébe ezt nem vette vala,
A' Leány el-menvén Urához járula,
Serkentő kenővel fel-költötte vala,
Könyve miatt te?te mind azon víz vala.

Mondá: Im Ur I?ten mint meg-veréteztem,
Az Ina?a mondá: De nem veréteztél;
Hanem ?zép ?zeretőd áztatott könyvével,
Mit mondá jó ?zolgám? hogy nem költöttél-fel.

Miért mondod Uram, hogy nem költöttelek,
Földről ?zeretóddal ide emeltelek,
Ez ideig véle mind itt könyveztelek,
De ha fel nem keltél róla mit tehetek?

Leánynak ke?erves be?zédit ?zámlála:
Kin

?zép Árgirus ugyan el-ajúla,
A' ?zép Leányt ő-is ?okáig ?iratá,
Életét nem ?zánnya, magát halni adá.

Monda: meg-érdemlem érette a' halált,
Hogy én el-nem hadtam érette álmomat,
Inas monda i?mét: Hallyad az én ?zómat,
A' Leány meg-hagya mondanom illy ?zókat.

Te ne igyekezzél ?oha ő utánna,
Hanem inkább térj-meg Atyád Or?zágába
Innét ez or?zágból, mert nékem azt monda:
Hogy még a' madár-is nem mehetne oda.

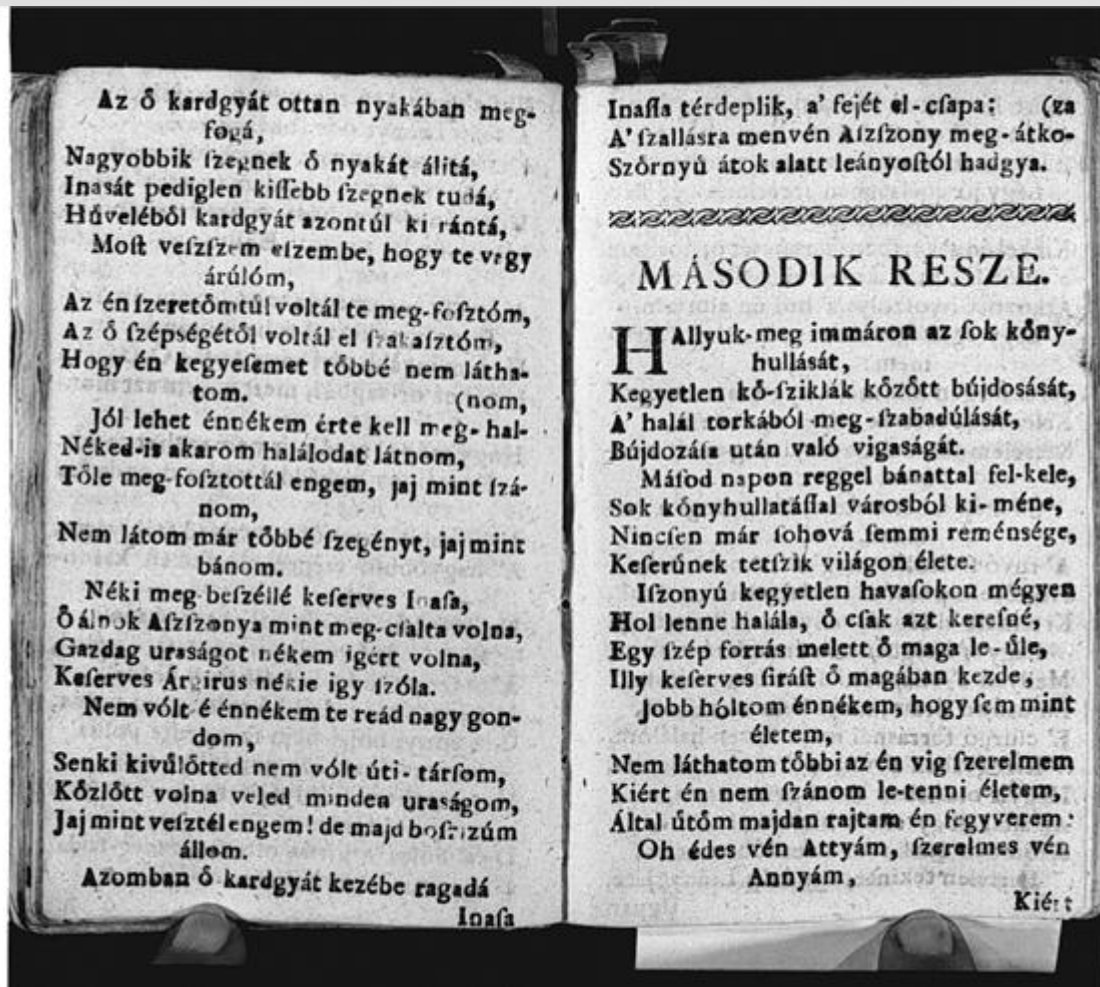
Homályos be?zéddel végre monda illy ?zót:
A' ki?ebbik ?zegről le-vegyed ?záblyádat,
A' nagyobbik ?zegre füge?z?zed kardodat,
Ha bo?z?zút bo?z?zúval állani akarod.

Mert hogy ha eddig-is oda tetted vólna,

A' te ?zeretőddel be?zélhettél volna,
Minden kívánságod bé-tölthetted volna,
Ő-is ennyi bújat nem ?zenvedte volna.

Árgirus Ina?a azt gondollya vala,
Hogy othon ?záblyáját nem jó helyen tartya:
De a' bölcs Árgirus ottan azt meg-tudá,
Hogy Ina?a volna néki árulója,

Az

kardgyát ottan nyakában meg-fogá,
Nagyobbik ?zegnek ő nyakát álitá,
Inasát pediglen ki??ebb ?zegnek tudá,
Hüveléből kardgyát azontúl ki rántá,

Most ve?z?zem e?zembe, hogy te vagy árulóm,
Az én ?zeretőmtől voltál te meg-fo?ztóm,
Az ő ?zépségétől voltál el ?zaka?ztóm,
Hogy én kegye?emet többé nem láthatom.

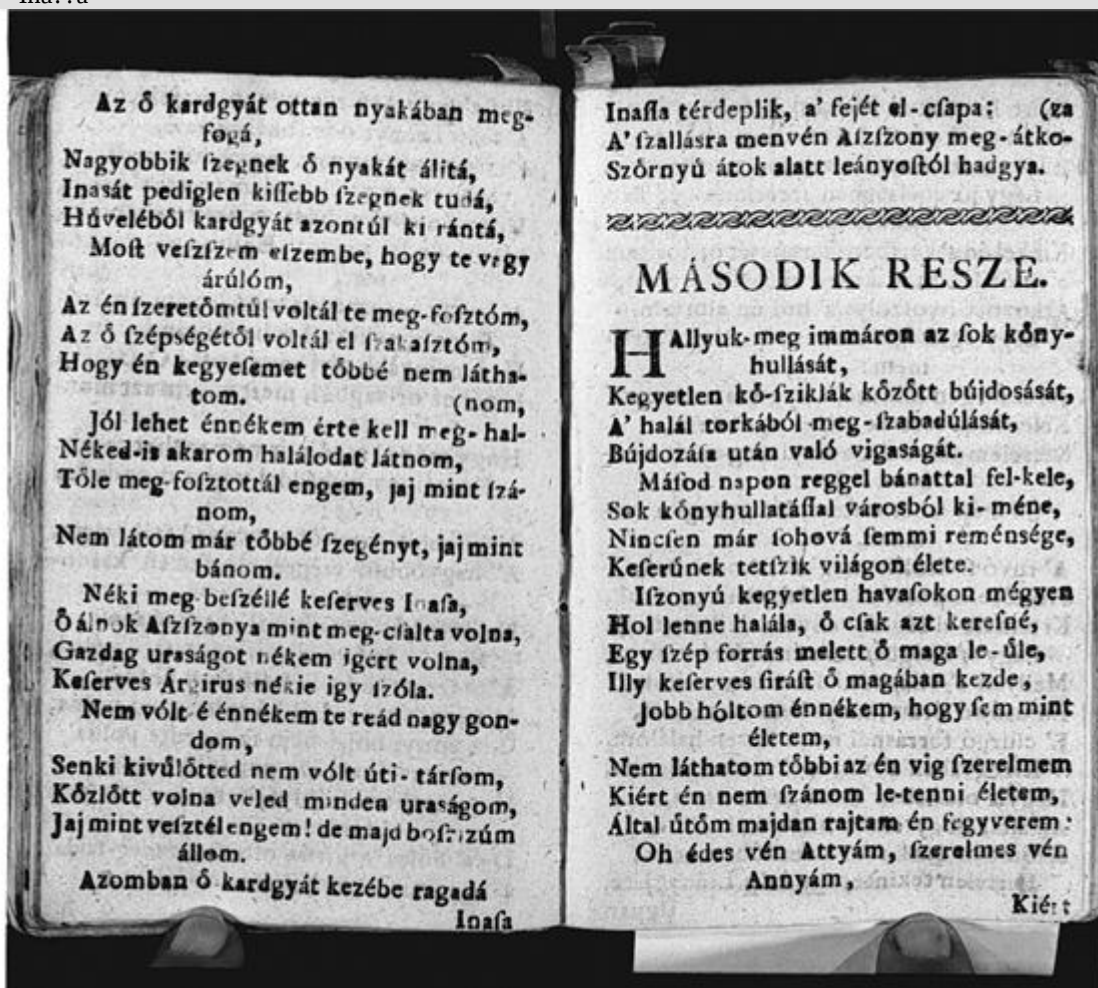
ő

Jól lehet énnékem érte kell meg-halnom,
Néked-is akarom halálodat látnom,
Tőle meg-főztottál engem, jaj mint ?zánom,
Nem látom már többé ?zegényt, jaj mint bánom.

Néki meg be?zélle ke?erves Ina?a,
Ő álnok A?z?zonya mint meg-c?alta volna,
Gazdag uraságot nékem ígért volna,
Ke?erves Árgirus nékie így ?zóla.

Nem vólt-é énnékem te reád nagy gondom,
Senki kívülőtted nem vólt úti-tár?om,
Közlött volna veled minden uraságom,
Jaj mint ve?ztél engem! de majd bo?z?zúm állom.

Azomban ő kardgyát kezébe ragadá
Ina??a

térdeplik, a' fejét el-c?apa:
A' ?zallásra menvén A?z?zonya meg-átkoza
Szörnyű átok alatt leányo?tól hadgya.

MÁSODIK RÉSZE

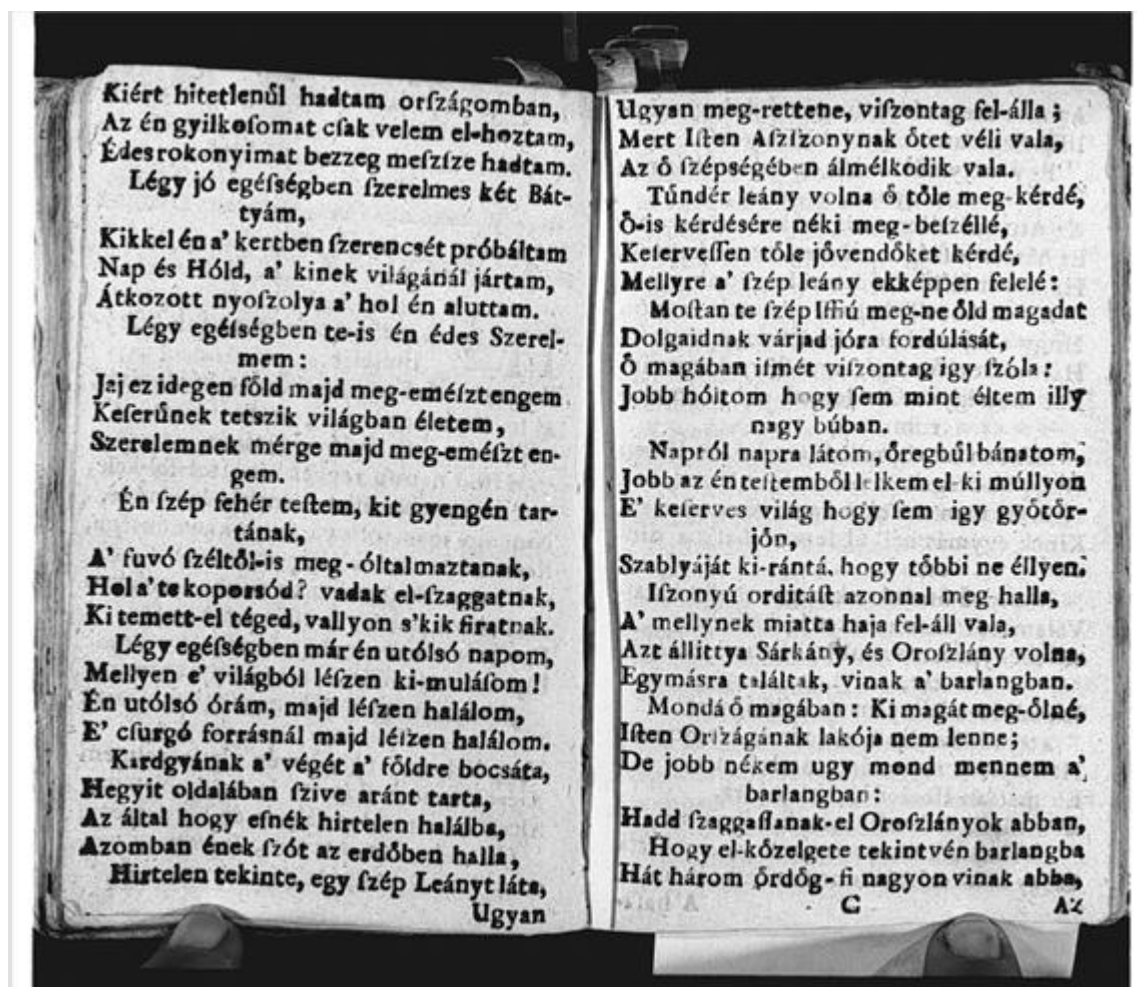
Hallyuk-meg immáron az ?ok könyhullását,
Kegyetlen kő-?ziklák között bújdosását,
A' halál torkából meg-?zabadulását,
Bújdozá?a után való vigaságát.

Má?od napon reggel bánattal fel-kele,
Sok könyhullatá??al városból ki-méne,
Ninc?en már ?ohová ?emmi reménsége,
Ke?erűnek tet?zik világon élete.

I?zonyú kegyetlen hava?okon mégyen
Hol lenne halála, ő c?ak azt kere?né,
Egy ?zép forrás mellett ő maga le-üle,
Illy ke?erves ?irá?t ő magában kezde,

Jobb holtom énnékem, hogy ?em mint életem,
Nem láthatom többi az én vig ?zerelmem
Kiért én nem ?zánom le-tenni életem,
Által ütöm majdan rajtam én fegyverem.

Oh édes vén Attyám, ?zerelmes vén Annyám,
Kiért

hitetlenül hadtam or?zágomban,
Az én gyilko?omat c?ak velem el-hoztam,
Édes rokonyimat bezzeg me?z?ze hadtam.

Légy jó egé?ségben ?zerelmes két Bátyám,
Kikkel én a' kertben ?zerencsét próbáltam
Nap és Hóld, a' kinek világánál jártam,
Átkozott nyo?zolya a' hol én aluttam.

Légy egé?ségben te-is én édes Szerelmem:
Jaj ez idegen föld majd meg-emé?zt engem.
Ke?erűnek tetszik világban életem,
Szerelemnek mérge majd meg-emé?zt engem

Én ?zép fehér te?tem, kit gyengén tartának,
A' fuvó ?zéltől-is meg-óltalmaztanak,
Hol a' te koporsód? vadak el-?zaggnak,
Ki temett-el téged, vallyon s' kik ?iratnak.

Légy egé?ségben már én utolsó napom,

Ugyan meg-rettene, viszontag fel-állá;
Mert Isten Afizonynak ötet véli vala,
Az ő szépségében álmélkodik vala.

Tündér leány volna ő tőle meg-kérdé,
Ő-is kérdésére néki meg-befzéllé,
Keiervessen tőle jóvendőket kérdé,
Mellyre a' szép leány ekképpen felelé:
Mostan te szép Ifiú meg-ne öld magadat
Dolgaidnak várjad jóra fordulását,
Ő magában ítmét viszontag így szólá:
Jobb hótom hogy sem mint életem ily
nagy búban.

Napról napra látom, őregbűl bánatom,
Jobb az én testemből lelkem el ki müllyon
E' keierves világ hogy sem így gyötör-
jön,

Szabljáját ki-rántá, hogy többi ne éllyen.
Ifzonyú orditált azonnal meg-halla,
A' mellynek miatta haja fel-áll vala,
Azt állittya Sárkány, és Oroslány volna,
Egymásra találtak, vinak a' barlangban.

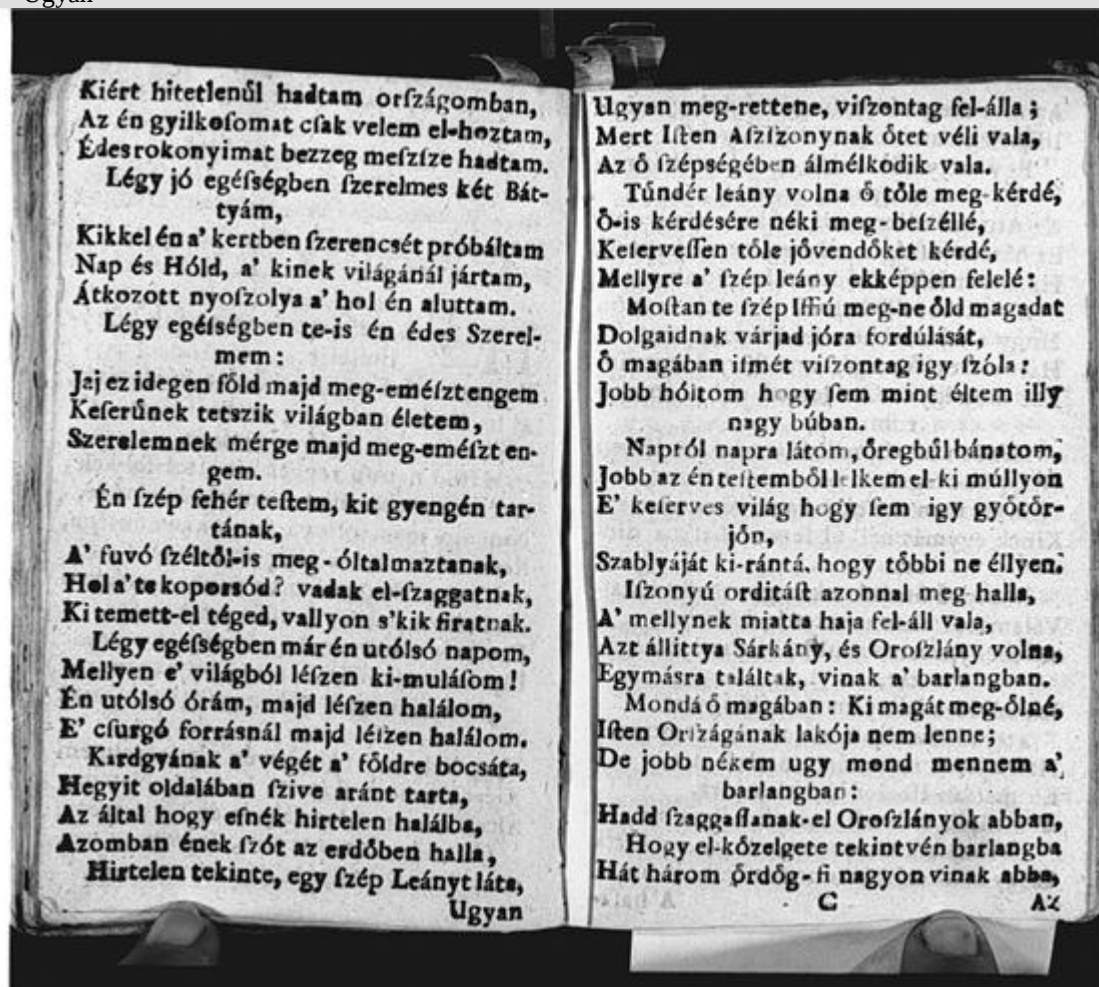
Mondá ő magában: Ki magát meg-öleé,
Isten Orizágának lakója nem lenne;
De jobb nekem úgy mond mennem a'
barlangban:

Hadd szaggaflanak-el Oroslányok abban,
Hogy el-közelgete tekintvén barlangba
Hát három őrdög-fi nagyon vinak abba,
C AZ

Melleyen e' világból lé?zen ki-mulá?om!
 Én utolsó órá, majd lé?zen halálom,
 E' c?urgó forrásnál majd lé?zen halálom.

Kardgyának a' végét a' földre bocsáta,
 Hegyit oldalában ?zive aránt tarta,
 Az által hogy e?nék hirtelen halálba,
 Azomban ének ?zót az erdőben halla,

Hirtelen tekintte, egy ?zép Leányt láta,
 Ugyan

rettene, vi?zontag fel-áll; ;
 Mert I?ten A?z?zonynak ötet véli vala,
 Az ő ?zépségében álmélkodik vala.

Tündér leány volna ő tőle meg-kérdé,
 Ő-is kérdésére néki meg-be?zéllé,
 Ke?erve?en tőle jövődöket kérdé,
 Mellyre a' ?zép leány ekképpen felelé:

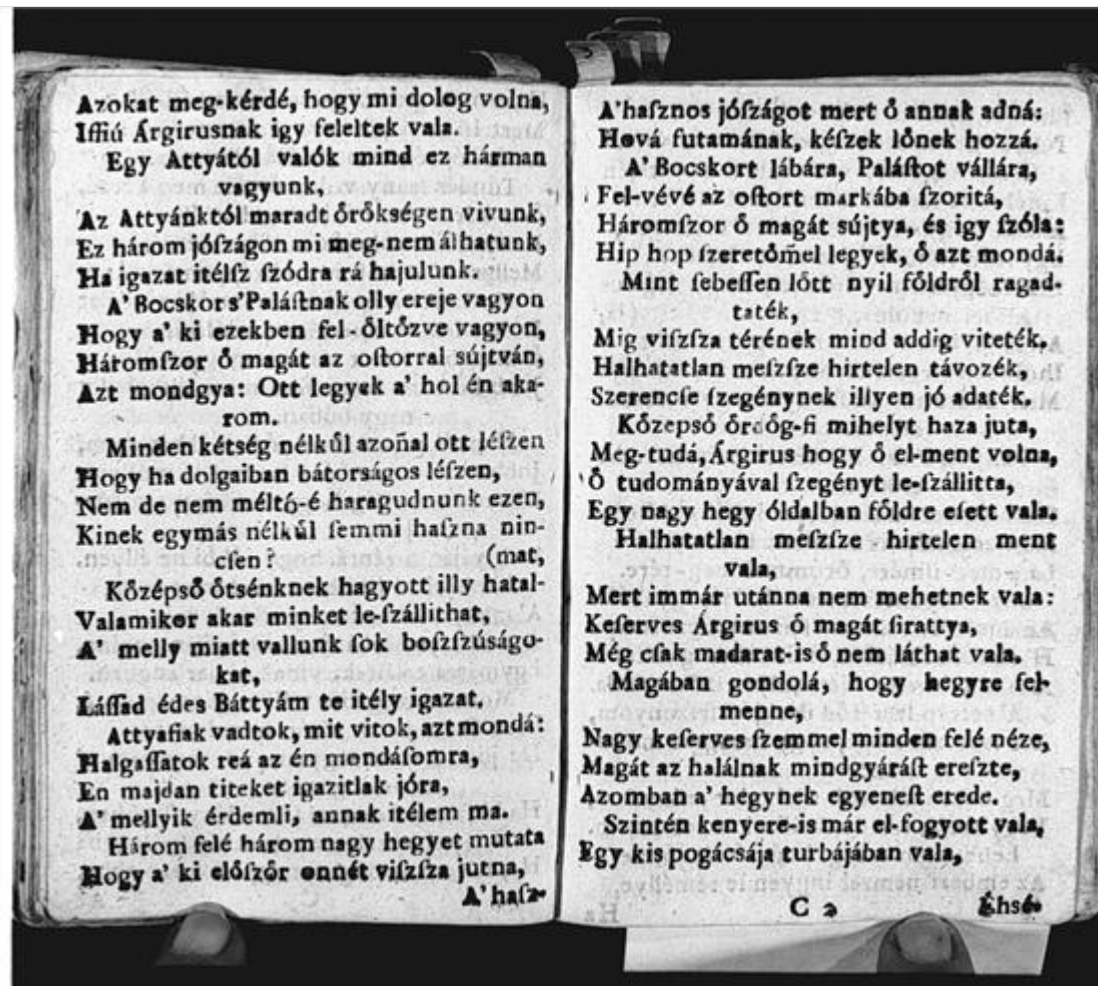
Mo?tan te ?zép Iffiú meg-ne öld magadat
Dolgaidnak várjad jóra fordulását,
Ő magában i?mét vi?zontag így ?zóla:
Jobb holtom hogy ?em mint éltem illy nagy búban.

Napról napra látom, öregbül bánatom,
Jobb az én te?temből lelkem el-ki múllyon
E' ke?erves világ hogy ?em így gyötörjön,
Szabljáját ki-rántá, hogy többi ne éllyen

I?zonyú orditá?t azonnal meg-halla,
A' mellynek miatta haja fel-áll vala,
Azt állittya Sárkány, és Oro?zlány volna,
Egymásra találtak, vinak a' barlangban.

Mondá ő magában: Ki magát meg-ölné,
I?ten Or?zágának lakója nem lenne;
De jobb nékem úgy mond mennem a' barlangban:
Hadd ?zagga??anak-el Oro?zlányok abban,

Hogy el-közelgete tekintvén barlangba
Hát három ördög-fi nagyon vinak abba,
Azokat

kérdé, hogy mi dolog volna,
Iffiu Árgirusnak így feleltek vala.

Egy Attyától valók mind ez hárman vagyunk,
Az Attyánktól maradt örökségen vivünk,
Ez három jó?zágon mi meg-nem álhatunk,
Ha igazat itél?z ?zódra rá hajulunk.

A' Bocskor s' Palá?tnak olly ereje vagyon
Hogy a' ki ezekben fel-öltözve vagyon,
Három?zor ő magát az o?torral sújtván,
Azt mondgya: ott legyek a' hol én akarom.

Minden kétség nélkül azonal ott lé?zen
Hogy ha dolgaiban bátorságos lé?zen,
Nem de nem méltó-é haragudnunk ezen,
Kinek egymás nélkül ?emmi ha?zna ninc?en?

Középső ötsénknek hagyott illy hatalmat,
Valamikor akar minket le-?zállithat,

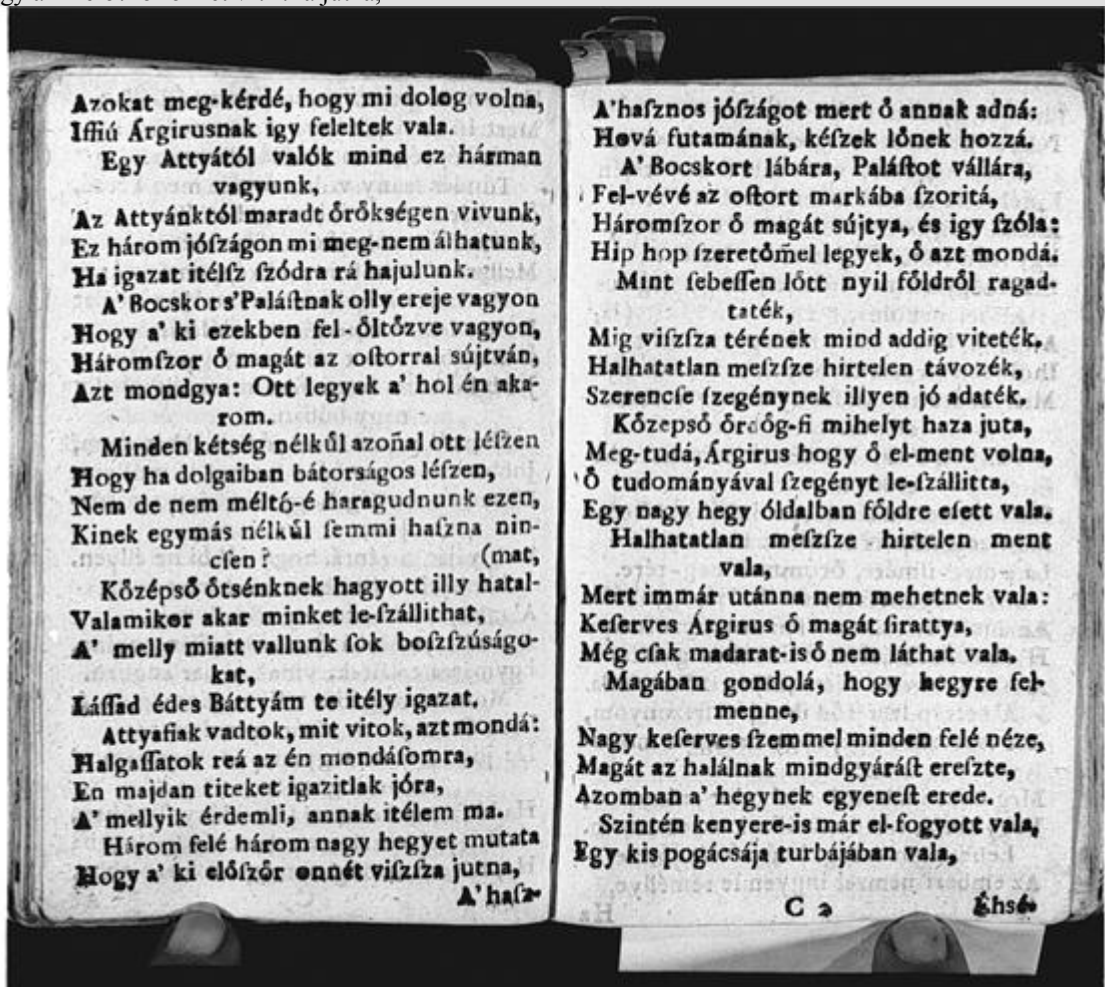
A' hasznos jószágot mert ő annak adná:
Hová futamának, kétfek lőnek hozzá.
A' Bocskort lábára, Palástot vállára,
Fel-vévé az ostromt markába szoritá,
Háromszor ő magát sújtya, és így szóla:
Hip hop szeretőmel legyek, ő azt mondá.
Mint sebessen lőtt nyíl földről ragad-
taték,
Mig vízfőz térének mind addig viteték,
Halhatatlan mézfőze hirtelen távozték,
Szerencse szegénynek ilyen jó adaték.
Középső örsőg-fi mihelyt haza juta,
Meg-tudá, Árgirus hogy ő el-ment volna,
Ő tudományával szegényt le-szállította,
Egy nagy hegy oldalban földre esett vala.
Halhatatlan mézfőze hirtelen ment
vala,
Mert immár utánna nem mehetnek vala:
Késerves Árgirus ő magát sirattya,
Még csak madarat-is ő nem láthat vala.
Magában gondolá, hogy hegyre fel-
menne,
Nagy késerves szemmel minden felé néze,
Magát az halálnak mindgyarást erefzte,
Azomban a' hegynek egyenest erede.
Szintén kenyere-is már el-fogyott vala,
Egy kis pogácsája turbájában vala,

meg-

A' melly miatt vallunk ?ok bo?z?zúságokat,
Lá??ad édes Battyám te itély igazat.

Attyafiak vadtok, mit vitok, azt mondá:
Halga??atok reá az én mondá?omra,
Én majdan titeket igazitlak jóra,
A' mellyik érdemli, annak itélem ma.

Három felé három nagy hegyet mutata
Hogy a' ki elő?zör onnét vi?z?za jutna,

A'
ha?znos jó?zágot mert ő annak adná:
Hová futamának, ké?zek lőnek hozzá.

A' Bocskort lábára, Palá?tot vállára,
Fel-vévé az o?tort markába ?zoritá,
Három?zor ő magát sújtya, és így ?zóla:
Hip hop ?zeretőmel legyek, ő azt mondá

Mint ?ebe??en lőtt nyíl földről ragadtaték,
Mig vi?z?za térének mind addig viteték.

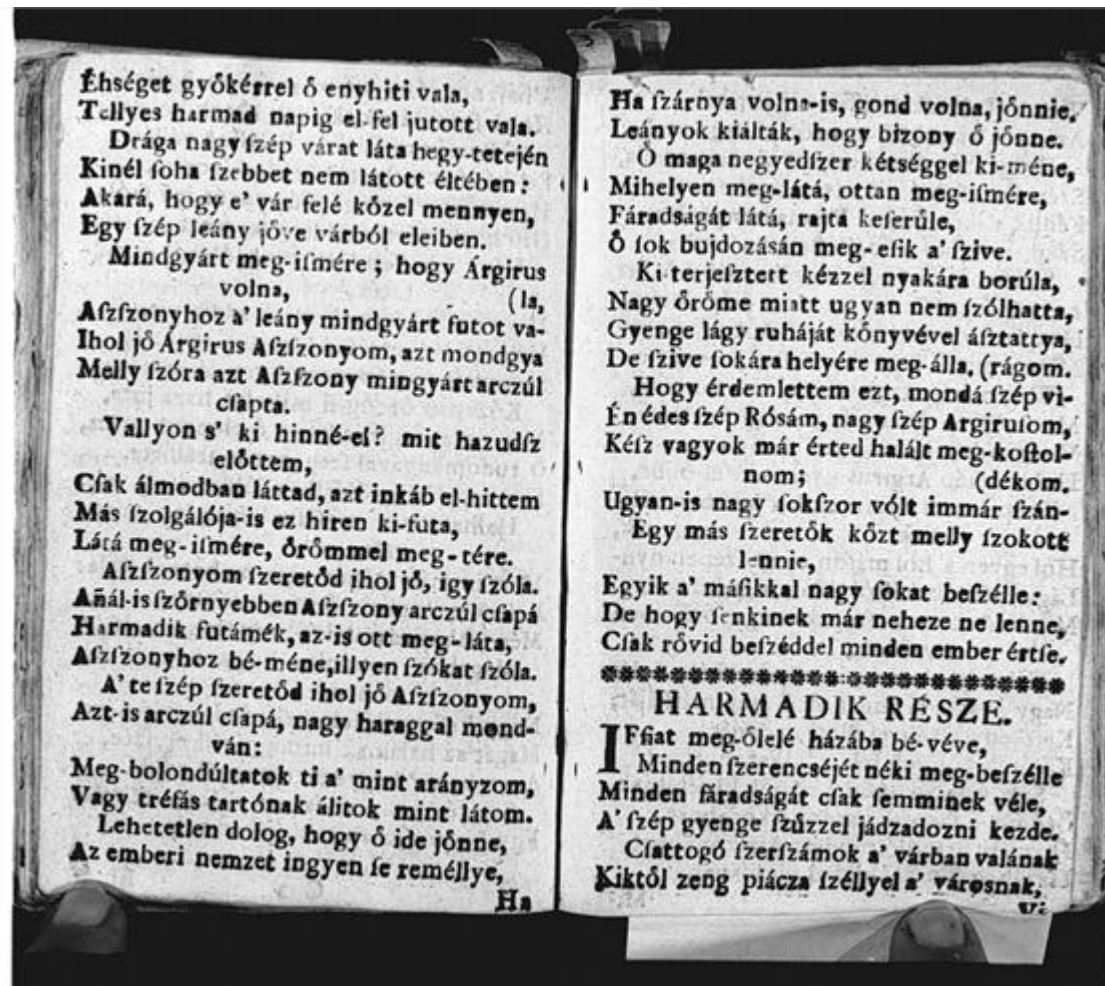
Halhatatlan me?z?ze hirtelen távozték,
Szerenc?e ?zegénynek ilyen jó adaték.

Középső ördög-fi mihelyt haza jutta,
Meg-tudá, Árgirus hogy ő el-ment volna,
Ő tudományával ?zegényt le-?zállitta,
Egy nagy hegy oldalban földre e?ett vala.

Halhatatlan me?z?ze hirtelen ment vala,
Mert immár utánna nem mehetnek vala:
Ke?erves Árgirus ő magát ?irattya,
Még c?ak madarat-is ő nem láthat vala.

Magában gondolá, hogy hegyre fel-menne,
Nagy ke?erves ?zemmel minden felé néze,
Magát az halálnak mindgyará?t ere?zte,
Azomban a' hegyek egyene?t erede.

Szintén kenyere-is már el-fogyott vala,
Egy kis pogácsája turbájában vala,
Éhséget

gyökérrel ő enyhíti vala,
Tellyes harmad napig el-fel jutott vala.

Drága nagy ?zép várat láta hegy-tetején
Kinél ?oha ?zebbet nem látott éltében:
Akará, hogy e' vár felé közel mennyen,
Egy ?zép leány jöve várból eleiben.

Mindgyárt meg-i?mére; hogy Árgirus volna,
A?z?zonyhoz a' leány mindgyárt futot vala,
Ihol jó Árgirus A?z?zonyom, azt mondgya
Melly ?zóra azt A?z?zony mindgyárt arczúl c?apta.

Vallyon s' ki hinné-el? mit hazud?z előttem,
C?ak álmodban láttad, azt inkább el-hittem
Más ?zolgálója-is ez hiren ki-futa,
Látá meg-i?mére, örömmel meg-tére.

A?z?zonyom ?zeretőd ihol jó, így ?zóla.
Anál-is ?zörnyebben A?z?zony arczúl c?apá

Ha szárnya volna-is, gond volna, jönnie.
Leányok kiálták, hogy bizony ő jönne.
Ő maga negyedízer kétséggel ki-méne,
Mihelyen meg-látá, ottan meg-i?mére,
Fáradtságát látá, rajta keferüle,
Ő fok bujdozásán meg-esik a' szíve.
Ki terjesztett kézzel nyakára borúla,
Nagy öröme miatt ugyan nem szólhatta,
Gyenge lágy ruháját könyvével áztattya,
De szíve fokára helyére meg-állá. (rágom.
Hogy érdemlettem ezt, mondá szép vi-
én édes szép Rósám, nagy szép Argirusom,
Kéiz vagyok már érted halált meg-kostol-
nom; (dékóm.
Ugyan-is nagy sokszor vólt immár szán-
Egy más szeretők közt melly szokott
l-enni,

Egyik a' másikkal nagy fokát beszéle:
De hogy senkinek már neheze ne lenne,
Csak rövid beszéddel minden ember értsé.

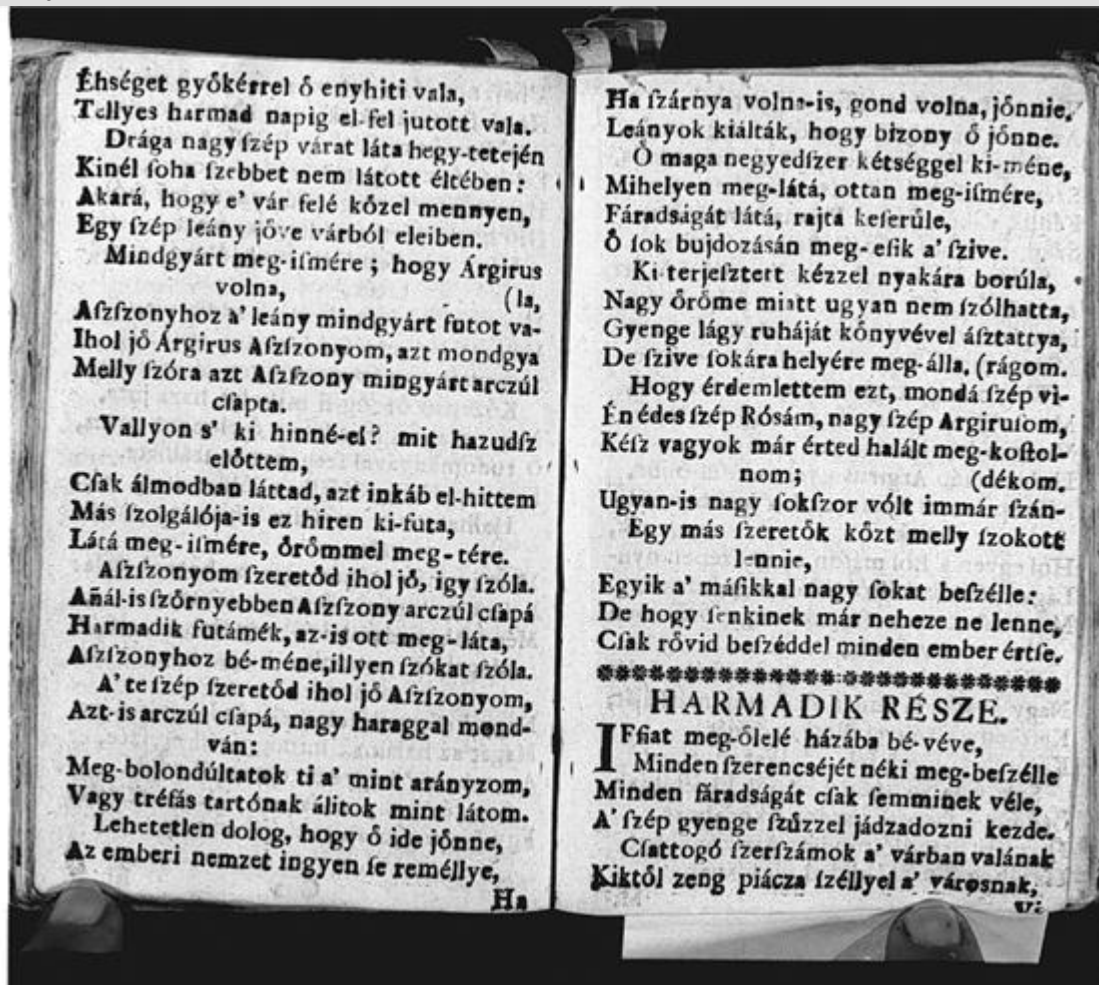
HARMADIK RÉSZÉ.

I Ffiat meg-ölelé házába bé-véve,
Minden szerencsáját néki meg-beszéle
Minden fáradtságát csak semminek véle,
A' szép gyenge szűzzel jádzadozni kezdé.
Csattogó szerzámok a' várban valának
Kiktől zeng piácza széllyel a' városnak,

Harmadik futámék, az is ott meg-láta
A?z?zonyhoz bé-méne, ilyen ?zókat ?zóla.

A' te ?zép ?zeretöd ihol jó A?z?zonyom,
Azt-is arczúl c?apá, nagy haraggal mondván:
Meg-bolondúltatok ti a' mint arányzom,
Vagy tréfás tartónak álitok mint látom.

Lehetetlen dolog, hogy ő ide jönné,
Az emberi nemzet ingyen ?e reméllye,
Ha

?zárnya volna-is, gond volna, jönnie.

Leányok kiálták, hogy bizony ő jönné.

Ő maga negyed?zer kétséggel ki-méne,
Mihelyen meg-látá, ottan meg-i?mére,
Fáradtságát látá, rajta ke?erüle,
Ő sok bujdozásán meg-e?ik a' ?zive.

Ki terje?ztett kézzel nyekára borúla,

Nagy öröme miatt ugyan nem ?zólhatta,
Gyenge lány ruháját könyvével á?ztattya,
De ?zive ?okára helyére meg-állta.

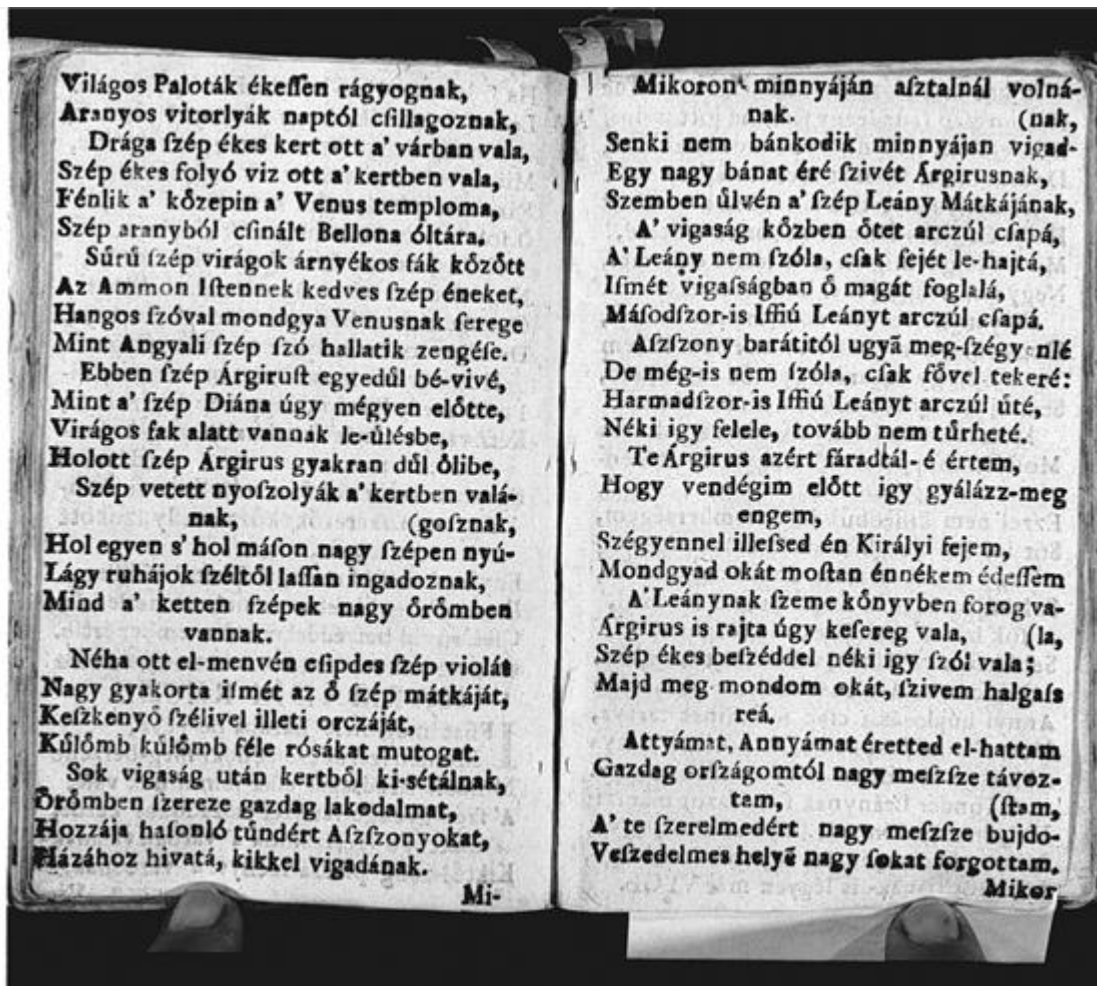
Hogy érdemlettem ezt, mondá ?zép virágom.
Én édes ?zép Rósám, nagy ?zép Argiru?om,
Ké?z vagyok már érted halált meg-ko?tolnom;
Ugyan-is nagy ?ok?zor volt immár ?zándékom.

Egy más ?zeretők közt melly ?zokott lennie,
Egyik a' má?ikkal nagy ?okat be?zélle:
De hogy ?enkinék már neheze ne lenne,
C?ak rövid be?zéddel minden ember ért?e.

HARMADIK RÉSZE

IFfiat meg-ölelé házába bé-véve,
Minden ?zerencsáját neki meg-be?zélle
Minden fáradtságát c?ak ?emminek véle,
A' ?zép gyenge ?züzzel jádzadozni kezde.

C?attogó ?zer?zámok a'várban valának
Kiktől zeng piácza ?zéllyel a' városnak,
Világos

Paloták éke?en rágyognak,

Aranyos vitorlyák naptól c?illagoznak,

Drága ?zép ékes kert ott a' várban vala,
Szép ékes folyó viz ott a' kertben vala,
Fénlik a' közepin a' Venus temploma,
Szép aranyból c?ínált Bellona óltára.

Sűrű ?zép virágok árnyékos fák között
Az Ammon I?tennek kedves ?zép éneket,
Hangos ?zóval mondgya Venusnak ?erege
Mint Angyali ?zép ?zó hallatik zengé?e.

Ebben ?zép Árgilu?t egyedül bé-vivé,
Mint a ?zép Diána úgy mégyen előtte,
Virágos fák alatt vannak le-ülésbe,
Holott ?zép Árgirus gyakran dül ölibe,

Szép vetett nyo?zolyák a' kertben valának
Hol egyen s' hol má?on nagy ?zépen nyúgo?znak,

Mikoron? minnyáján asztalnál volná-
nak. (nak,

Senki nem bánkodik minnyáján vigad-
Egy nagy bánat éré szívét Árgirusnak,
Szemben ülén a' szép Leány Mátkájának,

A' vigaság közben ötöt arczúl csapá,
A' Leány nem szólá, csak fejét le-hajtá,
Ísmét vigaságban ő magát foglalá,
Másodszor-is Iffiu Leányt arczúl csapá.

Aszfzony barátitól ugya meg-szégy-nlé
De még-is nem szólá, csak fővel tekeré:
Harmadszor-is Iffiu Leányt arczúl úté,
Néki így felele, tovább nem tűrheté.

Te Árgirus azért fáradtál-é értem,
Hogy vendégim előtt így gyálázz-meg
engem,

Szégyennel illelséd én Királyi fejem,
Mondgyad okát mostan énnékem édessem

A' Leánynak szeme könyvben forog va-
Árgirus is rajta úgy kesereg vala, (la,
Szép ékes beszéddel néki így szól vala;
Majd meg mondom okát, szívem halgals
reá.

Attyámat, Annyámat éretted el-hattam
Gazdag országomtól nagy mefszfe távoz-
tam, (stam,

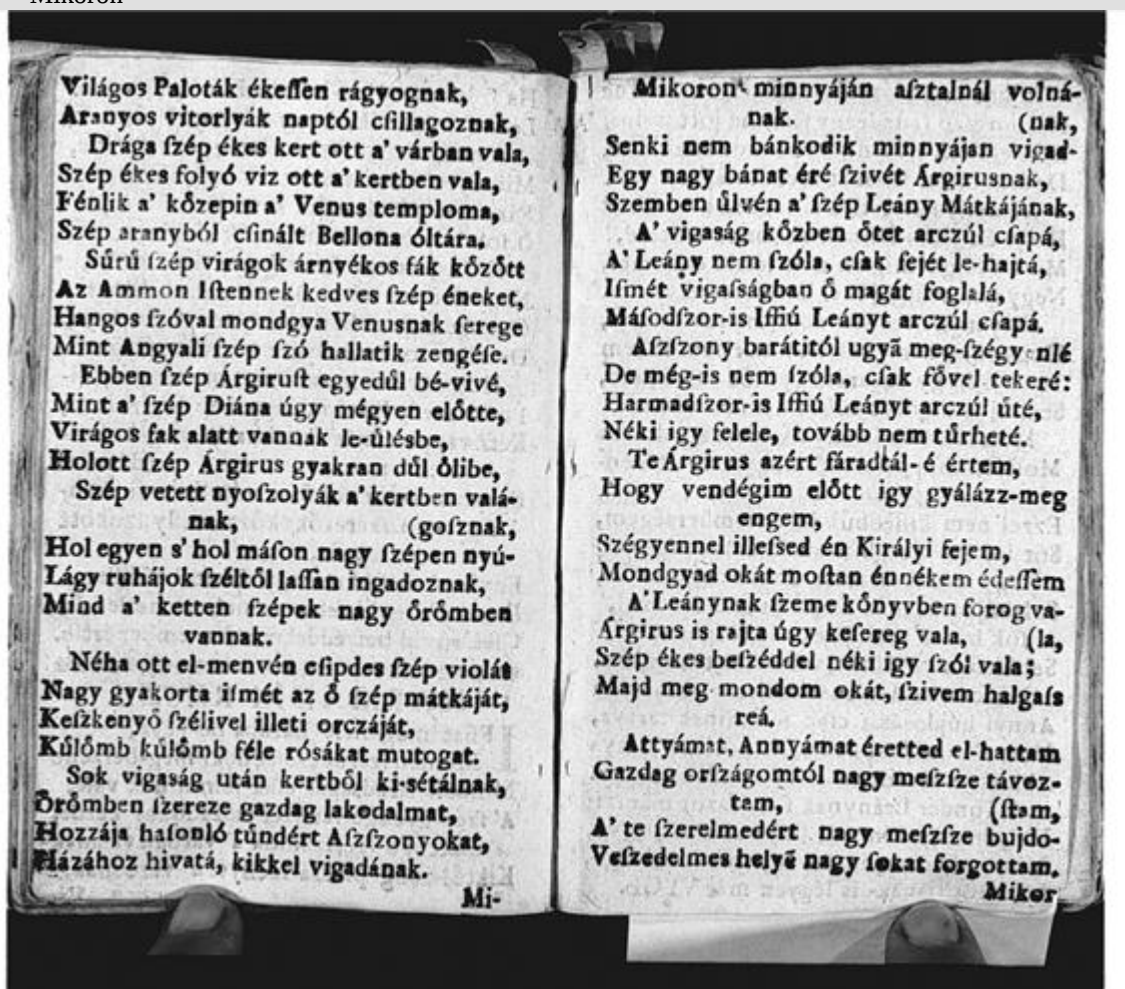
A' te szerelmedért nagy mefszfe bujdo-
Veszedelmes helyé nagy sokat forgottam.
Mikor

Lágy ruhájok ?zélől la??an ingadoznak,
Mind a' ketten ?zépek nagy örömbenvannak.

Néha ott el-menvén c?ipdes ?zép violát
Nagy gyakorta i?mét az ő ?zép mátkáját,
Ke?zkenyő ?zélivel illeti orcáját,
Külömb külömb féle rósákat mutogat.

Sok vigaság után kertből ki-sétálnak,
Örömben ?zereze gazdag lakodalmat,
Hozzája ha?onló tündért A?z?zonyokat,
Házához hivatá, kikkel vigadának.

Mikoron

minnyáján a?ztalnál volnának.

Senki nem bánkodik minnyáján vigadnak,
Egy nagy bánat éré ?zívét Árgirusnak,
Szemben ülven a' ?zép Leány Mátkájának,

A' vigaság közben ötet arczúl c?apá,

A' Leány nem ?zóla, c?ak fejét le-hajtá,
I?mét víga?ságban ő magát foglalá,
Má?od?zor-is Iffiú Leányt arczúl c?apá.

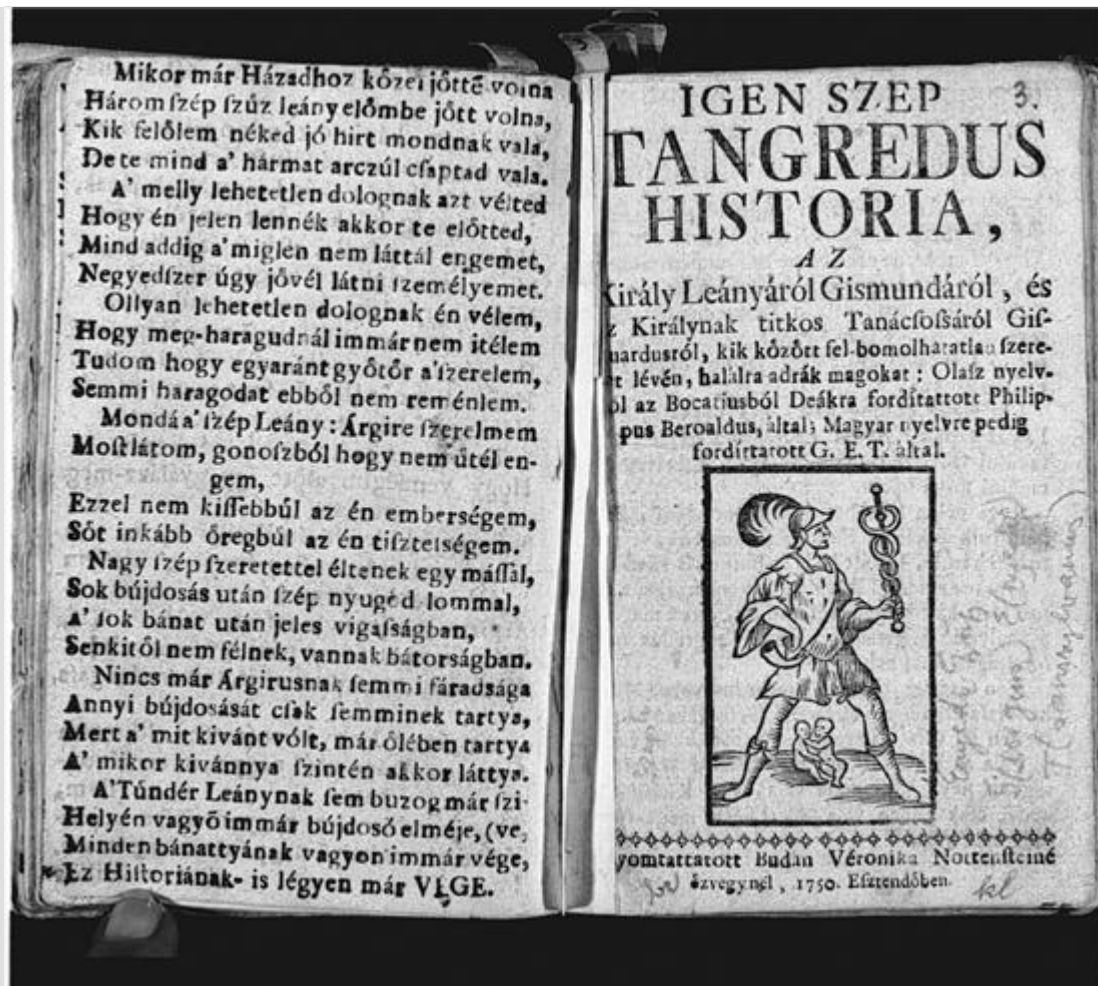
A?z?zony barátitól ugya meg-?zégyenlé
De még-is nem ?zóla, c?ak fővel tekeré:
Harmad?zor-is Iffiú Leányt arczúl üté,
Néki így felele, tovább nem tűrheté.

Te Árgirus azért fáradtál-é értem,
Hogy vendégim előtt így gyálázz-meg engem,
Szégyennel ille?sed én Királyi fejem,
Mondgyad okát mo?tan énnékem éde??em

A' Leánynak ?zeme könyvben forog vala,
Árgirus is rajta úgy ke?ereg vala,
Szép ékes be?zéddel néki így ?zól vala;
Majd meg mondom okát, ?zivem halga?s reá.

Attyámat, Annyámat éretted el-hattam
Gazdag or?zágomtól nagy me?z?ze távoztam,
A' te ?zerelmedért nagy me?z?ze bujdo?tam,
Ve?zedelmes helye nagy ?okat forgottam.

Mikor

már

Házához közel jötté volna

Három ?zép ?zúz leány előmbe jött volna,
 Kik felőlem néked jó hirt mondanak vala,
 De te mind a' hármát arczúl c?aptad vala.

A' melly lehetetlen dolognak azt vélted
 Hogy én jelen lennék akkor te előtted,
 Mind addig a' miglen nem láttál engemet,
 Negyed?zer úgy jövőél látni ?zemélyemet.

Ollyan lehetetlen dolognak én vélem,
 Hogy meg-haragudnál immár nem itélem
 Tudom hogy egyaránt gyötör a' ?zerelem,
 Semmi haragodat ebből nem reménlem.

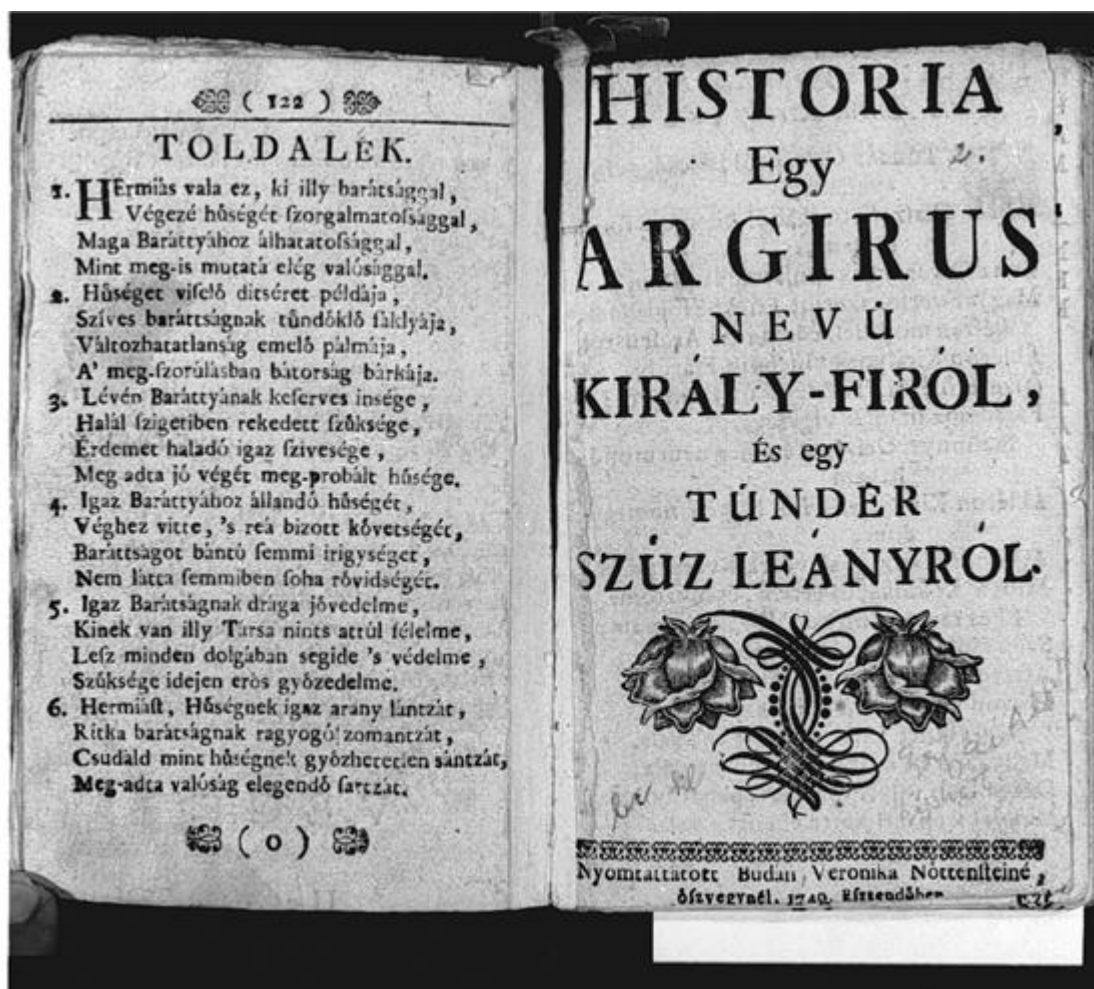
Mondá a' ?zép Leány: Árgire ?zerelmem
 Mo?t látom, gono?zból hogy nem ütél engem,
 Ezzel nem ki??ebbül az én emberségem,
 Sőt inkább öregbül az én ti?zte?ségem.

Nagy ?zép ?zeretettel éltenek egy má??al,
Sok bújdósás után ?zép nyugod lommál,
A' ?ok bánat után jeles viga?ságban,
Senkitől nem félnek, vannak bátorságban.

Nincs már Árgirusnak ?emmi fáradsága
Annyi bújdósását c?ak ?emminek tartya,
Mert a' mit kívánt vólt, már ölében tartya
A' mikor kívánnya ?zintén akkor látya.

A' Tündér Leánynak ?em buzog már ?zive,
Helyén vagyó immár bújdósó elméje,
Minden bánattyának vagyó immár vége,
Ez Hi?toriának-is légyen már VÉGE.

5. BUDA, 1763

HISTORIA Egy ÁRGIRUS NEVÜ KIRÁLY-FIRÓL, És egy TÜNDÉR SZÜZ-LEÁNYRÓL.

Nótája: Olly búval bánattal a' Aeneas Király; 's a' t.

A 'Tündér-Országáról bőséggel olva-?tam,
Ola?z krónikából kit meg-fordí-tottam,
És a' Olvasóknak, mulatságul adtam,
Magyar Versek ?zerint Énekben foglaltam.

Lé?zen mo?t be?zédem, iffjú Árgirusról,
Ákléton Királynak kisebbik Fiáról,
Ő Szeretőjéről, Tündér Szűz Leányról:
Fáradtsága után, ő vigaságáról.

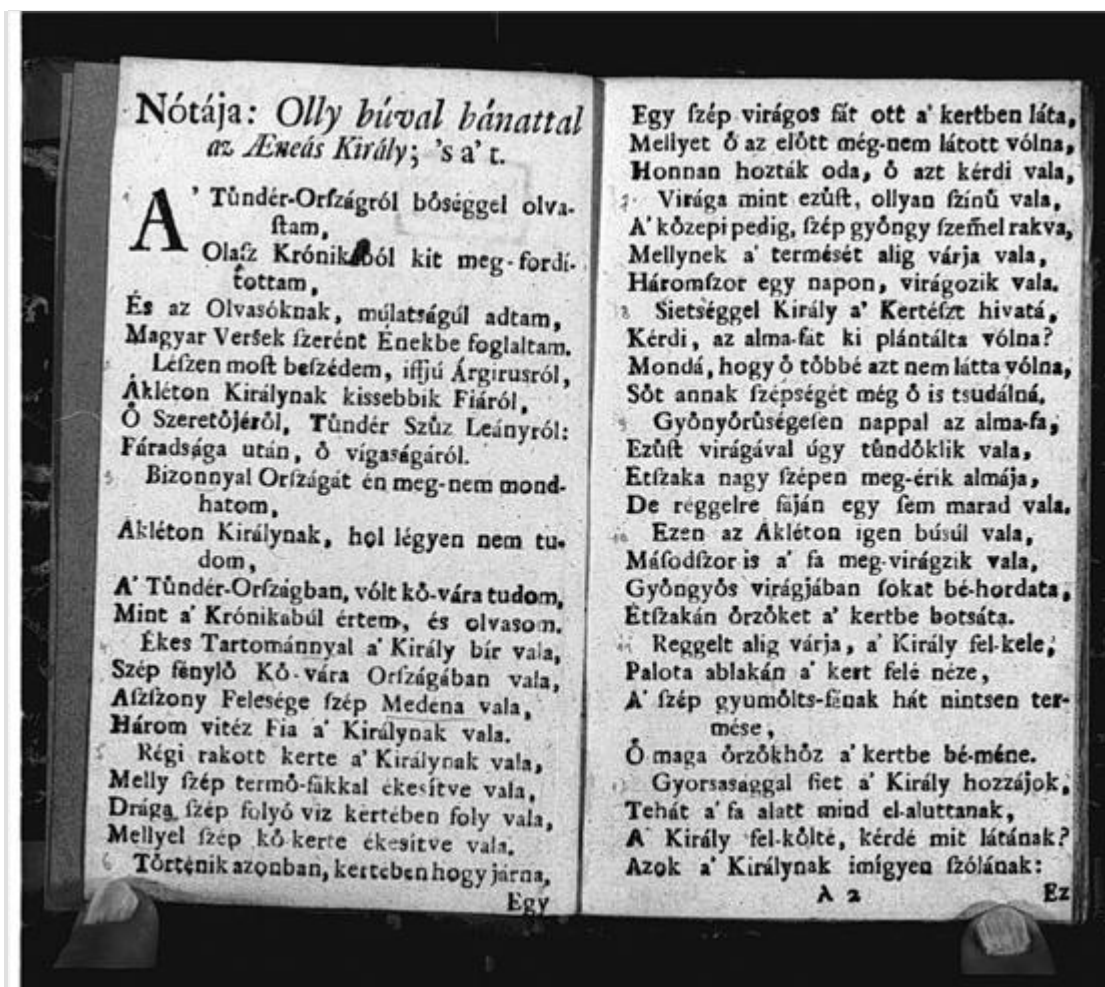
Bizonynal Or?zágát én meg-nem mond-hatom,
Ákléton Királynak, hol légyen nem tu-dom,
A' Tündér Országban, vólt kő-vára, tudom,
Mint a' Krónikából értem, és olvasom.

Ékes Tartománnyal a' Király bír vala,
Szép fénylő Kő vára Or?zágában vala,
A?z?zony Felesége ?zép Medana vala,
Három vitéz Fia a' Királynak vala.

Régi rakott kerte a' Királynak vala,
Melly ?zép termő-fákkal ékesítve vala,
Drága ?zép folyó viz kertében foly vala,
Mellyel ?zép kő kerte ékesítve vala.

Történék azonban, kertében hogy járna,¹
Egy

¹Az első oldálnak itt van vége.

Egy

?zép virágos fát ott a' kertben láta,
Mellyet ő ezelőtt még-nem látott volna,
Honnan hozták oda, ő azt kérdi vala.

Virága mint ezü?t, olyan ?zínű vala,
A' közepi pedig, ?zép gyöngy ?zemmel rakva,
Mellynek a' termését alig várja vala,
Három?zor egy napon, virágozik vala,

Sietséggel Király a' Kerté?zt hivatá,
Kérdi, az alma-fát ki plántálta volna?
Mondá, hogy ő többé azt nem látta volna,
Sőt annak ?zépségét még ő is tsudálná.

Gyönyörúsége?en nappal az alma-fa
Ezü?t virágával úgy tündöklük vala,
Éjszaka nagy ?zépen meg-érik almája,
De reggelre fáján egy ?em marad vala.

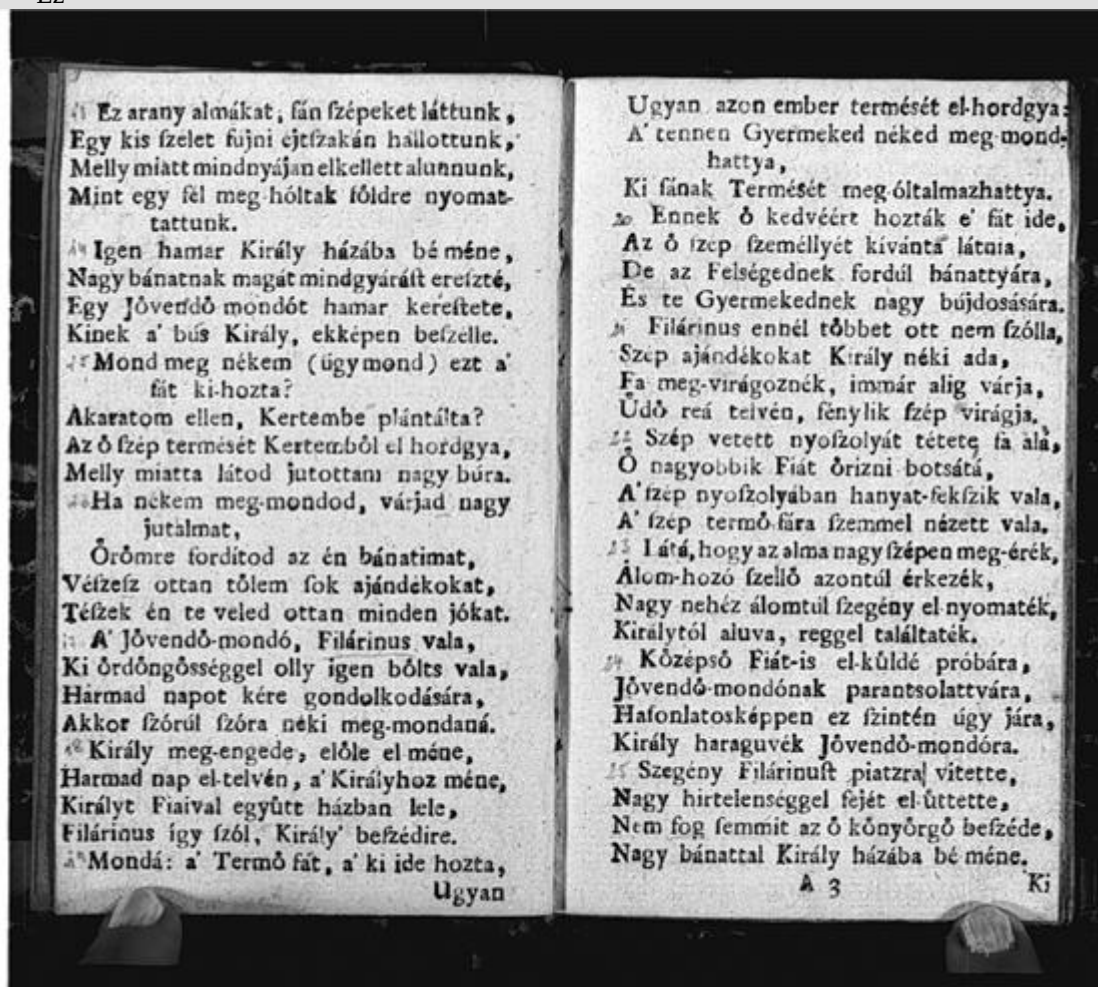
Ezen az Ákléton igen búsul vala,

Má'od?zor is a' fa meg-virágzik vala,
Gyöngyös virágjában ?okat bé-hordata,
Ét?zszakán őrzőket a' kertben botsáta.

Reggelt alig várja, a' Király fel-kele,
Palota ablakán a' kert felé néze,
A' ?zép gyümölts-fának hát nintsen ter-mése,
Ő maga őrzőkhöz a' kertbe bé-méne.

Gyorsasággal ?iet a' Király hozzájok,
Tehát a' fa alatt mind el-aluttnak,
A' Király fel-költé, kérdé, mit látának?
Azok a' Királynak imígyen ?zólának:²

Ez

"Ez

arany aranyalmákat, fán ?zépeket láttunk,
Egy kis ?zelet fűjni éj?zakán hallottunk,
Melly miatt mindnyájan elkellett alunnunk,
Mint egy fél meg-hóltak földre nyomat-tattunk.

²A második oldalnak itt van vége.

Igen hamar Király házában bé méne,
Nagy bánatnak magát mindgyára?t ere?zté,
Egy Jövendő mondót hamar kere?tete,
Kinek a' bús Király, ekképpen be?zéle.

Mondd meg nekem (úgymond), ezt a' fát ki-hozta?
Akaratom ellen, Kertemben plántálta?
Az ő ?zép termését Kertemből el hordgya,
Melly miatta látod jutottam nagy búra.

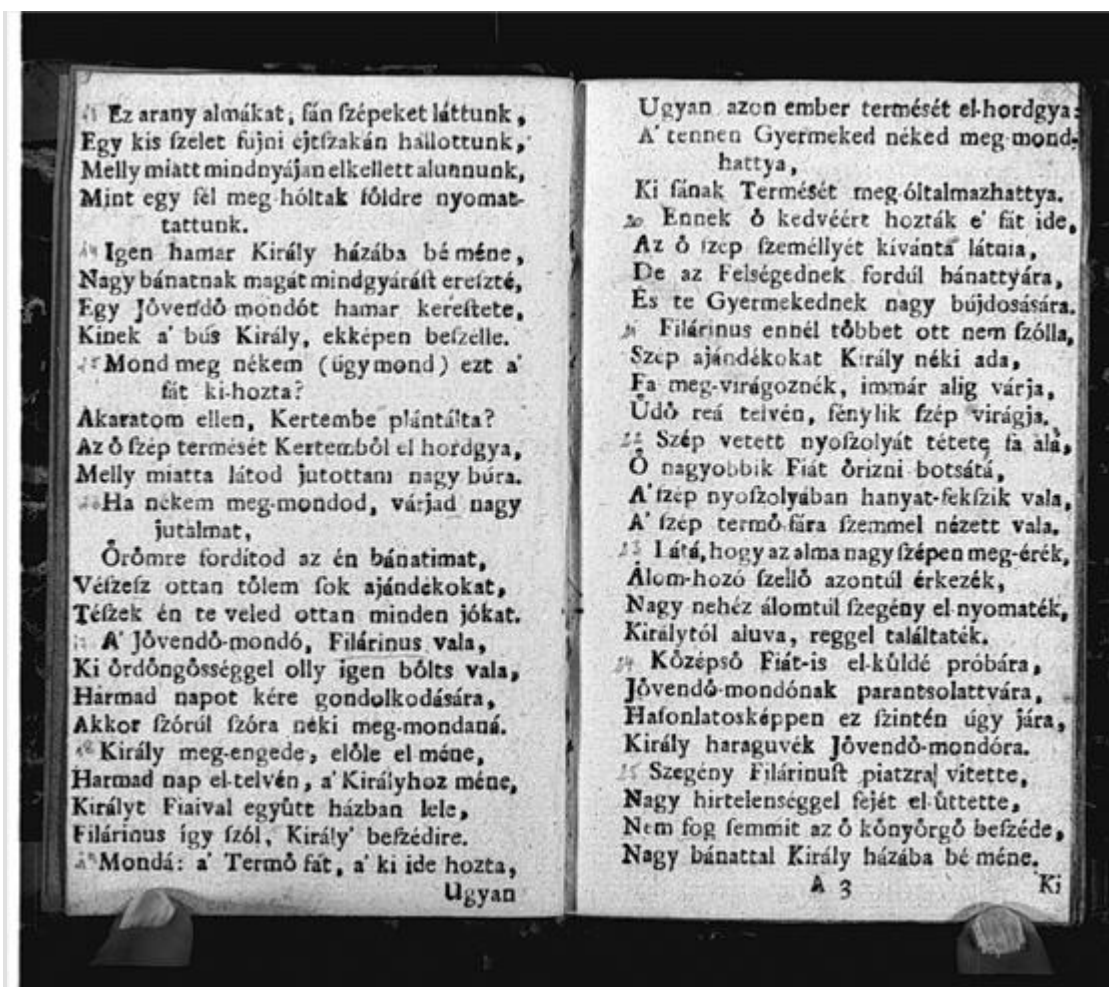
Ha nekem meg-mondod, várjad nagy jutalmat,
Örömré fordítod az én bánatimat,
Vé?ze?z ottan tőlem ?ok ajándékokat,
Té?zek én te veled ottan minden jókat.

A' Jövendő-mondó, Filárinus vala,
Ki ördögösséggel olly igen bölts vala,
Harmad napot kére gondolkodására,
Akkor ?zórúl ?zóra néki meg-mondaná.

Király meg-engede, előle el-méne,
Harmad nap el-telvén, a' Királyhoz méne,
Királyt Fiaival együtt házban lele,
Filárinus így ?zól, Király' be?zédire.

Mondá: a' Termő fát, a'ki ide hozta,³
Ugyan

³A harmadik oldalnak itt van vége.

Ugyan azon ember termését elhordgya:

A' tennen Gyermeked néked meg-mond-hattya,
Ki fának Termését meg őltalmazhattya.

Ennek ő kedvéért hozták e' fát ide,
Az ő ?zép ?zemélyét kívánta látnia,
De ez Felségednek fordul bánattyára,
És te Gyermekednek nagy bújdosására.

Filárinus ennél többet ott nem ?zólla,
Szép ajándékokat Király néki ada,
Fa meg-virágoznék, immár alig várja,
Üdö reá telvén fénylik ?zép virágja.

Szép vetett nyo?zolyát tétete fa alá,
Ő nagyobbik Fiát őrizni botsátá,
A' ?zép nyo?zolyában hanyat-fek?zik vala,
A' ?zép termő-fára ?zemmel nézett vala.

Látá, hogy az alma nagy ?zépen meg-érék,

Ugyan azon ember termését elhordgya:
A' tennen Gyermeked néked meg-mond-hattya,
Ki fának Termését meg őltalmazhattya.
Ennek ő kedvéért hozták e' fát ide,
Az ő ?zép ?zemélyét kívánta látnia,
De az Felségednek fordul bánattyára,
És te Gyermekednek nagy bújdosására.
Filárinus ennél többet ott nem szólla,
Szép ajándékokat Király néki ada,
Fa meg-virágoznék, immár alig várja,
Üdö reá telvén, fénylik szép virágja.
Szép vetett nyofzolyát tétete fa alá,
Ő nagyobbik Fiát őrizni botsátá,
A' szép nyofzolyában hanyat-fekszik vala,
A' szép termő-fára szemmel nézett vala.
Látá, hogy az alma nagy szépen meg-érék,
Álom-hozó szellő azontúl érkezék,
Nagy nehéz álomtúl szegény el nyomaték,
Királytól aluva, reggel találtaték.
Középső Fiát-is el-küldé próbára,
Jövendő-mondónak parantsolattvára,
Hasonlatosképpen ez szintén úgy jára,
Király haraguvék Jövendő-mondóra.
Szegény Filárinust piatzra vitette,
Nagy hirtelenséggel fejét el-űttette,
Nem fog semmit az ő könyörgő beszéde,
Nagy bánattal Király házába bé méne.

A 3

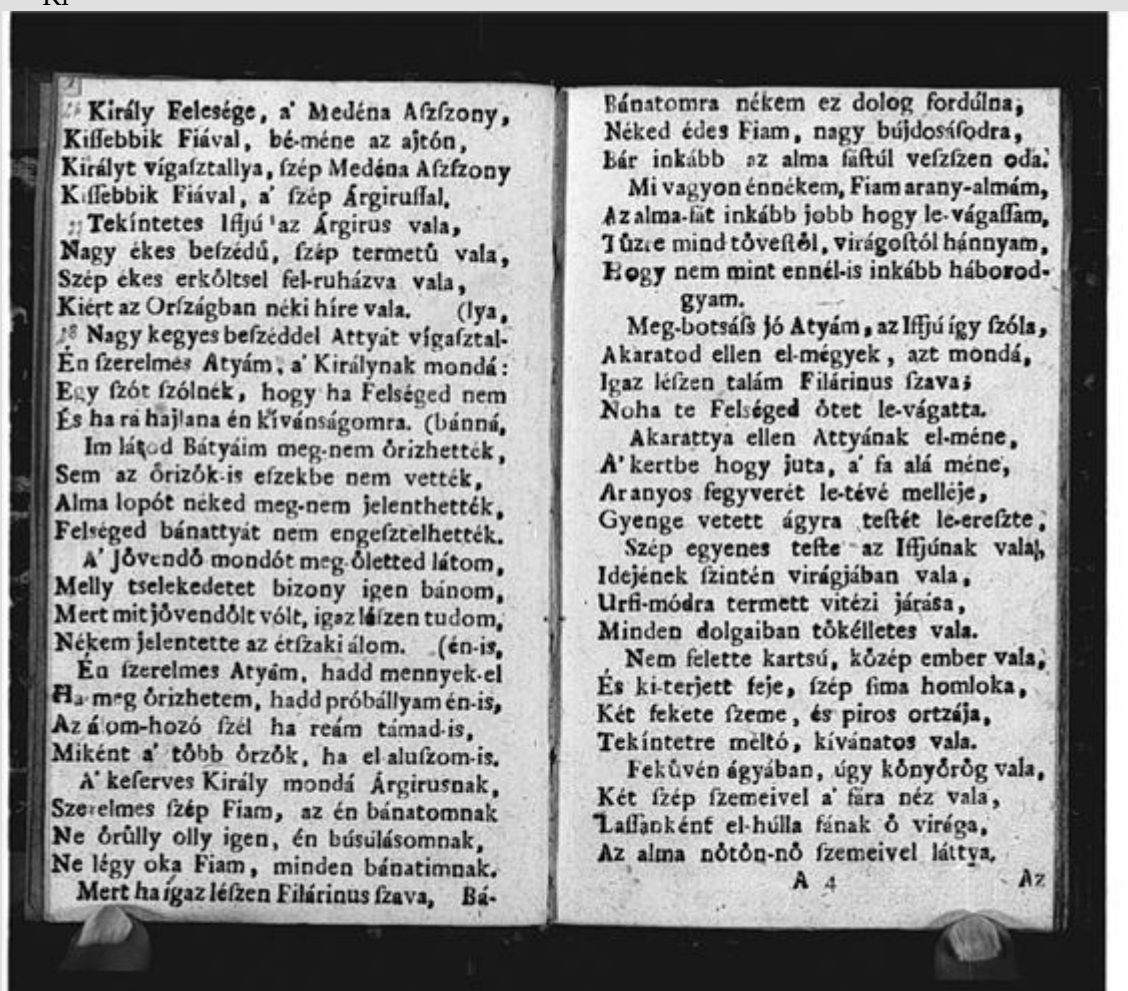
Ki

Álom-hozó ?zellő azontúl érkezék,
Nagy nehéz álmotúl ?zegény el-nyomaték,
Királytól aluva, reggel találtaték.

Középső Fiát-is el-küldé próbára,
Jövendő-mondónak parantsolattvára,
Ha?onlatosképpen ez ?zintén úgy jára,
Király haraguvék Jövendő-mondóra.

Szegény Filárinu?t piatzral vitette,
Nagy hirtelenséggel fejét el-üttette,
Nem fog ?emmit az ő könyörgő be?zéde,
Nagy bánattal Király házába bé-méne.⁴

Ki

Király Felesége, a' Medéna A?z?zony,
Ki??ebbbik Fiával, bé-méne az ajtón,
Királyt viga?ztallya, ?zép Medéna A?z?zony,
Ki??ebbbik Fiával, a' ?zép Árgirus??al.

⁴A negyedik oldalnak itt van vége.

Tekintetes Iffjú az Árgirus vala,
Nagy ékes be?zédü, ?zép termetü vala,
Szép ékes erköltsel fel-ruházva vala,
Kiért az Or?zágban néki híre vala. (Iya,

Nagy kegyes be?zéddel Attyát víga?ztal-
Én ?zerelmes Atyám, a' Királynak mondá:
Egy ?zót ?zólnék, hogy ha Felséged nem
És ha rá hajlana én kívánságomra. (bánná,

Im látod Bátyáim meg-nem őrizhették,
Sem az őrizők-is e?zekbe nem vették,
Alma lopót néked meg-nem jelenthették,
Felséget bánattyát nem enge?ztelhették.

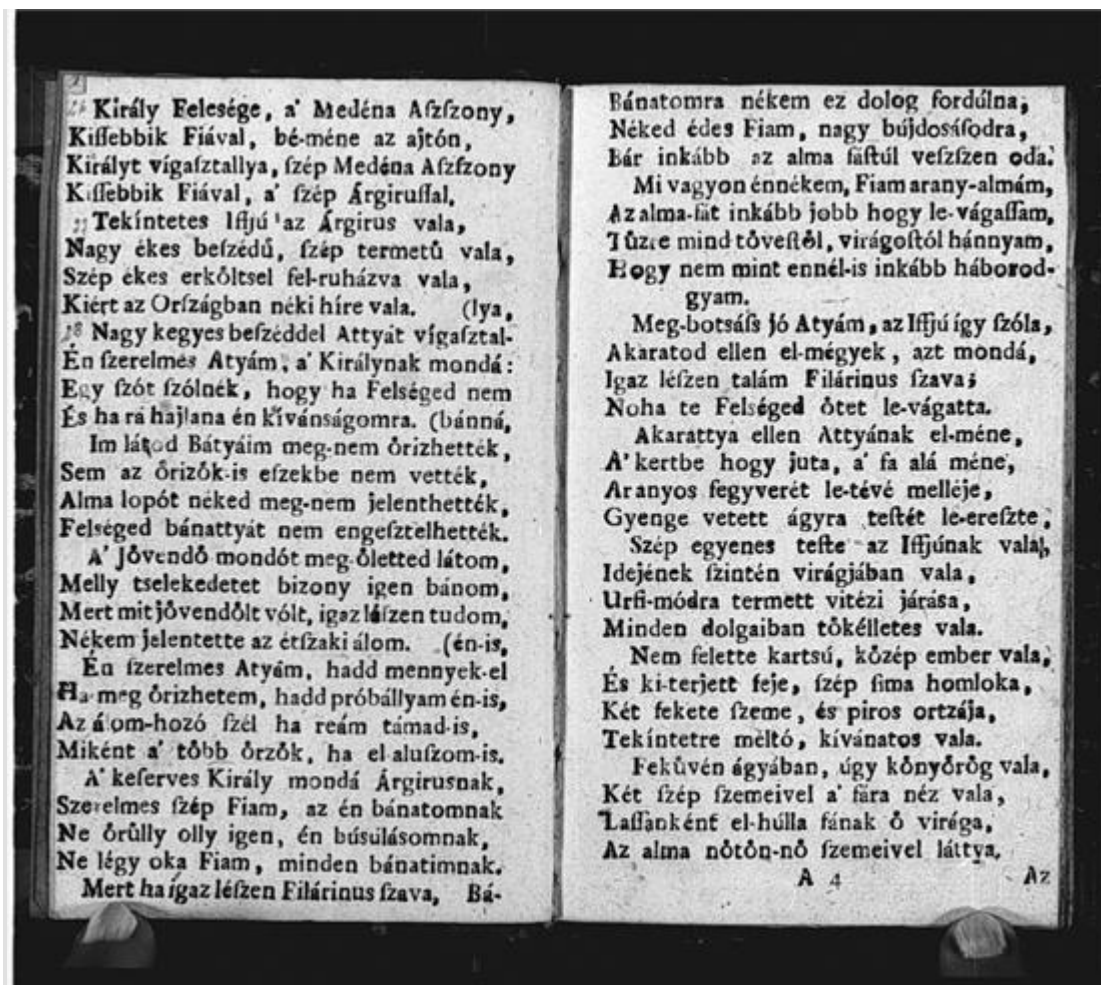
A' Jövendő-mondót meg-öletted látom,
Melly tselekedetet bizony igen bánom,
Mert mit jövendőlt vólt, igazlé?zen tudom,
Nékem jelentette ez ét?zaki álom. (én-is,

Én ?zerelmes Atyám, hadd mennek-el
Ha meg őrizhetem, hadd próbáljam én-is,
Az álom-hozó ?zél ha reám támad-is,
Miként a' több őrzők, ha el-alu?zom-is.

A' keserves Király mondá Árgirusnak,
Szerelmes ?zép Fiam, az én bánatomnak
Ne örülly olly igen, én búsulásomnak,
Ne légy oka Fiam, minden bánatimnak.

Mert ha igaz lé?zen Filárinus ?zava,⁵
Bá-

⁵Az ötödik oldalnak itt van vége.

Bánatomra nékem ez dolog fordúlna,
Néked, édes Fiam, nagy bújdosá?odra,
Bár inkább az alma fát?úl ve?z?zen oda.

Mi vagyon énnékem, Fiam arany-almám,
Az alma-fát inkább jobb hogy le-vága??am,
Tűzre mind töve?től, virágo?tól hánnyam,
Hogy nem mint ennél-is inkább háborod-gyam.

Meg-botsáts jó Atyám, az Iffjú így ?zóla,
Akaratod ellen el-mégyek, azt mondá,
Igaz lé?zen talám Filárinus ?zava;
Noha te Felséged ötet le-vágatta.

Akarattya ellen Attyának el-méne,
A' kertbe hogy juta, a' fa alá méne,
Aranyas fegyverét le-tevé melléje,
Gyenge vetett ágyra te?tét le-ere?zte.

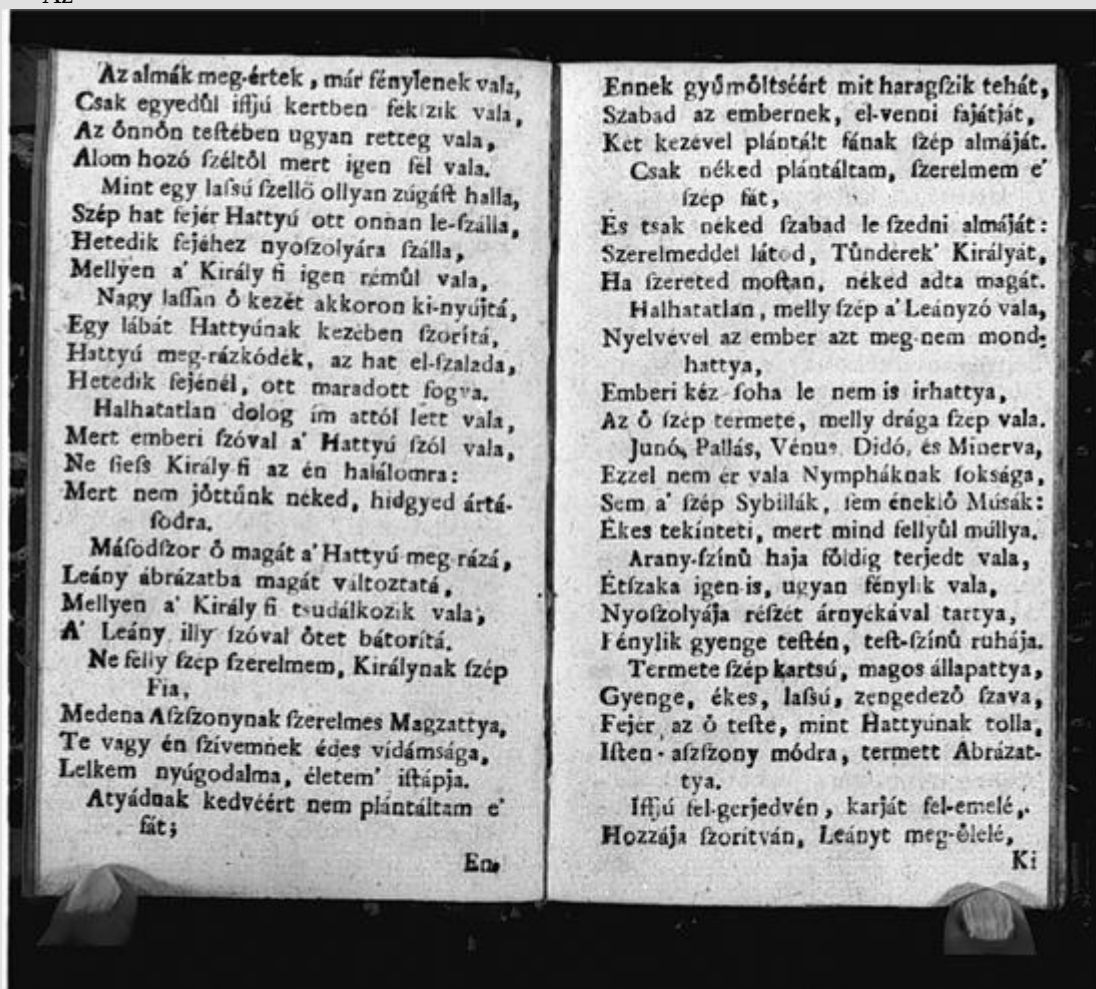
Szép egyenes te?te az Iffjúnak vala,

Idejének ?zintén virágjában vala,
Urfi-módra termett vitézi járása,
Minden dolgaiban tökéletes vala.

Nem felette kartsú, közép ember vala,
És ki-terjett feje, ?zép ?ima homloka,
Két fekete ?zeme, és piros ortzája,
Tekintetre méltó, kívánatos vala.

Feküvén ágyában, úgy könyörög vala,
Két ?zép ?zemeivel a' fára néz vala,
La??anként el-húlla fának ő virága,
Az alma nőtön-nő ?zemeivel láttya.⁶

Az

Az

almák meg-értek, már fénylenek vala,
Csak egyedül ifjú kertben fek?zik vala,
Az önnön te?tében ugyan retteg vala,
Álom hozó ?zél?től mert igen fél vala.

⁶A hatodik oldalnak itt van vége.

Mint egy la?sú ?zellő, olyan zúgá?t halla,
Szép hat fejr Hattyú ott onnan le-?zálla,
Hetedik fejéhez nyo?zolyára ?zálla,
Mellyen a' Király fi igen rémul vala.

Nagy la??an ő kezét akkoron ki-nyújtá,
Egy lábát Hattyúnak kezében ?zorítá,
Hattyú meg-rázkódék, az hat el-?zalada,
Hetedik fejénél, ott maradott fogva.

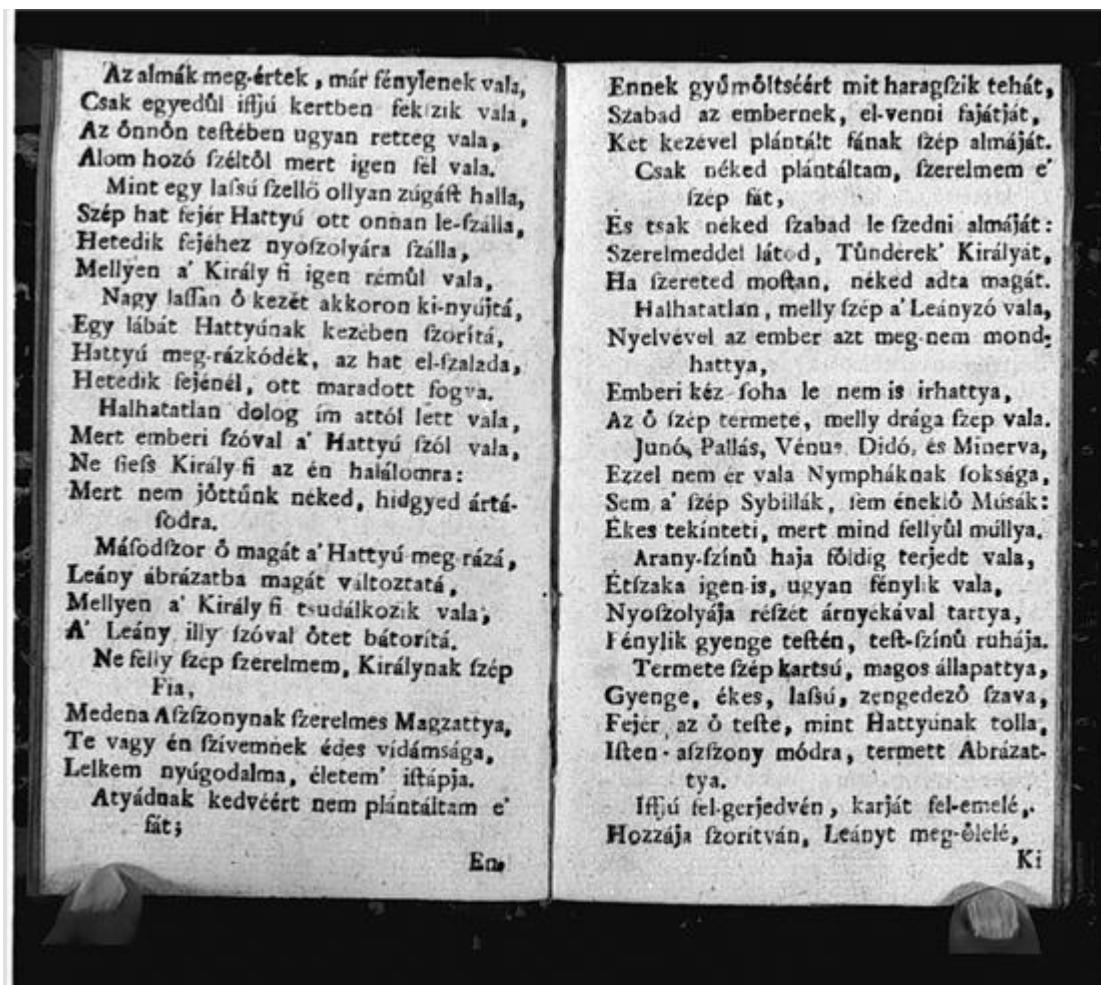
Hallhatatlan dolog im attól lett vala,
Mert emberi ?zóval a' Hattyú ?zól vala:
Ne ?ie?s Király-fi az én halálomra:
Mert nem jöttünk néked, hidgyed, ártá-?odra

Má?od?zor ő magát a' Hattyú-meg-rázá,
Leány ábrázatba magát változtatá,
Mellyen a' Király fi tsudálkozik vala,
A' Leány illy ?zóval ötet bátorítá.

Ne félyly ?zép ?zerelmem, Királynak ?zép Fia,
Medena A?z?zonynak ?zerelmes Magzattya,
Te vagy én ?zívemnek édes vídámsága,
Lelkem nyúgodalma, életem i?tápja.

Atyádnak kedvéért nem plántáltam e' fát;⁷
En

⁷A hetedik oldalnak itt van vége.

Ennek gyümölcseért mit haragzik tehát,
Szabad az embernek, el-venni fáját,
Két kezével plántált fának szép almáját.

Csak néked plántáltam, szerelmem e' szép fát,
És csak néked szabad le szedni almáját:
Szerelmeddel látod, Tündérek' Királyát,
Ha szereted mostan, néked adta magát.

Hallhatatlan, mely szép a' Leányzó vala,
Nyelvével az ember azt meg-nem mondhattya,
Emberi kéz soha le nem is írhattya,
Az ő szép termétét, mely drága szép vala.

Junó, Pallás, Vénus, Didó, és Minerva
Ezzel nem ér vala Nympháknak foksága,
Sem a' szép Sybillák, sem éneklő Músák:
Ékes tekinteti, mert mind fellyül múltya,

Arany-zínű haja földig terjedt vala,

Ennek gyümölcseért mit haragzik tehát,
Szabad az embernek, el-venni fáját,
Két kezével plántált fának szép almáját.
Csak néked plántáltam, szerelmem e'
szép fát,

És csak néked szabad le szedni almáját:
Szerelmeddel látod, Tündérek' Királyát,
Ha szereted mostan, néked adta magát.

Hallhatatlan, mely szép a' Leányzó vala,
Nyelvével az ember azt meg-nem mond-
hattya,

Emberi kéz soha le nem is írhattya,
Az ő szép termete, mely drága szép vala.

Junó, Pallás, Vénus, Didó, és Minerva,
Ezzel nem ér vala Nympháknak foksága,
Sem a' szép Sybillák, sem éneklő Músák:
Ékes tekinteti, mert mind fellyül múltya.

Arany-zínű haja földig terjedt vala,
Étfaka igen is, ugyan fénylik vala,
Nyoszfolyája részét árnyékával tartya,
Fénylik gyenge testén, test-zínű ruhája.

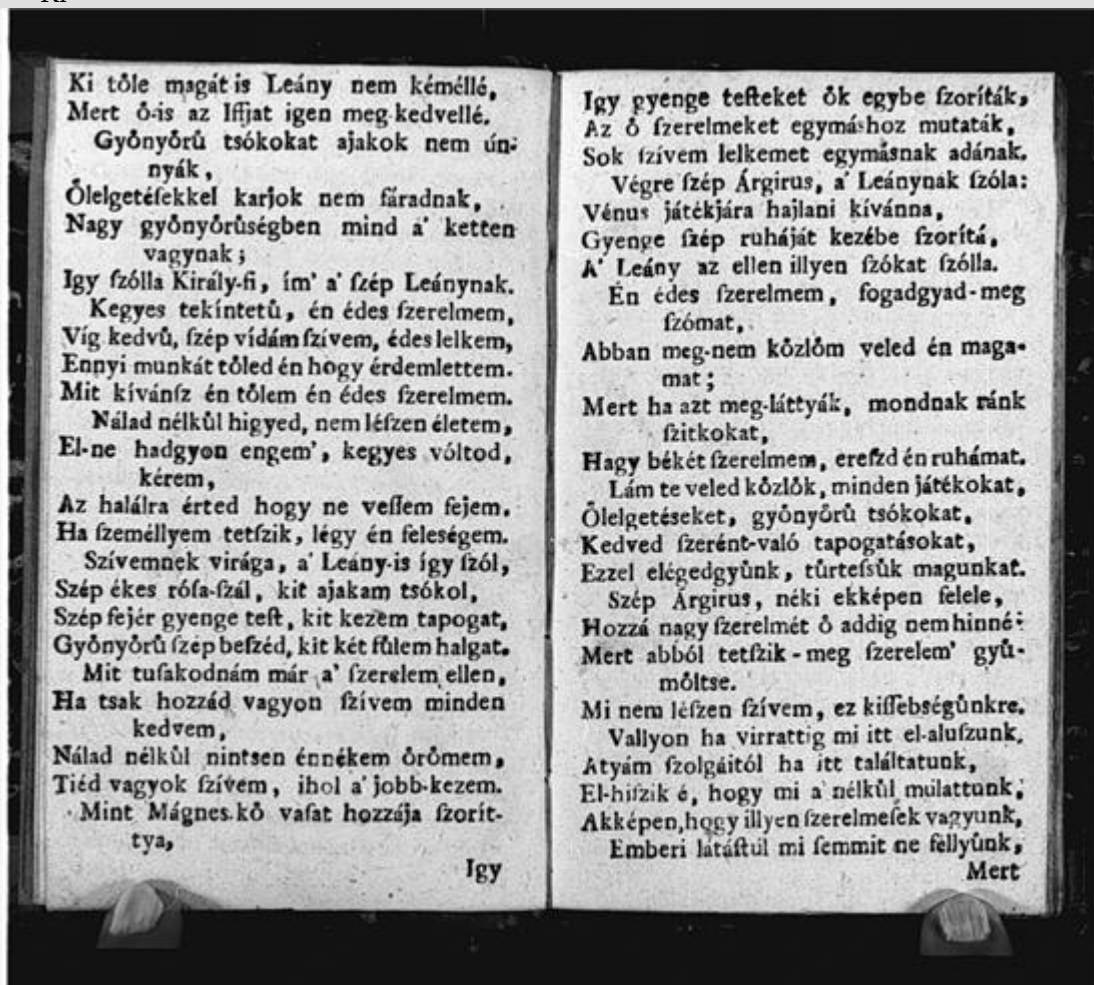
Termete szép kartsú, magos állapattya,
Gyenge, ékes, lafú, zengedező szava,
Fejér, az ő teste, mint Hattyúnak tolla,
Isten-afszony módra, termett Abrázat-
tya.

Iffjú fel-gerjedvén, karját fel-emelé,
Hozzája szorítván, Leányt meg-ölelé,
Ki

Ét?zaka igen-is, ugyan fénylik vala,
 Nyo?zolyája ré?zét árnyékával tartya,
 Fénylik gyenge te?tén, te?t-?zínű ruhája.

Termete ?zép kartsú, magos állapattya,
 Gyenge, ékes, la?sú, zengedező ?zava.
 Fejér, az ő te?te, mint Hattyúnak tolla,
 Isten-a?z?zony módra, termett Ábrázat-tya,

Iffjú fel-gerjedvén, karját fel-emelé,
 Hozzája ?zorítván, Leányt meg-ölelé,⁸
 Ki

tőle magát is Leány nem kémellé,
 Mert ő-is az Iffjat igen meg-kedvellé.

Gyönyörű tsókokat ajakok nem ún-nyák,
 Ölelgeté?ekkel karjok nem fáradnak,
 Nagy gyönyörűségben mind a' ketten vagynak,
 Így ?zólla Király-fi, im' a' ?zép Leánynak:

⁸A nyolcadik oldalnak itt van vége.

Kegyes tekintetű, én édes ?zerelmem,
Víg kedvű, ?zép vidám szívem, édes lellem,
Ennyi munkát tőled én hogy érdemlettem?
Mit kíván?z én tőlem én édes ?zerelmem?

Nálad nélkül higgyed, nem lé?zen életem,
El-ne hadgyon engem', kegyes vóltod, kérem,
Az halálra érted hogy ne ve??em fejem,
Ha ?zeméllyem tet?zik, légy én feleségem.

Szívemnek virága, a' Leány-is így szól,
Szép ékes ró?a-?zál, kit ajakam tsókol,
Szép fejér gyenge te?t, kit kezem tapogat,
Gyönyörű ?zép be?zéd, kit két fülem halgat,

Mit tu?akodnám már a' ?zerelem ellen,
Ha tsak hozzád vagyon ?zívem minden kedvem,
Nálad nélkül nintsen énnékem örömem,
Tied vagyok ?zívem, ihon a' jobb-kezem.

Mint mágnes-kő va?at hozzája ?zorít-tya,⁹
Így

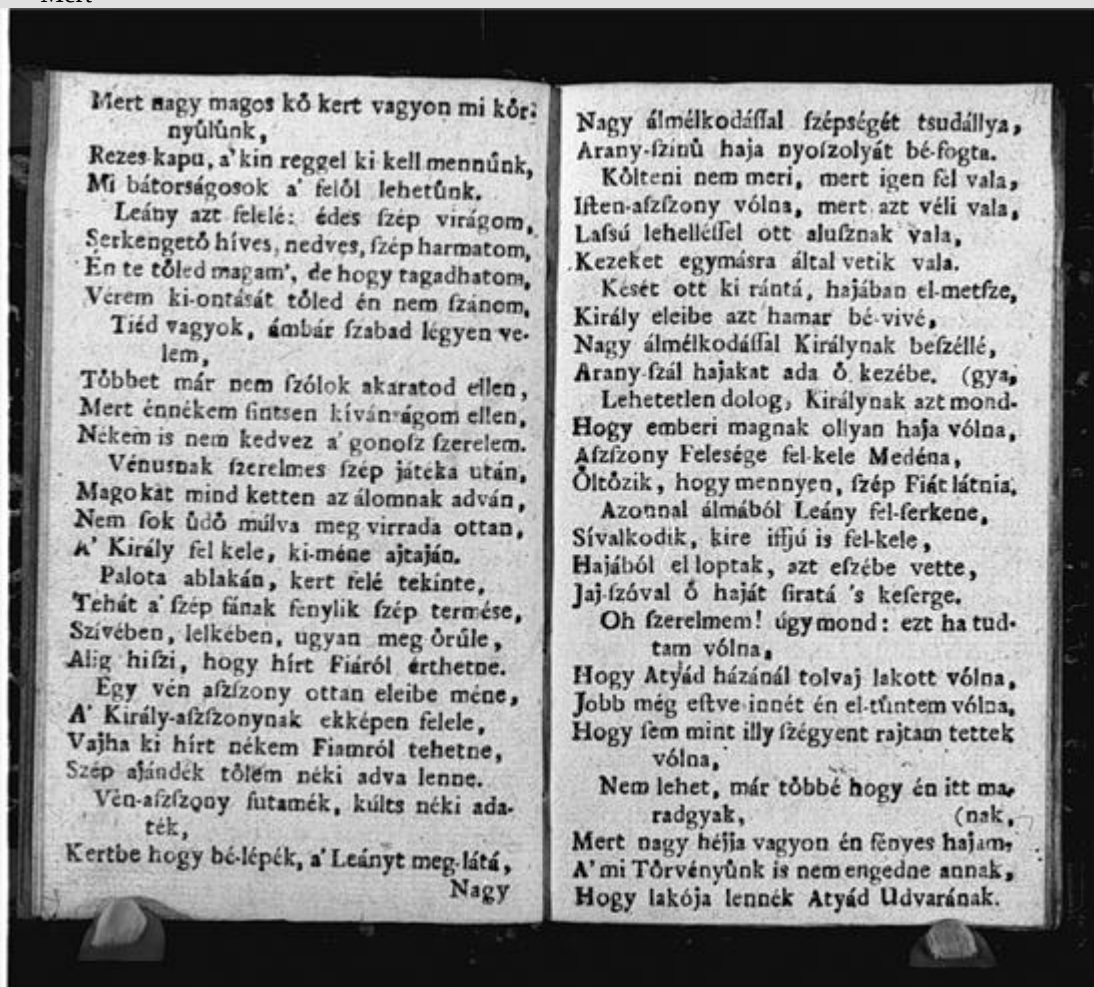
⁹A kilencedik oldalnak itt van vége.

Szép Árgirus, néki ekképpen felele,

Hozzá nagy ?zerelmét ő addig nem hinné:
Mert abból tet?zik-meg ?zerelem' gyü-möltse.
Mi nem lé?zen ?zívem, ez ki??ebbségünkre.

Vallyon ha virrattig mi itt el-alu?zunk,
Atyám ?zolgáitól ha itt találtatunk,
El-hi?zik é, hogy mi a' nélkül múltatunk,
Akképpen, hogy ilyen ?zerelme?ek vagyunk,

Emberi látá?túl mi ?emmit ne féllünk,¹⁰
Mert

Mert

nagy magos kő kert vagyon mi kör-nyúlunk,
Rezes kapu, a'kin reggel ki kell mennünk,
Mi bátorságosok a' felől lehetünk.

Leány azt felelé: édes ?zép virágom,
Serkengető híves, nedves, ?zép harmatom,
Én te tőled magam', de hogy tagadhatom,
Vérem ki-ontását tőled én nem ?zánom,

¹⁰A tizedik oldalnak itt van vége.

Tiéd vagyok, ámbár ?zabad legyen ve-lem,
Többet már nem ?zóllok akaratod ellen,
Mert énnékem ?intszen kívánságom ellen,
Nékem is nem kedvez a' gono?z ?zerelem.

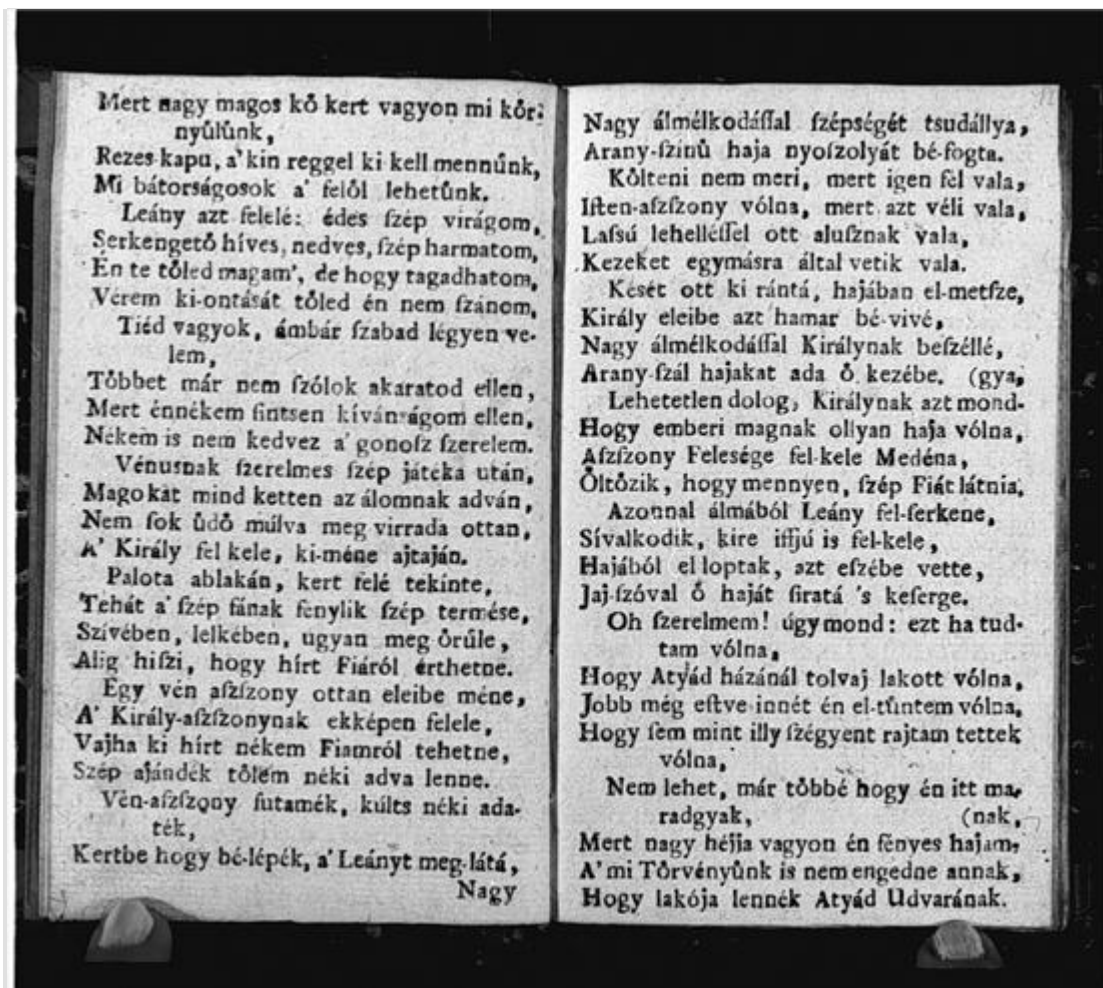
Vénusnak ?zerelmes ?zép játéka után,
Magokat mindketten az álomnak adván,
Nem ?ok üdö múlva meg virrada ottan,
A' Király fel kele, ki-méne ajtaján.

Palota ablakán, kert felé tekinté,
Tehát a' ?zép fának fénylik ?zép termése,
Szívében, lelkében, ugyan meg-örüle,
Alig hi?zi, hogy hírt Fiáról érthetne.

Egy vén a?z?zony ottan eleibe méne,
A' Király-a?z?zonymnak ekképpen felele,
Vajha ki hírt nékem Fiamról tehetne,
Szép ajándék tőlem néki adva lenne.

Vén-a?z?zony futamék, külts néki ada-ték,
Kertbe hogy bé-lépék, a' Leányt meg-látá,¹¹
Nagy

¹¹A tizenegyedik oldalnak itt van vége.

Nagy

álmélkodá?al ?zéségét tsudállya,
Arany-?zinű haja nyo?zolyát bé-fogta.

Költeni nem meri, mert igen fél vala,
Isten-a?z?zony vólna, mert azt véli vala,
La?sú lehellé?el ott alu?znak vala,
Kezeket egymásra által vetik vala.

Kését ott ki rántá, hajában el-met?ze,
Király eleibe azt hamar bé-vivé,
Nagy álmélkodá?al Királynak be?zélle,
Arany-?zál hajakat ada ő kezébe. (gya,

Lehetetlen dolog, Királynak azt mond-
Hogy emberi magnak olyan haja vólna,
A?z?zony Felesége fel-kele Medéna,
Öltözik, hogy mennyen, ?zép Fiát látnia.

Azonnal álmából Leány fel-?erkene,
Sívalkodik, kire ifjú is fel-kele,

Nagy álmélkodással szépségét tsudállya,
Arany-?zinű haja nyo?zolyát bé-fogta.

Költeni nem meri, mert igen fél vala,
Isten-a?z?zony vólna, mert azt véli vala,
La?sú lehelléssel ott alu?znak vala,
Kezeket egymásra által vetik vala.

Kését ott ki rántá, hajában el-met?ze,
Király eleibe azt hamar bé-vivé,
Nagy álmélkodással Királynak be?zélle,
Arany-?zál hajakat ada ő kezébe. (gya,

Lehetetlen dolog, Királynak azt mond-
Hogy emberi magnak olyan haja vólna,
A?z?zony Felesége fel-kele Medéna,
Öltözik, hogy mennyen, szép Fiát látnia.

Azonnal álmából Leány fel-ferkene,
Sívalkodik, kire ifjú is fel-kele,
Hajából elloptak, azt eszébe vette,
Jaj-szóval ő haját íratá 's keferge.

Oh szerelmem! úgymond: ezt ha tud-
tam vólna,

Hogy Atyád házána! tolvaj lakott vólna,
Jobb még estve innét én el-tüntem vólna,
Hogy sem mint illy szegyent rajtam tettek
vólna,

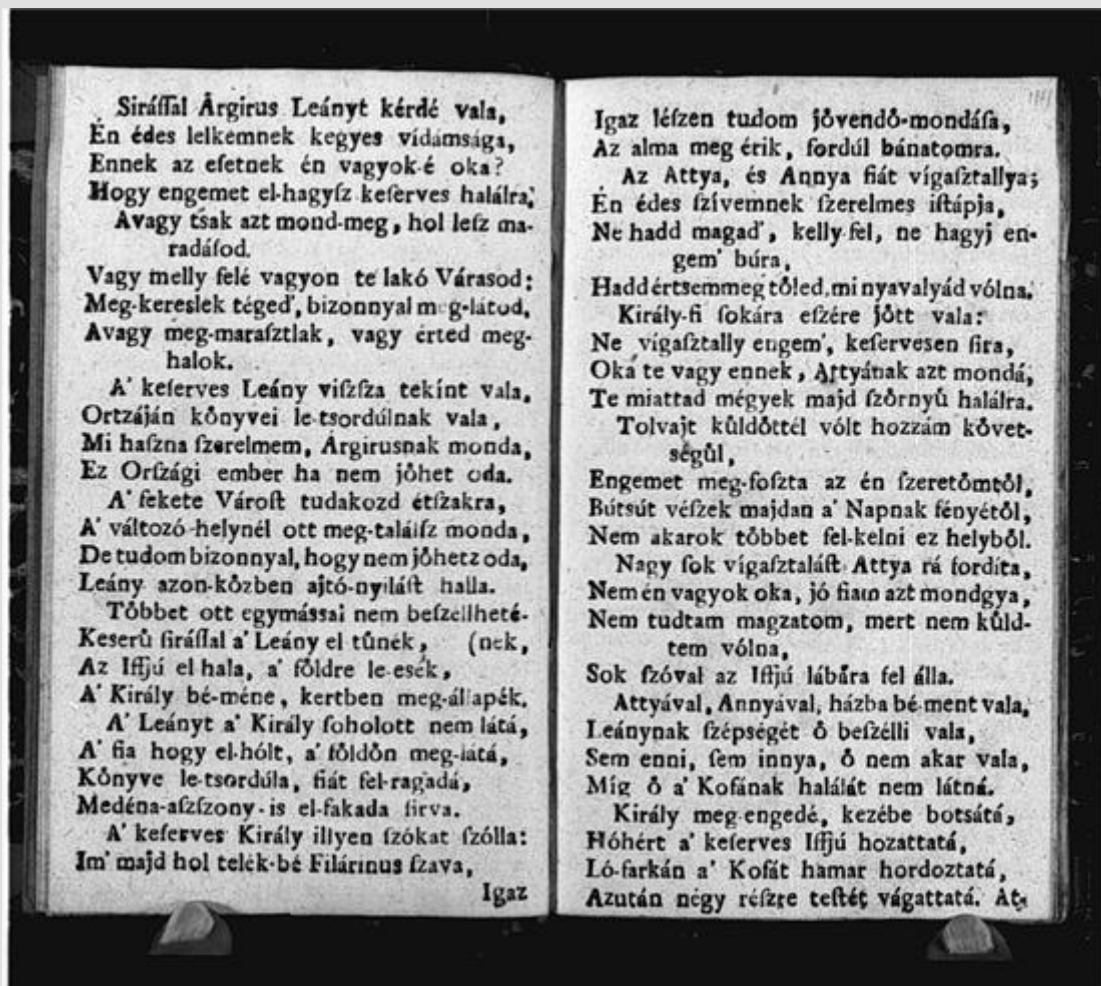
Nem lehet, már többé hogy én itt ma-
radgyak, (nak,

Mert nagy héjja vagyon én fényes hajam,
A' mi Törvényünk is nem engedne annak,
Hogy lakója lennék Atyád Udvarának.

Hajából el loptak, azt e?zébe vette,
Jaj-?zóval ő haját ?iratá 's ke?erge.

Oh ?zerelmem! úgymond: ezt ha tud-tam volna,
Hogy Atyád házánál tolvaj lakott volna,
Jobb még e?tve innét én el-tüntem volna,
Hogy ?em mint illy ?zégyent rajtam tettek volna.

Nem lehet, már többé hogy én itt ma-radgyak, (nak,
Mert nagy héjja vagyon én fényes hajam-
A'mi Törvényünk is nem engedne annak,
Hogy lakója lennék Atyád Udvarának."¹²

Sírá??al Árgirus Leányt kérdé vala,
Én édes lelkemnek kegyes vidámsága,
Ennek az e?etnek én vagyok-é oka?
Hogy engemet el-hagy?z ke?erves halálra,

¹²A tizenkettedik oldalnak itt van vége, őrszó nélkül.

Avagy tsak azt mond-meg, hol le?z ma-radá?od,
Vagy melly felé vagyon te lakó Városod:
Meg-kereslek téged', bizonynal meg-látod.
Avagy meg-mara?ztlak, vagy érted meg-halok.

A' ke?erves Leány vi?z?za tekint vala,
Ortáján könyvei le-tsordúlnak vala,
Mi ha?zna ?zerelmem, Árgirusnak monda,
Ez Or?zági ember ha nem jöhet oda.

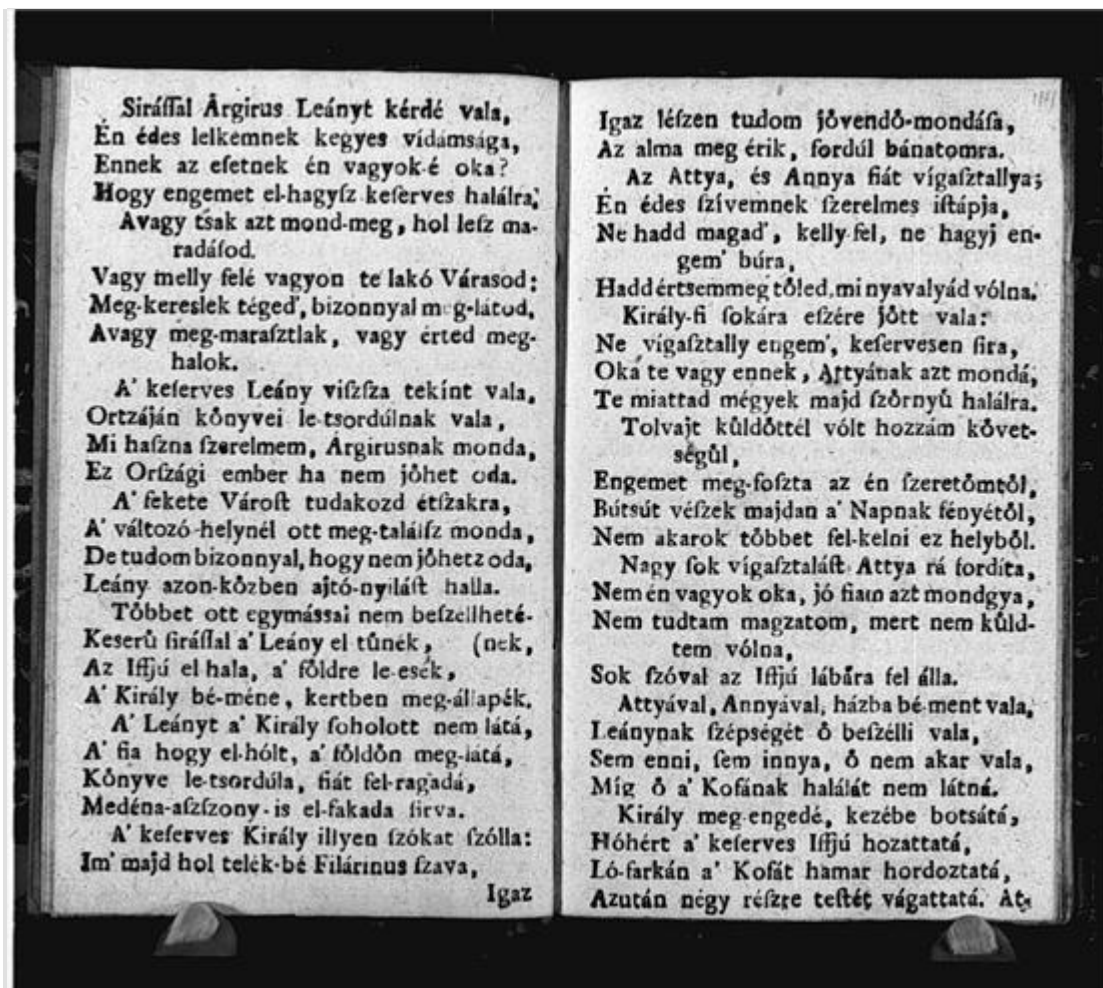
A' fekete Váro?t tudakozd ét?zakra,
A' változó-helynél ott meg-talál?z monda,
De tudom bizonynal, hogy nem jöhetz oda,
Leány azon-közben ajtó-nyílá?t halla.

Többet ott egymással nem beszélheté-
Keserű ?irá??al a' Leány el-tünék, (nek,
Az Ifjú el-hala, a' földre le-esék,
A' Király bé-méne, kertben meg-állapék.

A' Leányt a' Király ?oholott nem látá,
A' fia hogy el-hólt, a' földön meg-látá,
Könyve letsordúla, fiát fel-ragadá,
Medéna-a?z?zony-is el-fakada ?írva.

A' ke?erves Király ilyen ?zókat ?zólla:
Im' majd hol télék-bé Filárinus ?zava,¹³
Igaz

¹³A tizenharmadik oldalnak itt van vége.

Igaz

lé?zen tudom jövőndő-mondá?a,
Az alma meg-érik, fordul bánatomra.

Az Attya, és Annya fiát víga?ztallya;
Én édes ?zívemnek ?zerelmes i?tápja,
Ne hadd magad', kelly-fel, ne hagyj en-gem' búra,
Hadd értsem meg tőled, mi nyavalyád volna.

Király-fi ?okára e?zére jött vala:
Ne víga?ztally engem', ke?ervesen ?ira,
Oka te vagy ennek, Attyának azt mondá,
Te miattad mégyek majd ?zörnyü halálra.

Tolvajt küldöttél volt hozzám követ-ségül,
Engemet meg-fo?zta az én ?zeretömtől,
Bútsút vé?zek majdan a' Napnak fényétől,
Nem akarok többet fel-kelni ez helyből.

Nagy ?ok víga?ztalá?t Attya rá fordítá,
Nem én vagyok oka, jó fiam azt mondgya,

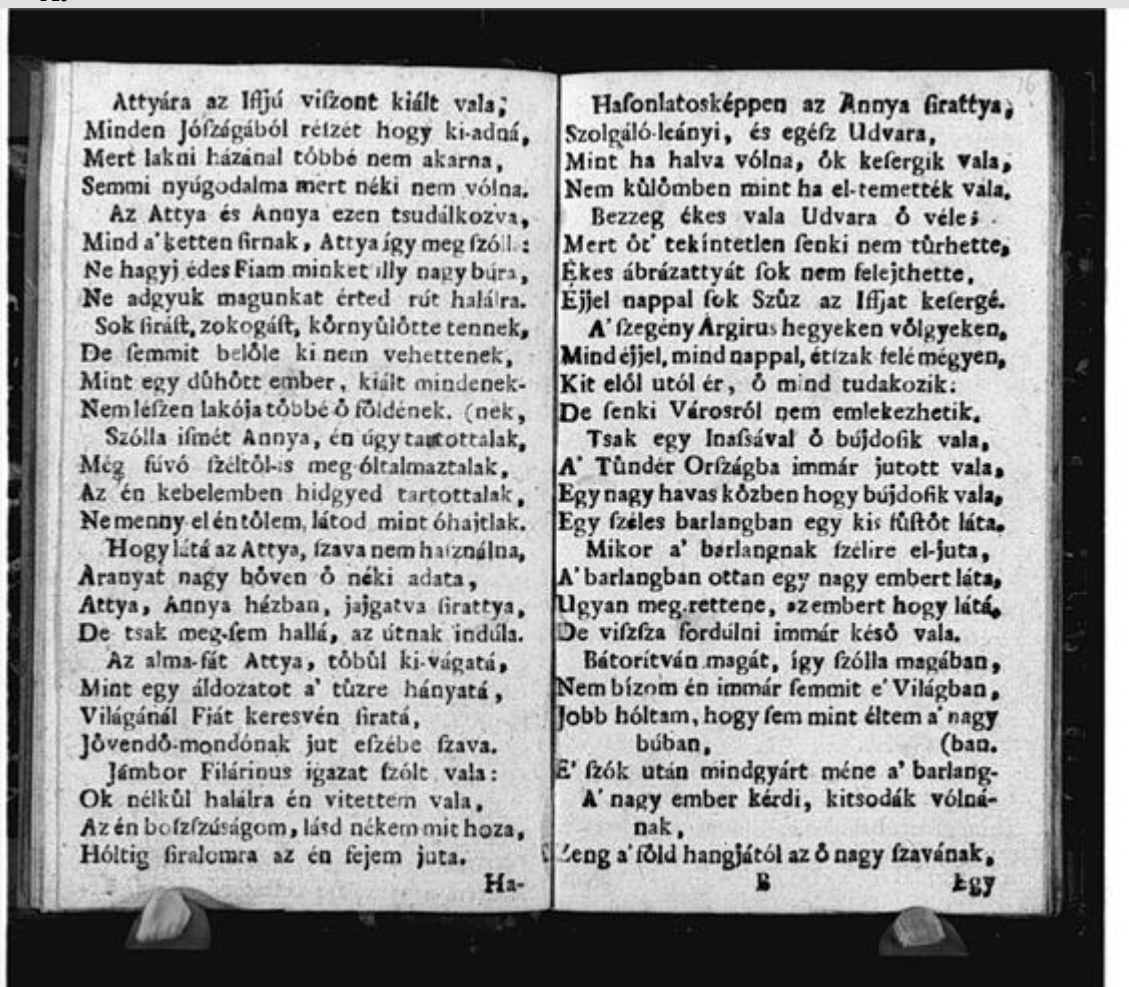
Igaz lé?zen tudom jövőndő-mondáfa,
Az alma meg érik, fordul bánatomra.
Az Attya, és Annya fiát víga?ztallya;
Én édes szívemnek szerelmes istápja,
Ne hadd magad', kelly-fel, ne hagyj en-
gem' búra,
Hadd értsem meg tőled, mi nyavalyád volna.
Király-fi fokára e?zére jött vala:
Ne víga?ztally engem', ke?ervesen fira,
Oka te vagy ennek, Attyának azt mondá,
Te miattad mégyek majd szörnyü halálra.
Tolvajt küldöttél volt hozzám követ-
ségül,
Engemet meg-fos?ta az én szeretömtől,
Bútsút vé?zek majdan a' Napnak fényétől,
Nem akarok többet fel-kelni ez helyből.
Nagy fok víga?ztalá?st Attya rá fordítá,
Nem én vagyok oka, jó fiam azt mondgya,
Nem tudtam magzatom, mert nem küld-
tem volna,
Sok szóval az Ifjú lábára fel álla.
Attyával, Annyával, házba bé-ment vala,
Leánynak szépségét ő beszéli vala,
Sem enni, sem innya, ő nem akar vala,
Míg ő a' Kofának halálát nem látná.
Király meg-engede, kezébe bortsátá,
Hóhért a' ke?erves Ifjú hozattatá,
Ló-farkán a' Kofát hamar hordoztatá,
Azután négy részre testét vágattatá. At-

Nem tudtam magzatom, mert nem küld-tem volna.
Sok ?zóval az Iffjú lábára fel álla.

Attyával, Annyával, házba bé-ment vala,
Leánynak ?zépségét ő be?zélli vala,
Sem enni, ?em innya, ő nem akar vala,
Míg ő a' Kofának halálát nem látná.

Király meg-engedé, kezében botsátá,
Hóhért a' ke?erves Iffjú hozattatá,
Ló-farkán a' Kofát hamar hordoztatá,
Azután négy ré?zre te?tét vágattatá.¹⁴

At-

Attyára az Iffjú vi?zont kiált vala,
Minden Jó?zágából ré?zét hogy ki-adná,
Mert lakni házánál többé nem akarna,
Semmi nyúgodalma mert néki nem volna.

¹⁴A tizennegyedik oldalnak itt van vége.

Az Attya és Annya ezen tsodálkozva,
Mind a' ketten ?írnak, Attya így meg?zólla:
Ne hagyj édes Fiam minket illy nagy búra,
Ne adgyuk magunkat érted rút halálra.

Sok ?írát, zokogát, körülötte tennek,
De ?emmit belöle ki nem vehetnek,
Mint egy dühött ember, kiált mindenek-
Nem lé?zen lakója többé ő földének. (nek,

Szólla i?mét Anny, én úgy tarttortalak,
Még fúvó ?zélől-is meg-óltalmaztalak,
Az én kebelemben hidgyed tarttortalak,
Ne menny-el én tőlem, látod mint óhajtlak.

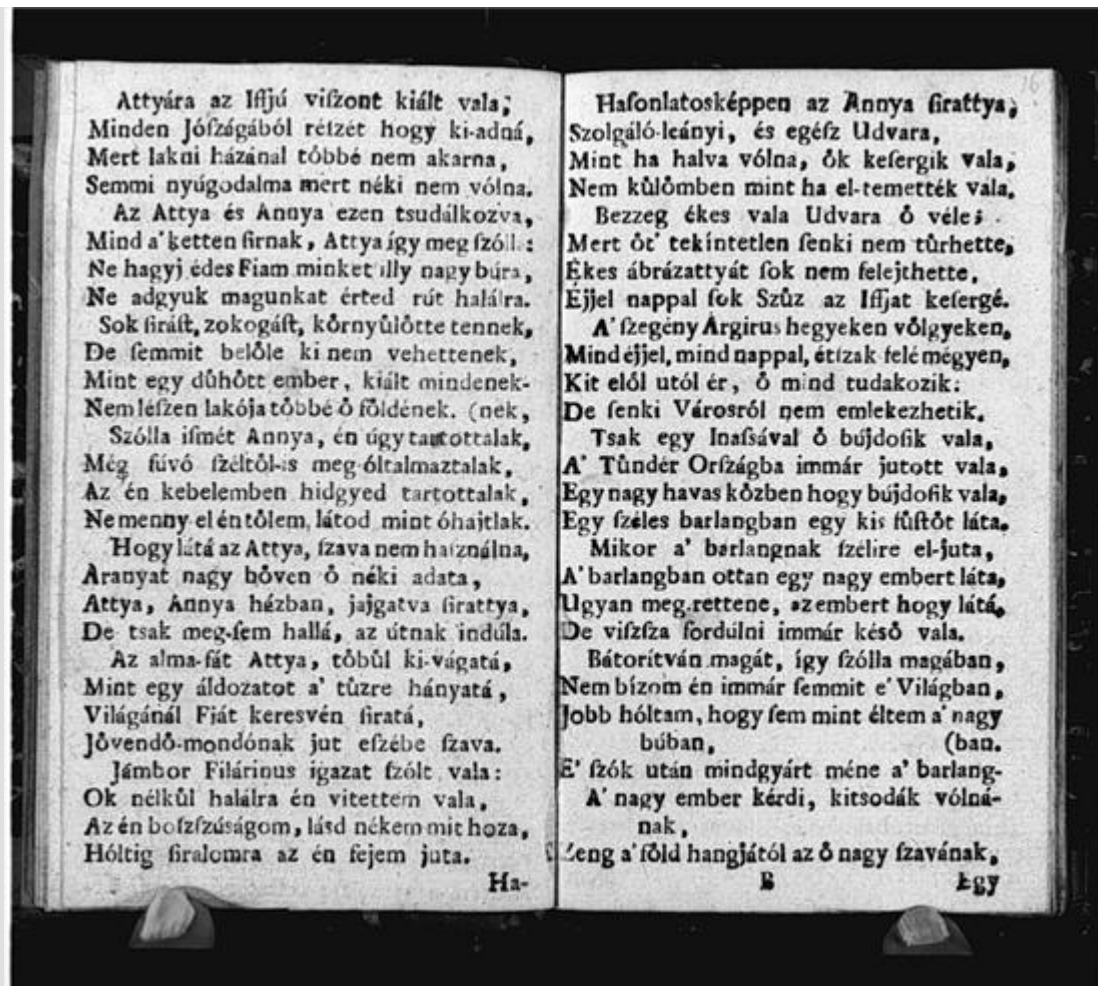
Hogy látá az Attya, ?zava nem ha?ználna,
Aranyat nagy böven ő néki adata,
Attya, Annya házban, jajgatva ?irattya,
De tsak meg-?em hallá, az útnak indúla.

Az alma-fát Attya, töbül ki-vágatá,
Mint egy áldozatot a' tüzre hányatá,
Világánál Fiát keresvén ?iratá,
Jövendő-mondónak jut e?zébe ?zava.

Jámbor Filárinus igazat ?zólt vala:
Ok nélkül halálra én vitettem vala,
Az én bo?z?zúságom, lásd nékem mit hoza,
Hóltig ?iralomra az én fejem juta.¹⁵

Ha-

¹⁵ A tizenötödik oldalnak itt van vége.

Ha?onlatosképpen az Annya ?irattya,
Szolgáló-leányi, és egé?z Udvara,
Mint ha halva vólna, ök ke?ergik vala,
Nem különben mint ha el-temették vala.

Bezzeg ékes vala Udvara ő véle;
Mert őt' tekintetlen ?enki nem t?rhetette,
Ékes ábrázattyát ?ok nem felejtette,
Éjjel-nappal ?ok Szűz az Iffjat ke?ergé.

A' ?zegény Árgirus hegyeken völgyeken,
Mind éjjel, mind nappal, ét?zak-felé mégyen,
Kit elől utól ér, ő mind tudakozik:
De ?enki Városról nem emlekezhetik.

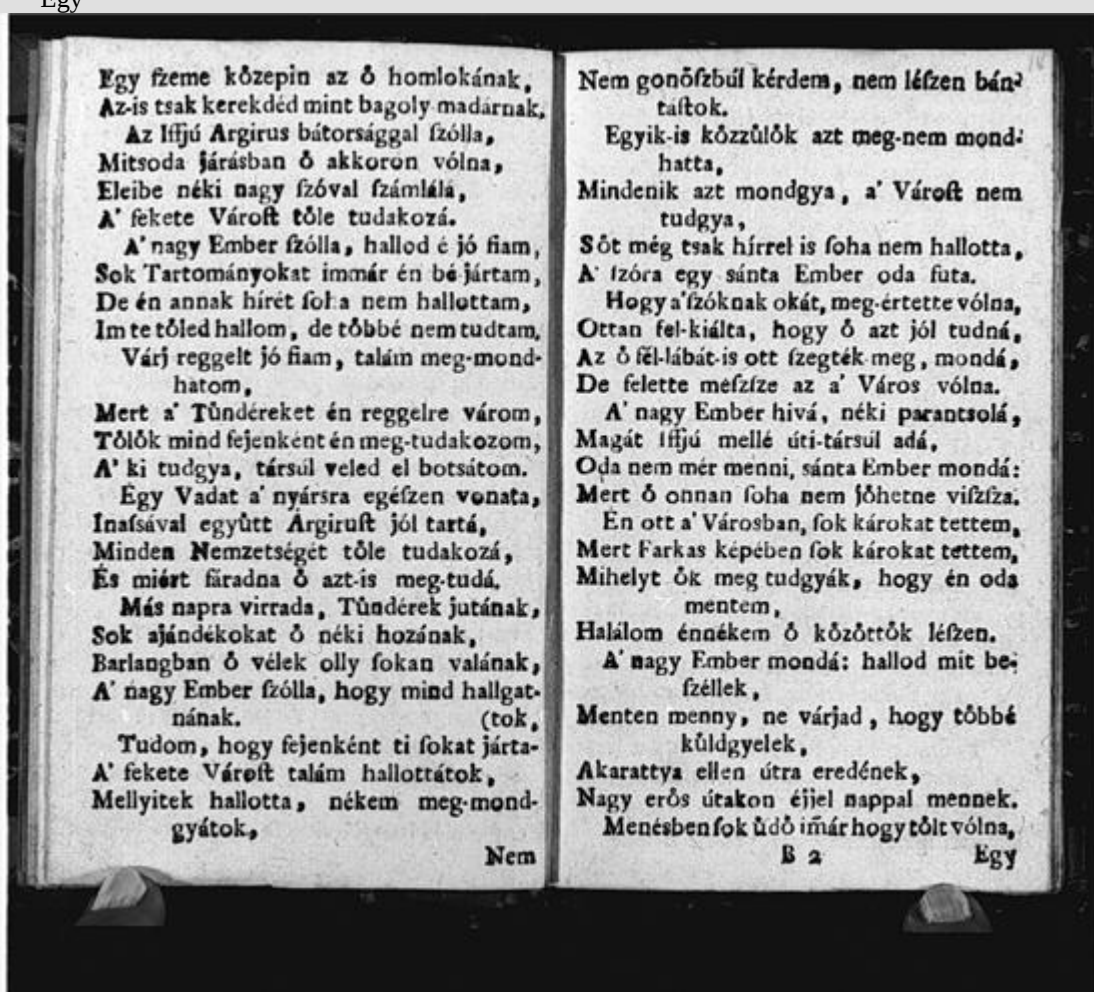
Tsak egy Ina?sával ő bújdo?ik vala,
A' Tündér Országba immár jutott vala,
Egy nagy havas közben hogy bújdo?ik vala,
Egy ?zéles barlangban egy kis fű?töt láta.

Ha?onlatosképpen az Annya ?irattya,
Szolgáló-leányi, és egé?z Udvara,
Mint ha halva vólna, ök ke?ergik vala,
Nem különben mint ha el-temették vala.
Bezzeg ékes vala Udvara ő véle;
Mert őt' tekintetlen ?enki nem t?rhetette,
Ékes ábrázattyát fok nem felejtette,
Éjjel nappal fok Szűz az Iffjat ke?ergé.
A' ?zegény Árgirus hegyeken völgyeken,
Mind éjjel, mind nappal, ét?zak-felé mégyen,
Kit elől utól ér, ő mind tudakozik:
De ?enki Városról nem emlekezhetik.
Tsak egy Ina?sával ő bújdosik vala,
A' Tündér Országba immár jutott vala,
Egy nagy havas közben hogy bújdosik vala,
Egy széles barlangban egy kis fűstöt láta.
Mikor a' barlangnak szelire el-juta,
A' barlangban ottan egy nagy embert láta,
Ugyan meg-rettene, szembert hogy látá,
De visszfa fordulni immár késő vala.
Bátoritván magát, így szólla magában,
Nem bízom én immár semmit e' Világban,
Jobb holtam, hogy sem mint éltem a' nagy
búban, (ban.
E' szók után mindgyárt méne a' barlang-
A' nagy ember kérdi, kitsodák vólná-
nak,
Leng a' föld hangjától az ő nagy szavának,
Egy

Mikor a' barlangnak ?zélire el-juta,
A' barlangban ottan egy nagy embert láta,
Ugyan meg-rettene, az embert hogy látá,
De vi?z?za fordulni immár késő vala.

Bátorítván magát, így ?zólla magában,
Nem bízom én már ?emmit e' Világban,
Jobb holtam, hogy ?em mint éltem a' nagy búban, (ban.
E' ?zók után mindgyárt méne a' barlang-

A' nagy ember kérdé, kitsodák vólná-nak,
Zeng a' föld hangjától a' ő nagy ?zavának,¹⁶
Egy

Egy

?zeme közepin az ő homlokának,
Az-is tsak kerekded mint bagoly-madárnak.

Az Iffjú Árgirus bátorsággal ?zólla,
Mitsoda járatban ő akkoron vólna,
Eleibe néki nagy ?zóval ?zámlálá,

¹⁶A tizenhatodik oldalnak itt van vége.

A' fekete Váro't tőle tudakozá.

A' nagy Ember ?zólla, hallod é jó fiam,
Sok Tartományokat immár én bé-jártam,
De én annak hírét ?oha nem hallottam,
Im te tőled hallom, de többé nem tudtam,

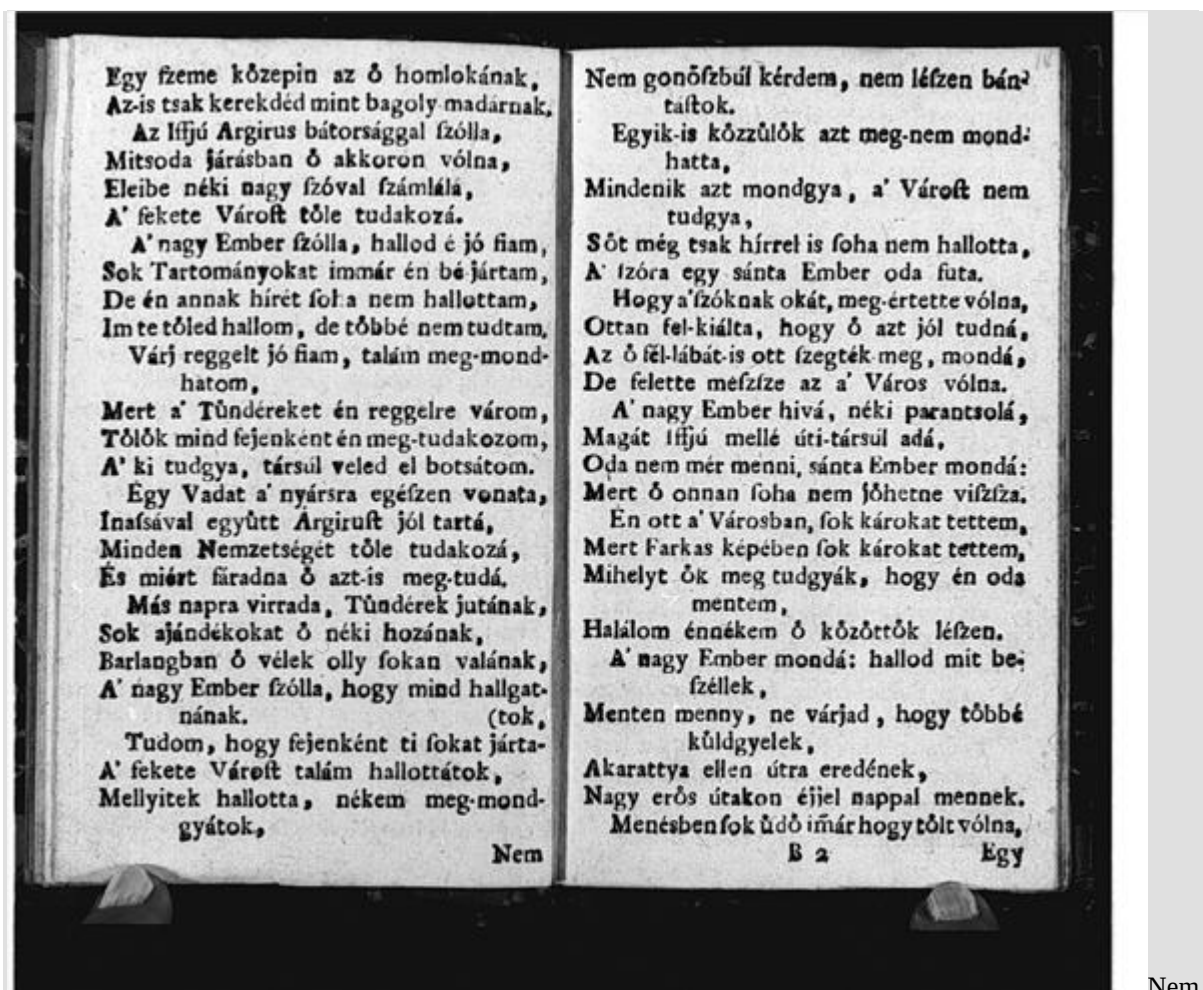
Várj reggelt jó fiam, talám meg-mond-hatom,
Mert a' Tündérekét én reggelre várom,
Tőlök mind fejenként én meg-tudakozom,
A' ki tudgya, társúl véled el bocsátom.

Egy Vadat a' nyársra egé?zen vonata,
Ina?sával együtt Ágíru't jól tartá,
Minden Nemzetségét tőle tudakozá,
És miért fáradna ő azt-is meg-tudá.

Más napra virrada, Tündérek jutának,
Sok ajándékokat ő néki hozának,
Barlangban ő vélek olly ?okan valának,
A' nagy Ember ?zólla, hogy mind hallgat-nának. (tok,

Tudom, hogy fejenként ti ?okat járta-
A' fekete Váro't talám hallottátok,
Mellyitek hallotta, nekem meg-mond-gyátok,¹⁷
Nem

¹⁷A tizenhetedik oldalnak itt van vége.

gonó?zbúl kérdeem, nem lé?zen bán-tá?tok.

Nem

Egyik-is közülök azt meg-nem mond-hatta,
Mindenik azt mondgya, a' Váro?t nem tudgya,
Sőt még tsak hírrel is ?oha nem hallotta,
A' ?zóra eyg santa Ember oda juta.

Hogy a'?zónak okát, meg-értette volna,
Ottan fel-kiálta, hogy ő azt jól tudná,
Az ő fél-lábát-is ott ?zegték-meg, monda,
De felette me?z?ze az a' Város volna.

A' nagy Ember hívá, néki parantsolá,
Magát Iffjú mellé úti-társul adná,
Oda-nem mér menni, santa Ember mondá:
Mert ő onnan ?oha nem jöhetne vi?z?za.

Én ott a' Városban, ?ok károkat tettem,
Mert Farkas képében ?ok barmokat ettem,
Mihelyt ő meg tudgyák, hogy én oda mentem,

Nem gonószbúl kérdeem, nem léfzen bán-
tá?tok.

Egyik-is közülök azt meg-nem mond-
hatta,
Mindenik azt mondgya, a' Vároft nem
tudgya,

Sőt még tsak hírrel is soha nem hallotta,
A' szóra egy santa Ember oda futa.

Hogy a'fzónak okát, meg-értette volna,
Ottan fel-kiálta, hogy ő azt jól tudná,
Az ő fél-lábát-is ott szegték meg, mondá,
De felette mézfíze az a' Város volna.

A' nagy Ember hívá, néki parantsolá,
Magát Iffjú mellé úti-társul adá,
Oda nem mér menni, santa Ember mondá:
Mert ő onnan soha nem jöhetne vízfíza.

En ott a' Városban, sok károkat tettem,
Mert Farkas képében sok károkat tettem,
Mihelyt ő meg tudgyák, hogy én oda
mentem,

Halálom énnékem ő közöttök léfzen.

A' nagy Ember mondá: hallod mit be-
széllek,

Menten menny, ne várjad, hogy többé
küldgyelek,

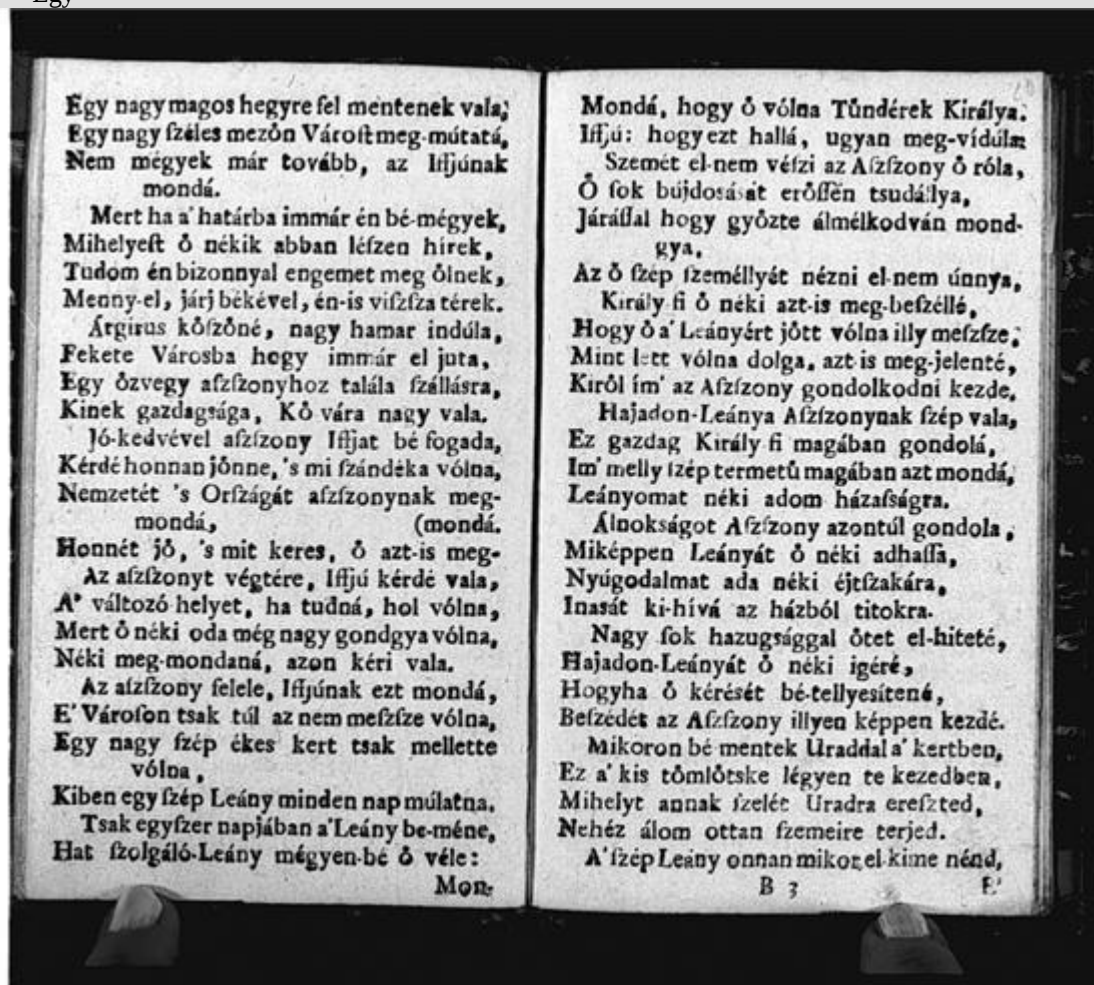
Akarattya ellen útra eredének,
Nagy erős útakon éjjel nappal mennek.

Menésbenfok üdö imár hogytölt volna,
B 2 Egy

Halálom énnékem ő közöttök lé?zen.

A' nagy Ember monda: hallod mit be-?zélek,
Menten menny, ne várjad, hogy többé küldgyelek,
Akarattya ellen útra eredének,
Nagy erős úton éjjel nappal mennek.

Menésben?ok üdö imár hogy tölt volna,¹⁸
Egy

Egy

nagy magas hegyre fel mentenek vala,
Egy nagy ?zéles mezőn Váro?t meg-mutatá,
Nem mégyek már tovább, az Ifjúnak mondá.

Mert ha a' határba immár én bé-mégyek,
Mihelyt ő nekik abban lé?zen hírek,
Tudom én bizonyly engemet meg ölnek,
Menny-el, járj békével, én-is vi?z?za térek.

¹⁸ A tizennyolcadik oldalnak itt van vége.

Árgirus kö?zöné, nagy hamar indúla,
Fekete Városba hogy immár el juta,
Egy özvegy a?z?zonyhoz találá ?zállásra,
Kinek gazdagsága, Kő vára nagy vala.

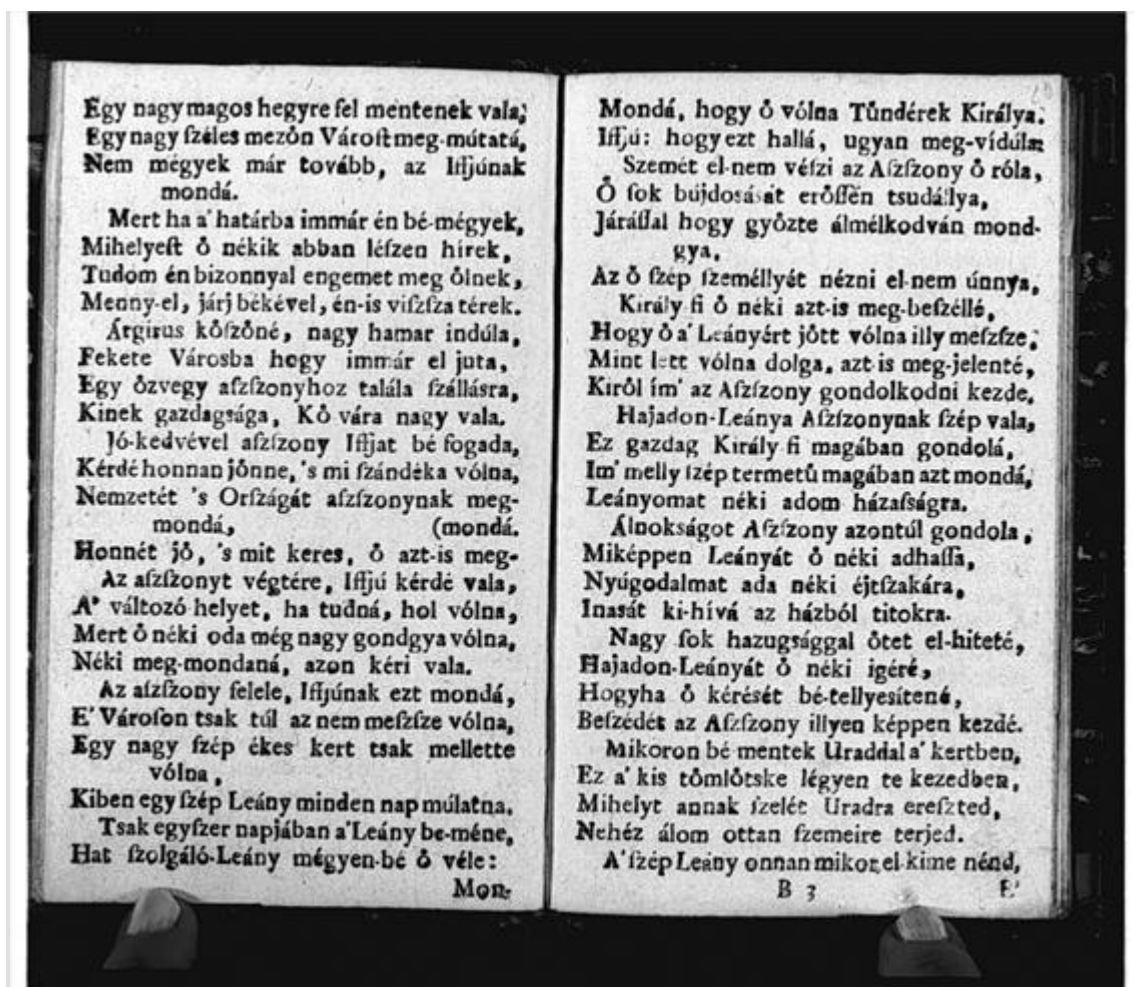
Jó-kedvével a?z?zony Iffjat bé fogada,
Kérdé honna jönne,'s mi ?zándéka vólna,
Nemzetét 's Or?zágát a?z?zonymak meg-mondá, (mondá-
Honnét jö, 's mit keres, ő azt-is meg-

Az a?z?zonyt végtére, Iffjú kérdé vala,
A' változó-helyet, ha tudná, hol vólna,
Mert ő néki oda még nagy gondgya vólna,
Néki meg-mondaná, azon kéri vala.

Az a?z?zony felele, Iffjúnak ezt mondá,
E' VároVon tsak túl az nem me?z?ze vólna,
Egy nagy ?zép ékes kert tsak mellette vólna,
Kiben egy ?zép Leány mindennap múlatna.

Tsak egy?zer napjában a'Leány be-méne,
Hat ?zolgáló-Leány mégyen-bé ő véle.¹⁹
Mon-

¹⁹ A tizenkilencedik oldalnak itt van vége.

Mondá, hogy ő volna Tündérek Királya.

Iffjú: hogy ezt hallá, ugyan meg-vidúla:

Szemét el nem vé?zi az A?z?zony ő róla,
 Ő ?ok bűjdosását erő??en tsudállya,
 Jára??al hogy győzte álmélkodván mond-gya,
 Az ő ?zép ?zemélljét nézni el-nem únnya.

Király-fi ő néki azt-is meg-be?zélle,
 Hogy ő a' Leányért jött volna illy me?z?ze,
 Mint lett volna dolga, azt-is meg-jelenté,
 Kiről im' az A?z?zony gondolkodni kezdé.

Hajadon-Leánya A?z?zonynak ?zép vala,
 Ez gazdag Király-fi magában gondolá,
 Im' melly ?zép termetű magában azt mondá,
 Leányomat néki adom háza?ságra.

Álnokságot A?z?zony azontúl gondola,
 Miképpen Leányát ő néki adha??a.

Mondá, hogy ő volna Tündérek Királya.
 Iffjú: hogy ezt hallá, ugyan meg-vidúla:
 Szemét el-nem vézi az Afzizony ő róla,
 Ő fok bűjdosását erőssen tsudállya,
 Járálal hogy győzte álmélkodván mond-gya.

Az ő szép személljét nézni el-nem únnya,
 Király fi ő néki azt-is meg-beszéllé,
 Hogy ő a' Leányért jött volna illy meszfze,
 Mint lett volna dolga, azt is meg-jelenté,
 Kiről im' az Afzizony gondolkodni kezdé.

Hajadon-Leánya Afzizonynak szép vala,
 Ez gazdag Király fi magában gondolá,
 Im' melly izép termetű magában azt mondá,
 Leányomat néki adom házasságra.

Álnokságot Afzizony azontúl gondola,
 Miképpen Leányát ő néki adhallá,
 Nyugodalmat ada néki éjtzakára,
 Inasát ki-hívá az házból titokra.

Nagy fok hazugsággal őtet el-hiteté,
 Hajadon-Leányát ő néki igéré,
 Hogyha ő kérését bé-telleyesitené,
 Beszédét az Afzizony illyen képpen kezdé.

Mikoron bé mentek Uraddala' kertben,
 Ez a' kis tömlőtske légyen te kezeden,
 Mihelyt annak szelét Uradra eresztéd,
 Nehéz álom ottan szemeire terjed.

A' szép Leány onnan mikor el-kime nénd,

B 3

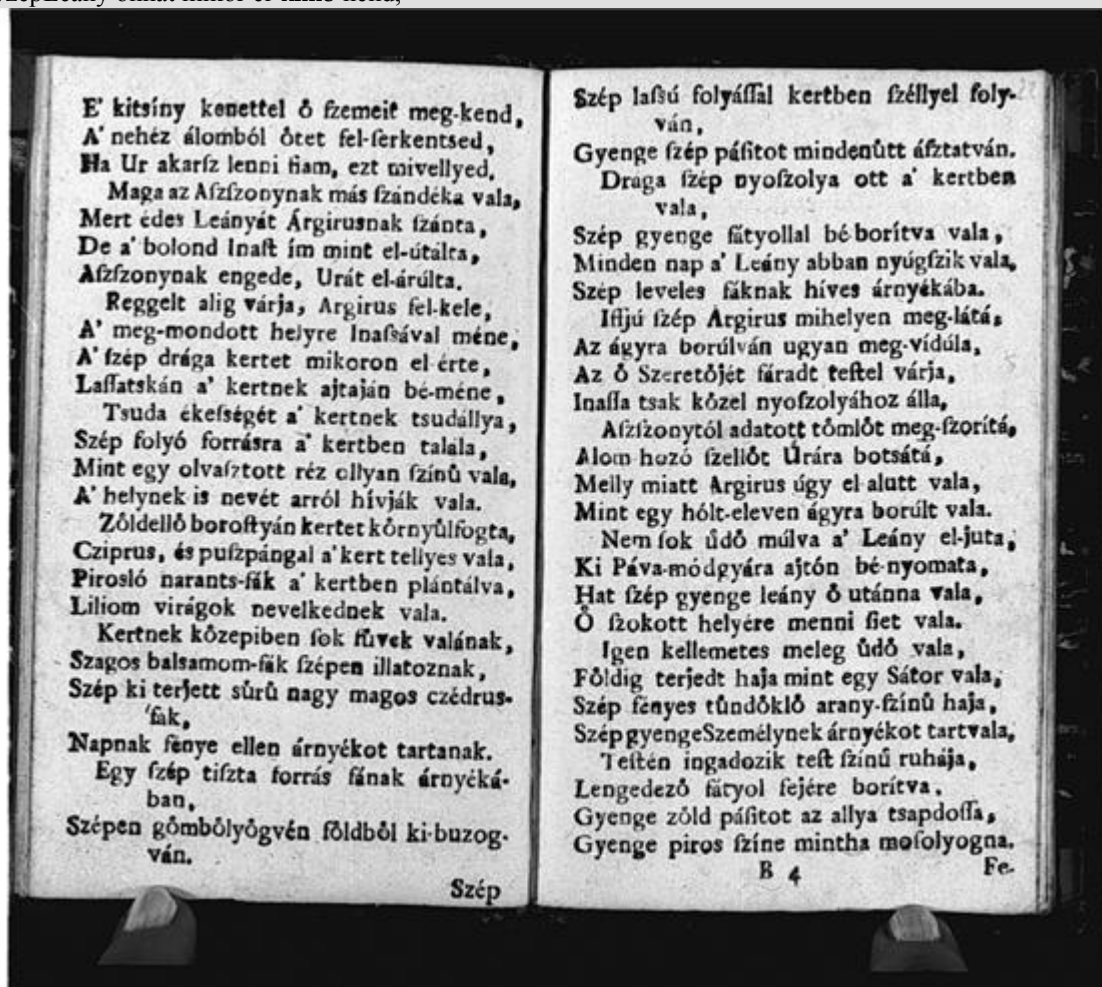
E'

Nyugodalmat ada néki éjt?zakára,
Inasát ki-hívá az házból titokra.

Nagy ?ok hazugsággal ötet el-hiteté,
Hajadon-Leányát ő néki igéré,
Hogyha ő kérését bé-tellegesítené,
Be?zédét az A?z?zony ilyen képpen kezdé.

Mikoron bé-mentek Uraddal a' kertben,
Ez a' kis tömlőtske légyen te kezédben,
Mihelyt annak ?zelét Uradra ere?zted,
Nehéz álom ottan ?zemeire terjed.

A'?zépLeány onnat mikor el-kime-nénd,²⁰

E'
E' kitsíny kenettel ő ?zemeit meg-kend,
A' nehéz álomból Ötet fel-?erkentsed,
Ha Ur akar?z lenni fiam, ezt mivellyed.

²⁰ A huszadik oldalnak itt van vége.

Maga az A?z?zonynak más ?zándéka vala,
Mert édes Leányát Árgirusnak ?zánta,
De a' bolond Ina?t ím mint el-útálta,
A?z?zonynak engede, Urát el-árulta.

Reggelt alig várja, Árgirus fel-kele,
A' meg-mondott helyre Ina?sával méne,
A' ?zép drága kertet mikoron el-érte,
La??atskán a' kertnek ajtaján bé-méne.

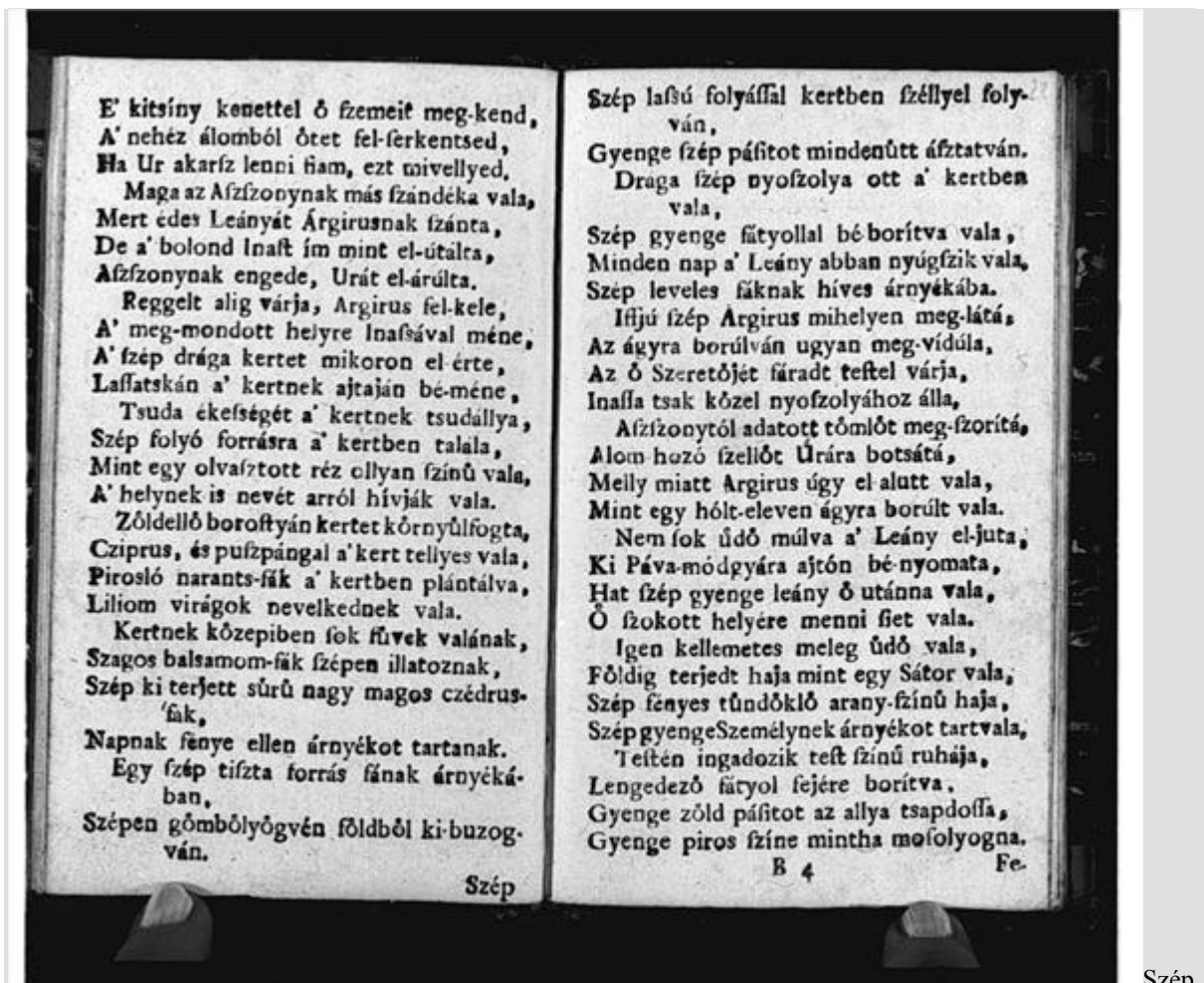
Tsuda éke?ségét a' kertnek tsudállya,
Szép folyó forrásra a' kertben találá,
Mint egy olva?ztott réz olyan ?zínü vala,
A' helynek-is nevét arról hívják vala.

Zöldellő boro?tyán kertet környülfogta,
Cziprus, és pu?zpángal a' kert tellyes vala,
Pirosuló narants-fák a' kertben plántálva,
Liliom virágok nevelkednek vala.

Kertnek közepiben ?ok füvek valának,
Szagos balsamom-fák ?zépen illatoznak,
Szép ki-terjedt sűrű nagy magos czédrus-'fák,
Napnak fénye ellen árnyékot tartanak.

Egy ?zép ti?zta forrás fának árnyéká-ban,
Szépen gömbölyögvén, földből ki-buzog-ván,²¹
Szép

²¹A huszonegyedik oldalnak itt van vége.

Szép

la?sú folyá??al kertben ?zélllyel foly-ván,
Gyenge ?zép pá?itot mindenütt á?ztatván.

Drága ?zép nyo?zolya ott a' kertben vala,
Szép gyenge fátyollal bé-borítva vala,
Mindennap a' Leány abban nyúg?zik vala
Szép leveles fának híves árnyékában.

Iffjú ?zép Árgirus mihelyen meg-látá,
Az ágyra borúlván ugyan meg-vidúla,
Az ő ?zeretőjét fáradt te?tel várja,
Ina??a csak közel nyo?zolyához álla,

A?z?zontól adatott tömlöt meg-?zorítá,
Álom-hozó ?zellőt Úrára botsáta,
Melly miatt Árgirus úgy el-alutt vala,
Mint egy holt-eleven ágyra borúlt vala.

Nem ?ok üdö múlva a' Leána el-juta,
Ki Páva-módogyára ajtón bé-nyomata,

Szép la?sú folyással kertben szélllyel foly-ván,

Gyenge szép pásitot mindenütt áztatván.

Drága szép nyoszolya ott a' kertben vala,

Szép gyenge fátyollal béborítva vala,
Minden nap a' Leány abban nyúgzik vala,
Szép leveles fának híves árnyékába.

Iffjú szép Árgirus mihelyen meg-látá,
Az ágyra borúlván ugyan meg-vidúla,
Az ő Szeretőjét fáradt testtel várja,
Inassa csak közel nyoszolyához álla,

Áfzizonytól adatott tömlöt meg-szorítá,
Álom hozó szellőt Úrára botsátá,
Melly miatt Árgirus úgy elalutt vala,
Mint egy holt-eleven ágyra borúlt vala.

Nem fok üdö múlva a' Leány el-juta,
Ki Páva-módogyára ajtón bé-nyomata,
Hat szép gyenge leány ő utánna vala,
Ő szokott helyére menni siet vala.

Igen kellemetes meleg üdö vala,
Földig terjedt haja mint egy Sátor vala,
Szép fényes tündöklő arany-színű haja,
SzépgyengeSzemélynek árnyékot tartvala,

Testén ingadozik test színű ruhája,
Lengedező fátyol fejére borítva.
Gyenge zöld pásitot az allya tsapdossa,
Gyenge piros színe mintha mosolyogna.

B 4

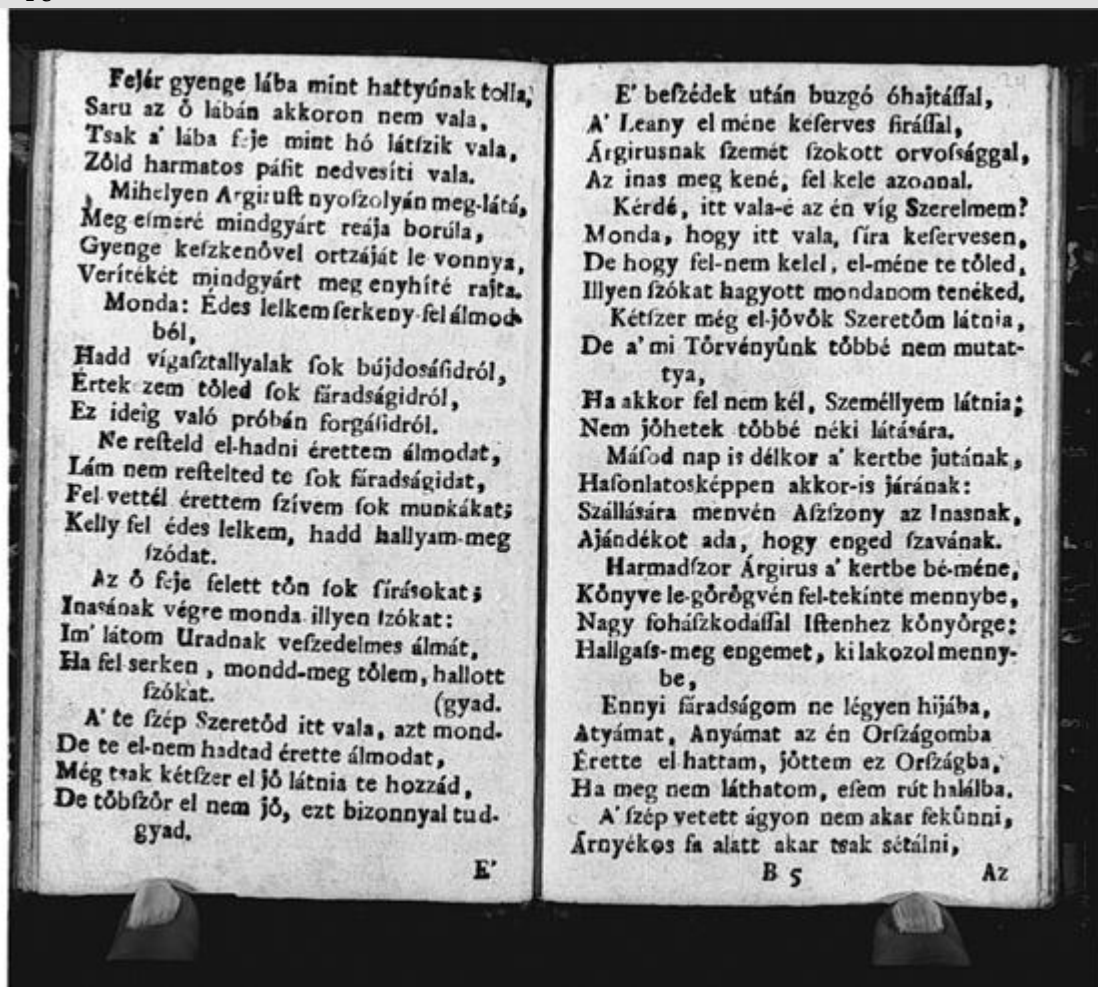
Fe.

Hat ?zép gyenge leány ő utánna vala,
Ő ?zokott helyére menni ?iet vala.

Igen kellemetes meleg üdö vala,
Földig terjedt haja mint egy Sátor vala,
Szép fényes tündöklő arany-?zínű haja,
Szép gyengeSzemélynek árnyékot tartvala.

Te?tén ingadozik te?t színű ruhája,
Lengedező fátyol fejére borítva,
Gyenge zöld pá?itot az allya tsapdo??a,
Gyenge piros ?zine mintha mo?olyogna.²²

Fe-

Fejér

gyenge lába mint hattyúnak tolla,
Saru az ő lábán akkoron nem vala,
Tsak a' lába feje mint hó lát?zik vala,
Zöld harmatos pá?it nedvesíti vala.

²²A huszonkettedik oldalnak itt van vége.

Mihelyen Árgiru? t nyo? zolyán meg-látá,
Meg-e? meré mindgyárt reája borúla,
Gyenge ke? zkenővel ortzáját le-vonnya,
Verítékét mindgyárt meg enyhíté rajta.

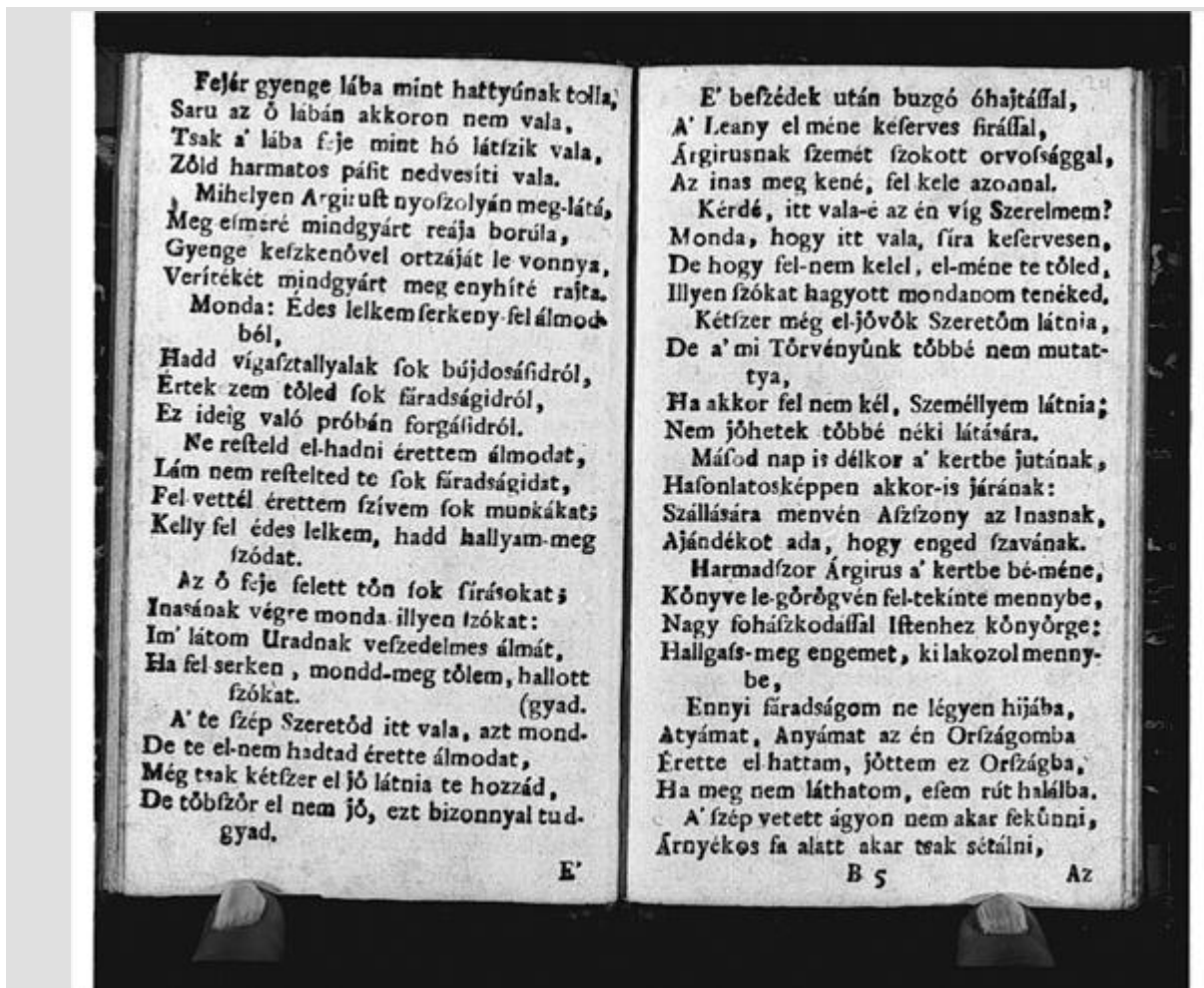
Monda: Édes lelkem ?erkeny-fel álmod-ból,
Hadd víga?ztallyalak ?ok bújdosá?idról,
Értekezzem tőled ?ok fáradságidról,
Ez ideig való próbán forgá?idról.

Ne re?teld el-hadni érettem álmodat,
Lám nem re?telted te ?ok fáradságidat,
Fel-vettél érettem ?zívem ?ok munkákat,
Kelly fel édes lelkem, hadd hallyam-meg ?zódat.

Az ő feje felett tön ?ok ?írásokat,
Inasának végre monda ilyen ?zókat:
Im' látom Uradnak ve?zedelmes álmát,
Ha fel-serken, mondd-meg tőlem, hallott ?zókat. (gyad.

A' te ?zép Szeretőd itt vala, azt mond-
De te el-nem hadtad érette álmodat,
Még tsak két?zer el jő látnia te hozzád,
De töb?zör el nem jő, ezt bizonynyal tud-gyad.²³

²³A huszonharmadik oldalnak itt van vége.

E'
 E' be?zédek után buzgó óhajttá??al
 A' Leány el méne ke?erves ?irá??al,
 Árgirusnak ?zemét ?zokott orvo?sággal
 Az inas meg kené, fel kele azonnal.

Kérdé, itt vala-é az én víg Szerelmem?
 Monda, hogy itt vala, ?íra ke?ervesen,
 De hogy fel-nem kelél, el-méne te tőled,
 Illyen ?zókat hagyott mondanom tenéked.

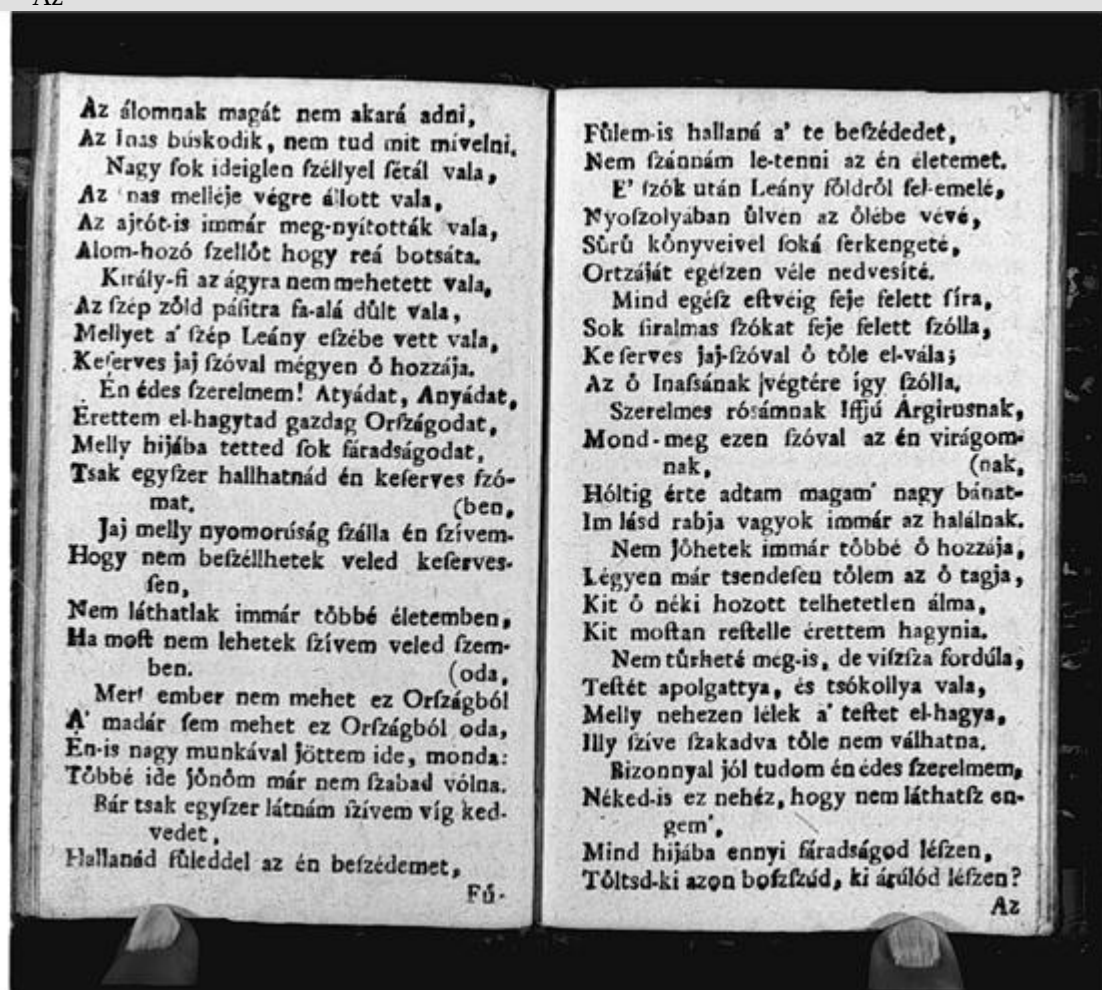
Két?zer még el-jövök Szeretőm látnia,
 De a' mi Törvényünk többé nem mutat-tya,
 Ha akkor fel nem kél, Személlyem látnia:
 Nem jöhetek többé néki látására.

Má?od nap is délkor a' kertbe jutának,
 Ha?onlatosképpen akkor-is járanak:
 Szállásra menvén A?z?zony az Inasnak
 Ajándékot ada, hogy enged ?zavának.

Harmad?zor Árgirus a' kertbe bé-méne,
Könyve le-görögvén fel-tekinte mennybe,
Nagy fohá?zkodá??al l?tenhez könyörge:
Hallga?s-meg engemet, ki lakozol menny-be,

Ennyi fáradságom ne légyen hijába,
Atyámat, Anyámat az én Or?zágomba
Érette el-hattam, jöttem ez Or?zágba,
Ha meg nem láthatom, e?em rút halálba.

A' ?zép vetett ágyon nem akar fekünni,
Árnyékos fa alatt akar csak sétálni,²⁴
Az

Az

álomnak magát nem akará adni,
Az Inas búskodik, nem tud mit mívelni.

Nagy ?ok ideiglen ?zélyyel ?étál vala,
Az nas melléje végre állott vala,
Az ajtót-is immár meg-nyitották vala,

²⁴A huszonnegyedik oldalnak itt van vége.

Álom-hozó ?zellőt hogy reá botsáta.

Király-fi az ágyra nem mehetett vala,
Az ?zép zöld pá?itra fa-alá dült vala,
Mellyet a' ?zép Leány e?zébe vett vala,
Ke?erves jaj ?zóval mégyen ő hozzája.

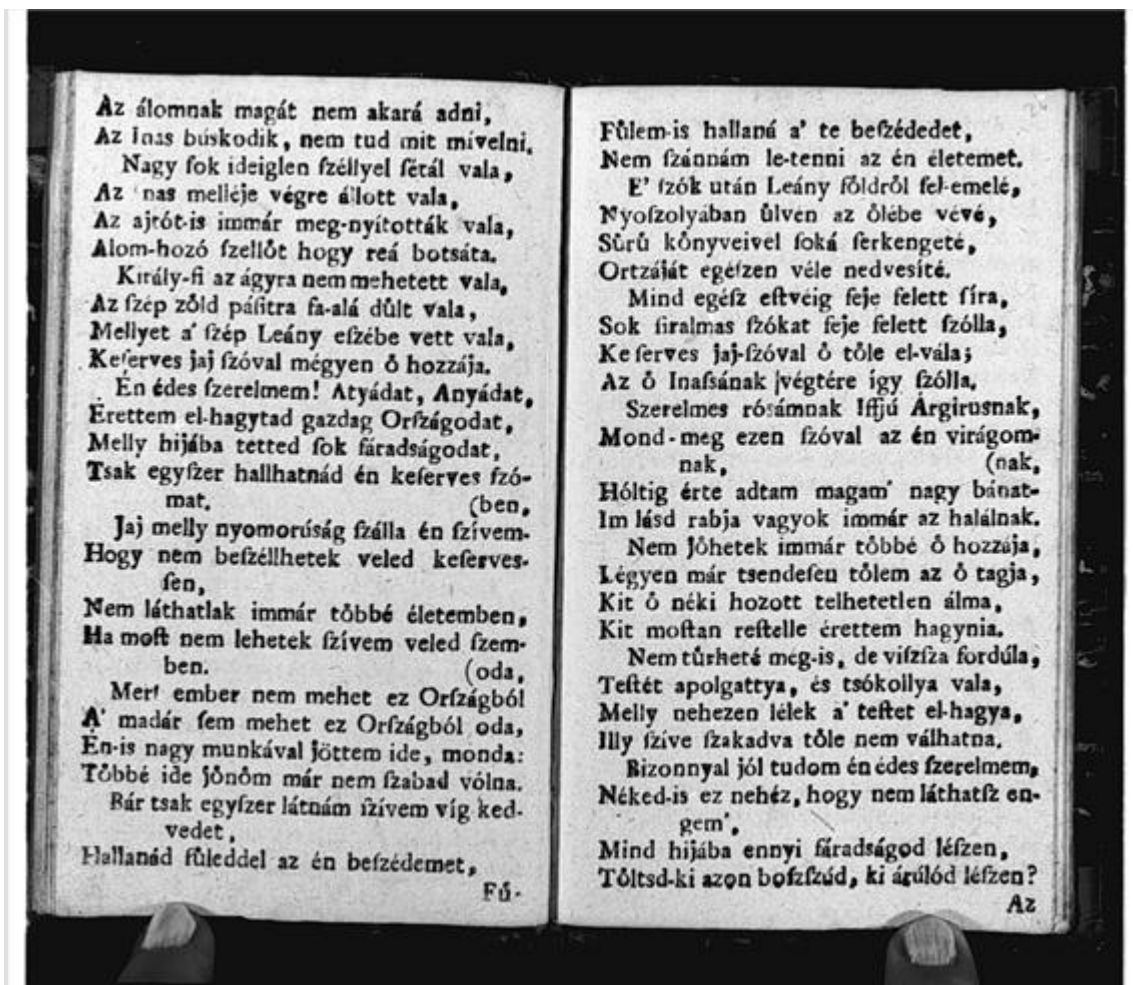
Én édes ?zerelmem! Atyádat, Anyádat
Érettem el-hagytad gazdag Or?zágodat,
Melly hijába tetted ?ok fáradságodat,
Tsak egy?zer hallhatnád én ke?erves ?zó-mat. (ben,

Jaj melly nyomorúság ?zálla én ?zívem-
Hogy nem be?zélhetek véled ke?eves-?en,
Nem láthatlak immár többé én éltemben,
Ha mo?t nem lehetek ?zívem veled ?zem-ben. (oda,

Mert ember nem mehet ez Or?zágból
A' madár ?em mehet ez Or?zágból oda,
Én-is nagy munkával jöttem ide, monda:
Többé ide jönöm már nem ?zabad vólna.

Bár tsak egy?zer látnám ?zívem víg ked-vedet,
Hallanád füleddel az én be?zédemet,²⁵
Fü-

²⁵ A huszonötödik oldalnak itt van vége.

Fülem-is hallaná a' te beszédedet,
Nem ?zánnám le-tenni az én életemet.

E' ?zók után Leány földről fel-emelé,
Nyos?zolyában ülven az ölébe vevé,
Sűrű könyveivel ?oká ?erkengeté,
Ortzáját egé?zen véle nedvesíté.

Mind egé?z e?tveig feje felett ?íra,
Sok ?íralmas ?zókat feje felett ?zólla,
Ke ?erves jaj-?zóval ő töle el-vála;
Az ő Ina?sának végtére így ?zólla,

Szerelmes rósámnak Iffjú Árgirusnak
Mondd-meg ezen ?zóval az én virágom-nak, (nak,
Hóltig érte adtam magam' nagy bánat-
Im lásd rabja vagyok immár az halálnak.

Nem jöhetek immár többé ő hozzája,
Legyen már tsende?e tölem az ő tagja,

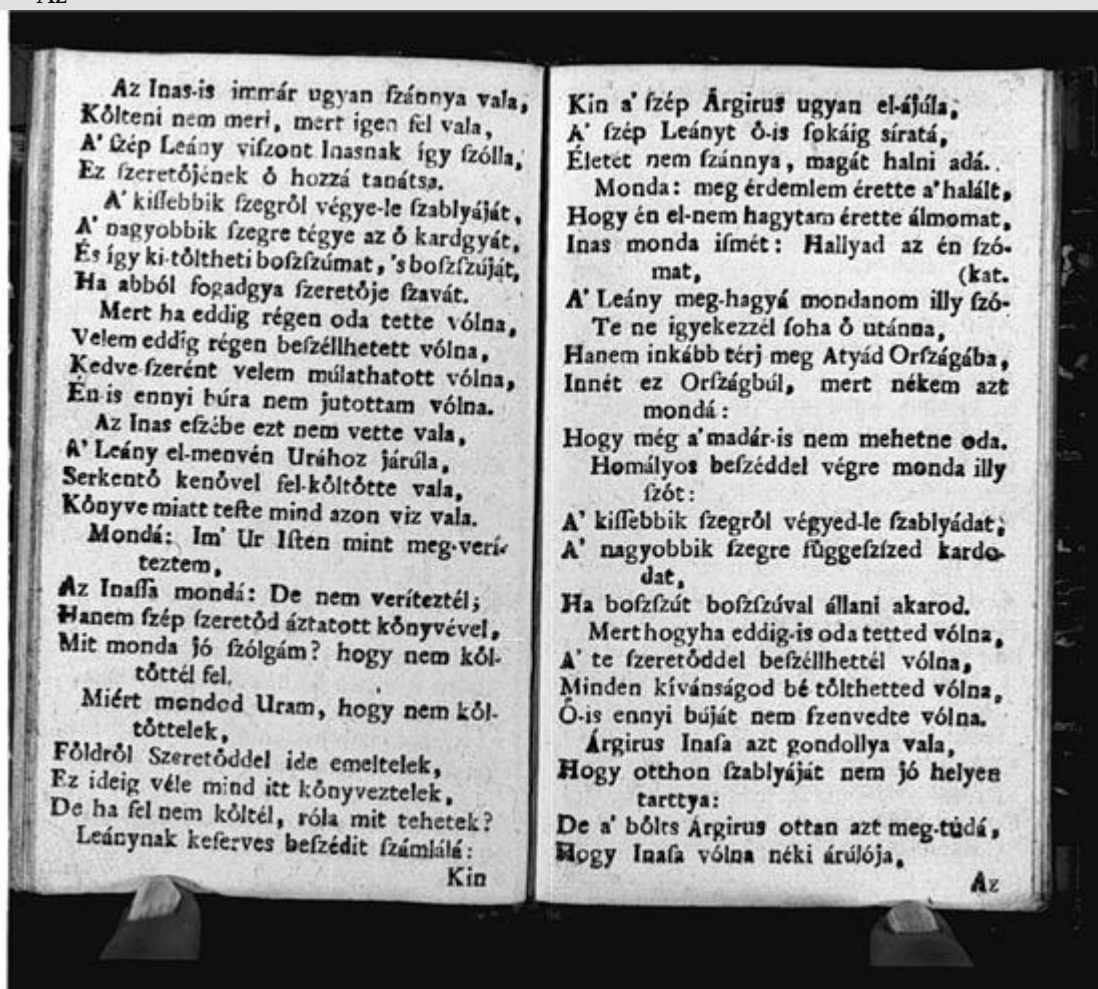
Fülem-is hallaná a' te beszédedet,
Nem szánnám le-tenni az én életemet.
E' ?zók után Leány földről fel-emelé,
Nyos?zolyában ülven az ölébe vevé,
Sűrű könyveivel soká ferkengeté,
Ortzáját egé?zen véle nedvesíté.
Mind egész estveig feje felett íra,
Sok íralmas szókat feje felett szólla,
Keferves jaj-szóval ő töle el-vála;
Az ő Inasának végtére így szólla,
Szerelmes rósámnak Iffjú Árgirusnak,
Mond-meg ezen szóval az én virágom-
nak, (nak,
Hóltig érte adtam magam' nagy bánat-
Im lásd rabja vagyok immár az halálnak.
Nem jöhetek immár többé ő hozzája,
Legyen már tsendeseu tölem az ő tagja,
Kit ő néki hozott telhetetlen álma,
Kit mostan restelle érettem hagynia.
Nem tűrheté meg-is, de vízfíza fordúla,
Testét apolgattya, és tsókollya vala,
Melly nehezen lélek a' testet el-hagya,
Illy szíve szakadva töle nem válhatna.
Bizonyval jól tudom én édes szerelmem,
Néked-is ez nehéz, hogy nem láthatsz en-
gem'.
Mind hiába ennyi fáradságod léfzen,
Töltsd-ki azon boszszúd, ki árulód léfzen?
Az

Kit ő néki hozott telhetetlen álma,
Kit mo?tan re?telle érettem hagynia.

Nem türheté még-is, de vi?z?za-fordúla,
Te?tét apolgattya, és tsókollya vala,
Melly nehezen lélek a' te?tet el-hagya,
Illy ?zive ?zakadva töle nem válhatna.

Bizonyyal jól tudom én édes ?zerelmem,
Néked-is ez nehéz, hogy nem láthat?z en-gem',
Mind hijába ennyi fáradságod lé?zen,
Töltsd-ki azon bo?z?zúd, ki árulód lé?zen?²⁶

Az

Az

Inas-is immár ugyan ?zánnya vala,
Költeni nem meri, mert igen fél vala,
A' ?zép Leány vi?zont Inasnak így ?zólla,
Ez ?zeretjének ő hozzá tanátsa.

²⁶ A huszonhatodik oldalnak itt van vége.

A' ki??ebbik ?zegről végye-le ?zablyáját,
A' nagyobbik ?zegre tégye az ő kardgyát,
És így ki-töltheti bo?z?zúmat, 's bo?z?zúját,
Ha abból fogadgya ?zeretője ?zavát.

Mert ha eddig régen oda tette volna,
Velem eddig régen be?zéllhetett volna,
Kedve-?zerint velem múlathatott volna,
Én-is ennyi búra nem jutottam volna."

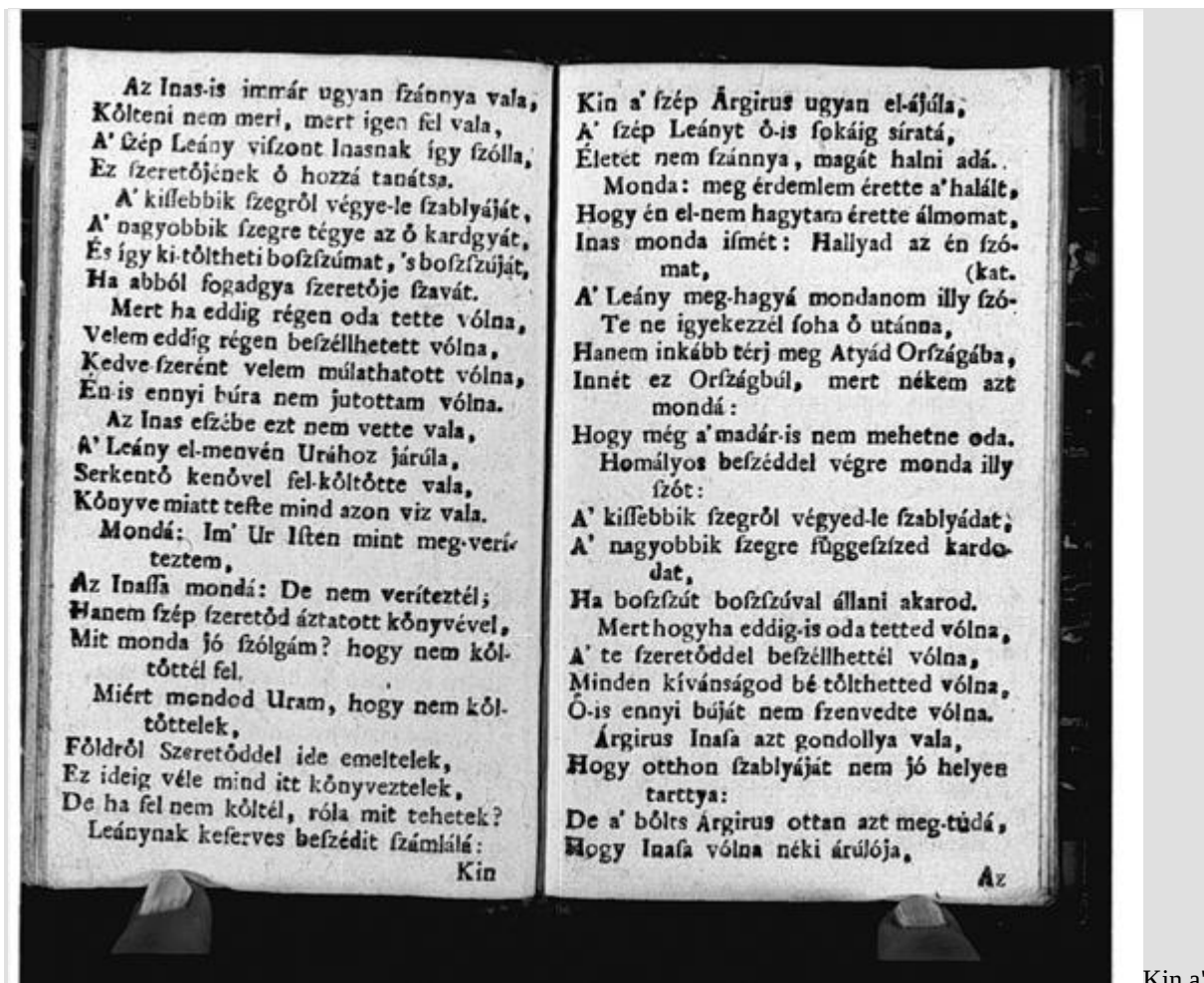
Az Inas e?zébe ezt nem vette vala,
A' Leány el-menvén Urához járúla,
Serkentő kenővel fel-költötte vala,
Könyve miatt te?te mind azon viz vala.

Mondá: Im' Ur I?ten mint meg-verí-teztem,
Az Ina??a mondá: De nem veríteztél;
Hanem ?zép ?zeretőd áztatott könyvével,
Mit monda jó ?zolgám? hogy nem köl-töttél fel,

Miért mondod Uram, hogy nem köl-töttelek,
Földről Szeretőddel ide emeltelek,
Ez ideig véle mind itt könyveztelek,
De ha fel nem költél, róla mit tehetek?

Leánynak ke?erves be?zédit ?zámlálá:²⁷
Kin

²⁷A huszonhetedik oldalnak itt van vége.

?zép Árgirus ugyan el-ájúla,
 A' ?zép Leányt ő-is ?okáig sítatá,
 Életét nem ?zánnya, magát halni adá.

Monda: meg-érdemlem érette a' halált,
 Hogy én el-nem hagytam érette álmomat,
 Inas monda i?mét: Hallyad az én ?zó-mat, (kat.
 A' Leány meg-hagyá mondanom illy ?zó-

Te ne igyekezzél ?oha ő utánna,
 Hanem inkább térj meg Atyád Or?zágába,
 Innét ez Or?zágbul, mert nékem azt mondá:
 Hogy még a'madár-is nem mehetne oda.

Homályos be?zéddel végre monda illy ?zót:
 A' ki??ebbik ?zegről végyed-le ?zablyádat,
 A' nagyobbik ?zegré függe?z?zzed kardo-dat,
 Ha bo?z?zút bo?z?zúval állani akarod.

Mert hogyha eddig-is oda tette vólna,

Kin a' szép Árgirus ugyan el-ájúla,
 A' szép Leányt ő-is sokáig sítatá,
 Életét nem szánnya, magát halni adá.
 Monda: meg érdemlem érette a' halált,
 Hogy én el-nem hagytam érette álmomat,
 Inas monda ifjmet: Hallyad az én szó-
 mat, (kat.
 A' Leány meg-hagyá mondanom illy szó-
 Te ne igyekezzél soha ő utánna,
 Hanem inkább térj meg Atyád Országába,
 Innét ez Országbul, mert nékem azt
 mondá:
 Hogy még a'madár-is nem mehetne oda.
 Homályos beszéddel végre monda illy
 szót:
 A' kissebbik szegről végyed-le szablyádat,
 A' nagyobbik szegre függefzied kardo-
 dat,
 Ha boszfzút boszfzúval állani akarod.
 Merthogyha eddig-is oda tette vólna,
 A' te szeretóddel beszéllhetél vólna,
 Minden kívánságod bé tölthetted vólna,
 Ő-is ennyi bűját nem szenvedte vólna.
 Árgirus Inasa azt gondollya vala,
 Hogy otthon szablyáját nem jó helyen
 tarttya:
 De a' bölts Árgirus ottan azt meg-tudá,
 Hogy Inasa vólna neki árulója,

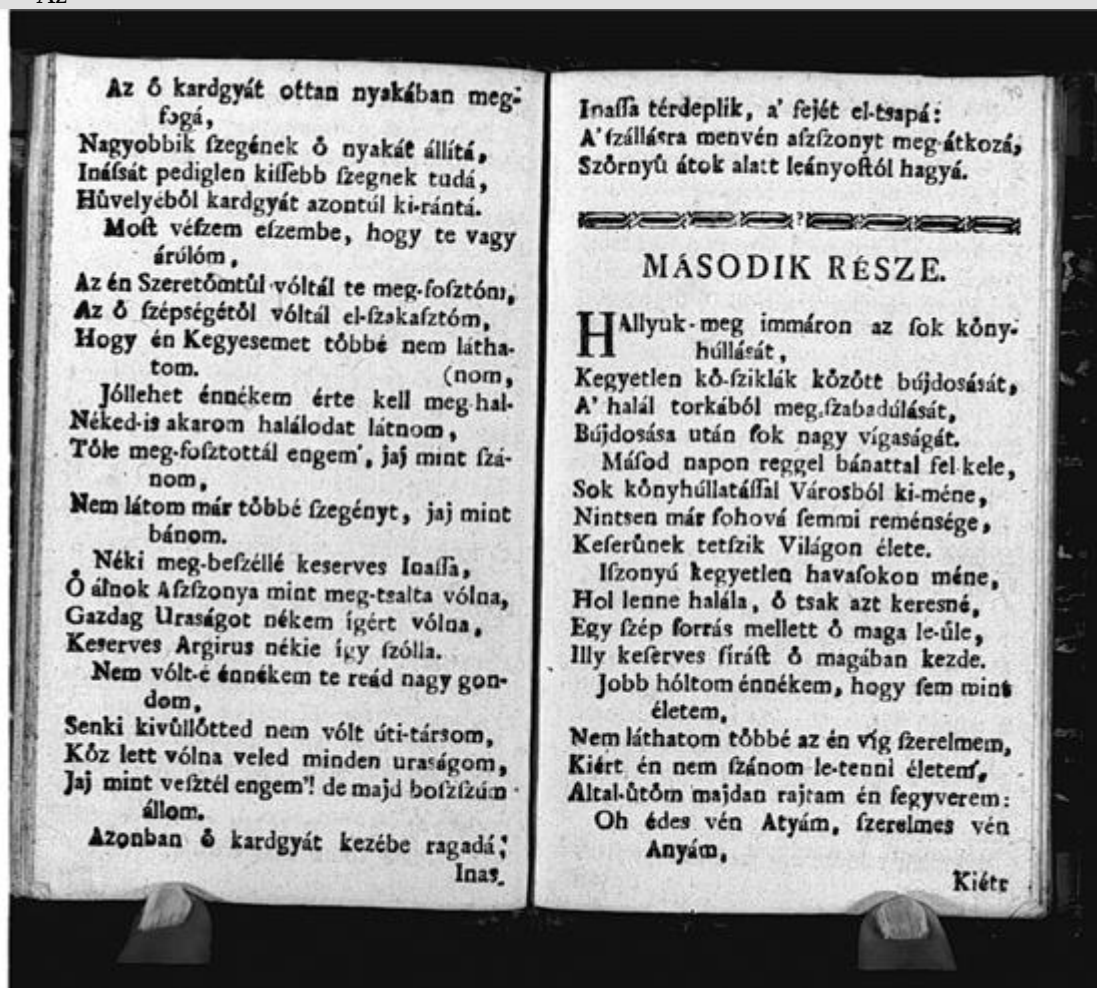
Az

Kin a'

A' te ?zeretöddel be?zéllhettél volna,
Minden kívánságod bé-tölthetted volna,
Ö-is ennyi bűjät nem ?zenvedte volna."

Árgirus Ina?a azt gondollya vala,
Hogy otthon ?zabljáját nem jó helyen tarttya:
De a' bölts Árgirus ottan azt meg-túdá,
Hogy Ina?a volna néki árulója.²⁸

Az

Az ő

kardgyát ottan nyakában meg-fogá,
Nagyobbik ?zegének ő nyakát állítá,
Iná?sát pediglen ki??ebb ?zegnek tudá,
Hüvelyéből kardgyát azontúl ki-rántá.

Mo?t vé?zem e?zembe, hogy te vagy árulóm,
Az én Szeretömtül vóltál te meg-fo?ztóm,
Az ő ?zépségétől vóltál el-?zaka?ztóm,
Hogy én Kegyesemet többé nem látha-tom. (nom,

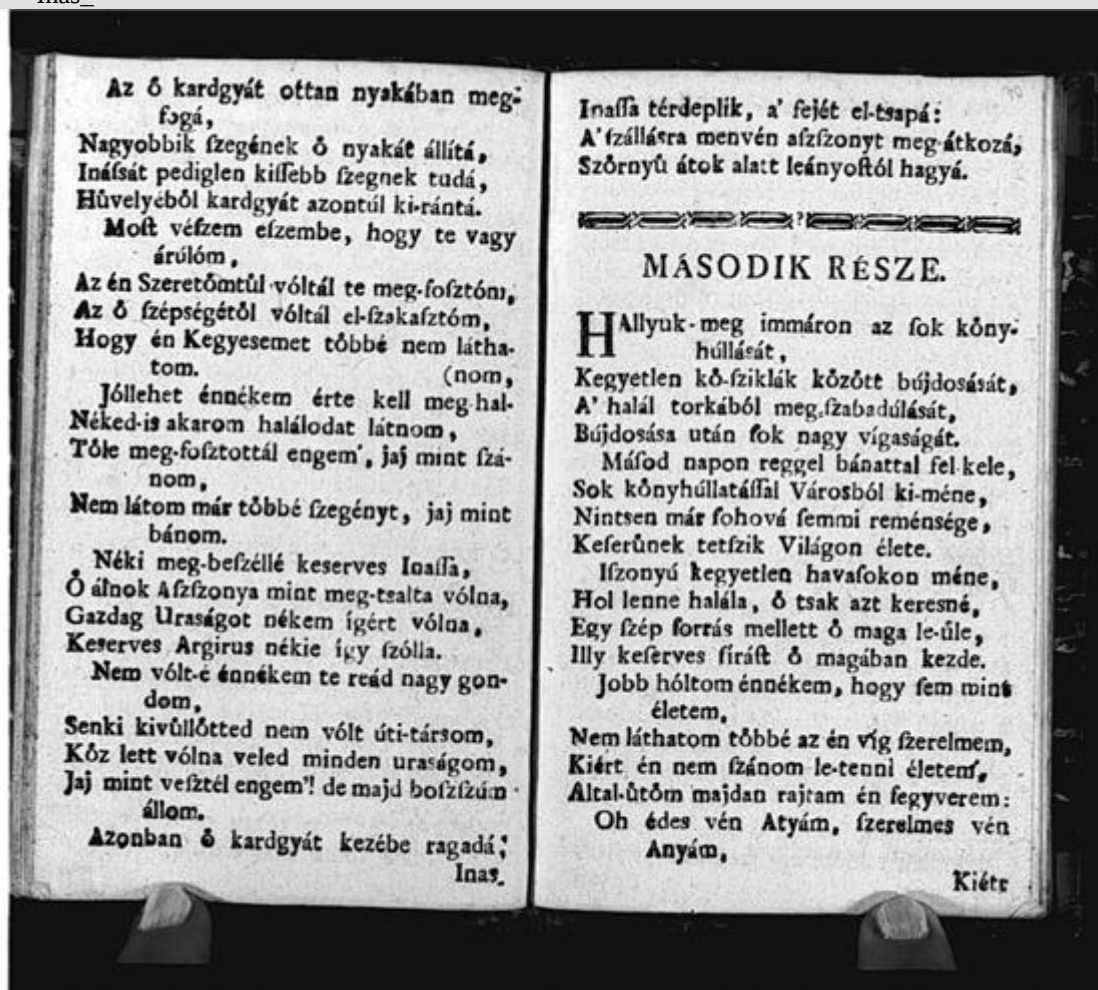
²⁸ A huszonnyolcadik oldalnak itt van vége.

Jóllehet énnékem érte meg kell meg-hal-
Néked-is akarom halálotat látnom,
Töle meg-fo?ztottál engem', jaj, mint ?zá-nom,
Nem látom már többé ?zegényt, jaj mint bánom.

Néki meg-be?zélle keserves Ina??a,
Ő álnok A?z?zonya mint meg-tsalta volna,
Gazdag Uraságot nékem ígért volna,
Keserves Árgirus nékie így ?zólla.

Nem vólt-é énnékem te reád nagy gon-dom,
Senki kívülletted nem vólt úti-társom,
Köz lett volna veled minden uraságom,
Jaj mint ve?ztél engem'! de majd bo?z?zúm állom.

Azonban ő kardgyát kezébe ragadá,²⁹
Inas_

Ina??a térdeplik, a' fejét eltsapá:
A' ?zállásra menvén a?z?zonyt meg-átkozá,

²⁹ A huszonkilencedik oldalnak itt van vége.

Szörnyű átok alatt leányo?tól hagyá.

MÁSODIK RÉSZE.

Hallyuk-meg immáron az ?ok köny-húllását,
Kegyetlen kö-?ziklák között bújdosását,
A' halál torkából meg-szabadulását,
Bújdosása után ?ok nagy vígaságát.

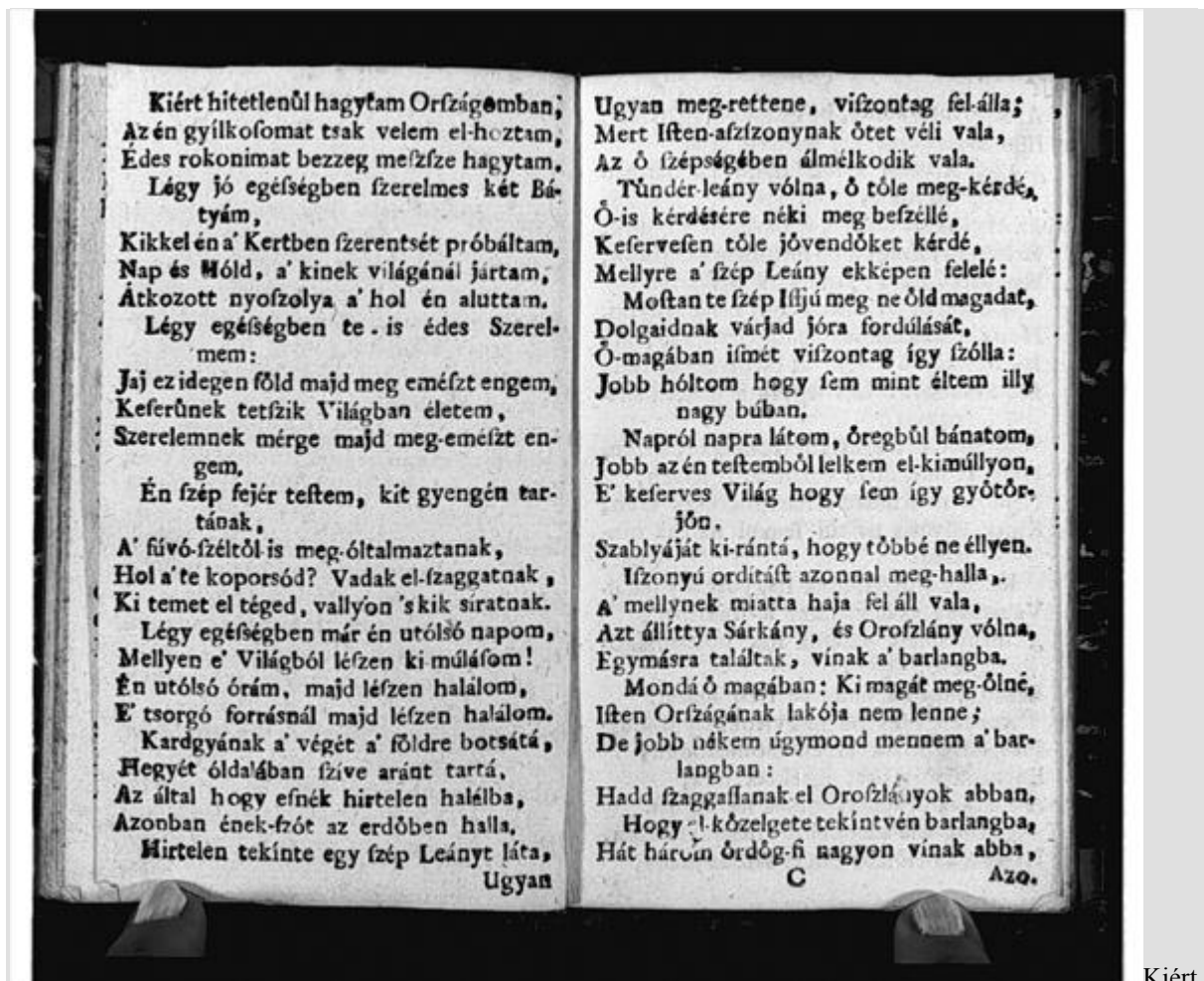
Má?od napon reggel bánattal fel-kele,
Sok könyhúllatá??al Városból ki-méne,
Nintsen már ?ohová ?emmi reménsége,
Ke?erűnek tet?zik Világon élete.

I?zonyú kegyetlen hava?okon méne,
Hol lenne halála, ő tsak azt keresné,
Egy ?zép forrás mellett ő maga le-üle,
Illy ke?erves ?írát ő magában kezde.

Jobb holtom énnékem, hogy ?em min életem,
Nem láthatom többé az én víg ?zerelmem,
Kiért én nem ?zánom-le-tenni életem,
Altal-ütöm majdan rajtam én fegyverem:

Oh édes vén Atyám, ?zerelmes kém Anyám,³⁰
Kiétr

³⁰ A harmincadik oldalnak itt van vége.

Kiért

hitetlenül hagytam Or?zágomban,
 Az én gyilko?omat tsak velem el-hoztam,
 Édes rokonimat bezzeg me?z?ze hagytam.

Légy jó egé?ségben ?zerelmes két Bá-tyám,
 Kikkel én a' Kertben ?zerentsét próbáltam,
 Nap és Hóld, a'kinek világánál jártam,
 Átkozott nyo?zolya a'hol én aluttam.

Légy egé?ségben te . is édes Szerel-mem:
 Jaj ez idegen föld majd meg emé?zt engem,
 Ke?erűnek tet?zik Világban életem,
 Szerelemnek mérge majd meg-emé?zt en-gem,

Én ?zép fejr te?tem, kit gyengén tar-tának,
 A' fűvó-?zél?öl-is meg-óltalmaztanak,
 Hol a'te koporsód? Vadak el-?zaggnak,
 Ki temet el téged, vallyon 's kik siratnak.

Légy egé?ségben már én utolsó napom,

Ugyan meg-rettene, vízföntag fel-állá;
 Mert Isten-afzizonynak ötet véli vala,
 Az ő szépségében álmélkodik vala.

Tündér-leány volna, ő tőle meg-kérdé,
 Ő-is kérdésére neki meg-beszéllé,
 Keservefen tőle jóvendőket kérdé,
 Mellyre a' szép Leány ekképen felelé:
 Mostan te szép liliú meg ne öld magadat,
 Dolgaidnak várjad jóra fordulását,
 Ő-magában ísmét vízföntag így szólla:
 Jobb holtom hogy sem mint élttem illy
 nagy búban.

Napról napra látom, öregbűl bánatom,
 Jobb az én testemből lelkem el-kiműllyon,
 E' keserves Világ hogy sem így gyötör-
 jön.

Szabljáját ki-rántá, hogy többé ne éllyen.
 Ifzonyú orditált azonnal meg-halla,.

A' mellynek miatta haja fel áll vala,
 Azt állittya Sárkány, és Orofzlány volna,
 Egymásra találtak, vinak a' barlangba.

Mondá ő magában: Ki magát meg-ölné,
 Isten Országának lakója nem lenne;
 De jobb nekem úgymond mennem a' bar-
 langban:

Hadd szaggassanak el Orofzlányok abban,

Hogy t-közelgete tekintvén barlangba,
 Hát három ördög-fi nagyon vinak abba,
 C Azq.

Meltyen e' Világból lé?zen ki-múlá?om,
 Én utolsó órá, majd lé?zen halálom,
 E' tsorgó forrásnál majd lé?zen halálom.

Kardgyának a' végét a' földre botsátá,
 Hegyét oldalában ?zive aránt tartá,
 Az által hogy e?nék hirtelen halálba,
 Azonban ének-?zót az erdőben halla.

Hirtelen tekintte egy ?zép Leányt láta,³¹
 Ugyan

Ugyan meg-rettene, vi?zontag fel-állá;
 Mert I?ten-a?z?zonynak ötet véli vala,
 Az ő ?zépségében álmélkodik vala.

Tündér-leány volna, ő tőle meg-kérdé,
 Ő-is kérdésére néki meg-be?zélle,
 Ke?erve?en tőle ő jövendőket kérde,
 Mellyre a' ?zép Leány ekképpen felelé:

³¹A harmincegyedik oldalnak itt van vége.

Mo?tan te ?zép Iffjú meg ne öld magadat,
Dolgaidnak várjad jóra fordulását.
Ö-magában i?mét vi?zontag így ?zólla:
Jobb holtom hogy ?em mint éltem illy nagy búban.

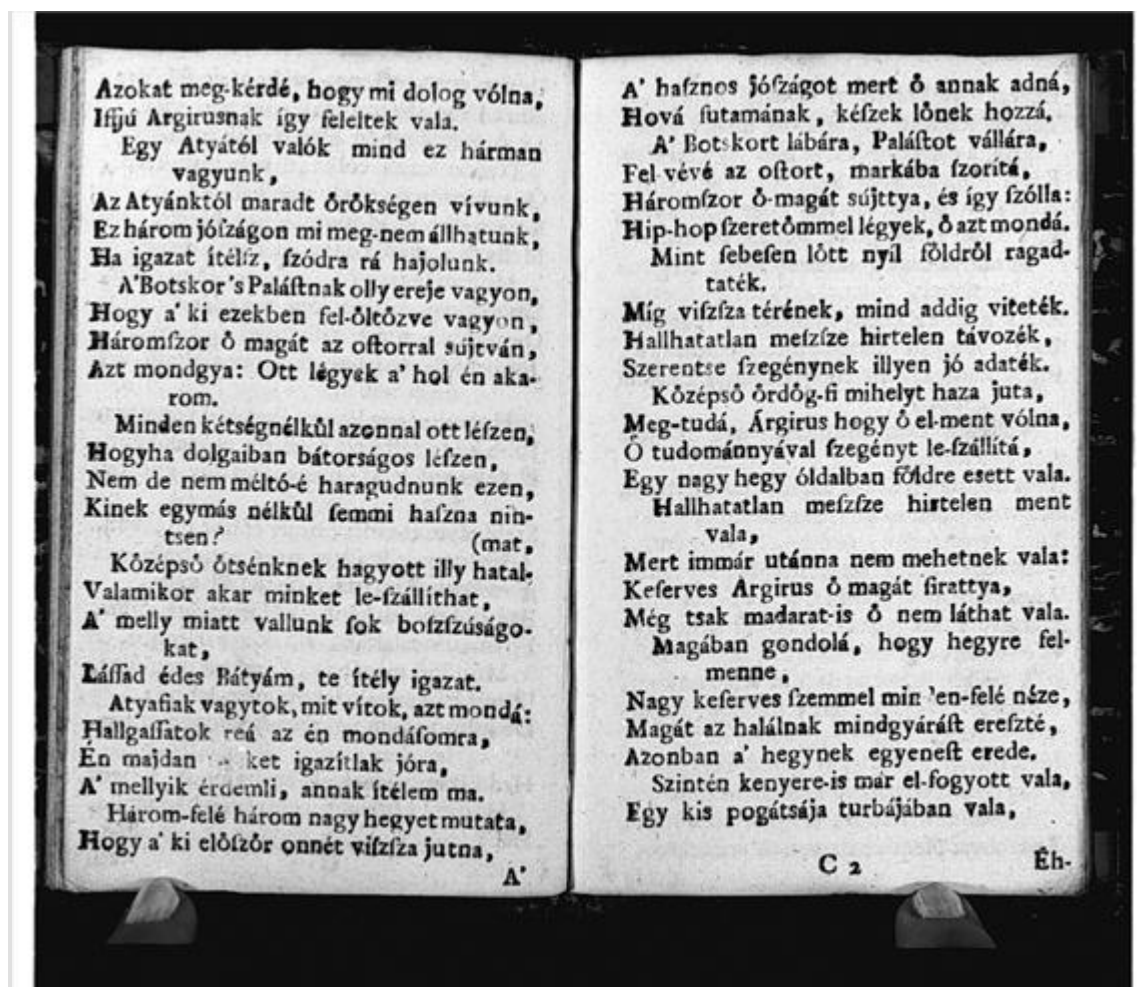
Napról napra látom, öregbül bánatom.
Jobb az én te?temből lelkem el-kimúllyon,
E' ke?erves Világ hogy ?em így gyötör-jön,
Szablyáját ki-rántá, hogy többé ne éllyen.

I?zonyú ordítá?t azonnal meg-halla,
A' mellynek miatta haja fel áll vala,
Azt állította Sárkány, és Oro?zlány vólna,
Egyásra találtak, vínak a' barlangba.

Mondá ő magában: Ki magát meg-ölné,
I?ten Or?zágának lakója nem lenne;
De jobb nkem úgymond mennem a' bar-langban:
Hadd ?zagga??anak el Oro?zlányok abban.

Hogy l-közelgete tekintvén barlangba,
Hát három ördög-fi nagyon vínak abba,³²
Azo,

³²A harminckettedik oldálnak itt van vége.

Azokat meg-kérdé, hogy mi dolgok volna,
Ifjú Árgirusnak így feleltek vala.

Egy Atyától valók mind ez hárman vagyunk,
Az Atyánktól maradt örökségen vívunk,
Ez három jó?zágon mi meg-nem állhatunk,
Ha igazat ítél?z, ?zódra rá hajolunk.

A'Botskor'sPalá?tnak olly ereje vagyon,
Hogy a'ki ezekben fel-öltözve vagyon,
Három?zor ö magát az o?torral sújtván,
Azt mondgya: Ott légyek a'hol én aka-rom.

Minden kétségnélkül azonnal ott lé?zen,
Hogyha dolgaiban bátorságos lé?zen,
Nem de nem méltó-é haragudnunk ezen,
Kinek egymás nélkül ?emmi ha?zna nin-tsen? (mat,

Középső ötsénknnek hagyott illy hatal-
Valamikor akar minket le-?zállíthat,

A' hasznos jó?zágot mert ő annak adná,
Hová futamának, kéfzek lönek hozzá.
A' Botskort lábára, Palástot vállára,
Fel-vévé az ostort, markába szorítá,
Három?zor ő-magát sújttya, és így szólla:
Hip-hop szeret?mmel légyek, ő azt mondá.
Mint sebefen lőtt nyíl földről ragad-
tatók.
Míg vízf?za térének, mind addig vitették.
Hallhatatlan mez?ze hirtelen távozték,
Szerentse szegénynek ilyen jó adaték.
Középső ördög-fi mihelyt haza j?ta,
Meg-tudá, Árgirus hogy ő el-ment volna,
Ő tudományával szegényt le-szállítá,
Egy nagy hegy oldalban földre esett vala.
Hallhatatlan mez?ze hirtelen ment
vala,
Mert immár utánna nem mehetnek vala:
Keferves Árgirus ő magát firtattya,
Még tsak madarat-is ő nem láthat vala.
Magában gondolá, hogy hegyre fel-
menne,
Nagy keferves szemmel min 'en-felé néze,
Magát az halálnak mindgyarást erefzté,
Azonban a' hegynek egyenest erede.
Szintén kenyere-is már el-fogyott vala,
Egy kis pogátsája turbájában vala,

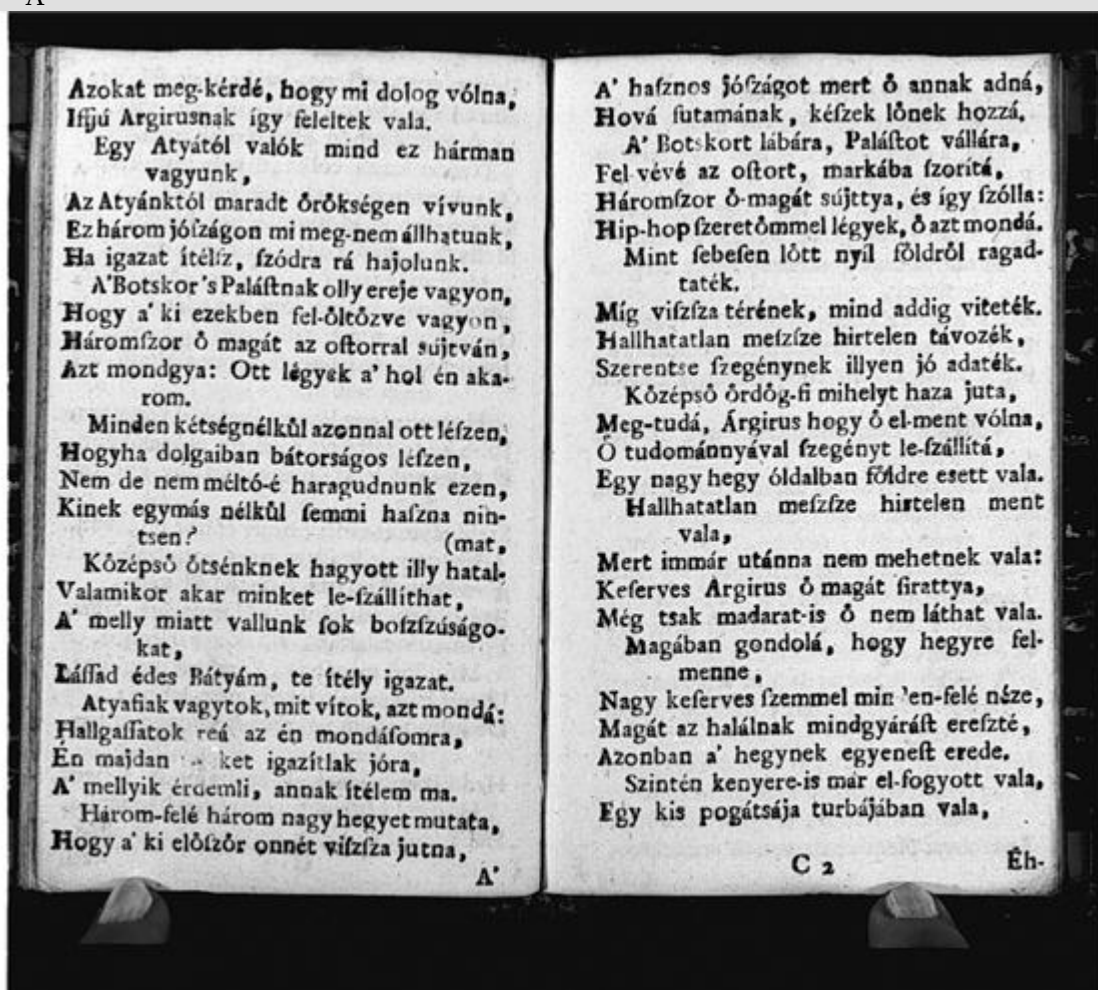
C 2

Éh.

A' melly miatt vallunk ?ok bo?z?zúságo-kat,
Lá??ad édes Bátyám, te ítély igazat.

Atyafiak vagytok, mit vítok, azt mondá:
Hallga??atok reá az én mondá?omra,
Én majdan ket igazítlak jóra,
A' mellyik érdemli, annak ítélem ma.

Három-felé három nagy hegyet mutata,
Hogy a'ki elő?zör onnét vi?z?za jutna,³³
A'

ha?znos jó?zágot mert ő annak adná,
Hová futamának, ké?zek lönek hozzá.

A' Botskort lábára, Palá?tot vállára,
Fel-vévé az o?tort, markába ?zorítá,
Három?zor ő-magát sújttya, és így ?zólla:
Hip-hop ?zeretömmel légyek, ő azt mondá.

³³ A harmincharmadik oldalnak itt van vége.

Mint ?ebe?en lött nyíl földről ragad-taték.
Míg vi?z?za-térének, mind addig viteték.
Hallhatatlan me?z?ze hirtelen távozték,
Szerentse ?zegénynek ilyen jó adaték.

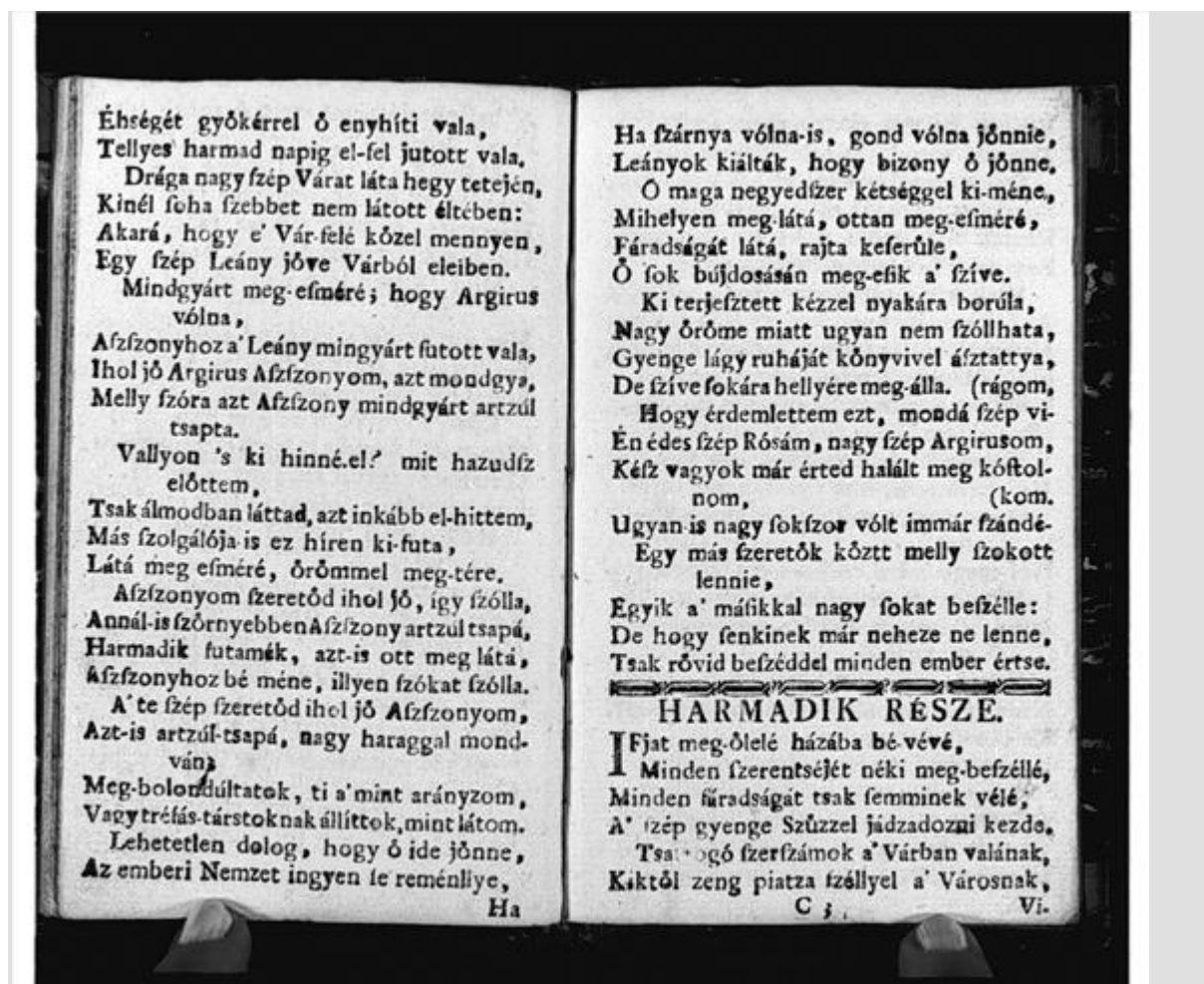
Középső ördög-fi mihelyt haza jutta,
Meg-tudá, Árgirust hogy ő el-ment vólna,
Ő tudományával ?zegényt le-?zállítá,
Egy nagy hegy oldalán földre esett vala.

Hallhatatlan me?z?ze hirtelen ment vala,
Mert immár utánna nem mehetnek vala:
Ke?erves Árgirus ő magát ?irattya,
Még tsak madarat-is ő nem láthat vala.

Magában gondolá, hogy hegyre fel-menne,
Nagy ke?erves ?zemmel minen-felé néze,
Magát az halálnak mindgyará?t ere?zté,
Azonban a' hegynek egyene?t erede.

Szintén kenyere-is már el-fogyott vala,
Egy kis pogásája turbájában vala,³⁴
Éh-

³⁴A harmincnegyedik oldalnak itt van vége.

Éhségét gyökérrel ő enyhíti vala,
Tellyes harmad napig el-fel jutott vala.

Drága nagy szép Várat láta hegy tetején,
Kinél ?oha ?ebbet nem látott éltében:
Akará, hogy e' Vár-felé közel mennyen,
Egy ?zép Leány jöve Várból eleiben.

Mindgyárt meg-e?méré; hogy Árgirus volna,
A?z?zonyhoz a'Leány mingyárt futott vala,
Ihol jó Árgirus A?z?zonyom, azt mondgya,
Melly ?zóra azt A?z?zony mindgyárt artzúl tsapta.

Vallyon 's ki hinné.el? mit hazud?z előttem,
Tsak álmodban láttad, azt inkább el-hittem.
Más ?zolgálója-is ez híren ki-futa,
Látá meg e?méré, örömmel meg-tére.

A?z?zonyom ?zeretöd ihol jó, így ?zólla,
Annál-is ?zörnyebbenA?z?zony artzúl tsapá,

Ha szárnya volna-is, gond volna jönnie,
Leányok kiálták, hogy bizony ő jönné.
Ő maga negyedízer kétséggel ki-méne,
Mihelyen meg-látá, ottan meg-esméré,
Fáradtságát látá, rajta keferüle,
Ő fok bújdosásán meg-esik a' szíve.

Ki terjesztett kézzel nyakára borúla,
Nagy öröme miatt ugyan nem szólhata,
Gyenge lágy ruháját könyvivel áztattya,
De szíve fokára helyére meg-állá. (rágom,
Hogy érdemlettem ezt, mondá szép vi-
En édes szép Rósám, nagy szép Árgirusom,
Kész vagyok már érted halált meg köftol-
nom, (kom.

Ugyan-is nagy fokízor volt immár szándé-
Egy más szeretők közt melly szokott
lennie,

Egyik a' másikkal nagy fokot beszéle:
De hogy senkinek már neheze ne lenne,
Tsak rövid beszéddel minden ember értse.

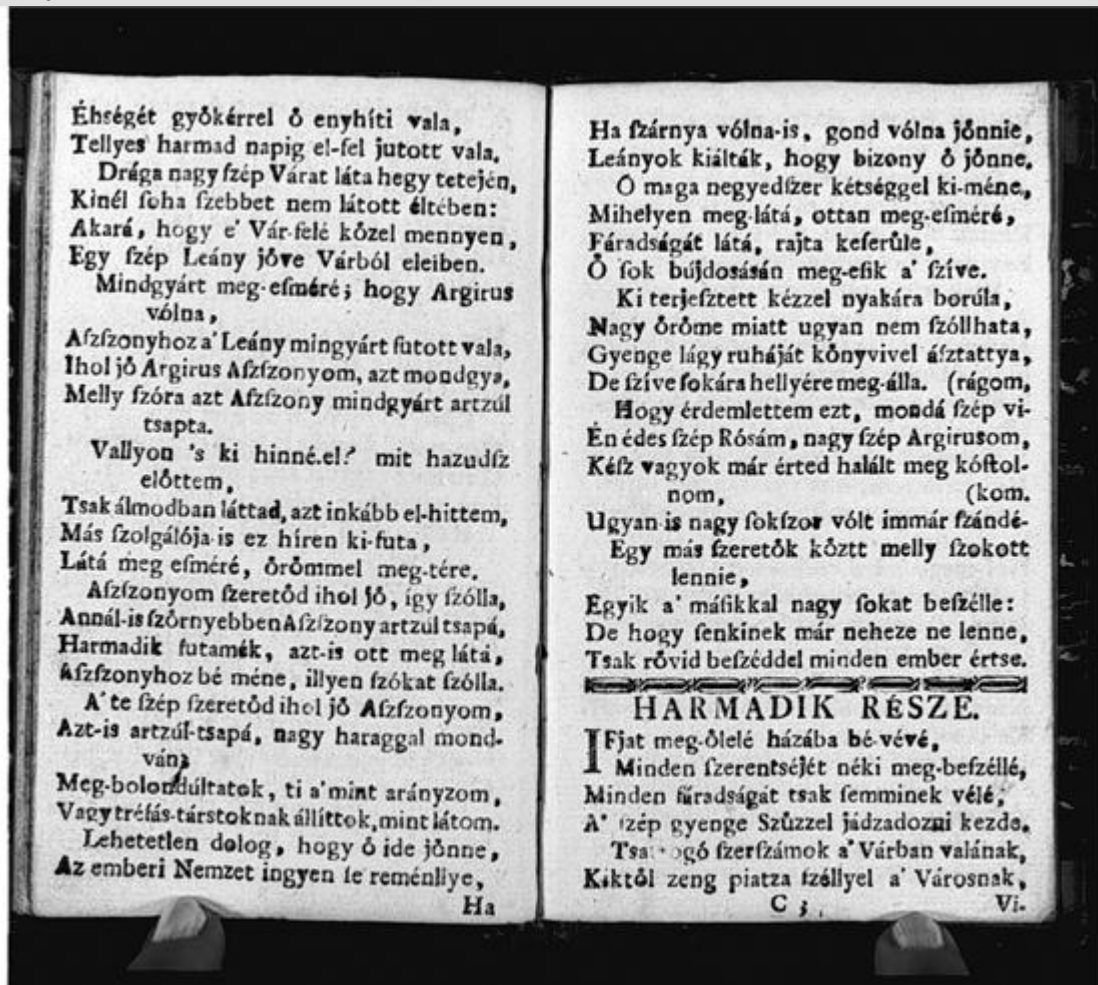
HARMADIK RÉSZÉ.

I fjt meg-ölelé házába bé-vévé,
Minden szerentséjét néki meg-befzéllé,
Minden fáradtságát tsak semminek vélé,
A' szép gyenge Szűzzel jádzadozni kezdé.
Tsak ögő szerfzámok a' Várban valának,
Kiktől zeng piatza széllyel a' Városnak,
C ; Vi.

Harmadik futamék, azt-is ott meg látá,
A?z?zonyhoz bé méne, ilyen ?zókat ?zólla.

A' te ?zép ?zeretőd ihol jö A?z?zonyom,
Azt-is artzúl-tsapá, nagy haraggal mond-ván
Meg-bolondúltatok, ti a'mint arányzom,
Vagy tréfás-társtoknak állítottok, mint látom.

Lehetetlen dolog, hogy ő ide jöjjön,
Az emberi Nemzet ingyen ?e reménlye,³⁵
Ha

?zárnya volna-is, gond volna jönnie.

Leányok kiálták, hogy bizony ő jöjjön.

O maga negyed?zer kétséggel ki-méne,
Mihelyen meg-látá, ottan meg-e?méré,
Fáradtságát látá, rajta ke?erüle,
Ő ?ok bújdosásán meg-e?ik a' ?zive.

³⁵ A harmincötödik oldalnak itt van vége.

Ki terjeztett kézzel nyakára borúla,
Nagy öröme miatt ugyan nem zóllhata,
Gyenge lágy ruháját könyvivel áztattya,
De zíve okára helyére meg-állá. (rágom,

Hogy érdemlettem ezt, mondá zép vi-
Én édes zép Rósám, nagy zép Árgirusom,
Kéz vagyok már érted halált meg kótol-nom, (kom.
Ugyan-is nagy okzozor vólt immár zándé-

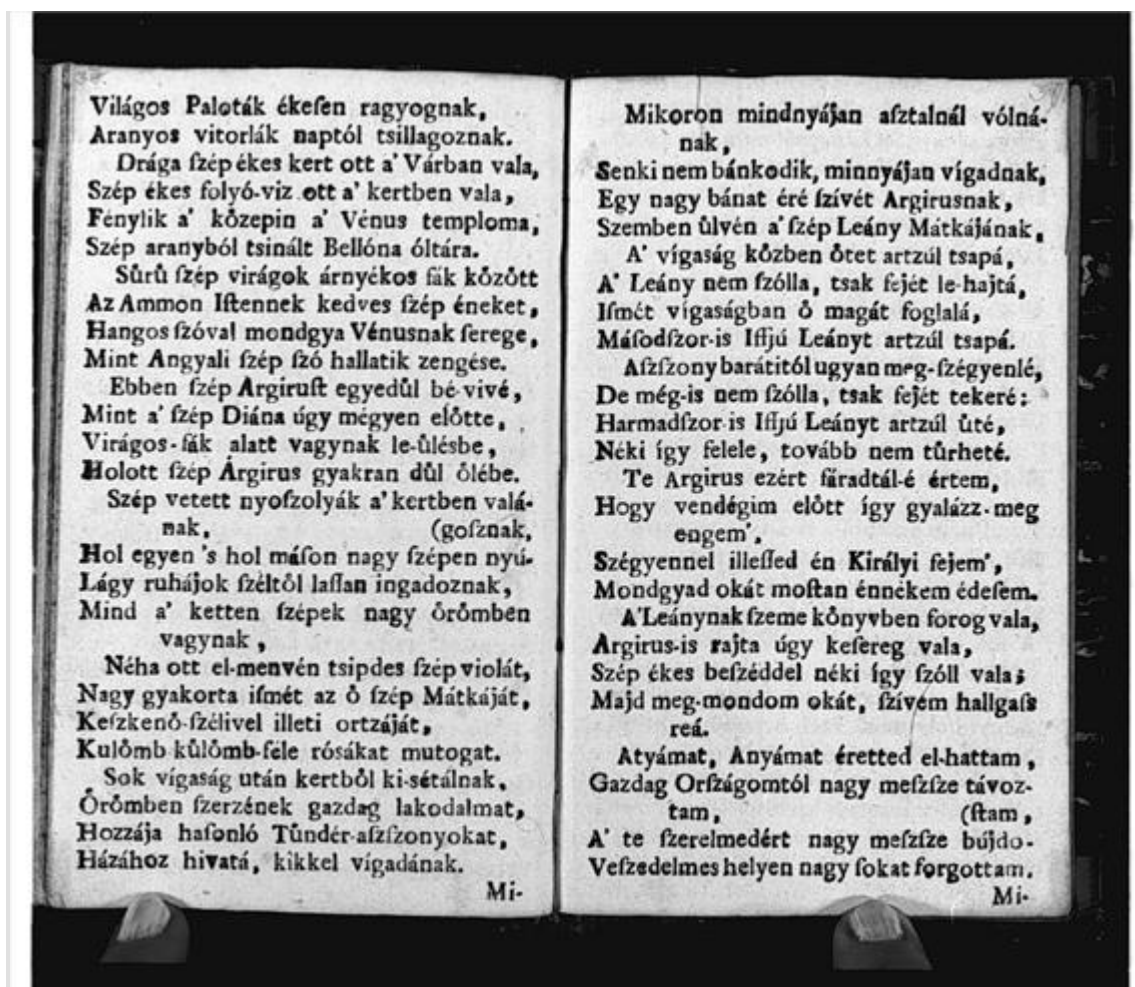
Egy más zeretők közt melly zokott lennie,
Egyik a máikkal nagy okat bezéllé:
De hogy enkinék már neheze ne lenne,
Tsak rövid bezéddel minden ember értse.

HARMADIK RÉSZÉ.

IFjat meg-ölelé házába bé-vévé,
Minden zerentséjét néki meg-bezéllé,
Minden fáradságát tsak emminek vélé,
A zép gyenge Szűzzel jádzadozni kezde.

Tsaogó zerzámok a'Várban valának,
Kiktől zeng piatza zélllyel a'Városnak,³⁶
Vi-

³⁶ A harminchatodik oldalnak itt van vége.

Világos Paloták éke?en ragyognak,
Aranyos vitorlák naptól tsillagoznak.

Drága ?zép ékes kert ott a'Várban vala
Szép ékes folyó-viz ott a' kertben vala,
Fénylik a' közepin a' Venus temploma,
Szép aranyból tsinált Bellóna óltára.

Sűrű ?zép virágok, árnyékos fák között
Az Ammon I?tennek kedves ?zép éneket
Hangos ?zóval mondgya Vénusnak ?erege,
Mint Angyali ?zép ?zó hallatik zengése.

Ebben ?zép Árgiru?t egyedül bé-vivé,
Mint a' ?zép Diána úgy mégyen előtte,
Virágos-fák alatt vannak le-ülésbe,
Holott ?zép Árgirus gyakran dül ölében.

Szép vetett nyo?zolyák a' kertben valá-nak, (go?znak,
Hol egyen's hol má?on nagy ?zépen nyú-

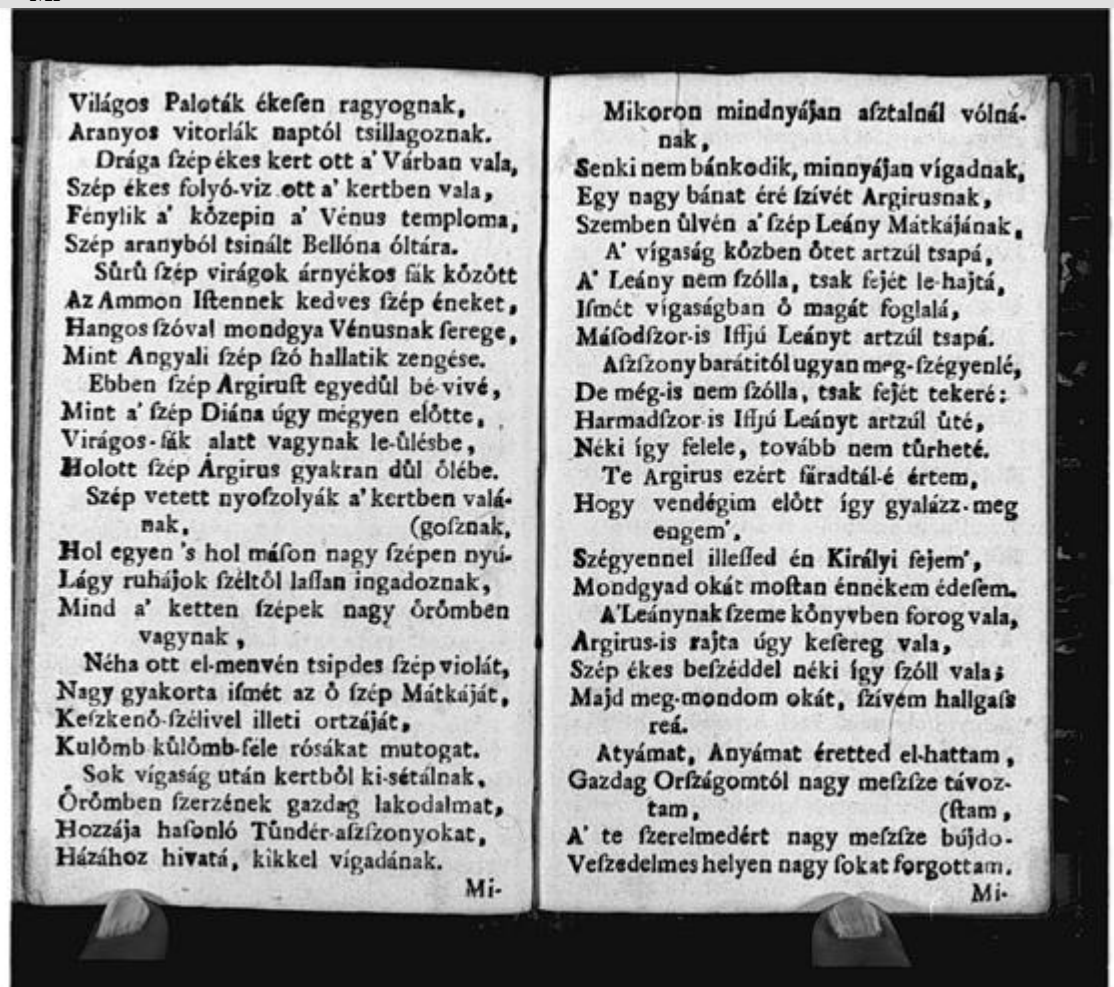
Mikoron mindnyájan asztalnál vólná-
nak,
Senki nem bánkodik, minnyájan vígadnak,
Egy nagy bánat éré szívét Argirusnak,
Szemben ülvén a' szép Leány Mátájának,
A' vígaság közben ötet artzúl tsapá,
A' Leány nem szólla, tsak fejét le-hajtá,
Ísmét vígaságban ő magát foglalá,
Másodszor-is Ifjú Leányt artzúl tsapá.
Aszfzonybarátitól ugyan meg-szégyenlé,
De még-is nem szólla, tsak fejét tekeré:
Harmadszor-is Ifjú Leányt artzúl üté,
Néki így felele, tovább nem túrheté.
Te Argirus ezért fáradtál-é értem,
Hogy vendégim előtt így gyalázz-meg
engem'.
Szégyennel illesled én Királyi fejem',
Mondgyad okát mostan énnékem édesem.
A'Leánynak szeme könyvben forog vala,
Argirus-is rajta úgy kesereg vala,
Szép ékes beszéddel néki így szóll vala;
Majd meg-mondom okát, szívem hallgats
reá.
Atyámat, Anyámat éretted el-hattam,
Gazdag Országomtól nagy meszfsze távoztam,
A' te szerelmedért nagy meszfsze bújdo-
Vefzedelmes helyen nagy fokot forgottam.

Lágy ruhájok ?zéltől la??an ingadoznak,
Mind a' ketten ?zépek nagy örömben vagynak.

Néha ott el-menvén tsipdes ?zép violát,
Nagy gyakorta i?mét az ő ?zép Mátkáját,
Ke?zkenő-?zéivel illeti ortzáját,
Külömb külömb-féle rósákat mutogat.

Sok vígaság után kertből ki-sétálnak,
Örömben ?zerzének gazdag lakodalmat,
Hozzája ha?onló Tündér-a?z?zonyokat
Házához hivata, kikkel vígadának.³⁷

Mi-

Mikoron mindnyájan a?ztalnál volná-nak,
Senki nem bánkodik, minnyájan vígadnak,
Egy nagy bánat éré ?zívét Árgirusnak,
Szemben ülven a' ?zép Leány Mátkájának.

³⁷A harminchetedik oldalnak itt van vége.

A' vígaság közben ötet artzúl tsapá,
A' Leány nem ?zólla, tsak fejét le-hajtá,
I?mét vígaságban ő magát foglalá,
Má?od?zor-is Iffjú leányt artzúl tsapá.

A?z?zony barátitól ugyan meg-?zégyenlé,
De még-is nem ?zólla, tsak fejét tekeré:
Harmad?zor is Iffjú Leányt artzúl üté,
Néki így felele, tovább nem tűrheté.

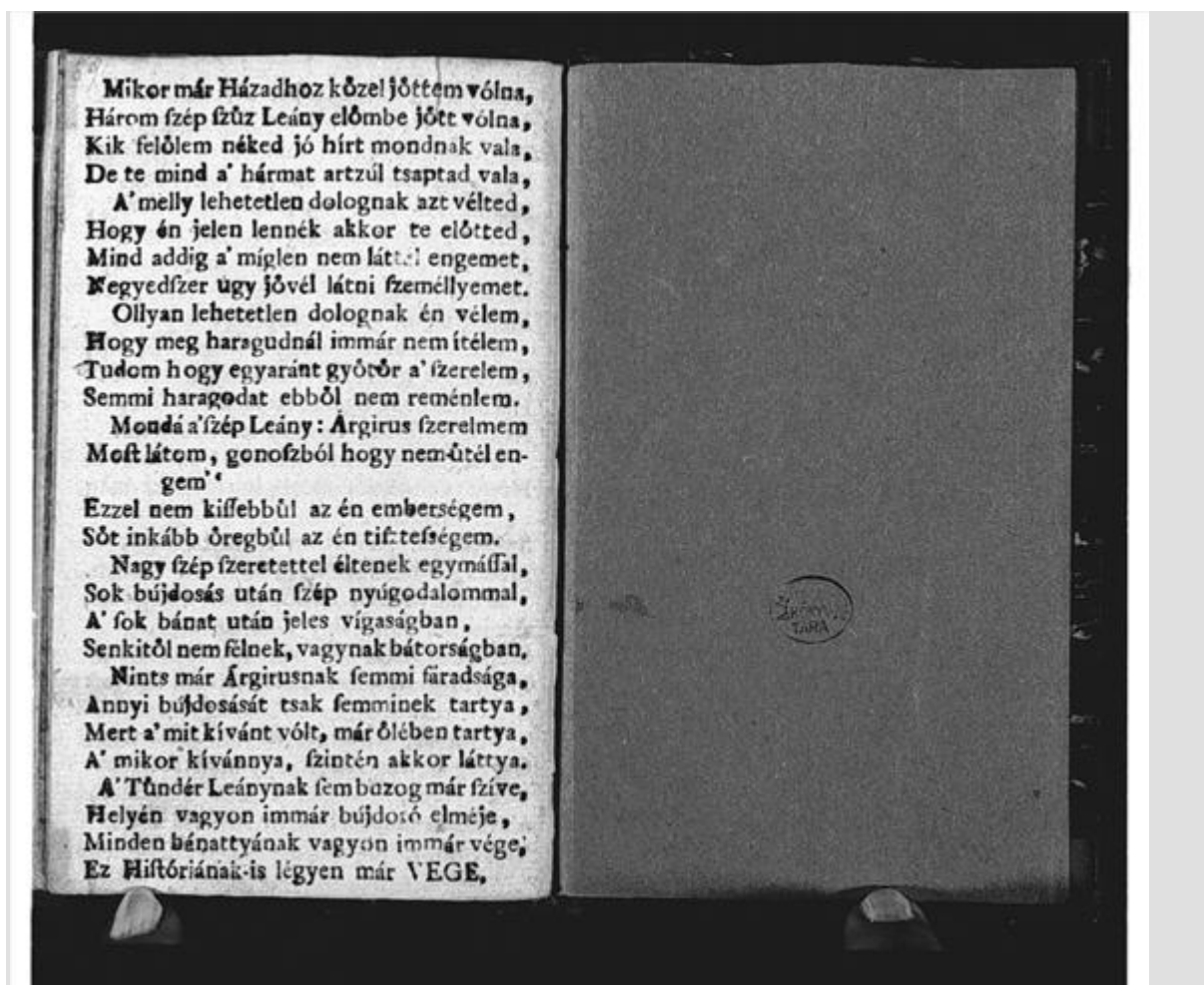
Te Árgirus ezért fáradtál-é értem,
Hogy vendégim előtt így gyalázz.meg engem',
Szégyennel ille??ed én Királyi fejem',
Mondgyad okát mo?tan énnékem éde?em.

A'Leánynak ?zeme könyvben forog vala,
Árgirus-is rajta úgy ke?ereg vala,
Szép ékes be?zéddel néki így ?zóll vala;
Majd meg-mondom okát, ?zívem hallga?s reá.

Atyámat, Anyámat éretted el-hattam,
Gazdag Or?zágomtól nagy me?z?ze távoztam, (?tam,
A' te ?zerelmedért nagy me?z?ze bújdo-
Ve?zedelmes helyen nagy ?okat forgottam.³⁸

Mi-

³⁸ A harmincnegyedik oldalnak itt van vége.

Mikor már Házadhoz közel jöttem volna,
Három szép szűz Leány előmbe jött volna,
Kik felölem néked jó hírt mondnak vala,
De te mind a' hármat artzúl tsaptad vala.

A'melly lehetetlen dolognak azt vélted,
Hogy én jelen lennék akkor te előtted,
Mind addig a' míglen nem láttl engemet,
Negyedzer úgy jövéll látni személyemet,

Ollyan lehetetlen dolognak én vélem,
Hogy meg haragudnál immár nem ítélem,
Tudom hogy egyaránt gyötör a' zerelem,
Semmi haragodat ebből nem reménlem.

Mondá a' szép Leány: Árgirus szerelmem
Most látom, gonoszából hogy nem-ütél en-gem'
Ezzel nem ki?ebbül az én emberségem,
Sőt inkább öregbül az én ti?zte?ségem.

Nagy ?zép ?zeretettel éltenek egymá??al,
Sok bújdosás után ?zép nyúgodalommal,
A' ?ok bánat után jeles vígaságban,
Senkitől nem félnek, vagynak bátorságban.

Nints már Árgirusnak ?emmi fáradsága,
Annyi bújdosását tsak ?emminek tartya,
Mert a' mit kívánt vólt, már ölében tartya,
A' mikor kívánnya, ?zintén akkor láttya.

A' Tündér Leánynak ?em buzog már ?zíve,
Helyén vagyon immár bújdosó elméje,
Minden bánattyának vagyon immár vége,
Ez Hí?tóriának-is légyen már VEGE.

5. fejezet - HATÁSTÖRTÉNET

1. PISKOLTI-FÉLE ÁTDOLGOZÁS

Oh király! mely ékes e fának gyümölcse,
 Et ki nem mondhatja e világok bűnére,
 Hátó, hogy felséged rá sok kínsértést
 Hogy ez megmaradván, vele kedvét töltsen.
 Láttunk a fán igen szép arany almákat,
 Aranyos virággal aranyos rózsákat,
 Azokban drágakő, gyémánt 's zafírkákat,
 A fán szép aranyos ezüfá madárkákát.
 Történik azonban, hogy itt strázsáltunk
 Zordulást hallottunk, melyre elhalgattunk.
 Hát egy kis szellő volt, melytől elnyomottunk.
 Annnyira, hogy többé lábra nem állhattunk.
 Illy szókra a király megbúsul 's elmegyén,
 Bűnök adja magát: nem tudja mit tegyen.
 Mond: jóvendőmendő mindjárt jelenlegén,
 Hogy attól valami jó életmet vegyem.
 A király beszélni panaszait kezdette,
 Mond meg nekem: e fát ide ki ültette?
 Mely minden éjszaka szép 's termelt felette,
 De reggelre elvész, 's haragszom érette.
 Ha nekem megmondod, várjad jutalmadat
 Urra tészem, meglásd, a' maradékodat.
 Adjad keresemre azért válaszatod,
 Megfogadom én is tapicsadástod.
 Felele Filareus a' király szavára,
 Ne csak szivednek, kérem, haragjára,
 Higába viseltetsz gondot azon fára,
 Ambátor bízd ezer meg ezer szavára.
 Mert a' ki plántálta ugyanaz szavára,
 Gyümölcseit a' fának az elhordogára.
 Az egyik gyümölcset neked megmondhatom,
 De kívül más meg is nem oltalmazhatom.

Az alma megérte meglásd nem sokára,
 De ez felségednek fordul bánatjára,
 Az egyik fadnak sok bujdosására,
 Udvarodnak pedig szomorúságára.
 Hozták ide a' fát egy fad' kedvéért,
 És egyik fadnak szíve szerelméért,
 Majd az ártatlanok fizetnek azért bört,
 Három embernek kell ontani azért vért.
 Filareus ezzel haza borsáttatik,
 Jóvendőmondása megjutalmaztatik,
 Nagy gazdag ajándék neki adattatik,
 Az alma míg megér nehezen váratik.
 Az első királyfi mégyen szerencsére,
 Vigyáznai az almának gyümölcsére,
 Az alma látja, hogy már szépen megérte,
 De neki nagy álmom érkezik szemére.
 Elaludt, 's a' megérte alma elvitetik,
 Ettől is helyesen meg nem őriztetik,
 Király az álmából reggel felkeltetik,
 Ezzel is a' király' bűje neveltetik.
 Középső fiát is elküldö próbára,
 A' jóvendőmendő' parancsolatjára,
 Hasonlatosképpen szint ez is úgy jár,
 Nagyobb-nagyobb bű száll a' király házára.
 Haraggal elvitetik a' király a' fiát,
 Sietséggel mindjárt hivatja a' börtört,
 Filareust szegényt omnindállásért,
 Halálra viteti, lone már egy ont vért.
 A' királyt Medéna kedves felesége,
 Kéri, vigasztalást végyen ő felsége,
 Vágyad kiázza a' fát; azzal legyen vége,
 Mert azért szivednek lesz keserűsége.